GEL LLXWrn Senesis

Formatting by Nathan Kasimer

With the Targum, 1917 $\ensuremath{\mathrm{JPS}}$ Translation, and Rashi

©Nathan Kasimet, 2021 (5782). This text may be re-used under the terms of the Creative Commons Sharealike 2.0 licenses (CC-BY-SA), the terms of which are available here: https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/. This book includes the following texts:

- Migra According to the Masora
- License: CC-BY-SA
- מקראַ על פּר מסוררה/ikiw/kisource.org/wikisource Source: https://he.wikisource.org
- Targum Onkelos, vocalized according to the Yemenite Taj
- License: CC-BY-SA
- הרגום_אונקלוס\inhamilianurce.org/wiki\/he.wikisource.org
- Rashi Chumash, Metsudah Publications, 2009
- License: CC-BY

All these texts were retreived from Sefaria. It was typeset and formatted using ETEX, using the Shlomo font by Shlomo Orbach from https://sites.google.com/site/orlaeinayim/download and the EB Garamond font by Georg Duffner from http://www.georgduffner.at/ebgaramond/index.html. Both of these were used under the terms of the SIL Open Font License.

הפטרות הפטרת בראשית	233 233 233 233
פרשת שמות	152
פרשת שמות למנחה בשבת ויחי	152
פרשת ויחי	717
פרשה ויגש	661
פרשה מקץ	178
פרשה וישב	191
פרשת וישלח	140
פרשה ויצא	118
פרשת תולדות	103
פרשת חיי שרה	88
פרשה וירא	~~7~~ 9
GLAU YL YL	77
פרשת נח	77
פרשה בראשית	I
Usage Guide	iν
Introduction	Λ

תוכן העניינים

ספר בראשית – noitoubortini

הפטרת הנכה (שבת שני)
הפטרת הנכה (שבת ראשון)
מפטיר לשבת הנכה
הפטרת שבת מחר חודש
TEUTR WER TYW RITW   282   TEUTR WER CHT W   282   CEUTR WER CHTW   482   TEUTR TICT (WER TYWI)   272   TEUTR TICT (WER WI)   472
GEUIT TULT TAU TITU
TEUTR (TR
הפטרת ויגש
הפטרת מקץ
הפטרת ושב
הפטרת ושלח
TREOUTH 1728
הפטרת תולדות
□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
LEULT I'LX
TEOUTH 7 7 7 7   752   TEOUTH 1" WT 1   TEOUTH 1" WT 1   242   252   254   255   256   257   256   256   257   256   257   256   257   258   250   250   250   250   250   250   250   250   250   250   250   250   250   250   250   250   250   250 </td
· ·

Introduction

This humash is intended primarily for learning *Shnayim Mikra veEchad Targum*, but to be versatile enough to be usable in a synagogue. To that end, it includes multiple texts used as the "Targum"—Targum Onkelos itself, the commentary of Rashi, and a translation into English. For Haftarot, special Maftir portions, and Shabbat Minha readings, only Hebrew and English are printed, since these sections are included for ease of use in synagogues rather than for study use.

The text of the Torah itself is from the Mikra at pi Masorah project. The text was selected for its open licensing, extensive source documentation, and accuracy in presenting the masoretic text. The text of Targum is the Wikisource Targum, which is based on Yemenite texts (particularly the 1901 edition of the Taj). It was selected for its accurate vocalization. The English translation is the from Sefaria. Data for aliya divisions, haftarot, and lengths of parshiyot was pulled from Hebcal. Information on which special Mastir and Hastarot can occur on which Sabbaths is from the Koren Shabbat Chumash. Sedarim data was pulled from Mikra at pi Masorah.

I hope this text will be helpful to those who use it.

Jange Guide

notes.

This text has minimal notations about various textual differences in the Masoretic text of the Torah. For information where this text varies from others, see the notes of the Mikra al pi Masorah project, or notes in Minhat Shai. The Mikra al pi Masorah project also has information in its notes about variations in customs about where to divide aliyot. Only differences that affect the consonantal text as it appears in a Seder Torah are noted. Kamatz Katan is indicated with a special symbol for the text of the Torah, but not in the text of the Targum. Paseq is indicated with a vertical bat with a space on both sides, but the line indicating a munah legarmet has no space between the line and the preceding word.

To reduce confusion, different numbering systems used for running verse references are numbered differently. Roman numerals are used for chapters, Hindu-Arabic numerals for verses, and Hebrew letters for Sedarim. In verse references in notes, however, chapters are listed in Hindu-Arabic numerals. Where there are attested seder divisions that are not included in the traditional 154-seder count, the number is printed with an asterisk, indicating that it is a seder break but the seder number has not increased. Instances where there are variations in tradition for the start of a seder are in brackets or parentheses.

Names of parshiyot, aliyot, and the number of verses in each parsha are noted in Rashi script. The weekday aliyot can be assumed to end where the second aliya begins. The ending is noted if that is not the case. "Is and ">>R=W" indicate the weekday aliyot. Aliyot for doubled parshiyot are in parentheses.

Parsha breaks are indicated with a Dor o in parentheses. A petuna is a paragraph break that ends a line, a setuma is a break where a blank space is left mid-line. Keri ukhetiv instances are noted with brackets and letters indicating which text is the keri and which is the ketiv.

Large/small letters are printed in the text. Note that in an actual Seder Torah the large/small letters have the top of the letter aligned with the rest of the text. They are printed aligned with the bottom line here due to typesetting considerations. Other special letters are indicated with parenthetical

בנקבוס בוואמונו בווא אוקנים אנו בפונמו בנא וו וני מַמוֹא ווֹני

heaven and the earth. In the beginning God created the

קרקפת על־פָּנֵי הַמֶּיִם: مَر فَرْ نُكِيْتِ لُلِينَ \$ُذِينِتِ וְהְאָּבֶא הַיְהָה הֹהוּ וָבֹהוּ וָחִשֶּׁךְ

אַפּֿג תַּנֹאַ: וֹנוּטֹאַ מוֹ צֹבֹם וֹוֹ מֹנַמִּבֹאַ מֹּב נְהַשְׁנְכָא מַלְ אַפֶּי הָּהוֹמָא וֹאַבֹּהֹא בוֹני גֹּבוֹא וֹבוּלוֹנֹא

God hovered over the face of the face of the deep; and the spirit of 2 void, and darkness was upon the Now the earth was unformed and

XLL: ניֹאָמֶר אֶּלְהַים יְהַיֹּ אֻּיִר זְיְהִי

Π̈́ΨίςΧ: וֹאַפְּבוֹתְהְ וֹנְ כֵּוּן נְשִוְבָא נְכֵּוּן וְשִׁוֹא נֹגְ נִע נְשִׁנְבִא אָבְרָ מִּבִּ

נֹאַמֹּב גֹּל נְבֵיג לְבִינִגְא נְבִּינִגַּ

נְׁבֵינ<u>ְ</u>בָּא:

good; and God divided the light And God saw the light, that it was

And God said: 'Let there be light.'

from the darkness.

And there was light.

نظرا تباهد: מִוֹר ווּלבגל אֶלְנִים בֵּין הַאִּוֹר וּנַבָּא אֶבְנַיִם אָנַרַבָּאָוָר כִּי־

וֹנְבִיַבְלֵבׁב נִוֹם אָבַוֹּב: (פּ)

רְמַשׁ וַהַנְה צְפַר יוֹם חַד: لْمَايُهُكَ كُلُّهُ كُنَّكُكِ لَنْكِنِهُ شَلْكَ لَمَكْهِمِكُمْ كُلُّمْ كَنْذُنْهُ لَكُلُكُ וּנֹפֿרָא אָבְעַנִם ו לַאָּוַרְ יָנִם נּפֿרָא יֹנֹ

morning, one day. there was evening and there was 5 the darkness He called Night. And And God called the light Day, and

- ושמפס למדמ סדין (בראשימ רבס יב, מו), וסיינו דכמיב (ב, ד) בְּיוֹס עֲשׁוֹמ ס' מֵלְלְסִיס מֶבֶן וְשְׁמָיִס: אלהים. ולא אמר ברא סי, שבממלס עלס בממשבס לבראומו במדם סדין, וראס שאין סעולס ממקייס, וסקדיס מדם רממיס ועוד שהשמים מאשומים נבראו (בראשים רבה ד, 1), על כרחך לא לימד המקרא במדר המוקדמים והמאוחרים כלום: ברא סמיס, ועדיין לא גלס סמקרא בסידור סקודמים וסמאוחרים כלום בריים סמים ממי סיחס, סא למדם, שקדמו סמים לארץ, ולא פירש מגיד מראשים דבר אמרים דבר. אם כן ממה על עלמך, שהרי המים קדמו, שהרי כמיב ורוח אלהים מרחפם על פני ישלוו, וכמו אָס יַמְרוֹשׁ צַּבְּקְרִיס (עמוס ו, יב), ולא פירש אס יחרוש אדס צבקריס, וכמו עַגִּיד מֵבֵאשׁיִת אַמַרִיִּמ (ישעיס מו, י), מיבה אחח, כמו פִי לא שַבַר דַּלְמֵי בְּעֶנִי (אֹיוֹב ג, ט), ולא פירש מי הסוגר, וכמו יִשָּׁא אָם מִיל דַשָּשָׁק (ישעיה ח, ד), ולא פירש מי וגוי. ואס מאמר לסורות בא, שֶׁבֶּלוּ ממלס נבראו, ופירושו בראשים סכל ברא אלו, ויש לך מקראות שמקלרים לשונס וממעמיס וגו' כמו ברמשים ברוח, ודומס לו מְּמִלַּם דְבֶּר ס' בסושע (סושע ח, ב), כלומר מחלם דבורו של סקצ"ס בְּסוֹשֵע ויחׄמר ס' חל סושע יְסִינְקָיס (ירמיס כו, מ), בַמְשָׁיִם עַמְלַבְּפוֹ (ברמֹשִים י, י), בַמְשָׁיִם דְּנָּנְךְ (דבריס ים, ד), מֹף כמון מסס מומר ברמשים ברת מלסיס סיס לו לכמוב, בכספונס בכס סם סשמיס וגוי, שפין לך כסשים במקכס שפינו דבוק למיבס שלסמכיו, כמו בְּבַסֹשָׁים מַמֶּלְכוּוּם מוסו ובסו ומושך וגוי, ויאמר אלסיס יסי אור. ולא בא סמקרא לסורום פדר סבריאס לומר שאלו קדמו, שאס בא לסורום, כך ב"יג) שנקכחו בַחַשִׁים קַּצּוּמְׁסֹר (יכמיס בֹּ,ג). וחס בחם לפכשו כפשומו כך פכשהו, ברחשים בריחת שמיס וחרך, וסחרך היחס אלא דרשני, כמו שאמרו חז"ל (בראשים רבה א, ו) בשביל החורה שנקראם בַאִּשִׁים דַּרְפּוֹ (משלי ח, כב), ובשביל ישראל (מנחומא ונמנס לאשר ישר בעיניו, ברלונו נמנס לסס, וברלונו נעלס מסס ונמנס לנו (ב"ר): בראשיח ברא. אין סמקרא סוס אומר אומות העולם לישראל, ליסמים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם, כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ומה מעם פתח בבראשית (תנתומא כ"י יא), משום פֹת מַעֲשִׁיו הָגִּיד לְעַמּוֹ לְמֶם לָהֶם נַתַּלַם גּוֹיָם (תהלים קיא, ו), שאם יאמרו (1) בראשיח. אמר רבי ילחק, לא היה לריך להחחיל את החורה אלא מהחיד שנה לבה, עהיא מלוה ראשונה שנלמוו ישראל.
- רשעים, והבדילו ללדיקים לעמיד לבה. ולפי פשומו כך פרשהו, רחהו כי מוב, וחין נחה לו ולחשך שיהיו משממשין בערבוביה, (+) וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל. אף נוס אנו לריכין לדברי אגדס (מגיגס יב.), בֶּשְׁסוּשֹלינו כדלי לסשממש בו באייר, ומרחף על פני המים ברוח פיו של הקב"ה ובמאמרו, כיונה המרחפת על הקן (חגיגה עו. ב"ר), אקובעי"ר בלע"ו: ריקום ולַדוּ (אונקלום) (פֹא"א): על פני ההום. על פני סמיס שעל סארן: ורוח אלהים מרחפה. כפא כנוד עומד (2) חהר ובהר. מסי לשון מְּמַבַ ושממון, שמרס מוסס ומשמומס על בסי שבס: חהר. משמוכדי"שין בלע"ו: בהר. לשון
- (a) יום אחד. לפי מדר לשון הפרשה היה לו לכתוב יום ראשון, כמו שכתוב בשאר הימים, שני, ושלישי, רביעי, למה כתב וקבע לוה ממומו ביום ולוה ממומו בלילה (ב"ר):

ځ۵:۵: הַמְּוֹם וּיהַי מַבְּיִּיל בֵּין מִוֹם וּנֹאָמֹר אֶּבְיַנִם וֹנֵי בֹצוֹתֹ בֹּנוֹנִב וֹאָמַר וֹן וֹנִי בֹצוֹתֹא בֹמֹגִוֹמִנִי

הג<u>ולאירא</u> זוני. בן:

אָלְהָים כִּי־שִּׂיב:

(G)

خَلَكْرَمَ لَلْكِيرِ كَلِهُ

אַמָּע פּוֹבי, לְמִינִוּ אָּמָּב זַבְעוּבַיוּ

יי דְּשָּׁא מַשֶּׁב מַזְרֵיעַ זָּרַעַ עַּלְּיִי

וְמִבְאָב הַוּבְּאָב זְוְהִיַבְלוּ:

בי מפֹבות בון מוֹא.

خُلُجُرَمَ بِجُرًا لِنَقِرَتِ كُيْمُكِ مُرَمِّحٍ مَنْهِ لِمُمْحِ خِلْطَمْهِ نِتَنْكِ حَلَّا ַ נַיּבְדְּלְ בָּין תַמַּיִם אֲמֶר מִתַּחַה בֵּין מַיָּא דְמִלְּרַע לָרְקִינְא וּבֵין אָלְטִים אָנַ טִּרְאָנהְ וֹהְבֹּר וֹוֹ זִנִי בְּלֵינִאְ וֹאַפְּבִיהָ

ום רַמַשׁ וַהַנָה צְפַר יוֹם הַּנְיָן: رَبَطْتُه جُرِيْرَتُ كِرْتُكُمْ مِثْرُتُ بَطُرُهُ لَا كِلْطَمْهُ مُمْرَةً لِيَالِبُ

נَגַאָמֹר אֶבְיַנִם וֹפֿוִנִּ עַמְּוֹם נַאָּמַר גֹּוֹ נִטְבּנָּחָנוֹ מֹגֹא מִטְּטִוָּנִי

וּבּהשׁטֹא וּבִוֹנִע כֹּו: מְמַחַת הַשְּׁמִּיִׁם אֶלְ־מְקַוֹם אֶחָׁד שְׁמָיָא לַאָּמַר חַד וְתִּפַּחָזִי

נְעַוֹאַ גְּיָ אָבָרִ טְּבִיּ וּלְמִפֿוֹע עַמּוֹם פֿבּא וֹמִּים וֹוֹבֹא יַלְבֵּיִע כּּוּיִמְּט מּוֹא פֿבֹא וֹמִמָּ וטֿבא וֹג לְזַבּּמִּטֹא אַבֹּמֹא تنظبه څيانت احتفظت څيا

يربحور بهكترات وبهليع بهزالا וֹאַמֹּר וֹן מַדְאָית אַרְעָאַ דִּתְאָר

בבר זרעיה ביה על ארעא אַגלן פֿירין עַבָּיר פַּירין לְזְנֵיה מֹסַבֹּא בַבר זַבְמִיה מִוֹבְרַמ

> from the waters.' waters, and let it divide the waters 6 firmament in the midst of the And God said: 'Let there be a

firmament; and it was so. waters which were above the under the firmament from the z divided the waters which were And God made the firmament, and

there was morning, a second day. Heaven. And there was evening and And God called the firmament

dry land appear.' And it was so. together unto one place, and let the 9 under the heaven be gathered And God said: 'Let the waters

that it was good. waters called He Seas; and God saw on and the gathering together of the And God called the dry land Earth,

the earth.' And it was so. wherein is the seed thereof, upon fruit-tree bearing fruit after its kind, 11 forth grass, herb yielding seed, and And God said: 'Let the earth put

ועומד מגערה המליים עליו: – בחוך הבוים. בלמלע המים (לונקלום), שיש הפרש בין מים העליונים לרקיע כמו בין הרקיע באומרו יסי רקיע, וזסו שנאמר עַמּוּדֵי שְׁמַיִס יְרוֹפְפּוּ (אֿיוב כו, יאֿ), כל יוס ראשון, ובשני יִמְמְסוּ מַגַּעַרָמוֹ, כאדס שמשמומס (6) יהי רקיע. יחחוק הרקיע (ג"ר), שאף על פי שובראו שמים ביום הראשון, עדיין לחים היו, וקרשו בשוי מגערת הקב"ה מחד, לפי שהיה הקב"ה יחיד בעולמו, שלא נבראו המלאכים עד יום שני, כך מפורש בבראשית רבה (ג, ח־ע):

نٹٹٹ کا:

וגמר מלאכה אחרם, פַּפַל צו כי עוצ שני פעמים, אחם לגמר מלאכם השני, ואחם לגמר מלאכם היום (צ"ר): המים עד יום השלישי, והרי התחיל בה בשני, ודבר שלא נגמר אינו במלואו ומובו, ובשלישי שנגמרה מלאכת המים והתחיל הרקיע לא נאמר, אלא מעל לרקיע, לפי שהן חלויים באויר. ומפני מה לא נאמר כי טוב ביום שני, לפי שלא היה נגמר מלאכת (ק) וישש אלהים את הרקיע. מקנו על עמדו, וסוח עשיימו, כמו וְעָשְׁמָס מֶׁמּלְפֶּרְנֶיִיסְ (דבריס כה יב): – מעל לרקיע. על למיס שעל הארך (ב"ר), הא למדמ, שהם מלוים במאמרו של מלך (מגיגה מו.):

שמים. שם מים ד"ה הש ומים): (8) ויקרא אלהים לרקיע שמים. שָׁל מיס (צ"ר), שָׁס מיס, אֹם ומיס, שערצן וס צוס ועשס מסס שמיס (מגיגס יצ.) (מ"ל

(10) קרא ימים. והלל ים לחד הול, ללל לינו דומה עעם דג העולה מן הים בעבו לדג העולה מן הים בלשפמיל (ב"ר): (9) יקוו המים. מְמוּמִין סיו על פני כל סמרץ (פדר"מ ס), וסקווס במוקינוס סומ סיס סגדול שבכל סַיַמִיס:

מקמנלחם ברשאים: חדשא הארץ. מחמלח ומחכםה לבוש עשבים (ר"ה יה.), בלשון לע"ו נקרח דשה הצרץ. דשליס מחולקין, כל אחד לעלמו נקרא עשב פלוני, ואין לשון לְמֶדַבֵּר לומר דשא פלוני, שלשון דשא הוא לבישח הארך כשהיא (11) חדשא הארץ דשא עשב. לא רשא לצון עשב ולא עשב לצון רשא, ולא סיס לצון סמקרא לומר מעשיב סארץ, שָמִינִי

7

אֶלְהָים כִּי־מִּוֹב: אַמָּר זַרְעוֹרָלוֹ לְמִינָהוֹ וַיַּרָא י זָרַתְ לְמִינְדוּ וְעֵּזֶּן שְׁמָּדִ־פְּּרֶיּ -נהוצא הְאָבֶץ דָּשָׁא מַשָּׁב מַוְרֵיעַ

شِكْرِيشِّد: (E) מ"כ במול בריר עורר ī¦Ŀ._~~L~~ŻL

ילמוֹאַיִם ילימִים וֹאָנִים: בּוֹנִם יבֵּוֹן הַלְּיֵלֵב וְהָוֹי לְאָטָעַ +1 ברקיע השְּׁמִים לְהַבְּיִילִ וַנְאָמֶר אֱלְהָים יַהַי

خْلَةُ، لَهُ جَلِينَةُ لَا أَنْكِ لَا يَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ י וֹבְיִי לְמָאִירִתְ בָּרְקִינִם בַּּמְּמִים

חַכוכַהָים: לממשלת היום ואת המאור סו דַגְּדֹלֻים אָת־דַמָּאָוֹר דַגַּדֹל'

> אָבׁג מֶב: זַרְעָיה בַּיה לִזְנוֹהִי וַחַזָּא יִי וֹאִילָן מַבִּיד פַּירִין דַּבַר בבר זרציה מוףרע לונוהי נאפֿגען אַבְעָא בּהָאָר עַסְּבָא

كْذِيلُ: יום והוה רְשִשׁ והוה צְפָר יוֹם

نشترا: ילומנין ילממני בהון יומין حرذنه نربا كهنا LÁCIX ZXELÁX ELLICÓX נּאַמּר וֹנְ יְהוֹן נְהוֹרוֹן בָּרְקוֹנִין

نتثنت دا: בַּמְּעוֹא לְאַנִיבוֹא מֹלְ אַבְעֹּ בלבינול בוקיעא

בּבֹבוֹא וֹנו נִבוְנִבא בַבֹּא וּנַלַעשׁ אֶלְהָים אָת־שְׁנֵי הַמְּאָרָת וַעָּבָר יָן יָת הְבִּין וָהוֹרִיָּא

> saw that it was good. seed thereof, after its kind; and God tree bearing fruit, wherein is the herb yielding seed after its kind, and And the earth brought forth grass,

was morning, a third day. And there was evening and there

seasons, and for days and years; let them be for signs, and for divide the day from the night; and in the firmament of the heaven to And God said: 'Let there be lights

light upon the earth.' And it was so. or firmament of the heaven to give and let them be for lights in the

the stars. the lesser light to rule the night; and or the greater light to rule the day, and And God made the two great lights:

(בו) וחוצא הארץ וגור. אף על פי שלא נאמר למינסו בדשאין בליווייסן, שמעו שנלעוו סאילנום על כך, ונשאו קל ומומר גם סים על עונה (ונמקללה פ"ה הינו ידו"ק): אשר זרעו בו. הן גרעיני כל פרי, שמהן ההילן לומת בשנומעין הותן: כמעם הפרי. והיא לא עשמה כן, אלא ומולא הארך וגו' ועך עושה פרי, ולא העך פרי, לפיכך כשנחקלל אדם על עונו נפקדה בערבוביא, וכל שורש לעלמו נקרא עשב: - מזדריע זדע. שיגדל בו זרע לורוע ממנו במקוס אחר: - עץ פדר. שיסא מעס העץ

בגלגל כמסלכן סראשון (פם"ו): יגמרו מסלכמס בי"ב מולות סמשרתים אותם, וסיה שנה, (מ"ה והוה שם"ה יום ורביע יום) ותוזרים ומתחילים פעם שניה לקבב הלבנה: ולינזים. שמוש החמה חלי יום ושמוש הלבנה חליו הרי יום שלם: ושנים. לפוף שם"ה ימים (ם"ה ורביע יום), לריכין לדאוג מן הפורענום: ולמועדים. על שם העתיד, שעתידים ישראל להצמוות על המועדות, והם נמנים למולד לוקין סימן רע סוא לעולס (סוכה כע.), שנאמר מַאוֹמוֹת הַשְּׁמֵיִם אַל מֵּחָפוּ וגוי (ירמיה י, צ), צעשומכס רנון הקצ"ה, אין אחס אבל בשבעת (נ"א בגי) ימי בראשית, שַמְשוּ האור והחשך הראשונים יחד, בין ביום בין בלילה: והיו לאחח. כשהמאורות כו:), ברביעי סיו ממענים על מפכרם שלמ מפול במינוקומ: להבדיל בין היום ובין הלילה. משנגנו סמור סרמשון, מולדומיס: - יהי מארח. מסר וי"ו כמיב, על שסוא יוס מָבֻׁרֹס ליפול אסכרס במינוקום (מדרש אגדס), סוא ששנינו (מענית נבראו ביום ראשון, וכל אחד ואחד נקבע ביום שנגור עליו, הוא שכחוב אם השמים, לרבוח חולדוחיהם, ואם הארץ, לרבוח (14) יהי מארח וגרי. מיוס ראשון נבראי, וברבישי לוה עליהם להמלות ברקיע (הגיגה יב.), וכן כל מולדות שמים וארך בעלמן, כדמפורש באגדה בשחימת חולין (חולין ק.):

(13) והיו למאורה. עוד ולת ישמשו שילירו לעולס:

(מולין ס:): הכוכבים. על ידי שמיעט את הלבנה, הְרָבְּה לבאיה להפיס דעתה (ב"ר): (14) המארת הגדולים. שויס נגראו, ווממעמס סלניס, על שקמרגס ואמרס אי אפשר לשני מלכיס שישממשו צכמר אחד

تِهْرُنُ حَرْثُمُرِ مَرِيثُمُّ ثُمَّادًا: בי וּימַן אָלָם אֶלַיִם בּוֹבַלוּהַ וּיהַב

תַחַמֶּב וּיֶרְא אֶלהָים כִּי־מִיב: וּלְעַבֹּיְנִקְ בָּנוֹ עַאַּנִר וּבָּנוֹ וּלְאָפֹּבֹהָא בָּנוֹ זְּעִיבֹא וּבִּנוֹ

ŢŢ! ڗڹڹ؞<u>ڞ</u>ڎ ไ.ப்._~~__~~さし

لِغُدُا مَرِ فَتَا لَكِٰمَ لِهُمُانِهِ: هُدُلا رُقِم بَانِت إمالاً إمانِوا عِدًا וַנְאָמֶר אֶלְהִים וִשְּׁרְצָּי הַפָּּיִם

לְמִינְעוּ וַיַּרְאַ אֶּלְעַיִם כִּי־שִּׁוֹב: לְמְינַהָם וְאֵה בְּלִ־עַּוֹף בְּנָף עוֹפָא דְפָּרַח לֹוְנִיהִי וַחַזָּא יִי ו הַרֹמָשָׁם אַשָּׁר שָּׁרְצִּי הַמָּיִם ײַ הַגְּרֹלִים וְאֵה כְּלֹדֶנֶפֶשׁ הַחַיְּהַ וּוֹבְרָוֹא אֶבְנְיִם אָטַבַעַעַּוֹּנִם וּבְּבֹא וֹנִ זִּעַ עַנִּתּאַ בַבְּבַבּנֹאַ

וֹבֹאֹנה יָבֶׁר בֹּאֶבוֹא: וּבְׁדִּוּ וּמִלְאַוּ אַנִיבְעַפְּוֹםְ בַּזּמָנִם וּסִٰנִי וּמִלְוּ זִנִי מִוֹּא בַּזֹמִמוֹא تَنْظُلُكُ هِنُو هُمِينَاهِ مُعْمِدِ فَلَهِ الْحُلَاكُ تَنْكِيا لِنْ كُِمْنَمَدِ فِيهِهِ

ַ װְלְיִישְׁיִּ: (פּ)

نْتَانْتِدِ \$ثِيلًا كَمْرَئِكَ لَنْكِيرِكَلِ: پچש חיַר למינָה בְּהַמָּה וָהֶמֶשׁ ₊ַ יַנְאַמֶּר אֱלֹהִים תּוֹצֵּא הְאָׁרֶץ

בַּמְּעִוֹא לַאַּנִעוֹרָא הַּלַ_אַּבֹּמֹאַ:

בותולא נְבוֹא גִּי אָבוּ מָב: וּבַלְּוֹלְנִי וּלְמִמִּלְסִ בוממא ובלוליא

נים נהוה רמש נהוה צפר יום

₩<u>₩</u> מַּלַאַבׁמֹאַ מַלַ אַפּוּ בַלוּמַ וֹפֹּמִא עַוֹטֹא וֹמִנִּפֹא וֹפֹּנִע וֹאָמָר וֹי וֹבְעַמָּוּן מִיִּא בִעִיהָ

בּאַבְינישׁוּ מַיָּאַ לְזְנֵיהַוּן וְיָהַ כָּל וני כַּלְ נַפְּשָׁא עַנִּטָא דְּרָחֲשָׁא

נעופא וְסְוּי בְּאַרְעָא:

הַמִּישָׁי: יום והוה רמש והוה צפר יום

אֹבֹלא בֹוֹנִע וֹבֹוֹע כֹוֹ: עוְקְאַ לְּזְנְהַ בְּעִיר וּרְחִישׁ וְחַיִּת וֹאַמֹּב וֹוֹ שֹפּׁנִל אַבֹּמֹא וֹפֹּמֹא

> earth, of the heaven to give light upon the And God set them in the firmament

was good. the darkness; and God saw that it morf she higher to divide the light from and to rule over the day and over the

was morning, a fourth day. And there was evening and there

heaven. earth in the open firmament of creatures, and let fowl fly above the gnivil to smarms driw maswe And God said: 'Let the waters

and God saw that it was good. and every winged fowl after its kind; the waters swarmed, after its kind, creature that creepeth, wherewith sea-monsters, and every living And God created the great

multiply in the earth.' waters in the seas, and let fowl 22 fruitful, and multiply, and fill the And God blessed them, saying: 'Be

was morning, a fifth day. And there was evening and there

And it was so. beast of the earth after its kind.? kind, cattle, and creeping thing, and forth the living creature after its And God said: 'Let the earth bring

(02) נפש חיד. שיסא בס מיות: שרץ. כל דבר מי שאינו גבוס מן סארן קרוי שרן. בעוף כגון ובוביס, בשקלים כגון נמֶלִים

וסרג את הנקבה ומלחה ללדיקים לעתיד לבא, שאם יפרו וירבו, לא ימקיים העולם בפניהם. התנינם כתיב (ב"ר): בפש (IS) החנינם. דגיס גדוליס שָבַיַס. ובדברי מגדס (פרק סמפינס בבא במרא עד:) סוא לוימן ובן ווגו, שבראס וכר ונקבס, ומיפוֹשָׁיס ומולעיס, ובבריום כגון מולד ועכבר ומומע וכיולה בסס וכן הדגיס:

הכושש שמיד לקללה לכך לה ברכן, שלה יהה הוה בכלל (מדרש הגדה): ברו. לשון פרי, כלומר עשו פירום: ורבו. הם לה (שב) ויברך אוחם. לפי שמחסרים אוחם ולדין מסס ואוכלין אוחס, הולרכו לברכה, ואף החיוח הולרכו לברכה, אלא מפני החיה. נפש שיש בס קיות:

מיות (עיין לעיל פסוק כי): ורמש. הם שרלים, שהם נמוכים וְרוֹמשִׁים על הארץ ונראים כאילו נגררים, שאין הלובן ניכר. (24) חוצא הארץ. סול שפירשתי (פסוק יד) שהכל נברל מיום רלשון ולל הולרכו ללל להולילם: נפש חיה. שיש בה אמר אלא פרו, היה אחד מוליד אחד ולא יותר, ובא ורבו שאחד מוליד הרבה:

נירא אָלהום כִּי־שִּוֹב: لْمُنْ خُرِـ ثَرْمُمْ تُمُّلُمُكُ ذُمْرَيْكِ لِيَامُمُ لَمُلْمُهُ ذَيْرِيْدَ يَتَالِمُ لَيْ ²⁵ לְמִינְה וְאֶת־הַבְּהֵמֶה לְמִינְה וְיָת בְּעִירָא לִוְיָה וְיָת בְּל يبرون هِالَّرَاتُ هِمَا يَاذُمُ بَهُنَا إِن يُوجِهِ إِن يَامَ مَادِمٌ هَا يَهُ خَالِمٌ

تابرة م مرائلاته: הַלְּם וּבְעַּוֹף הַשְּׁעַנִים וּבַבְּהַמֶּה וּבִינִפָּא דִשְׁמַנָּא וָבִבְעִירָא שי באלמו פרמומו וורדי בדנה פרמומנא וישלטון בנוני ימא رَيْهِمُاتِ هُرِيْدِت الْمُمْنِ عُلْتُنَ لِهُمَاتِ لِذَامُهُ خَمْرُمَنْهُ

אַנו זְבֶר וּנְקַבֶּר בָּרָא אָנֶם: בּׁגַּלְמָוִ בּׁגַּגְים אָבְעַנִם בַּבָּא בּגַּבָם אָבְעַנִם בּּבָא נִינִע קַּ וַיִּבְרָא אֱלֹהַיִם ו אָת־הֵאָדְם וּבְרָא יִי יָת אָדָם בְּצַלְמֵיה

بَارِيْشِ، עַּלַ־הַאֶּבֶּץ: הַנְּם וּבְעַּוֹף הַשְּׁעַיִם וּבְכְלְ־חַנְּהְ יַשְּׁמִי וּבְעַלִּים יִבְּכְל אָטַ בַּאָבְא וֹכִבְאָנֹב וּבְנֵי בּבְנִינִ יִּטְלִּיפִּי הַּלְנִי וּאָלְיִּמִי בְּנִינִּי אַב לַטְּׁם אֶּלְנִים פֹּרִוּ וּרְבָּוּ וּמִלְאָוּ יִיִ פּוּשׁוּ וּסְגוּ וּמְלִי יָה אַרְעָּא رَنْظُتُك هِمْصِ هُجِينَصِ رَبِهِشُدِ بَحْدَيْكَ يُضْعِيا نَبْ نَهُمَد خُعِياً

דְרָהִישׁ עַל אַרְעָא: וּבְבְלֵלְ-חָבֶרֶשֶׁמִּ וּבְבָלִלְ אַרְעָּאֵא וּבְבָלִלְ רִחְשָׁא

גבר ונולפא פרא וטבון:

עוֹשׁא בּבְעַהַאָּא הַכְאַבַהֹא:

kind; and God saw that it was good. creepeth upon the ground after its after their kind, and every thing that earth after its kind, and the cattle And God made the beast of the

that creepeth upon the earth.' earth, and over every creeping thing and over the cattle, and over all the the sea, and over the fowl of the air, them have dominion over the fish of our image, after our likeness; and let And God said: 'Let us make man in

He them. He him; male and female created ²⁷ image, in the image of God created And God created man in His own

thing that creepeth upon the earth. fowl of the air, and over every living over the fish of the sea, and over the and subdue it; and have dominion 28 multiply, and replenish the earth, said unto them: 'Be fruitful, and And God blessed them; and God

(25) ויעש. מקנס בלביינס במקונן ובקוממן: כל לשון רמש ושרך בלשוננו קונמובי"ש (רענען):

הוה לשון רידוי ולשון ירידה, וכה רודה בחיות ובהמות, לא וכה, נעשה ירוד לפניהם והחים מושלת בו (ב"ר): כמיבויבראו (ב"ר): בצלמנו. בדפוק שלנו: כדמוחנו. לסבין ולסשכיל (מדרש אגדס): וירדו בדגח הים. יש בלשון ב"ר), ואס כמב אעשס אדס, לא למדנו שסיס מדבר עס בימ דינו, אלא עס עלמו, ומשובמו כמובס בלדו, ויברא אם סאדס, ולא מקוס למיניס לרדומ, לא נמנע הכמוב מללמד דרך ארך ומדת ענוה, שיהא הגדול נמלך ונועל רשות מן הקען (סנהדרין לה: כדמומי, אם אין כדמומי במחמונים סכי יש קנאס במעשס בראשימ: נעשה אדם. אף על פי שלא מייעוסו בינירמו, ויש וכן בּגְיֵיכִם שִּירִין פְּמְגַשֶׁל וּמֵחְעַר קַדִּיִשִׁין אְמֵלְמָח (דניחל ד, יד), אף כאן בפתליא שלו נעל רשוח, אתר להס יש בעליוניס שוְמְדִים שְלְיִי מִימִינוֹ וּמִשְׁמִחְלוֹ (מלכים ה כב, יש), וכי יש ימין ושמחל לפניו, הלה חלו מיימינים לוְבוּם וחלו משמחילים לחודה, וכשסוא דן את המלכים הוא נמלך בפמליא שלו, שכן מלינו באתאהל שאתר לו מיכה בָאִימִּי אָם ה' יושב עַל פָּמָאוֹ וְכֶל בְּבָּא השָׁמַיִּם (62) נעשה אדם. עְנֵיְמְנִימוֹ של סקב"ס למדנו מכאן, לפי שסאדס סוא בדמום סמלאכיס וימקנאו בו, לפיכך נמלך בסן,

(פרכום פה. ב"ר) שנברהו שני פרלופים בריהה ראשונה והחר כך חלקן, ופשומו של מקרה, כהן הודיעך שנברהו שניהם בששי, דייקן יולרו סום: זכר ונקבה ברא אוחם. ולסלן סום פומר וַיִּקַם פַֿמַם מָצַּלְעוֹמָיו וגו' (ברפֿשים בּ, כם), מדרש פֿגדס וכן סוא אוחו. פירש לך, שאומו ללס הממוקן לו, ללס בצלם אלהים ברא אוחו. פירש לך, שאומו ללס הממוקן לו, ללס (מהלים קלט, ה), נעשה בחומה, כמטבע העשריה על ידי רושה שקורין קוני"ן (ובכ"י קוי"ן והוא בלשון אשכנו שמעמפעל), (קב) ויברא אלהים את האדם בצלמו. נדפוק סעשוילו, שסכל נגרל נמלמרוסול נגרל נידים, שולמר וַמָּשֶׁמ עָלִי כַּפֶּכָס

על פריס ורביס, ולה סהשה (יבמות קה: ב"ר): (82) וכבשה. מפרוי"ו, ללמדך שהזכר כוצש את הנקנה, שלא מהא ילאנית (צ"ר), ועוד ללמדך, שהאיש שדרכו לכצוש, מלווה ולא פירש לך כילד בריימן, ופירש לך במקוס אמר:

זְוֹבַתּ לַכֶּם 'וְבִוֹנִי לְאָּבֹלַנִי: בותא אַמֶּב בּנִ בּנִי בּנִי אַ זְבֹּה מּלְ פְּנֵלְ כְּלְ בְּיִאְבֶׁלְ וֹאֵטַ כַּלְ מְוֹנִינִה בְּלְאָבֶּלְ אָפָּּי כְּלְ אַרְעָּאִ אַּטַ בּּלְ הַמֹּמְבוּ זְנֵהֹ זְנְנַת אַמְּבוּ, זִט בּלְ הַסְבָּא נִבְר זְנִהֹנִי

בּֿגְ_יִנֶבׁל מֹמִּד לְאָּכֹלְעַ זֹוֹנִנִּי הַאָּבֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נָפָשׁ חַיָּה אָת־ os הַשִּׁקְּנִם וּלְכָּלוּ בוִתְּמִ מַּלְ בַּשְׁמִּנִא וּלְכָלְ בַּבְבוֹנִישִ עַּלְ يْرْجُحِ بِيَرِينَ يُنْهُدُ أَا يَرْجُحِ مِنِكَ يَرْجُم بِيَنِي هَلَـٰمُهُ يَرْجُم مِنْظُهُ

ក្យុង្ហៈ (៤) אַמֶּר עִיּטָּר וְהַבָּּה־טִיב لا أنا \$U_<u></u>_\$\(\bar{C}_ 炎ムビュロ

װ แ็ต้นั่ง บลู่นั่ง เบล่นั่ง เปลา เลล่ง เล่า เลล่ง เล่า เลล่ง เล่า เลล่ง เล่า เลล่ง เล่า เลล่ง เลล

المُلَّمِّ لِمُثَلِّ الْمُثَلِّ الْمُثَلِّ الْمُثَلِّ الْمُثَلِّ الْمُثَلِّ الْمُثَلِّ الْمُثَلِّ الْمُثَلِّ الْمُثَلِّ בּינִם הַשְּׁבִימָּי מִכְּלְ־מְלַאִּבְתִּי שְׁבִּינִמָּאָר ַ מְלַאְּכְּחָּוֹ אֲשֶׁר עַשְׂר וַיִּשְׁבִּרְ נִיִּהְרַ נִּיִּהְ וַיִּהְ בְּיֹנְמָאִ מילאבר וְנָח בְּיוֹמָא ווכל אָלְטִיםְ פֿוּנִם עַמִּּבׁיִמָּי וֹמָוּגִּי וֹנֹ

र्ष्य्यंतः (व) מַלַאַלשָּוּ אַמְּרַבְּבָרָא אָלְנִים מַּבִּירָהִיה דִּבְּרָא יָן לְמַמְּבַר: ְּ וֹלְשְׁבֵּישׁ אָעִוֹ בַּיּ בְּוֹ שְּׁבַעַ מִבְּלְ וְלֵבִישׁ יְתִיהַ אָבִי בִּיה נָח מִבְּלְ נֵיְבֶבֶרְ אֱלְהִיםׁ אֶת־נִים הַשְּׁבִילְּי וּבְרֵיךְ יִיְ יָת יוֹמָא שְׁבִיעָאָה

خربا نت، خقردد: אַילָנְא דְּבָר זַרְעָיה מִיְדְרַעַ וֹנט כֿל אַנלָגֹא בַּנִישִּ פּּנִבוּנ يرِيُعَيْد بِهَرَابَات بَيْدَا ثِيْنَوَا رَكُمُ لِيُعِيْدَ رَبِّ بَهُ رِبَجِاتُ خُكَالًا

בְּלְיִרוֹק שְּׁסְבָּא לְמֵיכַלְ וַהַוְּה אַרְעָא דְּבֵיה נַפְּשָׁא חַיְּהָא יָת

אַפֿר יום שָּקִיקָי: שַׁבְּוֹן לְטִבְּאִ וְעֵוֹרִ רְעִּהָ וְעִוֹרִ ושׁוֹא וֹנִ מִׁ כֹּלְ בַּהְּבָּב וֹנִיא

היליהון:

ביומא שביעאַרו

finished, and all the host of them. And the heaven and the earth were $_{
m II}$

there was morning, the sixth day.

good. And there was evening and

And God saw every thing that He

given] every green herb for food.'

wherein there is a living soul, [I have

thing that creepeth upon the earth,

to every fowl of the air, and to every

and to every beast of the earth, and

tree yielding seed—to you it shall be

every tree, in which is the fruit of a is upon the face of all the earth, and

you every herb yielding seed, which

And God said: 'Behold, I have given

31 had made, and, behold, it was very

And it was so.

for food;

had made. day from all His work which He made; and He rested on the seventh finished His work which He had And on the seventh day God

God in creating had made. He rested from all His work which 3 and hallowed it; because that in it And God blessed the seventh day,

(מ, ג), כירק עשב שהחרחי לחדם הרחשון, נחחי לכם אח כל: ולאכול צשר, אך כל ירק עשצ יאכלו יחד כלס, וכשצאו צני נח החיר להם צשר (מנהדרין נמ:), שנאמר כֶּל בֶמֶשׁ אֲשֶׁר הוּא מַי וגו' (92) לכם יהיה לאכלה. ולכל הית הארץ. פְּשְׁנְס נֹסמום ומיום לממלל, ולה סרשה להדם ולהשמו להמים בריה

המוכן לממן מורה (שבמ פת.): שקבלו ישראל המורס נמחוקו כל ילירם בראשימ, ונמשב כאילו נברא העולם עמה, ווהו יום הששי בה"א, שאומו יוס ו' במיון) מורס (מנמומא בראשית א). דבר אחר, יוס הששי, שכלם חלוים ועומדים עד יוס הששי, סוא ששי בסיון (מ"א שביום ו' בסיון (IE) יום הששי. סומיף ס' צטטי, בגמר מעטס ברחשים, לומר שסחנס על מנח שיקבלו עליסס יטרחל חמטס חומשי

באם שבת באת מנוחה, כלמה ונגמרה המלאכה (ב"ר): הקב"ה שיודע עמיו ורגעיו, נכנק בו כחומ השערה ונראה כאלו כלה בו ביום (ב"ר). דבר אחר, מה היה העולם חשר, מנוחה, (ב) ויכל אלהים ביום השביעי. כ' שמעון אומר, נשר ודס שאינו יודע עמיו ורגעיו, לריך להומיף ממול על הקודש, אנל

- אָלְנִים אָבֶא וֹאֲמֶנִם: ב בְּהַבֶּרְאָם בְּיֹנִם עֲשֶׂנִת יְהְנֶה בִּיְ אָהְבָּרִיאִי בִּינִּטְאִ דַּעָּבִרִייִ אי אַכָּה תּוֹלְדָוֹת תַשְּׁמָנִם וְתָאָרֶץ אָבֶין תּוֹלְדָת שָׁמַנָּא וְאַרְעָא
- לַהְּלָר אָנַרְהָאָבְלָה: المُحْرَبَاتِ مِحْرَا يَعْدُمُ الْعُبُتِ فِيْلًا الْمُحْرَبِيْنِ مَنْ فَيْدُ عَلَاهُ الْعُبُنِينَ فَيْ فَا مُعْدُمُ الْعُبُنِينَ יַּצְּמְּחַ בִּי לֹא הַמְּטִּיר יְהְנָה עַּרְ לָא צִּמָח צַּבִּי לָא צַּחַית יָּנְ לַאָּבֶּל וֹכִלְ מַּמָּב עַמָּבע מַבָּע מַבָּע דַאַבְעָא וֹכִלְ מַסְבָּא בַּעַלֵּלְא וְלָבוּ שָּׁיִם תַשְּׁבֶּר שֻׁבֶּם יֶהְנֶיה וְכִל אִילְנִי תַּקְלָּא מַּד לָא הַוֹיוֹ
- אָנוַבַלַבְפַּנָ נִיאָבֹמָנִי: י וֹאָר יִשְׁבֶּוֹר מִוֹ הַאְּבֶוֹן וְהִשְׁקָרוּ וַעְּנְבָּא הַנְה סְבֹּיִק מִוֹ אַרְעָּא
- 교:"나: נְשְׁמָּנִי עַיִּיִם וֹנְתִי עֵאָבֶם לְנָפָּשׁ ֻ מְּפֶּׁרְ מִּןְ־תֵּאֲדְמֶּׁה וַיִּפָּּה בְּאַפֶּיוּ עַפְּּרָא מִן אַרְעָא וָנָפַּה בְּאַפּוֹהִי

- אָלְהִים אַרְעָּא וּשְׁעַנִּא:
- לִית לְמִפְּלִח יָת אֲדַמְּהָא:
- וּמֹמִּמִי נִע כֹּלְ אַפּּוּ אַבֹּעֹטִא:
- לְרוּחַ מִׁמָּלְאִּי וֹמִמֹמֹא בַנוֹנ נִנְינִנ בֹאֹבַם ווּיצֶר יָהוְה אֱלֹהִים אָת הַאָּדָם וּבְרָא יִיָּ אֱלֹהִים יָת אָדָם

- LORD God made earth and heaven. were created, in the day that the heaven and of the earth when they These are the generations of the
- till the ground; earth, and there was not a man to had not caused it to rain upon the yet sprung up; for the Lord God earth, and no herb of the field had No shrub of the field was yet in the
- the ground. 6 earth, and watered the whole face of but there went up a mist from the
- .luos of life; and man became a living breathed into his nostrils the breath of the dust of the ground, and Then the LORD God formed man
- בשמי, כמו שמפורש בברחשית רבה (יה, ע): בשבת, והמקרה כתוב על שם העתיד: אשר ברא אלהים לעשות. המלהכה שהיתה ראויה לעשות בשבת, כפל ועשהה (ε) ויברך ויקדש. ברכו במן, שכל ימות סשבוע ירד לסס עומר לגלגולת, ובששי לחס משנס. וקדשו במן, שלח ירד כלל
- שחח, כס"א ואח שקחומה מכל לדדיה, ופחוחה למעה לכדח דרך שם: ביו"ד, לומר שלדיקים שבחומו ומן מועמים (מנחת שם), כמו י' שסיח קטנה בחותית). רמו שירדו הרשעים למטה לרחת ולמדך כאן שהעולם הזה נברא בה"א, (מ"א רמו כמו שה"א פחוחה למטה, כך העולם פחוח לשָבים בחשובה, ועולם הבא נברא . אמר בהבראס, בס' בראס (מנמות כמ:), שנאמר בְּיָה ה' נור עוֹלְמִיס, (ישעיה כו, ד) בב' אותיות הללו של השס, ילר שני עולמיס, (+) אלה. סלמוניס למעלס: - חולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה. ללמוך שכלס נצרלו צרלשון. דצר
- שמו, אלסיס, שסוא שליע ושופע על כל סעולס, וכן פירוש זה צכל מקוס לפי פשומו, ס' שסוא אלסיס: גשמיס, וכשבא אדם וידע שהם לורך לעולם, המפלל עליהם וירדו, ולממו האילנות והדשאים (שם): ה־ אלהרם. ה' הוא יום ששי (חולין פ:), ולמס, כי לא המטיר, ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה, ואין מכיר בטובתן של שעילס בששי קודס שנברא אדס, וכל עשב השדה עדיין לא למת, ובג' שכמוב ומולא, לא ילאו, אלא על פתח הקרקע עמדו עד רום מוכיח, ועוד אחר פִי עֶבֶם הִירְאוֹן (שמוח ט, ל), עדיין לא חיראון. ואף זה חפרש עדיין לא היה בארן, כשנגמרה בריאח (a) שרם יהיה בארץ. כל מרס שבמקרם לשון עד לה סוה, והינו לשון קודס, והינו נפעל לומר הערים כהשר יהמר הקדים,
- (6) ואד יעלה. לענין בריימו של אדס סעלה המהום, והשקה עננים לשרות העפר, ונצרא אדם, כגַבֶּל וה שנותן מים ואתר
- שבכולן, שנמוסף בו דעה ודבור (מונקלום): ברמשים, שיסיו מלו רבים על מלו בברימה יום מהד (ב"ר): רופש היה. מף בסמה וחיה נקרמו נפש היה, מך זו של מדם חיה מאורות לעליונים, בתמישי ישרצו המים לתחחונים, הווקק בששי לבראות בו מעליונים ומחחונים, ואם לאו יש קנאה במעשה מן סעליונים, לפי שביוס ראשון נבראו שמיס וארך, בשני ברא רקיע לעליוניס, בשלישי מראס סיבשה למחחוניס, ברביעי ברא מסא לו אדמה כפרה ויוכל לעמוד (צ"ר): ויפה באפיו. עשאו מן המחחונים ומן העליונים, גוף מן החחחונים ונשמה קולעמו לקבורה (מנחומה פקודי ג). דבר החר, נעל עפרו ממקום שנהמר בו מִוְבַּח מַּבְּמֶה מַעֲשֶׁה לִּי (שמוח כ, כ), הלוחי שני יודי"ן: עפר מן האדמה. לבר עפרו מכל האדמה, מארבע רוחות (מנהדרין לת.), שבכל מקום שימות שם, תהא (ק) וייצר. שמי ילירות, ילירה לעולם הוה וילירה למחיים המחים (ב"ר), אבל בבהמה שהינה עומדת לדין, לא נכחב בילירחה כך לש את סעיפה, אף כאן וסשקה, ואחר כך וייילר (ב"ר):

المُلْمُ لَا اللَّهُ اللَّ מֹפְׁבֶבׁם נִינְשִׁם שֵּׁם אֵטַבְיֵאֹבִם מִלְפַּבַנִּמוּוֹאַשִּׁבוּ עַפָּׁוֹנִי אָבִם נישטע יְהְנָה אֶלְהָים מּן־בְּעָהוֹ מְּצְב יִיְ אֶלְהִים מִּּקְאַ בְּעַהָוֹ

בּוּוּ וְמֵּא בַבַּעה מָוָב וֹבֶע: نشبط خميجكم نشا يتسنبط جريات ⁶ הַאַרְלְּה בְּלִ־עֵּץ נֶהְמָּר לְעַרְאָה בַּל[ְ] אִילָן דִּמְּרַנִּג לְמִהְוֵי וְטְּבּ ييدِقُت بِتَلِم هِرْبَيْطُ فِلَ بِعَدِقِتَ إِنْ هِرْبَيْتِ فِلْ عَلَاثِهِ

לַאַּבְבָּקָה בָאָהָים: אָת־הַגָּוְ יִמִשָּׁם יִפְּבֶּר וְהָיֶה إنِمِר نَّيِّهُ مَفْتِهِ جُرَبُحِهُ رَبِ

ַנַגַּבַב: پَيْمَ جِرً ۖ هِٰذِهِ بَابِيَادَ ٰذِنَا يُغَيِّد ۖ ثِهِا جَرَ هِٰدَهُ بِيَادِرُهَ بِمَوْا يَابَعُهُ: שָׁם הָאָהֶר פִּישִׁין הָוּא הַסֹבֶּב שִׁים חַד פִּישׁין הוּא מַפֵּיף יָה

הּבְּלְלַח וְאֶבֶן הַשְּׁהַם: וּוְתָּב הַאָּבֶץ הַהָּוֹא סָוֹב שָׁם וִדְהְבָּא רַאַרְעָא הַהַרִּאַ טְּבִר מָּם וַיַּרְהָּאָרְעָּא הַהַרִּמָּן

הַסוֹבֶׁב אָת כָּל־אֶבֶץ כִּוּשׁ: נו וְשֶׁם הַנְּהֶר הַשֵּׁלֵי גִּיהַוֹן הָוּא וְשׁוֹם נַהְרָא הִּנְיָנָא גִּיחוֹן הוּא

בוביעי הוא פורי:

שבלגון בון שב לביש: ببناء نغرذا ليفخرد هديند למוכב לאולן שולא במאוחוני

النادل: מטפֿרַה וֹבִיג לַאַּוֹבְלֹמִי בּיָהֵּי בְאַהֻּבֹאַר וֹנו וּנִּנִיא וּמִטַּמָּוֹ וֹנְטַבְא שַׁנִע לַכּּגַע מָהָבָוֹ

land of Havilah, where there is gold; 11 is it which compasseth the whole The name of the first is Pishon; that

there is bdellium and the onyx stone. and the gold of that land is good;

compasseth the whole land of Cush. 13 Gihon; the same is it that And the name of the second river is

was parted, and became four heads.

water the garden; and from thence it

And a river went out of Eden to

the knowledge of good and evil.

food; the tree of life also in the

midst of the garden, and the tree of

pleasant to the sight, and good for LORD God to grow every tree that is

And out of the ground made the

He put the man whom He had 8 garden eastward, in Eden; and there

And the LORD God planted a

formed.

ונהן א רביעאָה הוא פּרָת: הַהְלֵבְ קְרְעָה אַשְּׁוּר וְהַנְּהָר הוּא מְהַלֵּךְ לְעַרְנָהָא דְּאַתּוּר

מפוף יח כל אַרַע פוש:

בולטא ואַבוו בובלא:

river is the Euphrates. the east of Asshur. And the fourth 14 Tigris; that is it which goeth toward And the name of the third river is

- מים סשדה (יע), כדי לפרש וַיְבֵּחׁ אל האדם לקרוח שם, וללמוד על העופוח שנברחו מן הרקק: מרדמס, סשומע סבור שסוא מעשס אחר, ואינו אלא פרמו של ראשון. וכן אלל סבסמס חזר וכחב וילר ס' וגו' מן סאדמס כל וגו', זסו כלל, מַמַס בריאמו מסיכן ומָמַס מעשיו, מזר ופירש וילר ס' אלסיס וגו', וילמס לו גן עדן, ויגימסו בגן עדן, וַיַפַל עליו בנו של כי יוםי הגלילי מל"ב מדות שהתורה נדרשת וזו התת מהן, כלל שלהתריו מעשה הוה פרטו של רהשון, ויברה הת ההדם (8) מקדם. במורמו של עדן נעע את הגן, ואס האמר הרי כבר נאמר ויברא וגו' את האדם וגו', ראימי בבריימא של ר' אליעור
- (II) פישון. סוא נילוס נהר מלרים (זוהר א, קכה), ועל שם שמימיו מחברכין ועולין ומשקין את הארך נקרא פישון, כמו (9) ויצמח. לענין סגן סכמוב מדבר: בחוך הגן. באמלע סגן (אונקלום):
- ופְשוּ פְּרָשְׁיִי (מבקוק א, ה). דבר אמר פישון, שהוא מגדל פשמן (ב"ר), שנאמר אלל מלרים ובוֹשׁוּ עוֹבְּדֵי פִשְׁמִים (ישעיה יע,
- (13) גידורן. שסיס סולך וסומס וסמיימו גדולס מאד, כמו נכי יגַנו (שמוח כא, כה), שמנגה וסולך והומס:
- הנוכר על שם חרן ישרחל (ב"ר): עדיין לא סיו, וכמב סמקרא על שם סעמיד (ב"ר): קדמת אשור. למוכמס של אשור: הוא פרת. סמשוב על כולס, (14) חדקל. שמימיו הדין וקלין (ברכוח נמ: ב"ר): פרח. מימיו פרין ורבין (שם שם), ומברין את האדם: בוש ואשור.

نْجُرْكُمْ لِيُلْكِنَا: جدا فيا ﴿ خِلِا لَا يُعَالَىٰ اللَّهِ ניקח יהנה אֵלהָים אָת הֵאָדָם וּדְבַר יִי אֵלהִים יָח אָדָם

למפלעני ילמסני:

Eden to dress it and to keep it. ond put him into the garden of And the LORD God took the man,

⋴%⊆८: ין אַמְּע מִכָּּלְ מֵּאֹרַעוֹיִ אָּכָּלְ לְמִימִּע מִכָּּלְ אִּגְּן נּוּנְּטִא זי זיים יינים אַלְן נּוּנְּטָא וְנְצֵּׁוֹ יְהְוְּהְ אֱלְהִים עַּלְ־הֶאְבֶם וּפְּקִּיד וְיִ אֱלְהִים עַלְ אָדָם

מולא שוכוא:

the garden thou mayest freely eat; of the man, saying: 'Of every tree of And the Lord God commanded

ממונ מנע שמוע: עאַכֿל מְמָנוּ כִּי בְּיָוֹם אַבְּלְּוֹ בֵּין שָׁב לְבִישׁ לָא מַיכּוֹל מִנֵּיה ומִמְּץ הַדַּעָּת מָוּב וָבְּע לְאִ וּמִאִּילָן דְּאָּבְלִי פּירוֹהִי חָבְמִין

אָבׁו בּׁוּוְמָא בַּמִיכוּל מִנֵּיה מָמָת

And the LORD God said: 'It is not thereof thou shalt surely die.' it; for in the day that thou eatest

77 good and evil, thou shalt not eat of

but of the tree of the knowledge of

I will make him a help meet for good that the man should be alone;

מוב בדלצו: הַיִּוֹת הְאָבֶם לְבַדְּוֹ אֵמֶשֶׁה־לִּוֹ אָדָם בּלְחוֹדִוֹהִי אַעָּבִיד לִיה ניאמר יְהְנֶה אֶלְהִים לאַ־מָּוֹב נִאַמַריִי אֶלְהִים לָא הְקֵין דִּיְהֵי

يَزْعِدُ بِمَزْمَ هِجُأَمُونَ مِنَ مِهِدِمُنَ فَجِرِهِ مِنْ هِجُنَاتِ مِن هِدِمِهِ ٥١٦ جميري:

the name thereof. every living creature, that was to be whatsoever the man would call what he would call them; and brought them unto the man to see 19 and every fowl of the air; and God formed every beast of the field, And out of the ground the LORD

بَالِينَ : יקְרָא־לַוֹּ הְאָּדָם נָפָּשׁ חַיָּה הְוֹא דַּהַנָּה קָרֵי לֵיה אָדָם נַפְּשָׁא שְׁמְיֹּה: خلاعبات مَا ، خَلْدُ الْحَارِي الْجَارِي الْجَارِي الْجَارِي الْجَارِي الْجَارِينِ الْجَالِينِ الْجَارِينِ الْجَارِينِ الْجَارِينِ الْجَارِينِ الْجَارِينِينِ الْجَارِينِ الْجَارِينِ الْجَارِينِ الْجَارِينِ الْجَارِي מַּנְנְ עַמְּמְנִים נֹּכְאַ אֶּלְ_עַהְאָּבָׁם צַּאָמָנָא נַאַנִּינִ לְנָנִי אָנִם פּי בְּלְחַיָּתְ תַּשְּׁבֶּתְ וְאֵתֹ בְּלִ בְּלְ חַיַּת בְּרָא וְיָת בְּלְ עוֹפָא

تنظره للغبات شوبت حركح بغره بخته شفنا خرج فمنده

meet for him. Adam there was not found a help to every beast of the field; but for 20 cattle, and to the fowl of the air, and And the man gave names to all

חַיַּה הַשְּׁבֶּה יִלְאַבְּם לְאַ־מְצֶא בְּרָא יִלְאָרָם לְאַ אַשְׁכַּה סְמָרְ عربع، يَجْتَمُن بَرِّمَاكَ يَشَمِّنَا بَرْجُر بَرْمَنَعُ يَشَمْنُهُ بَرْجِر يَنَك

ناللألأك الألآء

(EI) ויקח. לקמו בדברים נמים, ופמסו ליכנם (ב"ר מו, ס):

- (18) לא טוב היוח וגוי. שלא יאמרו שמי רשויים הן, הקב"ה בעליונים ימיד ואיץ לו ווג, ווה במחמונים ואיץ לו ווג (פדר"א
- (פו) ויצר וגרי מן האדמה. היא יליכה היא עשייה האמורה למעלה ויעש אלהיה אם חים הארץ וגוי, אלא בא ופירש יב): עזר כנגדו. זכס עזר, לא זכס כנגדו (יבמוח קג. ב"ר) לסלחס:
- מיס אשר יקרא לו סאדם שם, סוא שמו לעולם: אַל עִיר (דבריס כ, יע), שבָּצשן מחמ ידו של אדס: − וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה וגוי. מרמסו ופרשסו, כל ופש מיד בו ביום, הבימה אל המדם לקרות להם שם (מולין כו:). ובדברי אגדה (ב"ר יו, ד) ילירה זו לשון רידוי וכבוש, כמו פִי מָלוּר שסעופות נבראו מן סרקק, לפי שאמר למעלה מן המים נבראו, וכאן אמר מן האדמה נבראו. ועוד למדך כאן, שבשעת ינירמן,
- בן זוג ולי אין בן זוג (ב"ר שם), מיד ויפל. (02) ולאדם לא מצא עזר. ויפל ה׳ אלהים חרדמה. כשסניפן, סניפן לפניו כל מין ומין, וכר ונקנס, פמר, לכלס יש

رَبُوْمِ يُعَرِّبُونَ ا مَلِيَقِيْنَ الْمُوْمِ رُزُ

מַבְּלְמְלָּנִו נִיּסְלָּנִר בַּמָּר מַחְמָּנְרִי: עַל־הָאָדֶם וַיִּישָׁן וַיִּפָֹח אַחַת עַּל

ַנּיִבְאָבַ אָּגַ_בֵּאָבֶם: אַשֶּׁר־לְקָח מִן־הָאָדֶם לְאַשֶּׁה דִּנְסִיב מִן אָדָם לְאִהְּהָא رِدُچا بُرَلِٰت هِٰלُرَبِتُ ١ هِٰمَ תَخِرُ لِا نَجِيهِ بِي هِٰלَبَيْتِ بِم بِعَرْفِهِ

₹**%**□: בּ מִשְׁבְּעִי וּבְשָּׁר מִבְּשְּׁרִי לְזֹאָת מִנּרְשִׁי וּבְסְרִא מִבְּסְרִי לְרָא וַיֵּאמֶר ְ הַאָּרָם וַאָּת הַפַּעַם עָצֶט וַאָמר אָדָם הָדָא זִמְנָא וּרְמָא

古典に 袋口に لْقُلا عُقْدِ لَلْحُوْ خُعْمُظِةِ لَكُنْ مُمُحُدًر غُصِيْد لْغُقْبِكِ لَنْلُحَبِط יּבּ מַּלְ־בֵּןְ יְשְׁנְיִם אָתִי אָבִיוּ עַלְ בֵּן יִשְׁבּוֹּק גָּבָר בֵּית

וֹאִמִּעַׁי וֹלְאִ וֹטִׁהַמִּמִּי: ⁵⁰ נַיְּהְיָּיִ שְׁנֵיהָם עֲבִּיּמִים הָאָרֶם נַהָּנִי מַּרְנִיהוֹן עַּרְשִׁלְּאִין אָרָם

[발]: אָבְיָוִם בַאָּ שֹאָבֹבְוּ מֹפִבְ הֹאֹ שֹּנבֹבְוּוֹ מֹפִבְ אִגַּוֹ וּוּּשֹׁאִי تَرْهَمُالِ مُحْرِ لِثَهُمُ لِهُ لَا خَلِيهُمُالِ خُعُنَاتُهُ خَطَيْمُمُهُ مُمَالِ بَدُ خُعُ m הַשְּּבֶּה צַּשֶּׁר עַּשְּׁה יְהְנָה צֵּלְהִים בְּּבְא דַעְּבָר יִי צֵלְהִים נַצְּעָר וְהַנְּחָשׁ הְיָה עְרִים מִכֹּל חַיָּת

> שׁבֹא מֹמֹלְמִוְנִי, וּמִלְּ, בֹּמִּבֹא שְׁינְתָא

וֹאַוֹטֹנִי לְנִׁנִ אָּבִׁם:

בְּאִטְּמֵיה וִיהוֹן לְבְסְרָא חַד:

וֹאִטְמִיה וֹלָא מִתְבַּלְמָוֹן:

וְטִוֹגֹא בַוֹנִע בַבֹּים מִכָּל חַיַּת

instead thereof. and closed up the place with flesh slept; and He took one of his ribs, sleep to fall upon the man, and he And the LORD God caused a deep

woman, and brought her unto the 22 had taken from the man, made He a And the rib, which the LORD God

because she was taken out of Man.' flesh; she shall be called Woman, 23 bone of my bones, and flesh of my And the man said: 'This is now

be one flesh. cleave unto his wife, and they shall 24 father and his mother, and shall Therefore shall a man leave his

and his wife, and were not ashamed. And they were both naked, the man

the garden? said: Ye shall not eat of any tree of unto the woman: 'Yea, hath God LORD God had made. And he said than any beast of the field which the Now the serpent was more subtle

- מקוס הממך (שס): ויישן ויקח. שלא יראה ממיכת הבשר שממנו ובראמ, וממבוה עליו (פנהדרין למ.): (בב) מצלעוחיו. מסטריו (ב"ר), כמו וּלְבֶּלַע הַמָּשְׁבֶּן (שמום כו, כ), והו שאמרו שני פרלופין נבראו (ברכוח סא:): ויסגור.
- c1), (041 d del 7: מלמעלה, שלה יַלְבָּיִד משהו על קירותיו: - ויבן את הצלע לאשה. להיות השה, כמו וַיַּעַש הוֹתוֹ גַּדְעוֹן לָהַפוֹּד (שופעים ה, (22) ויבן. כבנין, רמבה מלמטה וקלרה מלמטלה, לקבל הולד (ברכוח סה: ב"ר), כאולר של חטים שהוא רחב מלמטה וקלר
- אשה כי מאיש וגור. לשון נופל על לשון, מכאן שנברא העולם בלשון הקדש (ב"ר יח, ד) (52) זאח הפעם. מלמד שבל לדס על כל בסמס ומיס, וללו נמקררס דעמו עד שבלו על מוס (יבמות קג.): לזאח יקרא
- ירי שניסס, ושם נעשה בשרם חחד (שם נח.): (24) על כן יעזב איש. רוח סקדש אומרח כן, לאסור על בני נח סעריוח (סנסדרין נו:): לבשר אחד. סולד נולר על
- בו ילר סרע, עד אכלו מן סען ונכנק בו ילר סרע, וידע מס בין מוב לרע (פַּק"ו): (es) ולא יחבוששו. עלה היו יודעים דרך לניעות להבחין בין עוב לרע, ואף על פי שנָהָנָה בו דעה לקרות לו שמות, לה נתן
- שראס אומס אוכליס משאר פירות, הְרָבָּס עליה דבריס, כדי שמשיבנו ויבא לדַבֵּר באומו הען: וגדולמו הימה מפלמו, ערום מכל ארור מכל (שם ימ, א): אף בי אנזר וגרז. שמא אמר לכם לא מאכלו מכל וגוי, ואף על פי שבה קפך הנחש עליהם, ראה אותם ערומים ועמוקים בחשמיש לעיך כל, ונחאוה לה (ב"ר יח, ו): ערום מבל. לפי ערממו (1) והנחש היה ערום. מס ענין זס לכאן, סיס לו לסמוך וַיַעַשׁ לְמְּדֶס וּלְמִשְׁמוֹ בְּמְנִיֹמ עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁס, אלא ללמרך מאיזו

- בין הגן נאכל: تَ رَفَعِمُد يَعْهُدُ عُرِيَاثَكُم مُقَدٍّ. نَعُمُدُن عَفَنْع كُنائِه مُقَدِّد
- וְלְאָ טִיּנְמִּוּ בֻּוֹ פֵּן הַמְּטִׁנִוּ: אַבְּוֹר אֱלְהִים לְאַ הְאַבְּלִוּ מִמֶּבּוּ נִּנְּהָא אָבִיר יִיָּ לְאִ הִיכְּלִוּן
- देश्य वंदेवंतर נֹאָמֶר บַנְּטְׁמֶּ אֶׁלְ_טֵאָׁמֶּׁטְ לָאֲ נֹאֶמֶר טַנִּגְא לָאִטְּטָא לָא מְמֶטְיַ
- והייקם בַּאלהִים ידְעֵי מָוֹב עַינִיכוֹן וּהְהוֹן, ر الخَرْدُات مَا فِيدَ لِرَفَطُكِ الْمُدَّرِينَ لِيُسْتِحُونِا مَا يُنْ الْمُعْلَىٰ الْمُعْلَىٰ الْمُعْلَىٰ الْمُعْلَىٰ الْمُعْلَىٰ الْمُعْلَىٰ اللَّهُ اللّلَالِي اللَّهُ اللَّا اللَّالِي اللَّا اللَّالِي الللَّا اللَّا اللَّالِي اللَّا اللَّا الللَّا اللَّالِمُ اللَّ בֿו יִבַעַ אָבְיָוּם כִּי בּיוֹם אָבִי עָּלִי פָּדָם וֹן אָבִי בִּיוֹמָא
- מַמָּה וַיּאַבָּל: מפּבוּין נְשִאְכַּלְ נְשִׁשַׁן נַּם-לְאִימֶּב יַנְּסִיבָּת מֵאְבִּיה נַאָּכַלְת וִיתַבַּת إدْبَاظِية بَيْمَ خُرْبَهُ خُرْدُ يَمَوِّنَا يَقِيدُ هِنَالِهِ هِنَالِهِ خُرُهُ مِنْ وَيَالِ לְמַאַּלְּלְ וֹבֹּי עֹאֵלִוּי_נַיּוּא לְמִינִוֹם לְמִוּכֹלְ וֹאֵבׁוּ אַסִּוּ בַוּא לְמַוֹּנִוֹן נשוֹבא באַמָּב בּי. מוַכַ בַּמָּל נִבּוֹנִי אַטַּבא אָב. מַב אַגלָנֹא
- ניגשי להם הגרה: עירָמָם הַם וַיִּהְפְּרוּ עַלֵּה הָאֵּנְה

רבי מנמומל וירל פי"ד):

- אַילָן גָּנְּקָא נֵיכוּל:
- מניה וְלָא מַקְּרְבוּוְ בֵּיה דְּלְמָא بظفت בו אַלְנֹא בַּבֹּמֹּגִתוּנִי מִפֹּנִי. אִלְנָא בַּבֹמֹּגִתוּנִי
- שב לביש:
- אַף לְבַעְּלָה עָמָה וַאָּכַל:
- לעון מוב שונון וגבעי לעון אָבו הֹבׁמֹלָאִו אִפּוּן וֹשֹׁמִימוּ נשפַּלְטִׁלְּעִ מִּנְנֵּי מְּנִנְיִם נִיּבְׁתְּ כִּי נִאָּטַפַּטַּטַא מִּנִנִ טַבְנִינִוּן וִיַבְתִּוּ

- the garden we may eat; 2 serpent: 'Of the fruit of the trees of And the woman said unto the
- neither shall ye touch it, lest ye die.' hath said: Ye shall not eat of it, 3 in the midst of the garden, God but of the fruit of the tree which is
- woman: 'Ye shall not surely die; And the serpent said unto the
- knowing good and evil.' be opened, and ye shall be as God, ye eat thereof, then your eyes shall for God doth know that in the day
- also unto her husband with her, and thereof, and did eat; and she gave one wise, she took of the fruit the tree was to be desired to make 6 was a delight to the eyes, and that tree was good for food, and that it And when the woman saw that the
- themselves girdles. fig-leaves together, and made were naked; and they sewed opened, and they knew that they And the eyes of them both were

- (3) ולא הגעו בו. סוסיפה על הלווי, לפיכך באה לידי גרעון (סנהדרין כט.), הוא שנאמר אַל פּוֹמָף עַל דְּבֶּרָיו (משלי ל, ו):
- (+) לא מוח חמוחון. דמפס עד שנגעס בו, ממר לס כשס שמין מימס בנגיעס כך מין מימס במכילס (ב"ר ימ, ג):
- (٤,,८): (E) כי יודע. כל אומן שונא את בני אומנימו, מן סען אכל וברא את סעולס (שס, ד): והייחם באלהים. יולרי עולמות
- and ordinary ordinary darca (erc"d (x): $x \square$. (resa sono sara (e"c): לשינים. כמו שאמר לה ונפקחו שיניכה: ונחמד להשביל. מו שאמר לה יודשי מוב ורב: וחחן גם לאישה. שלא (פ) וחרא האשה. כלמס דבריו על נמע וסגלו לס וסלמינמו (ב"ר): כי שוב העץ. לסיום כללסיס: וכי האוה הוא
- (ב"ר). ומפני מס לא נמפרשם סען, שאין סקב"ס מפן לסונות בריס, שלא יכלימוסו ויאמרו זה שלקס סעולם על ידו. (מדרש ו): עלה האנה. סוא סעץ שאכלו ממנו, בדבר שנמקלקלו בו נמקנו (סנסדריץ ע:), אבל שאר סעניס מנעוס מלימול עליסס הם. אף ססומא יודע כשהוא ערוס, אלא מהו וידעו כי עירומים הם, מלוה אחת היחה בידס ונמערטלו הימנה (ב"ר ימ, (ד) וחפקחנה וגרי. לענין החכמה דבר הכחוב, ולה לענין בֶפְיָה ממש (צ"ר), ומוף המקרה מוכים: וידעו בי עירומים

- إمزر هِكَ بَرَاهِ جِهَلَة سِمِّ مِهِلَ: ניקחבא קאָדֶם וָאָשָׁהוֹ מִפְּנִי " מקהבלף בגו לריה היים ַנִיּשְׁמְמֵּי אָת־לִּוֹל יְהוָהַ אֶּלֹהָים
- וַיָּאַמֶּר לִוְ אַּיֶּבְּה: נִילֵבֶא וֹבוֹנִי אֵבְנִים אַבְבַנֹים אַבְבַנֹים יַלְאָבֹם נַאַמַב
- נאובא בו־עורם אַנָכוּ נִאָּחָבָא: ··· וַּלְּאַמֶּר אָת־לִלְךְּ שְׁמַעְּמִי בַּגָּוֹ
- אָמְה הַמִּן הְעֵּץ צִּעָּיֶר צִוּיהָיף עַרְמִלְאִי אַהְ הָמִן אִילְנָאִ וּ אַמֶּר מֵּי הַצְּיִר לְּוֹּךְ בֵּי מֵירָם וֹאָמֵר, מֵאוֹ הַוּי לְוֹּ אָרִי
- השא נאבל: בְתַּקְה עַמְּרִי הָוֹא בְּתְּנְה־לֵי מִוֹ – עִמִּי הִיא יַהַבַּח לִי מִן אִילְנָא וּיַאִמֶּר הַאָּדָה הָאִשְּׁהוֹ אֲמֶּר וַצִּמָר אָדָם אִהְּהָא דִּינִהְּהְּ
- עַּנְתָּשׁׁ הַשִּׁיצָּנִי נָאָכֶּל:
- שאַכֿל בָּלְ יָמֶׁוּ עַוּוֹוּה: הَשְּׁבֵּח עַּלְ-גְּחֹנְהְ חֵלֵּךְ וְעָפֶר מִעְּהְ חֵינִיל וְעַפְּרָא תַּיֹכֹוּל בָּל האכל כּל־ימי חייה אַמַּה מִכְּלְ־הַבְּהַנְּהְה וּמִכָּל חַיַּת בְּעִירָא וּמִכּל חַיַּת בְּרָא עַל ÷י הַנְּהְשׁׁ כֵּּי עִשְׁיִהְ יִּאִרְ אָרִוּר עַבְּרָהְ דָּא לִיש אַהְ מִכְּלִי رِفَكُمِّلَ بِتَزِّلَ كِيْكَاتِنَا الْكِحَالَ

- נְנְעַאָּ: מו שבם וו אבונים בנו אילו וְנִמֹא וֹאִמֹּמִר אָבִם וֹאִטַּטִיים אָלְנִים מִּנַבְּנֵי בִּינִּינָא לְמִנָּח וְמִּתְתוּ וֹנוּ לַבְ מִוּמִבֹּא בַּוֹנִ
- ביה אָן אַהְּ:
- בינים יובוגים אבי ערשלאי נאַמר יָת קל מִימְרֶךְ שְׁמִּעִית
- אָלָא נאַמָּבוניני:
- מְנֵיה אֲכַלְהָא: لمقتبلتك خدرم لاخم ختردح
- いべんべん
- אַמְּגְוֹנִי וֹאֶבַּלְוּנִי: ניאַטָּר יָהְנָה אֵלְהָים לִאָּשָּׁה וַאַטָּר יִי אֵלִהִים לְאִהְּנִא חָוִיא מַה־זָאַה עַּשְׂיִה וַהֹּאַטֶּר הַאִּשְּׁה דִא צִּבּרְהְּנַאָּטְרַה אָהְהָא חָוִיא
- נאַמר וְיִ אֶּלְיִים לְטִוֹיִא אָבוּ

- amongst the trees of the garden. from the presence of the Lord God man and his wife hid themselves toward the cool of the day; and the LORD God walking in the garden And they heard the voice of the
- man, and said unto him: Where art And the LORD God called unto the
- I was naked; and I hid myself.' or the garden, and I was afraid, because And he said: 'I heard Thy voice in
- thee that thou shouldest not eat?' of the tree, whereof I commanded thou wast naked? Hast thou eaten And He said: 'Who told thee that
- she gave me of the tree, and I did whom Thou gavest to be with me, And the man said: 'The woman
- serpent beguiled me, and I did eat.' done?' And the woman said: 'The woman: 'What is this thou hast And the LORD God said unto the
- days of thy life. go, and dust shalt thou eat all the the field; upon thy belly shalt thou cattle, and from among all beasts of this, cursed art thou from among all serpent: 'Because thou hast done And the LORD God said unto the
- ממס במערב וסמס פרחו בעשירים (פנסדרין לה:): ממסלך בגן: - לרוח היום. למומו כומ שסשמש במס משס (מ"מ לשס ודוק כי כן עיקר), וזו סימ מערבית (ב"ר), שלפנות ערב לפשומו של מקרא, ולאגדה המישבת דברי המקרא דֶבֶר דְבוּר על אופְנֶיו: וישמעו. מה שמעו, שמעו אם קול הקב"ה שהיה (8) וישמעו. יש מדרשי אגדס רביס, וכבר קדרוס רבומינו על מכונס בבראשית רבס ובשאר מדרשות, ואני לא באמי אלא
- במוקיסו (ישעיס למ, מ) בשלומי מְכוֹדַן בַּלַמַּדְן (צ"ר): בקין אמר לו פֿי בֶּבֶל פְֿמִיךְּ (בראֹשׁיִת ד, ש), וכן בבלעס מִי בְּבַּלְעָס בְבַבֶּלֶה שָמֶךְ (במדבר כב, ש), ליכנם עמהם בדברים, וכן (9) איבה. יידע סיס סיכן סוא, אלא ליכנס עמו בדבריס, שלא יסא נבסל לסשיב אס יענישסו פחאוס (מדרש אגדס). וכן
- (11) מי הגיד לך. ממין לך לדעת מס בשת יש בעומד ערוס: המן העץ. בתמיס:
- (21) אשר נחחה עמרי. כאן כפר במובה (עבודה זרה ה:):
- (13) השיאני. המעני (מונקלום), כמו (ישעיה לו, יד) מַל יַשִׁים מֶּחְקָּיֶםוּ (ב"ר):
- (14) כי עשית ואת. מכאן שאיץ מספכים בוכותו של מסית, שאילו שאלו למס עשית ואת, סיס לו לסשיב דברי סרב ודברי

imiėli įxa ixūr ūmiėti יבי ובין זרְשָׁה ובין זרְשָׁה הָהיים מוא היבין זרְשָׁה היבין الغيظت غفيط ظيئك بظيا يتغفي

id点4_世上: (a) خبرت بهد بالتواجه المرابع المر , מֹבֵּנוֹנֵע וֹעַרְנָע בַּמֹבָּנִר שַּׁלְנָר. אֶל־הָאשֶׁה אַמַּר הַרְבָּה אַרְבָּה לָאָהָהָא אַמָּר אַסְנָּאָה אַסְנִי

<u> 교</u> במצבון אַרוּרֶה הַאַּדְטָּׁה בַּטַבוּהֶף הִיכּוֹל מבֵּיה לִיטָא צַּרְטָּא אַניתיף לאמר לא האבל ממוני אילנא דפשידיקה למיטר לא ١٠ غَيْشُكِ رَمِهُ حَرِ مَا لَيْمًا غُيْشُا ذُمْرَهِ غَيْضُكُ يَعْدَذُنُ مَا וּלְאָבֶׁם אָמָּר בֶּי־שְׁמַּעְמְּקְ לְקּוֹל וּלִאָּדָם אַמָּר אַבִּי קבֵּילִמָּא

⁶¹ שִׁוּבְדְּ אֶלְ־הָאֲדְמְה בֵּי מִמֶּנְה עַר דְּהְחְּחַב לְאַרְעָא דְּמִנְּה בּוֹמֹע אַפּּׁנְוּיְ שַּׁאָכֹּלְ לְטִם מֹּע בּוֹגמֹטֹא בַּאַפּּוּ מַיכוּלְ לְטִׁמֹא لْكُحَذُكُ كُن يَمْمُ لِي نَمْمُ لِي نَمْمُ لِي:

⁸¹ וֹלוָא וֹבֹרְבַּר תַּגִּמָּיתַ

בַּיִּמְנִב:

40iq×: מלַלַבְמוֹן וֹאַטַּ שַּׁבִי וֹמָר כִישִּ יה דְּכִיר מָא דַעְּבַרְהָ כִיה יבון בְּנָךְ יבון בְּנַהָא הוא יוֹבְבוֹ אַמִּנוֹ בּוֹנִב יבוֹן אַטִּטֹאַ

שׁבוּ שׁנאוּבשׁנוֹע וֹעוּא וֹמְלוָת لظكانتيذ

שׁאַבְׁלְּפָּׁע כַּלְ יְתֵּוֹ בַּנְיִלְנְּיִ בַּלְּ יִתְּנִי בַּלְ יִתְּנִי בַּלְ יִתְּנִי בַּלְ

וְמִיכוּל יָת עִּסְבָּא דְּחַקְלָא: לב וכיבון וֹאַמֹּבון שַׁגַּמִּם לָבַ

ילְמַפַּרָא טַּרוּב: כְּלֵׁעְהְהָ בָּיִר עְּהָהָר וְאָרְ הַפָּר אָהְרִירִיִא אָרִי עַפְּרָא אַהְ

> thy head, and thou shalt bruise their seed and her seed; they shall bruise and the woman, and between thy And I will put enmity between thee

over thee.' be to thy husband, and he shall rule forth children; and thy desire shall griad shalt bring thou shalt bring 16 greatly multiply thy pain and thy Unto the woman He said: 'I will

thy life. toil shalt thou eat of it all the days of cursed is the ground for thy sake; in saying: Thou shalt not eat of it; tree, of which I commanded thee, 17 of thy wife, and hast eaten of the thou hast hearkened unto the voice And unto Adam He said: 'Because

eat the herb of the field. bring forth to thee; and thou shalt Thorns also and thistles shall it

dust shalt thou return.' taken; for dust thou art, and unto ground; for out of it wast thou eat bread, till thou return unto the In the sweat of thy face shalt thou

של החונך הלך. הגלים סיו לו מעמידו רבומינו מדרש ום במסכת בכורות (מ.), ללמד שימי עיבורו של נחש שבע שנים: של גחונך הלך. הגלים סיו לו סמלמיד דברי מי שומעין (סנסדרין כע.) מכל חבהמה ומכל חיח השדה. אם מבסמס נמקלל, ממיס לא כל שכן,

כמב לשון ושיפה בשניהם: ממימנו. ולצון מצופנו, כמו נְצַׁף בְּּמֶס (יצעיס מ, כד), כצסנמצ בא לנצוך הוא נוצף כמין צריקס, ולפי צסלצון נופל על הלצון, כמו וַפְפוֹם מֿמוֹ (דבריס ע, כאֿ), ומרגומו ושפים ימיס: – ואחה חשופנו עקב. לא יסא לך קומס, ומשכנו צעקבו, ואף משס אלא לפי שהנשים דעתן קלות להתפתות, ויודעות לפתות את בעליהן, לפיכך ואיבה אשית (תועה ע:): ישופך. יכתתך, (ēt) ָראִיבה אשיה. הֿמק להֹנִמכוונמ הֹלה שימות הָדס כשִיהֿכל הַוֹה מקלה ומשה הֿם מִוּס (צ"ר), ולה בהם לדבר הל מוס מחלה

(שס): ואל אישך חשוקחך. למשמיש, ואף על פי כן אין לך מלח למובעו בפס, אלא סוא ימשול בך, סכל ממנו ולא ממך (16) עצבונך. זס לער גידול בניס (עירובין ק:): והרגך. זס לער סענור (מס): בעצב חלדי בנים. זס לער סלידס

(עב) ארורה האדמה בעבורך. מעלה לך דברים ארורים, כגון זבובים ופרעושים ונמלים (ב"ר), משל ליולא למרבות (שם): חשוקחך. מלומך, כמו וַנְפְּשׁוֹ שוֹהֶקָהְ (ישעיה כמ, מ):

מלמיח לך, כשמורענס קטניום או ירקום גנס, סיא מלמיח לך קוליס ודרדריס ושאר עשני שדה, ועל כרחך מאכלס: בֶּל מַשֶׁב וּוֹבֵש זֶבִש וגוי, אֹלאַ מס אֹמור כאֹן בראֹש סעניו, אֹרורס סאדמס בעבורך בעלבון מאכלנס, ואחר סעלבון וקוץ ודרדר על ידי מיקון (בינס לד.). ואכלה אה עשב השדה. ומס קללס סיל זו, וסלל בברכס נלמר לו (ל, כע) הַבֶּס נְמַמִּי לְבֶס מָׁמ (18) וקרץ ודרדר חצמיח לך. סמרן, כשמורענס מיני ורעים, מלמים קרן ודרדר קונדם ועכביים (ב"ר), וסן נמכלים רעס, וסבריום מקללום שדים שינק מסס (ירושלמי כלאים א, ז):

הוא הְיָמָה אָם בְּל־חֶי: °° (،ظَرِّه يَهُثِّه شِم هُمُكِا بَالْنَا جُرْ رَجْدِهِ جُدُه مِنِه هَضْمَيْهِ مَلْن

אָב, בוא בונה אָמָא בַּכֹּלְ בָּנִי

Eve; because she was the mother of And the man called his wife's name

[[رَقْعِسُ رِחَزْت אۣלֹהִים לְאָדֶם וַצְּבָּר יָן אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתַּוֹ בְּחָנְוֹת עָוֹר וּלְאִהְתֵיה לְבוּשִׁיןְ דִּיקָר עַל

מְשָּׁבְ בִּסְרְתִּוֹ וְאַּלְבֵּישִׁנּוּוֹ:

and clothed them. and for his wife garments of skins, And the Lord God made for Adam

\$4\$\$□: עַם מִמְּגֵּן חַהַּיִּם נְאַכֹּלְ נְחַיִּ יִבִיהַ וָּסְבַ אַנְּ מֵאִּלֵן חַיַּיָּא נְרָע וְעַהָּהוּ פֶּּן־יִשְׁלַח יָדִוּ וְלְקַתוֹ טְב וּבִישׁ וּכְעַן דִּלְמָא יוֹשֵׁים רכיעי הְיָה ְבְּאַתַּד מְמֶּנוּ לְדַעַת מָוֹב יָחִידִאִּי בְּעָלְמָא מִנְּיִה לְמִדַּע

!ווכוב לוום. בהבם: ניַאמֶרוּ יְהְנָה אֱלְהִים הֵן הֵאְדָם נַאַמַר יִיְ אֱלֹהִים הָא אָדָם הַנָּה

for ever.' of the tree of life, and eat, and live he put forth his hand, and take also know good and evil; and now, lest the man is become as one of us, to And the Lord God said: 'Behold,

ट्रेब्रिम संध्रुष्टः מֹבוֹ לַהְבִעְ אָנַיַנִיאָבֹלְנִי אָהָהַר בַּמּבוֹ בּ וֵישְׁלְחֵרוּ יְהְוָה אֱלֹהָיִם מִנּּן וְשַׁלְחֵיה יִיָּ אֱלְהִים מִנְּנְּחָא

באַטבור מִמַמָּן: 4は44日 は必じなな till the ground from whence he was 23 forth from the garden of Eden, to Therefore the Lord God sent him

حَلَمَ بَيْرُدُ بَيْمُبَافِهُمُ حَمِيْرُيهُ ** לְנַן־צָּבֵן אָת־הַכְּרָבִים וְאָת וּנֹלְנֵהְ אָּטִרְ הֵאָבְרָם וּנִּשְׁבֵּן מִפְּנִם וְתִּיֶּרֶם נִתְּיִ אָּבִם וֹאָהָרִי

۵،څا ۱:۵۱:۵۱ דְּמְהְהַבְּּכְא לְמִשָּׁר יָת אֹיַרַח לבולא ווֹנו הָלוּן עוֹבלא מלקדמון לַיִּנְּיָהָא בְּמָבוֹן יָת

keep the way to the tree of life. sword which turned every way, to Eden the cherubim, and the flaming 24 placed at the east of the garden of So He drove out the man; and He

וְהָאָבְׁם יָדַע אָת־חַוְּהַ אִשְׁתְּיֹ אָת־בֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים: (ס)

לַלְּיִנִי אָנה אָנר יָרְוֹרָ:

לונינו וּבוֹבא מו שבם ווֹ: וּשִׁבִּרְ וּשְׁבֹּרְ אָנִי לְּוֹן וּנְיֵאָמֶר וֹהַּרִּאָנוּוֹגִינִני נִיבֹּוֹוֹאָמָרִנִי וּאָבְם וְדַע בוָ הַלָּאָן

help of the LORD. said: 'I have agotten a man with the IV she conceived and bore Cain, and And the man knew Eve his wife; and

(91) בזעה אפיך. לממר שמערת נו סרנס:

- פרשם הנמש, להידיעך, שממוך שראה אומם ערומיס וראה אומם עמוקים במשמיש, נמאוס לה ובא עליהם בממשבה ובמרמה: נודווגה לו מוס, כמו שכמוב ולאדם לא מלא עור כנגדו, לפיכך ויפל מרדמה, ועל ידי שכמב ויהיו שניהם ערומים, קמך לו (02) ויקרא האדם. סור סכסוב לענינו סראשון ויקרא סאדם שמוח, ולא ספסיק, אלא ללמדך שעל ידי קריאה שמוח
- כגון למר סמרובם שסוא רך ומס, ועשם לסס כמנות ממנו (מומס יד. צ"ר): (IS) כחבות עור. יש דברי אגדה (ב"ר) אומרים הלקים כלפורן היו מדובקים על עורן. ויש אומרים דבר הבא מן העור, חוד. נופל על לשון מיס, שממיס את ולדומיס, כאשר מאמר מָס סֹנֶס לְמָבְס (קסלת בּ, כבּ) בלשון סיס (פם"ו):
- שלין כן בבסמס ומיס: ועחה פן ישלח ידו וגוי. ומשֶׁימָנֶס לעולס, סרי סול קרוב לסמעות סבריות למריו, ולומר לף סול (22) היה כאחד ממנו. הרי הוא ימיד במסמונים כמו שאני ימיד בעליונים (ב"ר), ומה היא ימידסו, לדעם עוב ורע, מה
- ולני ליני בא אלא לפשומו: לסע לאיים עליו מלכנום עוד לגן. מרגום לסע שְׁנַן, כמו שלף שניא (פנהדרין פב.) וצלשון לע"ו למ"א. ומדרש אגדה יש (צ"ר), (24) מקדם לגן עדן. במורמו של גן עדן, מוך לגן: אח הכרובים. מלפלי מצלס (צ"ל): החרב המתהפכת. ולס מלוס. ויש מדרשי מגדס, מבל מין מיושבין על פשומו:
- וידע אדס, נשמע שלאחר שנערד היו לו בנים: קין. על שם קניחי: אח הי. כמו עם הי, כשברא אוחי וידע אדס, ושמע שלאחר שנערד היו לו בנים: (1) והאדם ידע. כבר קודס סענין של מעלה, קודס שממח ונמרד מגן עדן, וכן ססריון וסלידס (סנסדרין למ:), שחס כמב

- בְּיָר עַבֶּר אֲדְטֶה: הְבֶּלְ וֵיְהִי הַבֶּלְ רַשָּׁה צֹּאוֹ וְלֵּיוֹ הְבֶּלְ וַהְנָה הָבֶּלְ רָשִּׁי שְּׁנְאֵּ וְמַּוֹן
- קאַדְמָה מְנְחָה לֵיהֹוֶה: ³ לְנְתְּיִׁ מְשֵׁא לְנִוֹ מִפְּבֵּׁוֹ מִפְּבֵּׁוֹ מִפְּבֵּׁוֹ מִפְּבֵּׁוֹ מִפְּבֵּׁוֹ מִפְּבָּׁוֹ מִפְּבָּׁוֹ
- בּבׁל וֹאָלַבְמִנְעַוֹעַנִי באלו ימֶחַלְבַתָוֹ וַיַּשָּׁעַ יָּהַנֶּׁר אָל־ וֹנְבַבְ עַבָּגא נִם עַנָּא מִבְּבָנִע
- تَنْتِد كُونِا مُعِد تَافُكِه فَثَلَا: ַ אָ אָלְבַלוֹן וֹאָלְבַלוֹלִוֹלִוּ לָאָ הָּהֹֹעִר
- द्रीच देवेदा देवेदा देते होते : ٠٠ (الْهَمُاتُ الْبَائِاتِ هُمْ ـ كُذَا كُمُّاتِ لِثَلْتِكِ الْهُمَاتِ اللَّهُ مَا ذَاءً خُلِياً خُمْهِ فَعَالَ خُلِياً
- ן אַלֶּיף הְשְׁשְׁהַ וְאַמָּה הִמְשְׁלֹ ע אַ טִיּמִּיב לַפָּתַח חַמָּאָת רבִּץ בַלְוּא אָם_מַיִּמִיבַ שָּאָת וֹאָם
- בַבְּלְ אָבוֹנו נַיִּבַבְעַנִי: خنيانات خَمْثِ لِـ تَرْكُم كَنا لَكُحِـ خَمْنَاتِيا خَمَكُمْ نُكُم كَنا مَحِ

- בְּלָטְ בְּאַרְעָּא: ַ נַתְּסֶׁן ְ לְבֶּבֶׁעֵ מֻּעַ־אָּטִוּו אָתַ וְאִנִסֵּיִפַּת לְמֵילִבְ יָת אַחוּהִי יָת
- מאלא באבלא פונלא לבם
- מן בדם ין בהבל יבקירבניה: אַניה ימשַּמִינִיהוֹן וַהַנָת רַעַּנִא וִנובר אַנטו אַב נואַ מִבַּבוּנג
- וֹאִטְכְּבִישׁוּ אַפּוָהִי: very wroth, and his countenance fell. ילַבוֹן ילַבוּוֹבְבָּוֹיִב בָא בַוֹנִי
- بر מא אַטַבְּרִישׁוּ אַפְּרִי:
- نظفترط ځك: אָם לָא טַּעוּר נָאָם טַּעוּר למור מונור לאטפראא מלך מיבְרָך לְיוֹם דִּינָא חָטְאָרְ וְמִּטְבִּיִע לְבַּ נְאָם לָאַ עוָמִיב הַלְאַ אָם שַּוְמֶּיִב עּוּבְּדֶרְ
- בבל אַשוּבוּ וֹפֿמָלִישִּיּ « رَيْعِمُد كَنَا هُذٍ ـِثَاثِدٍ هَكَنِي رَيْضٍ نَهُمَد كَنَا كِثِثِدٍ هَصَيْنَ نَتَتَلَىٰ

- Cain was a tiller of the ground. 2 And Abel was a keeper of sheep, but And again she bore his brother Abel.
- of the ground an offering unto the 3 pass, that Cain brought of the fruit And in process of time it came to
- unto Abel and to his offering; thereof. And the LORD had respect + firstlings of his flock and of the fat And Abel, he also brought of the
- 5 He had not respect. And Cain was but unto Cain and to his offering
- thy countenance fallen? why are thou wroth? and why is And the LORD said unto Cain:
- rule over it.' thee is its desire, but thou mayest sin coucheth at the door; and unto elifted up? and if thou doest not well, If thou doest well, shall it not be
- slew him. up against Abel his brother, and they were in the field, that Cain rose 8 brother. And it came to pass, when And Cain spoke unto Abel his
- עס קין, ועס סבל נולדו שניס, לכך נאמר ומומף (ב"ר כב, ג): בראנו, אבל בום שומפים אנו עמו (נדס לא.): אח קין אח אחיו אח הבל. ג'אמים ריבויים סס, מלמד שמאומס נולדס
- (2) רועה צאן. לפי שנחקללה הארמה, פירשלו מעצודחה (מדרש אגדה):
- מוב ולט מובטר): (3) מפרי האדמה. מן סגרוע (צ"ר). ויש סגדס (מנמומל) שלומרם זרע פשמן סיס. (דבר למר מפרי, מליזס שבל לידו לל
- מעליו: וישע. ירדה אֹשׁ וְלְמַבֶּה מנחחו (פֹּם"ו): (+) וישע. ויפן. וכן וְמֶל מִנְמְמוֹ לֹח שַׁעָה, לֹח פּנה. וכן וְמַל יִשְׁעוּ (שמום ח, מ), חל יפנו. וכן שָׁעָה מֵעֶלְיוּ (חֿיוִבּ יד, ו), פנה
- חשוקחו. של מעלמ, סיל ילר סרע, ממיד שוקק וממלוים לסכשילך (שס): ואחה חמשל בו. לס מרלס ממגבר עליו (שס): (ד) הלא אם חיטיב. כמרגומופירושו: לפחח חטאח רובץ. לפמח קנרך מעלמך שמור (מדרש לגדס): ואליך
- (8) ויאמר קין. נכנם עמו בדברי ריב ומלה, להתעולל עליו להרגו. ויש בוה מדרשי הגדה, הך זה ישובו של מקרה:

אַנוֹר אַנְכִי: אַנוֹרף נַיֹּאַמֶּר לְאַ יָּדְמְּהִי הַשְּׁמֶּר נַאָּמֶר לְאִ יָדְעָּנָא הַנָּטֵר אַהִי תּאָמֶר וְּהַוְּהַ אֶּלְ־לְּוֹן אֵּרְ מַבֹּלְ וֹאָמָר וֹוֹ לְלַנוֹן אֵּוֹ מַבֹּלְ אֵּהִוּנִּ

غَبَركَ عَيْرَاتِ هُكُرُ مَالِـ تُهْلُمُكُ

אָנַ בַּנֵי אָנִיִּב מִיָּנִב: אַמַר פְּצְּתָּר אָתִיפְּיהָ לְלָמָתַת דִּפְּתַתַת יָת פּוּמַה וְקַבֵּילִת יָת דְּמָא דַּאָתוּך מִוּ יְדְרָּ: דְּמָא דַּאָתוּך מִוּ יְדְרָּ: וְעַמָּה אָרַוּר אָמָה מִן־הַאָּרְטָה וּכְעוּ לִיט אַהְ מִן אַרְעָא

יַּבְּבֶּרְאַנִי ~~בַּבָּ~~בְּבְיּ برقاء שت حِثاد خُلَّه ثَمْ ثَبُ خُمْهَا تَدَرَد خُك مُمُخْمَح نَبْحَ. בּּי. תַּעָבוּ אָת־הָאָדְטָה לֹא־ אֲרֵי הִפִּלָּה בָּאַרְעָא לַא הוֹסָף

citcins) מְנְשְׁאֵ: (בספרי ספרד ואשכני מקמשבַק: تَنْهَمُّد كَاناً هُمْ أَسَائِكَ قُلْهِمْ مَائِدٌ تَهُمُّد كَاناً كَلْتُ أَنْ فَقَد سَاحَةً

לה וֹלִעְ בֹּאָבֹּא וֹבִינִב כַּבְ_מָגֹּאִי הְאָּדְמָה וּמִפְּנֶיף אָסְתֵּר וְהָיִיתִי حرأ يْرَنْهُمْ لَأَمْ رَبُّنَا مِنْوَ فِيرًا

בָּלַ_מְגֹּאִנְ: לַלָּוֹן אָנִים לַבְלָטָׁוּ עַכּוָעַ_אָעַוּ ַ לַּגֹּוֹ שִּׁבְעְּנִים נַקָּם נַּנְשָּׁם נְעַוֹּע ניַּאִמֶּר לַוּ יְהוָֹה לָבֵן בְּלְ־הֹהֵג

אַנוני קבְלו הַנִימִי מוֹ אַנְעָּא: י ניאָמֶר מֶה עְשְׁיִּהְ קוֹל דְמֵיִי נִאָּמָר מָא עַּבְּרְהָא קֵל דַם

שָׁבֵּי בְּאַבְעָּא:

בישקה יקטלנוי: ממלמג ולגי לאבמא ויהי לג كنت هَٰخَمُد كُهٰمُٰمُٰذُه لَهُنتِ، מגל אפּי אַרְעָא יִמִן בַּרְמָרַ בא פֿבוכֿפֿא זטו ווָמָא בון

לבוק בלא למלסק זשוע לק מנוש למנו גל לפון אטא לון לְמִּבֹהֹע בַּנוֹן וֹשַׁבַּוֹת נאמר ליה ון לבו כל קשוליא

> keeper? said: 'I know not; am I my brother's 9 Where is Abel thy brother?' And he And the LORD said unto Cain:

ground. blood crieth unto Me from the 10 done? the voice of thy brother's And He said: 'What hast thou

blood from thy hand. mouth to receive thy brother's 11 ground, which hath opened her And now cursed art thou from the

wanderer shalt thou be in the earth.' her strength; a fugitive and a shall not henceforth yield unto thee When thou tillest the ground, it

punishment is greater than I can And Cain said unto the LORD: 'My

findeth me will slay me.' come to pass, that whosoever wanderer in the earth; and it will and I shall be a fugitive and a and from Thy face shall I be hid; this day from the face of the land; Behold, Thou hast driven me out

should smite him. for Cain, lest any finding him sevenfold.' And the LORD set a sign vengeance shall be taken on him Therefore whosoever slayeth Cain, And the LORD said unto him:

- סעליינס: השומר אחי. לשון מימס סום, וכן כל ס"ם סנקודס נמעף פמ"מ: (9) אי הבל אחיך. לסכנס עמו בדברי נחם, חולי ישוב ויחמר חני סרגמיו וחטח חיל: לא ידעהי. נעשס כגונב דעם
- (10) דמי אחיך. דמו ודס וכעיומיו. דבר אחר, שעשה בו פלעים הרבה, שלא היה יודע מהיכן נפשו יולאה (פנהדרין לו:):
- דמי אחיך וגרי. וסנני מומיף לס קללס לללך, לל מומף מם כחס (מ"ל סכל דבור למד ממן סלדמס עד כלן): (II) מן האדמה. יומר ממס שומקללס סים כבר בעונס, וגס בזו סוסיפס למעום: אשר פצחה את פיה לקחת את
- (21) גע ונד. אין לך רשות לדור בתקום אחד:
- (13) גדול עוני מגשוא. בממיס, אמה מוען עליונים ומחמונים, ועוני אי אפשר למעון (ב"ר כב, יא):
- גערס סים, שלא מסה בריס מזיקמו. וכיולה בו וַיּהֹמֶר דְּוִד כְּל מַבֶּס יְבוּמִי יְוִגַּע בַּבְּנּוֹר (שמוחל־ב ה, ה), ולה פירש מה יעשה לו, ממנו, שיעמוד למך מבני בניו ויסרגסו. ופוף סמקרא שאמר שבעמיס יוקס, וסיא נקממ סבל מקין, למדנו שמחלם מקרא לצוך לו, כך וכך עונשו, ולא פירש עונשו: שבעחים יוקם. איני רולה להנקס מקין עכשיו, למוף שבעה דורות אני נוקס נקממי (15) לכן כל הורג קין. זס אחד מן המקראות שקלרו דבריסם ורמוו ולא פירשו, לכן כל הורג קין, לשון גערה, כה יעשה

באבא לוד קדעת עדעת עדין:

ئاڈرك: ווּלַבא מָם בֹמָור בַּמָּם בַּנָוּ הַּלֵּד אָת־חַנְוֹךְ וַיְהִי בְּנָה פְּיר וֹילִידַת יָת חַנֵּוֹךְ וַהְנָה בְּנֵי וּנוֹבת בְּנוֹן אָנראָהִשְׁנְוּ וֹנוֹנוֹר וּנִדִּת בּנוֹ נִי אָנִינוּנוּ וֹעַבּיאָנוּ

אָנו_לֶמֶנ: אָּטַ_מִּטְׁנּמְּאָלְ נּמְּטִנּמָּאָלְ נְלָרַ נִמְטִנּגָאַלְ אִנְלָּנִר נִטְ מִּׁטִנּמָאַלְ sı בְּלְע אָּעַ־מְּעִוּנִיּאָלְ וּמְּעִוּנִיּאָלְ בְּלִעְ וֹמִּנִבְע בְּאָנְקִיּג בִּע מְעוּנִאָּלְ וּנוֹכָג לַטַנְגַבְּ אָּטַ הֹּנְגָב וֹהִנְגַב וֹאָטֹּוֹלָנִב לַטַנִּגָּב זֹט הֹנֹב

ממישי ניקח לו לֶמֶן שְׁתַּי נְשִׁים שָם וַנָּפֵיב לִיה לָמֶן תַּרְתִּין נִשִּין

<u>ַ נַמַּלֶּד עַּדָּ</u>ד אָת־יָבָל הַוּא הַיָּה הַאַּחַת עְּבְּׁה וְשָׁם הַשָּׁנִית צִּלְה:

אַבְּי יִשֶּׁב אָבִר יִמְבַנָּה:

בְּנְנְיָא בְּעָבָוֹ: מֹבׁירָא מַלְוָנִי מִלְלַבַמוֹן י ניצא אַנן מִלְפְּנֵּרְ יְהְנְיִהְ נִימֶּהְ בַּאָּרַעּ גָּלִי יִמְטְּלְטַּלְ דַּהְנָרָהּ מי ניצא אַנן מִלְפְּנֵרְ יְהְנְיִהְ נִימֶּהְ בַּאָּרַעּ גָּלִי יִמְטְּלְטַּלְ דַּהְנָרָהּ

בשום בְּבוּיה חֲנוּך: לבניא ולבא המע בלבניא

ימְתּישָׁבֵּל אוֹבֵיד יָת לַמֶּף:

מום חַדָא עַּדְהוֹ וְשׁוֹם הִּנְיֵיהָא

בלבון בוטבו מהפלוו ומבו וּילִידַת עְּדָה יָת יָבָל הוּא הַוָּה

> the land of Nod, on the east of of the LORD, and dwelt in And Cain went out from the

of the city after the name of his son builded a city, and called the name conceived, and bore Enoch; and he And Cain knew his wife; and she

begot Lamech. begot Methushael; and Methushael 18 Irad begot Mehujael; and Mehujael And unto Enoch was born Irad; and

and the name of the other Zillah. 19 wives; the name of one was Adah, And Lamech took unto him two

have cattle. 20 father of such as dwell in tents and And Adah bore Jabal; he was the

כל מקום שסלך, סימה הארך מזדעועת מחמיו, והצריות אומרים קורו מעליו, זהו שהרג את אחיו: שרוח מורחים קולעם בכל מקום אם סרולחים, שנאמר או יַבְּדְּיל משֶׁם וגו' מִוְרֶמֶם שֶׁמֶשׁ (דברים ד, מא). דבר אחר בארך נוד, . אביי כשגורש מגן עדן, שנאמר וַיַּשְׁבֵּן מִקֶּדֶס לְגַן עֵבֶן וגוי, לשמור אם שמירם דרך מבוא סגן, שיש ללמוד שסיס אדס שס, ומלינו (16) ויצא קין. ילה נהכנועה כגווב דעת העליונה: בארץ נוד. בהרך שכל הגולים ודים שם: קדמה עדן. שם גלה שנאמר ומוּרַשְׁבֶס כוי, ועכשיו בשביל עון זס לא ייראו ממני החיוח ויהרגוני, מיד וישס ה' לקין אוח, החזיר מוראו על הכל: עדיין לא סיו שייכא מסס, כק אציו ואמו, ומסס לא סיס יכא שיסכגוסו, אלא אמר, עד עכשיו סיס פחדמי על כל סחיום, כמו לְלְמֹשׁ וּלְשֶׁר: וישם ה׳ לקין אות. מקק לו מום משמו במלחו. (ס"מ) כל מולמי יסרגני, סבסמום וסמיום, מבל בני אדם שמר וספסח לא יבא אל חוך סבים, סמכס אח אלו אני אעשנו ראש ושר, כאן קצר דבריו, ובדברי סימיס (א יא, ו) פירש יִפְיֶס . אבל דבר הכמוב ברמו, כל מכה יבוסי ויגע בלנור ויקרב אל השער ויכבשנו, וָאָמ הַשְּוָרִים וגוי, וגם אומם יכה על אשר אמרו

(עו) ויהי. קין בונס עיר, ויקרא שם סעיר לוכר בנו מנוך:

לם אשמו בן או בם, וכשסוא אומר ילד, מדבר בזריעת סאיש, וסוא בלע"ז אניידרי"ר: נישמר"א בלש"ו, וזריעת מולדות סאיש אינזינד"ר בלש"ו, כשסוא אומר סוליד בלשון ספעיל, מדבר בלידת סאשס, פלוני סוליד (18) ועירד ילד. יש מקום שהוא אומר בוכר הוליד, ויש מקום שהוא אומר ילד, שהלידה משמשת שתי לשונות, לידת האשה

לאנו, וכשכלה המרעה במקום זה הולך ומוקע אהלו במקום אחר. ומדרש אגדה (ב"ר) בונה במים לעבודה אלילים, כמה דאת (0.5) אבי ישב אחל ומקנה. סוא סיס סראשון לרועי בסמות במדברות, ויושב אסלים חדש כאן וחדש כאן בשביל מרעס ממאכלו), עדס מרגוס של קורס: צלה. סיא של משמיש, על שם שיושבת ממיד בללו, דברי אגדס סס בבראשית רבס (שס): לא יַיִמִיבּ, (ב"ר כ"ג, ב) כמו שמפורש באגדת חלק: עדה. סיא של פריס ורביס, ועל שם שמגונס עליו ומוסרת מאללו (ס"א ומקושמת ככלה ומאכילה מעדנים, ותברתה נוופה ואבלה כאלמנה, וזהו שפירש איוצ (כד, כא) לעֶה שַּקְרֶה לֹא מֵלֶד וְאַלְעֶנֶה סיס דרכן של דור סמצול, אחם לפריס ורציס ואחם לחשמיש, זו שסיא לחשמיש משקס כום של עקרין (מ"א אינו) כדי שחעקר, ועמד למך לאחר שהוליד בנים ועשה דור שביעי, והרג אח קין, והו שאמר פִי אִישׁ בְּבַנְּמִי לְפַּנְעִי וגוי: שהי בשים. כך (פו) ויקח לו למך. לה סיס לו לפרש כל זה, הלה ללמדנו מפוף הענין שקיים הקצ"ה הצמחחו, שהמר שצעחים יַבֶּם קין,

בְּלְ־הֹפְשָׁ כִּנְוֹר וְעִוּגָב: יי וֹמֶם אַנוֹנו נוּבָל, נוּנא נוֹנְנוּ אַבֶּוּ

פּוָם וֹבֹלֵא וֹבֹתֹ וֹמֹב כֹּנֹבֹא בקהון דְכֶל הִמְנַנַּן עַל וְשִׁוֹם צְּחוּהִי יוּבְלְ הוּא הַוָּה

handle the harp and pipe. 21 he was the father of all such as And his brother's name was Jubal;

بخكثخ تهنين فبحح كنا تهمت

לַּנִן לֹמֵּשׁ בְּלְ־חֹרֵשׁ נְחִשֶּׁת וְצְּקְּׁהְ גַּםְ הָוֹא יֶלְבְּׁהְ אָתְ־חָוּבָל וְצִּקְּהְאַרְ הִיא יֶלִידַת יָת תּוּבַלְ

אַמְבַנְינִי, כַּנְאָנְהָ בַבְּלָּנִי, לְפַּגַּהָּנִ عَمَّرُ شُولِولًا طَنَجُر بِشِر جُهُكَ لَيَهُ لِأَنْ اللهُ لِي رَبُلًا لِللهُ لِيَالِمُ لِللهُ لِيَالِمُ لِللهُ يشهضر كهاد جنشا لاجتا بعجاب

ڶۥٛػٮڂ~~ڶڎ~~ڶؙڎ؞؞

מְבֹׁמֹנִם נְמִבֹּמֹנֵי: to אָל מָבְעָּׁנִים נִעִּם עָנוֹן וֹבְעָבֶוֹי

بُحُم خِر لِيَلِيْدِ كِرَا: שְּׁתַ־לֵּי אֶּלְהִים זֶנַרִע אַנְוֹר תַּחָת ¿ בְּן וַהִּקְרָא אָת־שְׁטִּוֹ שֵׁת בָּי ניּבע אָבֶם עוֹד אָת־אִשְׁהוֹ נַמֵּלֶד

נאַטמיה דְתוּבַל קוֹן נַעְּמָה: בּוֹבְתְּ הַבְּוֹבִע נְטַהָּא וּבַּבוֹלֵא לון הוא הוה רקהון דְּכָל

למגלית דבדיליה אָנָא סָבֵיל אַהּוֹטָא לְמִוֹמָבוּוּ לָא װּבָּבָא וֹגֹלַע הֻתֹּמֹא לַלִּי וֹהָוּ לָמִּשׁ تهُمَد كِمُك كِبُمِينِ، مُثِين

עבילית דּבְדִילִיה ישְׁמִיצִי עוָלון לְמִמְׁע וֹאַב לָא מּיִלְיִמֹּא

אָבוּ מִּבְּמִב בַּנוֹן אַטַּלְנְאִנּ

מבמון ושבעה: خظنا تخج خكشك فتي

בר אַמַבוּ מַלָּב מַבֶּל בַּמַמְלִיה מֹט אָבוּג אָמָבִט וֹנִיד לָג וֹג ונכובע פֿר וקרָת יָת שְׁמֵיה וובה אָבַם מוד יָה אָהָהַיה

And Adam knew his wife again; and

Cain slew him.' another seed instead of Abel; for Seth: 'for God hath appointed me she bore a son, and called his name

If Cain shall be avenged sevenfold,

wounding me, And a young man

speech; For I have slain a man for

And Lamech said unto his wives:

iron; and the sister of Tubal-cain

cutting instrument of brass and

Tubal-cain, the forger of every

And Zillah, she also bore

wives of Lamech, hearken unto my Adah and Zillah, hear my voice; Ye

sevenfold.

Truly Lamech seventy and

for bruising me;

was Naamah.

אלא לשון פוֹעֵל בליר", שהרי נקוד קמן קמן, ומעמו למטה, כלומר מחדד ומלחלם כל כלי אומנוח נחשח וברול: <u>נענוה.</u> היא לימש כל חרש נחשת וברזל. מחדד אומנים נחשם וברול, כמו ילְמוֹשׁ בֵּינְיוּ לִי (חִיוּב מו, מ), חורש אינו לשון פוּשֶל בּמְגוּ"ל (22) חובל קין. מיכל מומנמו של קין. ומוכל לשון מכלין, מיכל והמקין מומנמו של קין לעשות כלי זיין לרולמים (כ"ר): שמר בַּמֶל סַקּנְשָׁה סַעַּקְנֶה (ימוקאל מ, ג), וכן ואמיו מופש כנור ועוגב, לומר לעבודת אלילים:

והלא שוגג אני ולא מזיד, לא זהו פלעי ולא זהו הבורחי (הנחומא): בצעי. מכח הרב או הך, מקאדור"ה בלע"ו: סוא נסרג, וכי אני פלעמיו מויד שיסא ספלע קרוי על שמי, וילד אשר סרגמי למבורמי נסרג, כלומר על ידי מבורמי בממיס, בנו ביניסס וסרגו, וסיו נשיו פורשות ממנו, וסוח מפיימן: שמען קולי. לסשמע לי למשמיש, וכי חיש חשר סרגתי לפלעי מושכו, וכפה פם קין ונדמה לו כחיה, ואמר לפציו למשוך בקשם והרגו, וכיון שידע שהוא קין וקנו, הכה כף אל כף וספק את (32) שמען קולי. שהיו נשיו פורשות ממנו מתשמים, לפי שהרג את קין ואת תובל קין בנו, שהיה למך תומא ותובל קין אממו של נמ, בבראשימ רבס (כג, ג):

כל שכן שימלו לי שביעיום הרבה, רוה קל וחומר של שמום, אם כן אין הקדוש ברוך הוא גובה את חובו ומקיים את דברו: שם הבל, שהיה איש בקומה וילד בשנים, שיהא זרעי כלה באוחו עון, ומה קין שהרג נחלה לו שבעה דורוח, אני שלא הרגמי לא דורום, אמרו, מה אנו יולדום לבהלה, למחר המצול בא ושומף את הכל, והוא אומר להן וכי איש הרגחי לפצעי, וכי אני הרגחי (כג, ד), לא הרג למך כלוס, ונשיו פורשות ממנו משקיימו פריה ורביה, לפי שנגורה גורה לכלות ורעו של קין לאחר שבעה סרבס (מנמומא): שבעים ושבעה. לשון רבוי שבישים אחולו, כך דרש כ' מנמומא (בראשים יא). ומדרש בראשים רבס (24) כי שבעחים יקם קין. קין שהרג מויד נחלה לו עד שבעה דורות, אני שהרגתי שוגג לא כל שכן שיחלה לי שביעיות

בְּעֵׁם יְהַנֶּה: (ס) אָת־שָׁטָוֹ אֱנִישׁ אֲנִי הוּהַל לִקְרָא

מִלְגַּלְאָׁר בִּמְּמָא גַּוּנִי: ולבא נע המוע אונה לכון וּלְשֶׁת נִּם הוּא יַלְדְבְּן נִיקְרָא וַלְשָׁת אַךְ הוּא אָתְיַלִיר בּר

the name of the LORD. Enosh; then began men to call upon 26 born a son; and he called his name And to Seth, to him also there was

אֶלֹהִים מְשָׂה אֹהְוֹי בְּיוֹם בְּרָאׁ אֱלֹהִים ׁ אֲדֶׁם בִּדְּמִוּת בסמ״ך גדולה) הולֶדָת צָּדָם זָה סָפֶר (בספרי תימן סַפֶּר

אָבַר יָהַיה: בּבְרָא יִן אָרָם בִּרְמוּת אֶלְהִים בין ספר תולדת אָדָם בְּיוֹמָא

made He him; created man, in the likeness of God V of Adam. In the day that God This is the book of the generations

וּבֹלב'א אָנוַ הָּמִׁם אַבָּם בּוֹנִם <u>" וֹכֶּר וּנְקְבָּה בְּרָאָה וֹלְבָּרְר אִנִּם בְּרַתְּ וּנְקְבָּה</u>

יַחְהוֹן יַּקְרָאׁ יָת שׁוּמְהוֹן אָבֶם בְּיוֹמָא דְאָחְבְּרִיאוּ:

were created. name Adam, in the day when they 2 and blessed them, and called their male and female created He them,

אָת־שְׁטִוּ שֵׁת: וּנְּוֹלֶג בֹּבְׁמִוּטִוּ בֹּגַּלְמִוּ וּנִלֵּבָא וֹאִנְלֵנִג בּּבְּמִוּטִנִּי בַּבֹמִנ לָנִי ַַרְיַהַיְּ אַבְּם שְׁלְשֵּׁיִם וּמְאַת שְּנְּה נַהֵּיָא אָדָם מְאָה וּהְלְהִין שְׁנִין

וּקְרָא יָת שְׁמֵיה שָתֹּי

called his name Seth. own likeness, after his image; and 3 thirty years, and begot a son in his

And Adam lived a hundred and

בֿלום ובֿלוני: אָר שֶׁר שְׁמִנְּר מִאָּר שְׁנְיִן נִינְכֶּר יָר יָה שֶׁר מַבְּיִר שְׁצִּר שְׁנִין וְאִיבִיר ַנְיּהְרָנְיְּ יְמֵּרְ אָבְׁם אַתְּבַל הוֹלְירֲוֹ וַתַּוּוֹ יוֹמֵי אָדָם בְּתַּר דְּאוֹלֵיד

בַּנִין יִבְּנָן:

and he begot sons and daughters. 4 begot Seth were eight hundred years; And the days of Adam after he

ניָּמְת: (ס) طِשָׁע מַאַנֹת שְּנְּה וּשְּׁלְשָׁים שְּנָה וּגְיִנְיֵנְ בְּלְבְיִמֵּגְ אָבִׁםְ אָּמָּבְיַנְּגָּ

מְאָב וּהָלְהַוּן שְׁנִּין וּמִית: וֹבְווֹ כְּלְ יוֹמֵי אָבָם דַּבְּוֹגָא הָשָׁעַ

and he died. were nine hundred and thirty years; And all the days that Adam lived

<u>וּנְּנְלֶּג אָנוַ אֵּלוּנְתְּיִּ</u> ° וֹנְחִיִּ שֵּׁטִ חַבְּאָם הָּגָּוֹם וּמְאָּטַ הָּגָּוֹ וַחַנִּאִ שִּׁט הָאָר וַחֲמֵישׁ שְׁנִין יִי

ואוליד וָה אָנוֹשׁ:

years, and begot Enosh. ovn Seth lived a hundred and five

מְּלֵנִי וֹּיִנְבֶּר בַּלִּים יִבְּלִוְנִי: אָנְוֹשׁ שֶׁבַעּ שְּׁנְּיִם וּשְׁמֹנֶה מֵאָוֹת אֵנִישׁ פַּמָנִי מָאָר וּשְׁבַע שְּנִין ַ וְיְחִי־שֶׁת אָחָרֵי הוֹלִירָוֹ אָת־

לאוליד בנין יבנן: וְחַוֹא שָׁר בַּתַר דָאוֹלֵיד יָת

begot sons and daughters. And seven years, and seven years, and And Seth lived after he begot Enosh

(62) אז הוחל. לשון מולין, לקרה אם שמום האדם ואת שמות העלבים בשמו של הקב"ה, לעשותן הלילים ולקרותן הלהות ידך, מיד וידע אדס וגו', ומסו עוד, ללמוד שנמוספס לו מאוס על מאומו. בבראשית רבס (כג, ס): עשר מלוחכם והוא יעשה אח שלו, אמרו לו קשוע עלמך חחלה, והלא פרשת מאשמך זה מאה ושלשים שנה משנקנסה מיחה על (25) וידע אדם וגוי. בא לו למך אלל אדס סראשון וקבל על נשיו, אמר לסס, וכי עליכס לדקדק על גוירמו של מקוס, אמס

(I) זה ספר תולדות אדם. זו סיא קפירת מולדם אדם, ומיא קפירם מולדם אדם. מניר שנירם שנצרא (ילקוט סוף בראשים):

(3) שלשים ומאח שנה. עד כלן פירש מן סלשם (עירוצין ימ: ב"ר): ۵۱۲،۲ (۱۳۲):

61	ַנְיָחִי־יֹּבֶד אַחֲבֵי הוֹלִידַוֹ אָתַ חֲנֹוְךְ שְׁמֹנֶת מֵאָוֹת שָׁנְתַ וַיִּוֹלֶד בְּנִים וּבְנְוֹת:	בְּנִין יִבְנָן: הַנֵּוְךְ הַמְּנֵי מְאָה שְׁנִין וְאִילִיד הַהָּי הָבִיר בְּתַּר דְאִילִיד יָת	And Jared lived afrer he begor Enoch eight hundred years, and begot sons and daughters.	61
81	ַנְיְחִי־יֶּבֶר שְׁתַּיִם וִשִׁשָּׁים שְׁנָה יִּמְצַּׁת שְׁנָה וַיִּילֵר אֶת־חֲנִיף:	מְּנֵגוּ נְאַנְכְנִג נִינִי שְׁנָגְוּ: נְשְׁנְאֵ נְאָנִבְנִג מָאָנִי וְאָטָּגוּ נְתַּרְמֵּגוּ	And Jared lived a hundred sixty and two years, and begot Enoch.	81
Δī	رْ: بَرْدْ دِكْ - بْقِرْ فِيَرَكْكُمْ بَيْنِهُ بْرَضِوْدَ فَإِنَّهُ بَضِطَيْرَ فِهَامَ ضِدِيَ رَبْطُهَ: (0)	ימִית: מִאָּה וְתִּשְׁעִּין נַחֲמֵישׁ שְׁנִין נְחֲנִי בָּלְ יוֹמֵי מַחֲלִלְאָלְ שַּׁמְנֵי	And all the days of Mahalalel were eight hundred ninety and five years, and he died.	۷ı
91	ַנְיָחֵי מְחֲלֵלְאֵׁל אֲחֲרֵי הוֹלִירַוֹ אָת־יֶּבֶר שְׁלִשָּים שְּנְּה ישְׁמֹנֶה מֵאָוֹת שְׁנְה וַיִּוֹלֶר בְּנָים וּבְּנְוֹת:	מְּנֵּגְוֹ נִאָּנְקְנֵגְ בְּנֵגְוּ נְבְּלְנֵּגְ זְטְ זְבֵּגְ שַּׁמְנֵּגְ מָאָׁנִ נִיִּלְטָּגִּן נְטִוֹאָ מִּטְׁלְאָבְ בְּטָרִ בְּאִנְלְיִג	And Mahalalel lived after he begot Jared eight hundred and thirty years, and begot sons and daughters.	91
۲ کا	ٳڔٛڹڗۣڎۦڟ۪ؾۣڒڂڲ۬ڂۦۻڟ؇ٷڋڞ ڗڔٛڹڗڎڝڟؾڒڂڲ۬ڂ؞ۻڗڽڎ؞	מְּנֵּנְוּ נְאַנְגְיִגְ זְטִ זְבֶּרִ: וְחֵׁנְאֵ מִּחֲלְלָאֵלְ מִּטֵּנִּן וְחֲמֵּנְמֵּ	And Mahalalel lived sixty and five years, and begot Jared.	Şī
† 1	װְקְשָׁע מֵאָיה שְׁנָה נַיְּמְה: (ס)	וְמֵׁכֵר שְׁנְין וּמִית: נְחֲוֹי בְּלְ יוֹמֵי קִינָן הְשָׁעִ מְאָת	And all the days of Kenan were nine hundred and ten years; and he died.	† 1
٤١	ַנִיְחָי קֵינְּןְ אַחָרֵי הוֹלִירַוֹ אָתר מְחֲלַלְאֵל אַרְבָּעָים שְׁנְּׁה יִשְׁמֹנֶה מֵאָזֹת שְׁנְְּה וַיִּינְה	מְּנֵּגְוֹ נִאַנְלְגִּגְ בַּנְּגִּגְ נִבְּלְגִּגְ מִנְּבְלְאָבְ טַמְנִּגְ מִמְנִּגְ מִאָּטִ נְאָנִבְּנָג נְנֵינִאַ מֵּנְלֵּוֹ בַּעַרִ בַּאָנְכְנָג נִינַ	And Kenan lived after he begot Mahalalel eight hundred and forty years, and begot sons and daughters.	٤١
71	אָּנִרַמְּהַלְאֵּל: נְיָהְי בִּינָן שְׁבְּעָּים שְׁנָה וַיִּילֶר	נְה מִנְּלְאֶלְ: נְנֵוֹא פֿגָּוֹן אָבְהֵוּ אָּנִוּן וֹאִיִלְיִר	And Kenan lived seventy years, and begot Mahalalel.	71
11	וּהְשָׁע מֵאָיה שְׁנָה הָמָה: (ס)	נְהָוֹנִי בְּלְ יוֹמֵי אֱנִישׁ הְשָׁעַ מְאָה נְהָנִישׁ שְׁנִין וּמִית:	And all the days of Enosh were nine hundred and five years; and he died.	11
01	ַנְיָחֵי אֱנִישׁ אַחַבֵּי הוֹלִירַוֹ אָת קִינְּן חֲמֵשׁ עַשְׁבֵּה שְׁנְה ישְׁמֹנֶה מֵאָוֹת שְׁנְה וַיִּוֹלֶר בְּנָים וּבְנְוֹת:	מְּנֵּגְוֹ נְשְׁנְגְּנְ בְּנָגוֹ וְבְּנָנוֹ: בּוּנִוֹ שַּׁמְנֵּגְ מִאֲעֵ וַשְׁמֵּגְתְ מַּסְבֵּג וְשְׁנְאָ אֵנְנְתְ בִּעִר בְּאַנְכְּיִב יִּע	And Enosh lived after he begot Kenan eight hundred and fifteen years, and begot sons and daughters.	OI
6	אָת־קִינֵן: אָת־קִינֵן:	נׁם כֿינָן: נְםְנָא אָנְוָה שַּׁהָּהֵו הָּנָון נִאַנְכָּיִר	And Enosh lived ninety years, and begot Kenan.	6
8	ַנִיְהִיוּ כְּלִ־יְמֵי־שֵׁת שָׁמֵּים מֶשְּׁבֵּה שְׁנְה וּהְשָׁע מֵאָוֹת שָׁנָה נַיְמְׁת: (ס)	וַהַוּרְ בָּל יוֹמֵי שָׁתְּ הְשָׁע הְשָׁת וְתַרְתַּא עַּסְרֵי שְׁנָין וּמִית:	And all the days of Seth were nine hundred and twelve years, and he died.	8

82	ַנְיָחִי־לֶּטֶּךְ שְׁתַּיִם יִּשְׁמִנִים שְׁנָה וְיְמְצַּת שְׁנְה וַיִּילֶר בָּן:	ְּמֵּנֵוּ נְאַנְכְּנֵבְ בַּבֵּ: נְבֵּנֹא לְמֵנֵּ מִאַנִי נִיבְׁמֵּנִּ נִבְּיִבִּינִ	And Lamech lived a hundred eighty and two years, and begot a son.	87
Lτ	וּיִהְיוּ כְּלְ־יִמֵּי מָתּישֶׁלָח מֻשַּׁעּ וְשִׁשִּׁים שְׁנְה וּהְשָׁע מֵאָוֹת שְׁנָה וַיְּמְת: (ס)	נְבְּוֹ בְּלְ יוֹמֵי מְתִּוּשֶׁלָח חְשָׁע מְאָה וְשְׁהִין וּחְשַׁע שְׁנִין וּמִיח:	And all the days of Methuselah were nine hundred sixty and nine years; and he died.	Lτ
97	ַנְיָחַי מְתִּישָׁלַח אַחֲבֵי הוֹלִירַוֹ אָת־לֶּמֶךְ שְׁתַּיִם ישְׁמִוֹנִם שְּׁנְּה ישְׁבָע מֵאִוֹת שְׁנָה וַיִּוֹלֶּד בְּנִים יְבְנְוֹת:	יָת לַמֶּוּ שְׁבַע מָאָה וּהָמָנוּ	And Methuselah lived after he begot Lamech seven hundred eighty and two years, and begot sons and daughters.	97
שניתי	ניְחֵי מְתִּישֶׁלַח שָׁבַע ישִׁמֹנָים שְׁנֶה ימְצַתּ שְׁנָה נִיּוֹלֶר אָת־ לֶמֶךּ:	יִשְׁבַע שְׁנִין וְאִילֵיר יָת לְמֶּך: וַחֵיְא מְתִּשְׁלִּח מְאָר יִחְמָּרִ:	And Methuselah lived a hundred eighty and seven years, and begot Lamech.	\$7
~~7~~ 7	ניִהְתַלֵּךְּ תַּנִירְ אָת־תֵאֵלֹהָים וְאֵינְּנִּנִּ בְּי־לְלָהַת אֹתִּי אֵלֹהִים: (ס)	וֹלְנִׁינְיִנִי אָבְרִ אָּמִנִי זִּינִינִי נִוֹי וֹנִילְנִיּ נִינִינִ בִּּבְּנִילְטָׁא בַּּיִנִּ	And Enoch walked with God, and he was not; for God took him.	ŧт
६र	ניָהִי בְּלְ־יָמֵי הַגָּוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁיםׁ שְּׁנְה יִשְׁלְשׁ מֵאָוֹת שְׁנֶה:	וַהֵוּוֹ כְּל יוֹמֵי חֲנוּוְדִּ חְּלֶת מְאָה וְשְׁחִין וַחֲמֵישׁ שְׁנִין:	And all the days of Enoch were three hundred sixty and five years.	٤٦
रर	ניקַהַלֵּךְּ הַנְוֹךְ אָת־הֵאָלֹהִים אָהַרִּי הוֹלִירַוֹ אָת־מְתּשֶׁלַת שְּלְשׁ מֵאִוֹת שְׁנְת וַיִּוֹלֶד בְּנִים וּבְנְוֹת:	בְּתַר דְּאִיֹלֵיד יָת מְתוּשֶׁלַח	And Enoch walked with God after he begot Methuselah three hundred years, and begot sons and daughters.	रर
17	ַנְיָחֵי חֲנְוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשָּׁים שְׁנְּה נַיָּוֹלֶר אָת־מְּתִּישֶׁלַה:	נְאַנְלְיִב יָת מֶתִּהֶּלְת: נְחֵנְא חֲנִוְרְ אָמִין נְחֲמֵיִה אָנִין	And Enoch lived sixty and five years, and begot Methuselah.	17
07	ַנּיְהְיוֹ פְּלִ־יָמֵי־יָּהָד שְׁתַּיִם יְשִׁשִׁים שְׁנְה וּהְשָׁע מֵאָוֹת שְׁנָה יַיְמְת: (ס)	וְאָטֵּגוּ וְתַּרְתֵּגוּ אֲנָגוּ וּמָנִת: נְהַנִּג בָּלְ יִנְתֵּג נֵבֶר הְשָׁמֵּ מְאָת	And all the days of Jared were nine hundred sixry and two years, and he died	07

(ב) ויחחלך חנוך. לדיק סיס, וקל (מ"מ וקבל) בדעמו לשוב לסרשיע, לפירך מיסר סקב"ס ומילקו וסמימו קודס זמנו (שס כס, מ), ווסו ששינס סכמוב במיממו לכמוב ומיננו בעולס למלמום שנומיו (ב"ר): בי לקח אוחו. לפני זמנו, כמו סנגי לוקם

מִן־תָאַדְטְּׁה אַשְׁרֵבְ אַרְרֶה יְהְוֹה: יְדִנְא מִן אַרְעָּא דְּלְטִה יָן: ינַחַמָנוּ מְשַּׁמְּמָנְ וּמִמֹּאַבַּוֹן גֹדְנוּוּ וְנָחַמִּאָּנִי מִמּיבָּדַנָּאָ וּמִלֵּיאִינוּ וּיִקְּרָא אָת־שְׁמָּוֹ נְתַ לֵאמָר זֶּה יִקְרָא יָה שְׁמֵיה נֹת לְמִימַר בּין

cursed.' ground which the Lord hath hands, which cometh from the in our work and in the toil of our su trotmos llade same sidT' :gaiyas And he called his name Noah,

מאָט אָלִי וֹגִיבֶר בֹּנִים יבִּינִים: נְטַ טַמֵּׁמֵּ נְטַמְּמִּים מְּלְּטִ נַטַמֵּמֵּ נְטַ טַמֵּישׁ בְּטַ בְּאָנִינִ נְטַמִּתְּ בְּטַ טַמְּשְׁ לְּטִבְּיִ עִנְלִידִּוְ אָטַ נִטְנָאָ לְמָּוּ בְּּטַּר בְּאִנְיִג נִעַ

מְּנֵתְ נְאָנְבֶתְ בְּנָתְ נְבְּנָתְ יִבְּנָתְ יִבְּנָתְיִ

years, and begot sons and daughters. 30 Noah five hundred ninety and five And Lamech lived after he begot

ניִמְת: (ס) וְאָבֹמִים ְאָּלְּנִי וּאָבָׁמ מָאָנִים אָּלִנִי ١٤ أننر خرنيد څه

וְמִבֹּגוֹן וְמִבֹּג מִּנוֹן וּטִוּטִי: שֶׁבַע וַהֵוֹי כְּל יוֹמֵי לֶמֶךְ שְׁבַע מְצְּה

years; and he died. seven hundred seventy and seven And all the days of Lamech were

נְנִנְ בְּנִוּ אֵטַ אָמִם אָטַ עָם נֹאָטַ - נְאַנְכְּנָב נָנוֹ נִים הָם נִים נִנִים וַיְהִי־נֹחַ בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאָוֹת שְׁנְהַ יַהַנְהְ יָחַ בַּר חֲמֵישׁ מְאָה שְׁנִין

VI began to multiply on the face of the And it came to pass, when men and Japheth.

old; and Noah begot Shem, Ham,

And Noah was five hundred years

earth, and daughters were born

פְּנֵי הֵאֲדְמָה וּבְנִוֹת יָלְרָוּ לְהָם:

هندنجني ځيبا: לְמִסְׁנִּי הַּלְ אַפּּי אַרְעָּאַ יִּבְיֹנִיאַ ע יְיִהִי בְּיִרהַנֵלְ הְאַבְּׁם לְרִב עַלְ- וַהְנָה כַּר, שְׁרִיאִּי בְּנֵי אֲנִשְׁא daughters of men that they were that the sons of nobles saw the unto them,

לְּמְּים מִכְּלְ אֲמֶׁר בַּחְרוּ: הְאָבְם כָּי שֹבְת הֻנָּה וַיִּקְחָוּ לָהֶם וּוֹבְאַנּ בְּנִי־הְאָלְיִוּם אָתַ־בְּנָוֹת

לעון למון מכל דאָהָרְעִייּ אָלָהְא אָנו הַפּּינְן אָנִין וּנְסִיבוּ וֹנוֹנוּ בֹנוֹ בַבְּבַבֹּנֹא נִטְ בַּנֹנַע

whomsoever they chose. fair; and they took them wives,

וְבְוֹיִ יְמִיוֹ מִאָּב וְעָּמִהְרִים מִּנְבי: בُאֹבُם خُمَذُם خُمَرُت كَانِه خُمُرُد נַנְאִמֶּר יְהֹנְה לְאִ־יָדִוֹן רוּחֵי

וֹמֹסׁבוּוֹ אָב וֹעוּבוּוֹ: בּישִׁין צַּרְכָּא יָהִיב לְהוֹן מְאָה לבוב באוון בסרא ומולבותון לומא ביון פולתו למלם נֹאַמֹּר וֹן לָא וֹשְׁלַנִּים בַּבֹא

days be a hundred and twenty years.' he also is flesh; therefore shall his not abide in man for ever, for that And the LORD said: 'My spirit shall

מעם הלשון נופל על השם, ואמה לריך לקרום שמו מנחם (צ"רֶ): קולים ודרדרים כשוורעים מעים, מקללמו של אדם סראשון, וצימי נח נחס, ווסו ינחמנו (חנחומא). ואם לא מפרשסו כך, אין (פב) זה ינחמנו. ינים ממנו אם עלבון ידינו, עד שלא בא נה לא סיס לסס כלי מהכישס, וסוא סכין לסס, וסימס סארץ מוליאס

(2) בני האלהים. בני השרים והשופעים (צ"ר). דבר אחר בני האלהים, הם השרים החולבים בשליחותו של מקום, אף הם שוא, אלא בממלה אתה דורש את שהוא לדיק, ונולד כשהוא מהול, ושאברהם ילא ממנו וכו'. (בבראשית רבה כו, ג): בַּן מָסֶׁס שָׁנֶס יָמוּח (ישעיס סס, כ), כחוי לעונש לעחיד, וכן לפני מתן תורס: - אח שם אח חם ואח יפח. וסלח יפת הגדול מעינו ולה הוליד עד המש מהוה שנה, כדי שלה יהה יפה הגדול שבבניו רהוי לעונשין לפני המבול (ב"ר כו, ב), דכתיב פִי הַנַעַר רשעים הם, יאבדו במים ורע (מ"א לורע של לדיק וה) ללדיק וה, ואם לדיקים הם, אערים עליו לעשום מיבות הרבה, כבש את (28) בן חמש מאות שנה. אמר רצי יודן, מס מעס כל סדורות סולידו למאס שנס ווס לחמש מאות, אמר סקצ"ס, אס

וצועלם ממלם (ב"ר כו, ס): מכל אשר בחרו. אף בעולם בעל, אף סוכר וסבסמס (ב"ר שס): שֶׁלְסִיס (שס ז, א). – כי שבת הנה. אמר רפי יודן עפת כתיפ, כשסיו מעיפין אותס מקושעת ליכום לתופס, סיס גדול וכום סיו ממערבין בסס (פדר"א כב). כל אלסיס שבמקרא לשון מרומ, ווס יוכיה וִשַּֿמֶס מִּסְיֶס לוֹ לֵאלֹסִיס (שמום ד, מו), רָשֵׁס נְתַמִּיךְ

מִעוֹלֶם אַנְשָׁר הַשָּׁם: (פּ) וְיָלְרָוּ לְמָח הַנְּמְּה הַנִּבֹּרָים אֲשֶׁר בְּנֵי הְאֶלְהִים אֶלְ-בְּנָוֹת הְאָלְם בְּנֵי רַבְּרָבִיָּא לְנִת בְּנָת אָנְשָׁא + הְהַהֵּם נְגָּהַ אַנְהַרִיבֶוּ אֲמֶּר יָבְאַנְּ הָאָנּוּן וָאַרְ בְּתַּר בֵּן דִּעָּאַלְין עוּפֹבֶים עוֹנִי בַאֲבֹוֹלְ בּוֹמִים וּבָּבוֹא עַנוִ בָּאַבֹּלִא בּוּוֹמוֹא

רַק רַע בָּל־הַיּוֹם: בּאָבא וֹכֹל_יִגָּר מִשְׁמִּבָּע לִבְּנִ נינרא יְהוֹה בִּי רַבָּה רַעָּה הַעָּה הַאָּדָם

44: בַּאַבוּ בַּאַבוּא נוּטַעַצָּב אָל־ יְחְנֶה בְּי־עְּשֶׂה אֶת־

בַּבְיבַיבּיבּ וֹמַּע_מַּוְלֵּ עַמָּמֹנִם כָּׁג ִּנְעַמִּעֹיַ כָּג מַאָּדָם עַר־בָּהַמָּה עַר־הָמָשׁ ע אַמָּע בּּבַּעְאָטִי, מִמַּעַ פּוֹנוּ עַאָּבַעָּע בּבַבּניטי מִמַּע אַפּּי אַבַּעָּאַ וַיּאַמֶּר יָהְנָה אֶמְהָה אָת־הָאָדֶם וַאֲמַר יִיְ אֶמָהִי יָת אֲנִשְׁאַ

> لتذذذه لأذها ليهضع: וֹלבו לְעוּן אִפּנּן צִּבָּנוֹא

> מַשְׁמְבַע לְבֵּיה לְחוֹד בִּישׁ כָּל אַלאָא באַבאַ וכֹלְ וֹגֹבא נְשְׁנֵא גְיָ אָבֵוּ סְגִיאָע בּישָּׁת

> למעבר מוקפהון פרעומיה: אַנְשָׁא בָּאַרְעָּא נְאָמָר בְּמִימְרֵיה ושׁב ווֹ בֹמוּמִבוּצִי אָבוּ הַבֹּג וֹע

men of renown. mighty men that were of old, the children to them; the same were the daughters of men, and they bore the sons of nobles came in unto the

those days, and also after that, when

The Nephilim were in the earth in

evil continually. the thoughts of his heart was only earth, and that every imagination of y wickedness of man was great in the And the Lord saw that the

grieved Him at His heart. bad made man on the earth, and it And it repented the LORD that He

have made them.' of the air; for it repenteth Me that I beast, and creeping thing, and fowl face of the earth; both man, and man whom I have created from the

And the Lord said: 'I will blot out

יש מדרשי אגדה רבים בלא ידון, אבל זה הוא לחלוח פשומו: ומאוחר בחורס (פסחים ו:), כבר סיחס הגורס גוורס עשריס שנה קודס שסוליד נח חולדוח, וכן מלינו בסדר עולס (פרק כח). שנה אאריך להם אפי, ואם לא ישופו, אביא עליהם מפול. ואם מאמר משנולד יפס עד המפול אינו אלא מאה שנה, אין מוקדם (שופטיס ה, ו), כמו שקממי, וכן שְׁמַּמָּה מְדַבֵּר טִמִי (שס ו יו), כמו שאמה, אף בשגס כמו בשגס: - והיו ימיו וגרי. שד ק"ך בשביל שגם ואח בו שסוא בשר, ואף על פי כן אינו נכנע לפני, ומה אם יהיה אש או דבר קשה. כיולא בו עַד שַׁקַמְמִי דְּבּוֹרֶה, לסשמית ואס לרחס, לא יסיק מדון זה ברוחי לעולס, כלומר לאורך ימיס: בשגם הוא בשר. כמו בשגם בקגו"ל, כלומר (5) לא ידון רוחי באדם. לא ימרעס ויריג רומי עלי בשביל סאדס: לעולם. לאורך ימיס, סנס רומי גידון בקרבי אס

במומנו אנו מבושוו:

נגד מופא במלוא אבו טבונ

מֹאַנֹאָא הֹע בֹהֹנֹא הַע בוֹשֹׁאַ

- את העולם (ב"ר): אומס שנקבו בשמום, עירד, מחויאל, מחושאל, שנקבו על שם אבדן, שנמוחו והוחשו (ב"ר). דבר אחר, אנשי שממון, ששממו מסס (ב"ר כו, ז): אשר יבאו. סיו יולדות ענקיס כמותס (ב"ר): הגבורים. למרוד במקוס (ב"ר): אנשי השם. קין: וגם אחרי כן. אף על פי שראו באבדן של דור אווש, שעלה אוקיינוס והליף שליש העולס, לא נכנע דור המבול ללמוד (+) הנפילים. על שם שנפלו וספילו המ סעולם (פ"ר), וצלשון עצרים לשון ענקים הוה: בימים ההם. בימי דור הנושוצני
- ברא"ס), בשביל הלדיקים העתידים לעמוד מהם: בשעת הבלה הבלה. המר לו כך מעשה הקב"ה, הף על פי שגלוי לפניו שסופן להטוה ולהבדן, לה נמנע מלברהן (ב"ר) (ועיין יהן, אמר לו ומה עשים, אמר לו שמחמי ושימחחי אם הכל, אמר לו ולא היים יודע שחוחו למוח, אמר לו בשעח חדוחא הדואא אין אמס מודים שהקצ"ה רואה אם הנולד, אמר לו הן, אמר לו והא כמיב וימעלב אל לבו, אמר לו נולד לך בן זכר מימיך, אמר לו כמו (שמואל־ב ימ, ג) גַשֶּלַב שַמֶּלֶךְ עַל בְּנִי (ב"ר), וזו כמבמי למשובת אפיקורום אחד ששאל אם רבי יהושע בן קרחה, אמר לו, יד), נַמַמְמִּי פִּי סִמְלַבְמִּי (שמוחל־ח מו, יח), כולס לשון מחשבה חחרת הס: ויחעצב אל לבו. נחחבל על חבדן מעשה ידיו, לשון נמלך מה לעשות, ובֶּן פְׁדֶם וְיִמְנֶמָם (במדבר כג, ימ), וְעַל שֲבֶדְיו יִמְנֶמָם (דברים לב, לו), וַיִּנֶּמֶם ה' עַל הֶבְעָה (שמות לב, ממשבמו של מקוס ממדם רחמיס למדם הדיון, עלה בממשבה לפניו מה לעשום באדם שעשה בארן. וכן כל לשון נימוס שבמקרא ד): ויחעצב. סאדס אל לבו של מקוס, עלה בממשבמו של מקוס להעליבו, ווהו מרגום אונקלום. דבר אחר וינחס, נהפנה (6) וינחם ה׳ כי עשה. נחמס סיחס לפניו שבראו בחחחוניס, שאלו סיס מן סעליוניס סיס ממרידן. בבראשית רבס (כז,

the Lокр. ממ"ר וְנְהַ מָצְא הַן בְּעֵינֵי יְהֹוְה: (פּ) וְנִהַ צִּשְׁכַּה רַהַמִּין בֵּדָם יִיָּי: But Noah found grace in the eyes of

The Haftarah is Isaiah 42:5 - 43:10 on page 233. Sepharadim read Isaiah 42:5 - 42:21.

چېڅريە چېتېڅاد ئېت: ה צַבֶּיק מְמָים הְיֶהְ בְּדְרֹתָיוֹ אָתַ־ שְּׁלִים הַוְהְ בְּדְרוֹהִי בְּדַחְלְתָא ימ אֱבֶה תּוֹלְדָה נֹהַ נֹה צַישׁ אָבִין תּוֹלְדָה נֹהַ נֹהַ וְּבָר וַכַּאִי

י וּיִּילֶר וְחַ מְּלְמֵּׁר בֹנִים אָת־שָׁם וְאִילִיר וֹת הָלְתָא בְּנִין יָת שָׁם

رَفَقُرْمُ لَكُدُمُ لَكُمُ لَا لَكُونَ اللَّهُ لَا لَكُونَ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل יי נְּהַשְּׁעֵׁה הָאֶּבֶּץ לְפְּנֵוֹ הַאֶּלְהָיִם וְאִהְחַבְּלָה אַרְעָּא בֶּדָם יִיָּ

אָנַרְ הָאָרַ הָאָרַיִּפָּר:

אָנַרַ בַּרְקֹי עַלְ הַלְּ הַלְּי הַלְ הַלְּאַבֶּלִי (ס) نَّمُلُاثُكِ خُرِيمُكُنْ لَا خُرِيخُمُّل

שמי שלה משניקם והגני משהיקם خَمُر خُمْ ذُخَرَ، خُر ـ مُذِكِّكُ لِـ لِهُدُا וּאָמֶר אֶּלְהָים לְנָחַ בַּאָ בָּלִ

\$4.4

ين يرزية بي:

ית קם וית יפֶת:

וֹאִטַמְלִיאַר אַרְעָא חָטוֹפִין:

ַאַבְעָאַ: tóľa šťa siľliu נירא אָלְנִים אָּט הַאָּבֶּע נְהָנָה נְהָנָא נִינָא נִינָא הָיִים אָרִינָא נִהָא

אַטַּטַבֿלָט אָבוּ, טַבּּילָי בָּל

מְחַבּּגלְעִוּן מִם אַבְּעָּא: שבו מולבוצון לומנא נעאלא אַטַמְלָגאַט אַבֹּגֹא טַמְנָפָּגן מָן לפוֹא מֹאַל לְפַׁוֹבְתָּי אָבִיּ נֹאַמָּר וֹנֹ לְנָעַ עֹּלֵּאְ גַּבֹּלְ

> walked with God. righteous and wholehearted; Noah 9 Voah was in his generations a man These are the generations of Noah.

> Ham, and Japheth. And Noah begot three sons, Shem,

violence. God, and the earth was filled with And the earth was corrupt before

had corrupted their way upon the 12 behold, it was corrupt; for all flesh And God saw the earth, and,

destroy them with the earth. through them; and, behold, I will the earth is filled with violence of all flesh is come before Me; for And God said unto Noah: 'The end

- כי עשיחם. משנמי מק לעשות על השר עשימים: אף סס סשמימו דרכס (מנסדרין קח.). דבר אחר, סכל נברא בשביל סאדס, וכיון שסוא כלס מס לורך באלו (שס): 🗀 בי נחמחי (ד) ויאטר ה' אטחה את האדם. סול עפר, ולביל עליו מיס ולממס לומו, לכך ולמר לצון ממוי. מאדם עד בהטה.
- (II) וחשחת. לעון ערוס ועבודס ורס (מנסדרין נו, ל) (מ"ל ערוס כי סעמים כל בער לם דרכו, ועבודס ורס) כמו (דבריס ולשעבר בלשון אחד, (שס יג,יו) קוס החהלך להבא, החהלך נח לשעבר. (ש"א יב) החפלל בעד עבדייך להבא, (מלכים:", (, למומכו, אבל אברסס סיס ממחוק ומסלך בלדקו מאליו: החהדלך. לשון עבר. ווסו שמושו של ל' בלשון כבד, משמשם לסבא (פנסדרין קע): אח האלהים החהלך נה. ובלברסס סול לומר (לקמן כד,מ), לשר סמסלכמי לפניו. נמ סיס לריך פעד בדור לדיקים סיס לדיק יומר. ויש שדורשים מומו לגנמי, לפי דורו סיס לדיק, ומלו סיס בדורו של מברסס למ סיס נמשב לכלוס שניקר מולדומיסס של לדיקיס מעשיס מוביס (ב"ר ל,ו): בדורוחיו. יש מרבומינו דורשים אומו לשבח, כל שכן שאלו סיס (9) אלה חולדות נה נה איש צדיק. סומילוסוכירו מפר בשנמו, שומתר (משליי,ו) וכר לדיק לברכס. דבר ממר, ללמדך
- (21) בי השחיה בל בשר. אפילו נסמס מיס ועוף נוקקין לשאיין מיין (סנסדרין קח,א): ו,מו) פן משמימון: וממלל הארך ממק. גול (מ"ל שנאמר (יונה ג) ומן החמק אשר בכפיהם):
- (13) קץ כל בשר. כל מקום שאמה מולא זנות ועצודה זרה, אנדרולמותיא באה לעולם והורגת עוצים ורעים: כר
- עומק סמחרישה נמוחו ונמשמשו (ב"ר לח,1): מ,כש) כנאמי אם העיר, מן העיר. (מ"א טו,כג) חלה אם רגליו, מן רגליו. דבר אחר, אם הארץ, עם הארץ. שאף ג' עפחים של מלאה הארץ חמס. לא נחמס גור דינס אלא על סגול (סנסדרין קח,א): אח הארץ. כמו מן סארץ. ודומס לו, (שמוח

ַן עַעָּה לְךְּ הַבָּה עַצִּי־גֹפָר קנִים הַעְּשָׂה אָת־הַהַבָּה וְבֶפָרָהָ אֹתָה הְבָּיִה וּמְהְוּץ בַּבְּפֶּר:

עַׂתַרו מִעַּשָׂת לַמִּלָּה נָאָל־אַמָּת נֵיחֹרִר ילְאַמָּיוּ מְלָמַעְלָת נְפָתַח תַמַבָּת יֹלְאַמָּיוּ בְּצְהַה מְשָׁים תַּחְתִּיָם שָׁנִיָם יְתַּרְעַּיּ ישִׁלשָׁים מִעַּשֶׂה:

رْهِذِי הَגָנִי מֵבִׁיא אָת־הַמַּבָּוּל ^{לוי} מַיִּםׁ עַל־הָאָבֶץ לְשַׁחֵת כָּל־ בְשֶׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רַוּחַ חַוִּּים מִתָּחַת הַשְּׁמְיִם כָּל אֲשֶׁר־בָּאֶבֶץ יִגְוֶע:

װְשֶׁרְבְּנֶרְ אָמֶּרִ יִּבְנֵּרָ וְאִשְׁמִּרְ אֶלְ חַמֵּבְׁה אַמְּה יִּבְנֵּרְ וְאִשְׁמִּרְ "נְשֶׁרְ בְּנֵרְ אָמֶּרִ:

⁶¹ װְבֶּלְ טְּבֶׁרְ וּלְמֵבֶּרְ וְנְיֵנְיִ מְבָּלְ טְּבָּרְאַ אֶּלְ_חַשִּבְּרִ לְחַחֲלָּת אָמָבְׁלְ הַבְּרָ מִבְּלִר מְבָּלְ

> נמבּרא בְּרוּפָרָא: יָת מֵיבְתָא וְתִּהְפֵּי יָתַה מִנְּיִר הְקְדְרוֹס מְדְוֹרִין תַּעְּבָיִר הְקְבָּרְא בְּרוּפָרָא:

> המהן פונינה ונילמין אַמּין אַמּין אוּרְכָּא דְּמִילְמִין אַמָּין נְבֵין דְּתַּשְׁבֵּיר יָתַה הַלְתַ מָאָר

> ניהור מַעַבֵּיִר לְמִיבְּחָא וּמְרְעַה דְּמִיבְּלְצַנָּה מִלְעֵּילָא וְמַרְעַה דְּמִיבְלְלַנַּה מִלְעֵּילָא וּקְאַמְּחָא הְּשָׁבְלְלַנַּה מִלְעֵּילָא וּקְלְיְהָאָין מַעְּבְּרָנִי

> נאָנָא הַאָּנָא מֵיחֵי יָח טוֹפָּנָא בְּסְרָא דְּבֵיה רוּחָא דְּחַיֵּי מִיְּא עַל אַרְעָּא כָּל דִּבְאַרְעָּא יַמוּח:

> יְנְׁמֵּגְ בְּלְנְּגְ מְּמֵּנְגִּ בְְטִּגְבִׁטְאֵ אָּטִּ יְבְלְנָּגְ וְאָטִּטְרָּ נְאָׁכֵּנִם זְטִ בְּלִמָּגְ מִּמֵּנְבְ

לְמַּנְתְא מְמֶּנְ צְּבָר נְתִּלְבָּא שְׁבֵּוֹ מִפְּנְלְא שַׁמִּנִלְ לְשִׁנְלִשׁ מְמָבֶּלְ צְׁשַׁנְ מִבְּלְ מִבְּלִ צְׁשַׁנִּ מִבְּלִ בְּסְבָּא

: ابالــا

Make thee an ark of gopher wood;

and shalt pitch it within and
without with pitch.

And this is how thou shalt make it:

the length of the ark three hundred

cubits, the breadth of it fifty cubits,
and the height of it thirty cubits.

A light shalt thou make to the ark, and to a cubit shalt thou finish it upward; and the door of the ark shalt thou set in the side thereof; with lower, second, and third stories shalt thou make it.

And I, behold, I do bring the flood

of waters upon the earth, to destroy
all flesh, wherein is the breath of life,
from under heaven; every thing that
is in the earth shall perish.

But I will establish My covenant
with thee; and thou shalt come into
the ark, thou, and thy sons, and thy
wife, and thy sons' wives with thee.

And of every living thing of all flesh, two of every sort shalt thou bring into the ark, to keep them alive with thee; they shall be male and female.

(+1) עשה לך חבה. הכבה כיום והללה לפניו. ולמה המכימו בבנין זה. כדי שיר אבה ולמבי הוד המבול עומק בה ק"כ שנה,
 ושה לך חבה. הכבה כיום והלל לפניו. ולמה המכימו בבנין זה. כדי שיר אור המל לה לולי ישובו: עצי גפה. כך מדוללין אומו, מה זהת לך. והיה אותר להה, עתיד הקב"ה להביה מבול לעולה (מנחות לה הלולי בהתה וחיה: בבפה. זפת שמו. ולמה ממין זה. על שם גפרים שנגזר עליהם להמחת בו: קנים. מדורים מדורים לכל בהמה וחיה: בבפה. זפת בלשון הכמי. ומלינו בגמרה כופרה (שבם מו,ה). במיבח של ידי שהיו המים משים, דיה בחומר מבפנים וזפת מבחון.
 (2) צהרי יש הומרים מלון, ויש הומרים הצן עובה המהירה להם (ב"ר שם): ואל אמה חבלנה מלמעלה. כמויה

(91) צהר. יש לומריס מלון, ויש לומריס לוצן מוצה המליהה להם (צ"ר שם): ואל אנה הכלנה מלמעלה. כמויה
 משופע ועולה עד שהוא קלר מלמעלה ועומד על אמה, כדי שיוובו המים לממה (מכאן ומכאן, ק"א אינו): בצדה חשים.
 שלא יפלו הגשמים בה: החחים שנים ושלשים. ג'עליות זו על גב זו. עליונים לאדם למלעים למדור תחתיים לזבל (שם):
 (יו)

(עבר) ואני הנני מברא. סנני מוכן לספכים עם חומם שורווני וחמר לפני כבר (מסלים ח,ס) מה חנוש כי חוכרנו: מבול.
 מבלה חם הכל. שבלבל חם הכל. שהוביל חם הכל מן הגבוה לנמוך. וזהו לשון חונקלום שחרגם מופנח, שהליף חם הכל והביחם לבבל שהים עמוקה. לכך נקרחם שנער, שנוערו שם כל מחי מבול (מ"ח מימי, וכן הגיה מהרש"ל בחכמת שלמה במשכת שבת [קיג,ב]):

(פו) וסקמומי אם בריםי. ברים סיס לריך על ספירות שלא ירקצו ויעפשו, ושלא יסרגוסו רשעיס שבדור (צ"ר לא,יצ) אחהובניך ואשחך. סאנשיס לבד וסישיס לבד. מכאן שנאמרו במשמים סממס (שס):

خُمْرَتُك مُثَنَّت مُجْمِ يُخِمِد هُجُرك خِيْدِينِ فَتِدا مُحِيخِم تَنْهُجِيا معدود خلابيت مرجّح يرون يهبها جابيه محد دابته بهديه מַהְעִירִ לְּמִינְהוּ וּמָן הַבְּּהַמְּהוֹ מֵעִיפָא לְזְּנִיהִי ימִן בְּעִירָא

44 4400 48644: هُمُّلَ يُعْجِم لُهُوَفَٰقَ هَكِيْكَ لَكِيْكِ يَخْضِهُجُرِم نُصِحْتِهُ خِبْضُكَ يَبْتِدُ וֹאַטַּׁע פֿע לַנְּ מִכָּׁלְ מִאָּבֹלְ וֹאַטַּ סַב לָנִּ מִכָּלְ מִוּכֹּלְ

אֶלהַים בָּן עִשְׂה: בב נוַעשׁ גָחַ בְּכֹל אֲשֶׁר צְנְּה אֹתָוֹ נַעְבַר נֹחַ כְּכֹל דְּפַּמֵּיד יָחֵיה יָיָ

רְאָּנְתִי צַּדְיִק לְפָּנִי בַּדְּוֹר תַזֶּה: הְבֵּיִן: لَحْمِ حَيْنَكُ هُمِ بَاسَكُنَا خَيْهِ ثِنَاكُ مُثْمَ خَيْنَكُ مُنْ يُرِيدُنَهُ هُدًا تَنْكُ איי וַיְאַמֶּר יְהֹנְהֹ ְלְנְהַ בְּאִ־אַמְּה וַצְּמִר יִיְ לְנָהַ עּוֹל אַהְ וְכָּל

בוא הלום אנה ואהטו: ומן הבהמה אַשֶּׁר לַא מַהֹרֶה וּמִן בִּעִּירָא דְּלִיִמִהִא דָּכִיִא הוא שנים איש ואשמו: ַ לְנַ שִּׁבְעָּה שִׁבְעָה אֲנִשׁ נְאִשְׁתְּיִ שִּׁבְעָה שִּׁבְעָה דְּכָר וְנִיקְבָּא ﴿ مُوَّلُ لِيهِ لِيهُ لِي مُولِلًا لِيهِ لِللَّهِ مِن لِي مُؤلِدًا لِيهِ لِي مُؤلِدًا لِيهُ مِن لِي اللَّهُ مِن اللّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّالِي اللَّهُ مِن اللَّهُ مِ

וֹבֶּר וּנְעַבְּיִר לְעַיּנְעַ זְבֹת הַכְ פַּנָּר הַבְּהָנִ צַבַר נְנַעַבָּא לְעַנִּמָא נַם מִעְּיִר הַשְּׁמָנִם שְּׁבְעָּה שְׁבְעָּה אַךְ מִעּיִפְא רְשְׁמַנִּא שְּבְעָה

جَرْر بَا كُلِّ لِمُلِانَا: בַּלְ הַנְקְּוֹם אֲשֶׁר עִּשְׁיהִי מַעַּלְ וֹאֶמְהֵי נָת כְּלְ וְקִּיּהָא דַעַּבְּרִיה וֹאַבְבְּעִים לְוֹלְיִם וּמִּיִוֹינִי אֶם־ אַבְּבְּעִין יִמְמִין וֹאַבְּעָּין + מַמְמָהַר עַּלְ־הָאְהֶץ אַרְבְּעָים יוֹם אַנָא מַהִיה מִמְרָא עַל אַרְשָּׂאָ

בְּבְׁ וּבְּעִיגִּל בְּמִיב*ַ*בְ:

שׁנִינוֹ וַכֹּאִי בֹּבְׁמִי בַּבְרָא

unto thee, to keep them alive. its kind, two of every sort shall come creeping thing of the ground after the cattle after their kind, of every Of the fowl after their kind, and of

for them.' and it shall be for food for thee, and 21 that is eaten, and gather it to thee; And take thou unto thee of all food

God commanded him, so did he. Thus did Noah; according to all that

generation. righteous before Me in this the ark; for thee have I seen Come thou and all thy house into And the LORD said unto Noah:

his mate; not clean two [and two], each with his mate; and of the beasts that are 2 to thee seven and seven, each with Of every clean beast thou shalt take

alive upon the face of all the earth. seven, male and female; to keep seed of the fowl also of the air, seven and

ממל אַפּי אַרעאַ: For yet seven days, and I will cause it שְׁבְעָה אֲנֹכִי אֲנֵכִי אֲנֵכִי אָנֹכִי אֲנֵכִי אָנֹכִי אָנֹכִי אָנֹכִי

זְּבְׁמֹא מֹלְ אַפֵּי כָּלְ אַבְׁמֹא:

that the LORD commanded him. And Mosh did according unto all

blot out from off the face of the

I lliw abam avat I have made will I and forty nights; and every living

to rain upon the earth forty days

earth.'

- (19) ומכל החי. אפילו שדים (מגיגה מו): שנים מכל. מן הפחום שבהם לא פחחו משנים, אחד וכר ואחד וקבה:
- (02) מחעוף למינחו. אומן שדבקו במיניסס ולא סשמימו דרכס, ומאליסס באו. וכל שסמיבס קולממו סכנים בס (ב"ר):
- (22) ויעש נח. וס בנין סמיבס (מנסדרין קמ, צ):
- (I) ראיחי צדיק. ולא נאמר לדיק ממיס. מכאן שאומריס מקלת שבתו של אדס בפניו, וכולו שלא בפניו (ב"ר לב,ג):
- קרבן בלאמו (ב"ר לד,מ): (2) השהורה. סעמידס לסיות עסורס לישראל. למדנו שלמד נחתורס (עירובין ימ): שבעה שבעה. כדי שיקריב מסס
- (E) גם מעוף השמים וגוי. נמסוריס סכמונ מדנר, ולמד קמוס מן סמפורם:

נוֹמֹמִ זְּטַ כֹּכְלְ אֵׁמֶּנַ גֹּוֹנִי יְנוֹנִי יַנְעַבַּ יַנְטַ כַּכְלְ גַּפַּפְּבֵינִי יְיָ:

ומן. זס נוסף על ק"כ שנס: ארבעים יום. כנגד ילירם סולד שקלקלו לסערים ליולרס ללור לורם ממזריס (ב"ר ב,ס): ספורענום. לא ומשוב שנומיו של ממושלה והמלא שהם כלים בשנה ח"ר שנה לחיינה: □ כי לימים עוד. מהו עוד, זמן אחר (+) כי לימים עוד שבעה. אלו שנעס ימי אנלו של מחושלח הלדיק (סנהדרין קח) שחם הקנ"ה על כנודו ועכב אח

ַבְּיָב מַּגִם מַּג_בַּאֶבֶע: בּיָב מַנִם מַּג_בַּאֶבֶע: و اِدْتِ جَا َٰٰتِنَ خَا َٰٰٰتِكُ ثِيرَ فِدِ الْأَدِيَ فِدِ الْأَرْتِ خِدِ الْأَرْبِ فِدِرِا إِنْ فِدِ الْأَرْبِ فِي الْأَرْبِ

בְּוֹנִי מִנְא מַל אַרְעָּא:

upon the earth. old when the flood of waters was And Moah was six hundred years

لَاللَّالٰذِي: בׁנוֹנו אַשַּׁוּ אֶבְעַבַשַּׁבַּעַ מִפְּנוֹנוֹ מָנִי בַּנְיָנוֹנוֹ הַמָּנִי בְּשָׁנִבְּשָׁאַ מִּוֹ שַּׁבַּעַ

waters of the flood. with him, into the ark, before the 7 and his wife, and his sons' wives And Noah went in, and his sons,

מַכַ_בְּאָבַבְּיִב: بنا لنمبك أخد تجهد بيتم يدنيده مد بجدمه: 8 تېچتېد ېښت څرپېت ېتېر ۴ چېښې ېچې دوا لانوه احد فلا تنجِيضِا تَضِانَتُ الثِلا فلا جِعِيْهِ بَجِيْهِ اللهِ جِعِيرِهِ

ground, every thing that creepeth upon the 8 are not clean, and of fowls, and of Of clean beasts, and of beasts that

אָלַהִים אָת־נְתַ: ַ עַּטִּבְּע זְבָּע נְּלֶבְלְע בַּאְמֶּר גִּוֹנִי לְעַיִּבְעֹא בְּבָּע נִּנְבַלְע בַּאְמֶּר גִּוֹנִי לְעַיִּבְעֹא בְּבָּע נִּנְשַׁבְּא בְּמָא מִּבְיַנְעַ אָּבְיַ עִּבְּיִן אָבְן עַבִּין עַבְּין מִּבְּעִי מִּם נְעַ

בפקיד ין יה נה:

as God commanded Noah. 9 Noah into the ark, male and female,

there went in two and two unto

עמַבָּיל הָיִי עַל־הָאָבֶץ: · וֹנִינוֹ בְּמִּבֹׁמֹּנוֹ נוֹנִמֹנִם וּמֵּוֹ וֹנִינוֹ בְוֹמוֹ מִבֹּמֹא וִמִּוּ וּמִּוּ

מופָּנָא בַווּ עַל אַרְעָא:

were upon the earth. days, that the waters of the flood And it came to pass after the seven

השלום נפקחו: מַמְיִנִית) הְּהָוֹם רַבָּּה נַאֲרָבָּת בֶּלְ עַעְיְנְתְ (בספרי ספרד ואשכנו יוֹם לַחַבֶּשׁ בַּנִּים תַנָּה נְבְקְעֵי יוֹמָא לְיַרָהָא בְּיוֹמָא הָדֵין יי נַטַ פֿעַבָּאָ נַאָּלָ בַּאָבַלֶּעַ מַּאָרָ בְשְׁנָע שִׁשִּׁ־מֵאָנִע שָׁנָּע לְחַנֵּיִ

וֹכוֹ, בְּמִׁנוֹא אִנִפְּנוֹנוֹא: אַטַבּוֹמוּ כָּל מַבוּמִי הַּדוֹם רַבָּא לוֹבְשׁא שׁלוֹלִא בַּמִּבְאַנוּ הַסְבֹא בְּשְׁנִת שֵׁית מְצְּׁה שְׁנִין לְחַנֵּי נֹחַ

windows of heaven were opened. of the great deep broken up, and the the same day were all the fountains seventeenth day of the month, on life, in the second month, on the In the six hundredth year of Noah's

יום ואַבְּעִים לַיִּלְנִי: יי זְיְהָי בַּנְּאָב הַלְ הַאָּבֶׁל אַנְבָּהָים

نفضيا ižLĖĠ.l וֹנִינִר מִמְּרָא נְחֵית עַל אַרְעָּא

forty days and forty nights. And the rain was upon the earth

- (2) ויעש נח. זה ביהתו לתיבה:
- מי המבול. אף נם מקעני אמנה היה. מאמין ואינו מאמין שיבא המבול, ולא נכנם למיבה עד שדמקוהו המים: (y) נה ובניו. סאנשים לבד וסנשים לבד, לפי שנאסרו במשמיש הממס, מפני שהעולם שרוי בלער (מנמומא נח יא): מפני
- (9) באו אל נח. מלליסן (צ"ר לג, מ): שנים שנים. כלס סושוו זמנין זס, מן ספמות סיו שנים:
- (11) בחדש השני. כצי אליעור אומר זס מרחשון, רצי יסושע אומר זס אייר (סנסדרין קח): בבקעו. לסוליא מימיסן:
- וכ"ח מכסליו: מעינום. נמלאו ארבעים יום כלים בכ"ח בכמליו לרבי אליעור שהחדשים נמנין כשדרן, אחד מלא ואחד משר, הרי י"ב ממרחשון וכשלא חורו היו למבול: ארבעים יום וגור. אין יוס ראשון מן המנין, לפי שאין לילו עמו. שהרי כחיב, ביוס הוה נבקעו כל (21) ויהי הגשם על הארץ. ולסלן סוא אומר, ויסי סמצול. אלא כשסורידן, סורידן ברחמים. אס יחזרו יסיו גשמי ברכס, חהום רבה. מדס כנגד מדס. סס ממלו ברבס רשם סלדס (לעיל ו,ס), ולקו במסוס רבס (מנסדרין קח,ל):

بَهُمْ مِثَا تُمَّا لِكُذُا لِمُقَالِ كُمْ وَنُ يَنْكُنِ ثَمَّا خُرِينَا مَقَالِياً נְתְם נֵיפֶּׁע בְּנֵי נְאָמָע נָתַ וְאָם וְתָּם נִתָּם בָּנָּי בְּנָי וְאָמַע

: عالمة העיוף למינהו כל צפור כָל- עופא ליוניהי כל צפר כָּל בְּנֵף: لنُالِيْنِ مَحْ لِلْهُدُاءُ خُرْدَيْكِ لَكُمْ لِللَّهِ مُنْ مُعْلَمُ اللَّهُ اللَّ ÷ı עַבְּעַמְעַ לְמִּגְּנִי וְכְּלֵ עַנְיִנְמָתְ בִּּגִּירָאַ לְגִּנִי וְכָּלְ רַחְשָׁאַ يَاقِمَ إِجْمَ يَمِينِ خُمْرَثِهِ إِجْمَ هِوَا إِجْمَ مَارِمِهِ خَزِيْهِ إِجْمَ

רָנֹתַ חַיֵּים: שְׁנְּיִם מְפֶּלְ עַבְּשֶּׁר אֲשֶׁר בְּיִ הְּתִין מִפֶּלְ בִּסְרָא דְּבֵיה רוּחָא ַנְיְּבְאֵנְ אֶבְ_נְעַ אֶבְ_עַשֵּׁבְּעַ הְּגָּנִם וְמָּאֵבְנִּ מִם נָעַ בְּעֵיבְּעָא מָּבֵין

ניסגר יהנה בְּצְּרוּ: בְּאוּ כַאֲשֶׁר צוְּה אֹהָוֹ אֱלֹהָים בִּסְרָא עָאלוּ כְּמָא דְפַּקּיד

הַמַּלְה נַמָּרְם מֵעָל הָאֶּרֶץ: אלישי הְאָהֵץ וַיִּרְבָּיּ הַפַּּיִם וַיִּשְׁאֵרָ אַרְבְּעָים יָוֹם עַלֹּ וַהַנְה טוֹפָּנָא אַרְבְּעִין יוֹמִין עַל הְאָהֶץ וַיִּרְבָּיּ הַפַּּיִם וַיִּשְׂאֵרְ אַרְעָא יִּסְּנִיאִי עַנְּא יִּנְשָׁלִי יָה

בַּלְאַבֶּא וּמִבְלֵבְ בַיִּשְׁבֵּיב הַכְבַּלָּה אַבְהָא וּמִבַלְכָא שִּיבְּיִבָא הַּכְ

تَشَرُّاتِ: 口森立다ィロ אַּמִּב עַּבְעַ בַּלַב בַּמִּנָא צַּנְחָוּת כָּל שָׁמַנָּא: 立袋にな וּלכפוּ בֿאַבײַבוּים וֹטַמָּוֹם זַּבְרַוּ מִאָּר מִאָּר עַלָּיִר עַרַ

בְּעָבֶּט הַיָּוֹם הַזֶּהוֹ בָּא נְהַ וְשָּׁם בְּכְרַן יוֹמָא הָדֵין עָאל נֹה

ימיה יו ואגיו יו קמיקביה لْلَاحُمُونَ لَجُدِ لِثَكَاثُكِ مَا فَحِي خَشِدِ لِمُمْكِنَمُ لِحَدِ لِرَاظِعُم مَحْدٍ

يركالباد:

שׁגַּבְׁשׁאַ וֹאִשֹּׁבַמִּע מָהַבְ אַבְּהֹאִ:

אַפֿג מַנֹאַ: וּנֹלְבַּרוּ בַמַּנִם וּנַבַּבּוּ מַאָּב הַכְ יִנַלַנִפּוּ מַנָּא וּסָנִיאוּ כְּנַבַבָּא הַכְ

אַבְעָּא וְאָטַבְּבָּיאַ כָּלָ מִיבַיָּא ימוֹא שַׁלופוּ כַעַבָּא כַעַבָּא מַכַ

> them, into the ark; and the three wives of his sons with the sons of Noah, and Noah's wife, 13 and Shem, and Ham, and Japheth, In the selfsame day entered Noah,

every bird of every sort. kind, and every fowl after its kind, creepeth upon the earth after its and every creeping thing that and all the cattle after their kind, they, and every beast after its kind,

wherein is the breath of life. the ark, two and two of all flesh And they went in unto Noah into

shut him in. commanded him; and the LORD and female of all flesh, as God And they that went in, went in male

lifted up above the earth. and bore up the ark, and it was 17 the earth; and the waters increased, And the flood was forty days upon

the waters. and the ark went upon the face of 18 increased greatly upon the earth; And the waters prevailed, and

the whole heaven were covered. the high mountains that were under 19 exceedingly upon the earth; and all And the waters prevailed

- אומו. אמר הקב"ה, אני מכניםו לעיני כלם (ספרי האזינו שלו. ב"ר לב,ח) ונראה דבר מי יקום: (13) בעצם היום הזה. למרך סכמוב שסיו בני דוכו מומכיס, מילו מנו כומיס מומו נכנם למיבס, מנו שוברין מומס וסוכגין
- (+1) צפור כל כוף. דבוק סום. לפור של כל מין כנף, לרבוח חגבים (חולין קלט, ב) (כנף זם לשון נולה, כמו (ויקרם ה,יו)
- מקרא, פגר כנגדו מן סמיס. וכן כל בעד שבמקרא, לצון כנגד סוא, (בראשימ כ,ימ) בעד כל רמס, (מ"ב ד,ד) בעדך ובעד בניך, (16) ויסגור ה' בעדו. סגין עליי שלא שברום. סקיף החיבה דובים ואריות והיי הורגים בהם (ב"ר לב,ח). ופשומו של ושמע אומו בכנפיו, שאפילו נולמה עולה. אף כאן לפור, כל מין מראים נולה):
- (פן) וחרם מעל הארץ. משוקעם הימה במים י"ה למה כספינה טעונה המשוקעם מקלסה במים (ב"ר לב,ע), ומקרלום (איוב ב,ד) עור בעד עור, (מהלים ג,ד) מגן בעדי, (ש"א יב,יע) החפלל בעד עבדיך, כנגד עבדיך:
- (13) ויגברו. מלליקן: שלפנינו יוכימו:

بنجائد يوزاه ززدود ينيائره: ײַ הַבָּהָת מָשְׁבַר אַפְּּדוֹ מִלְמַעְּלָד הַמָּישׁ עַּסְּבִי אַפִּין מִלְּעֵּילָא

שַׁלִיפוּ מִנְא וֹאִטְחַבּּיאוּ מוּרַנָּא:

were covered. waters prevail; and the mountains Fifteen cubits upward did the

וֹכִא בֹאַבֶּם: بخخْر يتشدًا يتمدّا مَر يَعْدُا بخُنْنَه بخدْر بيه يديه יַבּ עַאָּבֶּא בָּעָּוּבְ וּבַבְּבַעַמִּעְ וּבַּעַבְּיִּע מַכְ אַבְעָּא בָּעִיפָּא וּבִבְנִינִא וּוֹּלְוֵֹמ כַּלְבַבְּשָׁרוּו הַרֹבְמֵשִׁ עַּלְ וּמִיתוּ כַּלְ בַּסְרָא דְּרָהַישִ

מַלְ אַרְעָא וְכִלְ אַנְשָׁא:

upon the earth, and every man; swarming thing that swarmeth cattle, and beast, and every upon the earth, both fowl, and And all flesh perished that moved

בְּאַפְּׁנוּ מִכָּלְ אַמֶּׁר בַּעוֹבְבָר מִעוּ: מִכּלְ דִּבְיַבָּשְׁמָא מִיתוּ: בב פֿל אֲשֶׁר נְשְׁמַת־רֹוּתַ תַיִּים כֹּל דְּנִשְׁמַת רוּתַ תַיִין בְּאַפּוֹתִי

And He blotted out every living in the dry land, died. of the spirit of life, whatsoever was all in whose nostrils was the breath

EUZL: אַּבְּינָת נְאָטֶּׁר אָהָּי מְּלְיהַיִּי מְלְיהַאָּבָּי ٦٪۩ؙڲ۫٦ ΠΨάίι□ מַבַבְמָתֵ וֹמִבַבּוֹנוּ וּנְּמָע אֶשׁבַבֹּלְבַוֹּלַנִּםוּ אֶּהֶבוּ

בַּבַם נְעַ יַבְעַמְעִי בַּעַיבַעָּא: וֹאִטְמִׁטִוּ מִוֹ אַבְּמֹא וֹאִמִּטִאַב מַר רְחָשְׁא וְעָר עוֹפָא דִשְׁעָרָא אפּג אַבֹּמֹא מִאֵּלֹמָא מַּב בֹּמֹגֹבא וּמְׁשַׁא נִינ פַֿלְ נְלוּמָא צַּתַּלְ

left, and they that were with him in from the earth; and Noah only was heaven; and they were blotted out and creeping thing, and fowl of the of the ground, both man, and cattle, substance which was upon the face

다다니

נעמארן יומין: הַלְ עַּאַבְיּאַ וּטִּלוֹפוּ מִּוֹא הַלְ אַנְהָא מִאָּע

earth a hundred and fifty days. And the waters prevailed upon the

על־הְאָהֶץ וַיִּשִׁכּוּ הַמֶּוֹם: אַשְּׁוֹ בַּשְּׁבְּׁיִ נְיּהְבְּׁיִבְ אֶבְיַנִים בְּנָעַ בַּעוֹבְטָא נֹאַהַּבּּב גָּגָ בוּטָא הַּבְ أَ بَابَادِنَا إِهِمَا جِذَا بَهِيَةٍ بَانِهِ هِيْ الرَّبِةِ إِنِهِ جِدَ جِعِيْتِهِ ﴾ بيوني נּוּוֹבְּׁר אֶּלְנִים אָּטַ־נְטַ וֹאָט פּֿלְ וּדְּכִיר וּוֹ יָהְ וֹנִי פֿלְ

הַלְאָר וִים:

אַרְעָא וְנָחוּ מַיָּא:

earth, and the waters assuaged; God made a wind to pass over the that were with him in the ark; and VIII every living thing, and all the cattle And God remembered Noah, and

īģĊ. הَשְּׁמְנִים נַוּבְּּגְאַ הַנֵּשְׁם מִן בְּשְׁמִנָּאִ וֹאִהְבָּלִי מִמְרָאִ מִן השמים: נּיּפְּבְרוּ מַמְּוֹלְנִי שַּׁבְוָם זֹאַבְבְּע וֹאַסְהְּבוּ מִבּוּמִ, הַּבוּמָא וְכִּוּ

was restrained. stopped, and the rain from heaven 2 the windows of heaven were the fountains also of the deep and

- (02) חמש עשרה אמה מלמעלה. למעלה של כל גובה כל הסרים לחתר שהושוו המים לרחשי הסרים (יומח עו,ח):
- (בב) נשמת רוח חיים. נשימס של כוח חיים: אשר בחרבה. ולה דגים שבים (מנהדרין קח):
- שבסמום ושחיום. ויש אומריס שאיחר מזונום לארי ושרישו. ועליו נאמר (משלי יב,א), סן לדיק בארך ישולם: נומן וי"ו יו"ד בכלשנס, נקוד במיכק מחם סיוד: אך בח. לבד נח, וסו פשומו. ומדכש לגדס (ב"כ) גונם וכוסס דס מטוכם (23) וימח. לשון וַיִּפְעַל סוח, וחינו לשון וַיִּפְעָל. וסוח מגורם ויפן ויצן. כל חיצה שחופה ה"ח כגון בנה מחה קנה, כשהוח
- ו,ס:,(,)וישכו. :הארץ. על :רוח. אלהים ויעבר :,()וגוי. נה את אלהים ויזכור :',"(הלדיקים. ורשעתן של רשעים הופכת מדת רחמים למדת הדין (ג"ר לג,ג), שנאמר (גראשית ום סשם מדם סדין סול. ונספכם למדח רחמים על ידי חפלח
- כריו) לא יכלה ממך: לעולם, כגון חמי עבריא וכיוצא בהם (סיהדרין קח,א): דיברא. דימנע, כמו (חהלים מ,יב) לא חכלא רחמיך, (בראשית (ב) ויסברו מעינות. כשופתח כתיב (לעיל ז,יא) כל מעינות, וכאן אין כתיב כל. לפי שנשתיירו מהס אותן שיש בהס צורך

- בַּיִלְאָר וְים: נְשְּׁוֹבְ וַיַּחְסְרָוּ הַמַּוֹם מִקְצֵּה וְתְּיִבִּין וָחַסְרוּ מִיָּאׁ מִסּוֹרִ נַיָּאָבׁר הַפָּנִם מַעַּלְ הַאָּבְא הַלְּוּך וְהָבוּ מַנָּא מַעַּל אַרְעָּא אַזִּלְיוּ
- בַבֶּר אָבַבֶּם: בְּשִׁבְּעָה עָם לַהְדֶשׁ עַל בִּשְּׁבִעה עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא
- לַעָבְהָ וֹבְאָנ בֹאָהָ, בַּבְיבִרים: הַתְּבֶשׁ הְעָּשִׁירֵי בְּעָּתְרִי רְהָאָתְרִי יִרְחָא עָסִירָאָר בַעַּסִירָאָר וְהַמַּיִם הְיוֹ הְלַוֹּךְ וְחְסֹוֹר עָר וּעִיָּא הַוֹוֹ אָוְלִין וְחָסְרִין עַר
- נֿחַ אָת־חַלְּוֹן הַמַּבֶּה אֲשֶׁר עַשֶּׂה: 'דַּעְּבַּה:
- לְּמְּוָר מֹּגַ וְלַמֶּטִ נַפּּוֹם מִמֹּלְ וֹטִאָּיִר מַּגַ צַּיִּבִימָוּ מִיֹּאִ מִמֹּלְ וּנְאָבְּט אָט עַמְבִיר נִיּגֵא יִצוֹא וְשָׁבְּט יָה מוּרָבָא וּנְפַל מִפָּל
- **立常**[礼:

- מָאָב וֹבַמָּמָתו ומִנוֹ:
- מל מובי קרדו: נְתְּבָּח הַמַּבְּח בַתְּהָשׁ הַשְּׁבִיעִּי וָנָחַת מִיבְּחָא בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה
- לטע לַנְרְטְאַ אָטַטְוּיִאָּנִ בִּימָנ
- יפְּתַח נֹח יָת כַּוָּת הַיבְּתְא ° וֹנְהֵי מִפֵּץ אַרְבְּעָים וִיִּפְתַּח וַהְבָּתִים מִפּּיר אַרְבְּעִין ''יִמִין אַרְבָּעִין ''יִמִין אַרְבָּעִין
- **☆**┗₫%:
- הַקַלוּ הַפָּוֹם מַעַל פְּנֵי הֲאֲדְמָה: אָם קַלוּ מַיָּא מַעַל אַפִּי אַרְעָּא: แห่งรุ่า ผูล הַיּוֹנֶה מֵאִהְוֹ לְרְאוֹת וְשִׁלֹח יָם יוֹנָה מִלְנְמֵיה לְמִהְזֵי

- waters decreased. end of a hundred and fifty days the 3 the earth continually; and after the And the waters returned from off
- the month, upon the mountains of month, on the seventeenth day of And the ark rested in the seventh
- mountains seen. of the month, were the tops of the in the tenth month, on the first day continually until the tenth month; And the waters decreased
- window of the ark which he had 6 forty days, that Noah opened the And it came to pass at the end of
- earth. waters were dried up from off the went forth to and fro, until the And he sent forth a raven, and it
- off the face of the ground. to see if the waters were abated from And he sent forth a dove from him,
- בריג' מכפליו וכ"ש משבח בריל"ב. ושבש ואדר וניפן ואייר קי"ה, ברי ק"ג: (3) מקצה חמשים ומאח יום. התתילו לתקור, והוא אחד בקיון (קדר עולס פ"ד). כילד. בכ"ו בכקליו פקקו הגשמיס,
- שעל ראשי ההרים: . אמה לדי ימים. נמלא שבע"ו בסיון לא מסרו אלא די אמוח, ונחה החיבה ליוח המחרח. למדח שהיחה משוקעת י"א אמה במים גשמים. והם היו גבוהים על ההרים ממש עשרה אמה, וחפרו מיום אחד בפיון עד אחד באב ממש עשרה אמה לששים יום. הרי - סמיבס משוקעת במיס י"ה אמס. שסרי כמיב בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ססריס, וס אב שסוא עשירי למרחשון לירידת (+) בחדש השביעי. מיון, וסוא שניעי לכסליו, שנו פסקו סגשמיס: בשבעה עשר יום. מכאן אמה למד שהימה
- וסוא קורא אומו ראשון, ואין זס אלא משרי שסוא ראשון לבריאת עולס, ולרבי יסושע סוא ניסן: בשליחות סיונס, סרי ששים יוס משנראו ראשי ססריס עד שחרבו פני סאדמס. ואס מאמר באלול נראו, נמלא שחרבו במרחשון, מולא בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארך. שהרי מקך ארבעים משנראו ראשי ההרים שלח את העורב. וכ"א יום הוחיל . אסה אומר שביעי לירידה, אין זה פיון. והעשירי אי אפשר למנוח אלא לירידה. שאם אחס אומר להפסקה, והוא אלול, אי אחס . אסה מונה אלא להפסקה. שהרי לא כלו ארבעים יוס של ירידם גשמים ומאה וחמשים של חגבורם המים עד אחד בסיון. ואס לכסליו שפסק הגשס, כשס שאחה אומר בחדש השביעי סיון, והוא שביעי להפסקה. אי אפשר לומר כן. על כרחך, שביעי אי (a) בעשירי וגר גראו ראשי ההרים. זס לנ, שסול עשירי למרמשון שסממיל סגשס. ולס מלמר סול ללול, ועשירי
- המשוי לביאה ויליאה: (a) מקץ ארבעים יום. מענכלו כלעי סקריס: את הלון החיבה אשר עשה. ללקר (צ"ר לג,ס) ולל זס פמח סמיצס
- בעלירת גשמיס בימי אליסו, שנאמר (מלכיס:(, (סנסדרין קח, ב): עד יבשה המים. פטומו כמטמעו. אבל מדרט אגדס (ב"ר לג,ס), מוכן סיס סעורב לטלימום אחרם (ק) יצוא ושוב. סולך ומקיף סביבום המיבה ולה הלך בשלימותו. שהיה חושרו על בת זוגו, כמו ששנינו בהגדת חלק
- (8) וישלח את היונה. לפוף ז'ימיס. שסרי כמיב וימל עוד ז'ימיס אמריס, מכלל זס אמס למד שאף בראשונס סומיל ז'

אָלְגוּ אָּלְ_עַּטִּבֶּיני: خد ـ مَان مَح ـ فَدّ حُح ـ كَمُ لَا لَا يَان خُن لَا يُم مَا لِهُ فَد خُح נַגְלְשׁ נַמַּמְּב אֵלְיוֹ אֶלְ הַנַמַּבְּה לְפַּרְסַת נַגְלְשׁ וְתַבָּת לְנְתִיה וְלְאִַ מְצְאָׁעַ עַיּוּנְעַ מְנָוִעַ לְכַּוֹבַ

ŪÜ<u>†</u>L: וּנְּסֶׁב שַּׁכְּע אָת־הַיּנְנֶת מִּן־ אֲחֲרָנִין נָאוֹסִיף שַׁכַּח יָת יוֹנָת נְיָּטְׁלְ מְּנְעַ מְּלְמֹּעַ יֹמִים אַבְוֹנִיים וֹאַנְבִינִּ מִנְעַ מִּבְּמֹּאַ יִנְמִין

נינב בי בי בול בי השום מעל יי וְהַנָּה עֲלֵה זָיִה שָרֶף בְּפִּיהָ ַנַמְּבָאָ אָלֶגו תַּיּוֹנְתַ לְמֵנֵת מְּנֵב נַאָּמָת לְוָתֵיה יוֹנָת לְמִּדָּן

מוב־אַלַיו מוד: נְיִשְׁכְּעְ אָּטִרַהַיּנְיִׁר וְלְאִיִּסְפָּר אָטִרָּנִין וְשָׁבַּי יָה וּלָא וֹיְיִם מְּבַ מְּבַ מְּבַ מְּבַ מֹּבַ כֹּמִים אַבוֹנִים וֹאַנְבוּ בַּ מָבַ מָּבַמֹּא וְמִוֹן

מְכְּמָה הַמַּבְּה נַיַּרְא וְהַנָּה חֶרְבָּוּ הַפּוֹם מִעַּל הָאָבֶץ נַיָּסָר נֹתַ אָתַ בּוּ בְּרְאִמְוּן בְּאָבֶוֹר כַּוָבְמָה חָרְבָרִיּ ַוֹּיָהִי בְאַהַת וְשֵׁשׁ־מֵאָוֹת שְׁנְָּה

رنَا كَابَاتِكُ بِجِهِدَ بِهِدِهِ: (٥) *! יבַּוֹדֶשׁ תַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׁרֵים פַּנָי הְאָבְטֶה:

ַנְיַבְרַ אֱלְהָים אֶלְ־נָהַ לֵאִלְּר: יַנְיַדַ לֵאַלְר:

אַרְעָא וְאוֹשִׁים יְדֵיה וְנַסְבָּה וּלָא אַשְׁכַחַת יוֹנָה מָנָח

מן הַיבְּהָא:

לַלְוּ מִיֹּא מִמֹלְ אַבְׁמֹּא: מטע לפופע נידע נה אַרי בממא נבא מבנ זופא שלוב

אוֹסִיפַת לְמְמָב לְוָהֵיה עּוֹד:

ְנִיבוּ אַפּׁי אַרְעָא: יָת חוּפְאָה רְהֵיבְּהָא וַהָזָא וְהָא תוֹא מהל אַבְעָא וֹאַהְבּי נִעַ בְּקַרְמְאָר בְּתַר לְנִרְהָא נְגִיבוּ וְנַנְיִר בְּשֶׁית מְאָר וּחָרַא שְׁנִין

וֹמִבֹּהֹא וְמֹא לִוֹנִם אׁ וֹבֹימִם

וּמַבַּׁיל יוַ עָם נַחַ לַמֵּימַר:

into the ark. her, and brought her in unto him and he put forth his hand, and took were on the face of the whole earth; unto him to the ark, for the waters sole of her foot, and she returned But the dove found no rest for the

of the ark. ond again he sent forth the dove out And he stayed yet other seven days;

from off the earth. knew that the waters were abated olive-leaf freshly plucked; so Noah 11 eventide; and lo in her mouth an And the dove came in to him at

returned not again unto him any 12 and sent forth the dove; and she And he stayed yet other seven days;

behold, the face of the ground was covering of the ark, and looked, and the earth; and Noah removed the the waters were dried up from off 13 month, the first day of the month, hundred and first year, in the first And it came to pass in the six

month, was the earth dry. seven and twentieth day of the And in the second month, on the

And God spoke unto Noah, saying:

משוב טליו: ימים: - וישרח. אין זה לשון שליחות אלא לשון שלות. שלחה ללכת לדרכה, וצזו יראה אם קלו המים, שאם תמלא מנות לא

(OI) ויחל. לשון סממנה. וכן (מיוב כמ,כמ) לי שמעו וימלו, והרבה יש במקרמ:

- סקב"ס ולא ממוקין כדבש בידי בשר ודס: שרף. מעף. ומדרש אגדס, לשון מוון. ודרשו (עירובין יח,ב) בפיס, לשון מאמר. אמרס, יסיו מוונומי מרורין בוים בידו של . נקבס, כמו (שם"ש ס,יב) כיונים על אפיקי מיס רוחלוח, (יחוקאל ו,מו) כיוני הגאיוח כולס הומוח, (הושע ו,יא) כיונה פוחה: (II) שרף בפיה. אומר אני שוכר סיס. לכן קוראו פעמיס לשון וכר, ופעמיס לשון נקצס, לפי שכל יונס שצמקרא לשון
- (בו) וייחל. סוא לשון ויחל, אלא שוה לשון וַיַּפְּעֶל, ווה לשון וַיִּהְפָעָל. ויחל וימתין, וייחל וימתין,
- (EI) בראשון. לרבי אליעור סוא משרי ולרבי יסושע סוא נימן (ר"ס יב): חרבו. נעשס כמין עיע שקרמו פניס של מעלס:
- סלבנס. שמשפע דור סמבול שנס ממימס סיס (עדיום ב,י. ב"ר כה,ע): □בשה. נעשס גריד כסלכהם: (+1) בשבעה ועשרים. וירידמן במדש השני בי"ו במדש (פדר עולס פ"ד. צ"ר לג,ו), אלו י"א ימיס שהממה ימירה על

نحُثْنَكَ بِثَمِّنِ حُثْنَكَ مُقَلِّكَ : בא מוֹ בַנִישַבר אַטֶּבר וֹאַמְּטַבּ פּוּכ מוֹ שַּׁנִּבְטָא אַטַּ וֹאָטַטַבּ

בְאָבֹּא יפָּרִי וְנִבְרִי מַּבְיַבִּאָבָא: בוצא)[ק הוְצָּא] אַמָּך וְשֶׁרְצָּר אַפּיק עִּפֶּין נִיְיַנִלְּדִין בְּצַּרְעָּא בְּרָמֵמְ מַּלְ בְּרָאֵבֶע (כֻ׳ רִחְשָּׁא דְּרָחֵישׁ עָּרְעָּ בי בְּשֶּׁר בְּעַּוֹף וּבַבְּהַהַמָּה וּבְבָּלְ־ בְּעּוֹפָּא جَحْ سَيَرُه يُخْوَدُ هُوَدًا جَحْ سَرْمَه بِعَقِهِ مَجَحَ جَوْدِه

לִמְשְׁפְּׁתְּתִיהֶם נְצְאַּ מִן־תַמַבֶּה: לִזַרְעֵּנְחָהוֹן נָפַּקּי מִן מִיבְהָא: بَرْمُنَاء جَرْ بَنَيْنِ فِكِ بَيْجِينِ فِي مِنْجِه خَرْ بَيْنِينَ فِرْ هَلِيْهِ בּלַ עוֹעֹאַ בּלָ עוֹעָאַ וֹלַלְ בַּלְ עוֹעֹאַ בּלְ עוֹעָאָ בּלְ עוֹעָאָ

: لَاكَٰلَٰكَ הְעַּוֹף הַשְּּהֹוֹר וַיַּעַל עֹלִה עוֹפָא דְּבֵי וִאַּסִּיק עַּלְוָון עַל בַּמִּוֹבּח: מפַלו הַבְּהַמֶּה הַשְּׁהֹרָה וּמִפֹל מפֹל בִּעִירָא דְּכִיָא וּמִפֹל ניכן נָחַ מִּוְבֶּחַ לְיהַנְהַ נִיפֵּח יִבְנָאִנִחַמֵּרְבְּחָאִ בֶּרָם יִיָּ יִנְסִּיב

אָּטַ_כּֿלְ_טַוּ כּֿאָהָב הֹּהָּיִנִי: מּוֹמֹבׁינו וֹלאַאַלָּב מָּנִג לְעַכּׁנִנוּ ַבְּאָבְׁם כָּגִּינְהֵּבְ בְיִּבְּעִ בְּאַבֶּם בֵּהְ עוְכֵּגְ אֵנְהֵא אָבְּגְ גִּבְּא עְבָּא לְקַלֶּלְ עְּוֹר אָת־הְאָרְטְּתְ בַעְּבָוּר לִמְלְם עּוֹר יָת צַּרְעָּא בְּרִילֹ יַג וַלְּאַמֶר יְהְנְוֹה אֶל־לְבֹּוֹ לְאֵ־אֹסֶׁף וַצְּעַרָ יִיְ בְּמִימְרֵיה לָא אֹוֹסֵיף וֹלְּבַׁע גְּעַלְּעַ אָשׁבַבַּגַעוֹ עַנֹּגְעֲעַ וֹלַבָּגַגְ גֹּלְ בָּבֹּלֵּאִ גֹע לַנִּבְבָּנִגִּע

נְלַנְלְעַ לְאָ וָמִּבְּעוּי: וְלֶר וְחֶם וְקֵוּץ וְחָבֶר וְיִים

بخئك بنشر خئك مُمِّك:

נופהון ווסגין על אַרְעָא:

בנוהי עמיה: ⁸¹ נֵיֵצֵאְ־גְֿחַ וּבְּנְנֵו וְאָמְּתְּוֹ וּנְשֵׁי בְּנָנִו וּנְפָּק נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאָחָתֵיה וּנְשִׂי

בְּמָא בַּמְּבַרִית: אוסיף עוד לממחי ית בל דחי בּאַנְאַא בּישׁ מִיְּעִירִי וְלָא

יִבְמָלוּן: וֹסטׁנֹא וֹנִימָם וֹכִּיכִּי לָאַ ישׁבֹּבֹא וֹלוְנִא וֹשוְמֹא וֹכֿוּמֹא אָר בְּלְיִנְמֵי הָאָבֶיץ זֶבְעִ וְּקְצִיר עוֹד בְּלִ יוֹמֵי אַרְעָא וְרִינְאַ

> wives with thee. thy wife, and thy sons, and thy sons' Go forth from the ark, thou, and

multiply upon the earth.' the earth, and be fruitful, and the earth; that they may swarm in creeping thing that creepeth upon 17 both fowl, and cattle, and every thing that is with thee of all flesh, Bring forth with thee every living

with him; and his wife, and his sons' wives And Noah went forth, and his sons,

went forth out of the ark. upon the earth, after their families; and every fowl, whatsoever moveth every beast, every creeping thing,

burnt-offerings on the altar. and of every clean fowl, and offered 20 LORD; and took of every clean beast, And Noah builded an altar unto the

living, as I have done. again smite any more every thing evil from his youth; neither will I the imagination of man's heart is ground any more for man's sake; for heart: 'I will not again curse the savour; and the LORD said in His And the LORD smelled the sweet

night shall not cease.' summer and winter, and day and 22 and harvest, and cold and heat, and While the earth remaineth, seedtime

- (16) אחה ואשחך וגוי. מיש ומשמו. כמן סמיר לסס משמיש סממס (נ"ר לד,ו)
- ולא במיבה. מגיד שאף הבהמה והעוף נאסרו במשמיש: (דו) – הוצא. סולא כחיז הילא קרי, הילא, אמור להם שילאו. הולא, אם אינם רולים ללאם הוליאם אחה: – ושרצו בארץ.
- (91) למשפחתיהם. קבלו עליסס על מנת לידבק במינן:
- ς"**L**'α): (OS) מכל הבהמה השהורה. למר, לא זיס לי סקנ"ס לסכנים מאלו ז' ז' אלא כדי לסקריב קרבן מסס (נ"ר פ' כ"ו ופ'
- וסים שבועס. וכן דרשו מכמים במקכם שבועות (דף לו): אסף. - כפל הדבר לשבועה. הוא שכחוד (ישעי' נד,ע) אשר נשבעתי מעבור מי נח. ולא מלינו בה שבועה אלא זו שכפל דבריו, (IS) מנעריו. מיעריי כמיב. משניער ללאת ממעי אמו נימן צו ילר סרע (שם לד,י. ירושלמי ברכות ג,ק): אסף. ולא

יִנִילְאָי אָנַרַ בַּיֹאָבֶא: בּלנוֹ נּגְאַמֶּר לְנִיִם פֹּרִנּ נּבְרָנִ נִאָּמִר לְנִיוִ פּנְמִנּיִמִינִימִלְנִינִׁ וּנְבְּבֶרְ אֶּבְיָנִם אָשַ־נְּעַ וֹאָשַ וּבָּבִּגָּב וֹוֹ נִשׁ נְנִעׁ בַּּנְעַנִּ

multiply, and replenish the earth. and said unto them: 'Be fruitful and And God blessed Noah and his sons,

בּוֹלֵבוּ: בְּאָבְמָּע וּבְּכְלְ דְּגֵּי הַיָּהֵם בְּיֵדְכֵּה אֲרְשָּׁא וּבְּכָלְ מִנֵּי יַמָּא בְּיַדְכֵּוּן تَشَمُّرُنُ خُرِدٍ لِاَمُّكُ فَالْمُنَّامِ مَنْظِع لَيُمْمَنِّع خُرِدٍ لِمَنْتُنَّامِ · בְּלְ_חַיּנֵע הַאְּבֶּא וְמֵּלְ בְּלְ_עַּוֹּךְ בָּלְ חַיַּּת אַרְעָּא וְעַּלְ בָּלְ נמנראַכם נטשׁכם "ביני הַל וֹבשׁלִשׁכוּו וֹאֵימִשֹׁכוּו שִׁנוּ הַל

they delivered. fishes of the sea: into your hand are ground teemeth, and upon all the air, and upon all wherewith the 2 earth, and upon every fowl of the you shall be upon every beast of the And the fear of you and the dread of

לַכֶּם אָנוַ_לָּנְ: יהָנֶה לְאְּבְלְּה בְּנֶבֶה מְשֶׁב נְתָחִי לְמִיכַל בְּנְרוֹק עִּסְבָּא יְתַבִּית בְּלְ בְּנֶמְתְ אֵּהָּב הוּאַ חַּי לְכֶּם בִּלְ רִחְשָׁא דְּהוּא חַי לְכוּן יְהִי

לְכוּן יָת כוּלְאִ:

which is the blood thereof, shall ye Only flesh with the life thereof,

herb have I given you all.

be for food for you; as the green

Every moving thing that liveth shall

ことにくい אַבְּמֶּׁר בְּנַפְּשָׁר דָטָּר דָאָר לְאַ בְּרַם בִּסְרָא בְּנַפְשָׁרַה דְּמֵיה דְאָר

וּמִיַר הֱאָבְׁם מִיַּר אֲיִשׁ אָהִיוּ

אָבְרָשׁ אָנַרַנָּפָשׁ הַאָּבָרִם:

אָטַבֿת נְע נָפַמָּא גַאָנָמָא: ינבר דיישור יה דמא דאַחוהיי אַנוּבֹא נמוֹג אַנֹּמֹא מוֹג ر אُلَٰٰٰلِم مَٰذَلَ خَٰذِلَٰلَا אُلُلَٰٰٰمُوں مُنْلِحُم مَٰذِلًا لْهَكَ عُمْ يَدَمُكُم كُرْخَمُ تَدَكُم بِحُدُهُ ثَنِ يَخْدِياً كُرْخَمُنُدِياً

تان خرانا:

the life of man. every man's brother, will I require hand of man, even at the hand of beast will I require it; and at the will I require; at the hand of every And surely your blood of your lives

(ממולל:ישבחו. לא (, """), ישבחו. לא ולילה ויום (, (,), ,חום. (,)וחלי ניסן: קליר.חלי ניסן וחייר וחלי סיון: קיץ. הוא זמן לקיטם חאלים וזמן שמייבשים אוחן בשדום ושמו קיץ, כמו שוד מומאמו בו): קור.קשה ממורף: מורף.עמ זרע שעורים וקעניות המריפין להתבשל מהר. קור הוא מלי שבע ואדר ומלי כסליו זרע. מלי כסליו ועבס ומלי שבע קור (ס"א חורף) וכוי, בבבא מליעא קג) (ס"א עוד כל ימי, כלומר ממיד, כמו (בב) עוד כל ימי הארץ וגו׳ לא ישבחו. ו'עמיס הללו שני חדשים לכל חחד וחחד, כמו ששנינו חלי חשרי ומרחשון

לשומרו מן העכברים. עוג מלך הצשן מח, לריך לשומרו מן העכברים, שנאמר ומוראכם וחחכם יהיה. איממי יהיה מוראכם (2) וחחכם. ואימסכס, כמו (איז ו,כא) סכאו מסם. ואגדה, לצון מיום. שכל זמן שהסינוק בן יומו מי, אין אסה לכיך

(3) לבם יהיה לאכלה. שלא סרשימי לאדס סראשון בשר אלא ירק עשב, ולכס, כירק עשב שספקרמי לאדס סראשון, נממי על המיוח, כל ומן שאמם חיים (סנהדרין לח. שבת קנא, ב):

בו: בשר בנפשו לא האכלו. סרי אבר מן סמי. ואף בנפשו דמו לא מאכלו, סרי דם מן סמי (שם נמ,א): (4) בשר בנפשו. אמר לסס אזר מן סמי, כלומר כל זמן שנפשו צו לא מאכלו סצער (שס נו, א): בנפשו דמו. צעוד נפשו לכס את כל (סנהדרין קט):

מיד שסוכג במויד ואין עדים, אני אדכוש: – מיד איש אחיו. מיד שסוא אוסב לו כאם וסכגו שוגג אני אדרוש, אם לא יגלה בסן, שנאמר (מסליס מט,יג) נמשל כבסמות נדמו, לפיכך סולרך לסוסיר עליסן את סחיות (שבת קנא,ב): ומיד האדם. אף החונק עלמו, אף על פי שלא יצא ממנו דס: ביד בל חידו. לפי שחמאו דור המצול והופקרו למאכל חיום רעום לשלוע (a) ואך אח דמכם. אף על פי שהמרמי לכס נמילם ושמה צבהמה, אם דמכס אדרוש מהשופך דס עלמו: - לופשוחיכם.

כמו שדרשו רצומינו, והחלסים אנה לידו (שמוח כא,יג) צמסכח מכוח (י,צ), הקדוש ברוך הוא מומנן לפונדק אחד ובוי: ויבקש על עוֹנו לימחל, שאף השוגג לריך כפרה. ואס אין עדים לחייבו גלוח, והוא אינו נכנע, הקדוש ברוך הוא דורש ממנו.

نَهُظُكُ فَرَ خَيْرُهِ لِجُرِبُهِ مُهُلِ שפר דם האָדָם בָּאָדָם דָּעָוֹ

הְבַר יָר אֲנְשְׁא: \$⊔_ڶۼؗڐ۬ٙ۩:

וְרְבוּ־בֶּה: (ס) באַרְעָא וּסְגוֹ בַה: ל נֹאַטֶּם פּּבוּ וּבְבְינִ מְּבֹּגִּוּ בֹּאֵבֵן נֹאַטוּן פּוּמִוּ וּסִׁינִ אִטְוֹלְבִּי

אַנוֹר לאַנוֹר: خَيْرِيد: ממישי ניַאַמֶּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ וְאֶל־בְּבָנִיו נַאֲמַר יִיְ לְנֹחַ וְלְבְנִיהִי שִּמֵּיה

אַטַבְים נְאָט_זַבְּגַּכֶּם אַבַוֹבַנְכֶּם: וֹאָנִג עוֹלָג מִלֵּגם אַנַרַבֹּנִג נְאָנָא עַלְּגָּה מַלֵּגם זֹנַ לַנְמָנְ

תַמַּבְּת לְכָל תַיָּת תָאֶבֶּץ: עונע עַאָּבוּלְ אַשְּׁכֵּם מִפְּלְ יִהְאָּגִי אַבְעָּא הַמְּבִוּן מִפָּלְ וָפָּבִּ אַטַכְּם בּֿמַּנְע בּבֹבַעמֹע וּבַבַבַּן בּמוּפֹא בּבַמּוֹבָא וּבַבַּל עַנִּע لْجُن خُرِ رُقُم تَانَيْنِ كَيْمُ لِيَوْنَ خُرِ رَفَمُهُ يَانَكُمْ لِمَقْدِياً

خِمَتْن بَجُدُا: עַפּּנָא וֹלָאַ וֹעְיֵנִי מָּנִב מִּלִּצִּ מִנְפַּנָא וֹבֶּי מִנָב מִנְפַּנָא נְהַלַמְנֵי, אֶנַיבְּבַוּנִי, אָנַבְּם נָאַבָּים זָה לַנְמִי מִּמֶּבוּן נְלָא

אָמֶּׁר אִשְׁכָּיִם לְדִרָּת עּוֹלֶם: יבנילם יבון בְּלְנָפָׁמִ עַיָּנִי עברית אמר אלו ימן ביני יהיב בין מימרי יביניכיו יבין וַנְאַמֶּר אֱלֹהַים וָאָת אָוֹת נְאָמַר וָיָ דָאַ אָת קַנָם דַּאָנָא

לְאָנִט בּׁנְיִט בּינִי וּבָּיוֹ בַאָּבוֹיִ ¹ אָע_לַהֶּשֶׁי, וֹטִשׁי, בּׁמֹּדְּץׁ וֹבִיּנִיםׁעִ נֹע לַהְשׁׁנִגְ נִעִבְּנִע בַּהְּלָּלָא נִעְבֵיג

> וֹטְאָהָג אָנוּ בֹּגַּלָם אֶּלְנִים מכן מומר בּוֹנוֹא בַמוּנוּ בונמנד במא באַנמא בסְבַּרוֹ

ממכון ומם לניכון לטביכון:

מִיבְּקָא לְכִלְ חַיָּת אַרְעָּא:

לְעַבְּלְאִ אַּבְתֹּאִ:

And I will establish My covenant

be a flood to destroy the earth.' flood; neither shall there any more cut off any more by the waters of the with you; neither shall all flesh be

all that go out of the ark, even every every beast of the earth with you; of

and with every living creature that is

with you, the fowl, the cattle, and

covenant with you, and with your

'As for Me, behold, I establish My

And God spoke unto Noah, and to

multiply; swarm in the earth, and

the image of God made He man.

Whoso sheddeth man's blood, by

o man shall his blood be shed; for in

And you, be ye fruirful, and

his sons with him, saying:

multiply therein.'.

beast of the earth.

seed after you;

perpetual generations: creature that is with you, for Me and you and every living the covenant which I make between And God said: 'This is the token of

between Me and the earth. it shall be for a token of a covenant I have set My bow in the cloud, and

באדם דמו ישבך. אס יש עדיס המימוסו אמס. למס, כי צללס אלסיס וגוי: עשה את האדם. זה מקרא מסר.

לאַנו לוֹם בוֹן מומָנו ובוּוֹ

خَح رَفَمُه تَانُتُه لَـمَفُرِيا خُلُدُ،

- (עיל ל,כח) לברכה (כחובות ה,ל), וכאן לנווי. ולפי מדרשו (צ"ר לד,י) ולכיך לסיום עשם סעושה את האדם, וכן הרבה במקרא:
- (9) ואני הגני. מסכיס אני עמך. שסיס נח דואג לעסוק בפריס ורביס עד שסבעיחו סקדוש ברוך סוא שלא לשחח סעולס לסקיש מי שאינו עוסק בפריס ורביס לשופך דמיס (יבמות סס):
- (10) היה הארץ אחבם. סס סממסלניס עס סבריות: מכל יוצאי החבה. לסביא שקליס ורמשיס: לכל חיה עוד (מנמומל נמ יל), וכן עשה. ובלמרונה למר לו, הנני מסכים לעשות קיום ומזוק ברים להבמממי, ולמן לך לומ:
- (II) והקימותי, מעשה קיום לברימי. ומהו קיומו, מת מות הקשת, כמו שממיים והולך: הארץ. לסבים סמויקין שמינן בכלל סמיס משר ממכס, שמין סילוכן עם סבריומ:

עַּקְטָא:

וגוכו של רבי שמעון בן יומאי (ב"ר לה,ב): (12) - לדרח עולם. נכמז ממר. שיש דוכות שלא סולרכו לאום לפי שלדיקים גמורים סיו, כמו דוכו של חוקיםו מלך יסודם,

וֹנֹבְאֵטַבׁי בַפֿמָּט בַּמָּלוֹ: ± וֹבְיֵּנִי בֹּלְּנִיֹּנִ לֹּנִוֹ הֹלֵן הַכְנִיאַנֵא וֹנִינִ בֹּלְנִּנִּינִ הְּנִוֹאָ הַּלְ אַבֹּלִאִּ

נְיִנְיַנִינִין לַמְּטָא בַּגְּלָנָא:

bow is seen in the cloud, bring clouds over the earth, and the And it shall come to pass, when I

ئىل: עַמָּנִם לְמִּפְּנִלְ לְמִּעִוֹי בֹּלְ- לְמִנְפָּנֹא לְעַבָּלְאַ בֹּלְ בַּסְרָאִי בְּבְלְ בְּמָהְ וְלְאִינְהְיִם מִּוֹדְ בְּבְלְ בִּסְרָא וְלְאִינִה מִוֹדְ מִיָּא יבו נבנולם נבון כָּלְבַנָּפָּׁה עַנִּינו נבנונכון נבון כָּלְנַפַּהָא עַנִימָא נְוֹכְנְעָּרָ אֶעַ בְּּנְרִינְיִרְ אֶאֶבְרַ בְּנִלְ יַבְּכִּיְנִלְאִיִּעְ לֵּוֹמִי בְּבֵּין מִּימִבִּי

flood to destroy all flesh. the waters shall no more become a every living creature of all flesh; and which is between Me and you and that I will remember My covenant,

هُمُّد مَح لَهُدُا: הבין בְּלְ־נֵפָשׁ חַיְּה בְּכְלִ-בָּשָּׁר יַיִייִ יִבִין בָּלְ נַפְשָׁא חַיְּהָא בְּכָל אשר על־הארא: gr לוֹכִּרְ בְּרֵׁית מִילְם בֹּוֹן אֵלְיִים לַרִּיכָרוֹ לֵּנִם מַּלִם בֹּוֹ מִימֶרֹא וֹטִיְעָׁטִ בַּמְּמָׁט בּּמֹּלָן וּבְאָיַטִינִ וּטִּבִּי כַּמָּטַא בּמּלָלָא וֹאָטַוּוֹנִי

creature of all flesh that is upon the between God and every living remember the everlasting covenant and I will look upon it, that I may And the bow shall be in the cloud;

אות הברית אשר הקמתי האסימית בין מימרי יבין כְּל וּיִאָּמֶר אֶלְהָיִם אֶלְ־גָּתַ זְּאָת וַאָּמֵר יִיְ לְנָת דָא אָת קְנָם

flesh that is upon the earth. have established between Me and all I hoidw the covenant which I ^{77} si sidT' : Aso V ostu biss bo D bn A

なく 口袋 に (ほ) בּינְי יבִּין בְּלְבְבַּמְּׁר אַמֶּר בִּסְרָא בַּמֹלְ אַבְּמֹאִי

ה הַמַּבְּה שֵׁם וְחָם וְיָפֶת וְחָם הָוֹא שֵׁם וְחָם וָיָפֶת וְחָם הוֹא צַבֹּוּהִי צְּבֶּי כְּנֵעוֹ: ששי ניְהְיָנִי בְנִי־נֹחַ הַיְּצְאָים מִן נִהַוּי בְּנֵי נִחַ דִּנְפַּקוּ מִן הַיבְּתָא

father of Canaan. Ham, and Japheth; and Ham is the 18 forth from the ark, were Shem, and And the sons of Nosh, that went

ţŖŢŢ ÇŸ¬ŢģŢŸ; פוּ מֶּכְמֵּׁע אֵבֶּע בֹּנִי נְעֹ יִמֹאֵבֶע שַׁלְטִא אַבְּגוֹ בֹּנִי נְעַ יִמֹאָבְּגוֹ

אַב'ו בְּנְעוֹ:

אַנְלַבַּגַרוּ בָּכִלְ אַנְעָּא:

overspread. 19 and of these was the whole earth

These three were the sons of Noah,

◌؞ נַנְחָל נְחַ אֲיִשׁ הְאֲדְטְּה נַנִּטֵּע וְשְׁרִי נֹחַ גְּבָר פְּלַח בְּצַּרְעָּא וְנְצֵּב כַּרְטָא:

began and planted a vineyard. And Noah, the man of the land,

جَرِبُة لِمَيْظِينَ יַב וַנְּאָשׁ מִן עַנְּיוֹ וַנְאָבֹינ וַנְעַדְּלֵ וְאָשׁי מִן עַמִּבֹא וּבוֹנ וֹאִשֹׁדָּלִי

בְּגוֹ מַשְּׁכְּנֵיה:

And he drank of the wine, and was

drunken; and he was uncovered

within his tent.

- (+1) בענני ענן. כשמעלה בממשבה לפני להביה משך והבדון לעולם:
- אלא זסו מדרשו, כשמבא מדת סדין לקטרג עליכס (למייב אמכס), אני כואס את סאות ונוכר: (16) בין אלהים ובין כל נפש חיה. זין מדת סדין של מעלס, וזיניכס (שס ג). שסיס לו לכתוז זיני וזין כל נפש מיס.
- (עו) ואח אוח הבריח. סרלסו סקשמולמר לו, סרי סלומ שלמרמי:
- נמקלל כנען, ועדיין לא כמב מולדות חס ולא ידענו שכנען בנו. לפיכך הוצרך לומר כאן וחס הוא אבי כנען: (18) וחם הוא אבי כנען. למה הולרך לומר כאן. לפי שהפרשה עמוקה ובאה בשכרומו של נה, שקלקל בה הם, ועל ידו
- (רום א,ג) איש נעמי: דישע ברם. כשנכנק למיצה הכניק עמר זמורות ויחורי מאנים (צ"ר שם): (OS) ויחל. עשה עלמו חולין (ב"ר לו,ג). שהיה לו לעסוק מחלה בנמיעה אחרת: איש האדמה. אדוני האדמה, כמו
- מסלה, שגלו על עסקי הייון, שנאמר (עמוס ו,ו) השומים במורקי יין (ב"ר לו,ד): (וב) ויהגל. לשון וַיִּמְפְּעֵל: אַהלו. הֹסלה כמיב, רמו לי' שבעים (מנמומה ישן נה סם"ב) שנקרהו על שם שומרון שנקרהת

غَدْد رَيْدِ كِمُدُد هُنَاد خَانِهُ: יי וּגָּבֹא טִׁם אַבָּי, בֹּוָּהֹן אַני הֹבוֹנִי

אַבֹּגנֵם לָאָ בֹאִנּ: אַבִּיהָם יפְּנִיהָם אֲחַבַּנִּית וְעֶּרָוֹת אַּהְרַנִּית וַיְכְּפֵּוּ אָת עַרְיַנִוּ Es [בְּשָּׁימוּ עַלְ־שְׁבֶּם שְׁנֵיהָם וַבֵּלְכוּ וַשִּׁוּיִאַּ עַלְ בְּחַּךְ תַּדְּוֹיִהְוֹן וּיקּחֹ שֶׁם וָיֶפֶּת אָת־הַשִּׂמְלְה

עְשְׁרַלוֹ בְּנָוֹ תַקְּשֶׁן: ליי נגרקץ לַחַ מִּנְיָנִ וַבֵּּרַע אָת אֲשֶׁר־ ·

יְהָיָה לְאָּחָיוּ: יַ נּיִּאְמֶּר אֲבַוּר פְּנְעֵּן מֶבֶּר עֲבַּרָר בּיִאַמָר לִיש פְּנָעוּ מֶבֶּר פְּלַרוּ יָבֵי

ווניו ללמן מבר למן: ¿ וֹּאֹמֶר בְּרָוּךְ יְהֹוֶה אֱלַהֵּי שֵׁחַ

چٰۃ: בְּאֶשְׁבְינִםְ לְיָפִׁט וֹנְהָׁבְּן זִפְּׁטִּ נִיְ לְיָפָט וֹנְהָבְּלְ יַ יְפְּׁטִ אֵּבְיַנִםְ לְיָפָט וֹנְהָבְּן זִפְּטִּי נִיְ לְיָפָט וֹנִהְּבִּוֹ הַּכִּינְטִיִּהּ

And Mosh lived after the flood three after t

מאות שְנָה וַחֲמִשִּׁים שְנָה:

ַנְחַמְּמֵּים שְׁנְּהְ וַיִּמְתָּי (פּ) בַּלְ־יִמֵי־נֹחַ תִּשָׁעַ מֵאִוֹת שָׁנְּה וְּהַמְשִׁין שָׁנִין יִמִיה: נַיְהְיוֹ (בספרי ספרד ואשכנז וַיְהִיֹ)

> אַרוהי בְשִּקא: מֹבוֹטֹא בַאָּבוּנִי, וֹטַוּ, לַטִבוּוֹ נטוא טם אַכוּנו. גַכֹּנֹמֹן וֹני

ΠŢΓ: מַבְּוֹבוּוֹ וֹמָבוֹנִיאַ בַּאָּבוּבוּוִן לָאַ וֹאַזֹכוּ מִטוֹנוֹן וֹכַפֹּיאִי יָת וּנֹסגד מָּם נֹנפּט נֹט בֹסוּטֹא

<u>הְעָּרָר לֵיהְ בְּרִיהְ זְעֵירָא:</u> וֹאִשַּׁמֹר וָטַ מִטַמִּבוִי וּיַבַעּ יָתַ

לְאָחוֹהִי:

ויהי קנען עקדא להון: נֹאָמָר בְּרִיךְ יִיְ אֶלְהֵיה דְשִׁם

جاباز:

מֹאָב וֹבַמֹּמָת מָּנֹו:

Canaan be their servant. dwell in the tents of Shem; And let God enlarge Japheth, and he shall

the God of Shem; And let Canaan

And he said: Blessed be the LORD,

servant of servants shall he be unto

And he said: Cursed be Canaan; a

and knew what his youngest son

And Noah awoke from his wine,

backward, and they saw not their

shoulders, and went backward, and garment, and laid it upon both their

father; and their faces were

covered the nakedness of their

And Shem and Japheth took a

told his two brethren without.

saw the nakedness of his father, and

And Ham, the father of Canaan,

be their servant.

his brethren.

had done unto him.

father's nakedness.

hundred and fifty years.

29 hundred and fifty years; and he died. וַהַוּוֹ כְּל יוֹמֵי נֹחַ תַּשִׁע מָאָה And all the days of Noah were nine

ערות אביו. ים לומריס קרקו (קנסדרין ע,ל), וים לומריס רבעו (ב"ר): (בב) וירא חם אבי כנען. יש מרבומינו לומריס כנען רלס וסגיד ללביו, לכך סווכר על סדבר ונמקלל (ב"ר): וירא את

ζ('ι): ופניהם אחורנית. למס נאמר פעס שניס. מלמד, שכשקרבו אללו וסולרכו לספוך עלמס לכקומו, ספכו פניסס אמורנית (ב"ר ינסג מלך אשור אם שבי מלכיס ואם גלות כוש נשריס ווקניס שרוס וימף וחשופי שם וגו' (סנס דרין ע. מנחומא נח עו. צ"ר לו,ו): ויפח זכה לקבורה לבניו, שנאמר (יחוקאל למ,יא) אחן לגוג מקום שם קבר. וחם שבזה אח אביו, נאמר בזרעו (ישעיה כ,ד) כן (ES) ויקח שם ויפח. אין כמיב ויקחו, אלא ויקח. לימד על שם שנמאמן במלוס יומר מיפח, לכך זכו בניו לעלים של לילים.

(+2) בנו הקטן. הפסול והבווי, כמו (ירמיה מט,טו) הנה קטן נחמיך בגוים, בווי בחדם:

לו, וסרג זס אם זס בשביל ירושם סעולס (שס ס). ואבינו יש לו ג' בניס ועודנו מבקש בן רביעי: הגדולים, שהוטל עליהם מורח עבודחי מעחה (ב"ר לו,1). ומה ראה חם שחרשו. אמר להם לאחיו, אדם הראשון שני בנים היו (32) ארור כגען. אמה גרמה לי שלה הוליד בן רביעי החר לשמשני. הרור בנך רביעי להיוה משמש הה ורעה של הלו

(62) ברוך ה' אלהי שם. שעמיד לשמור הבמחמו לורעו לחם להם אם ארץ כנען: ויהי. להם כנען למם עובד:

שבנה שלמה שהיה מבני שם: ויהי כנען עבד. אף משיגלו בני שם ימכרו להם עבדים מבני כנען: י,א), אף על פי שיפת אלסיס ליפת, שצנס כורש שסיס מצני יפת צית שני, לא שרתס צו שכינס. וסיכן שרתס, צמקדש ראשון (קב) יפה אלהים ליפה. ממורגס יפמי, ירמיצ. וישכון באהלי שם. ישנה שניימו צישרהל. ומדרש מכמיס (יומה

- בַּעָבוּגַ: לוֹפֿע וֹינֹלְגוּ לְעֵּים בֹּלִים אַעָּר עַם וֹנִפּּע וֹאָעִילִיגִּיּ לְעִוּן בֹּנִין אַ נְאֵלֶּוֹת שִּׁרְ מִוֹלְיֲנִת בְּנֵי־נֹת שֵׁם חֲם וְאִלֵּין מּוֹלְדָת בְּנֵי נֹת שֵם
- בַּתַר מופָנָא:
- born after the flood. Japheth; and unto them were sons X the sons of Noah: Shem, Ham, and Now these are the generations of
- انكظم بظهك اندركو: בול יְפֹּט לָמִר וּמִצְוִי וּמִבֹר וֹנְלֹן בּנִי יִפִּטר וּמִצְוִי וּמִב. וֹנֵלן
  - וֹעוּבֹל וּמִהֵּב וֹעֹינִם:
- And the sons of Gomer: Ashkenaz, Tubal, and Meshech, and Tiras. bns ,nsval bns ,isbsM bns ,gogsM 2

The sons of Japheth: Gomer, and

and Riphath, and Togarmah.

- ڔڟڎڄڎ۪ڎ ¥ΨĢĹΊ
  - וְתוּגַרְלָּה: נְבְנְפַּטְ יִבְינֵי יִנְמֶבְ אַּמֶּבְנָוּ וְבְנִפַּטִ
- Tarshish, Kittim, and Dodanim. And the sons of Javan: Elishah, and
- נְבְנְנִים: * יבֹנִי זוֹן אֶּלְיִאָּׁנִי וְׁעַרְאָּׁיִהְ כִּעִים יבֹנִי זוֹן אֶּלְיִאָּנִי וְעַרְאָּיִהְ כִּעִים

XUÇTUYL

families, in their nations. one after his tongue, after their 5 nations divided in their lands, every Of these were the isles of the

- למשפחקם בגונהם: לְלְשׁנְוֹ עַּמְיָּמִינִא ロヴァンス ێؿۼڿ٦٦ ڔۊ۪ڄڐۥ ۼ؞ؚڔ ענים מאבין
- ⁹ נבר. בום כנה נמגבום נפנס יבר בם כנה נמגבום נפנס בעממיהון: ڂؚڂؠۿڐٮڬ ختلختكيا
- Mizraim, and Put, and Canaan. And the sons of Ham: Cush, and

וּבְּבֶּעוֹ:

- ְּחַבְּאִ יִּדְרֵן: מְבְּאֵי יִבְּנִי בִּעְּמָׁה וְבַּעְּמִי וְסַבְּחָבָאׁ יּבְּנִי בִּעְּמִיה מְבָא יִדְרֵן:
- Raamah: Sheba, and Dedan. and Sabteca; and the sons of 7 Havilah, and Sabtah, and Raamah, And the sons of Cush: Seba, and
- בְעַיִּנְיִנִ צִּבְּר בַּאֶּבֶא: ג וְכֻוּשׁ יָלֵר אֶת־נְמְרִדׁ הַנּא הַהַל וְכּנּשׁ אַנֹלֵיד יָת נְמְרוֹד הנּא שְּבֶא יַרְדֶן:
- הָּבוּג לְמִבְינִג יָּבָּב בַּאַבְּלֵא:
- to be a mighty one in the earth. And Cush begot Nimrod; he began
- מֹלְ בּן לֹאַמְּר בּׁנֹמֶרָר צִבְּוֹר צִבְּיִר בְּיִר בִּיִר בִּיִר בְּרִ יִהְאָמָר בִּנִמְרִיִּר צִבָּר , הוא הנה גבר עיד לפני יהוֹה הוּא הנה גבר פּמִיף קַנְם יִי
- LORD. Nimrod a mighty hunter before the 9 LORD; wherefore it is said: 'Like He was a mighty hunter before the
- or וַהְּלִי רֵאשִׁית עַמְלְכְהִוֹ בְּבֶּלְ וַהָּוָת רֵישׁ עַלְכוּתִיה בָּבֶל خظتر نيات:
- لْكُلُكُ لَمُوْلِ لَحَذِبُكِ خُكُلُما لَكُلُكُ لَمُحَدِّ لَحَذِبُكِ خَمَلَمُهِ
- and Calneh, in the land of Shinar. vas Babel, and Erech, and Accad, And the beginning of his kingdom

- (2) ותידס. וופרק (בראשית רבה לו, א. יותא שם):
- (8) להיות גבור. לסמריד כל סעולם על סקצ"ס בעלת דור ספלגס:
- (5,4): במוקומי פ"ב,ב): על כן יאמר. על כל אדס מרשיע בעוות פניס יודע רבונו ומתכוין למרוד בו יאמר וה כנמרוד גבור ליד (9) גבור ציד. לד דעמן של בריוח בפיו וממען למרוד במקוס (ב"ר לו,ב): רפני ה". מחכוין להקנימו על פניו (חו"כ

(II) מן הארץ. כיון שכלה לשור לה בניו שומעין לנמכוד ומוכדין במקום לבנים המגדל, ילה מחיכה (ב"ר לו,ד): בְּגוֹנֶהֶם: (ס) their lands, in their nations. ڂڂۺڗڟؘڡ בּאַבְאַנִים לְלִישָּׁנִיוּן ₽¥ŗŸŗŢ their families, after their tongues, in אِرْنَا جُدْرَبُو كُرْبُهُ فَالِنُو هُرْرًا خُدْرَ بُو كُرْنَاهُ ثَنْكِ بَالْ These are the sons of Ham, after עַד־קְשַׁע: וּאֶבוּוֹם מַּד לְשִׁמ: and Admah and Zeboiim, unto קרַטָּה וֹצְּרְטָה האָרַטָּה רְצְּרָטָם לִטְרִים וַעֲּמִוֹרָה וְצִּרְטָה derromo bins mobol present Socar Leading in the second secon בּאַבְּה גְהָרָה עַּד־עַּזְּה בּאַבְּה מָשֵׁי לֹגְּרָר עַד עַנְּה מְשֵׁי toward Gerar, unto Gaza; as thou was from Zidon, as thou goest ַנְיְהְיִּהְ גְּּבְוּלְ הַפְּנִעְּנִי מִצִּידֹן נַהָנָה מְּחִים בְּנַעָּנְאָה מִצִּידֹוֹן And the border of the Canaanite spread abroad. ממפטוע טַכּוֹגֹּלוּ: זְבֹּהֹנִים כֹּנֹהֹלִאָּנ: were the families of the Canaanite לפגו טמטאו ולער פו אַטפֿגַרָנ and the Hamathite; and afterward וֹאָט ַ עַּהֹּמָׁנִי וֹנִט אַבוֹנִגאָ וֹנִט גַּמִּבֹאָ וֹנִט and the Arvadite, and the Zemarite, TQ'E': אַנְתוּסְאֵי: ^ב וֹאָ<u>ט רַיִּהוֹיִ, וֹאָט רַמַּוֹבְלוֹ, וֹאָט וֹנִט הַוֹּאָ, וֹנִט מַּוֹלֵאָ, וֹנִט</u> and the Hivite, and the Arkite, and ין אָת־הַיְבוּסִי וְאָת־הָאֵמֹלִי וְאָת וְיָת יְבוּסְאֵי וְיָת אֵמוֹרָאֵי וְיָת הַרּּיִשְׁאֵי: הגרגשי: and the Girgashite; and the Jebusite, and the Amorite, نقلت_تاھ: בוּכְבִיה וְיָת חֵת: firstborn, and Heth; יו וּכְּנָתוּ וֹכַיְג אָטַ־צִּירָן בַּכְרָוְ וּכִּנַתוּ אִיכִיג וֹט צִירוּן And Canaan begot Zidon his וְאֶת־כַפַּתֹרֵים: (ס) לפוחלאג: هُمُ لَا يُعْهُدُ وَهُمْ فَحَرِمُكُ لِي النَّهُ مِن اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال Philistines—and Caphtorim. Lasluhim—whence went forth the ⁺¹ װֶגֶת־פַּתְרָסִׁים וְאָת־פַּסְלָחִים וְיָת פַּתְרוּסָאֵי וְיָת פַּסְלוּחָאֵי and Pathrusim, and نَظِيَارُت: ,midutdqsV וֹאַטַ הַּלֹמֶנֶם וֹאָטַ לְטַבְּנִם וֹאָטַ וֹנִטַ הַּלֹּאָגִּ וֹנִטַ לַטַּבָּאָנְ וֹנִטַ bns.mim, and Lehabim, and וֹלֵוְ אָנוֹ לְנִיבָׁוֹם נִמֹּגֹּנוֹם אָנִלְיִג יֹני לְנִּבֹאָנ And Mizraim begot Ludim, and הוא העיר הגדלה: ענא בֿבְעָא בַבְּעָא: Calah—the same is the great city. יו וֹאֶתַ בְּסֵו בֵּין נִינְוֹנֵה וּבֵּין בְּלַח וִיָּת בָסֵו בִּין נִינְנִה וּבִין כְּלִח and Resen between Nineveh and וְאֶתַבַּלְּתִיּ לַבְיִא וֹנִים כַּבְעִי: Rehoboth-ir, and Calah, נילבן אָת־נֵינְוֹה וְאָת־רְחֹבְת עִיר וּבְנָא יָת נִינְנִה וְיָתְ רְחֹוֹבוֹת and builded Nineveh, and מֹן בַיֹאַבוֹּא בַּבוֹע בַּלָּא אַמֻּוּב מוֹ אַבְּלָא בַּבוֹע וֹפַל אַטוּבָאַב Out of that land went forth Asshur,

(91) גבול. מוף ארלו. כל גצול לשון מוף וקלס: באכח. שם דצר. ולי נראם כאדם האומר למצרו, גצול זה מגיע עד אשר

(14) פחרוסים ואח כסלוחים אשר יצאו משם פלשחים. משניסס ילאו, שסיו פתרומים וכקלומיס מחליפין משכנ

(שו) העיר הגדולה. היא נינוה, שנאמר (יונה ג,ג) ונינוה הימה עיר גדולה לאלהים:

מבא לגבול פלוני:

(13) ואחר נפצו. מאלה נפולו, משפחות הרבה:

(EI) להבים. שפניסס דומיס ללסנ:

- 30 as thou goest toward Sephar, unto And their dwelling was from Mesha, មុខក្រុក ប្រុក្រុក ជាក្រុកក្រុ ជូច្ចាំមុខក្រុក មុខកាស mont saw gnillawb and band וְלַב כַּלְ_אַבְּי בַּנָּו נַשְׁמָּו: יובר כָּל אָבָין בָּנִי יָלַמָּן: all these were the sons of Joktan. es | Sal Wight, and Havilah, and Havilah, and Havilah, and Havilah ײַבּ װְאָר־עוֹבֶל וָאָר־אַבִּימָאֵל וָאָר־ אַבְייִאָּי: מְבָא: וֹנִי מִּנְבַׁלְ וֹנִי אַבִּנִמָּאָלְ וֹנִי 28 and Obal, and Abimael, and Sheba; Diklah; לי וֹאָע נוֹע וֹאָנוֹ אַנוֹל וֹאָע וֹאָנוֹ בּוֹע בּוֹלִם בּוֹע אַנוֹל וֹגִע בּוֹע בּוֹלִם בּוֹע אַנוֹל בּוֹע and Hadoram, and Uzal, and אָלֶב נִאָּט בַּבְּבְּלֵנִי נִאָּט בְּנִבִי: אָלֶב נִנִט בַּבּּבַלִּמִי נִנִי יָבִבִי: Sheleph, and Hazarmaveth, and 💯 וֹנֹטַמָּוֹ יֹבְרַ אֵּעַ־אַּלְמִוְנֵרֵ וֹאֵעַ וֹנִטַמָּוֹ אִנְכִיר יִּעַ אַּלְמִוּבָר וֹנִיעַ And Joktan begot Almodad, and ٢٩٥١: בּאַבּא וֹמֵּם אַנוּנו לַלַּמֶּוֹ: אַטַפְּלֵינָת אַרְעָא וְשִׁים אַבוּהִי and his brother's name was Joktan. בְּאָהֶר פָּבְי כַּי בְּיִמָּיוֹ נִפְּלְיָּנַר in his days was the earth divided; שום חַד פֶּלֶג צָּבֵי בִּיוֹמוֹהִי ⁵² וּלְמְּׂכֵּׁר יִגְלְּג מִּנְוֹ בֹּנִגם מִּגִם וּלְמָּכֵּר אֵטִּגִלְּגִרוּ שִּׁבֵּוּן בּּנִּגוּ 25 the name of the one was Peleg; for And unto Eber were born two sons; וְמִּלִע אִנְלֵיג וֹע מֹבָר: Shelah begot Eber. יי וֹאַרְפּּכְשָׁר יָלְר אָת־שָׁלְח וְשָּׁלְח וִאַרְפּּכִשָּר אִילִיר יָת שְׁלִח And Arpachshad begot Shelah; and נְמָמ: Hul, and Gether, and Mash. בּ יבֹנ׳ אַבֹם מֹנא וֹטִוּכְ וֹלִטָּב וֹמָהִ: ילני אָבֹם מוּא וֹשוּכְ וֹנִישַׁר And the sons of Aram: Uz, and ڶۮ_۠ڹؠڗؗڴ۪ڐؙڡ؞ and Aram. וֹאַנַפַּכֹּמָּג וֹלְיִג וֹאָבֹם: 22 Asshur, and Arpachshad, and Lud, בַּ בְּנֵרְ מֵּם מִּגְלֶם וֹאַמֻּוּר וֹאַבַּפַבְמֵּר בְּנֵּר מֶם מֹגלֶם וֹאַמִּוּר The sons of Shem: Elam, and בּוֹפֿע בַּלֹא: children born. בְּנֵי שְׁבֵּר אֲנֵוֹ, וֹפִּע עַנִּגְוֹנְן: of Japheth, to him also were אַבוּבוּוֹן דְּכָל בְּנֵי עַבֶּר אֲבוּהַיִּי And unito Shem, the father of all the און רוף אַבְי בְּלִי רְּלְשֵׁם אֵיחָיִלִיד אַף הוּא רוף אַבָּר הַלְשָׁם אַרָּי בָּלִי רְּלְשֵׁם אַיחִילִיד אַף הוּא אַבּי היים Shem, the father of all the 21 children of Eber, the elder brother
- (OS) ללשונותם בארצותם. אף על פי שנחלקו ללשונות וארלות, כולם בני מס סס:
- (וב) אבי כל בני עבר. סנסר סים טַס: אחי יפח הגדול. מיני יודע אס יפס סגדול, אס שס. כשסוא אומר (לסלן יא,י) שס גן מאם שנס וגו' שנמיס אחר סמגול, סוי אומר יפס סגדול. שסרי גן מ"ק שנס סיס נמ כשסממיל לסוליד (לעיל ו,א), וסמגול סיס גשנת שש מארת שנס (שס ז,ו). נמלא שסגדול גגניו סיס גן מאס שנה. ושס לא סגיע למאס עד שנמיס אחר סמגול (ג"ר לו,ו): אחר יפח. ולא אחי מס. שאלו שניסס כגדו את אביסס, ווס צוסו:

לְסְפָּר שוּר עַרְנָהָא:

the mountain of the east.

- (32) בפלגה. נמכלבלו הלשונות ונפולו מן הבקעה, ונמפלגו בכל העולה. למדנו שהיה עבר נביא, שקרא שם בנו על שם העתיד (שם), ושנינו בתדר עולם (פ"א) שבתוף ימיו נמפלגו. שאם תאמר בתחלת ימיו, הרי יקמן אחיו לעיר ממנו והוליד כמה משפחות קודם לכן, שנאמר ויקמן ילד וגו', ואחר כך (להלן יא,א) ויהי כל הארך וגו'. ואם תאמר באמלע ימיו, לא בא הכתוב לתחום אלא לפרש. הא למדת שבשנת מות פלג נתפלגו: יקשן. שהיה עניו ומקמין עלמו (ב"ר לו,ו) לכך זכה להעמיד כל המשפחות הללו:
- (26) חצרמות. על שם מקומו. דברי אגדם (ב"ר לו,מ):

ەۋر تىر تىۋر تە:

ללְמִנְעִים בֹּאַבְגִעָם לִינִוֹעָם:

جرين بالزاء ڂٚڂؠۿڎٮؠڶ באַרעָהָהוֹן לְמִאְּפֹּׁעִטְׁם אֶבֶּ'וְ בַּנִּוּ אָם לְזַרְאָּנִטִּעוּן

their lands, after their nations. their families, after their tongues, in These are the sons of Shem, after

עַמְבִּיּל: (פּ) נפֹּבֹבוֹ בַינוֹם בֹּאָבֹל אַנַר ימִאַבֹּל _{בנ} לַעוּלְגִינֶם בּׁינִוּנִנְים

באַבהא בֿער מופָּנָא: XĽĠĹſĸ ימאָבע לעולדההון בְּנִי בְּנִת אַבְין זַרְעָּנִית

flood. nations divided in the earth after the their nations; and of these were the Noah, after their generations, in These are the families of the sons of

מ ידְבָרִים אֲחָדִים: عدره، رَبْن، حُرِـ لِيُهُدُا هُفُك هُلُان اِنْدَابُ خُرِ هَلَهُ خِرِهُا لِيَا

ימָמָלַל חַד:

Journeyed east, that they found a And it came to pass, as they

language and of one speech.

And the whole earth was of one

plain in the land of Shinar; and they

dwelt there.

בקעעה בקעים בארים בקעים בארים בקעים בארים ື ໄລ້ເ ຂຸເວລີດ ຕູລູກັດ ເລັກດ ເດລາຄາດ ເດລາຄາດ

ניאִמְרְיּ אֵישׁ אֶלְ־רֵעָּהוּ הָבְה נְאָמָרוּ גְּבָר לְחַבְרֵיה הַבוּ בְבָבֶל וּיהִיבוּ הַמָּן:

brick for stone, and slime had they them thoroughly.' And they had 'Come, let us make brick, and burn And they said one to another:

إتِيمَفِٰد بَرِٰد كِٰהֶם كَابَقֶٰد: رَفُنِ، كُلْأُم لَاذِٰكَتُلَا كَيُجُكُا رَبُيْنَ ذِبِياً ذَكَرُنَهُ ذِهَكُهُ ي نَزْخُرُكَ ذِرْجَرُنِ لَنَشِلُ قُكَ ذِشْرَقُكَ نَلُمُ، ذِخُرُنَا لَنُشِرِنِفِوا خُرَبِكُ

نترفئه تأند خدبا خهُنُه:

for mortar.

كَرُد بَيْنَ قُلِ تَطْدِلًا مَرْ فَرْ خُرِ مُعْدُهُ لَائِمَتُ لِـ رَدْهُ مَنِهِ لَـٰذِمْهُ ַ יִּמִלְבַּׁלְ וְבִאָּהָוִ בַּהְּמְוֹם וֹלֹהֹהָטִב יִמִּלִּבְלֵא וְבִיהָּיהִ מָּמִוּ עַּבְ צִּיִנִי וּאִמֶּרֵי חָבְּהו נְבְנָה קָנוּ עָּר וַאֲמָרוּ הַבוּ נִבְנִי לַנָּא קַרְהָא

נטבדר על אפי כָל אַרְעָא:

face of the whole earth.' lest we be scattered abroad upon the heaven, and let us make us a name; us a city, and a tower, with its top in And they said: 'Come, let us build

נֹאָט וַמֹּלִבְּׁלְ אַתְּוֹר בֹּוֹנִ בֹּוֹ, תְּבָּר בַּנִבּשׁא נִמִלָּבַלְא בַּבֹוּנָ ¿ נַיְּבֶּר יְהְלֶּהְ אָנַר אָנַר אָנַר וְאִנִּיּלְיִי יִיִּ לְאִנִּפְּׁרָנְאָנַ אָנַר הָאָנִי וְאָנִיּלְיִי יִיִּ

children of men builded. the city and the tower, which the And the Lord came down to see

- ומרנ"ו שנים סרקיע מתמומע כשם שעשה בימי המבול. בואו ונעשה לו קמוכות (ב"ר לו,ו): לרקיע ונעשה עמו מלחמה. דבר אחר, על יחידו של עולם. דבר אחר, ודברים אחדים (ק"א דברים חדים). אמרו, אחח לאלף (I) שפה אחת. לשון סקודש: ודברים אחדים. באו בעלס אחת, ואמרו, לא כל סימנו שיבור לו את סעליוניס, נעלס
- את כלס (ב"ר למ,1), ולא מלאו אלא שנער: (2) בנסעם מקדם. שהיו יושנים שם, כדכמיג למעלה ויהי מושנה וגו' הר הקדם, ונפעו משם לחור להם מקום להחויק
- (p) פן נפוץ. שלא יציא עלינו שוס מכה להפילנו מכאן: בבבל שסים בקעס: רגשרפה לשרפה. כך עומין סלבנים שקורין מוול"ש, שורפים הומן בכבשן: לחמר. למוח סקיר: שומנה הוא. שמכינים עלמן ומהחברים למלאכה או לעלה או למשא. הבה, הומינו אפרקליי"ר בלע"ו: - לבנים. שאין אבנים (5) איש אל רעהו. הומה להומה מלרים לכוש וכוש לפוט ופוט לכנטן (שם ח): הבה. הומינו עלמכה. כל הזה לשון
- (a) וירד ה׳ לראות. לא סולרך לכך, אלא בא ללמד לדייניס, שלא ירשיעו סנדון עד שיראו ויבינו. במדרש רבי מנמומא
- המשה משר נחחה עמדי. אף מלו כפו בעובה למרוד במי שהשפיעה עובה ומלעם מן המבול (ב"ר לח,ע): (נמ ימ): 🗆 בגי האדם. אלא בני מי. שמא בני המרכים וגמלים. אלא בני אדם הראשון שכפה את העובה, ואמר (לעיל ג,יב)

- בּוֹלְמִוּ כֹּלְתַּמְוָעִי: لْمَعْدِ كِيدِ نَحْجَدِ مَاثِط خَكِ كَيْشُدِ كِثِنْهُ حَدِ نَحْمَا كُي نَظِرَم طَفِيدِا אַחַתַ לְכַבְּלֶם וֹזֶה הַחַּבְּנֶם לַעֲּשִׂנִת חַד לְכִּיּלְהֹוֹן וְבֵין דְּשִׁרִיאִּי رَيْعُوْد رَمَزُم بَيَا עِمَ عُبَدُ إِنْهُوَمَ يَعُود رِبْ بِهُ وَفِع مِد رَجْنَهَا
- للظلانة هِهُدر كِه نَهُدُمِه هُده مُؤَل خُنهُدُديا يُحْه نَهُدُمها هَرْه ק הְבְרִי ְנִרְיְדְׁה וְנְבְלְהׁ שֶׁם שְׂפְּתָם הַבּי נִהְּגְּלֵי וּנְבַלְבֵּל פַּמִּן
- اللهٰدا: בְּנִינִי בְּלְנִינִי בְּלְנִינִי בְּלְאַנְהָא וֹאִטְמְנָהִנְּ מְלְמִלְנִי בְּלְאַנְתְּ הַּלְמְלְנִינִּי בְּלְ במיר: נוֹפֶא יַרוֹנָת אַנָּיָם מִשָּׁם עַלְ וּבַדַּר יָיָ יָהָרוֹן מִהַּמָּן עַלְ אַפֶּי
- ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   ١

   < دراتهدی (פ) אַרְעָא: בל־הארא: (פ) مَرِحٍ لَا كُلُهُ مُمْسِ خُجُر خِر مَر قَا كُلُهُ مُمَّتِ خُحُر لِمَنْ
- הְּנְתִּים אַנִר הַמִּבְּיִלְ: מַאַּע מְּלְּע וֹנְעָבְע אָע־אַּבַפּבְמָּע מִּנִּן נִאָנְבִיע זָּע אַּבַפּבְמָּע אַּבֶּר תִּילְדָת ְ שֶׁם שָׁם בֶּן־ אִלֵין תּילְדָת שָם שֵם בַּר מָאָר
- אַרְפְַּּכְשָׁר חֲמֵשׁ מֵאָוֹת שְׁנְּהָ אַרְפְַּּכְשָׁר חָמֵישׁ מָאָה שְּנִיוֹ וְיְחִי שְׁם אַחֲרֵי הוֹלִירֵוֹ אָתְ וַחֲיָא שֵׁם בְּחַר דְּאִילִיד יָת
- וֹגִּגְבֶׁר בְּנָנִם וּבְּנְנִנִי: (ס)
- <u>שְׁנְהְ וּיִּלְר אֶת־שְׁלַה:</u> שְׁנִין וְאִיבֵיר יָת שְׁכַּח: יו נאַבַפּבּמָב עָנ עַמָמָ וּמָבְמָנם נאַבַפּבמָב עַנֹא טַבְטַנוֹ נַעַמָּנַמָּ

לאוליד בנין יבנן:

לישְׁן חַבְּרִיה:

כַל דְּחַשִּׁיבוּ לְמֶמֶבַר:

עַרְמֵן שְׁנִן בְּתַר מוֹפָּנְא:

- be withholden from them, which begin to do; and now nothing will language; and this is what they are one people, and they have all one And the LORD said: 'Behold, they
- sbeech. may not understand one another's 7 confound their language, that they Come, let us go down, and there

they purpose to do.

- earth; and they left off to build the 8 from thence upon the face of all the So the LORD scattered them abroad
- face of all the earth. Lord scatter them abroad upon the earth; and from thence did the aconfound the language of all the Babel; because the LORD did there Therefore was the name of it called
- the flood. begot Arpachshad two years after 10 Shem was a hundred years old, and These are the generations of Shem.
- begot sons and daughters. Arpachshad five hundred years, and And Shem lived after he begot
- thirty years, and begot Shelah. And Arpachshad lived five and
- מו'יג) יצלור רוח נגידים: עשומס. לסממיל סס לעשומ: לא יבצר מחם וגר לעשוח. בממיס. יבלר, לשון מניעס, כמרגומו. ודומס לו (מסליס (6) הן עם אחד. כל מובס זו יש ממסן שעם אחד סם ושפס אחת לכולם, ודבר זה החלי בוני החלם. כמו אמרס,
- כס"א של נרדס: לא ישמעו. זס שואל לבנס, וזס מביא מימ, וזס עומד עליו ופולע אם מוחו (ב"ר לח,י): וסוא כנגדס מדד ואמר סבס נרדס (מנמומא ישן נמ כס): ונבלה. ונצלצל. נו"ן משמש בלשון רביס וס"א אמרונס ימירס (ק) הבה ברדה. צצים דינו נמלך מעוזמנוםו סימירס (מנמומל נמ ימ): הבה. מדס כנגד מדס. סס למכו סצס נצנס,
- מגורת רשע היא מבואנו: (8) ויפין די אוחם משם. בעולס סוס פנסדרין קו,ז) מס שאמרו פן נפוץ נמקייס עליסס. סוא שאמר שלמס (משלי י,כד)
- שמטנולט וגדול השלום (ב"ר לח,ו): וסימס מריבס ביניסס, לכך נאבדו. ואלו סיו נוסגיס אסבס וריעות ביניסס, שנאמר שפס אחת ודבריס אחדים. למדת ששנאוי לא פשמו יד בעיקר, ואלו פשמו יד בעיקר להלחם בו. ואלו נשמפו, ואלו לא נאבדו מן העולם. אלא שדור המבול היו גולנים (9) ומשם הפיצם. למד שאין לסס מלק לעולס סבא (מנסדרין שס). וכי איזו קשס, של דור סמבול או של דור ספלגס. אלו
- (10) שם בן מאח שנה. כשקוליד את ארפכשד, שנתים אתר קמצול:

ובְנְוּת: (ס) begot sons and daughters. בְּחַוֹר מָאַתַנִים שְׁנְּהַ נֵיוֹלֶג בְּנִים בְּחִוֹר מָאתוּ שְׁנִין וְאִילֵיד בְּנִין Nahor two hundred years, and נים ניתי שְׁרוּג צַּחַבֵּי הוֹלִירָוֹ אָתַ נַחָּיָא שִׁרוּג בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת And Serug lived after he begot אָט_לָטִוָר: رَ رَبَارِت الْمُرَادِ الْمُرْتِيَّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيَّةِ الْمُرْتِيَةِ الْمُرْتِيَّةِ الْمُرْتِيَّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيَّةِ الْمُرْتِيَةِ الْمُرْتِيَّةِ الْمُرْتِيَةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيَةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيَةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمِيْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمِنْ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمِيْتِيْمِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُلِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمِيْمِ الْمُرْتِيِّةِ الْمِنِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُرْتِيِّةِ الْمُنْتِيلِقِيلِيْعِيْمِ الْمُعِلِيِّةِ الْمُلْمِيْعِيْمِ الْمُعْلِقِيلِيْمِ الْمُرْتِيلِيِّ الْمُرْتِيْمِ الْمُرْتِيلِيِّ الْمُرْتِيلِيِيِّ الْمِنْمِ الْمُرْتِيلِقِيلِيِّ الْمِيْمِ الْمُلِيِيِّ لِلِيِلِيِّ الْمُلْمِيلِيِيِيِيِيِّ الْمِيلِيِيِيِيِيِّ الْمِلْمِيْمِي begot Nahor. And Serug lived thirty years, and ַ ַנְיְחֵי רְעֹּוּ אַחֲרֵי הוֹלִירַוֹ אָח נִחֵיִא רְעִּוּ בְּחַר דְּאִּזֹלֵיד יָח שְׁרֹוּג שֶׁבַע שְׁנָים וּמְאַתַּיִם שְׁנָּה שְׁרוּג מָאחַן וּשְׁבַע שְׁנִין וְאִּזֹלֵיד נְיִּוֹלֵד בָּנִים וּבְנְוֹח: (ס) בְּנִין וּבְּנָן: וּנְגַב בֹּנִנם וּבֹּנִנִנ: (ס) begot sons and daughters. two hundred and seven years, and And Reu lived after he begot Serug וּנְּנְבֶּב אָנַבַּהְּבוּנִי: נאוליד יָת שָׁרוּג: and begot Serug. יי וֹנְעָוֹ בְׁמְּנְ מִּעָנִם נְמִּבְמֵּנִם מִּלֹנִע וַעִּגֹּא בְׁמִּנִעְלְעָנּוְ וְעַבְעֵּוֹ מִּנִּעִ And Reu lived two and thirty years, נּיִּילֶג בֹּנִים יבְּנִית: (ס) יוֹ וְיִהִי־פָּׁלֶג אַחֲרֵי הוֹלִירָוֹ אָתַ וַחֲיָא פָּלֶג בְּתַּר דְּאִיֹלִיד יָתּ רְעֹּר תֵּשְׁעַ שְׁנִים וּכְּגִוֹם שְׁנָיִם יְּטְּגָיִם בְּיִרוּ וּהְעַּעַ יִּיוֹלֵד בְּנִים וּבְנִוֹח: (ס) בְּנִין וּהְנָּן: begot sons and daughters. two hundred and nine years, and And Peleg lived after he begot Reu المُالِّ اللهُ אַנו_רְעָּוּ: 12 גַּיִרְ שְׁלְאָנִים אָּנְאַר נַיִּוּלֶר נַהָּיִא פָּלָר מַלְטִּין שָׁנִין וָאִילִיר יִיִּיִי begot Reu. And Peleg lived thirty years, and מְּנְהְ נַיִּנְכֶּר בְּנִים וּבְּנְוֹת: (ס) נאוליד בנין וקנן: begot sons and daughters. Four hundred and thirty years, and And Eber lived after he begot Peleg آزَاكُل \$ע_ڟٞڴڒ: لْكَالِكِيْكِيْكِيْكِيْكُ الْكُلْكُولِيْنَا الْكُلْكُولِيْنَا الْكُلْكُولِيْنَا الْكُلْكُولِيْنَا الْكُلْكُولِي and begot Peleg. מְּלְנִי נְיִּנְבֶּׁר בְּלִים יִבְּלְוְתֵּי: (ס) לאוליד בנין יבנן: and begot sons and daughters. קְבֶּר הְּלְהַ הְּוְיִם וֹאַנְבָּה מֹאִנִי הַבֶּר אַנִבָּה מֹאִנִי וּטַבְּטִי הַּוֹנוֹ 15 Eber four hundred and three years, נו וְיָחִי שֶׁׁלְּחַ אַּחֲבֵיל הוֹלִירַוֹ אָתַ־ וַחֲנָא שֶׁלַח בָּתַּר דְּאוֹלִיד יָת And Shelah lived after he begot אָּטַ_מְּבֶּר: ** װְׁמֶּלְטַ טַוּ מְּלְמָּנִם מְּלֵּטַ וּנִּיִלְּטַ הְּלִטַ טַּנְאָ טַּלְטָּנוּ מְּלִוּ וֹאִילָּיִר څك_ظڅك: begot Eber. And Shelah lived thirty years, and رَزْيِكِ خُدُرَا مِثْدًا لَعِبِكِيدِ خُدْرًا بَخْدًا: daughters. three years, and begot sons and אָנַ הְּכְּע הַּלְתַ הִּלְתַ הַּלְתַ הַּלְתַ הַּלְתַ הַּלְתַ הַּלְתַ הַּלְתַ הַּלְתַ 13 begot Shelah four hundred and וֹנְינֵי, אַנְפַּכְּאָּר אַנְוֹנִי, הַנְלְינָוֹ וַנִּיִאָ אַנְפַּכְאָר בְּתָּר דְּאִנְלִיִּר And Arpachshad lived after he

Ger Erwur – Erwr II – werr – IX sisənəə				
~~†~~ 7	נּיְּילֶבְ אָּטַ שֶּׁבְּה: נּיְהָרְ אָטַ שֶּׁבְּה:	וֹאַנְלְּנִּג זֹט שַׂנַע: וֹשׁוֹא לִּעוִנ מַּמְּנִגו וּטִׁמָּמ מָּנִגו	And Nahor lived nine and twenty years, and begot Terah.	† 7
Şz	ַנִיְחָי נְחֹוֹר צַחֲרֵי הוֹלִירַוֹ צָתּר מְּרַח מְשִׁע־עָשְׁרֵה שְׁנָה יִּמְצַּת שְׁנְה וַיִּוֹלֶר בְּנִים יִבְנְוֹת: (ס)	וְאִנְלְיִר בְּנִין וּבְנָן: מַרַח מְאָר וּהְשָׁע עָשְׁרֵי שְׁנִין וְחֵנְא נְחוֹר בְּתַּר דְּאִנְלִיד יָת	And Nahor lived after he begot Terah a hundred and nineteen years, and begot sons and daughters.	\$ 7
97	אָּם־אַבְּרֶׁם אָם־נָּחָוֹר וָאָם־הָבֶּן:	יָם אַּבְרֶם יָם וְּחוֹר וְיָם חָבֶן: וַחֵיָא סָרַח שָּבְשִׁין שְׁנִין וְאִיבִּיר	And Terah lived seventy years, and begot Abram, Nahor, and Haran.	97
<u>L</u> z	ְּמֵלְּהׁ תּוֹלְדָּת מָׁרַח מָּרַח הּוֹלֵיד אָת־אַבְּרָָם אָת־נָחָוֹר יְאָת־הָרָן וְהָרֶן הוֹלֵיד אָת־ קְיֹש:	הְבָוּ הִילְבָׁה מָבַה מָבַה אִלְיִר יָת אַבְּרָם יָת נְחִיִר יְיָת הְצְלִיך הִילְבָׁה מָבַה מָבַה מָבַה	Now these are the generations of Terah. Terah begot Abram, Nahor, and Haran; and Haran begot Lot.	Ľ٦
82	ניָמָת הַלְּן עַל־פָּנֵי מָרַח אָבָיוּ בְּאֶבֶץ מוֹלְרְהָוֹ בְּאָוּר כַּשְׂדֵּים:	ומית הָרָן עַל אַפַּי הָרַח אַבוּהִי בַּאֲרַע וַלְרוּתִיה בָאוּר הְכִשְׂרָאֵי:	And Haran died in the presence of his father Terah in the land of his nativity, in Ur of the Chaldees.	82
מפטיר	ַנִּיּאָׁח אַבְּרֵָם וְנָחָוֹר לָחֲם נִשִּׁים שֵׁם אֵשֶׁת־אַבְרָם שָׁרָׁי וְשֵׁם אֵשֶׁת־נְחוֹר מִלְּבָּׁח בַּת־חָרֵן אֲבֶּי־מִלְבֶּח וַאֲבָי יִסְבֶּח:	וּנְסֵיב אַבְּרָם וַנְחוֹר לְחוֹן וְשִׁים אָתַּח נְחוֹר מִלְבָּה שַּׁרֵי הָלֵן אֲבוּהָא דְּמִלְבָּה וַאֲבוּהָא דְיִסְבְּה:	And Abram and Nahor took them wives: the name of Abram's wife was Sarai; and the name of Nahor's wife, Milcah, the daughter of Haran, the father of Milcah, and the father of Iscah.	67
96	נְהְּהָי שְּׁבִי עֵּלְהִי בְּּהִ לְּהִי נְלֶּה:	וְקְרֵי: נְקְרֵי:	And Sarai was barren; she had no child.	30
18	נימָח מָרַח אָת־אַבְרָם בְּנֹוּ וְאָת־ קְנֹט בֶּן־חָרָן בֶּן־בְּנֹוּ וְאֵתֹ שֶׁרֵי בּמְהַנֹּי אַשְׁתַ אַבְרַם בְּנִי וְאֵתֹ שֶׁרֵי	וְיָם שְׁרֵי כַּלְּמֵיה אָתַּם בְּרֵיה וְיָם לוֹשׁ בַּר הָרֶן בַּר בְּרֵיה וְיָם שְׁרֵי כַּלְמֵיה אָתַּם אַבְרֶם	And Terah took Abram his son, and Lot the son of Haran, his son's son, and Sarai his daughter-in-law, his	18

נַנֶּמֶבוּ מֶּם: Canaan; and they came unto Haran, יוקן וְיְהָלְאוּ עַר חְוָהֶן הַיְהַנְעָן עַר חָהָן וֹיִהְנִי (Canaan; and they came unto Haran, דְּהָרָאוּ מַר חָהָן הַיִּבְּיִלְאוּ אַטְּם מָאָנִר כַּמְּדִים לְלֶכֶה דְּכַסְּדָאֵי לְמֵיזַל לְאַרְעָּא כֿבֿעו אָמֶע אַבֹנֶם בֹּנָן נִיגָּאָנ בַּנִינִי

Chaldees, to go into the land of forth with them from Ur of the son Abram's wife; and they went

and dwelt there.

יסכם לשון נסיכות (וכן סוא סנסדרין למ לסדיא), כמו שרם לשון שררם: (92) יסבה. זו שרה, על שם שמוכה ברוח הקודש, ושהכל מוכין ביפיה. (מ"ח כמו שנחמר, וירחו חוחה שרי פרעה). ועוד, ומנמס פירש אור, בקעס. וכן (ישעים כד,יד) באוריס כבדו ס', וכן (שס יא,מ) מאורם לפעוני. כל חור ובקע עמוק קרוי אור: וכשנילל אברס אמרו לו לסרן, משל מי אחס. אמר לסס סרן, משל אברסס אני. סשליכוסו לכבשן סאש ונשרף. וזסו אור כשדים. . נמכוד על שכתת את צלמיו, והשליכו לכבשן האש. והכן יושב ואומר בלבו, אם אברם נוצת אני משלו, ואם נמכוד נוצת אני משלו. (82) על פני חדה אביו. נמיי אניו (נ"ר). ומדרש אגדה, יש אומריס שעל ידי אניו מת. שֶׁקְבַל מרח על אברסס בנו לפני

جَبَرًا: (طَ) קבו שָּנִין ימִית מַבַּח בַּחָרָן: נַיְהְיָנִי יְמֵּרְ הְבָּבְי הְעֵּיִשׁ שְׁנָיִם וַהְוּוֹ יוֹמֵי הָבַרִה מָאַתוּ וָהְמֵישׁ

died in Haran. hundred and five years; and Terah And the days of Terah were two

read the Maftir and Haftara on page 259. The Haftarah is Isaiah 54:1 - 55:5 on page 235. Sepharadim read Isaiah 54:1 - 54:10. On Rosh Hodesh,

غَدْنِكَ عُرِينَكُوْلًا كَيْمُنِ عَلَيْكُ: خَدِنِكَ ذِهِنَمُمْ فَهَنْ يَرَكِ: - לְבַ מִאַּבְאָב וּמִמְוּלְבְעַב וּמִבּּנִים מִאָּבְאָב וּמִבּּלְבִימָב וּמִבּנִים לְּלֵּלְ וֹנְאָמֶּׁר יְהְנְׁתְ אֶּלְ-אַּבְּרְם כֶּוֹּךְ וֹאָמֶּר יִיִּ לְאַבְּרָם אִיזִילִ לְּךְּ

نهُذِهِ كِأَتَ שְׁמֶּוֹ בְּנִינֵי בְּנְבֶּנִי: נֹאֶבֹב, הָמֹנֵ יִנִינִי, מִבְּבַנֵי: تَ لَكُمُهُانِ كِأَدْدِ، فَبِيرٍ لَكُلَّاكُانِ لَهَمْ فَلَالًا لِمُمْ صَفِي لَكُلُا خُرِدًا صَفِي لَكُلُا خُرَفًا

אָאָר וֹנִבְרְרָנִי בְּלְּ כְּלְ מָמְּפֹּעִינִי אָּלְנִּס וֹנִיבָּרָכוּו בְּּרִלְנִי כִּלְ و الْمَجْدَادِ مِنْ الْدُرْبِ الْمُعَامِّرِ إِنْ الْمُخْدَادِ مَنْ حَدَدَادِ الْمَعْمُونِ الْمُعْمَادِ الْمُعْمُونِ

בְּצֵאנו מִנוֹנוֹ!: בּוֹשְׁלֵהְ הָּנִיםְ וֹאָבְׁמִּנִם הֻּלְּיִ וֹאַבְּנִם בַּוַ אָבְׁמִּוֹ וַעַּמִּהְ הָּנִוֹ ליי יְהֹנְה וַיֵּלֶךְ אִהְּוֹ לֻוֹּשׁ וְאַבְרָה עִּמֵּיה יִיְ וְאָזַל עִמֵּיה לוֹש تتكك هَدُرُه حَمَّهُد يَكُد هَجُرَر تَعْنَم هَدُرُه خُمُّه يُمَجْرِ

זְבְתְּלֵע אַבְעָּא:

خُمُفَكَّيْكِ مُثِلِّدُ الْمُفْكِينِ خُمُفَكِّينِ مُثِلِّدًا:

will show thee. father's house, unto the land that I from thy kindred, and from thy XII 'Get thee out of thy country, and Now the LORD said unto Abram:

blessing. make thy name great; and be thou a 2 nation, and I will bless thee, and And I will make of thee a great

families of the earth be blessed.' curse; and in thee shall all the 3 and him that curseth thee will I And I will bless them that bless thee,

out of Haran. and five years old when he departed with him; and Abram was seventy 4 spoken unto him; and Lot went So Abram went, as the LORD had

- (וצ) ויצאו אחם. ויללו מרמולגרם עם לומוערי:
- (1) לך לך. להנתמך ולמובמך, ושם תעשך לגוי גדול וכתן תי מהם זוכה לבנים (ר"ה מז:), ועוד שתודיע מבעך בעולם (ב"ר): קרויס ממיס, וסלדיקיס אף במיממן קרויס מייס, שנאמר (שמואל:״בחרן. :(, לא קיים אברס אם כבוד אביי, שהניחו וקן והלך לו. לפירך קראו הכחוב מח (ב"ר לט,ו). (ס"א ועוד) שהרשעים אף בחייהם עדיין נשארו משנומיו הרבה. ולמה הקדים הכמוב מיממו של מרח ליליאמו של אברם. שלא יהא הדבר מפורסם לכל, ויאמרו, ואברס בן חמש שניס ועי שנה בלאמו מחרן. וחרח בן שבעים שנה היה כשנולד אברס, הרי קמ"ה לחרח כשילא אברס מחרן. (22) וימה הדה בחדן. לאמר שילא אברס ממרן ובא לארן כנען, וסיס שס יומר מששים שנה. שהרי כמיב (להלן יב,ד)
- יעקב, יכול יסיו חוסמין בכולן, מלמוד לומר וסיס ברכס, בך חוסמין ולא בסס (פססיס קיו:): מארצך. וסלא כבר ילא משס דבר אחר ואששך לגוי גדול, וה שאומרים אלהי אברהם, ואברכך, והו שאומרים אלהי יצחק, ואגדלה שמך, זהו שאומרים אלהי וחיה ברכה. הזרכות נתונות זיידן, עד עכשיו היו זייד, צַרַבְּמִי לחֹדם ונת, ומעכשיו חֹתה מזרך חֹת חֹתפוץ. ז"ר (שם). השס, לכך הווקק לשלשה ברכות הללו, שהבמיתו על הבנים ועל הממון ועל השם. ואברכך. בממון. ב"ר (לם, יא): (2) ואַעשַך לגוי גדול. לפּי שַסְדְרַךְ גורמה לשלשה דברים, ממעמה פריה ורביה, וממעמה הה הממון, וממעמה הה
- (E) ונברכו בך. יש אגדום רבום. וזהו פשומו, אדם אומר לבנו מהא כאברהם, וכן כל ונברכו בך שבמקרא, וזה מוכים, בָּךְּ چېچېزم غلام مُريد غړېې (۱۵۵), د دادځ ده (۱۲۰۰ د , د) دېړې غړېې غړه چېې غلام غلام غړدې ۲۰۱۲ غړېې د ۱۲۰ د څې

בעיניו, ולמח לו שכר על כל דבור ודבור. כיולה בו הֶח בְּנְךְ הֶם יְחִירְךְ חֲשֶׁר מְׁהַבְּמָ הֶח יִלְּמָחְ (ברהשיח כב, ב), כיולה בו עַל חַֿמַד שם אביו ובא עד למרן, אלא כך אמר לו, המרמק עוד משס ולא מבים אביך: אשר אראך. לא גלה לו הארך מיד, כדי למבבה

יְבְּבֶרְ יִשְׁבְׁטֶּׁלְ נְטְמֶבְ יְשָׁיִמֶּׁ שֶׁנְמִים בְּטֶּבְּנִם וְבְמֶנִשָּׁם (בַבַּטְשִׁיִם מִם בַּ):

إِهُمَا كُنِّ مِ چَلِا مُ هُمَا فَلَا هُمَا جَرَّا

 إِهُمَا كُنُّ فَي الْهُمَا الْهُمَا جَرَّا

 إِهُمَا كُنُّ فَي الْهُمَا الْهُمَا الْهُمَا الْهُمَا الْهُمُا الْمُعَامِلُونَا اللّهُمُا اللّهُمُا اللّهُ اللّهُ الْمُعَامِلُونَا اللّهُمُا اللّهُمُوا اللّهُمُوالِمُا اللّهُمُمِا اللّهُمُا اللّهُمُا اللّهُمُا اللّهُمُلِمُا اللّهُمُا اللّهُمُلِمُا اللّهُمُمِاللّهُمُا اللّهُمُا اللّهُمُوالِمُا اللّهُمُولِمُوا اللّهُمُولِمُا اللّهُمُولِمُا اللّهُمُمُا اللّهُمُولِمُولِمُا اللّهُمُولِمُا اللّهُمُولِمُا اللّهُمُمُلِمُا اللّهُمُمُا اللّهُمُولِمُولِمُا اللّهُمُلِمُ اللّهُمُولِمُلِمُ اللّهُمُمُا اللّهُمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُ اللّهُمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلْمُلِمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُ الللّهُمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُ الللّهُمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُلِمُ اللّهُمُلِمُلِمُلِمُلِمُ

וַיַעֲבְר אַבְרָם בְּאָבֶץ עַר מְקַוֹם שְׁכֶם עַּר אֵלֵוֹן מוֹהֶת וְחַבְּנַעָּרָ אָז בְּאֶבֶץ:

ײַּעִמֹּק מִשְּׁם הִהָּרָה מִקָּדָם 8 לְבְיִת־אֵל יַיֵּטִ אָהֵלָה בֵּית־ אֵל מִיָּם וְהָעַי מִקָּדָם יַיְּבֶּן־ שֶׁם מִוְבֵּתַ לִיחִוְּה יַיִּקְרֶא בְּשֵׁם יְהְוְה:

⁶ [יִּסְׁמִ אַּבֹרָם

וְכְוּהְוֹאֵטְ בְּכֵּן בְּאָבְהָא: אַטַר הָפֶם הַּד מִיהָבי מוָבָע וֹהְבַר אַבְרָם בָּאָבָהָא הַד

בּאַטִּינְלְ, כְּיִשֵּ: יְבְּלֵּאְ שַּׁמֵּוֹ מִּוְבָּטִאְ שְּנָם וֹנִ לְבְּלֵּנְ אָשֵׁוֹ זְׁטַ אָּבְׁמָא טְבָא וֹאַטִּינְלְ, וֹנִ לְאָבָרָם וֹאָמָרַ

בּוּנֵי:
מּגְשׁׁנִא פֿגָם וּנִ וֹאָלְוּ בֹּהֶמֹא
וֹהּוּ מִמּּגִּלִים וּנִ וֹאָלְוּ בֹּהֶמֹא
לְמָּהְבֹּנִינִי בִּינִי אָלְ מִמּּהֹנִינִי מִמּגַלִי לְבִּינִי אָלְ מִמּּהֹנִינִי מִמּגַלִי לְבִּינִי אָלְ וּפּּנִיכִּינִי וֹאִסְׁעַּבְּלִ מִעַמָּוֹ לְמִוּנִיא

וֹלֹסְוָמַ וּלֹמַקְ אַבְּבֶׁם אָזֵוּכְ וֹלָמֶוּכְ גַּוֹנִ:

And Abram took Sarai his wife, and Lot his brother's son, and all their substance that they had gathered, and the souls that they had gotten in Haran; and they went forth to go into the land of Canaan; and into the land of Canaan they came.

And Abram passed through the land unto the place of Shechem, unto the terebinth of Moreh. And the Canaanite was then in the land.

And the Lord appeared unto
Abram, and said: 'Unto thy seed
will I give this land'; and he builded
there an altar unto the Lord, who
appeared unto him.

And he removed from thence unto the mountain on the east of Beth-el, and pitched his tent, having Beth-el on the west, and Ai on the east; and he builded there an altar unto the LORD, and called upon the name of the LORD.

And Abram journeyed, going on still toward the South.

- אשר עשר בחרן. שסכנימן מחם כנפי סשכינס, מברסס מגייר אם סאנשים ושרי מגיירם סנשים, ומעלס עליסס סכמוצ
   כאילו עשאר, (לכך כמיב אשר עשו) (מנסדרין למ: ב"ר). ופשומו של מקרא, עבדיס ושפחום שקנו לסס, כמו עַשָּׁס אָם כְּל סַכְּּבֹד מִשׁ (אַם לַא בֹּ) (לשנו מננו) נישׁבאל מושב מיל (המדבר כד ימ) לשנו מנות ובנות.
- שַּנִיסׁ (שׁס לֹח, חֹ), (לשון קנין), וְיִשְׁבֶבָּמֵׁל עוֹשֶׁסְ מִינִ (בּתִרְבַר כִדִ, יִחֹ), לשון קוניס וכונם:

  (a) ויעבור אברם בארץ. נכנם למוכס: ער מקום שכם. לסמפלל על צני יעקצ כשיצחו לסלמס צשכס (מדרש הגדס): אליון מורה. סוח שכס (מומס לצ.), סרחסו סר גריזיס וסר עיצל שם קצלו ישרחל צצישם סמורס (מדרש הגדס): והכנעני אז בארץ. סיס סולך וכוצש הם הרך ישרחל מורעו של שס, שצמלקו של שס נפלס כשמלק נה הם סהרן לצניו (מדרש הגדס), שנהתר יעל בָּי לְּהֶתְ עֶלְּיִּ שְׁלָסׁ, (צרחשים יד, יה.) לפיכך ויחמר הל הצרס לוכעך המן הם החרן הוחה, עמיד הני לסחירס לצניך שנהתר הל הצרס לוכעך המן הם החרן הוחה, עמיד הני לסחירס לצניך
- מזכעו של שם:(∇) ויבן שם מזבח. על נשורת הזרע ועל נשורת הרן ישר הל (נ"ר):
- (8) ויעחק משם. לסלו: מקדם לבית אל. במורחס של בית לל, נמלחת בית לל במערבו סול שנחתר בית לל מיס: אהלה. לסלס כתיב, בתחלס נעס את לסל לשחו, ולחר כך את שלו. ב"ר (לע, עו): ויבן שם מזבח. נתובל שעתידין בניו לחדול את אינו בחדול את אינו בחדול לבית אלים למ"ם.
- להכשל שם על עון עכן, והמפלל שם עליהם (ב"ר):

  (9) הלוך וגסוע. לפרקים יושב כאן מדש או יומר ונומע משם, ונומה אהלו במקום אחר, וכל ממעיו הנגבה, ללכח לדרומה של ארץ ישרחל, והיא ללד ירושלים (פי' ירושלים היה באמלע העולם, ומוף ארץ ישראל. כ"פ בישעיה) שהיא בחלקו של יהודה, שנעלו בדרומה של ארץ ישראל הר המוריה שהיא נחלתו (ב"ר למ, מו):

בַּבְּבֶּבְ בַּבְּבֶּבְי מאָנְיִמִּע לְנִּוּנִ מְּם בּּנִיבְבָּנִי אָבָנִם לְמִאָּנִים לְאִטּוּיִטִּבָּא

なしなし なら: עַנְּעִרְעָּאָ נְּבְּעָּהְעִּיִּ כֵּנְ אָהָעִי נְפַּעַרַ הַאָּ בְּעָּנְיִנְאָ אָבִרְיִ אָטְּהָאָ מֹבְּבְׁיֹנְמִע וֹנְאָמֶבְ אָבְ_מִּבָוֹ, אָמִּשְוּ לְמִבּּבוֹים וֹאָמִב לְמָּבוּ, אִטִּינוּע رَبْنِ، هَيْشِد بَطْدُ، حَ كُلِيهِ رَبْنِكِ قِد كُلِّهِ كِيْدَ كُمْدِهَمْ

נאטני יחיו: וֹאַמֹּבׁנִ אָמִשׁי וַאָּט וֹטַבׁנִי אָטֹג וֹהמָבוּן אִטַּטִיִּי בַּא וֹכֹמֹכִנּן וֹטֹנִע כָּׁנִינִבְאָנִ אָטַבְּ עַמָּגֹּנְנִם וַנִינִ אָּבָן וֹטַנָּן זְטָנָבַ מָבֵּבָאָנִ

±k\$\$\\\: "נישב"לי בעבורך וחיתה נפשי דיישב לי בדיליד וההבום אַמָּבוּרִינָא אַנְיַמִּר אָמָּ לְמַעָּלוֹ אֵימַבוּי כְּעָּלוֹ בַּאָמַר אַמַּ בְּּדִיל

יַפָּר הָוֹאַ מָאָר: ניְרְאָּי הַמִּצְּרִים אָתְּהְאָשְׁה בְּיִר נִהְיִּי מִצְּרָאֵי יָתְ אִהְּהָא צָּרֵי אי ניְהְי פְּבְוֹא אַבְּרֶם מִצְּבְוְמָת נַהַנְהַפַּר עָּאל אַבְרָם לְמִצְּרָיִם

בַּית פַּרְעָה: אַנְה אֶלְ־פּּרְעָּה וַתְּקָּח הָאִשֶּׁה וִשְּׁבּחִי יָתָה לְפַּרְעֹה וְאָדְּבָרַת

ישְׁפְּחְת וַאֲמֹנָת וּנְמַלֶּים: לְנִ בּאָלְ יִנְלְמִׁרְ וְנִוֹמְנְיִם וֹהְבֹּיִנִם לְנִי הֹאֵל וֹטִיְנִין יִנִימְנִין וּלְאַבְׁנֶם עַנְמָּנֶר בַּמָּבוּנְעַ וֹנְעָנִ בּלְאַבְנָם אַנְמָנֶר בְּנִילָע נָעָנִי

שַּׁמַּל אָבוּ, שַׁבֿוּל כַּפַּלָא בַּאַבַלָּא: וֹגְעַׁג בַּאַבָּאַבְ נְגַעָב אַבְבַבַם וַעַוֹע כַפַּנָּא בַּאַבַּמָּא וּנָטַע

שַפִּירַת הֵיזוּ אַהְ:

זמו וומוב ובוומון:

נפְּמָּג בַפַּעַנְמָכַג:

מַפּּירָא היא לַהְדָּא:

אַטְּקְאַ לְבֵית פַּרְעֹה: וּנְרְאָּנְ אָטַבְּעְ מָבֵוֹ, פַּרְעָב וֹנְחַלְלָנְ וֹחַזִּגְ נִסִב בַבְּרָבֵּג פּרִעֹר

لمَخْدِرا لَمَصْنَا تَمَّنَانَا لَاشَرْرا:

sore in the land. to sojourn there; for the famine was 10 and Abram went down into Egypt And there was a famine in the land;

woman to look upon. now, I know that thou art a fair he said unto Sarai his wife: 'Behold come near to enter into Egypt, that And it came to pass, when he was

will kill me, but thee they will keep will say: This is his wife; and they 12 Egyptians shall see thee, that they And it will come to pass, when the

because of thee.' sake, and that my soul may live 13 that it may be well with me for thy Say, I pray thee, thou art my sister;

she was very fair. Egyptians beheld the woman that 14 Abram was come into Egypt, the And it came to pass, that, when

woman was taken into Pharaoh's 15 and praised her to Pharaoh; and the And the princes of Pharaoh saw her,

and she-asses, and camels. men-servants, and maid-servants, oxen, and he-asses, and 16 her sake; and he had sheep, and And he dealt well with Abram for

- מַשְׁימו לנְאַם ממנה (פַּדר"אַ כו): (10) רעב בארץ. באומס סארן לבדס, לנסומו אס יסרסר אחר דבריו של סקב"ס, שאמר לו ללכם אל ארן כנען, ועכשיו
- מחיסם של כושים, ולמ סורגלו במשה יפה (צ"ר). ודומה לו, הנֶה נָחׁ מֵּדֹנִי מוּרוּ נָחׁ (ברחֹשית ימ, ב): הגיע השעה שיש לדאג על יפיך, ידעתי זה ימיה רבים כי יפת מראה את, ועכשיו אנו באים בין אנשים שמורים ומכוערים, (מנמומא). דבר אמר, מנסג סעולם שעל ידי עורה הדרך אדם ממבוה, וואת עמדה ביופיה (ב"ר). ופשומו של מקרא, הנה נא (11) הגה גא ידעתי. מדרש אגדה (ב"בלו.), עד עכשיו לא הכיר בה, ממוך לניעום שבשניהה, ועכשיו הכיר בה על ידי מעשה
- (13) למען יישב לי בעבורך. ימנולי ממנומ:
- סמכם, פממו ורמו מומה (נ"ר): (14) ויהו כבוא אברם מצרימה. היה לו לומר כנואם מלרימה, אלא למד שהטמין אותה במינה, ועל ידי שתנעו את
- (15) ויהללו אחה אל פרעה. הְלְנוּהָ ביניסס, לומר הגונה זו למלך:
- (1) ולאברם היטיב. פרעק נענורק:

מַּבוֹ, אָמִשׁ אַבְּבֶּם: לֹּגִלְים נֹאָטַבּיטִׁי מֹלְצַבְׁלַב בַּבְּבָבִוֹ נֹמֹלְ אֵּלָמִ בִּיטִינִי מֹלְ י נְיְנְנְּהֵ יְהְוְיֵה ו אָם־פּּרְעָה ְנְגְעִים וְאַיְהִי יִיְ עַלְ פּּרְעֹה עַבְּחְשִׁין

עַּה יָּאָה עַּשָּׁיִר לָּאַ לָא מָא דָא עַבְּרָהְ לִי לְמָא לֵא מַר יָּאָר עַשְּׁיִר לְּאַ לְאַ מָא דָא עַבְּרָהְ לִי לְמָא לָא

XYPP 50 (2F: अत्राप्त दीर देशकूत र्षकृत तहार रिवाद देशक दिया वश्र अववा
 รุ่นูก ชุนุโตุ๋ ชูบิดะ ที่เหมีลดา รุ่นุหมูนกุลมูนกุลมูนกุลทุกการกุกการ

וּנֹאֵנ הַלְיֵנו פּּבוֹמְנו אָלֹאָנם ופּפֿוּ הַלְנִינו פּבוּמִנו יוּבֹנוּל

נאַהְשַׁוּ וְכִּלְ אַהְּבַבְיִּוּ וְלְוָס מִּפִּוּ וְאֵשִׁיִבּיוּ וְכִּיִם מִפִּיה יווא וַנַּעַל אַבְרָם מִמָּצְרַיִם הוּא יִסְלֵיק אַבְרָם מִמָּצְרַיִם הוּא

בַבְּטָר וּבַזְּהָב: י וֹאַלנ'ם פֿבּע מְאָע פֿמַלנֵּט וֹאַלנ'ם טַּמִינּ כְטִבֹּא פֹלמִינָא

ن~~ڐ~~ڔٳ װַמֶּי: אُلْكَمِيرِ حَضَافِي قَيْلَ قَيْلِ هَنْ مِهْا خِمْهُخَدِيهِ خَمَلَمْنَهُ حَيْلًا ב אָל עַד־הַמְּלִוֹם אֲשֶׁר־הְנֶה שֶׁם בּית אֶל עַד אַהָרָא דְפַּרְסִיה َ رَزَّكِ لِا كُمْ فَمِّر لَ مُثَاثِّكَ لَمَا لِكُنْ لِي الْجُنَارِ خُمُفَخُرَبَكَ مَنْكُ لِيَمْ لَمَك

מַנַסַל מָּבַוּ אָפַע אַבָּבָם:

יווית לי צור אַהָּהָי היא: النظائة هلمبر ظِهَائِهُ الهِمُثِلِ نظلة هلمِن ظِهَائِلُهُ لَهُمُلِ

לְבֶרוֹמֶא:

בְּכַטְפָּא וּבְדַרְהְבָּא:

בונו אַל ובון עָי:

because of Sarai Abram's wife. and his house with great plagues And the Lord plagued Pharach

tell me that she was thy wife? done unto me? why didst thou not 18 said: What is this that thou hast And Pharaoh called Abram, and

and go thy way. therefore behold thy wife, take her, 19 that I took her to be my wife; now Why saidst thou: She is my sister? so

that he had. him on the way, and his wife, and all 20 concerning him; and they brought And Pharaoh gave men charge

and Lot with him, into the South. he, and his wife, and all that he had, And Abram went up out of Egypt,

in silver, and in gold. And Abram was very rich in cattle,

beginning, between Beth-el and Ai; place where his tent had been at the 3 the South even to Beth-el, unto the And he went on his journeys from

- וסום מכם (סנסומם): (ומדרשו לרצוח כוחליו שמודיו וכליו (שס ב"ר), ברש"י ישן): על דבר שרי. על פי דבוקה (ב"ר), הומרח למלחך הך, (עב) וינגע ה' גגר. במכם כלמן לקס, שסמשמיש קשס לו (צ"ר מל, צ): ואח ביחו. כמרגומו ועל ליגש צימיס (מנמומל)
- בושמר ווְרְשַׁמ שוּמִים וְרְשָׁמַם (ימוקחל כג, כ): (91) קח ולך. לא כאבימלך שאמר לו הנה ארלי לפניך (ל, מו), אלא אמר לו לך ואל מעמוד, שהמלרים שמופי ומה הם,
- (02) ויצו עליו. על אודומיו, לשלמו ולשמרו: וישלחו. כמרגומו ואלויאו (קועה מו:):
- שמוכים במסעום ובגבולי סארן (מסעי): למ, מו), ומכל מקום כשהוא הילך ממזרים לארך כנפן, מדרום לצפון הוא מהלך, שארך מזרים בדרומה של ארך ישראל, כמו (1) ויעל אברם וגוי הנגבה. לפא לדרומה על ארן ישראל, כמו עאמר למעלה הלוך ונסוע הנגבה, להר המוריה (פ"ר
- (ב) כבד מאד. מעון משלות:
- שכן כנמן: שלא ישנה אדס מאכשניא שלו (ערכין מז:). דבר אחר, בחורמו פרעהקפוחיו (ב"ר מא, ג): מנגב. ארך מלרים בדרומה של (3) וילך למסעיו. כשמור ממזריס לארן כנען, סיס סולך ולן באכסניות שלן בסס בסליכתו למזריס (ב"ר), למדך דרך ארץ

מֶּם בָּרְאַמְּנְהָ וּנְשְׁרָאַ מֶּם אַבְּרָם בַּקּרְמִיתָא וֹצֵּלִי תַּמָּן אַבְּרָם אָל־מְקוֹם הַמִּוְבֶּחַ אַשֶּׁר־עֲשְׁר לַאֲתַר מַדְבְּחָא דַּעָּבִר חַמָּן

בְיָרָ צֹאָן־וּבְקָר וְאָהָלִים: אליטי וְנַּם־לְלוֹים תַהֹלֶךְ אֶת־אַבְרָה וְאַף לְלוֹים דָּאָזִיל ְעָם צַּבְרָם

זְבְלוּ לְמֻּבְּת וֹשִׁבַּוֹי יַחְדְּיִ בְּיִיתְיָה רְבוּשְׁם רְב וְלְאַ לְמִמַּב פּחְדָּיָא צְּבִיִּ הַנְּה

±\$∴1: لتأختةن لتغديد ٦ڜ٦ אַבְרָם יבֵּין רֹעֵיִי מִקְנָתַרַלְיָמ זְיְהְיבִ בְּיבוֹ בְמֵּג מִלֵלִנִי וַנִּינִט מַמִּנִּטֹאַ בָּגוֹ בַמֹּן בַּמָּגַ בִּעִּ

אַבוֹים אָנֶבוֹנוּ: יבון רעי יבון רעיף בי־אַנְשִׁים ⁸ גָא טְּהָי מְרִיבְהוֹ בֵּינֵי וּבֵינֶּף הְּהִי מַצִּיהָא בֵּינָא וּבִינָף וּאָמֶר אַבְּרָם אָל_לָם אָל_לָהַ אַל_

لْعُصِـتَنْمُنَا لَعَمُمُعُنَّاتِ: לא מֹמֹבְׁ, אִם ַנַּמִּּנִּאָל וֹאִימָּוֹנִי لتَكْمُ خُمْ لِنَجُرُهُ لِمُ خُرِّهُ لِنَظْلُ لِنَظْلُ لِنَظْلًا لِمَا لِمُعَالِمُ لِمَا لِمُعَالِمُ لِمَا لِمُ

בְּאָבֶוֹ מִגְנִים בַּאָּבֶּע גַּמָר: סְרִם וְאֶתְ עֲמִרְה בְּנֵן יְהֹנָת סְרֵוֹם וְיָתְ עֵּמֹרָה בְּנִנְתָא בַּייִ מַשְׁקָר לְפְּנֵיו שַׁתַר יְהֹנְה אָת־ בִּיהִ שִּקִּיִא קַּדָם חַבְּלִיּה יִיָּ יָה סּ אָטַ כֹּלְ כַכֹּנַ עַיּנְבְיָּן כַּיּ כַבֹּיִע כֹּלְ מִיּחָב יַּבְּיָּנָא אָבִי כַּלְיִע נּיִשְּׁאַ בְּוִס אָנִיבְּיִנְיִנִי נַיָּנָאַ וּוֹפֿע בְוָס זִי הַּתִּיִנִי נְנִינֹאַ זִּיִ

בון לאן ועורין ימשְּבָּיוֹ:

ÇÜŢX: שלולעון סני ולא וכילי למתב لْمِهِـرُمُهِ عِنْتِ لَيُخْدُلًا كُيْشَدُكِ لَكُمْ مِبِحَدَكِ يُفْدِياً هَلَمُهِ

נְתְיב בָאַרְעָּא: גלוט וקנענאָה ופָרוָאָה בָּכֵן באלנם יכון למן למיניה

צַּיּבְרַרוֹ אַחִין אָנַהְנָא: יכו בגוטי יכו בגוטב צבי וֹאַמֹּר אַבְּרָם לַכְוָת לָא כֹתֹּן

אַטַ לְבַוּנְמָא נְאַגָּפָּנָר: לַגַּפּוּנָא אָנָא לַבַבוְתָא וֹאָם אַטַפּבּה בְּעַן מִלְנְיָנִי אָם אַטַּ

בּאַבְעָא דְּמִצְרַיִם מָמֵי צער:

the LORD. Abram called there on the name of 4 had made there at the first; and unto the place of the altar, which he

Abram, had flocks, and herds, and And Lot also, who went with

together. great, so that they could not dwell together; for their substance was 6 them, that they might dwell And the land was not able to bear

then in the land. Canaanite and the Perizzite dwelt herdmen of Lot's cattle. And the 7 herdmen of Abram's cattle and the And there was a strife between the

we are brethren. my herdmen and thy herdmen; for between me and thee, and between there be no strife, I pray thee, And Abram said unto Lot: 'Let

the left.' take the right hand, then I will go to then I will go to the right; or if thou me; if thou wilt take the left hand, separate thyself, I pray thee, from Is not the whole land before thee?

thou goest unto Zoar. the LORD, like the land of Egypt, as and Gomorrah, like the garden of before the LORD destroyed Sodom that it was well watered every where, beheld all the plain of the Jordan, And Lot lifted up his eyes, and

- (+) אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם. ואטר קרא שם הנכס נטס ס': וגס יט לומר ויקרא שם בראשונה ויקרא שם.
- (a) ההלך את אברם. מיגרס שסיס לו ואמ, סליכמו עס אנרס:
- מרעס סמרן, לפיכך כמב ולה נשה בלשון וכר: (6) ולא נשא אוחם. לא הימה יכולה להפפיק מרעה למקניהם, ולשון קלר הוא, ולריך להופיף עליו, כמו ולא נשא אוחם
- מברס עדיין (ב"ר ממ, ס): . אומרים נְּמְּנָם סמרן למברס ולו פֿין יורש, ולוע יורשו, ופֿין וס גול, וסכמוב מומר וסכנעני וספרזי מו יושב במרך, ולמ וכס בס (ד) ויהי היב. לפי שָׁסִיוּ כוְשִׁיוַ שׁל לוֹמַ רֹשְׁנִיסֹ, ומרשיס בסממס בשדות חמריס, ורושי חברס מוכימיס חומס על קְבול, וסס
- (8) אנשים אחים. קרוביס. ומדרש מגדס (ב"ר) דומין בקלסמר פניס:
- ידי) וַיִּשְׁמַש מַבְּבֶס כִּי נִשְׁבְּס מָׁמִי וגוי: 💮 אִימנה. מֿימין אֹם שנֿמי, כמו ואֹשמּאִילס אַשמאֿיל אַם שנֿמי, ואֿס מאמר סיס לו לינקד (9) אם השמאל ואימנה. בכל אשר משב (אשב) לא אמרמק ממך, ואשמיד לך למגן ולשור, ומוף דבר סולרך לו, שואמר (יד,
- יקיימינה, כך מלינו במקום אחר (ש"ב יד, יש) אם אָשׁ לְבַּמָין, ואין נקוד לַבַּיְמִין:

GEL CLXWIR - ELWR YT YT - WYWY - IIIX sisonoo

נּוֹפָּבֹרְוּ אָישׁ מִעַּלְ אַטִוּוּ: בּוּבְיּן וּיִפָּמּ לְנִים מֹפַּבְים וּבְּיִּלְאִ נִּהָבְ לְנִים בַּפֹּבְים הַבְּיִּלְאִ נִּהָבְ לְנִים בַּפֹּבְים יי וּיִבְחַר־לַוֹּ לֹוֹטּ אָת בְּלְ־בִּבָּר וּבְחַר לֵיהּ לוֹטּ יָת בָּל מֵישָׁר

יְּמֶּבְ בַּמְבֵרְ וַיִּאֶבְלָ מָּבְ וֹנְאָבִלְ מָבְ וֹנְאָבָלְ מָבְ בַּמְבָוֹנִ מָנְמֶבְאַ אַבְרָט וְמָּב בַּאָבְאַ בַּלְוֹמן וֹבְוָת אַבְּרָט וִנִיר בַּאַבַּמֹא בַּלְוֹמן

ליהוֶה מָאָר: ני נֹאַנְמֵּנִ סְבֶם בֹמִנם נִחַמֹּאָנם

מַם צַּפָּנָה נָגַוְבָּה נַקַרְטָה נִיְמָה: ירְאַה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־צַּהָּה ַנִיהנְה אָמַר אֶל־אַבְּרָם אַחֲבֵי^{, וַיִּי}

מוֹלֶם: ראָר לְךַּ אָהָנָגָּר וְלִיוַרְעָּרָ עַר ־ SI בָּׁרְ אֵּנִי בְּלְ הַאַּבְרָא אָמֶר אַנְּהָר

ÇÇÇL: בְאָבֶן גַּם־זַרְעָּדָ לֹנְבָר לְמִמָּנֵי נָה עַפְּרָא אָנו_מָּבּּוֹ ין אָמְרוּ אָם וּנְכַּלְ אָנְתְּ לְמִׁנִוּעְ וַאָּבֹּמֹא כֹּמָא וַכְנִינ אָפַּמִּר וֹהֹמִטֹּג אָטְיַזַוֹּהְנוֹ כּהֹפֹּנ טִאָנוֹן וֹאָהָנִג זִט בֹּנִנְ סִּנְאָנוֹ בֹהַפַּבֹא

نَّالِيَّكُ خِنْ كُلِّ كُنْلَاثُكِ : ⁴¹ לום טַטַּטַלְּיַב בֹּאָבֶּוֹן לְאַנְבַּיִּנִי מוּם טַלְּיִנְּ בַּאַנְהָא לְאוּנְכַּנִי

וְאָטְפְּרַשׁוּ גְּבָר מִלְנָת אֲחוּהִי:

ופְרַס עַד סִדוֹם:

ζήμΧ: נסובו בינוטבנו פבס וו نَعَنَمُ، صُلِيهِ خَيمُنَا خُمُونِئِينِا

نخْمَلُدُكُم نخْمَمُلُحُم: באַט שמו לַגפּוּנָא ילַבוּוֹמָא בּׁמּן מֵינִיף וַחָוּי מִן אַטְרָא ÄÄL KÄĖLO

אָבוּ זְיַנִי כָּלְ אַבְּעָּא בַּאָטַ עִוּנִי

לְּבְּ אֲשְׁלִנְּיִבְ וְלְבְּלֵּבְ מָבַ מְּלְמֶא:

shall thy seed also be numbered. number the dust of the earth, then of the earth; so that if a man can And I will make thy seed as the dust

thee will I give it, and to thy seed for

northward and southward and

look from the place where thou art,

him: 'Lift up now thine eyes, and after that Lot was separated from

And the LORD said unto Abram,

eastward and westward;

LORD exceedingly.

from the other.

13 wicked and sinners against the

Now the men of Sodom were

Plain, and moved his tent as far as 12 and Lot dwelt in the cities of the

they separated themselves the one 11 Jordan; and Lot journeyed east; and

So Lot chose him all the plain of the

Abram dwelt in the land of Canaan,

for all the land which thou seest, to

for unto thee will I give it.' 17 length of it and in the breadth of it; Arise, walk through the land in the

על שהיו שעופי זמה בחר לו לוע בשכונתם. (במקכת הוריות י: ב"ר): ה". לאילנות (ספרי עקב יא, י): בארץ מצרים. לורעיס (שס): באכה צער. עד לוער. ומדרש אגדס דורשו לגואי, (10) כי כלה משקה. ארן נמלי מיס (אונקלום): לפני שחת הי את סדום ואת עמורה. סיס אומו מישור: כגן

ילְפּיטְיִה אָבׁי לְבַּ אֶטְׁנִנָּה:

באַנֹמֹא אַנַ בֹּלנַ בֹא יִטְמִׁנוֹ!

ומדרש אגדה (ב"ר) הסיע עלמו מקדמונו של עולם, אמר, אי אפשי לא באברה ולא באלהיו: (II) כבר. מישור כמרגומו: מקדם. נקע מחלל חזרס (למורח), והלך לו למערצו של חזרס, נמלח נוקע ממורח למערצ.

(בו) ויאהל. ומס אסליס לרועיו ולמקנסו עד קדוס:

(משליי, ז): רעים. בגופס: וחשאים. בממונס (פנסדרין קע. ב"ר): לה' מאד. יודעיס רבונס וממכווניס למרוד (13) ואבשר סדום דעים. ואף על פי כן לא נמנע לוע מלשכון עמסס. ורבומינו (יומא למ:) למדו מכאן שַט רֶשֶׁעִיס יָרֶקֶב

ס' אל אברס, באומה שעה כשר היה, וק"ל): (14) אחרי הפרד לוש. כל ומן שהרשע עמו, היה הדבור פורש ממנו (מנחומל וילל י) (ולעיל שהיה לוע לללו וכתיבוירל בו (מדרש אגדה):

(15) אשר אם יוכל איש. כשם שלי מפשר לעפר להמנות, כך זרעך לה ימנה (הונקלום):

رَرْجُلُ שֶׁם מִוְבֶּחַ לַיִהְוָה: (פּ) בּאַבְוֹּג מַמִּבֹא אַּמָּב בּטַבֹּבוּנוּ נּאָעַל אַבֹּנְם נּיֹבֹא נַיֹּמֶת נּפַּנַס אַבֹּנָם נֹאָטֹא וּיטִיב

ילָגא עַמָּן מַדְבְּּחָא בָּרָם וָיָ: למואבו ממבא צלמלנו

built there an altar unto the LORD. Mamre, which are in Hebron, and 18 came and dwelt by the terebinths of And Abram moved his tent, and

מואב מואב מואב מואב ביום: ى ھَلْيَكَ مُرْفُد خُلُلْمُمْثِلِ لِيَحْرُمُ مِنْ بِهِ مَرْفِهِ لِيُعْرَفِد حدره، زربًا، جرياً، يخبرنجر يركب نبرئد

\$\$L: מַבְרָ צְבְיִים ימָבֶר בָּבָּע הַיִּאָר אָנְאָבׁוּ מֵלְבְּ אַבְּמְנִי וְאָמִאָבָרִ יַּצְּמְנִיהִ בּ סְדִם וְאָתְ־בְּרְשָׁעַ מֵלֶךְ עֲמִנְהַת יִּסְרִים וְעִם בִּרְשַׁעַ עַלְבָּא מְשְׁיּ מִלְטְמְׁע אָּט־בָּרָע מָלֶרְ עָברי קּרָבָא עִם בָּרַע מַלְבָּא

השַּגִּים הָוּא יָם הַמֶּלַה:

בְּוֹבֵי בַּיִּ خَلَلَكُمْمُلِد بَمُحِمِ مُمُلِّد مُثَلًا خَلَلَكُم مُن مَحْد مُثلًا

בּאַנְיִם בְּאָנִר מִרְיָנִים: קרְנִים וְאֶת־תַאּוּיִם בְּתָתְ וְאֶת וְיִּהְאֵיִם וְאֶת וְיִהְאֵנִה וְצְתְּתְנִי בְּבְשְׁנִּה בְּתְנִם וּאֵת אַשְׁוֹ וַנְּכֵּוּ אָת־רְפְּאִיםׁ בְּעַשְׁתְּרָת וּמְחוֹ יָת וּבְּרַיָּא דְּבְעַשְׁתְּרָת ַ בְּבְּבְלְמָמֶב וְנַיַמְּלְבִים אָמֶּב בִּבְרַלְמָמֶב וּמַלְבִּיֹא בַּמִּמֶּנִיב

الله المراعة المرات ال

וטבלל מללא במלמו: בְּבְרְלְמָמֶר מַלְכָּא בְּמֵּילָם וְהַנְה בְּיוֹמֵי אַמְרְפָּל מַלְכָּא

בּאַבוְנִם וּמִלְכָּא בַבְּלָת נַנִא は八分数 シベダロ

下位八口公: הקליא הוא אַתר אָלְ_מֹמֶׁל כֹּלְ אָבֶּוּן אָשְׁכּוֹּמִה לְמֵּיִהָּר

שְׁמֵּיִם מְּמְּבִע מְּלְּע מְּלְעׁ מִּלְעׁ מִּלְעַר מִנְיִם מִנְיִם מִּלְעִר מְּלָער יָתְ

לבלום ונט סטופוא צלטמטא بخאَلحَم مُمُتِك مُثِك خُم بخمَلحَم مَمُت مُثا هُنَه

מִבְבַבְא: מר מישר פארן דסמיף על ° וֹאָטִ עַוִינִי, בְּעַנְרָם מִּמְיִר מָּד וֹיִה חוֹרָאִי דִּבְּטוּרָא דְּשִׂמִיר

> the king of Bela—the same is Zoar. and Shemeber king of Zeboiim, and

2 of Sodom, and with Birsha king of

of Siddim—the same is the Salt Sea.

All these came as allies unto the vale

Gomorrah, Shinab king of Admah,

that they made war with Bera king

of Elam, and Tidal king of Goiim,

king of Ellasar, Chedorlaomer king Amraphel king of Shinar, Arioch

And it came to pass in the days of

thirteenth year they rebelled. 4 Chedorlaomer, and in the Twelve years they served

Emim in Shaveh-kiriathaim, and the Zuzim in Ham, and the Rephaim in Ashteroth-karnaim, were with him, and smote the Chedorlaomer and the kings that And in the fourteenth year came

wilderness. unto El-paran, which is by the and the Horites in their mount Seir,

(81) CCL X. 30 970 (E"C CE A):

שנמקבלו שמה מכמה אומות ומקומות, והמליכו איש עליהם, ושמו תדעל. (ב"ר שם): (I) אמרפל. הוא נמרוד, שאמר לאברהם פול למוך כבשן האש (עירובין נג:): מלך גורם. מקוס יש ששמו גוים. על שם

(2) ברע. רע לשמיס ורע לגריות (תנתותה): ברשע. שנתעלה גרשע (שם): שנאב. שווה הביו שבשמים (שם):

(3) עמק השרים. כך שמו (מדרש הגדס), על שם שסיו פו שדום סרפס (הונקלום). ומדרש הגדס יש סרפס: - הוא ים שמאבר. שם אבר לעוף ולקפון, ולמרוד בקב"ק (שם): בלע. שם העיר:

ימורים למוכו: המלח. לאחר זמן נמשך פים לחורו ונעשה ים המלח (שם). ומדרש אגדה (ב"ר) אומר, שנחבקעו הלורים שביבוחיו ונמשרו

(+) שחים עשרה שנה עבדו. ממשס מלכיס סללו את כדרלעומר: (ס)

(פ) ובארבע עשרה שנה. למרדן (שנת יל. ב"ר): בא כדרלעומר. לפי שסול סיס בעל סמעשס, נכנס בעובי סקורס

(ב"ר): והמלכים וגוי. אלו שלשה מלכים: הזוזים. הם זמוזמים (דברים ב, כ):

GEL CLXWIR - GLWR YT YT - LC'U' - VIX sisans-

خْلَامُمُ لَا نُقُلِدٍ: בְּטַבְּבֶּלְ עַּמֶּר: בְיַבְּבְּלְבֵילִ נְּיִםְ אָטַרְדְּבְּבְּיִּלְיִי הַיִּשֶּׁר בְּעָּרָלְאָר נְאַר יָת אָמִוְרָאָר בְּיַבְּיִלְיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים ב ַ הַוּאַ קַּבְּשׁ וַיַּבֹּוּ אֱתִּ־בְּלִ־שְׂבֵּה הִיא_ִ רְקַם וּמְחוֹ יָת בְּל חֲקַל

אַסְם מִלְחַמָּר בְּעֵמָל תַשִּׁבִּים: ומכש פֿלַת בוא אָתר נוֹתּבֹלי ⁸ ומָלָך צַּרְמָר וּמָלָך צְרֹיִם ניצא מֶלְךְ סְרֹם ימָלֶךְ עֲמֹרָה

אַרְבְּעָה מְלְבֶים אָת־הַחֲמִשְּׁה: مُثَرِّكُ بِمُثَمِّدٌ لَهَدُبُكُ مُثَرِّكُ هُذُكُكُ و וְמִדְשְׁלִי מֵלֶדְ בּוּלִם וְאַמֶּרֶפֶּלִ אַנו בְּדַרְלְמָּמֶר מָלֶבּ עִּילָם

رَيْظُرِد شِهْد الدَوْشِهُدُره ثَاثِت يَجْدِنُهُ وَهُرَا وَيُقَرِدُ فَقَرَا י חַמְּר וַיְּנֶסִי מֶלֶבְ סְּדָם וַעֲּמִרָה עַסְּקוּ חִימְרָא וַעֲּרִקּי ִמִּלְבָּא المَرْمُط يَاهِنِينَ فَكَالِنَ فَكَالِنِ بَمْنِهُدُ يَاظُرُنُهُ قَبْلًا قَبْلًا

וּגַלֶבוּ וֹאָטַבַלַּלְבַאַבֹּלִם וּיִּלֶבוּ:

ֵנֹגְמֶּבוּ נַגְּבְאוּ אָלְבֵּלְוּוֹ מִאָּפָּׁמְ וֹטִבוּ נִאָּטוּ לְמֵּנִשִּׁר פִּלְוּנ צִּינִאָּ

המעון לובא למושר הקליא: בְבְלֵת בִיא צוֹעַר וֹסַדַרוּ アギニバロ はひから בּגַּמוּרָה וּמִלְכָּא בְּאַרְטָה וּוָפַּל מַלְכָּא בַּסְרוֹם וּמַלְכָּא

日母母女: אַבְבַּׁהֹא מַלְכִוּן לַשְׁבִּיגִ ואַבויוך מַלְכָּא ٣٤٩٩ لَكَتُلَالُهُمْ ひかい ĿĒËĠ בעילם והדעל מלפא העממי

יִבְאָמִשְׁעַבּי לְמִוּבְא הַּבַּלוּ:

וֹגְמוֹבְר וֹנִים כִּלְ מִיכַלְּהוֹן אָטַבְּלָבְנְרָהָה סְבִוּם נְהֶבוּ זִטְ כֵּלְ עַּוֹּנִדֹּא צַסְבִוִם

> Hazazon-tamar. Amorites, that dwelt in of the Amalekites, and also the Kadesh—and smote all the country En-mishpat—the same is And they turned back, and came to

the vale of Siddim; the battle in array against them in Bela—the same is Zoar; and they set king of Zeboiim, and the king of and the king of Admah, and the Sodom, and the king of Gomorrah, And there went out the king of

against the five. Arioch king of Ellasar; four kings Amraphel king of Shinar, and and Tidal king of Goiim, and against Chedorlaomer king of Elam,

the mountain. there, and they that remained fled to and Comorrah fled, and they fell 10 slime pits; and the kings of Sodom Now the vale of Siddim was full of

victuals, and went their way. Sodom and Gomorrah, and all their And they took all the goods of

- $(\zeta ((\zeta \zeta \zeta \zeta \zeta \zeta));$ בְּד (יסושע יא, יו) בעל שמו, וכולן ממורגמין מישר, וכל אחד שמו עליו: - על המדבר. אלל סמדבר, כמו וְעָלִיי תַּשֶּס מְנַשֶּׁס שמו, ושל ממרא אלוני שמו (יג, ימ), ושל ירדן ככר שמו (יג, יא), ושל שמים אבל שמו, אבל השמים (במדבר לג, מט), וכן צַעַל (6) בהרדם. בהר שלהם: איל פארן. כתרגומו מישר. ואומר אני, שאין איל לשון מישור, אלא מישור של פארן איל
- (9) ארבעה מלכים וגוי. ואף על פי כן נלחו המועמים, להודיעך שגבורים היו, ואף על פי כן לא נמנע אברהם מלרדוף על שם סעתיד (שם וב"ר): בחצצן חמר. סוא עין גדי (אונקלום), מקרא מלא (בדברי סימים־ב כ, ב) ביסושפע: . יאונקלום מרגמו כפשומו, מקוס שהיו בני המדינה ממקבלים שם לכל משפט: - שדה השמלקי. עדיין לא נולד עמלק, ונקרא (ד) עין משפט הוא קדש. על שם סעמיד, שעמידין משס ומסרן לסשפט שם על עסקי מומר סעין, וסס מי מריצה (מנמומל).
- לסר, או כמו אל הר, ואינו מפרש לאיזה הר, אלא שכל אחד גַם באשר מלא הר מחלה. וכשסוא נותן ס"א בראשה לכמוב ההרהאו עומדם במקום למ"ד שבראשה, אבל (מ"א זו) אינה עומדם במקום למ"ד, ונקודה (מ"א לנקוד) פחח חחמיה, והרי הרה כמו לסר, כל מיצה שלריכה למ"ד במחלמה המיל לה ה"א במופה (יבמות יג:). ויש חילוק בין הרה לההרה שה"א שבמוף החיצה מאר כשדים מכבשן האש, וכיון שילא זה מן החמר האמינו באברהם למפרע (ב"ר מב, ו): 👚 הרה גהו. להר נפו, הרה בהר הרה ב הסמים מוגבל (מגובל) בהם, ונעשה נס למלך סדום שיצא משם, לפי שהיו באומום מקצמן שלא היו מאמינין שניצול אברהם (10) בארח בארח חמר. בארוח הכיב סיו שם, שנועלים משם אדמה למיט של בניץ (ב"ר). ומדרש אגדה (שם), שסיה למריסם:

המדברה, פתרונו כמו אל ההר או כמו לההר (להר), ומשמע לאותו הר הידוע ומפורש בפרשה:

אָנוֹ, אַבְרָנֶם וֹיִצְלְכוּ וֹנִינִא יָמֵּב אָנוּנִי, בַּאַבְּנָם וֹאָזַלְנִּ וֹנִינִּא ניקח אָם לַוְמִּ וֹאָנַר וְבְבַּמָּוְ בָּוֹן יִמְבוּ יִנִּ לְוִמּ וֹיִנִ פַּנִּוֹי בַּר

and his goods, and departed. 12 brother's son, who dwelt in Sodom, And they took Lot, Abram's

וַנְיִם בַּגַּגָ, בָרִית־אַבְרָב: בְּאָמִבְ. אַבוֹ, אָהָכִּלְ וֹאָבוֹ, הֹּדָּר עמלני וְעוּאַ מִּכְּוֹ בֹּאֵבְיָּוּ מַמִּנוֹאַ أَنْحَكِم لَاقْخُرْم أَنَّلًا كُمُخَدُّك نَمُنْهُ مُمَنِّدُهُ لَللَّهُ خُمُخُدُّه

אָלָמ לַיְמָיה דְּאַבְרָם: דאשכול ואחוהי דענר ואנון **※ひにひか** מֹבְרָאָר וְרִוּאַ מְּבִוּ בְּמִוּמְבִּי

with Abram. Aner; and these were confederate brother of Eshcol, and brother of terebinths of Mamre the Amorite, Hebrew—now he dwelt by the escaped, and told Abram the And there came one that had

שְׁמִלְּהַ מְּשִׁרְ וּשְׁלֵחֵ מִאָּוִת וֹּוֹבְיִּלִּים ÷¹ וַנְּהֶק אָת־חֲנִילָיו וְלִידֵי בִּיהֹוֹ וּוֹמְׁלֵּתְ אַבְּׁנְם כַּׁוּ וָמְבַּׁע אַנוֹו וּמְתַּתְּ אַבְּנִם אַנוּ אַמְטַבוּ

ביתיה קלת מאַרו אַבויני וֹזְבוּנו זִני מִילִימִוְנִיי

and pursued as far as Dan. house, three hundred and eighteen, forth his trained men, born in his brother was taken captive, he led And when Abram heard that his

ロド本に 投資に は母はおて マケ質型の: וֹהְבֹבוֹנו ווּכֹם וֹוֹנְבַבַּם הַּבַ ווּטַבֶּל אַלִיהָם ו לַוּלָּע עוּאַ

חובה דְּמִצְפּוּנָא לְדַמְשֶׁל: וֹמֹלְצְוָנִי, וּמִּטְׁנִין וּנְבַבַּנִּוֹ מַּצִ וֹאִטַבּׁלִיג הֹלַיִעוּן לַילָּוֹא עוּא

נְתְּלָא נְנָת מַּמָא:

hand of Damascus. unto Hobah, which is on the left and smote them, and pursued them them by night, he and his servants, And he divided himself against

אָנוַ_עַנְּאָרַ וֹאָנוַ_עַנְּאָרַ: לום אָבוּנו ינְבְבָּמוּן בַיְמִיב וֹלֵם לוֹם אָבוּנִיי וֹפְּנִינִי אָבוּיב וֹאָב וֹלְמָּר אָנו כַּלְעַבוֹרְכָמָ וֹנִם אָנוַ

also, and the people. Lot, and his goods, and the women 16 and also brought back his brother וֹאַטִּיִר וֹנִי כֹּלְ לַנְּוֹלָא וֹאַבּ וֹנִי And he brought back all the goods,

(12) והוא יושב בסדום. מיגרס לו ואח, ישינחו בקדוס (נ"ר):

מ), זה עוג שפלט מדור המצול (נדה סא. יוצ"ע), וזהו מיחר הרפאים, שנאמר (ו, ד) הַנְּפִילִּים הַיִּי בַּשָּׁרֶך וגוי, ומחכוין שִיַהֶרֶג ווסו נשלר, שלא סרגוסו אמרפל וחביריו כשסכו סרפאים בעשמרות קרנים. מנתומא (תקת כס). ומדרש בראשית רבס (מב, (13) ויבא הפליש. לפי פטומו זה עוג שפלט מן המלחמה, והוא שנתו כָּי רַק עוֹג נִשְׁמַר מָיֶמֶר הֶרְפְּאָים (דברים ג, יא),

דבר אחר שהשיאו לו עלה על המילה (ב"ר) כמו שמפורש במקום אחר): לברס וישל לת שרה (ב"ר): העברי. שבל מעבר הנהר. (ב"ר שם): בעלי בריח אברם. שכרמו עמו ברית (ב"ר) (ס"ל,

אליעור לבדו סיה, וסוא מנין גימטריא של שמו: – עד דן. שס משש כחו, שראה שעתידין בניו לסעמיד שס עגל (סנהדרין שַבַּיִּמ (מסליס ל, א), ובלע"ו קורין לו אינלניי"ר וברש"י כ"י אישמרייני"ר: שמונה עשר וגוי. רבומינו אמרו (נדריס לב.) - סממלמ כניקמ סאדס או כלי לאומנימ שסיא עמיד לעמוד בה, וכן מַנוֹךְ לַנַעַר (משלי כב, ו), מַנָפַמ סַמָןבַּת (במדבר ז, יא), מַנַפַמ וכן וְמְבֵלְ מֵנִיִמּ וּמְגֹר (מְסְלִים לֹסְ, ג) (פִמ"ו): דניביו. מוכו כמיצ (מ"ח קרי), וה אליעור (פּמ"ו) שמוכר למצוח, והוא לצון (14) וירק. כמרגומווזריו, וכן וַמַּרִיקוֹמִי שַׁמַבֵּינֶם מְּבֶבּ (ויקרא בו, לג), אודיין במרצי עליכס, וכן אָרִיק מַרְבִּי (שמוח מו, מ),

על שם עבודת אלילים שעתידה להיות שם (תנתומא): סראשון נעשס לו נם, חליו סשני נשמר ובא לו לחלום לילס של מלריס: עד חובה. אין מקוס ששמו חובה, ודן קורא חובה, בשבורמים זה לכאן וזה לכאן: דילה. כלומר אחר שחשכה לא נמנע מלרדפס. ומדרש אגדה (ב"ר), שנחלק הלילה, ובחלות (15) ויחלק עליחם. לפיפטומו מרם המקרא, וימלק הוא ועבדיו עליהם לילה, כדרך הרודפים שממפלגים אחר הנרדפים ζ(,):

تۋكك: אַתְּי אֶלְ־עֵנֶהֶ שְׁנְּה הָוּא עַנֶּק עּלְכִּיָּא דִּעָּמִיה לְמֵישִׁר מְפָּנָא בּבְבַבְקְמָת וֹאָטַבַעַּמֶּלְכְיִם אָמָהַב מִלְמִמָּנִי, זִט בִּבַבְבַלְקָמָב וֹנִט עז אַנְוֹנֵי מִוּבוּ מִנְכּוּתִ אָמַ לְקַבְּמוּתִיה ניאא מגי סֿים לקראתו וופק

څځ'با: אַנ 'בּיִּדִּ שְּׁהְ יְבְּיֵּהְ לְּהֵנִים נְחֲמָר וְהִוּאּ בְּחֶם נְיֵיֵן וְהְוּא כֹהֵן לְאֵל אַפִּיק לְחֵים נַחֲמָר וְהוּאּ بمَاخُونِ عُرُكُ مُرَاكِ مُرَاتِ سِنِيْنِي بَمَاخُونِ عُبُكُ مَاخُونِي فِيدِينِمُرَتِ

خُمْر مُخْبِبًا طِبُب هُمْنِهِ ثَمُنَا نَمُكُا:

444: בּבוֹנִים בּיִבוֹנִים נִימַּן לְנִי מַהְמֹּנִי בּיִנִינִים בִינִים מוּ מַּסְרָא

قلـ خْرْ بَوْهُمْ لْبَلْكُمْ كَالَـ خْلْ: يَتَدَخْرْ بَغْمُنَاءُ لَقَائِنَاءُ مَدَخْكَ: ממישי ניאָמֶר מֶלֶּךְ־סְּדָם אֶלְ־אַבְּרָה נַאֲמַר מַלְכָּא דִּסְדוֹם לְאַבְרָם

ענה שְּעָנִם נְאֶבֶּץ: עוֹבְקִינִי יֹבִי אָבְ-יִּבוֹנְעִ אָּבְ הֹבֹּיְנִוּ אָבִיֹתִינִי יִבּוּ בֹּאֵבְוִ בֹּבִם וֹנֹ אִבְ

ጿ⊏ំដ៉⊏: עאָמָּר אַלִּי הַמְּמְהַבְּיִה אָנִר הַיִּמָּר אַלָּא מַתַּרִי זְיִה אַבְּרָה: בּ וֹאִם אַפֿע מִכּּלְ אַמֶּע לְּוֹב וֹלְאִ וֹאִם אָפַּב מִכּּלְ בּלְבּ וֹלְאִ אִם מִעוּמִ וֹמָּג מִּבְוֹנִי לְּמָּבְ אִם מִעוּמָא וֹמַג מַּבְקַע מִסְנָּא

> なから FOTia

דוא בית דיקא דְּעַלְכָּא: ĿŮT

מְמְּמִנְתְּ בְּלִבְים אָלְ מִּלְאָבי:

לָאֶל מַלְאָד דְּקְנְיָנְיִנְיִ שְׁתָּנָא ⁶¹ [ְנְבָּרְבֶּיה נֵיּאַמְּרְ בְּרָוּךְ אַבְּרָם וְּבְּרְבֵיה נַאֲמָר בְּרִיךְ אַבְּרָם

מכולא:

הֹלְאָׁנִ בַּעֹלְנְנִינִ הָּתִּנִּא נְאַבְהֹא:

of Shaveh—the same is the King's kings that were with him, at the vale slaughter of Chedorlaomer and the meet him, after his return from the And the king of Sodom went out to

he was priest of God the Most High. 18 brought forth bread and wine; and And Melchizedek king of Salem

High, Maker of heaven and earth; '9 'Blessed be Abram of God Most And he blessed him, and said:

tenth of all. into thy hand.' And he gave him a 20 who hath delivered thine enemies and blessed be God the Most High,

take the goods to thyself.' Abram: 'Give me the persons, and And the king of Sodom said unto

Maker of heaven and earth, unto the LORD, God Most High, 22 Sodom: 'I have lifted up my hand And Abram said to the king of

Abram rich; lest thou shouldest say: I have made 23 shoe-latchet nor aught that is thine, that I will not take a thread nor a

בים רים אחד, שסוא שלשים קנים (פייע שקלים אז ראים), שסים מיוחד למלך לצחק שם. ומדרש אגדם (ב"ר), עמק שסושוו (TI) עמק שוה. כך שמו, ומלגומו למישר מפילו, פנוי מאילנומומכל מכשול: - עמק המלך. בית רישא דמלכא (אונקלוש),

(18) ומלכי צדק. מדרש אגדס סוא שם בן נח (נדרים לב: ב"ר): לחם ויין. כך עושים ליגיעי מלחמה, וסראס לו שאין שם כל האומות, והמליכו את אברהם עליהם לנשיא אלהים ולקלין:

בלבו עליו על שהרג אם בניו. ומדרש אגדה, רמו לו על המנחום ועל הנקבים שיקריבו שם בניו (ב"ר מד, ו):

(19) קנה שמים וארץ. כמו שֹבֶה שְׁמַיִּס נְמָבֶן (מהלים קמו, ו), על ידי עשיימן קנמן להיום שלו:

cal: (12) אשר מגן. משר ספגיר, וכן מַעַנֶּנְף יִשְׁרָמֵל (סושע ימ, ח): ויהן לו. מברס (יוצ"ע), מעשר מכל משר לו, לפי שסיס

(וב) הן לי הנפש. (הגופיס) מן השני שלי שהללת, החור לי הגופים לנדם:

(22) - הרכותי ידי. לשון שבועס (פ"כ), מכיס חֿני חֿמ ידי לחֿל עליון, וכן פִּי נִשְׁבַּעְמִי (ברחֹשִימ כב, מו), נשבע חֿני, וכן נַמַמִּי

(23) אם מחוש ועד שרוך נעל. מעכל לעלמי מן השבי: ואם אקח מכל אשר לך. ומס ממתר למת לי שכר מבית בְּמָף בַּשְּׁרֶה קַח מְמֶנִי (שם כג, יג), נוחן הני לך כמף השדה וקחהו ממני:

גנויך, לם מקמ: ולא האמר וגר. שהקנ"ה הבעימני לעשרני, שנמתר וַמַּבְּבֶּיְךְּ וגרי (יב, צ):

- ů숙건□: (a) מְּנֵרְ אָמֶהְבָּּלְ וּמִמְרָא בוֹם וֹלֵוֹוּ אָמֶבּוֹלְ וּמִמְרָא אִנּוּוּ וֹלַבּּלְוּוֹ ל וֹעְלֶלְ עֵׁ שְׁאָלֹמְהִים אָמֶה עַבְּלְבִוּ אָעֵה װּבְרֵהָּא בַאָּזַרְהּ הֹפֹּה הֹנֶּר בּלְמְּדִׁ, בַלְ אֵמֶהַ אֶבְלָוּ הַנְּמְרִים בָּר מִדַּאַכַלוּ עוּלִימָיָא וְחוּלָל
- מִצֹּן לֵבְ מִּכִּבְרָבְ הַבְּבָרְ הַאָּבִי: כאמָר אַכַיַּהיָרָא אַבְּרָה אָנָכִי דְבַרְיְהְנְהֹ אֶלְאַבְרָה בְּמָּחֲזֶה
- بالإلان المرابعة بجاً يُرْشِط جَنْد بَنَّه يَـقَشِط بحَد هَـٰـرُمٰع بَيْدًا يَحْجَنَد ַ שַּׁמוֹ לֵּי וֹאָנְכִי עַנְכַוֹּ הַבִּינִי, שַּׁמוּן לִי נֹאָנֹא אָזִילְ בַּלָא וֹלָעַ ניאטר אַבְרָם אֲדֹנֶי יֶהוֹהֹ מַה־
- זֹבה וְבַנָּב בּוֹבַ בּנְבַי יְבַבָּה אָטִי: וֹלָב וִבָּא בַּב בּנִטִּי יָבִינִי יָטִי: ּ וַלְאָמֶר אַבְּרֶם דֵוֹן לֵי לָא נְתַּמָּר וַאֲמָר אַבְרָם הָא לִי לָא יְהַבְּמִּ
- מממוד הוא וורשה: לְאֵ וֹוּבְׁמִּבְׁ זְּנִׁי כִּוּיִאִםְ אַמֶּבוֹ וֹהֵא לָאַ וּוֹבְטִּלָּבּ בּוּן אֶּלְבֵוּן בַּבַ וְהְנֵּה דְבַר־יְהְנֶה אֵלְיוֹ לֵאמֶר וְהָא פְּהְנָמָא דִּיִיִ עִּמֵּיה לְמִימִר

- النظظاليل:
- زالتٰ٪: مرشد فطبله ځك هنځك مند לְמֵּימֵר לְאִ שַּׁדְחַלְ אַּבְּרֶם פּטׁנֹמֹא בּוֹג מֹם אַבְּבָם בּנִבוּאַנ אַתַרו הַדְּבְרֵים הְאֵלֶה הָיֶה בְּתַר פְּתִּנִיִּא הִאָלֵין הַנָּה
- הוא דְּמַשְׂקְאָה אֶלִיעֶזֶר: וֹאָמֹר אַבְרָרם !! אָלְרָוֹם מֹאַ
- ביוביר הוא יירהנור:

- their portion. Eshcol, and Mamre, let them take men which went with me, Aner, 24 have eaten, and the portion of the save only that which the young men
- great.' shield, thy reward shall be exceeding saying: 'Fear not, Abram, I am thy XV LORD came unto Abram in a vision, After these things the word of the
- Damascus?' possessor of my house is Eliezer of hence childless, and he that shall be 2 what wilt Thou give me, seeing I go And Abram said: 'O Lord GoD,
- one born in my house is to be mine 3 Thou hast given no seed, and, lo, And Abram said: 'Behold, to me
- bowels shall be thine heir.' shall come forth out of thine own shall not be thine heir; but he that 4 came unto him, saying: 'This man And, behold, the word of the LORD

- (שם פפוק כה), לא נאמר והלאה, לפי שכבר נמן החוק בימי אברהם (ב"ר): בּמֹלְמַמֹם בּלִיבְם בּלִישָׁב הַךְ בַּבּלִים וֹמַבְנוּ (שמוחל־ה ל, כד), ולכך נאמר וַיִּפִי מביים נְמָעָלָ וַיִּשָׁנָ נַיִּשָׁב שַל הַבָּלִים יַמְּדָּ וַיִּמְלָּי (שמוחל־ה ל, כד), ולכך נאמר וַיִּפִי מביים בַסוּת נְמָעָלָ וַיִּשְׁיָּ הוא וַעַּבְּדְיו וַיַּבַּס, וענר וחביריו ישבו על הכלים לשמור, אפלו הכי הם יקחו חלקס, וממנו למד דוד, שאמר בְּמַלֶּק הַיֹּבַד (24) הגערים. עבדי אשר הלבו אחי, ועוד עור אשכול וממרא וגוי, ואף על פי שעבדי וכנסו למלחמה, שואמר (מו)
- . מבּוּקֿמִי מְשְׁבֵבׁ (מֹיוּב לֹה, יב), מעקר שרשיס, כך לשון ערירי ממר בניס ובלע"ו דעוענפּחמ"ם. ולי גרחֹס ער ועונס, מגורמ וְלָבִּי (2) הולך ערירי. מנחס בן מרוק פירשו לשון יורש, וחבר לו ער וְעֹנֶה (מלחבי ב, יב), ערירי בלח יורש, כחשר מחמר ובְּבֶל $\forall \Gamma$. $\forall \Gamma$ and Γ are Γ are Γ are Γ and Γ are Γ are Γ and Γ are Γ are Γ and Γ are Γ are Γ are Γ and Γ are Γ are Γ are Γ are Γ are Γ and Γ are Γ are Γ are Γ and Γ are Γ are Γ and Γ are Γ and Γ are Γ and Γ are Γ נס זה שהרג אם המלכים, והיה דואג ואומר שמא קבלחי שכר על כל לדקוחי, לכך אמר לו המקום אל חירא אברי בגדן (I) אחר הדברים האלה. כל מקוס שנאמר אחר, פמוך. אחר הדברים האלה. כל מקוס שנאמר אחר, מופלג (צ"ר מד, ס). אחר הדברים האלה.
- מגדס (פ"ר) שרדף סמלכים עד דמשק, ופגמרה שלנו (יומה כה:) דרשו נועריקון, דולה ומשקה מפורה רבו לההרים: (בראשים מא, מ), אפוטרופא שלי, ואילו היה לי בן היה בני ממונה על שלי: דמשק. לפי החרגום מדמשק היה, ולפי מדרש (ירמיה גל, נס), וכן פִי סַׁרְוָה עֵּרֶה (כֹפניה בֹּ, יד): - ובן בושק ביחי. כסרגומו, שכל בימי ניוון על פיו, כמו וַעַל פִיף וַשַׁן מב (שיר השירים ה, ב), וערירי לשון מורצן, וכן ערו ערו (מהלים קלו, ו), וכן ערום ימוד (מבקוק ג, יג), וכן ערשה מקע
- (3) הן לי לא נחח זרע. ומס מועלמ בכל אשר ממן לי:

نظلة: אַמַם נַיָּאַמֶּר לוֹ כָּה יִהְנֶה יָהָהוֹ נַאֲמַר כֹיה פְּדֵין יְהוֹן עַכָּוֹכְלִים אָם_עוּכָל ַ עַבְּטַרְגָא 正為はにはヒ رَّانَّةٌ אُكُنَّ بَبَانَةِ بَانَاتِهُ لِيَّالِيَا إِيْجَاءً إِيَانِهِ لِيُولَا الْيُولَا الْيُولَا

לַסְבָּׁע כּוִכְבַוֹּא אָם שַׁכּוָלַ לַמָּמָנִינ بۇچى بەفىد، خىزا كېشىنى بىئان

him: 'So shall thy seed be.' to count them; and He said unto and count the stars, if thou be able and said: 'Look now toward heaven, And He brought him forth abroad,

אַנְעַלְינִי: לְּנִינְעָׁר בּּנְעַלְּעָׁר בְּנְעַלְּעָׁר בְּנְעַלְּעָר: מִנְעַלְּעָר:

righteousness. He counted it to him for And he believed in the LORD; and

לְבְּ אֶתְרַהְאֶהֶלְ תַּנְּאָתְ לְרַהְּמֶה: אַרְעָּאַ הָרָאַ לְמֶּירְתַה: הוצאתיף מצור בשְּוּים לְמָת מאור דְּכִסְדָּאֵי לְמִתַּן לֶדְּ יָת שמי ניאטר אַלְיִוּ אַנִּי וְהַנְּה אַטֶּר נְאַטָר לִיה אָנָא יִי דְּאַפִּיקּקְּדְּ

land to inherit it.' of the Chaldees, to give thee this 7 LORD that brought thee out of Ur And He said unto him: 'I am the

« נּאַמֶר צַּרֹנֵי וֵהוֹה בַּמָּה צֵרַע בִּי וַאֲמַר יִי אֱלֹהִים בְּמָא צָרַע צֵרֵי צֵירָתְּנָה:

fai tirədai whereby shall I know that I shall And he said: 'O Lord GoD,

طَهُخُهُ لَئِد لَالِأَح: להְבְּהֵשׁׁ וֹהֹוּ לַהְבְּבָהֵשׁׁ וֹאִנֹכְ שַׁלְטַאּ וֹהוּגוּ שַׁלְטַאּ וֹבַבְינוּ נַיֹּאַמֶּר אֵלְיוֹ קַחָה לִיֹ עַגְּלְה נַאֲמַר לִיה קַבִּיב קַדְמִי עַגְלִין

שַׁלְטַא וְמֻפַּוֹנוֹא וּבַר וְוָלִר:

turtle-dove, and a young pigeon.' ram of three years old, and a she-goat of three years old, and a beifer of three years old, and a And He said unto him: 'Take Me a

בְּבַּבְי לַקְרָאַת רַעָּהוּ וְאָת־הַצָּפָּר לְאַ פִּיִלֹג לָהֲבֵּיל חַבְרֵיה וִיָּה עֹוֹפְּאַ יי אָטָם בַּמְּנֶדְ נִימֵן אִישֹׁ־בָּתְּרָוֹ וּפִבֶּיִג יְּתְּהַנוֹוְ בַּשְּׁנֵי וִיהַב פּּלְנָּיָּא וּוֹפֿע לַוְ אָּעַ־בָּּלְ אָבֶּע וּוֹבַעַּר וֹפֿבוּר פֿבַמוּנִי זָע בָּלְ אִבֶּוֹ

the birds divided he not. each half over against the other; but 10 divided them in the midst, and laid And he took him all these, and

- למעה (מנחומה חיי שרה ו ב"ר): קורא לכם שם אחר וישחנה המול. דבר אחר, הוציאו מחללו של עולם והגביהו למעלה מן הכוכבים, ווהו לשון הבעה מלמעלה שלך שראים במולום שאינך עמיד להעמיד בן, אברס אין לו בן, אבל אברהם יש לו בן, וכן שרי לא מלד, אבל שרה מלד (ב"ר), אני (פ) דייבא אחד החיצה. לפי פשומו סילילו מאהלו למוץ לראות הכוכבים. ולפי מדרשו (שבת קנו.), אמר לו לא מאלמגנינות
- סקב"ס משבס לאברס לוכות ולצדקס, על סאמונס שסאמין בו. דבר אחר במס אדע, לא שאל לו אות, אלא אמר לפניו, סודיעני (a) והאמן בה׳. לא שאל לו אות על ואת, אבל על ירושת הארץ שאל לו אות, ואתר לו בתה אדע: ויחשבה לו צדקה.
- יד): ועו משלשת. רמולשניר הנעשה בפנים, ושעירי מוספין של מועד ושעיר המחח יחיד (ב"ר): ואיל משולש. חשם (9) עגלה משלשה. שלשה עגלים רמו לשלשה פרים, פר יום הכפורים ופר העלם דבר של לבור ועגלה ערופה (ב"ר מד, במיום וכום ימקיימו בס, ממר לו סקב"ס בוכום סקרבנום (מענים כו:):
- וְסַבְּפָיר וְסַשְׁעִיר, מֶנֶך עֵן (שס כא). וישראנ נמשלו לבני יונה, שנאמר יוֹנָמִי בְּמַּגְעִי שָׁמֶלַע (שיר השיריס בּ, יד), לפיכך בתר שנאמר שְבְּבּוּנִי פְּרִים רַבִּיִם וגוי (מהלים כב, יג), ואומר הְשַׁיִל מַשְׁר רָאִים בַּעַלְ הַקְּים בַּעַלְי שלומו של שכינס שסוא אש: ואח הצפור לא בחר. לפי שסאומות עובדי כוכבים ומולות נמשלו לפרים ואילים ושעירים, בְּמַבֶּיהַ, כמה שנחמר להלן קשוֹבְרִים בֵּין בִּמְבֵי הְשַׁבֶל (ירמיה לד, יש), אף כאן חנור ששן ולפיד אש אשר שבר בין הגורים, הוא לסוריש לבניו את הארץ, כדכתיב (ית) בַּיוֹס סַסוּא בְּרַת סִ' אָם מַבְּרָס בְּרִית לֵמֹלָה וגו', ודרך כורתי ברית לחלק בהמס ולעבור בין (10) ויבחר אחם. מלק כל אחד לשני מלקים. ואין המקרא יולא מידי פשומו, לפי שהיה כורם בריח עמו לשמור הבעחתו ודליולשם מלוי, וכבשם של ממלם ימיד (ב"ר): והור וגוול. מור ובן יונס (ב"ר):

אַנְים אַבְרֶה: יי ניבע בהוס הל הפגרים נישב יוחה עופא על פלגיא ואפרה

הַמְּבֶׁר גְּדְלֶר נִפֶּלֶת עְּלֶיוּ: נְפְּלְנֵע מַּלְ־אַבְּרְנָם וְהַנֵּהְ אֵימָה נִפּלִה עַל אַבָּרָם וְהָא אֵימָה يزير مَשْمُשُ جِحْنَهُ إِمَادِيمِانَ يَمِنِهُ خَمْنِهُ خَمْنِهُ إِسْبِهِ إِنَّالِهِ إِنْ يُرْمُهُ

נֹמֹבֹרוּם וֹמִנִּי אָנִים אַנַבֹּמ מֹאָנִי בִּילִבְיוּן נִיפַּלְטוּן בַּטִין נִיפַּנִן גַרויַהְיָה זַרְעַּדְּ בְּאָבַעְ לַאֵּ לְהָם בּיִּירִין יְהוֹן בְּנָּה בּאָרַע לָא וֹיאָמֶר לְאַבְּוֹם וֹנְהַ שֹׁנְה כֹּיַ וֹאֵמֵר לְאַבְּנִם מִבָּה שֹׁנַה אָנִי

וֹעָם אַטַרַיַנְיָּר אָאָר יַעָּבָרוּ בָּוֹן

الألمابك: אַלְבֹּנְ וֹאַנִוֹנְיִנְיִי בֹּנִי בֹּגְאַנִּ בֹּנִבְיִהְ בַּגִּוֹ וֹפְּטִּנוֹ בִּנִוּ וֹפְּטִנוֹ

בְּאָבְוָם טַפַּבְר בְּאָנְבָר מִנְבָר: المُقِلِدُا الْعُلِيدُا الْعُلِيدُا עֿבֿוא

שְׁבֶּיִם אַּנְן הַאָּמִרָ, עַּרַ הַנְּה: ⁹¹ וֹבְוֹב בֹּנִמֹּג זְמִּוּכוּ נִיֹנִּע כֹּג לְאָב וֹבְרֵאֵּ

יַּהְרוֹן אַבְּרֶם:

לבל סוי נפלה עללוהי:

נְיָהְיוֹ אַבְעַ מְאָר שְׁנָין:

בְּלַנְיָנְאָ סַנְּנִ: ואף ות עמא הופלחון בְּחוֹן

בּמִּלִם שַּׁעַלְבַר בְּפָּיִבוּ מְבָא: אָבְאַׁדְטָּגוֹב וֹאַטֹּ טִטְבֹּדִּיָּה בְּנִע אָבֹטִטֹבּ

הַלְכֹא אָבׁוּ לָא הָּלִים חוֹבָא しけいは必止

באמוראה ער קען:

drove them away. upon the carcasses, and Abram And the birds of prey came down

even a great darkness, fell upon him. fell upon Abram; and, lo, a dread, sun was going down, a deep sleep And it came to pass, that, when the

afflict them four hundred years; and shall serve them; and they shall stranger in a land that is not theirs, of a surety that thy seed shall be a And He said unto Abram: 'Know

great substance. afterward shall they come out with 14 shall serve, will I judge; and and also that nation, whom they

good old age. peace; thou shalt be buried in a But thou shalt go to thy fathers in

iniquity of the Amorite is not yet 16 shall come back hither; for the And in the fourth generation they

וספרמס, כמו יַשַּׁב רוּמוֹ (מסליס קמו, ימ), רמו שיבּחֹ דוד בן ישי לכלומס (פדר"ח כח), וחֿין מגימים חומו מן סשמיס, עד שיבוחֿ מפי רבינו יסודה ב"ר שמואל. וכן הגירםא ברש"י כ"י ובכ"י אחרת כתיב כך פי' רבינו מאיר ב"ר שמואל): רושב. לשון נשיבה לפגריס, שבמריס מרגומו פלגיא, ופגריס מרגומו פגליא לשון פגול, כמו פְּגִּוּל הִיאָ (ויקרא ימ, ו), לשון פגר (כך שמעמי ויהב פלגיא, נחחלף להם חיבת פגליא לפלגיא, וחרגמו הפגרים פלגיא, וכל המחרגם כן טועה, לפי שאין להקיש בחרים (שמואל-א מו, יע): על הפגרים. על הבמרים. (מ"א הפגרים מחרגמינן פגליא, אלא מחוך שהורגלו לחרגם איש בחרו (II) העים. סוח עוף, ועל שם שהוח עמ ושוחף חל הנגלוח למיש שלי חובל (לשה"ר חיוב מ, כו), כמו וַפַּעַמ הֶל הַשְּׁלֶל שבסמום, רמו על סמומום שיסיו בְּלִין וסולכין, ואם סלפור לא בחר, רמו שיסיו ישראל קיימין לעולס (פם"ו):

(13) כי גר יהיה זרעך. משנולד ילמק עד שילאו ישראל ממלריס ארבע מאום שנה, כילד, ילמק צן ששים שנה כשנולד (12) וחנה אימה וגוי. רמוללרומומשך של גליומ (ב"ר): מלך המשיח (פק"ו):

בטרן מלרים, מלח לה להם, משנולד ילחק (כה, לו) ביגר פֿבְרֶסֶם וגרי, בַיִּגָר יִלְמַק בַּגָרֶכֶר, וַיַעֲקֹב בֶּר בְּמֶבֶן מַם (מהלים קה, כג), ואחס לכיך לסוליא מסן כל סשנים שחי קסח אחר לידח עמרס, ושחי עמרס אחר לידח משס: 🗆 בארץ אא להם. ולא נאמר ומשוב שנומיו של קסמ ושל עמרס, ושמונים של משק שקיק כשיללו ישראל ממלריס, אין אמק מולא אלא שלש מאות וממשים, רד"ו, הרי ארבע מאום שנה (פד"ע ג פדר"א מא). ואם שאמר במלרים היו ארבע מאוש, הרי קהש מיורדי מלרים היה, לא ישקב, וישקב כשירד למזרים אמר (מו, ט) ימי שני מגורי שלשים ומאם שנה, הרי ק"ץ, ובמזרים היו מאמים ועשר כמנין

(+1) וגם אח הגוי. וגס, לרצוח מרצע מלכיוח (צ"ר), שמף סס פְּלִיס על ששעצרו מח ישרמל: דן אנבי. צעשר מכוח לְנוּר בְּמְבֶן בְּמְנוּ (ברמִשׁיִם מוּ, ד):

ולפיכך מת ס' שנים קודם ומנו (ב"ר סג, יב), ובו ביום מרד עשו (ב"ב מו:): משובה (מנמומה): - הקבר בשיבה טובה. בשרו שימה ישמעהל משובה בימיו (ב"ר ל), ולה ילה עשו למרבות רעה בימיו, (ai) ואחה חבא. ולא מראס כל אלס: אל אבוחיך. אביו עודי עבירס ורס וסוא מָצַשְׁרוֹ שִיבּא אליו, למדך שעשס מרח (ב"ר): ברכוש גדול. בממון גדול כמו שנאמר וַיִנְנְלוּ אָם מִנְּבָיִם (שמות יב, לו):

GEL CLAWIR - ELWR 7 7 7 7 - WWY - IVX sissis

וֹלַע אַמֹטֹא מֹגֹבוּעֹא יי וְשְּׁבִי אַשָּׁה אַבְּרְם לְאִ יְלְבִי עְנִ וְשָּׁבִּר אָשִּׁה אַבְּרָם לָא יְלִיבִה XVI no children; and she had a Mow Sarai Abram's wife bore him the Jebusite.' עַנְרְנְשֶׁי וְאֶתַ־תַּיְבִוּסְי: (ס) זְּבְגִּישְׁאֵי וְיָהְ יְבִוּסְאֵי: Canaanite, and the Girgashite, and יי וֹאָטַ בַּאֶּמְנְרִ וֹאָטַ בַּלֹבֹּוֹהְיָ, וֹאָטַ וֹנִטַ אֵמְנְרָאָ, וֹנִטַ בֹּוֹהֹלָאָ, וֹנִטַ and the Amorite, and the ڹڎؚڐڎ؉٤ and the Rephaim, لڤليٽۈك، لڤل ווט שטא ווט פואן ווט and the Hittite, and the Perizzite, וַפֿגַרמּנִי: בובולאו: the Kadmonite, נאט זע הַלְמָאָר וֹנִע לַנִּוֹאָר וֹנִע 6ı المالية الم the Kenite, and the Kenizzite, and فلاية מְצְּבְוֹם מַּגְ עַנְּבְוֹנִ עַנְּגָרָ נְתַרַ great river, the river Euphrates; מַּג וַנְינִא נַבּא וַנְינִא פַּנִני: from the river of Egypt unto the ַ בְּעַשִׁי אָת־הָאָנֶי אַ הַיּאָת מִנְּהַר אַבוֹא בוֹבא מוּנִיבוֹא בַּמֹאַבוֹם ,bnsl sidt nəvig I əvsd bəəs ydt otnU' לום למומר לללב ועלוני וני sı אַלַנְם לַּנִית לַאַמָּר לְזַּרְעָּב covenant with Abram, saying: בומא בענא נזר ון עם אַבְרָם בַּיִּוֹם הַהוּא כְּרַָת יְהוָהָה אָת־ In that day the Lord made a between these pieces. אַמֶּר עַּבָר בֵּין הַנְּזְרָים הָאֵכֶה: مُلَم قِل هَذِينَه بَهُذِيا: and a flaming torch that passed أنبت بهد خفا نخوند هم וֹבֹא עַנוּר דְּמָנוֹ וּבָעוֹר דְאִישָׁא darkness, behold a smoking furnace, sun went down, and there was thick رَزْتُر بَهُوْهِ خُمُن رَمَّكُمُا بَرُنُ بَيْنَا مِنْهُم مَكِن لَكَخُرُم تَرْن And it came to pass, that, when the

נפרע מאומס עד שמממלא קאמס, שנאמר (ישעיס כו, מ) צָּקַאַפְּאָס בְּשַׁנְּקֶס מְּרִיבֶנָּס (קועס ע.): פרן ומזרון, וכלב בן מזרון מבאי סארן סיס: - בי לא שלם עון האמורי. לסיום משמלם מארזי עד אומו ומן, שאין סקב"ס מְדַבֵּר עמו וכרת ברים וס, כדכתיב לחת לך את סארך סואת לרשמה, וכן סיה, יעקב ירד למלרים, לא וחשוב דורותיו, יסודס (16) ודור רביעי ישובו הגה. לאמר שיגלו למלריס יסייו שם ג' דורומ, וסרציעי ישוצו לארץ הואם, לפי שבארץ כנען היס

name was Hagar.

handmaid, an Egyptian, whose

בְּמָׁם (כמ, מ), קַמֶּס מַׁלְמֶּמִי (לו, ו), הַבֵּס שְׁבָּס יְבְּמָמֵך (רוֹם ה, מו), וכשהמעם לממה הוה לשון הווה, דבר שנעשה עכשיו והולך, וזס חילוק בכל חיבס לשון נקבס שימודס שחי אוחיות, כמו בא, קס, שב, כשסעעס למעלס לשון עבר סוא, כגון זס, וכגון וְכָמַל שוקעמ, ואי אפשר לומר כן, שהרי כבר כמוב ויהי השמש לבא, והעברת מנור עשן לאחר מכאן הימה, נמלא שכבר שקעה (פמ"ו). . אליליס בגיסנס (פס"ו): באה. מעמו למעלה, לכך סוא מבואר שבא כבר, ואס סיס מעמו לממס באל"ף, סיס מבואר כשסיא דבר זס: השמש באה. שקעס: ועלשה היה. משך סיוס: והנה חנור עשן הוו. כמו לו שיפלו סמלכיום עובדי (דר) ויסי השמש באס. כמו ויַסִי שַם מְרִיקִים שַׁבַּוּסֶם (בראשים מב, לס), וַיְסִי הַם קוֹבְרִים אַישׁ (מלכיס־ב יג, כא) כלומר ויסי

לארך ישראל קוראסו גדול, אף על פי שסוא מאוחר בארבעס נסרום (פם"ו) סיולאים מעדן, שנאמר וָסַנְּמֶר בֶּרֶבִּישִי סוּא פְּרֶמ (18) לזרעך נתחי. למירמו של סקנ"ס כלילו סיל עשויס (נ"ר מד, כנ): הנהר הגדול נהר פרת. לפי שסול דנוק כמו בְּמָׁם מִס בַּנְּטָן (כמי ו)י בַּמְרֶב בִימָ בְּמָׁם וּבַּבְּמֶר בִימָ אָבָׁם (טְסִמַר בִי יִר):

קניזי קדמוני, עמידיס לסיום ירושה לעמיד (ב"ב נו. ב"ר), שנחמר חֱדוֹס וּמוֹקְב מִשְׁלוֹחַ יָדֶס וּבְּגֵי עַמּוֹן מִשְׁתַעְּמָס (ישעיה יחֹ, (19) אח הקיני. עשר אומות יש כאן, ולא נתן להם אלא שבעה גוים, והשלשה אדום ומואב ועמון (ב"ר מד, כג), והם קיני (ב, יד), משל הדיומ, עבד מלך מלך (שבועות מו:), הדבק לשחוור וישחחוו לך:

(02) ואח הרפאים. מרן עוג, שנמתר נס סַסוּמׁ יִּקְבַמֹּ מֶבֶן רְפְּמִיס (דנריס ג, יג):

اْجُكِ مُطْتُكِ مَجُكُ، لَا يَمُثُلِكِ كَاتُكِ:

dar (E"r): (I) שפחה מצריה. בת פרעה הימה, כשרחה נסים שנעשו לשרה, חתר, מועצ שחה במי שפחה בנית וה, ולח גבירה בנית

נוֹמְעָׁמ אַבְרָב לְלַוְלַ מִּבְי: אָל־שְׁפְּחָהִי אַנּלַי אָבְנָה מְמָנָה לְנָה צַּמָהִי מָאָם אָהְבָּנֵי מִנָּה ֶּ נֵּא הֹֹאֹנֹוּ יְהְוֹּעְ מִלְבֶּוֹע בּאִ-נֹאָ מִוֹהֹוּ יִי מִלְמִּילַע הִיִּ**עְ** כָּהַוֹּ

مُثَمِّد مِّذِبُ لَا كُمُّكُنَّ مَحْدُكُم خَجُدُا ः त्रूर त्वर्रात्यं खंद्वत्यंत यद्यर् וַטַּקַּע מְּבָׁוּ אֶמָע_אַבְּבָּם אָע_

<u>יוְלְטַׁע וַשַּׁלֵּלְ וְּבְרְמָּע בְּעִּינְיִי</u>: ⁺ וֹגֹּבֹאָ אֶבְ_עַׁלֵּע וֹטַּעַע וַשְּׁנֶאָ כֵּג

خئمًا رَفِقًا هِنُو كِهَدُرُهِ هِنِهُا

Ţŗ ŢøŸ⊓;

השפט יהנה בְּבוּיִלֶּף וַמַּבֶּאְ בַּיִּ הַבְּׁהָהַ נְאֵקָל לְּדְּ וַבְּוֹהָ אֲבִי עַּבְּיאָם וְקַלִּים ַ הְּבֶּוֹשְׁ אַנְכִּוּ דָּטַשׁוּ הָפַּטִּטִי, לְּי הַּלְּבַׁ אַנֹא יִנִיבִיע אַמִּשׁי וּשָאַמֶּר מְּבַוּ אָבְ-אַבְּבַבַ טַּמָּבַּ

מְפַּנֵיתַ: בְּמֵּינְגִיף: וַהְשְּׁבְּנֵי שְׁבְׁי וַהְבְּרֵח בְּצֵּינִכִּי וְשִׁרָּי שְׁרֵי וַעֲּרִלֹּהִ שְׁרֵי שפקתה בנבה עשירקה השוב ביריה עבירי לה דקמין يَدْهُونَ هِجَرُنَ هُمْ شُنَّ، بَيْنَ يَهُونَ هَجُرُنَ خُهُنَا بَهُ هَرْمَانِهِ نٿنڙنك:

עַּמִּיִם בַּמִּוְבָּר עַלְ הַעָּוֹן בְּדֶרֶרְ עַיִּמִיִּא בְּמִרְבָּרָא עַלְ עִינָא ﴿ لِيَرْهُمُ فِي مَرْهَا لِيَالِدِ مَرِ مِنَا لِهُمُخْتِيهِ مَرْهُمُ فِي قِيرُ مَرْ

וַלבּגַל אַבֹבַם לַמִּגמָב מָּבַג: וַ וֹשְׁאָמֶר שָּׂרַי, אֶל־אַבְרָם הַנֵּּה ' וַאֲמַרַת שָּׁרִי לְאַבְרָם הָא כְעַּוֹ

לאַבְרָם בַּמְלַע לֵיה לְאָתַוּ: בּאַבֹּהֹא בַכֹּלָהֹן וִינַבַּע וֹטַבַּ הֹסֹר שְׁנִין לְמִטַּב אַבֹּרָם בולב מגבולא אמשב מסוש וּוֹבֹנִע מָּנִוּ אִטַע אַּבֹנִם וֹע

בְעֵינַהָא: אָבוּ עּדִּינְאָת וְקַלָת רְבּוֹנְתָה וֹמֹאַכְ לַנְיַט עַוֹּנִר וֹמִצִּיאָט וַעַוֹיַנִי

خَمْرَتُهُ نُهُ لَا لَا تُرْبُهُ نِصَرُكُ: וֹאַמֹנע מָנו לַאַּבָּנִם צוּן

באובוא בעולבא:

hearkened to the voice of Sarai. through her.' And Abram may be that I shall be builded up pray thee, unto my handmaid; it I, restrained me from bearing; go in, I Behold now, the LORD hath sarai said unto Abram:

Abram her husband to be his wife. land of Canaan, and gave her to Abram had dwelt ten years in the 3 the Egyptian, her handmaid, after And Sarai Abram's wife took Hagar

was despised in her eyes. that she had conceived, her mistress 4 she conceived; and when she saw And he went in unto Hagar, and

thee.' the LORD judge between me and conceived, I was despised in her eyes: when she saw that she had bandmaid into thy bosom; and wrong be upon thee: I gave my VM' :msrdA ornu biss isrse bnA

and she fled from her face. And Sarai dealt harshly with her, that which is good in thine eyes.' 6 thy maid is in thy hand; do to her But Abram said unto Sarai: 'Behold,

way to Shur. wilderness, by the fountain in the 7 her by a fountain of water in the And the angel of the Lora found

- בימי: לקול שרי. לרוח הקדם שבה (ב"ר מה, ב): (2) אולי אבוה ממוה. לימד על מי שאין לו בניס שאינו בנוי אלא הרוס (ב"ר): אבוה ממוה. בורוס שאכניס לרסי למוך
- עולס לו מן סמנין, לפי שלא נאמר לו ואעשך לגוי גדול עד שיצא לארך ישראל (שס): ששסמס עשר שניסולה ילדה לבעלה מייב לישה החרה (יבמות קד. ב"ר): - לשבה אברם וגור. מגיד, שהין ישיבה חולה להרך (3) וחקח שרה. לקחמס בדבריס מבריך שוכיח לידבק בגוף קדוש כוס (שס ג): מקץ עשר שנים. מועד סקבוע למשס
- מראה עלמה כאילו היא לדקת, ואינה לדקת, שלא וכתה להריון כל השנים הללו, ואני נתעפרתי מפיאה ראשונה (פ"ר שם): (+) ויבא אל הגר ותהר. מנימס כמשונס (פ"ר מס, ד): ותקל גבירתה בעיניה. ממרס, שרס זו מין מַמְרֶס כְּנְלְיְנֶס,
- לנקבס), שסכניסם עין סרע בעיבורס של סגר וספילס עוברס, סוא שסמלאך אומר לסגר הגין הֶרָס, וסלא כבר סרמס וסוא ושומק (ג"ר מס, ס): אובר נחחי שפחחי הור ביני וביניך. כל בינך שבמקרה מסר, וזס מלה, קרי ביס ובֵינַיָּךְ (ר"ל נוכה אלא עליך, וסיס לך לסמפלל על שנינו, וסיימי אני נפקדת עמך (ב"ר). ועוד, דבריך אמס חומם ממני, שאמס שומע בזיוני (a) חמסר עליך. חמס העשרילי, עליך אני ממיל העונש, כשהמפללת להקצ"ה עה הפן לי וְאָנֹכִי הּוֹלֶךְ עַרִירִי, לא המפללת
- (6) וחענה שרי. הימה משענדת נה נקושי (נ"ר מה, ו): מבשר לה שמהר, אלא מלמד שהפילה הריון הראשון (ב"ר):

GEL CLXWIR - ELWR 7 7 7 - WWY - IVX Sissis

- מְבֹוּ וּבְּבְהַהִּ אָנְכִי בַּבְחַה: משבר נבבקר אנכר נבאמר מפני צף אָנִיא ילאָן אַהָּ אָנִלְא באַט וְאָנְרִי בַּבְבְּינִי בְּבְבְּחִם. נְאָמִרָם מִוֹּ בְּינִייִּ
- : 1,1; אָבְ יִּלְבְנִשְׁיִבְ וֹבִישְׁמִּנְּ עַנִּים בְּנִים בַּנְיִּטְגַּ נְאָהֶטַהְּבָּגַגַּג
- ÜLZ: אַבְבָּר אָטַ־זַּבְעָּךְ וְלְאָ וְסָבָּר אַסְנֵּוּ זָטַ בָּנָכִי וְלָאָ וְטַמְּנָוּן
- : בַּוֹי֖֖֓֓֓֓֓֓֓֓֡֡֡֡֡֡֝֡֡֡ نَهُمُوَمِّعُمْ خُدِهُمُو أَدِينُكُ عُمْ مِهُدِي نَهُمُوَمِعُمْ عُدَد كَحَدَم نَتُ יי הָרָה וְילַבְהָ בֵּן וְקְרָאָם שָׁמוֹ מִעּרָיִא הַנְלִידִין בּר וְתַּקְּנִוֹ ניְאַמֶּר לְהַ מִלְאַנְּי יְהַנְּה הַנְּּוֹי הַנְּּוֹד נִאָמַר לִה מַלְאָבָא דִּייִ הָא אַהְ
- וֹנֶג פֿג בֿוּ וֹמּגְ פֹּנִג כֹּגְ אָּטִגוּ
- <u>הַלְם בֹאֵנטִי אַהַבוֹר בְאֵי:</u> אַמָּה אֵל רֶאֵי כֵּי אֲמִרְה הַגָּם ניקקרֶא שֶׁם־יְהוָֹה הַדִּבֶּר אֵלֶיהְ
- ראָּ, עַנָּעַ בֵּין־קָּדֵשׁ יִבֶּין בְּּרֶר: * הֹלְבֵלוֹ לֵבוֹא לִבּאָר בָּאָר בַּעוֹר בַּעוֹר י

- אָלָא מֹבַלַא: رَبْعُمَدِ بَارُّدِ مُخْلَنَا مُثَرِّدٌ خُدِيثَانِ الْغُمَدِ بَارُدِ خَمْنَهَا يَـمُدَر مُزُا
- נִיֹאַמֶּר לְהֹ מַלְאַבְּ יְחִנְּה שִׁיּבִי נַאֲמַר לַה מַלְאַבָּא דַּייִ חַּיּבִי
- יַ נִיְּאִמֶּר לְהַ מַלְאַבְּ יְהֹנְְׁה הַרְבָּה נַאֲמַר לַהּ מַלְאַכָּא בּייָ אַסְנְּאָה
- *4,4,4
- אָשוני, וֹמֶבוּ: יהון צְרִיכִין לֵיה וְעַלְ אַפִּי כָל יהי צריך לכולא ואַר אָנִשָּׁא יַן וְהָוּאִ יַהְנָהׁ פָּרָא אָרְם יְדְוֹ בַבֹּל וְהוּאִ יָהִי מָרוֹד בָּאֵנְשָׁא הוּא
- מבוני בווא בער דאָנוּג'י לי: בוֹנִגְאַ אָּבִי, אָמָבִע אַּב אָנֹאַ מַמַּע אָלַבָּע אַטַּ ענאַ אָלַבָּא וֹגּלִיאַט בֹּמִמֹא בּין בְּאָטְמַלַּלַ
- בא ביא בין רַקם יבין הַגָּרָא: בְּמַלְאַב מַוּמֹא אִטַּטְוּוּ הַּלְעַ מֹל כוֹ לוֹבֹא לִבוֹנֹא בוֹנֹא

- mistress Sarai. said: 'I flee from the face of my and whither goest thou?' And she 8 handmaid, whence camest thou? And he said: 'Hagar, Sarai's
- hands. and submit thyself under her 9 unto her: 'Return to thy mistress, And the angel of the Lord said
- for multitude. seed, that it shall not be numbered 10 unto her: 'I will greatly multiply thy And the angel of the Lord said
- the LORD hath heard thy affliction. shalt call his name Ishmael, because child, and shalt bear a son; and thou unto her: 'Behold, thou art with And the angel of the LORD said
- his brethren.' and he shall dwell in the face of all and every man's hand against him; . his hand shall be against every man, And he shall be a wild ass of a man:
- seeth Me?' Have I even here seen Him that art a God of seeing; for she said: 13 LORD that spoke unto her, Thou And she called the name of the
- Kadesh and Bered. Beer-lahai-roi; behold, it is between Wherefore the well was called
- מוס לני בלס: (8) אי מזה באה. מסיכן באם. יודע סיס, אלא לימן לס פחח ליכנם עמס בדבריס. ולצון אי מוס, אים המקוס שחאמר עליו
- (9) ויאטר לה מלאך הי הוי. על כל אמירס סיס שלוח לס מלאך אחר, לכך נאמר מלאך בכל אמירס ואמירס (ב"ר): (יא)
- בּלְבְּנִיןְ מִקְנַנִּשׁ בְּשְׁבְּוִיִּם (יִרמיים כב, כג): וקראח שמו. לווי סוח, כמו שלומר לוכר וְקַרָחָם שָׁם שָׁמוֹ יִלְּמַק (יו, יע): (II) הגך הרה. כשמשוני מסרי, כמו פְּנַיְ פְּרֶס, דמשמ מנוח (שופעיס יג, ס): וילדה בן. כמו ויולדם, ודומס לו ישַׁנְּמְ
- לקמיס: ויד כל בו. הכל שונאין אומו וממגרין בו (ב"ר מה, מ): ועל פני כל אחיו ישכון. שיהיה זרעו גדול: (בו) פרא אדם. אוסג מדגרוח (נ"ר) לנוד חיוח, כמו שכחוג (לסלן כא, ז) וַיִּשֶׁג צַּמִּדְבֶּר וַיְּסִי רֹבֶּס קַשְׁם: ידו בכל.
- **UCTO (2"C):** רגילה לראומס, שהרי מנוח ראה את המלאך פעם אחם ואמר מוח נמוח (שופטים יג, כב), וזו ראחה ארבעה זה אחר זה ולא במדברום, ראימי שלוחו של מקוס, אחרי רואי אומס בבימו של אברסס, ששס סימס רגילס לראום מלאכיס (ב"ר), וחדע שסימס . אמס אל ראי, ומשמע שסיא רואס סכל, ואין שוס דבר רואס אומו): הגם הלם. לשון מימס, וכי קבורס סיימי שאף סלוס (13) אחה אל ראי. נקוד ממ"ף קמ"ן, מפני שסום שם דבר, חלום סרחים, שרוחם בעלבון של עלובין. (מ"ה דבר החר

- בַּלֶּר יִמְּבֶּלִּאַלִ: אַבְרָם שֶם בְּנָוֹ אֲשֶׁר־יִלְּדָה יקּרָא אַבְּרָם שׁוֹם בְּרַיֹה וּשַּׁבֹּע בַּיֹלֶנ לַאַּבַּנִים בַּוֹ וּיַלַנְא וּילִיבע בַיִּנ לְאַבַּנִם בַּע
- لِهَٰڎُڐ٥: (٥) אַּבְּיִנִים בּּבְּבְיבִים בַּנְּרֵב אָנַב יִּאָמָמֹאַלְ בָּר יִבְינִים בַּנָּר יָה יִאָּמָמֹאַלְ וֹאַבֹבֶם בּוֹ מִּמְלִוֹם מִּלֹנִי וְמֵּהָ וֹאַבֹבֹם בּב טַמָּוֹן וְמֵּנִי מִּנִוֹ
- تبترير جون زبرت بهره: אַבְּרָׁם וֹגְאִמֶּר אֵלְיוּ אָנִי־אֵלָ מִּבְּי לִיהּ אָנִא אֵלְ מִּבִּי פֹּלְט בֹּוֹבַמִּי ريانتهم هُدُرَا تَبَلِّم نُعَلِّب هُمِا هُدًا لَهُنَاؤِرَانَا خِهَدُنُا لَهُمُو
- ث (زَفِح هَٰٰٰذِلُ ◘ مَح فَٰٰلًا اللّٰكِقُالِ لِأَقَحِ هَٰٰذِلُهُ مَٰ لِهُ فِينِالِ لِمَاذِرِ حَ لْمُلَحُّكُ مِينَكَ خَمُّهُم مُمِّد:

אַמָּוֹ אֱלַהָים לַאִּמָּר:

- לאַב בַּמִּוֹן מִנִּים: אַנֹי טַנָּטַ בְּנַנְטַ אַטַּנְּ וַנְיַנְיַטַ אַנְּאַ נַאֵּ נְּזַּבְ לַנְמָּגְ מַמֵּנְ וּנְיַנֵי,
- אַב_הַמָּנוֹ גּנוֶם נָתַמֵּיף: אַלנים וֹנִינִי מִמֹּנִ אַלנִנִים כֹּנִ ، إِذِهِ إِقَالَهُ مِنْكَ

- בּילִידַת הְנְר יִשְׁמָעֵאַל:
- نكن هذات: וּנִבוֹ, אַבְּבְּם בּּוֹשְׁמָמֹנִם מֻּלֹנִי וַבִּוֹנִי אַבְּנִם בּב שַּׁמָּמִוּ וַיַּמָּמַ
- נאַסִינְ זְטִבְּאַ בְטִבְּאִ <u>" וֹאֵשׁלְּע בֹנִינִי בּנִוֹּ יבִוֹלֵי וֹאִשׁוּן לַנְמִּי בּון מִוּמִנִוּ יבּוּלִּנַ</u>
- מְמֵּנְעַ גְּיָ לְמִנִמָּר:
- לאַב פֿנּג מַּמָמָגו:
- לאַב פֿוּג מַמְמָגו וְיַבְבַּשַׁבּ: هَٰذُلُهُ نَانِي هُٰمُكُ هَٰذُلُنُهُ كُلِّنَا هُٰذًا אַנן אָמוֹב וֹלָא וֹנִלֹנוּ מוָג וֹנו אָמֹבּ

- Abram called the name of his son, And Hagar bore Abram a son; and
- to Abram. years old, when Hagar bore Ishmael And Abram was fourscore and six
- be thou wholehearted. God Almighty; walk before Me, and Abram, and said unto him: 'I am XVII old and nine, the LORD appeared to And when Abram was ninety years
- multiply thee exceedingly. 2 between Me and thee, and will And I will make My covenant
- God talked with him, saying: And Abram fell on his face; and
- father of a multitude of nations. with thee, and thou shalt be the As for Me, behold, My covenant is
- thee. multitude of nations have I made Abraham; for the father of a 5 called Abram, but thy name shall be Neither shall thy name any more be

- (+I) באר לחי רואי. כמרגומו בירם דמלפך קימם מימחזי עלה:
- עליו וקראו ישמעאל (מדרש אגדה): (EI) ויקרא אברם שם וגר. אף על פי שלא שמע אברסס דברי סמלאך שאמר וקראם שמו ישמעאל, שרחס רוח סקודש
- (16) ואברם בן שמונים וגר. לשנתו של ישמעאל נכתב, להודיע שהיה בן י"ג שנה כשנימול, ולא עכב (מדרש אגדה):
- ב' אונים, וכאש סגוים, אומיף לך אומ על שמך, ויסיו מנין אומיומיך כמ"מ, כמנין אבריך (מנמומא נדכים לב:): זמן שסערלה בך אמה בעל מום לפני (נדרים לא: מנחומא ב"ר). דבר אחר והיה ממיה, עכשיו אחה חסר ה' איברים, ב' עיניה, חמים. אף וה לווי אחר לווי, היה שלם בכל נסיונותי. ולפי מדרשו, החהלך לפני במלום מילה, ובדבר הוה חהיה חמים, שכל מקוס שסוא במקרא פירושוכך, די שלו, וסכל לפי סענין: החהלך לפני. כמרגומו פלה קדמי, סדבק בעבודמי: והיה (I) אני אל שדי. הני הוה שיש די בהלהוחי לכל בריה, לפירך החהלך לפני, וההיה לך להלוה ולפטרון (ב"ר). וכן כל
- (2) ואחנה בריחי. ברימ של מסבס, וברים סמרן לסורישם לך על ידי מלוס זו (ב"ר):
- שנאמר בבלעס (במדבר כד, ד) נַפֵּל וּבְלוּי עֵינְיִס (אַגדם בראַשִים), בברייםא דר"א מנאמי כן (פרקי דר"א פר"ט): (3) ויפל אברם על פניו. ממולה השכינה, שעד שלה מל לה היה בו לה לעמוד (הנהומה), ורוח הקדש נלבה עליו, ווהו
- סשכינס, עד שסומיפס ליסושע (נ"ר מו ה), שנהמר וַיְקְרֶה משֶׁה לְסוֹשֵׁע בּן נין יְסוֹשָׁעַ (במדבר יג, מו): מקומו, ועכשיו אב לכל העולס (ברכוח יג.), ואפילו רי"ש שהיחה בו מחחלה לא זוה ממקומה, שאף יו"ד של שרי נחרעמה על (a) כי אב המון גוים. לשון נומריקון של שמו (שנה קה. ב"ר), ורי"ש שהיהה בו בהחלה, שלה היה הב הלה להרה שהוה

וּנֹיבׁלמְטָּוּ אָטַ בּּנוֹנוּנְיִ בּוֹלֹוּ וּבֹוֹנָשׁ וּאַכֿוֹם וֹטַ בֿוֹמָוּ בּוֹן מִוּמִנוּ تظٰٰ×١: بنتقيد كبيت بفككت مفلا نغفننك

٢٨حين، نختلةك هنتانك: ללבות מולם להנות לף בנימי ובין זרְשָׁךְּ אַבְּיִרָּהָ לְּדִרְטָּם

۲۵۲۵۰۵۰ לְאָּנִוֹנִי מִנְלְיִם וֹנִינִינִי לְנִים נֵלְכֹּהַתּוֹ לְאִּנִסְהָּנִי הַּלְם וֹאָנִינִ ֵ אֲבֶּוּ מְנִיבְּיוִבּ אֲבִי בְּלִבְאֵבָוּא בְּנָתֹּוּ אֲבַת שִוּטְבוּטִבּ יָּט בָּלְ אַבְעָּא نَّرْتَنَ، كِلِهِ بِكِيْنَامُكِ هَتَاثِيكِ هِنَ لَهُقِيا كُلِهُ لَكِذُكُ خُفُتُكَ ثَنَ

וֹזַבְעָּבְ אַנִוֹנִיגּ אַנִוֹנִים: וְאַמֵּר אֶלְהִים אֶלְאַבְרָהָם וַאֲמַר יִי לְאַבְרָהָם וֹאַמַּ יָת יַאְמֶר אֶלְהִים אֶלְאַבְרָהְם וַאֲמַר יִי לְאַבְרָהָם וֹאַמַּ יָת

بنوبح حُول جُحـانِجُد: יבָּינִיכֶּם יבָין זַרְעָּךְ אַמְנֶיִיף וֹאָט בּׁנִינִי אַמְּנֵב שֹׁמְמֹנְנִי בּוֹנִי בּוֹן כֿוֹמִוּ בַּטֹּמְנוֹ בּוֹ מִוֹמָנִוּ

יביניקם: וֹבְיֹנִעְ לְאָּנִע בֹּנְיִע בֿוֹנִי נִינִי לְאָּע כֹּוֹם בֹּוֹ מִוֹמִנִי וּנֹמִלְטֵּם אַט בֹּהַּב הֹבֹלִטַבָּט וֹטִיּוֹבוּוּ זֹט בֹסֹבֹא בֹהוּבַלָטַכִוּוֹ

לא מוּדְרְעָּהַ הָיא: يْظُولْنِ حُوْلِ مُحْدِم كَا لِتَجْدِ كَيْشُد خَيْنِهِ يَأْخِياً خَفْظُهُ مُحِدٍ خَد ינו פֿלְבוֹכֹּע לְּבִינִיכֹּעׁ וֹלֻיִּע בְּּוֹעִ פֿלְ בִּׁכִּינִא לְבִּבוּיכִוּן וֹלְיִע

> בהלמון בעממיא מוב יפטון: **إ**خِبْهُا אָטַׁבְּ בַּמָאָב מָאָב נַאָּפַּיִּשׁ יָמָדִּ לַחָּדָא לַחָּדָא

לְבְבִיהוֹן לְלֵיִם מָּלִם לְמִנְהוֹי

Ç⊓iY Ç₩Ç⊓:

44-44

לְכוּן כָּלְ דְּכוּרֶא: بحددردرا بحرا خذك خيثك ملائد

بترتردل:

יבו שְׁמִנָּנִי יַמְיִם יִמְּיִב לְבָּיָם יִבַּר שַׁמִּנְנִיא יִימִין יִנְיִוּ לְבִין

עממין דְּלָא מִבְּנָדְ הוּא:

thee, and kings shall come out of 6 fruitful, and I will make nations of And I will make thee exceeding

and to thy seed after thee. covenant, to be a God unto thee generations for an everlasting after thee throughout their between Me and thee and thy seed And I will establish My covenant

will be their God.' for an everlasting possession; and I sojournings, all the land of Canaan, 8 seed after thee, the land of thy And I will give unto thee, and to thy

thee throughout their generations. covenant, thou, and thy seed after 9 as for thee, thou shalt keep My And God said unto Abraham. And

you shall be circumcised. seed after thee: every male among 10 keep, between Me and you and thy This is My covenant, which ye shall

and you. a token of a covenant betwixt Me 11 flesh of your foreskin; and it shall be And ye shall be circumcised in the

not of thy seed. with money of any foreigner, that is that is born in the house, or bought throughout your generations, he circumcised among you, every male And he that is eight days old shall be

- (٦) והקמותי את בריתי. ומס סים סברים, לסיום לך למלסים: (6) ונחחיך לגוים. ישכאל ואדוס, שהרי ישמעאל כבר היה לו ולא היה מַבַּשְׁרוֹ עליו:
- (8) לאחווח עולם. ושם אסיס לסס לאלסיס, אבל (בר ישראל) סדר במוצם לארך כמי שאין לו אלום (כמובות קי:):
- (9) ואחה. וי"ו זו מוסיף על ענין ראשון, אני סנס ברימי אחך, ואחס סוי זסיר לשמרו, ומס סיא שמירמס. זאם ברימי אשר
- (10) ביני וביניכם וגוי. אומס של עכשיו: ובין זרעך אחריך. סעמידין לפוולד אמריך: המול. כמו לסמול, כמו משמרו המול לכם וגוי:
- (II) ונמלחם. כמו ומלמס, וסנו"ן בו ימירה לימוד הנופל בו לפרקיס, כמו נ' של נושך ונ' של נושה. ונמלחס כמו ונשלמס, שלמה לומר עשות כמו לעשות:
- (שו) יליד בית. שילדמו סשפחס בנית: מקנת כסף. שקומו משנולד: מבל ימול לשון יפעל, כמו יעשה, ימכל. (ברש"י ישן מינו):

לבורת מולם: حَفَظُكُ لَكُنُكُ لَا لَكُنُ لَا خَلَمَكُمُ لَا حَفَظُكُ لَنُكَ كَثَمُ لَا خَلَقَكُ لِللَّهِ لَا خَلَقَكُ لِل

خظئه هُمَات:

everlasting covenant. covenant shall be in your flesh for an must needs be circumcised; and My that is bought with thy money, He that is born in thy house, and he

다릅L: (Q) הַנְּפָשׁ הַהָּוֹא מִעַּמֵּיהְ אָת־בְּרִיהָי אֵנְשָׁא הַהוּא מִעַּמִיה יָה קִּיָמִי אָת־בְּשָּׁר עַרְלְתוֹ וְנִכְרְתָוֹ בִּסְרָא דְּעּירְלְתֵיה וְיִשְׁהַיצִי וֹמִנֹקוּ זַּלְּנִר אַמְּנֵר לְאֵנַמִּוְלְ וֹמִּנַלְ צַׁכִּיּנִא צַּלְאִ יֹנִזָּר זִנִי

sA': mshsrdA onto biss boD bnA covenant. from his people; he hath broken My foreskin, that soul shall be cut off 14 not circumcised in the flesh of his And the uncircumcised male who is

מְּטָה שְּׁרֵי בָּי שְּׁרֶה שְּׁבֶּה שְּׁרָה שְׁבֵרִ אִמְּשִׁבְּ לְאִיִםְקְבֶרָא אָבִי לָאִ שִּׁקְבִי, יָנו שְׁמַה שָּׁבִי, אָבִי

שָרֶה שְׁמַה: رَيْجِمُد كَرِيْرِي كُرِيجَدُلُهُ وَيَحْمَدُ لَهُ مَا يُغْمَدُ لِمُعْدَلُهُ وَيُعْدِدُ خُولُكُ وَيُعْدُلُوا فَي of nations; kings of peoples shall be bless her, and she shall be a mother 16 will give thee a son of her; yea, I will And I will bless her, and moreover I

her name Sarai, but Sarah shall her 15 for Sarai thy wife, thou shalt not call

מַלְבֶּי עַּמָּים מִמֶּנָה יִהְיְיּ: לְבְ בֵּוֹ וּבֶרַבְמִּיהָ וְהֵוֹנָה לְנִיּוֹם יברקתי אֹמָה וְגַם נָתַּמִי מִמֶּנָּה

מַלְכִּוֹ בַּמְּלָמִוֹ בַּמַּטִמוֹאַ מִנָּעַ كِكَ قِد رَهُٰ كُذُونِهِ بِنُتِ، كِذِبُهُا נְאֶבְרֵיךְ יְמַהְ וְאַךְ אָמֵין מִנָּה

is a hundred years old? and shall 'Shall a child be born unto him that and laughed, and said in his heart: Then Abraham fell upon his face, of her.'

نهزات جيلا: יַנְלֵּדְ וְאָּם־שְּׁבְּׁה הַבְּתְרְהִשְּׁשְׁעִּים שְּׁנְין יְהֵי וְלֵר וְאָם שְּׁבְיה הַבִּתּ رَزَفُر هَٰذُلُكُم مَرَافِئُرُ، رَنَجُكُمُ فَنُومٌ هَٰذُلُكُم مَرْ هَفِيكِ، رَكَٰكِ،

تبهدر بهدر فردد:

that Ishmael might live before Thee! And Abraham said unto God: 'Oh

Sarah, that is ninety years old, bear?

לוּ וֹמְתֹּמֹאַל וֹשְׁנִיר לְפַּׁנִירְיּ: וְהְּמִׁמֹאֵגְ וִנִיבוֹם בוֹבֹמֹנֵי: ⁸¹ נְיֵּאְמֶּׁרְ אַּבְּׁנְדְּיֵם אֶּלְ עַהְאֶלְנִים נַאָּמָּרְ אַּבְּּנְרָהָם בָּּדָם הָּיִ לְנִי

ימיס, כמו שמפורש במקכם שבת (קלס:): (13) המול ימול יליד ביחך. כאן כפל עליי, ולא אמר לשמונה ימים, ללמדך שיש יליד בים נמול לאחר (מ"א לאחד) שמנה

(יבמום נה.) ומם קודס זמנו (מ"כ המור כב ג): משיגיע לכלל עונשין ונכרחה, אבל אביו אין ענוש עליו כרח, אבל עובר בעשה (קידושין כע): ונכרחה הנפש. הולך ערירי (14) וערל זכר. כאן למד שהמילה באוחו מקום שהוא ניכר בין זכר לנקבה (שבח קח. ב"ר מו, ה): אשר לא ימול.

(31) לא חקרא אח שמה שרי. דמשמע שריליולא לאחרים, כי שרס מחס שמס, שחסא שרס על כל (נרכוח יג. ב"ר):

כמזו במקנם: כל אחח בנה עמה ומניקחה לא הביאה, והיא היניקה אח כולה (ב"מ פו. ב"ר כב מ). הוא שנאמר (כא, ו) הֵנִיקֶה בְּנִים שֶׁרֶה ב"ר בסנקת שדים כשנלרכה לכך ביום משתה של ילתק, שהיו מרנגים עליהם שהביאו אסופי מן השוק ואומרים בננו הוא, והביאה (16) וברכחי אחד. ומס סים סברכס, שמזרס לנערומס (צ"ר) שנהמר קיִמָּס לִי עֶדְנָס (ברחשית ימ, יב): וברכחיד.

בני מ"ק שנה, בימי הברסס נהמעמו השנים כבר, ובה השות כה בעולם, ולה ולמד מעשרה דורות שמנה ועד הברסס, שמיסרו מס שסקצ"ס עושס לי: ואם שרה הבת תשעים שנה. סימס כדלי לילד, ולף על פי שדוכות סכלשוניס סיו מולידיס כמו שַנְגְלֹס נְגְלֵימִי (שמוחל-ה ב, כו), הַכוֹקֶס חַפֶּס (שס־ב מו, כו), הף זו סיה קיימה, וכך המר בלבו, הנעשה הפד זה להתר ושממ, ושרס לא האמינה ולגלגה, וזהו שהקפיד הקב"ה על שרה ולא הקפיד על אברהם: הלבן. יש ממיהום שהן קיימום, (דו) ויפל אברחם על פניו ויצחק. זה מרגם מונקלום לשון שמחה וחדי, ושל שרה לשון מחוך, למדח שמברהם הממין

(18) לו ישמעאל יהיה. סלואי שימים ישמעאל, איני כדאי לקבל ממן שכר כוס: יהיה לפניך. ימים ביראמך, כמו מולדומיסן בני פ' ובני ע':

לַזַּבְׁמָּוְ אַּבַוֹבְיוּי: בְּרִיתִי אָתָּוֹ לְבְרָית עּוֹלֶם לִקְנִם עָלָם לִבְּנִתִי בְּתְּרִיתִי: אָטַ הָּמִנְ וֹגִּבְוֹעַ וֹנִיבַעַנְיִנְ אָטַ וֹגִּבַעַנִ וֹאָבַנִם וֹנִי בַּנֹמָו הַמָּוִיבַ ور אִשְׁתְּּהְ יִבֻּלְהִים אֲבָל שְּׁרֶה וַאַּמַר יִיְ בְּקִּישִׁטְא שָּׁרָה אִתְּתְּ בּי אִשְׁתְּּהְ יִבֻּלְהַים אֲבָל שְׁרֶה וַאַמַר יִיְ בְּקִישְׁמָא שְׂרָה אִתְּתָּה

ילטטיו ללוי גדול: ţŵrø¤ וֹבִיבְנִינִי אָנִי בֹּמֶאָּב os בַּרַכְּחִי אַלוֹּ וְהִפְּרִיתִי אַנְוֹּ הְאַ בְּרִיכִית יָמִיהּ וְאַפִּישִׁיֹה إنجان אָלוּיִאָלְינִאָלַ אָלוּמִּטָּיוּה

بَيْد جَهْزِه بَعَيْدِه: אַשֶּׁר מַלֵּד לְףְ שְׂרָה לַמּוֹעֵּר יַהְלִיד לְףְ שְׂרָה לִיְמָנְא חָדִין נְאֶטַ בְּּנִיטָּנִ אֶלַנִם אֶטַ נִאָּטַלַ נְנָט לַנְמָנ אֶלַנִם מָם נִאָּטַל

ממל אַבְרָהָהָם: יי נוכץ לְבַבֶּר אִטַּוְ נוּמֹלְ אֶלְיָוִם וֹמָּוּאִי לְמַלְלְא מִּמִּוּה וֹאִסְׁטַּלְּלִ

כּאָמֶוֹר דְבֶּר אָתִּוֹ אֶלְיִים: מְּבְלְטָּׁם בַּמְּמֵם בַיּנִם בַיַּנִם בּוֹע אַבְרָנְוֹם וֹּלְמִל אָנוַבּמֹּהַ מעונע פַסְפָּוּ פָלְרַוֹבֶּר בְּאַנְאָוֹ, ³² וֹאָט פֹֿלְ-וֹלְיִבֹי בֿיטוּ וֹאָט פֿלְ- פֿביש וֹנִט פֿלְ וֹלְיבוּ בֿיִטִּשִּ נִיּלַח אַבְרְדְּהַם אָת־יִשְׁמָעֵאַל בְּנִוֹּ

בְּהַמְלוּ בְּשָּׁר עַרְלְתְּוֹי «פּמ^{، د} لَهِٰٰ בُلَٰٰئِٰ ם בُلَٰ فَهُمْ لَٰ مَ ثَنَاهُم هَٰٰئِنَا

יוֹלִיד וְאֶשְׁנְבֵּיה לָעַם סַנִּי: יוליד להדא הבי עפר נקרריו מאָר יָמֵיה וְשַּׁסְּוּיִתִי יָמֵיה לַחְדְּא בינבו ועל ישמעאל קבילית צלותף

בְּהַעֹּא אַנְעַוֹרָנְעַא:

וֹשׁבֹא בּוֹן מִמֹלַווִנוּ, בַּאַּבֹבונים:

<u> بريا ۲۲ ۲۲</u> בְּבְרֵן יוֹמָא הָדֵין בְּמָא דְּמַבֵּיל ולגו לט בֹסֹבֹא בַמּוּבַלַטַבוּוּ בנובא פֿאַלמו, פוט אַבובבם וני כל זבנו פספוה כל וּבַב אַבְבַבַם נִט וָאָמָהָאַב

المالك المالك المالك ישמה מוון כד עור בסרא ĹÄĊĊĊロ

> after him. an everlasting covenant for his seed establish My covenant with him for shalt call his name Isaac; and I will wife shall bear thee a son; and thou And God said: ''Nay, but Sarah thy

make him a great nation. princes shall he beget, and I will multiply him exceedingly; twelve and will make him fruitful, and will thee; behold, I have blessed him, And as for Ishmael, I have heard

unto thee at this set time in the next 21 with Isaac, whom Sarah shall bear But My covenant will I establish

and God went up from Abraham. And He left off talking with him,

had said unto him. foreskin in the selfsame day, as God circumcised the flesh of their of Abraham's house, and топеу, ечегу таlе атопд the men 23 and all that were bought with his and all that were born in his house, And Abraham took Ishmael his son,

in the flesh of his foreskin. and nine, when he was circumcised And Abraham was ninety years old

ואח ברימי אקים אח ילחק (ב"ר): אח בריחי. בריח המילה חהא מסורה לורעו של ילחק: מכאן למד קל וחומר בן סגבירס מבן סאמס, כחיב סנס ברכחי אוחו וספריחי אוחו, וסרביחי אוחו זס ישמעאל, וקל וחומר (סנסדרין נמ:). ואח בריחי אקים אח ילחק למה נאמר, אלא למד שהיה קדוש מבטן (שבח קלו:). דבר אחר, אמר רבי אבא, לפי שאומר והקמומי וגו', יכול בני ישמעאל ובני קעורה בכלל הקיום, מלמוד לומר והקמומי את בריתי אתו, ולא עם אתרים שנימול, וק' שנה של אברהם. (פ"א, ואם בריםי למה נאמר, הרי כבר כסיב ואמה אם בריםי משמור אמה וזרעך וגו', אלא וקראת את שמו יצחק. על שם הלמוק. ויש לומרים (מנמומל קורה יב), על שם העשרה נפיונות, ול' שנם של שרה, ומ' ימים (פו) אבל. לשון המחח דברים (הונקלום), וכן שַׁבֶל מַשְׁמִנים שַׁנַהְנוּ (ברחשיח מב, כה), שַׁבֶל בֵּן מִין לָהּ (מלכים־בּ ד, יד): (פסוק א) הְמְּבַּגְּרְ לְפָּנִי, פּלִמ קדמי:

(20) שנים עשר נשיאים. כענניס יכלו (צ"ר), כמו נְשִׁימִיס ְרוּתַ (משלי כה, יד):

(שב) מעל אברהם. לשון נקים סוח כלפי שכינה, ולמדנו שהלדיקים מרכבתו של מקום (ב"ר מו, ו):

אומרים, אילו ראינוהו לא הנחנוהו למול ולקיים מצוחו של מקום (צ"ר): וימל. לשון ויפעל: (ES) 🗆 בעצם היום. בו ביום שנלטוה, ביום ולא בלילה, לא נחיירא לא מן הגוים ולא מן הלילנים, ושלא יהיו אויביו ובני דורו

אָלְיַר בְּיִנְמָלְוִ אָּת בְּשָּׁר עְּרָלְתִּי: יַ וְיִשְׁמְמֵאֵלְ בְּנְוְ בַּוֹן־שְׁלְתַ מְשְׁרֵוּ וְיִשְׁמָאֵלְ בְּרֵיה בּר תְּלְת

المالك מַסְבֵוּ שְׁנֵין כַּדְ נִוֹרְ יָתְ בָּסְרָא

in the flesh of his foreskin. years old, when he was circumcised And Ishmael his son was thirteen

נישְׁלָּמֹאַלְ בֹּנִוּ: مَّ جِوْצِطُ הَرِاْם بَأَيْهَ بَهَارَا يُحِدِثِهِم جَجِدًا "نَهِم مِدِرًا هُمَهِيَةً

אַבְרְהָם וִישְׁמָעֵאָל בָרִיה:

circumcised, and Ishmael his son. In the selfsame day was Abraham

왔다: (로) بظرَّتِ حُوْل مُعْن جُالِ تَخْد نظرِهِ לכ" וְכְּלְ־אַנְׁמֶּׁר בִּינִינְ וְלְיִר בְּינִי וְכָלְ אֵנְמֵּר בּינִינִי וְלְיִר בִּינִיא

אָרְגְּיַרוּ עִמֵיה: עוביני פַספָּא מו פָני עממיַא

were circumcised with him. bought with money of a foreigner, 27 born in the house, and those And all the men of his house, those

75.5 Haftarah is Isaiah 42:04 - 72:14 no 30 - 75.7

ַבַיֶּנֶם: מו וְהָוֹא ישֶׁב פְּתַח הַאָּהֶל בְּחָם וְהוֹא יָהֵיב בִּהְרַעַ מַשְּׁבְּנָא ייכם נגרא אַלְיוֹ יְהְיֹהְי בְּאַלְיֵוֹ, מִמְנֵיֹא וֹאִטִּוּלְ, לִיה וֹ בַּמֶּישָׁבִי מִמְרַא

כְמֵיחַם יוֹמָא:

the day; sat in the tent door in the heat of XVIII by the terebinths of Mamre, as he And the Lord appeared unto him

נּיִשְׁנַּיִרי אֶּרְצָּהוּ: נּיבְּׁלֹ לְמְּרָאִטִּׁםְ מִפְּּטִּע בַאָּצִילְ וָרָהַסְ לְמַבְּמִוּהָּעוֹן מִשְּּרַתִּ ַ אַנְּמְּים נַצְּקְים עָלְיֵר נַיַּרְא הּּבְּרִין קָנְמִין עַלְּיִה נִחָּיָא

תַּמִּכֹּלָא יַסְנִיד עַל אַרַעָּא: וּיִשְּׁא מִינָיוֹ וַיַּרָא וְהְנָה שָׁלְטָא וּוְקַר וּוְקַר עִינִהי וַהָּוֹא וְהָא חְּלְהָא

and bowed down to the earth, to meet them from the tent door, him; and when he saw them, he ran and, lo, three men stood over against and he lifted up his eyes and looked,

- ברחשית מו), ברחשית רבה. רש"י ישן): ממירא שסיס וקן, מס עשס סקצ"ס שלח ידו ואחו עמו, שנאמר וְבֶרוֹח שָמוֹ סַצְּרִיִם (נחמיס ע, ח), לו לא נאמר, אלא עמו (אגדם (24) בהמולו. בספעלו כמו בְּסְבֶּרְטְׁס (ברמֹשִימ בּ, ד): (בהמולו. ימל מברסס סנין, וממו בערלמו ורלס לממוך, וסיס
- שלבל ישמעאל שסיס ילד, סווקק לחמוך ערלס ולפרוע סמילס, לכך נאמר בו אח (ב"ר מו, ח): (es) בהמולו אה בשר ערלהו. באברסס לא נאמר את, לפי שלא היס מסר אלא ממוך בשר, שכבר נממעך על ידי משמיש,
- (62) בעצם היום הוה. שמלאו לאברסס ל"מ שנה ולישמעאל שלש עשרה שנים, נמול אברסס וישמעאל בנו:
- פו:): באלוני ממרא. סוא שנתן לו עלס על סמילם, לפיכך נגלס אליו במלקו (ב"ר מב, מ): ישב. נשב כמיב, בַּקַש לעמוד, (I) וירא אליו. לבקר אם החולה, אמר רבי חמא בר חנינא, יום שלישי למילחו היה, ובא הקב"ה ושאל בשלומו (בבא מליעא

מנשים: מנרמיקה שלא להערימו באורמיס (בבא מליעה פו:), ולפי שראהו מלעער שלא היו אורמיס באים, הביא מלאכיס עליו בדמות נְצְבְּצַעְרַמ מֵל (מַסְלִיס פַבּ, מ): פתח האַהל. לרמות מס יש עובר ושב ויכניםס בביתו: כחם היום. סולימ סקב"ס חמס . אמר לו סקב"ס שֵב ואני אעמוד, ואחס סימן לבניך (ב"ר מח, ו) שעמיד אני לסחילב בעדח סדיינין וסן יושבין, שנאמר שֱלַסִיס

מליעה (פו:), כמיב נלבים עליו, וכמיב וירך לקרהמס, כד חויוסו דסום שֶׁרִי והמר פירעו סימנו, מיד וירך לקרהמס: לקראמס, עמדו במקומס לכבודו, ולסראומו שלא רלו לסטרימו, וקדס סוא ורץ לקראמס. (כך סגירסא ברש"י ישן) בבבא כמשמעו, והשני לשון הבנה, נסמכל שהיו נלבים במקום אחד, והבין שלא היו רולים להטרימו, ואף על פי שיודעים היו שילא כמו וְעָלֶיו מַשֶּׁה מְנַשֶּׁה (במדבר ב, כ) אבל לשון נקיה הוא כלפי המלאכים: דירא. מהו וירא זירה שני פעמים, הראשון (צ"ר שס), סוא שנאמר וַיָּסִי כְּסוֹנִּישָׁם אוֹמָם סַמוּנְס ויאמר המלט על ופשך, לָמדמָ שהאחד היה מניל. - גצבים עליו לפניו, . אשוב אליך, ובספיכת קדוס סוא אומר כי לא אוכל לעשות דבר לבלמי קפפִי, ורפאל שרפא את אברסס סלך משס לסליל את לוע שמי שלימות (ב"ר ג, ב), תדע לך שכן, כל הפרשה הוא מוכירן בלשון רבים, ויאכלו, ויאמרו אליו, ובבשורה נאמר ויאמר שוב (2) והנה שלשה אנשים. ממד לבשר מת שרס, וממד לספוך מת מדוס, וממד לרפמות מת מברסס, שמין מלמך מתד עושה

- : خَالَتْ اللَّهُ ען בְּעִּינְיִר אַלְ־נָא תַעַּבְרָ מִעַּלְ בִיִּהְיִין בַּיִּמְיִין אַלְאַ בְעָּוֹ הִעִּבְּרִ
- ترجرچو زيق لاي توب ب ب المراجعة المراج * 'STT!! וֹבוֹבֹאֹנ ದ್ದರ್ಭದ
- בן פּגַשְׁר בּצִּשֶׁר דּבָּרְהָ: מַבְרָהָה מַלְ עַבְּרָבָּה וַיִּאָמִרָי ַ ֻ ֻ לְבַּכֹם ָאַנוֹר עַהַּבֶּרוּ בָּי־עַּלְ-בַּוֹ
- كُلَّمَا وَكُن كُنِهُ، لَمُّهُ، هُلِٰنِن: שְּׁבְה נַיֹּאַמֶּר מַהַרְּי שְׁלְשׁ סְאִים שְּׁבְה נַאָּמֵר אִוֹהַא הְּלְה סָאֵנוֹ וּנְמִעַּרְ אַבְרְרָהָם הָאָהָבֶלָה אָלְ
- עַנָּהָר וֹנְמִעֵּר לַהְּשָּׁנִי אָטִי: בּוֹ בּּלִר כַוֹּ נִמוּב נִימַּוֹ אָבְ ['] וֹאָּגְ_עַבֹּלֵטר בֵץ אַּבְרָהָהַ נִּפְּט

،' (۵):

- ממל עלדה: וּיאַמִּר אַבְּיָּר אַם_לָא מֹבּאַטוּ וֹאָמָר וֹן אַם כֹּהּן אַהֶּכּטוּע
- X.4tx: בּלְבֶּיכוּן וֹאִסְהְמִיכוּ הְחוֹת וּסְבוּן בְּעַן זְעֵיר עַיָּא וָאַסְחוֹי
- מֹבֹוַכוּן וֹאֵמָרוּ כֵּין שַמֹבֹיר אָבׁו הַּלְ כוּו הַבַּבַעוּן הַלָ ללכנו לער כון שהלבוו נאַסַב פּשָא בְּלַטְמָא וּסְעוּרוּ

בְּמָא בַּמִבְּילְמָא:

- بزادخ!: למוש סולשא לושו והבידי לאוָטו אַבְרָטִם לַמַּמָּכָּלָא לַנִע
- زلترين: וועב למולומא לאוחו לממבר ולסגד פֿר תוֹדי רַכִּיף וֹמָב ולבית תובי רוש אַבְרַהַם

- away, I pray thee, from thy servant. on seed, thy sight, pass not and said: 'My lord, if now I have
- yourselves under the tree. 4 and wash your feet, and recline Let now a little water be fetched,
- said: 'So do, as thou hast said.' come to your servant.' And they shall pass on; for asmuch as ye are snd stay ye your heart; after that ye And I will fetch a morsel of bread,
- meal, knead it, and make cakes.' ready quickly three measures of fine 6 tent unto Sarah, and said: 'Make And Abraham hastened into the
- hastened to dress it. and gave it unto the servant; and he 7 and fetched a calf tender and good, And Abraham ran unto the herd,

- יַדוֹן רוּמִי בְּמַׁדְס, שנכתב אתר וַיּוֹלֶד נַת, ואי אפשר לומר, אלא אס כן קודס גורת ק"ך שנה. ושתי הלשונות בבראשית רבה (מת, - האורחים, ואף על פי שכחוב אחר וירך לקראחם, האמירה קודם לכן היחה, ודרך המקראוח לדבר כן, כמו שפירשחי אלל לא יעמדו חביריו עמו, ובלשון זס סוא חול. דבר אחר, קדש (שבועות לס:), וסיס אומר לסקב"ס לסממין לו עד שירוץ ויכנים אח (3) ויאמר אדני אם נא וגר. לגדול שבסס אמר, וקראס כולס אדוניס, ולגדול אמר אל נא מעבור, וכיון שלא יעבור סוא,
- לוע שלה הקפיד, הקדים ליים לרמילה, שנהמר ולינו ורחלו רגליכם: החות העץ. מחם ההילן: רגליכם. כספור שהם ערביים, שמשממוים לאבק רגליהם, והקפיד שלא להכנים עבודת אלילים לבימו (בבא מליעא פו:), אבל (+) יקח נא. עלידי שליח, וסקצ" ס שלס לבניו על ידי שליח, שוחתר וַיְּבֶס משָׁס מָּמ יְדוֹ וַיַּן מֶׁח סַּמֶּלַע (במדבר כ, ימ): ורחצו
- בְּבֶלְ לוִבְמִי (ברחֹשִים יש, ח), כִּי עַל בֵּן בְמִׁימִי פְּגֶיךְ (שֹם לֹג, י), כִּי עַל בַּן לִחֹ נְמַהָּיָ (שׁם לֹת, כו), כִּי עַל בַּן יָדַעְמָ מֵנֹימֵני (בתדבר הדבר הוה אני מבקש מכם, מאחר שעברחם עלי לכבודי: בי על בן. כמו על אשר, וכן כל כי על כן שבמקרא, פִי עַל בֵּן בְּאוּ אלא לבכס, מגיד שאין יצר הרע שולע במלאכיס (ב"ר מח, יא): אחר חעבורו. אחר כך חלכו: בי על בן עברחם. כי שְׁשְׁרְ לְבְּּךְּ פַּת לְמָס (שופעיס יע, ה). בכמוניס, וְלָמָס לְצַבּ מֻׁנוֹשׁ יִמְשָׁר (מהליס קר, עו). אמר רבי חמא, לצבכס אין כמיב כאן, (a) וסעדו לבכם. במורה בנבימים ובכמובים מלינו דפתה קעדתה דלבה. במורה, וְמַעֲדוּ לְבָּבֶם (ברהֹשִית ית, ה). בנבימים,
- (a) קמח סלח. קלם לעוגות. קמח לעמילן של מבחיס, לכקוח את הקדירה לשאוב את הזוהמא:
- במלום (ב"ר מח, יג): (7) בן בקר רך ומוב. ג'פריס סיו, כדי לסלכילן ג'לשומות בתרדל (צבא מליעה פו:): אל הגער. זס ישמעלל, למנכו

[:XCC!: וְהְוּאִ־עֹמֶדִ עַּלֵיהָם תַּחַה הָעֵּץ מִשְׁמֵּיִשׁ עִלְּנִיהוֹן הְחוֹה אִילְנָא אַשֶּׁר עְשֶּׁה נַיְּהֵן לְפְּנֵיהָם נַעַּבְּר וִיהָב אָרָשִׁיהוֹן וְהִוּא וַיּאָה וְחָלֶב וּבֶּן הַבָּקרׁ וּנָסִיב שִׁמַן וַחַלַב וּבָר הּוֹבִי

נֹאַמֹּב בֹא בֹּמֹמִבֹּלֹא:

under the tree, and they did eat. before them; and he stood by them calf which he had dressed, and set it And he took curd, and milk, and the

And they said unto him: Where is

נּיְאָמֶר הַנָּה בְּאָמֶל: י_{מראל} ניאטְרַרּ צִּלְיֹרֹ צַיָּה שְׂנָה אִשְׁמָדִּ נַצַּמָרוּ בֹיה אָן שְׂרָה אִמְּהָדִּ

וְשְׂרָה שׁמָעַת פָּתַה הָאָהֶל וְהָוּא לַשְּׂרָה אָתְּתָּר שְׁמָעַה חַבְּּׁע נְּעִבְּּעִי בְּלְמְּנֵע אַמְּמֵּלֵב בְּאָמֵּעוּ בּיִּמְעוּ נְתָא וַיָּאִמֶּר הָּוָר אֹהַּיִּר אֵלֶּיִר אֶלֶיִר כְּמִּנִי וֹאֵמָר מִּחָר אַנִּיר לְוֹטִוּ כִּמִּבוּ

בּטַבַ מַמֻּבַּנֹא נִבוּא אַבוַנְבַנָבִי:

tent door, which was behind him. have a son.' And Sarah heard in the round; and, lo, Sarah thy wife shall unto thee when the season cometh And He said: 'I will certainly return

אָבַע כַּנְּמֶׁים: إلاجبارا الشاب أجناه جهره إلاجباه الشباه واحد بإلام

چېښם קדל לקיות לְשֶׂרֶה چִיִּמִין פָּסַק מִלְמִהָנִי לְשָּׂרֶה

נשֹּגְעַל שְּׁנֵיר בְּעַרְבָּה לֵאִמָּר וְחַיֵּיכִת שָּׁרָה בִּמִעַה לְמִימִר אורח כִנשׁיָא:

And Sarah laughed within herself, manner of women.—

ceased to be with Sarah after the

Now Abraham and Sarah were old,

11 and well stricken in age; it had

'Behold, in the tent.'

Sarah thy wife?' And he said:

זאבלי זקו:

נְרַבְּנָנִ סִּיב: אַטְבֶּי בְּלְמִי הְיִוֹיִם בַּיִּר מְּדְּנְיִם בְּמִר דְּסִיבִים מְּהֵי לִי שִּׁנְיִם בְּּמִר בְּמִיבִים מְהֵי

have pleasure, my lord being old saying: 'After I am waxed old shall I

אַמְנָים אַבְר וֹאֵנָי זְלֵנְיִייִי: גַּהְ צְּחֲלָה שֶּׁרְה לֵאמֹר הַאָּף דְּנִּוֹ חַנֵּיכִה שָׁרָה לְמֵישִׁר וּלְאָמֶר יְתְוֹע אֶלְ־אַבְרְרָהָם לְמָּה וֹאָמֶר יִן לְאַבְרָהָם לְמָּא

sm old? Shall I of a surety bear a child, who 13 Wherefore did Sarah laugh, saying: And the LORD said unto Abraham:

- ו הליימי קמייסו: ריאבלו. נראו כמו שאכלו, מכאן שלא ישנה אדם מן המנהג (שם פו: ב"ר מח, יד): מליעה פו.): חמאה. שומן הקלב שקולמין מעל פניו: ובן הבקר אשר עשה. השר מקן, קמה קמה שהקן, המעי (8) ויקח חמאה וגרי. ולחס לא הביא, לפי שפירקס שרה נדה, שחזר לה אורם כנשים אומו היוה, ונעומאת העיקה (בבא
- (10) כעה היה. כעם הואם לשנה הבאה, ופסח היה, ולפסח הבא נולד ילחק, מדלא קריון פְעַם אלה פְעַה. בעה היה. שלוועם סימס, כדי למצבס על צעלס, אמר רצי יוקי צר מויול, כדי לשגר לס כום של צרכס: דגה באהל. לוועס סיא: לאיש על האשה ולאשה על האיש. בבבא מליעה (דף פו.) אימה, יודעין היו מלאכי השרה שרה אמנו היכן הימה, אלה להודיע סכמב וכוי, וכאן סנקודם רבה על סכמב אמה דורש הנקודה, שאף לשרה שאלו איו אברהם למדנו שישאל אדם באכמניא שלו (9) ויאמרו אליו. נקוד על הי"ו שבהליו, ומניה רבי שמעון בן הלעור הומר, כל מקום שהכמב רבה על הנקודה, המה דורש
- שמר המלאך: . אמרו למועד אשוב, אבל אני בשר ודס, שסיוס מי וממר ממ, בין מי ובין ממ למועד סוס וגו"): 👚 והוא אחריו. – ספמו סיס בְּשִׁפְּמָשָׁךְ, חֹומן המלחבים שבשרו את שרה אמרו למועד חשוב, אמר לה חלישע, אומן המלחבים שהם חיים וקיימים לעולם, מקוס אמר לו כן (ב"ר). (אלישע אמר לשונמית למועד בַאָה פָעָת מַיְה אַפְּ מוֹבֶקֶת בַּן, וַמֹּאָתֶר אַל אֲדֹנִי אִישׁ בְאֶלִהִיס אַל מְבַוּצ מקוס אמר לו, כמו וַיּאַמֶּר לֶשׁ מַלְשַׁךְּ סִ' סַרְבֶּס מַרְבֶּס, וסוא אין בידו לסרבות, אלה בעלימומו על מקוס, אף כאן בעלימומו על כעת הואת שתהא תיה לכה, שתהיו כלכה שלמים וקיימים: שוב אשוב. לא בשרו המלאך שישוב אליו, אלא בשליתותו של
- (11) חדל להיות. פסקממנס: אורח כנשים. מורמנדומ:
- (פופסים יס): עדנה. לסלוס בשכ, ולשון משנה משיר אם השבר ומעדן את הבשר. דבר אחר, לשון עידן ומן וסח נדום: (21) בקרבה. מסחכלה במעיה ואמרה, אפשר הקרֶצִיִּים הללו טעוניין ולד, השָדַיִּים הללו שלמקו מושכיין הלב. הנחומא

- אַשִּׁיִר אֵלֶיוְךְ בְּעָתְ חַיְּהְ וּלְשְּׁרֶה לִיִּטִּוּ אַמִּיב לְּנְתָּוּ בְּעִּדְּוֹ
- جْر جْلَاكُكْ: אַנוֹלִשׁׁי בַּיּ ו יְנְרָאָׁי וַיְּאָמֶׁר וּלְאַ יַנְיִּיכִים אָבִי בְּיִבִילִם וֹאָמָר לְאַ אַ, וַהְּכַהֵּשׁ שְּׁרֶה וּ לֵאמָר לְאׁ וְכַבֵּיבָת שְּׁרֶה לְמֵימַר לְא
- ជល់០ ៩ភ្ន៩២០: עַל־פְּגַרְ סְּדְם וְאַבְרְהְהַם הֹלֵךְ עַלְךְ עַלְךְ עַלְיִף עַלְךְ עַלְיִף עַלְרְיִם אָנִיל וּנֹבּׁטנּ מִמְּּם בַּאָּנֹמָנם וּנַמְּבַפּנּ נַבַּטנּ מִשַּּמָּן עִּיבְבַנֹּא נָאִסְעַכּנָאנִ
- מַאַבְרָהָם אַמֶּר אֲנִי עַמֶּה: ^{עַז} וֹגעוֹנִי אָלּגֹיַגַ 口口口の日
- لْمُمُّنَّت لَرْخُلُحن جِبَ خُرِ يَبْرِ لَنَظِيكَ لَيْنَجُلُحِيا خُلِيرَيِّ جَرِ الْهَجُدُبُتِ بَائِنَ الْنَيْبَ خُرْنِ، وَلَائِم الْهَجُدُبُتِ مَيْنَتِ نَبِيْ، خُمْتِ فَوْر
- ني الله المرادة יְהוֹה עַל־אַבְרָהְם אָת אֲשֶׁוּ בְּבְקָה וְמִשְׁפְּטִ לְמָתוֹ הַבָּיא קֵרִם יִיִּלְמָעֵּבִר צְּרָקְהָא וְרִינָּא لظفدر ثثثك نديد حقفيت خفديد أنفدرا بجيئنا لحفظا ⁶¹ אָט בּּנְיִי וְאָט בּימִי אַחַרְיוּ יִי בְּנִיהִי וְנִיִם אַנִּשְׁ בַּי יִדִּשְׁהִיוּ לְמַעּן אֲשֶׁר יִצְּנֶוֹה אֲבֵי בְּּבֵי קֵדָתִי בְּדִילִ דִּיפְּקִיד

- בּאַשוּן בּוֹימִין וּלְשָּׁבְהוֹ בַּר: דַּיִּפְּלֵא מֵּיְהַוֹּה דְּבָר לַמּוֹמֵּר הַיִּהְפַּסַא מוֹ בֵּדְם יִיְ פְּהַנְמָא
- בְּרַם חַיִּיכְהָ:
- ببقتنا جُعِجَانيختنا:
- דַאָּנְאַ עַבֶּיד: אָלִי, וֹנִי אָמַר הַמְּכַפַּי אָנָא מֵאַבְּרָהָהַם
- מַּמְמֵי אַבְּעָא:
- لُـٰמَحْرِ مَحْرِبِكِرِ: לבוק בווטו וו מק אלבטם וט

- round, and Sarah shall have a son.' thee, when the season cometh otnu ntuter lliw I set time I will return unto Is any thing too hard for the LORD.
- '.dgusl And He said: 'Nay; but thou didst 13 laughed not'; for she was afraid. Then Sarah denied, saying: 'I
- them on the way. Abraham went with them to bring 16 and looked out toward Sodom; and And the men rose up from thence,
- :guiob rom Abraham that which I am And the Lord said: 'Shall I hide
- be blessed in him? and all the nations of the earth shall 18 become a great and mighty nation, seeing that Abraham shall surely
- spoken of him.' upon Abraham that which He hath the end that the LORD may bring to do righteousness and justice; to тһеу тау кеер the way of the Lorp, 19 and his household after him, that that he may command his children For I have known him, to the end
- (13) האף אמנם. סגס אמת אלד: ואני זקנהי. שנה הכתוב מפני השלום, שהרי היא אמנם ואדני זקן:
- סמיועד שקבעמי לך אממול, למועד סוס בשנס סאמרת: (14) היפלא. כמרגומו הימכסי, וכי שום דבר מופלא ומופרד ומכוסה ממני מלעשות כרלוני: למועד. לאותו מועד
- (15) כי יראה וגוי כי צחקה. סראשון משמש לשון דסא סוא, שנומן מעם לדבר ומכמש שרס לפי שיכאס. וסשני משמש
- (16) וישקיפו. כל השקפה שנמקרה לרעה, מוץ מהַשְּׁמִּיְמָה מִמְעוֹן מַדְשָׁךְּ (דכרים כו, מו), שגדול כה מהנות עניים, שהופך בלשון אלא, ויאמר לא כְּדְּבֶרֶ שוֹא אלא למקמ, שאמרו רבומינו כי משמש בד' לשונום, אי, דלמא, אלא, דסא:
- שופת, וממשה כרכין הללו שלו של, שנפֿתר גָּבוּל סַּבְּנַעַנִי מָבִּידּוֹן וגו' בֹּבַבְּבָּ מְדּוֹשֶׁה וַעַשְׁי בַּבִּין (פו) המכסה אני. נממיס: אשר אני עישה. נקדוס, לא יפס לי לעשות דבר זס שלא מדעתו, אני נתמי לו את סארך מדם סרוגו לרממיס: לשלחם. ללומס, כקצור אורמיס סס:
- מביב לפני לסיום לגוי גדול, ולסמברך בו כל גויי סמרך: (13) ואבר הם היו יהיה. מדרש אגדס גַכֶּר לַדְּיִק לְבְּרֶכָּס, סומיל וסוכיכו ברכו. ופשומו, וכי ממנו מני מעלים, ומרי סומ גויס, ואשמיד את הבנים ולא אודיע לאב שהוא אוהבי:
- וגוי. על בית אברסס לא נאמר, אלא על אברסס, למדנו כל המעמיד בן לדיק כאלו אינו מת: יצוה. לְשׁוֹן סֹוְנְסְ כְּמוֹ כְּבֶס יַעֲשֶׁׁס חִּיוֹב (חֹיוב חֹ"): למען הביא. כך סוח מצוס לבניו, שָמרו דרך ס' כדי שיביחם שנה לשוף סוֹנִס לבניו, לפי שסוח מניס חח בניו עלי, לשמור דרכי. וחס חפרשחו כחרגומו, יודע חני בו שינוס חח בניו וגו', חין למען נופל על הלשון: עיקר לשון כולס אינו אלא לשון ידיעס, שהמחבב אח האדם מְקַרְבּוֹ אללו ויודעו ומכירו. ולמה ידעחיו, למען אשר יצודו, (פו) כי ידעחיו לשון מבה, כמו מוֹדַע לְמִישָׁהּ (רוֹמ ב, מֹ), בַלֹח בוֹעַוֹ מוֹדַעְמְּנִי (שׁס ג, בֹ), וַמִּלְשָׁי בְּשָׁס (שמוּמ לג, יוֹ), וחׄמנס

בִּיְרָבְּה וְחַׁמְּאִיְם בִּי כְבְּבֶרְה אָרֵי סְּנִיאָת וְחֹוֹבַּחְּחֹוֹן אָרֵי וַנְאַמֶּר יְהְנְׁה זַעֲקָת סְרָם נַעֲמֹרֶה . נַאֲמַר יִיְ קְבִילַת סָדוֹם נַעֲמֹוֹרָה

٤٣٠ ناټلې ى خَرْد مُشِر ١ جُرُك لِهُ ١ جُرِك لِهُ ١ جُرُكِ لِهُ ١ جُرُكِ الْهُ ١ جُرُكِ الْهُ ١ جُرُكِ الْهُ ١ אָבְרָרְיּנְאָ וְאָבְאָר תַּבְּצָּעָרָהָ

^{٤٠} [יִּגַשׁ אַבְרָהָם [יֹאַמָּר خفتر نيابت: סְּדְמָה וְאַבְּרֶהָם עוֹהָנוּ עֹמָד לִסְדוֹם וְאַבְּרָהָם עַד בְּעַן أَنْظُرُهُ لَا يُعْرَفُونَ لِيَكُرُكُ لِيُفَاظِرُهِ مُنْقَلًا لِاجْلَائِهُ لَكُمِّي لِللَّهِ الْمُنْظِ

יַּ הַעָּיִר הַאַּף הַסְפָּה וְלֹאַ־הַשְּׁאַ שַרְהָאַ הָבְּרָנִי הִשִּׁיצִי וָלָאִ אולו וה שמהום צדיקם בהוף מאם אית חמשיו ובאין בגו

שַׁסְפָּׁע גַּגַּעל מִם בַבְּמֶּמ:

المُنْ اللَّهُ اللَّهُ

ದಭ್ಯಕ್ಷಿದ : בַשְׁפַּמְ כַּלְ בַּאָבָא לָאִ וֹהַמָּע י כּבּ לְהַמְּנִע צַּדִּיל עִם הַשְּׁע וְהַנְה בְּפִּהְנָמָא הָדֵין לְשִׁיצְאָה וַבָּאָה חַלֶּלֶה לְּוֹּדְ מִעְּשָׁתוּ בַּדְּבֶר תַזָּה קוּשְׁמָא אָנוּן דִּינֶדְ מִלְמָצֶבִר

שְׁבִּיפַּט לַטִּדְּא:

אם לא טובון ואם טובון לא הְּבֹרֵוּ אַהְבֹּגר הֹמִּבוּוֹ לִמִּנוֹא שׁכֹלבׁילִנְיוֹ דְּעִּלִי לְלָּבְׁתִּי ڰٛڬڎٚػ؞ ľäĽľ

שְׁמֶּגְתֵּי זְכְּאָר עִם חַנְּיִבְא: עַאָּל יקְרִיב אַבְרָהָם נְאָמָר הַבְּרָנִי

מְמִּמִנְתִּ בֹּגֹּלְוִ צְּבֹרִם גֹוֹ:

זַכְּאָין דְּבְגַוַה: كَفَّجُاتُ كُوْلًا لِيَطْهُرُهُ لَيَّةً لِيَّالًا لَمْ فَالْحُ لَا يُنْ فَالْمُ الْمُعْلِقِ فَالْمُ

לושטא אַנוּן דִינָּךְ הַדַּיִּין כָּל מְם הַנְּיִבְא וְיהֵי זַכְּאָה בְּחַנְיִבְא

> grievous. and, verily, their sin is exceeding 20 of Sodom and Gomorrah is great, And the LORD said: 'Verily, the cry

Me; and if not, I will know.' to the cry of it, which is come unto 21 they have done altogether according I will go down now, and see whether

Abraham stood yet before the 22 and went toward Sodom; but And the men turned from thence,

righteous with the wicked? and Yawa doows bookin You indeed sway the And Abraham drew near, and said:

are therein? the place for the fifty righteous that indeed sweep away and not forgive 24 righteous within the city; wilt Thou Peradventure there are fifty

judge of all the earth do justly? that be far from Thee; shall not the righteous should be as the wicked; with the wicked, that so the this manner, to slay the righteous That be far from Thee to do after

בְּטָׁם ' שִׁנְּשׁ לְּבָּׁשׁ לְּבָּׁשׁ לִּבְּשׁׁ בְּּבִּׁשׁ שקן ממורגמין גדולה, או גדלה והולכת, אבל זה טעמו למעלה ברי"ש, לפי שמחורגם גדלה כבר, כמו שפירשחי וַיָּהִי הַשֶּׁמֶשׁ (01) ויאטר הי. אל אברהם, שטשה כאשר אמר שלא יכפה ממנו: 🕒 רבה. כל רבה שבמקרא הטעם למטה בבי"מ, לפי

אַבְעָא בָּבַם וֹמְבִיג בַּינָא:

סכלעקמס, לעקמ ריבס אממ, שסרגוס מימס משונס, על שנמנס מוון לעני, כמפורש בחלק (סנסדרין קע:): ְן מְּדְשְׁסְ מֶּס מֶׁשֶׁשֶׁס לֶךְּ (שמומ לג, ס), ולפיכך יש הפמק נקודמ פמיק בין עשו לכלס, כדי להפריד מינה מחנרמה. ורצומינו דרשו יעמדו במרדן, אדעה מה אעשה, להפרע מהן ביסורין ולא פֿבַלה אוחן. וכיולא בו מלינו במקוס אחר, וַעַּפָּה הֹוֹבֵד עֶדְיָךְ מֵעֶלֶיִּךְ נא לפוף מעשיסס: הבצעקחה. של מדינה: הבאה אלי עשו. וכן עומדים במרדס, בְּלֹה אני עושה בסס, ואס לא (12) ארדה נא. למד לדיינים שלה יפסקו דיני נפשום הלה צרהיה, הכל כמו שפרשהי צפרשה הפלגה. דצר החר, הרדה

בא אללו ואמר לו ועקם סדוס ועמורה כי רבה, והיה לו לכסוב וה'עודנו עומד לפני אברהם, אלא מיקון סופריס הוא זה (ב"ר (22) ויפנו משם. ממקוס שלברסס ליווס שם: ואברהם עודנו עומד לפני ה׳. וסלל לל סלך לעמוד לפניו, ללל סקב"ס

וַיִנַּשׁ מֻלְנְּסוּ סַנְּבִיּחׁ (מלכיס־חֹ יח, לו), ולכל חולה וכום חברהם, לְדַבּר קשוח ולפיום ולחפלה: האף חספה. הגם חספה. (33) ויגש אברהם. מלינו הגשה למלחמה וַינַּשׁ יוֹפְבּ וגוי (שמוחל־בי, יג), הגשה לפיום וַינַּשׁ מִּלְיִי יְהוּדָה, והגשה לחפלה ממ, ז) (אבר הפכוהו ז"ל לכמוב כן):

למה המיה הלדיקים: (24) אולי יש חמשים צדיקים. עשרהלדיקים לכל כרך וכרך, כי ס'מקומום יש, ואם מאמר לא יצילו הלדיקים אם הרשעים, ולמרגוס של אונקלום שמרגומו לשון רוגו, כך פירושו, סאף ישפה שמספה לדיק עם רשע:

لْدُمُّهُ عَنْدُ كُخُدٍ لِيَقْطُلِهِ فَقَدَيْكُهِ: ³² הַמְשָּׁים צַּדִּיקִם בְּחָּוֹדְ הָעֵּיִר וַיְאַמֶּר יָהוְה אָם־אָמְצָא בִסְדָם

بَوْلًا لَكُمُّا لِمُقَالًا لَمُ עוָאַלְטֹּי, לְבַבְּיב אָבְ-אַבְּוֹּי וֹאָנִכֹּי הָבוּנִי. לְמַלְלָא פֿבָם וֹנְ וֹאָנֹא וּנְאַמְּׁרְ הַבְּּרֶבְּיִם וּנְאָמְּרְ הַנְּּרְרָנְאַ וֹאָמִירַ אַּבְרָהָהָם וֹאָמָר הָאַ כְּעָּן

ŢŢĠŸŢ: ※上世点。口 ヹロ_ヹヹヹ゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙ヹ ₫□ בְּלְ־הָעָמֶר נִיאָמֶר לָא אַשְׁלִית בָּלְ מַרְתָּא נַצָּמָר לָא צָּחַבָּיל 🗚 הַמִּשְּׁה הַתַּשְּׁהִית בַּחֲמִשָּׁה אָת־ חַמְשָׁא תַהְחַבֵּיל בְּחַמְשָׁא יָה אַנְלַנְ וַטְּסְׁבְּנִן טְמְמָּנִם עַבּּגַּנִלֵם מָאָם וַטַּסְבֵּנוֹ עַמָּמָנוֹ וַכָּאָנוֹ

בַאַבְבָּגִים: נאָמָר לַאַ אָמֶמָי בַּמַּבִיר ⁶² אַנְלָּנְ נְמָּבְּאָנְן שָּׁם אַרְבָּעָנִם נַאָּמָר מָאָם יִשְׁמַּרְחִיּן תַּמָּן

אָמְצָא שָׁם שָּׁלְשֵׁים: הְּלְמֵּלִם נַּאָמֶׁרְ לַאְ אֶׁמֶּמְר אָם. סַמָּן טַּלְטַנן נַאָּמָר לָאְ אַנְּבֵּיִר َ ثَمِّلَةٍ لَٰ اللَّهُ الْمُعْدَا مُن لَا يَعْمَرُ لَهُ الْمُعَالَٰ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال וַנְּאָמֶׁר אַּלְ־נָּא יַנוֹר לַאַרָּנִ, וֹאָמָר לָאַ כֹּמֹּן וֹנִיבוֹל בוּנִוֹאַ

בּגַּבור הָאָמָהָרום: מְשְׁרֵים וַיֹּאמֶר לְא אַשְּׁלְיִת עַּסְרִין נַאַמַר לְא אַחַבֵּיל בְּדִיל رَّهُ جُرَاجُ الْمُعَرِّدُ الْقَامُلَالُ أَمُّاتِ كَانُتِ لَنْ فَهُنَا لَمُنْتَ نَشْنَخُتِنَا لَاقَالُ

> הַמְמָּגוֹ זַכָּאָגוֹ בַּגוֹ נְאֶמֶר !! אָם אַמֻּכַּט בַּסָרוֹם

> מַפַר יקטם:

ŢŢĠĠX: אָם אַהְבַּע עַמָּן אַנְבָּגוּן

למולא ל*בו*כ אַבְלּהוּו: אֹבְלָּמֹנִ נְאָמָר לָא אַהְּבֹינִ ַנְיָטָב אָנִג לְגַבָּר אָלְנִן נַיּאָמָּר נַאִנָּטִב אָנִג לְמַלְלָא צַבַּמִנְנִי

لْمُدَلِّم هُمَ هَمُوَا فَقُلْ فَكُنْدا:

for their sake.' city, then I will forgive all the place 26 Sodom fifty righteous within the And the LORD said: 'If I find in

dust and ashes. to speak unto the Lord, who am but 27 Behold now, I have taken upon me And Abraham answered and said:

I find there forty and five.' And He said: 'I will not destroy it, if destroy all the city for lack of five?' 28 the fifty righteous; wilt Thou Peradventure there shall lack five of

'I will not do it for the forty's sake.' be forty found there.' And He said: 29 and said: 'Peradventure there shall And he spoke unto Him yet again,

not do it, if I find thirty there.' found there.' And He said: 'I will Peradventure there shall thirty be be angry, and I will speak. And he said: 'Oh, let not the Lord

'I will not destroy it for the twenty's twenty found there.' And He said: Lord. Peradventure there shall be taken upon me to speak unto the And he said: 'Behold now, I have

השופט, לשון ממיה, כי מי שהוא שופט לא יעשה משפט אמת: בדבר הזה. לא סוא ולא כיוצא בו: הלילה לך. לעולס סבא: השופט כל הארץ. נקוד במע"ף פמ"מ ס"א של (25) הלילה לך. מולין סוא לך, יאמרו כך הוא אומנמו, שומף הכל לדיקים ורשעים, כך עשים לדור המצול ולדור הפלגה:

(עב) הואלחי. כלימי כמו ויואל משה: ואובי עפר ואפר. וכנר סיימי כאוי לסיום עפר על ידי המלכים, ואפר על ידי (62) אם אמצא בסדום וגוי לכל המקום. לכל סכרכיס, לפי שקדוס סימס מערפולין ומשופס מכולם, מלס בס סכמוב:

(82) החשחיה בחמשה. יהלא הן מילכל כרך, יאמה לדיקו של עילה מלמרף עמהם: נמכוד, לולי רחמיך אשר עמדו לי:

يَّوْلِيا:

למת מסם: (29) אולי ימצאון שם ארבעים. וימלמו ד' הכרכים. וכן שלשים ילילו ג' מהם, או עשרים ילילו צ' מהם, או עשרה ילילו

(וו:) הואלחי. רלימי, למון יוֹהֶל משֶׁה:

אַמְטִית בַּעַבְּיִר הָעָּשְׁבָּיִר הַעָּעָשְׁ نَفِعُهُا فِهِ مُمَثِّتِ نَهُمُثِر كِهِ يَضْمَحْنَاا مَقَا مَحْتِهِ نَعْمَد كُهُ %F_π₫₫¤ ַנַיִּאִמֶּר אַלַ־נָא יָחַר לָאִרְנָי נַאָּמַר לָא כָעַן יִחָקף רוּנָזָא דִּינָ

देवंद्वं: אُح_אَבُلُكُم لَهَٰذُلُكُم شِح خُمَذِجُه مَه هَٰذُلُكُم لَهُ لَهُٰذَلُكُم וּוֹבֶּע וֹעוֹנֵע כֹּאֵהָוֹר כֹּבֶּע לַבַבּּר וֹאִסְׁעַלְט וֹשִׁרֹא בּוּוֹ כֹּד הָוֹאָנִ

נישְׁתַּחוּ אַפַּיִם אֶרְצָּה. בְּמְבֵּר וֹלְוִס יְשֵׁר בְּשְׁעִּר סְּדָם בְּרַמִּשְׁא וֹלְוָס יָמִיב בְּחַרְעָּא يَنْكِهِ، שְׁנָּי תַמַּלְאָבִים סְדְמָתְ וִמָּאַלְיִּ הְּבֵיוֹ מַלְאָבִיָּא לְסְרוֹם

בּׁ, בַּבְעוֹב נְבֶּיוֹ: נובלבים לבובבים ניאמני לא لدلثة، دلاخرجه لنهخمقه نغضب · לֵא אֶּלְבְּנִע מַּבְוֹבְכֹם וֹלְנִוּנְ כֹמוֹ לְבָנִע מַבְּוֹבִנוּו וּבִּנעוּ וֹנְאַמֶּׁר עַבָּּוֹע בַּאַ־אַבְנָּג סַנּרוּ נַאֲמַר בְּבָענִי כְעַן וַבּוֹנִי זוּרוּ

משְּׁמֶּע וּמַצִּוֹת אָפָּת וּיּאַבֶּלוּ: נֹבּבא אָבְבניטוּ נֹהֹמּת בְּנִים לְנִינוּ וֹהֹאַבְוּ לְבּנִינוּ נֹהֹבּר

> אַנובגל בָּרִיל עַּכָּרָאַ: אַנְלָי. וֹאַמַלָּיִלְ בַּבַם וֹמִלָּא עַבַּא מֹאָם

שָׁב לאַטביה:

מַל אַרְעָּא: לְפַבְּמוּהְחוֹן וּסְגֵיד עַל אַפּוֹהִי נילם לְלֵבְאֵים <u>יסְרוֹם נְחָוֹא</u> לְוָתְּ וֹלֵם

אֶלְבִין בָּרְחוֹבָא נִבִית: יהקהרו לאורחכון נאַמרו לא تذكربا انظادها

להון משמוא ופפיר אַפַא لَنْظُمُّكُ لَيْكُمُ لَنُكُلِّكُ لِمُنْظِيلًا خُلِيْلًا كَلِيْتُمْ لِيُلِدُ

> not destroy it for the ten's sake.' found there.' And He said: 'I will this once. Peradventure ten shall be be angry, and I will speak yet but And he said: 'Oh, let not the Lord

unto his place. Abraham; and Abraham returned soon as He had left off speaking to And the LORD went His way, as

on his face to the earth; up to meet them; and he fell down Sodom; and Lot saw them, and rose XIX at even; and Lot sat in the gate of And the two angels came to Sodom

the broad place all night. they said: 'Nay; but we will abide in up early, and go on your way.' And and wash your feet, and ye shall rise servant's house, and tarry all night, turn aside, I pray you, into your and he said: 'Behold now, my lords,

unleavened bread, and they did eat. them a feast, and did bake entered into his house; and he made 3 they turned in unto him, and And he urged them greatly; and

- מל ידי לירוף כבר בקש ולא מלא: (22) אולי ימצאון שם עשרה. על פחוח לא ביקש, אחר, דור המבול היו ח', נח ובניו ונשיהם, ולא הלילו על דורם, ועל מי
- וסקטיגור מקטרג, לפיכך ויצואו שני סמלאכים סדומה להשחית. (33) וילך הי וגוי. כיון שנשממק ספניגור סלך לו סדיין: ואברהם שב למקומו. נפמלק סדיין, נפמלק ספניגור,
- המורמים: ישב בשער סדום. ישל כמיל, אומו סיוס מינוסו שופט עליסס (ב"ר נ, ג): וירא לוש וגוי. מלים אברסס למד למוור על כל כך שהי המלאכים מחברון לסדום, אלא מלאכי רחמים היו, וממחינים שמא יוכל אברהם ללמד עליהם סנגוריא: רד'וש שמר, אלל אברסס שכמו גדול, וסיו המלאכים מדירין אללו כאנשים, קראס אנשים, ואלל לוע קראס מלאכים: בערב. וכי אם שרה, כיון שעשה שליחותו נסחלק לו: המלאבים. ולהלן קראה אושים, כשהיתה שכינה עמהה קראה אושים. דבר (I) שני המלאכים. ממד לסשמית מת קדוס, ומתד לסליל מת לוע, וסום מותו שבמלרפמות מת מצרסס, וסשלישי שבמ לצשר
- (פ"ר שס): כי ברחוב גלין. הרי כי משמש פלשון אלא, שאמרו לא נסור אל פימך אלא פרחופה של עיר נלין: לפיכך אמר לינו ממלה, ואמר כך רמלו: - ויאמרו לא. ולאברהם אמרו בֵן פַּעֲשֶׁה, מכאן שמשרבין לקען ואין משרבין לגדול שני ימיס או שלשה שבאו לבימך ולא הודעמנו, לפיכך אמר, מומצ שיהעכבו כאן באבק רגליהס, שיהיו נראין כמו שבאו עכשיו, לסס ממלה וְרַמֵּלוּ בַגְּנָּיבֶּס, אֿלאֿ כך אמר לוע, אֿס כשיבאו אנשי מדוס ויראו שכבר רמלו רגליסס, יעלילו עלי ויאמרו, כבר עברו נאמר סורו (ב"ר נ, ד): - ולינו ורחצו רגליכם. וכי דרכן של בני אדס ללון ממלס ואמר כך לרמוץ, ועוד שהרי אברהם אמר שלא יכירו בכס, וזו היא עלה נכונה: - סורו נא. עקמו את הדרך לבימי דרך עקלמון, שלא יכירו שאחם נכנמים שם, לרך (ב) הגה גא אדני. הנה גא אסס אדונים לי, אחר שעברחם עלי. דבר אחר הנה גא, לריכים אחם לחם לב על הרשעים הללו

لقد إيا جِر بيون مجيد סְּבְם נְּסְבֵּנִ מַּלְ בַּנְבָּנִית מִנְּמָר אֲנָשֵׁ, סְּבִּוֹם אַפִּיפּוּ עַלְ בֵּיחָא

: ۩ڷ؉ הַבְּגִילָּם הוֹצִיאָם אֵלֶינוּ וְנָּדְשָׁה אַפּּיקְנּוּן לְוָתָּגְא וְנָדַע יְהָהוֹן: مِ هَيْلَ بَهُوْشِ عَمْدِ جَهِدٍ هَكُرِكَ سَجَلَاهُ خَيْرَانِهُ خَيْرَاهُ خَرْرَاهُ וּבּלֹבֹאַנ אָבַבוּתְ וּגָּאָמָבוּנ בָוָ

וֹעַבְּלֵע סִׁלָּר אַּעַדְרָיוּ: ⁹ נוּצֹא אַקבוֹם לְנִס

גוּאָמִוֹר אַּכְ־לֹּא אַנוֹי שַׂנֵמוּי

אַגַשׁהְאָה בַּבְר בִּיבהַגַבְבוֹ בֹּאוּ למנוכם וַע לִאָּלָמָּום בַאַק هُنْتُا هُرَجُه لَمُهُمْ ذُبُا فَهُبِد אַ לָאַ יָּדְעוֹ אָיִשׁ אוּצִיּיִאָּדּר נָּאָ אַ אַ יַּצִייַּאַדייַנָּאָ אַ בונע לָא לֵי שָׁתַּי בְּנִית אָשֶׁר

تڭڭك באָישׁ בְּלוֹשׁ מָאָד וַיִּנְשִׁי לִשְׁבָּר עַמְּה נְרָע לְּךְּ מֵהָם וַיִּפְּצְרֹוּ דָאֵין ִרִינְא פִעּן נַבְאֵישׁ לְרִּ הַאָּחָד בַּא־לְגוּר וַיִּשְׁפַּׁט שָׁפֿוֹט חַד אָהָא לְאִחּוֹהָבָא וְהָא والخجارا واستأثاثها والخجادا والإحاد المراجات المحادا

מסופיה: מהוגומא וֹתֹּע סַבֹּא כַּלְ הַמַּא מֶבֶׁם וְהַבֶּּבוּ וֹאַנְהָוּ עַבְּּוֹב אַנְהָוֹ. מַב לָא הָכִּיבוּ וֹאַנְהָוּ עַבְּיִם אַנְהָוּ

ילבו לְבְוָס וֹאַמֹבוּ בִישׁ אֹּן

וְדַשְּׁא אֲחַד בְּתְּרוֹהִי:

וֹאֹמֹר בֹבֹמוּ כֹמוֹ אַנוֹ. לָא

شِدين،: אָבׁו מֹל בון מָאלוּ בִּטְלַל בּוֹאַכְּגוֹ לַאִ שַּׁהְבָּׁרֵנוֹ מִבְּהַם خثفحبا تقخيب خيبا خلفقيا נבמננו גבר אפיק קען נקהו בא כהו לי הרהיו בנו דלא

בקים להדא יקריבו למתפר מֹצִילְעוֹן וֹאַטַׁלִיפוּ בֹּיוּבָרָא

> every quarter. young and old, all the people from compassed the house round, both , mobol for the men of Sodom, But before they lay down, the men

> know them.' them out unto us, that we may came in to thee this night? bring unto him: 'Where are the men that And they called unto Lot, and said

door, and shut the door after him. And Lot went out unto them to the Angle And Angle Angl

brethren, do not so wickedly. And he said: 'I pray you, my

come under the shadow of my roof.? nothing; forasmuch as they are eyes; only unto these men do and do ye to them as is good in your 8 pray you, bring them out unto you, that have not known man; let me, I Behold now, I have two daughters

the door. even Lot, and drew near to break they pressed sore upon the man, with thee, than with them.' And the judge; now will we deal worse 9 to sojourn, and he will needs play they said: 'This one fellow came in And they said: 'Stand back.' And

- (3) ויסרו אליו. עקמו אם סדרך ללד בימו: ומצות אפה. פסח סיס:
- קדוֹס רָשִׁיס וְמַשְּׁמִיס: כל העם מקצה. מקנֹס סעיר עד סקנֹס, שחֹין חֿחד מסס מוחס בידס, שחֿפילו נדיק חֿחד חֿין בסס: ופשומו של מקרא, ואנשי העיר אנשי בשע, נסבו על הבימ, ועל שהיו רשעים נקראים אנשי פדום, כמו שאמר הכחוב, וַשַּׂנְשִׁי מלאכים, שַהיו שואלים ללוט מק טיבס ומטשיהם, והוא אומר להם רובם רשטים, עודם מדברים בהם, ואנשי מדוס וגוי. (+) שרם ישכבו ואנשי העיר אנשי סדום. כך נדרש נכרלשית רבה (נ, ה), ערם ישכבו, ולושי העיר היו נפיהם של
- (a) ונדעה אותם. נמשכב וכר, כמו משר למ ידעו מיש (ב"ר שס): (מ)
- מרגוס של קורס שרומם: (8) האל. כמו האלה: בי על בן באו. כי העובה הואת תעשו לכבודי, על אשר באו בלל קורמי. מרגוס בעלל שרומי,
- מליץ על האורחים אמרו, האחד בא לגור, אדם נכרי יחידי אחם בינינו שבאח לגור, וישפוט שפוט, ונעשים מוריא אוסו בי בעבורי ואשב אללך. אמה מליץ על האורמין, איך מלאך לבך. על שאמר להם על הבנום אמרו לו גש הלאה, לשון נחח, ועל שהיה סים, לומר, מין מנו מוששין לך, ודומס לו קרַב מַּלֶיךְ עַל מָנַשׁ בִּי (ישעיס פס, ס), וכן גָּשָׁס לִי וָמַשֵׁבֶּס (שס מע, כ), סמשך ללדדין ְבְלְּמְׁה (במדבר יו, צ), הנה הַמֵּלִי מִמֶּךְ וְהַלְמָׁה (שמוחל-ה כ, כצ). גש הלחה, הַמשך להלן, בלשון לע"ו מרימי דנו"ש, ודבר נויפה (9) ויאמרו גש הלאה. קרב להלאה, כלומר המקרב לגדדין וממרמק ממנו, וכן כל הלאה שבמקרא לשון רמוק, כמו זְרֶה

עַבְּיִנְיִם וְאָּטַ־תַבֶּלֶת סְּנְרוּ: %⊓~?ia

נּוֹלְאַנּ לְמָׁגַּאָ עַפּּעַע: הכו בּסְנְוֹרִים מִקְּטֵן וְעַּדְ־נְּדְיֹל מְחוֹ בְּשַׁבְּרָרַיָּאִ מִּוְּעֵּירָא וְעַּׁר נאט האַנְשִׁים אַשֶּׁר פָּתַח הַבַּית וְיָת הּבְרָנִיא דְבָתָרַע בּיתָא

تۈكر□: لْجُمْ كَيْمُد خِلْكَ خَمْرَد بِنِيْمٌ مَالَ لَجِمْ يُخِلِهِ خَمَالُ فِي هَٰذِهِ مَا בּי מִי־קְּףְ פֹּה חָתְּן וּבְנֶנֵיף וּבְנֹמֶיף קָרְ חָבָא חַהָנָא וּבְנָף וּבְנָתָף ניאָמְרָנּ הַאֶּנְאָנִם אֶּלְ-לְנִּס מָד נַאֲמָרוּ װּבְרַיָּא לְלְנִס מוֹד מָא

بِمَرْمَ رَبِّهَخُمِينَ بِمَرْمَ جُهُمِيمِة: . בַנְגָּרְ בְּיִי גְּדְּקֶרְתְ צַּעַקְּמְם אָתִי פְּנֵיִי הָדִין אֲבִי סְּגִיצִּת קָבִילִהְהוֹן

בּהולו שַׁטַּלוו: יְהְנֶה אָת־הָעָּיִר וַיְהָי כִּמְצַהָּק מן הַמְּקִוֹם הַזָּה בִּי־מַשְּׁהָית +ı <טְבוֹנוֹ, בֹנִיבְּיוֹ, וֹנְאַמֶּבְ טַּנְמִוּ הֵּאִנְ וֹסְבֵּרְ בַּנִּבְיוֹ נִאָּמָב טַנְמִוּ פּוּטַנִּ נוּבָּא גְוָס נֹגֹבַבֹּרו אָגְבַעַׁטֹלֹנוּו

خَمُرُلُ لِنَمُرِكِ: הַנְמְצְאָת פֶּן־תִּסְפֶּה نقلم_بيقر がら 水谷の下 ַ בַּ עַמַּלְאָבְים בָּלְוָת לָאִמָּר לוּם

> לְבִּיתָא וְיָת דַּשָּׁא אֲתַדוּ: אַלִינֵים וֹאַמִּילִי נִת לִים לְוֹהָתִיןֹ אָטַ יִּלְם וֹאוָשִׁיטוּ וּוּבְרַיָּא יָת יָדִיהוֹן

בְבָּא וְלָאִגאוּ לָאַּמֻּבַּׁבַוֹא עַבַּלָּא:

كُلُم لَا لَهَذِكَتُهُ لَا ذِكَافُحِينَكِ: ³ בְּרְיַטְּשְׁחָתָּיִם אֲנְּחְוּנִי אֶת ַ הַמְּקְלִים אֲבֵי מְחַבְּלְוּן אֲנָחָנָא יָה אַהְרָא

בובנוני.: יָה קרְהָא וֹהַנִה בְּמָהַיִּרְ בְּמָהַ מן אַטַבא בַבון אַבו מִבַּבּוּ מִּ ינפק לוט ימַלֵּיל עָם חַתְנוֹהִי

ילְמַסַל צַּפְּרָא עַוֹר ידְחִיקוּ

ממו גלמא שלט, בחובי באמטכֿבא מבומל! בבר ומ אַטַּמָר ווָת מַרָמֵין מֹלְאֶׁכֹּוֹא בֹּלְוָת לָמִוּמָר לוִם

> them, and the door they shut. on and brought Lot into the house to But the men put forth their hand,

the door. that they wearied themselves to find blindness, both small and great; so at the door of the house with And they smote the men that were

city; bring them out of the place; and whomsoever thou hast in the and thy sons, and thy daughters, thou here any besides? son-in-law, And the men said unto Lot: 'Hast

LORD hath sent us to destroy it.? great before the LORD; and the 13 because the cry of them is waxed for we will destroy this place,

jested. unto his sons-in-law as one that destroy the city.' But he seemed out of this place; for the Lord will daughters, and said: 'Up, get you his sons-in-law, who married his And Lot went out, and spoke unto

swept away in the iniquity of the daughters that are here; lest thou be Arise, take thy wife, and thy two the angels hastened Lot, saying: And when the morning arose, then

מחלה, שנאמר מנער ועד וקן, לפיכך החחילה הפורענוח מהם (ב"ר נ, ח): (II) פחח. סול סמלל שנו נכנסין וייללין: בסנורים. מכת עורון: מקטן ועד גדול. סקטניס סמחילו נענירס הדלת. דלמ סקובבת לנעול ולפתות:

כואח, מי לך פחחון פה ללמד סנגוריא עליהם, שכל הלילה היה מליך עליהם מובוח. קרי ביה מי לך פֶה: שם יש לך חמן או בנים ובנוח, סולא מן המקום: ובניך. בני בנוחיך הנשואום. ומדרש אגדם, עוד, מאחר שעושין נבלה (21) עוד מי לך פה. פשומי של מקרם, מי יש לך עוד בעיר הוחם, מון ממשמך ובנימיך שבבים: החון ובניך ובנחיך.

(14) חחניו. שמי בנות נשומות סיו לו בעיר: לקחי בנוחיו. שמותן שבבית מלותות לסס:

חספה. מסיס כלס, עַר מוֹס כֶּל סַדוֹר, ממורגס, עד דמף כל דרמ: (15) ויאיצו. כמרגומוזדמיקו,מסרוסו: - הגמצאוח. סמוממוס לך בבים לסלילס. ומדרש אגדס יש, ווס ישובו של מקרא:

ניּצְאָרוּ נַיַּנְחָרוּ מִחָּוּץ לָמְיר: וַנְיִמְמַבְמָבוּ וַנְּחֲלִיקוּ הָאֲנָשִׁים

לַּ וַיּאַמֶּרְ הַמְּבֶלֶם עַּלְ־נַפְּשֶׁף אַלְ־ נַאֲמַר חוּס עַלְ נַפְּשָׁף לָא וַנְהַיַ כְּהוֹצִיאָם אֹהָם הַהוֹצְּה וַהֵּנָה כַּד אַפֵּיק יָהְהוֹן לְבָרֶא

كُنْ هِكُيْنَ هَجَـيُهُ يَهُمُد كَنُم خُلِياً فَجُمَد بُرُ:

نيُ خَارِد بَالِمُ لِا رَمْنِي: אוכַל לְהִמְּלֵט הָהָרָה פָּן־ לְנַיֹנִינִ אָּעַ־נַּפְּׁמָּגְ נֹאָנְכָּגְ לַאָּ ور رمزير موابة يخيها بالمارة بوارا بنوب أبه وغه يوجه المجارة الله المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة

نَهُمُ: בָּא מִּפִּׁע עַבְאַ מִבְּגַּר עַנאַ יּהְתָּי ﴿

رُبُونُ שُٰמِٰ إِنِي الْهُ مَا خُرِيْ الْهُ فَإِنَّ الْهُ فَا إِنَّ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّاللّل הַנְּהְיַנְאַ הְעִּיר הַזְּאָת קְרֹבֶּה

> 44148 תְּרְתֵּין בַנְתֵיה בַּדְּחַס יִי עַלוֹהִי

הְהָרָה הְמֶּלֵט בְּכְּלְ מֵישְׁרָא לְטּירָא אִשְׁמֵיזַר אַבוֹרְּגֹּב נֹאַקַבְעַהֹּמֹנִי טַסְּעַבּנִ לְאָּעִוּנִנְ נֹלְאָ טַׁפִּנִם

שׁמֹבׁמֹנִי בֹּשִּׁשׁאַ נַאָּמוּנִי: לְאָמִשׁוֹלֹא לְמִוּבָא בַּלְמָא וֹפֹׁמָּג וֹאָלֹא בִנע אָלֹא וֹכֹגע וּאַסוּיקא מִיבוּקַדִּ בא למן אַמִּכּט מּבְבָּב בַנַוֹמִין

וְמֵּירָא הִיא וְתִּהְקַנִים נַפְשִׁי: אָהִשׁנוֹד כֹּגּוֹ לִנַמָּוֹ נַבֹּא למהוב לשמו וניא והובא ביא כהו פושא ביבא פונבא

> without the city. brought him forth, and set him being merciful unto him. And they of his two daughters; the LORD of his wife, and upon the hand hold upon his hand, and upon the But he lingered; and the men laid

lest thou be swept away. the Plain; escape to the mountain, behind thee, neither stay thou in all said: 'Escape for thy life; look not brought them forth abroad, that he And it came to pass, when they had

so, my lord; And Lot said unto them: 'Oh, not

and I die. mountain, lest the evil overtake me, life; and I cannot escape to the hast shown unto me in saving my magnified thy mercy, which thou grace in thy sight, and thou hast behold now, thy servant hath found

one?—and my soul shall live.' escape thither—is it not a little 20 unto, and it is a little one; oh, let me Behold now, this city is near to flee

- המלמ, ולה נהמר ויהמרו (ב"ר נ, יה): (16) ויחטהטה. כדי להליל את ממונו: ויחדיקו. אתד מהם היה שלית להלילו, ותבירו להפוך קדום, לכך נאמר ויאמר
- ַ מַשְּׁח (ישעיה מו, ב), להשמיט משה הרעי שבנקביהם: אםמולי"ר בלע"ו, וכן וְהְמְלִיטֶה זְבֶר (ישעיה פו, ו), שושמע העובר מן הרחם. פְּלָפּוֹר נִמְלְטֶה (חהלים קרד, ו), לֹה יָבְלוּ עַלֶּע על פי שכתוב וַיָּשֶׁׁשַל חַּבְּרֶס וּגוי, חֹסליס הרבה היו לו, ונמשכו עד חברון. 🗆 הגורש. לשון השמעה, וכן כל המלעה שבמקרה, שסוא יושב בהר, שואתר וַיַּשְּׁמַּק מָשֶׁׁם סְּבָרֶה, ואף עכשיו היה יושב שם, שואתר שֶׁל הַמֶּקוֹם אֲשֶׁר הַיָּה שֶׁם מְבֶלֹה בַּמְּחָנְה, ואף שמס נילול, אינך כדאי לראום בפורענוםם ואמס נילול: בכל הככר. ככר סירדן: ההרה המלש. אלל אברסס בְּבַם, (TI) הגולם על נפשך. דיין לסליל נפשוח אל חמום על הממון: אל חבים אחריך. אחס הרשעת עת הס, וצוכות אברהם
- ומרגומו בבעו כען ס': אל גא. אל נא מאמר אלי לסמלע ססרס: גא. לשון בקשס: (81) אל גא אדני. רצומינו אמרו (שצועום לס:) שם זה קדש, שנאמר צו להמיום אם נפשי, מי שיש צידו להמים ולהמיום,
- . אללי, סיס סקב"ס רואס מעשי ומעשי עמי ואני לדקח ביניסס, ומשבאח אללי, לפי מעשיך אני רשעה: (C) לסנלל, וכשמבת הלל לדיק, הני כרשע, וכן המרה הלרפים להליהו כי בְּחַםְ הֵלֵי לְהַוְבִּיר הֶם עֲוֹנִי (מלכים־הֹ יו, יה), עד שלת בתה (19) פן חדבקני הדעה. כשסיימי אלל אנשי פדוס, היה הקצ"ה רואה מעשי ומעשי בני העיר, והיימי נראה לדיק וכדאי
- מת בשנת מ"ח להברהס, כילד פלג חי החרי הולידו הת רעו ר"ע שנה, לה מהס ל"ב כשנולד שרוג ומשרוג עד שנולד נחור לי, מדור הפלגה שנמפלגו האנשים והממילו להמישב איש איש במקומו, והיא הימה בשנת מות פלג, ומשם עד כאן נ"ב שנה, שפלג (02) העיר הואח קרובה. קרובס ימיבמס (מבמי:), נמיימבס מקרוב, לפיכך לא נממלאס מאס עדיין, ומס סיא קריבמס,

אָנַר הְצָּעֶׁר הַבְּרְהָי: רפיעי וַיַּאַמֶּרְ אֵלְיוּ הְנֵּהֹ נְשָׂאָהִי פְּנֶּיִידְּ

עם לַבְּבָר תַּיָּה לְבִלְתָּי תְפָבָּי

מַלַבַלו פֿבא מָם בוֹמור צוֹער: לְעֲשָׁוֹת דְּבֶּר עַדְ־בֹאַךְ שְׁמָהְ אִכּוֹל לְמָעֶבִּד, פְּהְנְמָא עַר

ದ∤್ಥೆಭ್ವದ: עַמֹרֶה נְפְּרֵית נְאָשׁ מֵאֵת יְהֹוֶה נּוּפְּרֵיקא וָאִישְׁקא מִן קֵּדָם יִי יַּהְ וֵיהְנְה הִמְּמְיֵר עַלְ־סְדָם וְעַלִּ וַיִּיְ אַמְטַר עַלְ סְדֹם וְעַלְ עַמֹּרָה

הְעָּרִים וְצֶּמָח הְאָּדְמֶה: בּלְ עַבֹּבְינִ בְּלִ בְּיִמְבַּנִ מִימְבֹּא וֹנִע בַּלְ וֹשִׁבִּוּ עַבְוֹנִא ⁵⁵ נְיֵּנִקְׁפְּוּ אֶט הַעְּבְרָהׁ הָאֶבְ וְאֵט נְהַפּּוּ יָה קָרָנִיִּא הָאִבְּיוְ וְיָה פָּלִ

נְצֶיב מֶלַח: $_{\delta_{\Sigma}}$ (ṇẹṇ ফ়ৃঞ্নু অস্ট্রান্তে ক্রেন্ত গ্রেন্ত স্ক্রেন স্কর্নে স্ক্রেন্ত স্রেন্ত স্ক্রেন্ত স্ক্রেন্ত

> 477: לְמִנְפַּכֹּי נִים עַנְקָא בַּבְמָנִיאָ هَا ذُوْنُاتُمْ ثَلَاا خُلَامِ لَأَمْ נאָמָר לֵיה הָא נְסִיבִית אַפָּּף

בְּלַבְיִהְאָ אָמָר: מושב לשמו גל בו שבא שמה מַהַר הְמְּלֵם שְׁמְּה בֵּי לְאַ אִּוּכַל אֹיִהי אָשְׁהֵיוֹב לְתַמָּן צָּבִי לְאַ

מְאַל לְצִעַּר: ዾ፠ บฺลิตัล เร็ห สัง_บ๋หั่น ได้เฉ ซัห ลิตัล เ๋อิง ลัง หั่นสห ได้เฉ

מו שִׁמִּיָּא:

נגמבי באַבמא:

וֹבְוֹנִי לַמָּא בַּמִלְנַא:

city of which thou hast spoken. also, that I will not overthrow the 21 accepted thee concerning this thing And he said unto him: 'See, I have

mame of the city was called Zoar. come thither.'-Therefore the 22 cannot do any thing till thou be Hasten thou, escape thither; for I

when Lot came unto Zoar. The sun was risen upon the earth

out of heaven; brimstone and fire from the LORD 24 Sodom and upon Gomorrah Then the LORD caused to rain upon

upon the ground. of the cities, and that which grew 25 all the Plain, and all the inhabitants and He overthrow those cities, and

of salt. behind him, and she became a pillar But his wife looked back from

מס מנימנס, וממי נפשי בס: ויכול אחס לסניחס: - וחדוי נפשי. בס, וסו מדרשו. ופשומו של מקרא, סלא שיר קענס סיא ואנשיס בס מעע, אין לך לסקפיד ישיבם פדרם ומברומים שנם המת, סוף שנהתר התלעם נה, נה בגיתעריה ו"ה"א נוצער היא. והלה עוונותים מועמין הימה שנת הפלגה, וכשנתרבה סדום היה אברהם בן ל"ע שנה, הרי מדור הפלגה עד כאן נ"ב שנה, ולוער איתרה ישיבתה אחרי שרי ס"ב, ומנחור עד שנולד חרח כ"מ, הרי ל"ח, ומשם עד שנולד אברהם עי, הרי קס"א, מן להם מ"ח, הרי ר"ט, ואוחה שנה

(IS) גם לדבר הזה. לא דייך שאמה ניצול, אלא אף כל העיר אליל בגללך: הפבי. היפך אני, כמו עַד בֹּאִי, אַמְבֵי לֹאָי,

מלחכיס נשלחים לדבר חחד: על כן קרא שם העיר צוער. על שַס וסיח מצער: עד שסווקקו לומר שמין סדבר ברשומן: בי לא אוכל. לשון ימיד, מכמן אמס למד שסאמד סופך וסאמד מליל, שמין שני (בב) כי לא אוכל לעשות. זה עוישן של מלחכים, על שחמרו פי משְׁמִימִים שַׁנַמְנוּ, ומלו הדבר בעלמן, לפיכך לה זוו משם αξ, ζέζ, εί (,ζα,ς ζά, 'α):

פִי בָּס יָדִיין עַמִּיס וגוי (אֿיוּב לו, לא), כשבאֿ ליסר הצריוח, מציאֿ עליהס אֿש מן השמיס, כמו שעשה למדוס, וכשבאֿ להוריד המן, מַעַּבְּדַי. וכן אַמִּבורוֹם בְּשֶׁס סַמֶּלֶךְ, ולֹא אַמר בֹּבמי. אף כאן אמר מאת ד', ולא אמר מאתו: בון השמים. והוא שאמר הכתוצ המקראות לדבר כן, כמו גָשַׁי לֶמֶדְי, ולא אמר נְשַׁי. וכן אמר דוד קחו שַמְבֶּס אָת עַבְּדִי אַדוֹנִיכֶּס (מלכים־א א, לג), ולא אמר וסלפנס מושלים: - המשיר וגוי גפריה ואש.בממלס מטר, ונעשס גפרים ואש (מכילמא בשלמ שירס פ"ס): - מאה הי. דרך החמה אומרים אילו היה ביום כשהחמה מושלת, לא היינו חרבים, לכך כחיב וכמו השחר עלה, ונפרע מהם בשעה שהחמה ביוס, יהיו עובדי לבנה אומרים, אילו היה בלילה כשהלבנה מושלח, לא היינו חרבין, ואם אפרע מהם בלילה, יהיו עובדי השחר עלה, שעה שהלבנה עומדת ברקיע עם החמה, לפי שהיו מהם עובדין לחמה ומהם ללבנה, אמר הקב"ה אם אפרע מהם (24) והי המשיר. כל מקוס שנאמר וסי סמטיר, סוא וביית דימו: המשיר על סדום. בעלות סשחר כמו שנאמר וכמו

(ES) ויהפך אה הערים וגוי. ארבעמן יושבות בסלע אחד, והפכן מלמעלה למעה, שנאמר צַּהַלְמִישׁ שֶׁלַם יָדוֹ וגוי (איוצ כת, מן סשמיס, סנני ממטיר לכס לחס מן סשמיס (שמוח טו, ד):

הַמְּלִּוֹם אֲשֶׁר־עֲמָר שֶׁם אָת־פְּבֵר לִאַתְרָא דְשִׁמֵּישׁ תַּמָּן בִּצְּלֹוֹ הוה: קֵדָם יִי: ⁴² נּגָּמָבׁם אַבְּבְבְּעָם בַּבְּמָב אָבְ- נֹאַמַבִּנִם

stood before the LORD. bad ed ered place where he had And Abraham got up early in the

הַכְבְּשֶׁן: إبرير لإجاثا جانوات بالخجاع ججانوات ⁸² וְעַלְ־בְּלִרְבְּּנֵוֹ אֲנֵיץ תַכְּבְּרִ וַיִּרְא וְעַלְ בָּלְ אַפָּּי אֲנַע מֵישְׁרָא נַיַּמְבֶּוּ עַל־פְּנֵי סְדֹם נַעֲמֹרָה וָאָסְתַּבִּי עַל אַפֵּי סָדֹם נַעֲמֹרָה

בְּתַוֹלָא בְאַטוּלָא: נשׁוֹא וֹשֹא סִבְגע שׁלֵּוֹא בַאַּבֹּהֹא

the smoke of a furnace. lo, the smoke of the land went up as land of the Plain, and beheld, and, 28 and Comorrah, and toward all the And he looked out toward Sodom

אַמֶּב בַּבוֹן לְוָם: ההפלה פהפף אָת־הַעָּרִים هَٰ خُلُكُ مِنْ مُنْ لِي هُن حِنِمَ مُنْ لِكُ GZ LĘĠŁ וּיִּוְכָּר אָּלְנִים אָּעַ. וַנְהָי בְשַׁהָת אֱלֹהִים אֶת־עָּרֵי

יַמִיב בָּהוֹן לוֹש: בופע גם אונגא בעונע וְשַׁלַח יָת לוֹט מִגּוֹ הַפֵּיכִתָּא מומבא ובכור ון יו אַבְרָהָם נענע בעבלית יי ית קרני

cities in which Lot dwelt. overthrow, when He overthrew the sent Lot out of the midst of the God remembered Abraham, and destroyed the cities of the Plain, that And it came to pass, when God

בְּאָנְתָּר נַיֶּמֶבְ בַּפִּּמְתְּרָי הַנִּא נְאָטָּיִ וּאָשׁׁ. בֹנִטַׁוּן מִּמְוּ כֵּי יָבֵא לָאָבָׁת ניַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר נַיַּשֶׁב בְּהָר

خزترك: וימיב בּמִשְׁרָמָא הוּא וַתַּרְמֵין אַבו בְחול לְמִתַּב בָצוֹעַר בְּטוּרָא וְתַּרְמֵין בְּנְתֵיה עִּמִיה וסליק לוט מצוער ויתיב

younger: 'Our father is old, and And the first-born said unto the he and his two daughters. dwell in Zoar; and he dwelt in a cave,

daughters with him; for he feared to

And Lot went up out of Zoar, and

30 dwelt in the mountain, and his two

خَلَيْهِ مُخِيدٍ، خَيُنُكُ خُحِيثِمُّتُهُ: ﴿ אַבֿונוּ זַבֿון וֹאָנִה אָוֹן בַּאָבָוֹן ıç וקְאָמֶר הַבְּּכִירֶה אֶלְ־הַצְּעִירֶה

לְמֶוּתָּלְ תְּלְנָא כְּאִוְנַם כָּלְ אַבוּנֹא סִיב וּנִבַר לֵית בָּאַרַעָּא בְבְּהָא לְזְעֵיּלִא

all the earth. come in unto us after the manner of there is not a man in the earth to

Come, let us make our father drink

: גַבֿוֹנַ 投口「谷口」に וֹנֹמִבוֹ גֹמִנִי וּנֹלַנִים מֹאַבוּנֹא אַנוֹא וֹמִבוֹי זֹנו אַבוּוֹא וַמִּבֹא

we may preserve seed of our father.' wine, and we will lie with him, that

נ<u></u>לנטָנ: אָטַ אַׁלְּגִּנִי וֹלְאָ זְגַרָּה בַּהְּכִּבִּנִי ַ <u>װְאַ וְמְּבְאַ עַבְּּכְיִרְעִ וְמִּמְבַּרַ בְּלֵילְיִאַ הוּא וְעַּאַלַת רָבְּמָאַ</u> נשֹמְׁלֵגוֹ אָע אַבְּיִבוֹוֹ זֵגוֹ בַּבְּנֵבְע וֹאַמְּלֵיאָּע זִּע אַבִּיִּבוווֹ עַמְּבָא

בְּמִמְּכַבַע וּבְמָלִימַע: וְמְבֹּוֹבְעוּ מִם אִּבוּנִיא וֹלָא וֹבַת

nor when she arose. he knew not when she lay down, went in, and lay with her father; and wine that night. And the first-born And they made their father drink

- לאורמים סללו, אמרס לו אף סמנסג סרע סוס אמס בא לסנסיג במקוס סוס (ב"ר נ, ד): (62) וחבט אשחו מאחריו. מלחריו על לימ: וחדי נציב מלח. במלח מעלס ובמלח לקחס, למר לס מני מעע מלח
- (82) קישור. מימור של עשן שור"ח, בלע"ו: בבשן. מפירה ששורפין בה את האבנים למיד, וכן כל כבשן שבמורה:
- שלמר חברסם במלרים על שרה שַׁמוֹמִי הִיחֹ, ולח גלה הדבר, שהיה חם עליו, לפיכך חם הקב"ה עליו (ב"ר נחֹ, ו): (92) ויזכור אלהים את אברהם. מסו וכירמו של אברסס על לוט, נוכר שסיס לוט יודע ששרס אשמו של אברסס, ושמע
- (05) כי ירא לשבח בצוער. לפי שסימה קרוצה למדום:
- כמו בדור המבול. (ב"ר נה, ה): (וב) אבינו זקן. ומס למ עכשיו מיממי, שממ ימומ מו יפסוק מלסוליד: ואיש אין בארץ. סבורות סיו שכל סעולס נחרב,

יבא, מִּבְבָּי עמוֹ וּנְחַנֶּה מִאָּבְינוּ אָטַ אָבְיׁ נַּאַבְּנִּיּ זְיִנֹן נִּם עַבַּוֹבְעַ إرْبَرْ فِهِٰ بَيْلُم لَهِٰهُ لِا يَجِجَرُهُ لَا يَبِيْلُم جِنْفِه بِحِمِدانِهِ يَهِٰفِهِ لَا يَهِمُورَ مَ

המוע ולפוום מאַבוּנֹא בּנֹו!: אַל בַבְיבְיָא וֹמוּבְי מִכוּבִי בׁנְאָה גִּם אַבֹּא נָהָבֿונִי עַנְינִרָּאַ

may preserve seed of our father.' thou in, and lie with him, that we drink wine this night also; and go with my father. Let us make him younger: 'Behold, I lay yesternight that the first-born said unto the

And it came to pass on the morrow,

بْكُكُمُ اللَّهُ اللَّ וְהַשְׁבָּב מִמְּוּ וְלְאַ־יְּנְעַע בְּשִׁכְּבָה וְנִינְיִאַ יִּשְׁבִּי וּבְמְקִינִה יִבְּמִ יְדַע בְּמִשְׁבָּב וּמְלִינִת יִינְיִי יְנִינְיִי יְנְיִי יְנְיִי יְנְיִי יְנְיִי יְנְיִי יְנְיִי יְנְיִי יְנְי אַביהון יָיֵן וַמְּקְם הַצְּעִירֶה יָה אַבּיהוֹן הַמְרָאׁ וָקַעָּה נַתַּשְׁלֶּגוֹ עָּם בַּבְּנֵלִיה הַהָּיִּא אָתַרַ

וֹאַמִּלוּאִנ אַב בֹּלָילָנֹא נַנִינִא

down, nor when she arose. and he knew not when she lay younger arose, and lay with him; wine that night also. And the And they made their father drink

تِهُدَيْكِا: 98 [[][][][] άÜ, בְּנִוֹתַ לְוֹם וְעַּבִּיאָר תַּרְתֵּוֹ בְּנָת לוֹם

וּשֹׁבֶּׁר חַבַּּכֹּינְרַ בָּּן וֹטַבַּׁנָא מֻּמִוּ וּיִבִיּרַטִּ בַּבַּטָּא בַּר יַבְּיָרָט מַאַבוּהוֹן:

the father of the Moabites unto this 37 called his name Moab—the same is And the first-born bore a son, and

Lot with child by their father.

Thus were both the daughters of

ਜ਼ਾਜ: מוְאָב עוֹנא אַבוֹיַמוְאָב מַּעַ

בְּמִנאַבְאָנ מָר וומָא בַּין: שָׁמֵיה מוֹאָב הוּא אֲבוּהוֹן of the children of Ammon unto this Ben-ammi—the same is the father son, and called his name And the younger, she also bore a

בְּנֵי־עַמִּיֹן עַד־הַיְּיִם: (סֹ) וּשׁבֹּלֹבֵא הָּמֹוְ בֹּוֹ ַהֹּמֹּוְ נִינֹא אַבֹּוּ וַהַבְּּמִּירָה גַם הַוּאַ בֶּלְדָה בָּוֹ

: إي אַבוּבוּן דְּבָנֵי עַמוֹן עַד יוֹמָא ולבנו מְמִיה בַּר עַמִּי הוּאַ וּוֹמֹוֹבֹשׁא אַב בִיא וֹכְיבַע בַּב And Abraham journeyed from

עַנְּיִב נוֹמֶב בּנוֹ בֹעַה וּבוֹן מִוּנִב בּנוֹ בַבַּם וּבוֹן رَزَهُم مَنْهُم هَجُدُدُمُ مِي لَالْجُدِ فَمَرْ مُفَوَّا هَجُدُنُهُ مَنْهُمَا

עולבא ואטועד לולבן:

Shur; and he sojourned in Gerar. and dwelt between Kadesh and XX thence toward the land of the South,

מַלֶּךְ גְּּלְר וַיִּקְּח אָת־שְׂרֶה: אַהִימִלָּה אֲבִימֶלֶּהְ رَيْعَمُد عَجُدُلُتُو عُجِـمُثِد عَمُنَا عَمُنَا ا

אָלוּמְבֶשׁ מִלְכָּא צַּיִּנְרָר יּבְּרַר אַבֹרַבַם מַּגַ

king of Gerar sent, and took Sarah. 2 'She is my sister.' And Abimelech And Abraham said of Sarah his wife:

- (א"ר לוי כל מי שסוא לסוט אחר בולמום של עריות, לפוף מאכילים אומו מבשרו): סכמוב במפורש. − ובקומה של בכירס נקוד על וי"ו של ובקומס לומר, שבקומס ידע, ואף על פי כן לה נשמר ליל שני מלשחום. לעירה לפי שלה פחחה בונוח, הלה החוחה למדחה, חיסך עליה הכחוב ולה פירש גנוחה, הבל בכירה שפחחה בונוח, פרסמה (33) וחשקין וגוי. יין נודמן לסס במערס, לסולים מסן שני פומום: וחשקין וגוי. ודלעירס כמיב ומשכב עמו,
- ונמעברו מבילה ראשונה: (38) וחהרין וגרי. אף על פי שאין האשה ממעברת מביאה ראשונה, אלו שלמו בעלמן והוליאו ערומן (מ"א עדומן) למרך,
- עמון שַׁל מִּמְנֶּר בְּּם (דברים בּ, יע), כלל, ובמוחב לח הזהיר חלח שלח ילחמו בם, חבל לפערן החיר לו: (25) בוואב. זו שלא הימה לנועה פירשה שמאביה הוא, אבל לעירה קראתו בלשון נקיה, וקבלה שכר בימי משה, שנאתר בבני
- עליו שֶׁס רע שבא על בנומיו (ב"ר נב, ד): (I) ויסע משם אברהם. כשראם שחרצו הכרכים, ופסקו העוצרים והשצים, נסע לו משם. דצר אחר להחרמק מלומ, שילא
- (ב) ויאמר אברהם. כאן לא נעל רשות, אלא על כרחס שלא בעובתם, לפי שכבר לוקחס לבית פרעס על ידי כן: אל שרה

וֹנוֹא בֹמֹלַנו בֿמֹלַ: <u>ਫ਼ਜ਼ੑਫ਼ੑੑਫ਼ੑਜ਼ਲ਼ਲ਼ੑਜ਼ਲ਼ਲ਼ੑਜ਼ੑਫ਼ੑਖ਼</u> دِ שَلَاكِٰذِهِ لَاذَٰجُرُطِ لَا يَامُوْكِ ذِي لِافْكِ لِمُحَرِشُكِكِ خَصْخُمْمِ لِحَرَجْتُمُ - عَلَاكِٰذِهِ عَنْ خَمْرُمُم الْمُعَالِّدِينَا اللهُ الْمُعَالِّدِينَا اللهُ الْمُعَالِّدِينَا اللهُ الْمُعَا וּנֹבֿאַ אֵּבְיַנִים אָבְ-אַבֹנמֵבְנִ וּאָטֹאַ מִנמָר מִוּ בֹּנִם נִיֹּ בְנִע

نياتاد: ניאַמֶּר אָרְנָי הַנְיִי נַּם־צַּיָּיִיק [†] נֹאָבְוֹמֶלְנִב 'לְאָ פֿנִר אָלְיִנִּ

|XU: בְּעִׁם לְבְבָּרָ וּבְוֹלֵלְן כְּפֹּוּ הְּהָוֹנִי בְּבַּהְוֹתְוּנִי לְבָּוּ וּבְוֹכֹּאִנִי וֹבִוּ ֻ נְהָיא גַּם הָוֹא אֲמְרֶה אֲהָי הָוֹא וְהִיא צַּף הִיאַ צַּעַרַה צַּהִי הוּצּ הַלֹא הָוּא אֱמַר־לִי' אֲחָהִי הַוּא הַלָּא הוּא אֵמַר לִי אַחָה הִיא

ئىقىك كېزى ھڭىڭ: אִיהָךְ מִהְטִּירִלְיִ עַּלְ־בֵּן לְאַ- יִהְרְּמִּלְמִהְטִּי בַּרְטִּי עִּלְבֵּן לְאַ מְּמָּיִל אָצִי נְאָנִילֶּהְ בַּּם אַנְכֵּי הַבְּרָהְ בָּּאַ נְמָנָמִית אַנְ אָנֹּאָ זַר אַנְכֹּי, זֹבַהְשׁי, כַּי, בֹשֹם_לַבְבֹבֹב בְּבֹבֹב בַּבְּהַי, זֹבַה בֹפַהָּהְהַנְים לַבַּבַּ ניאטר אַלְיו הַאָּלְיוֹם בַּהַלִם נַאָּמַר לִיה יִיָּ בְּהָלְמָא אַף

שׁמְנִע אַטַב וֹכִּלְ אַמֶּב לֶב: ואם_אולנ ממָוב 'בּה כּוַלָּוָט ַ לַבָּיא הוא וְיִהְפַּבֶּל בְעַרָה וֶהְיָה וְעַּמְר אָשֶׁעַר אָשֶּׁעַר בְּאָנָשׁ בֶּּרִ

נַיִּירְאָנִ הַאָּנָשִׁים מָאָר: <u>Ľ</u>ĿĠĽ.¤ « ﴿خُرُحُ مَّكُذُ لِيَّا لَيْلَكُ لَا كُلِ مُكْلِ مُكْلِ مَنْكِينِ، بَمَذِيرٍ بُنِ الْمُكَالِ يَعْلَى الْمُكَا ريَمُجُه هُدَرَمُكُك حَجِكُك رَبَكُكُم لَهَكُكِيه هُدَرَمُكُك خَمْخَكُه

> אַעַע נִבַר: מוסט אטטא בבבטא ונוא וֹאַמֹּר לֵיה הַאָּהָ מָאָית עַל

שׁלַמִּוּלְ: נֹאֵמָר !! הַעָם אַר זַכָּאִי וֹאַבׁוּמֶבְשׁ לַא לַבוּר לָנִטִּשׁ

ならしい じない

הְבַלַטַּב לְמָלַבַב לָנִטַב:

לביא הוא ויצלי עלף ומימי וכֹתֹן אַנוֹנד אַנוֹנו װּבֹבָא אַבוּנ

שמונו אַשׁ וֹכֹּלְ בַּלְבִּי וֹאִם לְנִישַׁבַ מִּטִּיב בַּת אָבוּ מִמָּע

نلُكْرِد لالحُلَامُ كَاللَّهُ: בְאֵבֶר בְּאֵנְנְינִים בָּלְ פּהְנִינִא הָאִבְּין בֵּרְשִׁיהוֹן

> for she is a man's wife.' the woman whom thou hast taken; Behold, thou shalt die, because of dream of the night, and said to him: But God came to Abimelech in a

> slay even a righteous nation? 4 her; and he said: 'Lord, wilt Thou Now Abimelech had not come near

innocency of my hands have I done simplicity of my heart and the said: He is my brother. In the my sister? and she, even she herself Said he not himself unto me: She is

suffered I thee not to touch her. from sinning against Me. Therefore done this, and I also withheld thee simplicity of thy heart thou hast dream: 'Yea, I know that in the And God said unto him in the

thou, and all that are thine.' thou that thou shalt surely die, and if thou restore her not, know pray for thee, and thou shalt live; wife; for he is a prophet, and he shall Now therefore restore the man's

and the men were sore afraid. and told all these things in their ears; 8 morning, and called all his servants, And Abimelech rose early in the

מסרגנו, שמא כך דרכך לאבד סאומום חנס, כך עשים לדור סמבול ולדור ספלגס, אף אני אומר שסרגתם על לא דבר, כמו (+) לא קרב אליה. סמלאך מנער, כמו שנאמר לא נְשַמִּיךּ לְנְגוֹע בֻּלֶנִים: הגוי גם צדיק חהרוג. אף אם סוא לדיק אשחו. על שרה אשמו, וכיוולה צו הֶל הְלְּמַח חֲבוֹן וגו' (שמוחל-ה ד, כה), וְהֶל מות הָמִיָּה, שניהם צלשון על:

(a) גם היא. לרצומעצדייס וְגַמֶּלִיס וְמַמֶּרִיס שלה את כולס שאלמי ואמרו לי אתיה הוא: בחם לבבי. שלא דמיתי למעוא: שלמס לומר לסרגני:

יש כאן): לא נחחיך. לא ממך סיס שלא נגעם בה, אלא השכמי אני אומך ממעוא, שלא נסמי לך כח, וכן וְלֹא נְמָנוֹ אֱלֹהִיס (6) ידעחי בי בחם לבבך וגרי. אמת שלא דמית מתחלה לחעוא, אבל נקיון כפים אין כאן. (הדא אמרה משמוש ידים ובנקיון כפי. יקי לני מן החמל, שלל נגעמי בה:

(ד) השב אשה האיש. ואל מסא פבור שמא מתגנה בעיניו ולא יקבלנה, או ישנאך, ולא ימפלל עליך. (אמר לו אבימלך ומי (ברחשית לח, ו), וכן וְלֹח נְמָנוֹ מְבִּיִיםְ לְבּוֹחׁ (שופעים מו, ח):

מפרסמו שלא נגעמי בה, אמר לו): - בי גביא הוא. ויודע שלא נגעמ בה, לפיכך וימפלל בעדך (בבא קמא לב.):

بزيّالًا: מַעַשְׁיִם אָשֶׁר לֹאְ־וַנְשְׁשׁׁ עַשְׁיִהְ רָבָּא עוּבְדִין דְּלָא כְשְׁרִין וְעַלְיִר שְּׁלְרִי הָּלְרִ הְּלִּרְ הְּלִּרְ הְּלִרְ הְּלִרְ הְּלִרְ הְּלִרְ הְּלִרְ הְּלִרְ הְּלִרְ הְּלִרְ עַמְאָטִי בְּוֹבְי בּיִרְעִדְּאָטִ מְּלְיִּ נְמָאִ עִּמְהִינִי בְּוֹבְי אָּנִי הָנִינִימָא נֹּאֹמֶר לוֹ מֶה־עְשְׁיִהְ לְנִוֹ וְמֶהֹד נַצִּמַר לֵיה מָא צַּבְּדְהְ לַנְא וּמֹבְא אַבֹּימֶבֶּב לַאַּבֹּבֹנְיִם יּמַבָּא אָבִימָבָב לַאַּבֹבַנִים

לאִנוֹהֹבוֹא הֹבוני הֹמִנ:

unto me that ought not to be done.' a great sin? thou hast done deeds brought on me and on my kingdom sinned against thee, that thou hast 9 done unto us? and wherein have I and said unto him: 'What hast thou Then Abimelech called Abraham,

ग्ः"ाः לֵב בַאָנִים כֹּנ מֹמְנִם אָנַב בַּבַבְּלֵב <u>הְזְנִילֵא אָב</u>, הַּבַּבַנִּא זָב פַּטַּנִּמָא

done this thing?' What sawest thou, that thou hast

וֹבְרַגְּוּנִי מַּלְ_בְּבָר אָמִּטִּי: אַין־יִרְאַת אֶלֹהִים בַּמָּקִים תַזָּה וּיֹאמֶר אַבְּרְהָם בָּי אָמַרְהִי וַכֹּ מיסק אָהָהִי: וֹאַמֹּר אַבְּבְבִים אָבוּ אָמָרִית

me for my wife's sake. not in this place; and they will slay 11 thought: Surely the fear of God is And Abraham said: 'Because I

小袋袋口: אַּבְרָ בְּאַ בַּעַ־אָּמֶּגְ נַשְּׁבִי בְּלָגְ בַּנְאָבָּנִ אָמָּגְ נַבְּנִי וֹנִם_אֹמְנְע אַבְעַיג, בַעַ־אַבֹּ, נְנִא יִבְרַם בַּלּנְהָמָא אַבַוֹנִ, בַּע אַבָּא

ځ، ځ۸نان

and so she became my wife. but not the daughter of my mother; 12 sister, the daughter of my father, And moreover she is indeed my

עַמְּלוִם אֲמֶוֹר נְבָוֹא שָׁמָּר אָמָרִי־ אַהָּבְ עַהַּהָּ, הַפָּבִי, אָבַ כַּב פּ מִבֶּית אָבִי נְאִמַּר לָה זֶה חַסְבַּרְ וּוֹטָו כֹּאַמֻּבׁר טִטְעָּוּ אָטָוּ אֶבְטִוּם

(\$160,00(1):

בּנְהָרְ לְתַּמֵּן אֵימָרִי עַּלִי אָהִי ביה ביו הפו לכל אַנור נאַמָרית לַה דָא מַיבוּתִיךְ לַבַּעַלְעִיה מִבָּית אַבָּא וַהָּנְה כַּד מִעוֹ עַמִמָיָא בַּתַּר

He is my brother.' whither we shall come, say of me: shalt show unto me; at every place This is thy kindness which thou 13 father's house, that I said unto her: caused me to wander from my And it came to pass, when God

- ורעי, ואונים וחומם: (9) מעשים אשר לא יעשו. מכס אבר לא סורגלס לבא על בריס באס לנו על ירך, עלירת כל נקביס של זרע, ושל קעניס,
- (11) רק אין יראה אלהים. אלסנאי שבא לעיר, על עסקי אכילה ושמיה שואלין אומו, או על עסקי אשמו שואלין אומו,
- . מלמר וסלא בת אמיו סימה, בני בניס סרי הן רבנים, וסרי סיא בתו של מרת, וכן הוא אותר ללוט, פי אַבְּשָׁים אַמִיס אַנְמָנוּ: אַר (בו) אחוחי בת אבי היא. ובם אב מומרם לבן נמ, שאין אבום לעובדי עבודם אליליס, וכדי לאַממ דבריו השיבו כן. ואס वेचवर ज्ये वेर वेवावर ज्ये (रहते तृषवे चव):
- ַלְמְשְׁמִּוּ (ברמשׁיִם כו, ו), על משמו. וכן וְמְׁמֵר פַּרְעֹה לָבְגֵי יִשְׁרָמֵׁל (שמום יד, ג), כמו על בני ישרמל. פֶּן ימֹמְרוּ לִי מִשָּׁה בַּרְנָמְהוּ (מהלים קיט, קער), יקער לְּבְלִי מוֹבֶל (מירב לח, מא), יצאר וימער לבקש אכלס: אמרר לי. עלי, וכן וַיִּשְׁמַלר פַּנְשֵׁי בַּשְּקוֹס מאמר מסו לשון סמעו, כל סגולָס ממקומו ואינו מיושב קרוי מועס, כמו וַפֵּלֶךְ וַפַּמַע (בראשים כא, יד), מְּעִימִי כְּשֶׁס אוֹבֵּד קלושים, וכל לשון אלסים לשון רבים, וכן וַיַּקַּח מַדּוֹבֶי, יוֹשַף, מַדּוֹבִי, מְמַבּוֹבִי, מָמַבּן, וכן בְּשָבְיוּ שִמּוֹ, וְסִישַּ בִּבְּשָבְיוּ. וֹמֹס לשון רביס, ואל מממס כי בסרבס מקומות לשון אלסות ולשון מרות קרוי לשון רביס, שַׁשֶׁר סָלְבוּ שֱלֹסִיס, שֵׁלֹסִיס תַּיִּס, שֵׁלֹסִיס מבים אבי לסיום משומט וגד ממקום למקום, וידעםי שאעבור במקום רשטים, ואומר לה זה מפדך וגוי: באשר החשו. (13) ויהי כאשר החעו אוחי וגוי. אונקלוס מרגס מס שמרגס, ויש לישב עוד דֶבֶּר דֶבּוּר על אופְנָיו, כשסוליאני סקב"ס לא בת אמי. הרן מפה התרת היה:

נַיְנְשֶׁב לְוֹ אֵת שְׁרֶה אִשְׁהְוֹ: تَمَّحُكِيمِ بِهُطُهِا لِنَهَا كُمَّحُكُكُم المَحْدِرا لَمُمُنَا لِينَحَ كُمَخُكُمُ وَلَيْتُم ti (יִפְּׁע אֲׁבִׁינֶאֶבֶּוֹ הַּאָּוֹ וּבְּקָּר וּדְּבָר אֲבִינֶגֶלֶּרְ עָאוֹ וְתּוֹרִין

خَطْرُكُ فَمْرِدَ خُمْرُكُ مُلِدٍ: ¿ וּנְאָמֶר אֲבִימֶּלֶב הַנָּה אַרְצֶי

נאָנו כִּלְ נִוּכִּינִיני: בְּסָוּת עֵינַיִם לְכִל אֲשֶׁר אִמָּדְ المن المناس المن نْزِשُٰرِت هُٰמِٰڎ הَבْה נָמָהִי צֶּלֶף

יָאָם־אָשְׁהָוֹ וְאַמְהֹהָוֹי וַיִּקְרוּ: نن تنكفُرْم هَخُذُكُم هُم يَنْهُم يَنْه

שְׁנֵר אֵשֶׁת אַבְּרְהָם: (ס) ثَلُتُ خِتْنَ ٪َحْنَثُاكِكَ مَنِ يُحَلُّ فَنَا رَخْلُهُ خُتِينَ ٪َحَنْثُكِكَ مَنِ כי הַבָּר הַבַּר יְרוֹנָע בַּעָּר בַּלַ

غَمْد يَوْم بْدَيْد خُوْدُ حَهُوْد يَوْجَد يَرْ خُوْدِ جَمْهُ لِمَجْدِ: rn rriin egr yn ŵth cyŵr

וּאָמִיב לִיה וָת שְּׁרָה אָמְמִיה:

שומב לבלט. להגלב טוכ: וֹאַמֹּר אַבוֹמֶלֶב בַא אַבֹּהֹי

מָא בַּאָמַבְהָ אָמַנְכָּבְהָהָ: לטיף ונת כל השמיף ועל כל באַלטית דַבְרָהִיף נְחָיֵית עוא ליף בְּסוּת דִיקָר חֲלָף סלמו גלסף לאַחוייף הא ילְשְּׁבְׁע אֲמָר הָא יְהַבִּית אֶלֶף

נאַמְבַבוּבי נאַבַרוּבוּ: וֹן נִי אַּבוּמֶלֶב וֹנִי אִשִּׁינִישִּ וֹגּלִי אַבְרַבִּים בַּבַבַ הָ וֹאַסִּי

מַיַסְק שָּׁרָה אָתַּת אַבְּרָהָם: אָבׁר מֵיחָד אָחַד יִיְ בְּאַפּׁי כָּלֹ

וּגֹּי בְּׁכִּיר יָתְ שֶּׁרֶה בְּמָא צַּאֲמָר

Sarah his wife. unto Abraham, and restored him women-servants, and gave them oxen, and men-servants and And Abimelech took sheep and

pleaseth thee.' 15 land is before thee: dwell where it And Abimelech said: 'Behold, my

art righted.' with thee; and before all men thou a covering of the eyes to all that are pieces of silver; behold, it is for thee have given thy brother a thousand And unto Sarah he said: 'Behold, I

they bore children. wife, and his maid-servants; and 17 and God healed Abimelech, and his And Abraham prayed unto God;

Abraham's wife. Abimelech, because of Sarah 18 the wombs of the house of For the LORD had fast closed up all

unto Sarah as He had spoken. as He had said, and the LORD did And the Lord remembered Sarah

- (14) ויחן לאברהם. כדי שימפיים וימפלל עליו:
- (פו) הנה ארצי לפניך. אללפרעס אמר לו הגה אַשְׁקְּבְּ קַמּןלֶבְּ, לפּי שנתנְבַא, שהמלריס שמופּי ומה:
- המקרה פירשמי: כבוד על העינים שלי ששלמו בך, ובכל אשר אמך, ועל כן מרגומו וחזים ימיך וים כל דעמך. ויש מדרש אגדה, אבל ישוב לשון דברים, ובלע"ו אשפורפי"ר. ואונקלום מרגם בפנים אמרים, ולשון המקרא כך הוא נופל על המרגום, הנה הוא לך כמום של בל. ועס כל באי עולס: - וגבחח. יסא לך פסמון פה להמצכה, ולהראום דברים נפֶּרִים הללו, ולשון מוכמה בכל מקוס, ברור לאחר שנחעלל בה החוירה, עכשיו שהולרכחי לבובו ממון ולפייסך, יודעים יהיו שעל כרחי השיבוחיך, ועל ידי נם: ואח הממון והכבוד הוה לך כמות עינים: - לבל אשר אחך. יכמו עיניהם שלה יקילוך, שהילו השיבותיך ריקנית, יש להם לומר, (16) ולשרה אמר. הגימלך לכנודה, כדי לפייםה, הנה עשימי לך כנוד זה, נחחי ממוך להחיך, שהמרח עליו החי הוה, הנה
- (TI) וילדו. כמרגומו ואמרומו, נפתמו נקציסט וסוליאו, וסיא לידם שלסס:
- (13) בעד כל רחם. כנגד כלפממ: על דבר שרה. עלפי דנורס של שרס:
- כאשר דבר. להנרהם: וגו', דבור, פְנָס דְּצַר ס' פֶל פַּבְּכָס, בברים בין סבמריס, ושס נאמר לֹא יִיכְשָׁך זֶס וגו', וסביא סיורש משרס: 👚 ויעש ה׳ לשרה באשר אמר. בסריון: באשר דבר . בלידס, וסיכן סים למירס וסיכן סום דבור, למירס, נילער שֶׁלָסִים בֻּבְל שֶׁרֶס הְשְׁקְּ שנאמר וימפלל וגו'וסמיך ליס וס' פקד את שרה, שפקדם כבר קודם שריפא אם אבימלך (בבא קמא לב.): פקד את שרה (1) והי פקד את שרה וגרי. ממך פרשס זו,ללמיך שכל סמנקש רחמיס על חניכו וסוח לכיך לחוחו דבר, סוח נעום חחלם,

ڲٚڔڶۣڔ۩؞ ﴿ غُلُمُ اللَّهُ اللَّ رَشِيَارٍ رَقِكُدِ فَكُنَا ذُهَدُلُنُهُ كَا إِنْهَاءُهُم الْجَائِيةِ يَا

לְּוֹמִלֹא בַמְלָנִלְ וֹשִׁינִי וֹנֹי

.mid ot set time of which God had spoken 2 Abraham a son in his old age, at the And Sarah conceived, and bore

שְּׁבֶּה יַצְּחֲק: וּיִקְלְא אַבְרָהְטִׁם אָת־שָׁם־בְּנָוֹ יִקְרָא אַבְרָהָם יָת שׁוֹם בְּרֵיה

שְׁרְהׁ יַצְּחָק: المُعْمَد مُخَلَّا خِلِهُ لَيْعُلَّا رَحْدِ لِدِرْدِلَا يَرْدِي

whom Sarah bore to him, Isaac. mid ornu mod saw schat nos sid 8 And Abraham called the name of

4 Isaac when he was eight days old, as

And Abraham circumcised his son

ڲٛڔ۩؞ڡ؞ בּן־שְׁמנָה נְמִים כַּאַשֶּׁר צְנִה אָהָוֹ בָּר הְמָנִיִא יוֹמִין כְּמָא דְפַּפֵּיר ַנֹּלֶמֶׁלְ אַבְּרֶבְׁיִםְ אֵשְׁבִּיגִּבְּעֵׁלִ בַּנְיִ נִּינִר אַבְּרָבִים נִי נִגִּטַל בָּרֵנִים

old, when his son Isaac was born And Abraham was a hundred years

God had commanded him.

לו אָת יַצְהָל בְּנְי: ממישי וַאַבְרָהָם בָּוֹרְמְאַת שְׁנְּהְ בְּהְנָלֵר וַאַּבְרָהָם בַּר מִאָּה שְׁנִין כַּר

אַטְיְלְיִד לֵיה יָת יִצְּקְלָל בְּרֵיה:

heareth will laugh on account of 6 laughter for me; every one that And Sarah said: 'God hath made

unto him.

אָלְנִים כֹּלְ-נַהְּמִתְׁהַ יֹֹגִנִים לַּנְיּ בַּלְ גַּהְּמָהַ יִּטִבּי, לְנִיּ ๑ [תַאִּמֶר שְׂרְה צְהֹק עֵשְׂה ֻלִּי נַאֲמֶרַה שִׂרָה חַדְיָאְ צַּבַּד לִי יִי

And she said: 'Who would have said

كا خاكاتين היניקה בנים שְּבָה בִּי־יִּלְדְּתִּי נְשָׁאָמֶר מֶי מִלֶּלְ לְאַּבְרָהְם וֹאָמֵרָת

ځق،ځطبن: בּלנון מֻּבַבר אָבר וֹבְיבונו בַּב نڌ:.۵ كالالارك ĿÄŪL

'.age blo sid ni nos a mid give children suck? for I have borne 7 unto Abraham, that Sarah should

לְאַּבְוֹעִם מְּגַּעִים:

דַּאָרְחֲסִיל יַצְּחָק:

بنزير څهـنـنځېر:

אַבְרָהָם מִשְׁמָּה גַּדְוֹלְ בְּיִוֹם אַבְּרָהָם מִשְׁמָּיִא בַּפְּא בְּיוֹמָא נַנְּלְבַּעְ בַנְּלְּבֶעְ נַנְּלְּמָעְ נַנְּלְּמָעְ נַנְלְאַ נִבְּלָאִ נִאָּטִבַּטִּיעְ נַתְּבָּע

the day that Isaac was weaned. And Abraham made a great feast on And the child grew, and was weaned.

אַמָּב וֹלְבַבְ מִאָּבוֹנִים בּיִלִינַה לְאַּבְנִיִם 正はおだいは אָת־בֶּן־הָגָר וַהַזָּת שָּרָה יָת בַּר הַגָּר

unto Abraham, making sport. 9 Egyptian, whom she had borne And Sarah saw the son of Hagar the

- בומט לו: אַשׁוּב אֵלֶיְךְ, שׁרִש לו שַרִישִּׁה בּכוּחל, ואַמר לו, כשחגיש חמה לשרישה זו בשנה האחרת חלד: – ליקניו. – היה זיו איקונין שלו סול, וכ' ממל לומכ לשבעה מדשים: למועד אשר דבר אחו. דמליל ימיה, לת המועד לשכ דבר וקבע כשלמכ לו לַמּוֹעֶד (2) למועד אשר דבר אחו. כי יודן ורבי ממל, רבי יודן לומר מלמד שנולד למי מדשים, שלל ילמרו מבימו של לבימלך
- (ד) מי מלל לאברהם. לשון שנמומשינות, כמו מִי פְעַלוְעָשְׁס (ישעיס מח, ד), מִי בְּרָחׁ הֵבֶּה (שס מ, כו), רחו מס סוח, ומי עמס, ורב שחוק סיס בעולם: (6) יצחק לי. ישמת עלי. ומדרש אגדה, הרבה עקרות נפקדו עמה, הרבה תולים נתרפאו צו ציום, הרבה תפלות נענו
- מומס, שסיו מומרום לא ילדס שרס, אלא אפופי סביאס מן סשוק: לפוף מאס לאברסס: - היניקה בנים שרה. ומסו בניס לשון רביס, ביוס סמשפס סביאו סשרות בניסן עמסן, וסיניקס סוא (וכמס סוא גדול) שומר ספטחחו, סקפ"ס מפטיח ועושס: - מלל. שינס סכחופ ולא אמר דפר, גימטריא שלו ק', כלומר
- (8) ויגמל. לפוף כ"ד מודש (גימין עס:): משחה גדול. שסיו שם גדולי סדור, (פ"ר נג, י) שם ועבר ואבימלך:

نېټار: בּוֹ בַבְאָנו מִם בּלוֹ, מִם י הוּאָר וָאָר בְּנָהְ בֵּי לְא יִירִשׁ אַמְּמָא הָדָא וְיָה בְּרָה אֲרֵי לָא נקאמר לְאַּבְרֶלְם נָּרָהְ הַאַמָּר נִאָּמָרִם

אַבְרָהָהַ עַל אוֹדָת בְּנִוֹי:

לוֹגְּעְׁל וֹפֿרֵא לְנִבּ זְּנָת: אַלְיוֹבְ שְּׁנְבִי שְׁמָתְ בְּלְלְיִבְ בֵּי מִנְּהִ אָּבִי בִּיִּצְּחָס יִהְּמָרִוֹ לְנִבְּ וֹמֹלְ-אֵׁמֹיִוֹשׁ כִּלְ אַמָּר שֹאִמֹר כִּלְ בִּינִתֹר לָוֹ מִּבֹרִ עַבִּילָ דּ אָּבְ וֹנֹת בֹּמֹנוֹנְעַ מַּבְ <u>נַוֹּהֹ</u>ו בֹּמֹנוֹצַ מַּבְ מִּנְלִימֹא וֹמֹבְ אַטִּטֹּצַ ניאמר אָלְהַיִם אָלְאַבְּרָהָם נַאַמר יִי לְאַבְּרָהָם לָאִ יִבְאַשׁ

בָּי זַרְעָּרָ הָהָי וֹנֶם מֶּטַ בֵּּלוֹ חַמְּמֵטְ בְלַנְוּ, אֵׁמִּומְנִיּנּ וֹאַבּ זִטַ בַּר אַמְּמַא בְמַמֵּא

בְּאָר שֶׁבַע: וֹנְהַבְּמוֹעׁ ושֹבֹב ושִּעָה בֹּמִוּבַּר בְּלַר שָּׂם עַּל־שִׁכְּמָה וָאָת־הַיֶּלֶד +ı Şüd tüqu dia mil \$<_ · رَيْضُوِّكُ لِمُحْلُكُمُ الْحَقِيمُ لِيُظِّلُ لِيَظِّلِ

אָר הַנְּבֶר פַּוֹנת אַנַר הַשִּׁיהָם: י וּיִּבְלוּ הַמִּוֹם מִּוֹ הַהַהֶּמֶת וַתַּשָּׁבֶּןְדִּ

[UÁX XU_4\]L [UÁL]: אָרְאָר בְּעָוֹת הַיְּגֶלְר וַתַּשָׁב מִנָּגֶר ^{61} ਵਧਾਗੁਸ਼ਾ ਤੁੰਘਾ ਵਾ ਸ਼੍ਰਾਂਜ $m lpha
m H^{-1}$ رمُجُّ لِمُשِّد كِنَّه مَقِيْد بَرِيمَ

> מְם נְצְּעַלֵּי יי.בע פֿב אַמִּטֹא בַּבָא מֹם ~~בַּ~~בַר,

אַבְרָהָם עַל עֵיסַק בָּרִיה: בְּמִנוֹנִ וּבְאָנְחִ פַּטִוֹּמָא כְטַבָּא בַמִנוֹנ

אַמּוּנוֹנע אַבוּ בָּבָרְ הוּא:

בְּמַבְבַר בְּאָר שָּבַת: רְבְיָא וְשִׁלְחַה נִאָּזַלִה וּשְׂעָה וגער לְעַוֹּר מִוּג מַּלְ כַּעַפַּע וּנִע וּנֹסגד לַשְׁמֹא וֹבוּלַבֹּא בַמֹּנֹא لقظتره אַלבוֹטִם פֿגּפֿבא

אֹגֻלַנֹּיֹא: ירְטָּת יָת בְבְּיָא מָחות חַד מִוֹ וְהַלְנְמוּ מִנֹא מֹן

וֹאֲבׁוּמִע וֹע לַלִע וּלַכַּע: בְרְבְיָא וִימִיבַת אַמִרַת לְאַ אָרְזֵי בְּמוֹתֵיה אַבְהַיקה בְּקשׁהָא אָבִי וֹאַנֹלְע וֹינִיבַע לַצִּ מֹפַּבוֹיג

> with Isaac. shall not be heir with my son, even son; for the son of this bondwoman 'Cast out this bondwoman and her Wherefore she said unto Abraham:

Abraham's sight on account of his And the thing was very grievous in

to thee. voice; for in Isaac shall seed be called saith unto thee, hearken unto her thy bondwoman; in all that Sarah because of the lad, and because of it not be grievous in thy sight And God said unto Abraham: 'Let

because he is thy seed.' bondwoman will I make a nation, And also of the son of the

wilderness of Beer-sheba. and she departed, and strayed in the and the child, and sent her away; Hagar, putting it on her shoulder, bottle of water, and gave it unto morning, and took bread and a And Abraham arose up early in the

one of the shrubs. spent, and she cast the child under And the water in the bottle was

and lifted up her voice, and wept. child.' And she sat over against him, me not look upon the death of the it were a bow-shot; for she said: 'Let over against him a good way off, as And she went, and sat her down

- (10) עם בני עם יצחק. מכיון שסים בני, לפילו לס לינו סגון כילחק, לו סגון כילחק, לפילו לס לינו בני, לין זס כדלי קשמו ויורס בו מליס, כמס דפת פֿמקלַ בְּעַבַ בַירֶ ס וְהַוֹי, וּפֿמר בַּלֹפֿ מְשַבַ פְנִי (משלי בו, ימ־ימ): לה יירש כן ההמה עם בני, המה למד שהיה מריב עם ילחק על הירושה, והמר, הני בכור ונועל פי שנים, ויולהים בשדה ונועל דבר אחר לשון רליחה, כמה דחימא נקומו גַא הַנְּעָרִים וִישְׁמַקוּ לְפָנֵינוּ וגו' (שמואל־ב ב, יג): עם בני וגו׳ מחשובת שרה כי (9) מצחק. לעון ענודם אליליס, כמו עואמר וַיָּקְמוּ לְנַמֵּן (עמוח לב, ו). דבר אחר לעון גילוי עריום, כמה דמימא לְנַמֵּק פִי.
- לירש עמו, קל וחומר עם בני עם ילחק ששחיקן בו (ב"ר נג, יא):
- (21) שמע בקלה. (נקול רוח הקדם שנה), למדנו שהיה אנרהם עפל לשרה ננגיאות: (II) על אודוח בנו. על ששמע שילה למרנות רעה. ופשומו, על שהומרת לו לשלמו (דנרים רנה ד, ס):
- שסכניםם בן שרס עין רעס, ואחוםו חמס (ב"ר נג, יג), ולא יכול לילך ברגליו: וחלך וחחע. חזרס לגלולי בים אבים: (14) לחם וחמת מים. ולה כמף ווסב, לפי שהיה שונהו על שילה למרבות רעה: ואת הילד. הף הילד שֶׂם על שכמה,
- (13) ויכלו המים. לפי שדרך מוליס לשמות הרבה (ב"ר שם):

בַּאֲמֶר הוא־שֶׁם: שְׁמֵע אֱלֹהֵים אֶל־קְוֹל תַנַּעַר שְׁמִיעַ בֵּצָּחַר דְּהוּא חַמָּן: בּצַּחַר דְּהוּא חַמָּן: מַּעַבְלְּבְּׁ עַלְּנְׁ אַכְעַבּיּבְּיִּגְ בֶּיִבְ כְנִבּּ טַלָּב כְּאַ שַּׂנְיִםְלְוּ אָּבִּי הְגָר מִן־הַשְּׁמַיִם נַלְּאַמֶּר לֶה לְהָגָר מִן שְׁמִּיָּא נַאֲמַר לֹה מָא ײַ װּעַׂבָאַ מַלְאָּב אָבְעַנִים ו אָבְ בַּנִבְּיֹא וּעַּבָּא מַלְאָּבֹא בּוּנִ

אַמוֹטֶבּוּ: אַמּיִמנּוּ: אַנִי קְּי־לְגָוּי נְּדְוֹלִי יָת יְדִיף בֵּיה אָבִי לְעַם סַנִּיּ אַמיִימנּוּ: לומו אָאָן אָטַ עַנְּמָּר וְעַבְּוֹיִנְלֵן לוּמִוּ מִּוּלְוּ זִע בַבְּוֹא וֹאִנִלְנִיפָּוּ

בַבַבַּבַבַ בַּבַבַ בַּבַּבַבַ בַּבַבַ בּאָב מְוֹם וַשְּׁבֶב וַשְּׁמִבְא אָטַב בַּמִּגְא וֹאָזַכְט וּמִבְט זִט בוּפַבּא וּוֹפַׁלַע אֶּלְעִיםְ אֶּעַ הַּיּנְּיִעׁ וֹשֵּׁבָא יּוֹלָא וֹוֹ זִע הַּוֹנִעֹא וֹבַזֹּע בּירָא

يَرْهُدُ وَمَهَاجُد يَرْبُرُ لَجِدَ مَهُمَ: °° וֹנְינַיִּ אָּבְיַנִים אָטַ עַוּמָּהַר וּנִּיְנְיַבְ

هَوْرِ هِهُكَ مَهُدُلًا مَجُدُّاتِ: (٩) יי נוֹמֶבׁ בֹּמֹבַבֹּר פֹּאבֹן נִטֹפֹעוֹ בֹנִ

بر المناب אָל־אַבְרְהָה לֵאמָר אָל"הַים ععر هَدرشِرْك بورجر شِد_هُدُهِ

رَانِهُولِو يُجْرَبَاتٌ هِلَا جِازَكُ لَوَفِوا الْهِوافِ جِهِالِهِ إِلَّا جَازَاتِ

תוֹא וֹאַהֹּלוּאַנו וֹנו בַבוֹא:

וֹבְוֹע בַבּי קַשִּּטֹא: בבלגא יבלא וימיב קמדקקא

וְנַנְנִי מֶוְמָנָא בַּוֹן בַּסַהַּבַוּנִי

מאַבוּא בּמֹאַבוֹם: ונסיבת ליה אַמִּיה אָהָקאַ וימיב בְּעַּרְבָּרָא

לַסְהְּבוֹב לַכְלַ בַּאָטַ הַבְּינב: לַאַּבְׁבַבְים לַמִּימָר מִימָבָא בַּיִּי אָבִימֶלְדְ וּפִּיכֹל רַב חֵילִיה וַנְיָהְ בְּעָהְ הַהְוֹא וַיְּאַמֶּר וַהָּוֹה בְּעִּדְנָא הַהוֹא וַאֲמָר

> and the angel of God called to And God heard the voice of the lad;

the lad where he is. not; for God hath heard the voice of her: 'What aileth thee, Hagar? fear Hagar out of heaven, and said unto

a great nation.' fast by thy hand; for I will make him Arise, lift up the lad, and hold him

gave the lad drink. and filled the bottle with water, and 19 saw a well of water; and she went, And God opened her eyes, and she

wilderness, and became an archer. grew; and he dwelt in the And God was with the lad, and he

wife out of the land of Egypt. Paran; and his mother took him a And he dwelt in the wilderness of

in all that thou doest. Abraham, saying: 'God is with thee captain of his host spoke unto 22 that Abimelech and Phicol the And it came to pass at that time,

ו), מגורם קלס: וחשב מנגד. כיון שקרב למום, סוםיפס לסמרחק: מגורם וְקִיְמָם פֿדְמַם יְהּדְּה לְמִלְבַיִם לְמָנָם (ישעיה ימ, יו), ומגורם יָלוּגּין נִייעי בַשָּבּוֹר (מהלים קו, כו), וכן קַנְי פֶבֶן (שם סה, שהזרע יורה כחן. ואס מאמר היה לו לכמוב כמממי קשם, משפט הוי"ו ליכנס לכאן כמו בְּמַבֶּוִי שַּׁמֶלַע (שיר השיריס ב, יד), (10) מנגד. מרחוק: - במטחוי קשח. כשמי מיחות (ג"ר שס), וסול לשון יריית חן, גלשון משנה שהשית בלשחו, על שם

כקצורים ישראל שמלאים מיס, וכשמכניקו למוך פיו ופומחו, הרוח נכנק בגופו ומת: שנאמר אַרְמוֹמ דְּדְנִיס (שם), אל מקרי דודניס, אלא דודיס, ואלו יולאיס לקראמס ומציאין להס צשר ודג מלוח, ונודוח נפוחיס, כשסיו מוליכין אומס אלל ערבייס, סיו ישראל אומריס לשַבָּאיס, בבקשה מכס, הוליכונו אלל בני דודנו ישמעאל וירחמו עלינו, וסיכן המים אם ישראל בלמא, כשהגלם נבוכדולר, שואמר משא צַּעְרֶב וגוי לְקָרַאם לָמֵא הַמָּי מָיָם וגוי (ישעיה כא, יג־יד), לו לדיק, (ר"ל בעניץ וה שאינו ראוי לעונש מימה בלמא ודו"ק). אמר להם, לפי מעשיו של עכשיו אני דנו, וזהו באשר הוא שם, רבונו של עולס, מי שעתיד זרעו לסמית בניך בלמא אתה מעלה לו באר, והוא משיבס, עכשיו מה הוא, לדיק או רשע, אמרו שם. לפי מעשים שהוא עושה עכשיו הוא נדון, ולא לפי מה שהוא עמיד לעשות, לפי שהיו מלאכי השרת מקערגים ואומרים, (עב) אח קול הגער. מכאן שיפה מפלת המולה ממפלת אחרים עליו, והיא קודמת להמקבל (ב"ר נג, יד): באשר הוא

(20) רובה קשה. יורס מלים נקשמ: קשה. על שם המומנות, כמו ממר, גמל, לייד, לפיכך השי"ן מודגשת. היה יושב

dg4: (וב) מארץ מצרים. ממקוס גדוליס, שנאמר וְלָם שָׁפְּמָס מִלְּרִים וגוי, סיינו דאמרי אינשי, זרוק חומרא לאוירא אעיקריס במדבר ומלקמס את העוברים, הוא שנאמר יָדוֹ צַּפֹל וגוי:

אָשֶר־גַּרְקָּה בָּה: ממּשׁ שַּׁמְּמִי מִמּשׁׁ וֹמִמְ עַמְּ אַמָּב_הַמְּנִינִ وم يَادُل الْمُصَامِنِهُ الْمُرَادِ וְעַּהְיה הְשְּׁבְעָה כֵּי בָאלְהִים וּקְעוֹ קַנִים לִי בְּמֵימְרָא דִּייָ

באַעועדע בֿע: ממש שהביע ממי ומם אַבמא וּבַבַר בַּרִי כַּמִּיבוּהָא דַעַבַּרוּת ַ לְ, וּלְנִגֹּי, עַבֹּא צַלְא שַׁמָּפֿר בָּי וּבֹבֹרי

נאמר אַבְרָבִים אָנָא אַבּינם:

thou hast sojourned.' unto me, and to the land wherein have done unto thee, thou shalt do according to the kindness that I nor with my son's son; but 23 falsely with me, nor with my son, by God that thou wilt not deal Now therefore swear unto me here

24 And Abraham said: 'I will swear.'

+כ נּיָאמֶרְ אַּבְרְרֶם אָנָכִי אָהָּבֹה:

לוֹלוּ מֹבֹבוֹ אַבוּמֶלָב:

מּבְדֵי אָבִימֶלֶב:

שְׁמַמִּנִת אֶבְׁבֵין יוֹמָא בֵּין: לא הַנְּרָהְ לָּיִּ וְנָנֶם אָנְבֶּי לְאִ צִּהְ לְאִ חַנֵּיִה לִיִּ וְצִּּרְ צִּנְאִ مُ עְשְׂה אָת־תַדְּבֶר תַזָּה וְנִם־אַהְיה עַבּר, יָה פּהְּנְשָׁא הָדֵין וִאָּרִ וּגֹאָמִר אַׁבֹּימְלְצַבּ לַאְ זֹבְהֹטֹּי מָׁוֹ וֹאֹמֹר אַבֹּימֹלְצַ לָא גֹּבֹהִים מֹאֹ

I of it, but to-day,' didst thou tell me, neither yet heard 26 who hath done this thing; neither And Abimelech said: 'I know not

Abimelech's servants had violently 25 because of the well of water, which And Abraham reproved Abimelech

taken away.

خلايت

הַּמְמֹמֹמִי בּלְטַּי בּיִּוְם:

לְאָבׁימִלְגַע וּיִבְּעִי מְּנִימִם וְיִבַּ

שינבן דַּעָאו בַּלְחוֹבַיהוֹן:

ַלאָבׁימֶבֶּוּ

שֹבוּגעוּל בַּיִם:

And Abraham set seven ewe-lambs

and gave them unto Abimelech; and

And Abraham took sheep and oxen,

of the flock by themselves.

they two made a covenant.

تجאו לבדה: ⁸² เเล็น หัว่าน่อ หัน ที่วัด อีกัดูบ เหียเอ หัว่าน่อ ใน คือก

אַמָּר הַצַּבְהָ לְבַבְּנְה: אַנור הַנְּה שֶׁבַע כְּבְשׁתֹ הָאֵבֶלה מָא אִנִּין שְׁבַע הוּרְפָּן אִבִּין

בּאָבׁימִמָא בּלְחוֹדִיהוֹן:

which thou hast set by themselves?' Mhat mean these seven ewe-lambs And Abimelech said unto Abraham:

: בואלה שׁפֿע מּגּּבׁי, בּגַּבוּר מִיהְיִהר כִּיְּ וּגַאָמֶר בֿי אָנרַמֶּבֹת כַּבֹמֶנו וֹאָמָר אָבוּ וֹנו מָבֹת עוּוֹבַלּן

בְּנִאָּט: בְּמִּבְּׁנִי בְּנִ חְפְּרְתִּי אָת־הַבְּאֵר לְסְּהֵרִי אָרֵי הַפּּרִית יָת בִּירָא בְּנְאָת:

me, that I have digged this well.' hand, that it may be a witness unto 30 ewe-lambs shalt thou take of my And he said: 'Verily, these seven

- (22) אלהים עמך. לפי שראי מילא משכונת סדוס לשלוס, ועס המלכים נלחס ונפלו בידו, ונפקדה אשתו לוקוניו:
- (33) ולניני ולנכדי. עד כאן רחמי האב על הבן: בחסד אשר עשיחי עמך חעשה עמדי. שאמרחי לך הגה אַרָּלי

¢ἀζνϝ (ε"٢ (٢, ε): (cσ)

- (25) והוכח. נמובמ שמו על כך:
- לקרמת מברהם: עליה רועי הבימלך, והומרים הנהנו הפרנוה, המרו ביניהם, כל מי שיהרהה על הבהר ויעלו המים לקרההו, שלו הוה, ועלו (36) בעבור חהיה לי. ואת: לעדה. לעון עדות על נקנס, כמון עַדֶּס סַמַנֻּבֶּס: כי חפרתי את הבאר. מריניס סיו

מַבׁת כַּנְ מֻם נַמִּבֹּתנּ מָנִנִים: יּנּ מַּלְ בָּן מְּרֵאְ לְמִּמִינִתְ תַּנִיּאְ בָּאָנִר עַּלְ בַּן מִרָאִ לְאָּנִירָאִ תַּנִיּאִ

نيات ترييا: לאָר שְּׁבָׁת אָבִוּ הַשָּׁעוֹ בַוּנִמוּ

swore both of them. Beer-sheba; because there they Wherefore that place was called

תַּבְאָנְ נַנְּמְבֵנִ אָבְאָנִ נִּנְמְבוּ אָבְאָבָוּ וֹטִבּוּ בְאָבַת פֹּלְהְטִאָּנִי ూ [:건ㅁ נּוֹבְּבְׁעַוּ בְּבְיִינִ בַּבְאָב מֻבַּגַּ

אָלוּמְלְבׁ וּפֹּוּכִלְ בַב בוּלְיִצִּ ולזנו לום כבאנ מָכֹת ולם

the Philistines. and they returned into the land of and Phicol the captain of his host, Beer-shebs; and Abimelech rose up, So they made a covenant at

שֶׁם בְשֶׁם יְהוָה אֶל עוֹלֶם: יּיּ וֹיִמֹּת אֵמְׁלְ פֹּבֹאֹר מֻבֹרת וֹיְלֵבֶא. וּוֹגּב וֹגּבֹא פֹבֹאר מִבֹת וֹגּלְיִ

שَמَٰا خَمُمُم يَن \$ُكِٰكُ مُكِٰمُهِ:

וְמֶׁנִם וַבְּנִם: (פּ) *E נְיֹלֵב אַבְבַבְנִים בַּאָבוֹ פַּבְהָטִים נְאָטַנִים

פַּלְמִּשֹׁאֵי יוִמִין סַנִּיאָין: ΧĊĊĊ

land of the Philistines many days. And Abraham sojourned in the

LORD, the Everlasting God.

And Abraham planted a

called there on the name of the 33 tamarisk-tree in Beer-sheba, and

יט וְהַאֶּלֹהִים נְּסָה אָת־אַבְרְהָם שנימי ניהי אַחַר הַדְּבְרֵים הְאָבֶּה

נַסְּי יָתְ אַבְּרְדְהָם וַאֲּמָר לֵיה ובוב בפר פפונמיא האביו ניי 'Abraham'; and he said: 'Here am I.' Abraham, and said unto him: XXII things, that God did prove And it came to pass after these

ĽΪĊ.: נَّهِمُد אَבْٰذِ אَבُٰذُكُם נَذِאָמُר אַבֿבֿבֿם נֹאָמָר בַּאַנֹּא:

על תד מן שוריָא דָּאִישָר לָדְּ: וֹאַסְׁוּלִנִי בְּבֹנִתְ עַּמָּן כְהַּלְטַאִּ נאוויל לף לאַרַע פּוּלְחָנָא נטגבע בנטגמטא נט גאטל וֹקְאָמֶׁר בַּעַרְיָּא אֶעַבַּלוֹבְ אֶעַר וֹאָמָר גַּבַר כַּמוֹ זְעַ כַּנִבוּ זְעַ

mountains which I will tell thee of.' for a burnt-offering upon one of the land of Moriah; and offer him there even Isaac, and get thee into the thine only son, whom thou lovest, And He said: 'Take now thy son,

בְּיִרִים אַמֶּר אִמָּר אֵבֶּיר: וְחַצְּלְחִי שָׁם לְעִלְּח עַּל אַתָּר <u>i\$Ŀ\$</u>+ \$<_\$î4 ¤qĿĭu 'n'r
 <l>

שאמר וסיס סעולס אכלמס (קומס י:): הקב"ה אלוה לכל העולס, לאחר שאוכלים ושוחים, אמר להם ברכו למי שאכלחם משלו, סבורים אחם שָמָשֶׁלָי אכלחם, מָשֶׁל מי ומלינו לשון נמיעה באהלים, שנאמר וְיַשַּׁשַ מְּבֻבְּי מַפַּדְנוֹ (דניאל יח, מה): - ויקרא שם וגוי. על ידי אומו אשל, נקרא שמו של (εε) אשל. רב ושמוחל, חד חמר פרדם לסבים ממנו פירוח לחורחים בסעודה, וחד חמר פונדק לחלבנים ובו כל מיני פירוח.

שנויה בקדר עולם (פ"א): . אינס ימיריס יומר משנה, הרי כ"ו שנה, מיד ילא משס וחור לחזכרון, ואומה שנה קדמה לפני עקידמו של ילחק י"ב שנים. כך מרובים על הראשונים, ולא בא הכמוב לפחום אלא לפרש, ואם היו מרובים עליהם שחי שנים או יותר היה מפרשם, ועל כרחך לומ, ובא לארך פלשמים, ובן ל"מ שנה היה, שהרי בשלישי למילמו באו אללו המלאכים, הרי כ"ה שנה, וכאן כמיב ימים רבים, מידוַיַּלְּמַשְׁשְׁי עדוַיַבְּחַוַיַשָׁב בְּּמַלְיַ. מַמְּבַחְ מַשְׁבָּי בְּמָבְרוֹן, ושס ישב עד שנהפכה מדוס, מידוַ וַשָּׁם מַשָּׁר בַּמָבָר מפני בושה של שנאמר וַיַּשְּׁבֹר מַבְּבֶס, וַיַּשְּׁמֵּק מִשְּׁס, וַיְּקִי בְשְׁבּוַיֵּרֶד מַבְּבְרָס מִנְרַיִּמָה, וִבמנריס לא עשה אלא שלשה חדשים, שהרי שלחו פרעה, . אומס שנס וַיַּבְּסׁ וַיַּשֶׁבּ בְּּמַׁלְוֹנֵי מַמְבַסֹּ, שלמׁ מלינו קודס לכן שנמיישב חׁלחׁ שס, שבכל מקומומיו סיס כחורח, חונס ונוסע וסולך, (48) ימים רבים. מרוזים על של מזרון, זמזרון עשה כ"ה שנה, וכאן כ"ו (ז"ר נד, ו), שהרי גן ע"ה שנה היה צלאחו מחרן,

סופי ולשון זימון: מחד אחס מיראני, אילו אמר לי סקב"ס ובח עלמך לפני, לא סיימי מעכב: הגני. כך סיא ענייחס של חסידים, לשון ענוס לא סיה מעכב. ויש אומרים אחר דבריו של ישמעאל, שהיה מתפאר על ינחק שמל כן י"ג שנה ולא מיחה, אמר לו ינחק באבר שעשה אברהם לא הקריב לפניך פר אחד או איל אחד, אמר לו, כלום עשה אלא בשביל בנו, אילו היימי אומר לו וְצַח אומו לפני, (ו) אחר הדברים האלה. יש מכצומינו לומכיס (פנסדכין פמ:) לחר דברים האלה. יש מכצומינו לומכיס (פנסדכין פמ:) לחר דברים האלה.

אַמָּר־אָמַר־לָוּ הַאָּלִ<u>הַי</u>ם: עלה ניקם נילף אָל־הַמָּקוֹם אִשְוּ וֹאֵט וֹגִּטַׁל בֹּנִוּ וֹנִבַּפֹת הֹגָּוֹ. אָת־חַמֹרוֹ וַיִּקְּח אָת־שְׁנֵי נְעְּרְיוֹ ניאַכָּם אַבְרַבְים בּקַער וֹיִנִיקאַ

تالياط: אָטַבְּגַלָּנִוּ נַנְּבָּא אָטַבַנַּמָּלַנִם בּוֹנִם עַמִּגֹנְמָּג נּוֹמָּא אַבֹּבֹבעם

וֹלֹמִוּלִע אַבוּכִּם: لْلَائِمَا تَرْكُنَا مَا فِي الْبَهُ فَلَالُنَا لَهُمُ لَمَاذِرَهُمْ لَنَافُمَا مَا فَعَ לְכֶם פֹּּהֹ עֶם־הַהַמְּלוֹר נַאֲנֵי אוֹרִיכוּ לְכוֹן הָכָא עָם הַמֶּרָא ַנּּאָמֶׁר אַּבְּרֶלֶם אָּלְ_נְמֶּבֶּיִ, שָּׁבוּיַ

שְּׁנֵינֶם יַּהְבְּיִי: אַט_בַבאָה וֹאָט_בַפֿתּאַכֿבע נּיּלַכֹּנִי ، تَزْهُم مَح نَجُلُاط خَبَرِ نَنَوْلًا خَنْبِرِ ניקה אַבְרָהָם אָת־עָצָי הַעֹּלָה

ניאמר הנה האש והעצים ואיה ַ וֹּאָמֶׁר אַּבְי וּגְאָמֶר עַּוֹּלָּוּ בְּנִיּ

> בּאַמָר לַיה יָיִ: לְהַלְטָא וֹפֿם וֹאָזַלְ לְאַטִּבְא יצַחַק בָּרֵיה וַצַּקַּח

> は「口(人: וֹנו הֹנוְנוֹי וֹנוֹנוֹא וֹנו אַנוֹנוֹא בּיוֹמָא שַּׁלִיתָאָר ווְקַר אַבְרָהָם

ונסגוד ונתוב לנקכון: וֹאַמֹּב אַבֹבֹבוֹם לַמּנּלִימוּנִיי

נאַזלוּ תַּרְנִיהוֹן בַּחְדָּא: בּידִיה יָת אִישְׁקָא וְיָת סַבּינָא וְהָוּוּ מַלְ וֹצִּחָק בָּרֵיה וּנְסֵיב וּנְסֵּיב אַבְּרָהְהַם יָת אָמֵי דַּעַּלְתָא

אַמֶּבְא כַהַּבְעַא: נאַמר הא אישההא ואַען אַנאַ אַן נאַמּר אַבּא נאַמר הַאָּגָא בָרי וּגְאָמֶׁר וֹאֹטְׁל אֶּלְ-אַּבְׁנִׁטְׁם אָּבִיוְ וֹאֶמֶר וֹאָטַל לְאַבְּנִינִם אָבוּנִי.

> had told him. went unto the place of which God burnt-offering, and rose up, and cleaved the wood for the him, and Isaac his son; and he 3 took two of his young men with morning, and saddled his ass, and And Abraham rose early in the

his eyes, and saw the place afar off. On the third day Abraham lifted up

to you. and we will worship, and come back and I and the lad will go yonder; , men: 'Abide ye here with the ass, gnuoy sid otnu biss msds1dA bnA

went both of them together. hand the fire and the knife; and they Isaac his son; and he took in his 6 burnt-offering, and laid it upon And Abraham took the wood of the

Sgnirəflo-tarıng? wood; but where is the lamb for a he said: 'Behold the fire and the he said: 'Here am I, my son.' And father, and said: 'My father.' And And Isaac spoke unto Abraham his

- (5) וישכם. נזדרו למלוה (פסחים ד.): ויחבש. הוא בעלמו, ולא לוה לאחד מעבדיו, שהאהבה מקלקלח השורה (ב"ר וכל זה כדי להרצום שכרן, וכן שָׁל מְשְׁבֶן מַשְׁר שַׁרָשֶׁ (נרמשיים יצ, א), וכן ציונה וקרָא מַלִישָ שָׁם הַקְּרִישָׁה (יונה ג, צ): שולס, ומשסעלסו, אמר לו סורידסו: אחד ההרים. סקב"ס מססא סלדיקיס (ס"א משסא ללדיקיס) ואחר כך מגלס לסס, בו מור נרד ושאר בשמיס: - והעלהו. לא אמר לו שממסו, לפי שלא סיס מפך סקדוש ב"ס לשממו, אלא לסעלסו לסר לעשומו בְּיַכּוּשְׁלַיִּס בְּּסַר סַמּוֹרָיָּס. ורבּוּחִינו פּירשו, על שס שמשס סורחֿס יונחס לישרחל. וחונקלום חרגומו על שס עבודת סקערת, שיש עליו אם סמלוס, ולימן לו שכר על כל דבור ודבור: ארץ המוריה. ירושליס, וכן בדברי סימיס (בג, א) לְבְּנוֹת שֶׁת בֵּית ס' אמר לו שניסס אני אוסב, אמר לו יצמק, ולמס לא גילס לו ממחלס, שלא לערבבו פחאוס, וחווח דעחו עליו וחערף, וכדי לחבב (שס): אח בגך. אמר לו שני בניס יש לי, אמר לו אם ימידך, אמר לו זס ימיד לאמו זוס ימיד לאמו, אמר לו אשר אסבם, (2) קח נא. אין נא אלא לעון בקשס, אמר לו בבקשס ממך עמוד לי בוס סנסיון, שלא יאמרו סראשונים לא סיס בהן ממש
- (4) ביום השלישי. למה איחר מלהראוחומיד, כדי שלא יאמרו הממו וערצצו פחאום וערד דעחו, ואילו היה לו שהוח לנקביו וימרמק, יסיס סשני עמו: − ויבקע. מרגומו וללמ, כמו וַלְּלְמוּ סַיַּרְדְן (שמולל־ב ימ, ימ), לשון ביקוע פינדר"ה בלש"ו: נס, מ): אח שני נעריו. ישמעאל ואליעור, שאין אדס חשוב רשאי ללאת לדרך בלא ב' אנשים (ב"ר שס), שאס ילערך האחד
- ונשובה. ומנפל שישופו שניקס: (פ) עד כה. כלומר דרך מועע למקוס אבר לפנינו. ומדרש אגדס, ארסה סיכן סוא מס שאמר לי סמקוס פס יפנס זרעף: לְּהְמֶּלֶךְ אָלְ לְצוּ, לְאַ הִיס עושה: וירא את המקום. כאה ענן קשור על ההר:
- אם בנו סיס סולך ברלון ושמחס כילחק שלא סיס מרגיש בדבר: דבר אמר, ואת נקראת מאכלת, על שם שישראל איכלים ממן שברה: רילבו שניהם יחדו. אברהם שהיה יודע שהולך לשמוע (6) המאכלה. סכין, על שם שאוכלת את הצשר, כמה דתימא וַמַרְבִּי מֹחְכַל בָּשָׁר (דברים לב, מצ), ושמכשרת בשר לאכילה.

שְּׁנֵינֶם יַהְבְּינִי לַנְ עַמֶּּטְׁע לְמָלַע בַּנְיְ וַיִּלְכַוּ אַמְּרָא לַמַּלְטַא בָּרִי נַאָּזַלוּ

<u>מַל_המִוְבָּה מִמַּמַל לְמֵּצִים:</u> וְיַנְּעְרִ אָת־יִצְהָתְ בְּנִוּ וַיְּשֶׂם אָתוֹ אָנַר הַמִּוְבָּחַ וַיִּצְּרָךְ אָנַר הָצָּיִם לַוְ עַׂאֶלְעַיִם וֹיְבֵּוֹ אֻם אַבְרַעַם נּיִבְאוּ אֶלְעַבְעַּמְלִיםְ אָהָוֹר אֶמָרַ

هِمَـ تِرَقِهِ كُرُم كُنِّهِ بَاتِ هِمَـ خِرَبُ: oı נישְׁלַח אַבְרְהְם אָת־יָדִוֹ נִיּקְּח

אַבְרְהָהַם נִיאָמֶר הַנָּנִי: מן־הֹשְּׁמִנִם וּלְאָמֶר אַבְּרֶהָם ו

ئنىڭك خىۋەر: אַּטֹׁע וֹלַאָ טַׁמַּּכִּטֹּ אָעַ־בּּוֹנַ אָעַ עַתְּחָים בֶּירְיָבֶא אָלְחָים בַּיַ הַנְּמַר וְאַל־הַנַעַשׁ לוֹ מְאָנְמָה בֵּיו נַּאָמֶר אַּלְ־תִּשְׁלַח יָּדְדְּ אֶלִּ

בַלְנו: אָנַר הָאָיִל וּיַּעְבָּרוּ לְעַּבָּר תַּחָר בּׁפֿבׁנְיִנִי נְיּבְּבְּ אַבְבַבִּיםְ נְיַפַּטְ אָטִיִג בּאָנְלָוֹאָ בַּפּבּנִיטִי נָאָזִגְ בּוּ וֹעִדּעַ־אָּגֹעְ אַעַּעַר נֹאֵעוֹו בּסֹבוֹי בַּעָר אַבֶּגוֹ וַעַּוֹא וַבַּאַ צַבְּבָרָאַ וּוֹמָא אַבְּבְבְיִם אָטַ מִּילָוּו וּוֹבַּלְאַ וּוֹפַּל אַבְבַבְיִם זֹטַ מִּנוְטַוּ

שַּׁבְוּיהוֹן כַּחְדְּא: וּגְאַמֶּרְ אַבְּרְדְּם אֶּלְיָנִים וֹרְאָרַ וֹאָמַר אַבְרָהָם בֶּרָם וֹוֹ וּלֶיִ

מיל מן אַענא: לביה וְשִׁוּי יְמִיה עַלְ מִדְבָּחָא וֹסַבַּר וָת אָמַּיָּא וֹהַבַּר וָת וֹאָחָל וּבְּנָא שַּמֶּן אַבְּבַבְם נִע מָּבַבַּםאַ וּאָתוֹ לאַתוֹרָא דַּאָמָר לֵיה יִי

ולמוד זנו ספולא למפס זנו וֹאושִׁים אַבְרָהָהַם יָת יָדִיה

נְאָלֶג בַּיִאָלָא: מְּמֹגֹא נֹאֹמָר אַבְּרָהָם אַבְּרָהָם ַנּיּלַבְאַ אַלְּנִוּ מַלְאַּבּ יִבוֹנִינְ יַלְנַאַ לִיהַ מַלְאַבֹּא בַּיִי מָן

ברד ית יחידה מני: בַּוֹבַלְאַ בַּוֹגֹ אַשׁ וֹלָאַ מִּנֹהִשֹּׁאַ נִעַ מבֹת אָב, כֹתּן נְבַתְּלָא אָב, בֿמנקימֹא וֹלָא שַמַּבוּיג קיה ľääL לא הושיט

נאַפַבוע כַהַּלִטָא טַלָּשׁ בַּנוּעי: אַלְנְתְם וּנְסֵיב יָתְּ דְּכְּרָא

> went both of them together. burnt-offering, my son.' So they aprovide Himself the lamb for a lliw bo2' :biss mshsrdA bnA

the wood. son, and laid him on the altar, upon wood in order, and bound Isaac his built the altar there, and laid the God had told him of; and Abraham And they came to the place which

hand, and took the knife to slay his And Abraham stretched forth his

'Here am I.' 'Abraham, Abraham.' And he said: unto him out of heaven, and said: And the angel of the LORD called

son, thine only son, from Me.' seeing thou hast not withheld thy that thou art a God-fearing man, wond I won 103; min otnu gnint upon the lad, neither do thou any And he said: 'Lay not thy hand

.nos sid To beste sht ni gnirisho-iniud a rot took the ram, and offered him up horns. And Abraham went and a ram caught in the thicket by his and looked, and behold behind him And Abraham lifted up his eyes,

- שניסס ימדו בלב שוס: (8) יראה לו השה. כלומר יכאס ויבמר לו סשס, ואס אין שס, לעולס בני, ואף על פי שסבין יצמק שסוא סולך לסשמע, וילכו
- מקום שעוקדים אומן צו היה ניכר: (9) ויעקד. ידיוורגליו מאחוריו, סידיסוסרגליס ביחד סיא עקידס (שבחגד.), וסוא לשון עַקוּדִיס, שסיו קרסוליסס לבניס,
- (11) אברהם אברהם. לשון מנס סול, שכופל למ שמו:
- שמסרגמינן ווקף אברסס עינוסי במר אלין. (ס"א ולפי האגדה אחר כל דברי המלאך והשכינה ואחר עענומיו של אברסס): (13) והגה איל. מוכן סים לכך מששם ימי ברסשים: אחר. סמרי שסמר לו סמלסך סל סשלם ידך, רססו כשסוס נסחו, וסוס מעמס יש לי מס לסשיב לשמן ולאומות החמהים מה היא חבתי אללך, יש לי פחחון פה, עכשיו, שרואין כי ירא אלהים אחה: לס מַשַׁבֶּב, כשחמרתי לך קח מולח שפתי לח חשוה, לה חמרתי לך שחמהו חלה העלהי, השקתיה החמיה: - בי עחה ידעתי. לַּךְּ זְּבַע, ומורמ וממרמ קח נה מׁמ בּנך, עכשיו מֹמס מֿומר לי מֿל משלח ידך מֿל סנער, מֿמר לו סקצ"ה, לֹה מֻׁמַלֵּל בְּרִימִי וּמוֹלָמ שְׁפָּמַי . אל מעש בו מוס: -- כי עחה ידעהי. אמר רבי אבא, אמר לו אברהס, אפרש לפניך אם שיחמי, אממול אמרם לי פִי בָּיֹלְּמָך יָּקָרָאַ (בו) אל חשלח. לשחים. אתר לו אם כן לחים באחי לכאן, אששה בו חבלה ואוציה ממנו מעט דם, אתר לו אל חעש לו מאומה,

בּיום בְּתַר יְהוָה יֵרְאֶה:

בבון אַבְנבים פבס וו פּבַע: וטאמר בוומא הדין בשורא קקא יהון פְּלְחִין דְּרַיָּא בְּבֵין באַטבא בווא אַמָּר בוב וֹנ ופַלַע וַצַּלִּי אַבָרָהָם סַמָּן

LORD is seen.' to this day: 'In the mount where the 14 that place Adonai-jireh; as it is said And Abraham called the name of

אַבְרְדָהַם שָּנֵית מִוֹ־הַשְּּמִים: יו וּיִלְנֵא מִלְאַּב יִבוֹיִנ אָלְ וּלִבֹא מֹלְאַכֹּא בּוֹי לְאַבֹּנִנִים

שׁלְנְינִים מִן מִּמִּנֹאִ:

heaven, unto Abraham a second time out of And the angel of the LORD called

: خالی نا ענְּט וֹלָאַ שַׁמְּכִּטֹּ אָטַבְּלָּוֹבַ אָטַ ٠٠ ﺧﺮ'נען אַשֶּׁר עִשְּׁיִם אָת־תַּדְּבָּר וַגְאָמֶׁר בַּׁג וַמְּבֹּלְטַג וֹאַם_וֹרַוְנִי וֹאָמָר בָּמַנִּמָר, כַּוּנִמָּיִם אָמָר וֹוֹ

בו ולא מוהשא זע לבני זע אָב, טַבְלַב בַּהְּבַבְעַמָּא נִט פַּטִוֹּמָא

withheld thy son, thine only son, done this thing, and hast not 16 saith the LORD, because thou hast and said: 'By Myself have I sworn,

אוֶבֶוּוּ: בּיָבְ וְנְבָשׁ זְרְעָּלִי שָּׁמִ הַאָּת הַאָּת בּיִבּ השְּׁמְנִם וְכַּחְוּלְ אֲשֶׁר עַלְ־שְׂפָּת וּכְּחָלָא דַעַלְ בֵּיף יִמְּא וְיִירְתּוּן 4711718 אַלנבי וִעַנְלָּע

בְּנְךְ יָתְ קְרְוֵי סְנְאֵיתֹוֹן: בַּבובְבָּוֹ אַפְנוּ וֹטַ בַּוֹבַ בַּבובָבוּ הַמִּנֹאַ ÄĽ, ÉĽĆX ÄČĽĆÍĽ IĀĊÍÁĽ and in thy seed shall all the nations the gate of his enemies; seashore; and thy seed shall possess as the sand which is upon the

seed as the stars of the heaven, and

that in blessing I will bless thee, and

in multiplying I will multiply thy

كَيْرُا مُكِدَ كَيْشُدِ هُمُلَمْنَ خُطِرْرِ:

خِيْرَشِدِ: מּמִמֵּנְ אַבְּמֹא שַׁלְבְּ בַּעַבּּנְלְטַא 81 لَكَانُحُلُكُ، كَالَمَّالِ كَبْرِ لِاللَّهِ لَذِينَ لِنَاتُعُلُكِ، لِمَانُا فِيْرِ خُرُكَ فِيْ

hast hearkened to My voice.' of the earth be blessed; because thou

\$4_tat.u

מֶבת: (פּ)

וועוד אַבְרוֹטִם בַּבְאָר מַבַּמ: וֹלֵמוּ וֹאֹזֹלְוּ כַּוֹיבֹא לְבֹאֹר מִּבֹת וּנֹלֵמוּ וּנֹלַבוּ וֹשַׁבוּ אָבְבַּאָב וֹטֹב אַבֹבֹבֹם לַנִּט מּנִלָּנְמִוָּבֹיִ

Abraham dwelt at Beer-sheba. went together to Beer- shebs; and 19 young men, and they rose up and So Abraham returned unto his

עשויה בבני, כאלו בני שחומ, כאלו דמו זכוק, כאלו בני מופשמ, כאלו הוא נקמר ונעשה דשן: לעולה לא חשר המקרא כלום, מהו מחם בנו, על כל עבודה שעשה ממנו, היה מחפלל ואומר, יהי רלון שחהא זו כאלו היא בסבך. אילן: בקרניו. שסיס רן אלל אברסס, וסשמן מובכו ומערבבו באילנים: החה בנו. מאחר שבמוב ויעלסו

ילמק לבור ועומד לכפרס: עקידה זו לשלוח לישראל צכל שנה ולהצילה מן הפורענות, כדי שיאמר היום הום צכל דורות הצאיה, צהר ה' יראה אפרו של - סמקרא, שכל סדורות סבאים סקוראים את סמקרא סוס אומרים עד סיום סוס, על סיום שעומדים צו. ומדרש אגדס, ס'יראס יאמר היום. שיאמרו לימי סדורום עליו בסר ס' יראס סקב"ס לעמו: היום. סימיס סעמידין, כמו עד סיוס סוס שבכל (+1) ה' יראה. פשומו כמרגומו, ס' ינמר וירלס לו למ סמקוס סוס, לסשרום זו שכינמו ולסקריז כלן קרזנום: אשר

(TI) ELF METCT. And lastidad (st: Inten MTER. And lastidad (st:

שפירשנו למעלה: שבע וסלך לו למברון, כמו שנאמר ויגר אברסס בארך פלשמיס ימיס רביס, מרוביס משל מברון סראשוניס, וסס כ"ו שנס, כמו (91) וישב אברהם בבאר שבע. לא ישינה ממש שהרי נחנרון היה יושנ, י"ג שנים לפני עקידחו של ילחק ילא מנאר

לְנְחָוֹר צְּחֶיף: יַלְיְרָה מִלְבָּה גַם־הָוֹא בְּנִים יִלְינִה מִלְבָּה אַף הִיא בְּנִין רַטּ* נַיְּנַר לְאַבְרָהָם לֵאמָר הְנֵּה וְאָהְחַנַאִ לְאַבְרָהָם לְמֵימַר הָא رزئر עַהַרַיֹ הַדְּבְרֵים הָאֵבֶלוּ וַהָּוָה בָּחַר פִּהְנָטֵיָא הָאִבֶּיוּ

וֹאָטַ לַמוּאָל אַבוּ אַבָּׁם: אָת־עָּוּץ בְּכֹרָוֹ וְאָת־בָּוּז אָחָיוֹ יָת עוּץ בּוּכְרֵיה וְיָת בּוּז אַחוּהִי

!אָט_!בְלְב !אָט ~~ב~~ְטִּאָּלִ: יי וֹאָטַ כַּאָב וֹאָטַ שַׁוְיִוֹ וֹאָטַ פֹּלְגַּאָ וֹנִטַ כָּאָב וֹנִטַ שַׁנְיִּ וֹנִטַ בִּלְגַּאָ

×٩٢ لَـٰבً אַכֶּוּע יִּלְבְּׁנִר מִלְבְּּׁנִר לְנְּחָוֹּר אֲחֵיִי מִּמְּנִיִּא אִכֵּיו יִלִידַים מִלְבָּה וּבְתוּאֵל יָלֶר אֶת־רַבְקְּת שְׁמִנְנָה וּבְתוּאֵל אוֹלֵיד יָת רַבְקָה

(פּ) : אָנַרַעַּתְשָׁתַ וֹאֶנַרַ מָתְּבֶּר נִּם_בִוּאִ אֶּעַ_מֶּבֹע וֹאָעַ-נְּטַם וּלֵינִע אַּב בִיא זִע מָבַע וֹזִע קמ"ו ופְּילַגְשָׁי וּשְׁמָה רְאוּמָה וַתַּּלֶּד וּלְחַינְתַיה וּשְׁמַה רְאוּמָה

לְנְחוֹר אֲחוּה:

וֹנִי לַמִּנְאֵלְ אֶׁבִּנְיִנִי בַּאֶּבֶׁם:

ווט ובלף ווט בטואל:

לְנְחוֹר אֲחוּהִי דְּאַבְרָהָם:

זַּטִם וֹנִע שַּׁטַהָ וֹנִע מָהַּכִּע:

brother Nahor: hath borne children unto thy saying: 'Behold, Milcah, she also 20 things, that it was told Abraham, And it came to pass after these

brother, and Kemuel the father of Uz his first-born, and Buz his

and Jidlaph, and Bethuel.' and Chesed, and Hazo, and Pildash,

Abraham's brother. eight did Milcah bear to Nahor, And Bethuel begot Rebekah; these

Маасаћ. and Gaham, and Tahash, and 24 was Reumah, she also bore Tebah, And his concubine, whose name

The Haftarah is II Kings 4:1 – 4:37 on page 239. Sepharadim read II Kings 4:1 – 4:23.

חַיֵּי שָּׁבֶּר: נְמְמְרֵים שְׁנְהְרִ נְמְּבַתְ מְּנִים מְנֵי וּמְּבַתְ מְנִין מְנִי חַנִּי מְּרָים: ניקיוּ חַיֵּיַ שְּׁלְּה מֵאָּה שְׁנָה וַהֵוּי חַיֵּי שָּׁרָה מָאָה וְעַסְרִין

וֹלְבַבְּעָהַי נִיְבְאָ אַבְרְהְם לְסָפָּׁר לְמָּבֶר וֹאָמָא **イベク母アド** ב בוא מַבְרָוֹן בְּאָבֶוֹא בְּנְיָהוֹ הִיִא מַבְרֵוֹן בְּאַבְהָא גַּבְּנָהוֹ נשמט שְּׁנְיִנִי בּּלְבְנִינִי אַבְבָּעִ יִמִיטִי שְּׁנְיִנִי בַּלְבִינִי אַבְבָּע

> were the years of the life of Sarah. and seven and twenty years; these And the life of Sarah was a hundred

mourn for Sarah, and to weep for Canaan; and Abraham came to same is Hebron—in the land of And Sarah died in Kiriatharba—the

שילאו מישקב קי בני סגבירום ודי בני שפחום, אף אלו ח' בני גבירום וד' בני פלגש: סרסורי דבריס שסיו על ידי עקידס: - גם היא. ף סיל מִשְׁנְמָס משפחותיס למשפחות הברסס גס כן, מס הברסס י"ב שבעיס סולך בלא בניס, סיס לי לסשיאו אשס מבנות ענר אשכול וממרא, בשרו סקב"ס שנולדס רבקס בת ווגו, ווסו אתר סדברים סאלס, (05) אחרי הדברים האלה ויגד וגר. גשונו מסר סמורים סים אברסם מסרסר ואומר, אלו סים צני שמוע כבר, סים

(33) ובחואל ילד את רבקה. כל סימופין סללו לא נכמצו אלא בשביל פפוק וס:

פֿקן בוין למובה: בם ק' כבם כ' למעם, מס בם כ' לה מעהם שהרי הינה בם עונשין, אף בם ק' בלה מעה, ובם כ' כבם ז' ליופי: – שני חיי שרח. (ו) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. לכך נכתג שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אתר נדרש לעלמו,

ולבכחה. נסמכה מיחח שכה לעקידה ילחק, לפי שעל ידי בשורה העקידה, שנודמן בנה לשחיעה וכמעע שלה נשחע, פרחה ואשמו, אדס ומוס, אברסס ושרס, ינמק ורבקס, יעקב ולאס (ב"ר נמ, ד): ויבא אברהם. מבאר שבע: לספוד לשרה (2) בקריה ארבע. על שם ארבע ענקים שהיו שם, אחיתן ששיו חלמי ואביקן. דבר אחר, על שם ארבע ווגוח שנקברו שם איש

- וּגֹבּבׁר אָּכְבַּלוּ. בוע כאַמָּר: ثرَكٰٰ عَدُدُبُ مِ مُرَمُ خُرْرٌ مُنْ لَكُم عَدُدُنُهُ مَمْ عَقَدَ مَنْ تَنْكُ
- مَن، مَذْ فَدِّر: לְ, אְׁשִׁיִּשַׁ לְבֶּׁרְ הַמִּבְּם וֹאִלֵּבֹּרֶע לִ, אַשְׁסִּנִע לַבִּיּרָא הַמָּבִוּן
- ۲۶۲۲ ۲۲:
- جلا بحري مول موجد مهد: אָנַרַ מִמָּוּ אָנַה מִמָּנִּנּ אָנַרַ עַּבְרָרָנָ , לעוְכָוּוּ לֹמִלְעַוֹר עַלְבַּוּנִוּ עַלְבַר שְׁמְעֵנֵנוּ אֲדֹנִי נְשִׁיא אֱלֹהָים אַהָּהֹ
- רָאָב\ ל~~ְלָנִי~~בְעוּי ל נוֹלִם אַבְּבְבַבָּים נוּאָטַבוּ לַמָּם וֹלִם אַבְּבַבָּים וּסִנּיִג לַמַּמָּא
- لابال: מְּלְמְנֵנִי וּפִּנְמִי ַלְי בֹּמִפְּׁבְנִוּ בּוֹ בְ מִוֹ צִבְּנִוֹ מִבּּנְנִי מִנִּי וּבָמִוּ לְיִ رر. זَطْمُجُם كِكَّفِ هُلَا مُنْ لَا فَخَةِ لَهُ تَطْمُحِهِ كَمْكَفِ يُن مَانُهُ וּנְרַבֶּּר אַטָּם לַאַמְּר אַם ַיַּהָ אֶטַ וּמַלָּיל עָמָהוֹן לְמִימָר אָם אִיתַ
- رَجُنَا لِمَا كُلُّالًا: خُدُمُكُ مُرْيِم نَفَرُدُكُ مِنْ خُلِيدُكُم مُرْدِه لِفَرْك ر هَمُد حِل هَمُد حَكَمَّد مُتَدَاد لَحَرَب لَحَمْمَد لَكَرَب حَجْمَلًا וְנִמֵּן לֵנְ אֶשַׁ מְּמְבֹנֵע עַמָּכְפַּלָעַ וְנִמֵּגוֹ לָנִ זָּט מִמְּנַע כַּפִּגלָטַא
- הובו באטוב: בּאֹזֹנֵ, בְּנִי-שְׁע לְכָּלְ בַּאֹּי מִּמֹּר - אַבְרָהָם בֵּנָה הַיִּהְאָנ לְכִּלְ יי וַיַּען עַבְּהָן הַחָתָּי אָת־אַבְרְהָם וַאָּמִיב עָפְּרוֹן וֹמֹפְׁבְנֵן יַמֵּכ בַּנַינְבַ בַּנִי דַנֵי וֹמִפְּבוּן יָמִיב בַּנִי בַּנִי חַמַּאָב

- ימַבְּיל עִם בָּנִי חִקּאָר לְמִימַר:
- נאַלבּר מוני מו בדמי: נּב<u>וֹעוְהַ</u>הֹר אַנְכֹּג הֹמַבֹּעׁם שַּׁנְג בּהָב וַעוָטַר אַנֹא הֹמַכוּן בַרַנ
- למומר ביה: אֶּטַ אַּבְּבְבְּבֶׁם נֹאַטִּיבוּ בָּנִי טִסְאָב יָּט אַבְּבָבַם
- מלמקבר מיקף: לנו לבונע לא ומוה מוש קַבַר יָת מִיחָך אָנָשׁ מִנָּנְא נו אַטַ פֿנוּנֹא פֹמָפֿר לַבָּרָנֹא לבנק מולא בבוולא בכ לבם
- בּאַרְעָא לְבְנֵי חִתְּאָר:
- מו מפרון בר צוחר:
- לְאַּטְׁסְנָת לִבוּנֶא:
- הּבְׁ, שַׁבַׁה בַּנְשִׁיה לְמִימָּב:

- children of Heth, saying: his dead, and spoke unto the And Abraham rose up from before
- bury my dead out of my sight.' burying-place with you, that I may 4 you: give me a possession of a I am a stranger and a sojourner with
- Abraham, saying unto him: And the children of Heth answered
- bury thy dead.' sepulchre, but that thou mayest of us shall withhold from thee his our sepulchres bury thy dead; none prince among us; in the choice of Hear us, my lord: thou art a mighty
- even to the children of Heth. down to the people of the land, And Abraham rose up, and bowed
- ason of Zohar, and entreat for me to Ephron the my dead out of my sight, hear me, 8 it be your mind that I should bury And he spoke with them, saying: 'If
- burying-place.' midst of you for a possession of a price let him give it to me in the in the end of his field; for the full Machpelah, which he hath, which is that he may give me the cave of
- went in at the gate of his city, saying: children of Heth, even of all that Abraham in the hearing of the Ephron the Hittite answered midst of the children of Heth; and Now Ephron was sitting in the
- ו שהווח קבר. אחרות קבר (+) גרר וחושב אגכי עמכם. גר ממרן ממרמ, וימישבמי עמכס. ומדרש מגדס, מס מרלו סריני גר, ואס למו מסיס מושב ישמעם ממום ומשם:
- (8) נפשכם. רלויכס: ופגעו לי. לשון בקשה, כמו שַׁל מִּפְּנְּעִי בִּי (רוֹם חֹ, מוֹ): (6) לא יכלה. לא ימנע, כמו לא מְכְלָא רַמַּמֶיְ (מְסִלִּיִם מִ, יצ), וכמו וַיִּפְּלֵא סַנֶּשֶׁם (בראַשִים מּ, נ):
- שְׁמֵר לַשַּׁבְׁלֵינִים בְּבְּשֶׁשׁ מִבְשׁ (צברי הימים־ה כה, כד): (9) המכפלה. בית ועלים על גביו. דבר התר, שכפולם בווגות (עירובין נג.): בכסף מלא. השלם כל שווים, וכן דוד

ځك ځار ټېك: לַנַעַנְיַבְ לַמְנֵלָּגְ לְבָנָגַ לְנַנַעָּנָבַ בַּיִּבְעָבָּיַבַ ¹¹ द्वीन | เบิตุนุ่นุก अथ्योगद्धां द्वीन । एट्या द्वीन । एत्या प्रकार विकास व לא אָבוֹנ מִּמֹמָהוֹ בַמִּבְבַׁי וֹנִשֹּׁי לָא בִבוּנִי פֿבּיל מִנִּי בַפַּלָא

בּוּ וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרְהָם לְפָּנֵי

مَعْدَ لَمُخَافِلُكِ مُنْ مِنْ مُعْدَلِ مُعْدَدِ مُعْدَدِ مُعْدَدُ مُعْدَدُ مُعْدَدُ مُعْدَدُ مُعْدَدُ مُعْدَد שְׁמְצֵנִי נְתַּמִי בֶּסֶר תַשְּׁבֶּת קַח ישראל הַאָּרֶץ לֵאמֹר צָּּךְ אִם־צַּּהָה לָּרְ רַצַּרְעָּאַ לְמֵימַר בָּרָם אָם

אַבְּוֹנְ מְּמִׁמְּדְּנִי אֲבֵוֹלְ אַבְּבָּה מֵאָבוּ בְבֵּוּנִ, פַבּּנִלְ מִנִּּנְ אָבָּה מָּנִּנִאָּ

نغديتك كخد: <u>אַמֹל בָּטָּ</u> בּגֹּנ יִבְּגִּוּ מִע עִיא

م~~را~~د خولاد: בוֹע אַנְבָּע מֵאִיִּתְ מְּמֵלֵ בְּמָבְ אַנְבַּעּ מְאָנִי סִלְּמִיןְ דִּכְּסָּרִ تَاكِّمُكُ كُيْمُكُ لِحَدَّدُ خَكُلَّلًا خُرْدً خَمُعُهُ لِمُجْدِرٍ كَلْتُ خُرْدً لِمُنْكُلِ סַּ וֹנְאָבֶׁלְ אַבְּרְבְּיִם לְמָּפֹּבְן אָטַ נִיםְבַּלְ אַבַּרְבָּיִם לְמָפַּבוּן זָטַ

בְּבְלֵגְ בְּנְבֹּגְוְ סְבָּוֹבִי إَرَّا بَيْمٌ يُجُوِّلُ فِقُدُّلَ يُجُوِّلُ بِحِرِدٌ مِبَادِيْنَة مِبَادُ مِبَادَ : אַנְיִּ בַּמַּבְּפַּבְיִּטְ אַמְּבְרַ בְּפַּדָּגְ מַמְּבֵיאְ צִּלְּבִּׁם מַמְּבָּא נַמְּבֶּבְא נִמְבָּבְלָא נימו אַבע אַפֿרון אַשָּר

> לַבַ לַבַּר מִימָּב: נְהַבְּׁשַׁעַ לְמֵּנִנִּ, בְּנָּוְ מַּמָּוְ נְתַבְּשַׁעַ

מַם יִּסְגֵיד אַבְּרְהָהַם קָּדָם עַמָּא

וֹאֶלַבָּר וֹנו מִינוּ שַּׁמַּוֹ: כּספֹא בַּמִּג עַלַלְאָ סַּב מִנֹּג הְבַּבְשׁ לֵ, מִּיבוּ לַבָּיִלְ מִנִּוּ אָשׁוּוֹ וּנֹבְבֶּר אָּלְ_מְפַּׁבְנָן בַּאַנְנֹ מַם_ נַמַּכָּנִלְ מִם מִּפַּׁבְנָן בַּנִם מַמָּא

זַּהְלֹגוֹ מִפְבֹנִוֹ אֵטַ אַבְנַבְנוֹם כַאמָּנַ נֹאֶנֵינַ מִּפְּנַוְ זִטַ אַבְנַבְנִם

בּוֹא ובׁוֹלַב מֹא הוא וֹנִם מִוֹשַׂב אַרְבַּע מְאָה סְלְעִין הַכְּסַף

מְעְקְבַבְ סְחוֹרֶה בְּכָל מָדִינָה: אַבְרָבִים אָבְמַפַּבוּוָן וֹפַבּגַרְ אַבְרָבִים מוֹ מֹפַבוּוֹ

בביה וְכָל אָילָנִי דִּבְחַקְלָא نظם שפג מפוו בללפגלשא

> give I it thee; bury thy dead.' presence of the sons of my people therein, I give it thee; in the give I thee, and the cave that is 'Nay, my lord, hear me: the field

the people of the land. And Abraham bowed down before

my dead there.' field; take it of me, and I will bury hear me: I will give the price of the saying: 'But if thou wilt, I pray thee, hearing of the people of the land, And he spoke unto Ephron in the

:mid otnu gniyas And Ephron answered Abraham,

and thee? bury therefore thy dead.' of silver, what is that betwixt me 15 of land worth four hundred shekels 'My lord, hearken unto me: a piece

with the merchant. shekels of silver, current money children of Heth, four hundred and to gairsed and air bearing Ephron the silver, which he had Ephron; and Abraham weighed to And Abraham hearkened unto

were made sure the border thereof round about, that were in the field, that were in all which was therein, and all the trees Mamre, the field, and the cave Machpelah, which was before So the field of Ephron, which was in

- לכל באי שער עירו. שכולן נמלו ממלאכמן, ובאו לגמול מפד לשרה: (10) ועפרון ישב. כמינ מסר, אומו סיוס מנוסו שוטר עליסס, מפני משינומו של אברסס שסיס לריך לו, עלס לגדולס:
- (II) לא אדני. לה מקנה הומה בדמים: נחחי לך. הרי הוה כמו שנת מים לך:
- ומשמעני: בחחי. דוני"ש בלע"ו, מוכן סוא אללי, וסלואי נממי לך כבר: (13) אך אם אחה לו שמעני. אחס אומר לילשמע לך וליקח במנס, אני אי אפשי בכך: אך אם אחה לו שמעני. סלואי
- (פון) ביני ובינך. בין שני אוסביס כמונו, מס סיא משובס לכלוס, אלא סנה את סמכר, ואת מתך קבור:
- לנטיאר"ם בלע"ו: שנאמר עובר לסומר, שממקבלים בשקל בכל מקום, ויש מקום ששקליסן גדולים שהן קנטרין, (בבא מליעא פו. בכורות ג.), (16) וישקל אברהם לעפרן. מקרוי", לפי שאמר הרגה ואפילו מעם לא עשה, שנעל ממנו שקלים גדולים שהן קנערין

עו בלל בָּצִי שַׁעַּרַ־עִּירָי: ⁸¹ לְאַּבְׁנִשְׁם לְמִלֹּנִי לְהֵּנֵוֹ בְּנִוּ בְּגָּבְּנִשְׁם לְזְבִּנְתְּיַוּ לְהֵּנֵוֹ בִּנִּוּ

טְיִּאָר בְּכִל עְלֵי הְרָע עָרָע עַרָע בַּרְתָיה:

gate of his city. Heth, before all that went in at the 18 the presence of the children of unto Abraham for a possession in

שבוו באבא בנעו: עַמְּלָפַלְעַ מַּלְשַׁנֵּי מַמְבַרָא עַנִא ⁶¹ שְׂרֶה אִשְׁהֹוּ אֶל־מְעַרֻּת שְׂדֵה וֹאַנְוֹנִי בֻּלְ מַבְּר אַבְּנִנְיָם אָנַרַ

שׁבֹרון בַּאַרְעָּא דְּכָנְעַוֹּן: כַּפֿגלַטַא מַל אַפֿג מַמָּבא בּיא שְּׁנִיה אָהְמִיה בְּמְעָּנִית חֲקל ולטו כן לבו אַלוֹנִים זֹנִי

Canaan. same is Hebron—in the land of of Machpelah before Mamre—the 61 Sarah his wife in the cave of the field And after this, Abraham buried

בַנוּרַהָת: (ס) לְאַּבֹׁנִנִים לְאַנִוֹיִם לֹבִינִא מִן וּבְּלֵם עַמְּבֶע וֹעַמָּגֹבַע אָמָּב בָּנָ

בְּנֵי חִתְּאָה: וֹפֿם עַפֿלָא וּמָהָּבְעָא בַּבּיה

durying-place by the children of Abraham for a possession of a 20 therein, were made sure unto And the field, and the cave that is

בּרָךְ אָת־אַבְרָהָם בַּכְּל: נאַלנים זַּבְּן פֿאַ פֿיָמָים זִינַיְנָי נאַלנים סִיב מֹאַץ בּיִמָּוֹן זִינֹ

בְּנֵיךְ יְתְ אַבְּנְהָם בְּכִילְאִ:

And Abraham said unto his servant, Abraham in all things. in age; and the LORD had blessed ΛIXX And Abraham was old, well stricken

מֶּים ַנֹּא יִדְרָ מַּטִּע יְבַבְּיִי: בינו שממל בבל אמר לו דיניי דשלים בכל דליה ַנ^יָאמֶר אַבְּרֶהְם אֶּלְ־עַבְּרָ זְּקָן נַאֲמָר אַבְרָהָה לְעַבְּיֵה סְבָא

שׁׁוּ בְּעַּן יְדְרָ הְחִוֹת יִרְבִּי:

whom I dwell. daughters of the Canaanites, among not take a wife for my son of the God of the earth, that thou shalt LORD, the God of heaven and the And I will make thee swear by the

thee, thy hand under my thigh.

over all that he had: 'Put, I pray 2 the elder of his house, that ruled

אַנכֿו וומָב בַּעַרְבָּוּ: אַמִּּעְ לַבְּנָ, מִּבְּנִיעְ עַבְּנָהְ אַמָּע בַּלֵא טַפָּב אַטָּטָא לַבָּנַרִ מִבְּנָע ٍ تَאַלְנֵיׁג נַאֹּנְהַא אַֹהֶּנ לָאַ נַעַּּט אֵלְנִיא בַּהָּמִּיָּא נַאַלְנַיָּא בַּאַרָּתָּא וֹאַמֻּבּׁינִהְׁשָּׁ אָבְעַיִּוֹע אָבְעַיִּוֹ עַמֵּמָנִם וֹאָלַיִּנִם הֹּלְבְּ בֹּמִימִבֹא בּיִי

בְּנְעָּלְאֵי בַּאָּלָא יָמִיבַ בַּינִיהוֹ:

and to my kindred, and take a wife But thou shalt go unto my country,

ځنځ۵۷: قَرْبًك لَمْ كَانَافٌ هُهُل كَبُدُرُ، فَيَدَرَ لَوَقِدَ هُفَتُمْ كَبُدُرُ، ق، هُرِهَا لَهُر مِبِرَلُهُ، هُرُتِاً لِهَامَا

दे:इप्रे

for my son, even for Isaac.'

ά₫□: אָלְ הְאָבֶרְ הַנְּאָר הֶהְשָׁר אָשִׁיבֹ לְאַרְשָּׁא הָדָּאָ הַאָּמָבָא אָהִיב ַ עאָבּׁע עַאָּמָּע לַכְּבָׁע אַּעַוֹר, שַּׂיב, אַטִּעָא לָמִיתָ, בָּעָרָ, וּיִאְמִּר אֵלְיוֹ ְ עַמְּבֶּר אִנּלִי ְ לַאָּר וֹאֵמָר לִיִּה מַּבְּרָא מָאָם לָא

אָת־בְּנְןּ אֶל־הַאָּהֶץ אֲשֶׁר־יִצְאָהָ יִת בְּנָןּ לְאַרְעָא וּנְפַקְּהָא מחסו:

thou camest? back unto the land from whence land; must I needs bring thy son be willing to follow me unto this Peradventure the woman will not And the servant said unto him:

- סען לאברסס למקנה וגוי: (17) ויקם שרה עפרון. מקומה הימה לו, שילה מיד הדיומ ליד מלך. ופשומו של מקרה, ויקם השדה והמערה אשר בו וכל
- (I) ברך אח אברהם בכל. זַלל עולס בגימטרים בן, ומהחר שסים לו בן, סים לריך לסשיהו השם: (13) בכל באי שער עירו. בקרב כולס ובמעמד כולס הקנהו לו:
- (2) זקן ביחו. לפי שסול דפוק נקוד זַקן: חחח ירכי. לפי שסנשפע לכיך שיעול פידו מפן של מלוס, כגון מפר מורס, לו
- מפילין (שבועות לה:), והמילה היתה מנוה ראשונה לו, ובאה לו על ידי לער, והיתה חביבה עליו, ונעלה:

چَا_مَשָׁיב אָת־בָּנִי שְׁמָּה: ٠ ﴿ الْهِٰمُاكِ هَٰذُالِ هَٰذَٰذُكُمُ لَا يُشْمُلُكُ

جَاتَهٰا: בְּלְתָא טַּטִוּר וָט פֿבוּ וֹאָמֹר לֵיה אַבְּרָהָם אָסְהָּמִר

my son back thither. Beware thou that thou bring not :mid otnu biss msdsrdA bnA

خخئر ظهُلت: מַלְאָכִן לְפַּנְּיִרְ וְלָכַוֹיִםָ אָמֶּוֹר אָת הָאָבֶץ הַזְּאָת הוֹא יִשְׁלַח הוּא יִשְׁלַח עַלְאָבֵיה בֵּוְדְּמָך تمخم کر کھوں کیلئے هظا طَبَحَلُنَ لِكُمِّد لَكُدُ خِنْ لَكُمُّد خظبن مخر بمقنه غخر بمقثالا إِمَرُمَا يُخَرَّرُ مَاضُونَا يُخَمُّرُ

נְיַסַב אַטַּטָא לַבָּרִי מִטַּמָּן: לְבְּנָהְ אָמֵין יָה אַרְעָא הָרָא انكھۆ،دم ذر انكوّ،،۵ خ، خھ،ھد מבוע אַבא ומאָבה וֹלָבוּנִיוּ אָלְבִא בְּמִׁמִּיֹא בַּבַּבַבוֹי

from thence. thou shalt take a wife for my son send His angel before thee, and seed will I give this land; He will swore unto me, saying: Unto thy and who spoke unto me, and who and from the land of my nativity, took me from my father's house, The LORD, the God of heaven, who

אָם־בְּנִי לְאַ הָשֶׁב שֶׁמֶּה: אַנוֹנְיוּב וֹנְפֵּיתָ מִשְּׁבְּעָּתָי וַאָע נַלַ וְאָם_לְאָ תַאָבֶּר הָ_ְאָשֶׁרֹ לְלֶבֶּת

خليف!: לְחוֹר וָת בְּרִי לָא מָתִיב בּשׁבוּ יהְבוּ זְכָא מִמּוְמָּתִי בַּא וֹאָם לָא שׁוּבֿו אַשַּׁלַא לָמִוּטִי

and swore to him concerning this 9 the thigh of Abraham his master, And the servant put his hand under

not bring my son back thither.

from this my oath; only thou shalt

or gnilliw ron ad namow and di bnA

8 follow thee, then thou shalt be clear

प्रंद्रि प्रद्रेतः אַבְרָרָה אָבְנְיִוּ וּיִּשְּׁבָּת לְוִ הֹלְ-ניְשֶׁם הְעֶּבֶר אָת־יָדוֹ מַחַת יֶבֶרְ

ניפַח דְשְׁמֶבֶר עַשְׁלְיה גְטַלִּים יּדְבַר עַבְּדָּא עַסְרָא נַּמָלִין

וֹבְכֹּא בַאַּבֹבְבִים בַכּוָנִיִּי וֹלַנִּיִם

וְשָּׁוּי עַבְּדָא יָת יִדִיה הַחוֹת

בוע מכ פּטוֹלמֹא בַבוּוֹ:

unto the city of Nahor. arose, and went to Aram-naharaim, his master's in his hand; and he departed; having all goodly things of the camels of his master, and And the servant took ten camels, of

אַבׁם לַנַנום אָבַ הָּגַר לָּטַנָר: אַּבְלָּנִוּ בַּּנְבַבְיוּ נַנְּבַם נַיִּבְבַב אָבְ عربع، طائمة الم المراتبة المراتبة المراتبة المراتبة

<u> בַּרְרור:</u> לְאָּנִם בְּמָּלְ פַּּנִים לְלַבְּנִים מוכ בבוניה בידיה וקם נאַזל מוּמֹל, בבונים וּאָזַל וֹכֹב

water. time that women go out to draw of water at the time of evening, the 11 down without the city by the well And he made the camels to kneel

צַאַר הַשַּאַבְרָ: אُمْ ـ فَيْلَا لَا فَيْنَا كُولَا فَيْلَا فَيْ حَرْبُهُ لَا يَعْنُهُ كُولِهُ لِيَالِمُهُمُ וּנֹבְינֹשׁ עַלְּמִבְּיִם מִעִּיוּא לָמִּיִּב וֹאָמָבוּ וּמִלְנֹא מִבּנֹא לְפַנִשֹא

ומרגוס שלסס עמי, עמיס, עמסון, אבל אלל אמירס נופל לשון לי, ולו, ולסס: ואשר גשבע לי. בין סבמריס: להשממש למ"ד במקום בעבור וק"ל), עלי, עלוהי, עליהון, שאין נופל אלל דיבור לשון לי, ולו, ולהס, אלא אלי, אליו, אליהם. לצירכי, כמו אשר דבר עלי. וכן כל לי ולו ולהם הסמוכים אלל דבור, מפורשים בלשון על, ומרגום שלהם (רלונו שדרך המרגום עולס מכיריס בו, ושמו לא סיס רגיל בארץ: מביח אבי. מחרן: ומארץ מולדחי. מאור כשדיס: ואשר דבר לי. מלסי סשמים ומלסי סמרן, שסרגלמיו בפי סבריות, מבל כשלקתני מבית מבי, סיס מלסי סשמים ולמ מלסי סמרן, שלה סיו במי (ק) הי אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי. ולא אמר ואלסי סארן, ולמעלס אמר ואשנישן וגוי, אמר לו עכשיי סוא

خميا بنوعا مخنمه:

(10) בגמלי אדוניו. ניפְּרָין היו משאר גמלים, שהיו יולאין ומומין (צ"ר נמ, י), מפני הגול, שלא ירעו בשדום אחרים: אבל יעקב בן בני סופו לחזור: (8) ונקיה משבועהי וגרי. וקח לו האס מצנוח עור האכול וממרה: רק אה בני וגרי. רק מיעוט סוה, צני היני חור,

שמי נסרות יושבת: וכל טוב אדוניו בידו. שער ממנה כמב לילמק על כל אשר לו, כדי שיקפלו לשלומ לו במס (שם יא): אדם נהדים. בין

נְעְשֶׁרְ חֶטֶׁר עָם אָדְנָי אַבְּרָהְחָם: אַבְרְהְם תַקְּרֵה נָא לְפָּנֵי תַיֵּוֹם ניאַלַּרו יְהוָה אָלִהי אָּדנִי ÄĊĊĊŒ: בין וַעַבוּי טִיבוּ עָם רַבּוֹנִי אַבְרָהָם זְמֵין כְּעָן בֶּרָמִי יוֹמָא

Abraham. show kindness unto my master pray Thee, good speed this day, and 12 my master Abraham, send me, I And he said: 'O LORD, the God of

بختبل אَثْمَّا. لَافِيد بَمُّكُ لَا كِمْكِد الخَثْل لِمَثْمَا كَلَاثُمْ نَفَكًا كَمْمُكِ.

בּ בְּנָהְ אָנְבֶרְ נְצֶּבְ עַלְ־עֵין הַמְּיִם הָא אָנָא קָאִים עַל עֵינָא דְּמִיָּא

So let it come to pass, that the of the city come out to draw water. water; and the daughters of the men

Behold, I stand by the fountain of

אָבַת כִּיַלְמָּוֹנִי בַוֹּטָר מִם_אָבוֹנִי: برخيام جوجهة جنجنم بجه שְׁתֶׁה וְגַם־גְּמַלֶּיךְ צַּשְׁקֶּה אֹתֶה ÷י הַמִּירְנָאַ כַּדְּךְ וְאָטְׁמָה וְאָמְרֶה וְהְיָהְ הְנְּעֲבְׁ אֲשֶׁר אִמֶּר אֵמֶר אֵלֶיהְ וּהְהִי עוּלִימְהָא דְּאֵימֵר לִה

בננ.: וכֿע אָבֿג אָבֿג הַכֿבַעַ הָנכוּ הַם נְיַבְּיִ נְמִינְיִם אְ לְתַּבְּיִבְּיִ לְנִגְּטִׁל نتىمد ھھٹ نھك تھڑك ھھڑ אֹבכֹּנו בְעוֹלְטִיף וְאָשְׁמִי

master.' Thou hast shown kindness unto my Isaac; and thereby shall I know that appointed for Thy servant, even for let the same be she that Thou hast and I will give thy camels drink also; may drink; and she shall say: Drink, down thy pitcher, I pray thee, that I damsel to whom I shall say: Let

אָנוֹ, אַבְּנְנִים וְכַּנֵּע מַלְ־שָׁכְּמֶּת: خخصية خ څا خخچت هېم نابد יי וְהַנְּהְ רְבְקָה יְצֵׁאָת אֲשֶׁר יִלְּדְה ְלְמַלְאֵׁ וְהָא רְבְקָה ְנִפְּקַת וַיְהִי־הֹוּא שֶׁבֶם בִּלְּה לְדַבֵּרֹ

בּאַבְרָבִם וְלוּלְתַּה עַל כַּתָפָּה: מְלְכָּה אָתַּת נְחוֹר אֲחוּהִי בְאָטִיּלְיִנְיִנִי לְבְּטוּאָלְ בַּר וֹבְוֹנִי הוֹאַ עַּר לָאִ שֶׁיצִי And the damsel was very fair to look with her pitcher upon her shoulder. wife of Nahor, Abraham's brother, to Bethuel the son of Milcah, the

Rebekah came out, who was born done speaking, that, behold,

And it came to pass, before he had

הְעַּנְיָה נַהְעַבָּא כַּדָּה נַהְעַל: בְּתוּלֶת וְאָישׁ לַא יְדְעָה וַתַּבֶּר וְעַנְעָּרָ מִלָּעַ מָלָאַעַ מָאָעַ

לולִנוֹנִי וּסְבֻּיבוֹנִי: יַדְעַה וּנְחַתַּת לְעֵּינָא וּמְלָת בְּטַבָּא בַּעוּבְעָא וּלָבָר בָא ומילוטלא מַפּוּבא לַטִּטִוּי

and came up. the fountain, and filled her pitcher, known her; and she went down to 16 upon, a virgin, neither had any man

And the servant ran to meet her,

עַלְּמִגאָׁנִוּ לָאׁ מָׁמַּם_מָנִם מִכַּבַּב: ַ װּבּׁע בַמַּבְּע בַמַּבְאַמָּר וּיִּאָמֶר וּיִּאַמֶּר בַּקְרָאַנְהָּיִי וּיִּאַמֶּר בּיִּאַמֶּר בּ برطيخانيا: נֹאָמֹר אַמָּבוֹנ כֹהוֹ וֹהוֹר מֹנֹא 수진하다다다 יוֹבוֹם מֹבֹבֹא

thee, a little water of thy pitcher.' and said: 'Give me to drink, I pray

زىزَتْد خَيْد مَرِـــٰئِيد نَوَشَكَادِ: ₈₁ נקאמר שְׁהַה אֲדֹנִי נַהְּטַהַר

נאַמְלוניוי: נאַמימת קולמה על ידה וֹאַמֹנִע אָמִשׁ בׁדֵּוֹנִי נֹאַנָעוֹיאַע

him drink. pitcher upon her hand, and gave she hastened, and let down her And she said: 'Drink, my lord'; and

- (II) ויברך הגמלים. הרנילם:
- עשית מקד: מפרוצים"ע בלע"ו: ובה אדע. לשון ממנה, הודע לי בה: כי עשיה חסד. מס מהיה ממשפממו והוגנם לו, הדע כי (14) אוחה הוכחת. כלוים סיל לו, שמסל גומלם מסדים, וכדלי ליכנס בבימו של לברסס, ולשון סוכמת, ביררם,
- במוליסן, ומפקירות עלמן ממקום אחר, סעיד על זו שנקיים מכל: (16) בחולה. ממקום במולים (ב"ר ס, ס): ואיש לא ידעה. שלה כדרכה, לפי שבנות הכנענים היו משמרות מקום
- (18) ותרד כדה. מעל שלמק: (עבר לקראחה. לפי שראם שעלו סמים לקראחה (ג"ר שם): הגמיאיני נא. לשון גמיעה, סומיי"ר בלע"ו:
- 26

ذېابات: خِلْقَاقِ لِهُ هُمُهُ لَ مُلَا هُلَا حُدَادٍ هَلَا خُرَفَاحُكَ هُمُجَدَ مَا يَامَعُوا ا נַהְכָל לְתַּשְׁלְעַוֹּ נַשְּאָמֶר זָּם וְשִׁיצִיּה לְאַשְּׁלָיוּהִיה נַאָמָרָת

נְהַאָּב לְבָּלְ_יָּנְמָּלְּיִנִיּ تَقْتُمُ مُنِي هُمِ لِنَفَهُد كِمُهُد مُكُنَّهُ بَلْلِمُمَا مَنِي كُدِّنِهِ נְמְּעָהֵר נַמְּעֶר בְּדְּהֹ אֶלְ־הַשְּׁמֶת וְאִיחִיאַת וּנְפַצַּת קוּלְתַה לְבֵית

%□_****%: לַבַּעַת הַהִּצְלְיִה יְהְנֶה דַּרְכָּוֹ שְׁהֵיק לְמִדַּעְ הַאַּצְלַה יִיָּ יַב ְּרְאָישׁ מִשְׁמְאָה לְהַ מַחֲרִישׁ וְגּוּבְרָא שָׁתֵי בַּה מִסְתַכַּל

פֿאַת מהְאַלְגִּי וְהְּנֹגִי הְאָנִי הִמְנִירִיםְ בְּבְּנִיִּבְּאִ טִּאַלְאִ מִּנִיאַלְיִי בב לְשְׁתְּוֹת וַיִּקְּח הָאִישׁ נֵזָם זְהְב לְמִשְׁתִּי וּנְסִיב גּוּבְרָא קִדְשְׁא رَزُنِ، وَلِاَهُد خَذُه تَاثُمَةُ مِ رَثُونَ حَد عُظَمَة فَمُرَةً لِمَ

נּיָאמֶרְ פֿעַ־מָּנְ אָשׁ עַזּנִידִּנְ זֹאָ נֹאַמָּרְ פֿעַ מַן אַשְּׁ עַנִּאַ בֹּמּן לִי

څځ،۱: לְגִׁ בְּנִהְ בִּגִּע אַבְּנֵגְ מַלַנְם לְנִנְ בַּאָנִנִי בָּגָע אָבְנֵגָּ אָטַר בָּאָר

744991:

לְמֹמֹלְ, וּמֹלְנוּ לְכַּׁלְ זַּמֹּלְוִנוֹי:

אוֹרְחֵיה אָם לָא:

לְנֹא לְמִׁבָּׁנִי:

בּּן־מִלְבֶּה אַּמֶּר יֶלְבָה לְנָחְוֹר: בּר מִלְבָּה דִּיבִינַת לְנָחוֹר: לי נְיהַאָמֶׁר אֶלֶּיו בַּּוֹיבְּיהוּאֵל אָנְׁכִי נַאָּמָרַה לִיה בָּה בְּּהוּאֵל אָנָא

> drinking.' camels also, until they have done 19 drink, she said: 'I will draw for thy And when she had done giving him

drew for all his camels. again unto the well to draw, and 20 pitcher into the trough, and ran And she hastened, and emptied her

journey prosperous or not. whether the Lord had made his 21 her; holding his peace, to know And the man looked stedfastly on

hands of ten shekels weight of gold; weight, and two bracelets for her took a golden ring of half a shekel 22 had done drinking, that the man And it came to pass, as the camels

thy father's house for us to lodge 23 tell me, I pray thee. Is there room in and said: Whose daughter art thou?

Vahor. Milcah, whom she bore unto 24 daughter of Bethuel the son of And she said unto him: 'I am the

- (91) עד אם כלו. הרי אם משמש גלשון אשר: אם כלו. מרגם אונקלום די פפקון, שוו היא גמר שמיימן כששמו די פפוקן:
- ח), שַׁבֶּר בָשֶּבְים לַמֶּנֶת נַפְּשׁוֹ (ישעיה נג, יצ): השקח. אבן חלולה ששותים בה הגתלים: (OS) וחשר. לשון נפילה, וסרפה יש בלשון משנה, סמערה מכלי אל כלי, ובמקרא יש לו דומה אַל פְעַר נַפְשָׁי (מהלים קמא,
- שקין אֿל"ף ניפלס בלשון שמיה: משתאה לה. משמומס עליה, כמו אָמָרִי לִּי אָמִי היאַ (בראשים ב, יג), וכמו וַיִּשְׁמַלִּי אַנָשִׁי . מכגם לעון עסייה, וגברא שָׁהַי, עוהא וועומד במקום אחד, לראות ההלליח ה' דרכו, ואין למכגם עמי עהרי אינו לעון שמיה, שמי שְמֵיס (ירמיס ב, יב), מְשְׁמּוֹמֵס כְּשְׁעֶס מֵדְס (דניחל ד, מו), כך מפרש לשון שחייס בחדס בהול ובעל מחשבות. וחונקלום מגורת משאה, וכשם שאמה מולא לשון משומם באדם נבהל ונאלם ובעל ממשבות, כמו עַל יוֹמוֹ נָשַׁמּוּ אַתַּרוֹנִים (אינד יח, כ), נמ, מו) מגורם שולל, וַיִּשְׁמּוֹמֵס (שס מו) מגורם שממס, וַיִשְׁמַּמֵר הָקוֹם עַמְרִי (מיכס ו, מו) מגורם וישמר, אף כאן משמאס שי"ן ומדברת בלשון מתפעל, שאין תי"ו מפרידה בין שחי אומיות של עיקר היסוד, כגון משתאה מגורת שאה, מִשְׁפּוֹלֵל (שס קרוב להלליח, הבל הינו יודע הם ממשפחח הברהם היה הם להו. והל חחמה בחי"ו של משחלה, שהין לך חיבה שחחלם יםודה (וב) משתאה. לשון שליס, כמו שְׁלוּ עְרִיס, מִּשְׁקְיֶט שְׁמְעֶמ (ישעיס ו, יל.): משתאה. משמומס וממנסל, על שרלס דברו
- (SS) בקע. רמו לשקלי ישראל, בָּקַע לְבְּלְגֹּמ: ושני צמידים. רמו לשני לומות מלומדות: עשרה זהב משקלם. רמו בְּמֶּלוֹסְ לְּמָבְמִי (בִסְ כִוּ 'וֹ):
- ממת, לין שם דבר, והיא אמרה ללון כמה לינות: (33) ויאמר בח מי אח. לחחר שנחן לה שְׁמַּלְה, לפּי שהיה בעוח בוכוחו של חברהם שהלליח הקב"ה דרכו: רלרין. לינה לעשרת הדברות שבהן:
- (24 בת בתואל. סשיצמו על כלשון כלשון ועל למכון למכון:

\$4:4: לים בְּקְלֵינְ עַם מְבֶּלְינִ עַם מְבָּלְינִ בְּם מְבָּלְינִ בְּיה אַף מִבְּנָא אַף אַתַר אַלְינִ עַם־מָבֶּן גַּם נַאֲמַרַת לֵיה אַף מִבְּנָא אַף אַתַר אַלְוּנְ נִּםְיַשַּׁבֹּוֹ נַּםְ נַאָּמָנַטַ לְיִשְּ אַבּ טַבְּנָא אַבּ

בְּמָּב לִמְבַּע:

anoor bns ,anoor or moor base, in.' 25 have both straw and provender She said moreover unto him: 'We

كَ

١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
١
<

יִבְרַע הַבְּרָא יִפְגִיד בֶּדְם יִיָּי:

prostrated himself before the LORD. And the man bowed his head, and

לְנַלְנִי נְּעַנְעַ בּּנִעַ אָּעָוֹי אָּעָלָי: נאָמשׁן ממַם אָבוֹן אָנְכָּוּ בֹּבֶבֶבֶב רכיעי אַבְרְהְם אֲשֶׁר לְאַעָּוָב חַסְּרָי

באונט שמלא בבני ול לבוע וֹלוּמִמוּע מוֹ בבוָנוֹ אָנֹאַ אַבְרָרָהַם דְּקֹא מָנַע מֵיבוּהַיה رَجْهُوْد جَرَبَة بِمَالِمٌ يُحْرَفُهُ يَعَالِمُ الْهُوْد جَرَبِهِ إِنْ يُخْفِيهِ يُدَحَنِهِ

brethren. way to the house of my master's for me, the LORD hath led me in the and His truth toward my master; as who hath not forsaken His mercy the God of my master Abraham, And he said: 'Blessed be the LORD,

פַּדְבָרִים הָאֶלֶה:

לְבִית אִמַּה כְּפִּהְנְמִיָּא הָאִבְּין:

name was Laban; and Laban ran out And Rebekah had a brother, and his

mother's house according to these

And the damsel ran, and told her

unto the man, unto the fountain.

ناۃ: ا לְבָּן אֶלְ-הָאֶישׁ הַהִּוּצְה אֶלִ- וּרְהַם לְבָּן לְנֶת וּוּבְרָא לְבָרָא

וְנְיִנְיִנְ כַּרְ חֲזָא יָתְ קְּדְשָׁא לְמֶׁנֶלְאֵ:

at the fountain. and, behold, he stood by the camels me, that he came unto the man; saying: 'Thus spoke the man unto the words of Rebekah his sister, 30 sister's hands, and when he heard the ring, and the bracelets upon his And it came to pass, when he saw

קמׁב מַּלְבַינִּמַלִּים מַּלְבַבַּוֹלֵּיוֹ: للغنم تنتع غدلغنه نبيت אַחֹתוֹ לֵאמֹר כְּה־דְבֶּר אֵלֵי L~~L~~ZL וּכְשָׁמְעַנְ אָת־דִּבְרֵּי ٥٤ הַצְּמִרִים עַל־יָ<u>ה</u>י אַּדוֹתְוֹ וְיָהַ מְּינִיָּאִ עַּלְ יָדֵי אַּחָהֵיהִי וּנְתֵּיו כְּרְצִּׁת אָת־תַּנָּמָם וָאָת־

ַּ נַ[#]אמֶר בִּוֹא בְּרַוּךְּ יְהֹנְהַר לֻמָּה נַאֲמֵר עוֹל בְּרִיכְא דַּיִיְ לְמָא ならな: וֹבֹא לַאִּים הֹלָוֹי וּמִלְוֹא הֹל מַמָּג װַבְּבָׁא נַאָּטַא לַנָּט װַבָּבָא

אַטַמוּע למומר פָּדִין מַכּיל

וֹכֹּג הָמָתּ נִנוּ פּּטִׁלָּמָּוּ נַבְּלַנַי

בּיקא וֹאָתַר כְּשָּׁר לְנָתְלָּא:

camels.' house, and made room for the thou without? for I have cleared the 31 of the Lord; wherefore standest And he said: 'Come in, thou blessed

ימלום בֹנֹמֹלִים: עהמע בּשְוּגלּ נֹאָנְכֹי, פֹּנַנְינֵי, עַבְּנִע אַטַ צֿאָנִם בּבָּבָאָ נֹאָנֹא ְפַּנָּנְיִנִי

(25) מספוא. כל מאכל הגמלים קרוי מספוא, כגון מצן ושעורים:

- בפמ"מ, מדברים בדבר ספשוע שנוכר כבר במקום אמר, או שסוא מבורר וניכר באיזו סוא מדבר: (22) בדרך. דרך סמומן, דרך סישר, בלומו דרך שסיימי לריך. ורן כל בי"מ ולמ"ד וס"ל סמשמשים ברלש סמיבס ונקודים
- (82) לביח אמה. דרך סנשים סימם, לסיוח לסן ביח לישב בו למלחכחן, וחין סבח מגדח אלה לחמס:
- (92) יירץ. למס רן ועל מס רן, ויסי כרלות לת סנוס, למר, עשיר סול וס, ונתן עיניו בממון:
- (05) על הגמלים. לשמרן, כמון סוף עימד עַנִיקָס (ברחשים יח, ח) לשמשס:
- (ונ) פניתי הבית. מענודת הלילים:

וֹבֹילֶבְ, בֹאַלֹּמִתם אַמֶּב אַשַּׁוּ: לְנְּמִלְּיִם וּמִּיִם לְרְחָיִץ בַּגְּלְיִוּ לְנִמִּלְיֵּא בּ בַנְּעַלְיִם נִיּשָׁן שַּׁבֵּן וּמִסְפּוּאָ מָן נַּמָּלִיִּא וִיהַב הַבְּנָא ָוְכִסְּהָא וּבֹא באָגה, בַּבְּנִטִיב וּנִפַּטִּב נַהָּאַלְ מִּבְּבָא לְבָּנִטֹא וּהָבָא

FUGITE: ĹťĠĹĽſ ĹĹŸĞſ ばい しんごん וּמֹוֹא לַאַּסִׁבֹאַר

with him. and the feet of the men that were camels, and water to wash his feet gave straw and provender for the and he ungirded the camels; and he And the man came into the house,

בּבַבני, בַּבַבי, וּמְאַמֶּב בַּבַּב: בְּאֹבֶרְ וֹיּאִמֶּרְ לָאִ אִכְּרְ מֹּד אִם. בְא אִכִּוּלְ מֹּד הַאַּמִבְּיִרְ פֹּטִילָּמֹּי

נֹאַמֹּב מֹבִּגב: (כ, ויישם)[קי וַיּוּשָׂם] לְפָּנִיוֹ וְשִׁוּיֹאוּ בֶּרְמוֹהִיִּ לְמִיכַל וַאֲמִר

he said: 'Speak on.' until I have told mine errand.' And to eat; but he said: 'I will not eat, And there was set food before him

÷ וּאַמְּׁר מֻבֶּר אַבְּבְּבַבַם אַנְכִי:

נְאַמָּר עַבְּיָדְא דְאַבְרָדָה אָנָא:

And he said: 'I am Abraham's

נְהַמְבֶׁים: וְיַנְיְב וַעְּבְרֵם וּשְׁפְּוֹח וּגְטִלִּים וּדְּחַב וַעַּבְרוֹ וִאַּמְחָוֹ וַנִּמְלִיוֹ ¿ וֹוּלְבְּלְ וֹוּשֵׁן לֵוְ בֹּאֵן וּבְּקְרֹ וְבָּסֵׁן וִיתַב לֵיִה מָאן וְתִּוֹרִן וּבְּסֵּן ניהנה בבר אחיציני מאר ניי בריף יח רבוני לחדא וסני

and camels and asses. men-servants and maid-servants, and herds, and silver and gold, and great; and He hath given him flocks master greatly; and he is become And the Lord hath blessed my

אָנוַ_כַֿל_אַהָּוּרַ_לְוִיּ לאַגְיָּרְ אַּנִוֹנִרְ וּלֵּלְנִיֹשִׁ וּנִימֵּן בְּיָרְ בְּיָרִבְּיִנְּרִ בְּיָּתִר בְּתָּרִ בְּתָּרִ וַמְּבֶר שְּׁבְּרוֹ אֵמֶת אַבְוֹּנִי בֵּן וִילִידַת שְּׁבָרוֹ אַמַּת רְבּוֹנִי בַּר

حَرِينَ بُلِ خُمْ يُحَرِينَ:

he hath. and unto him hath he given all that son to my master when she was old; And Sarah my master's wife bore a

אַמִּעְ לַבֹּיְ, מִבּׁוֹנִעְ עַבְּבֹּוֹגְ אַמָּב בְא טַפַּר אַטַּטָא לַבָּר, מִבּּנִינַ וּהְּבֹּמֹנוּ אַבְנִוּ כַאַמְב כַאַ טַפּֿע וֹפַיּנִם הַּכָּוּ בַבִּוּנִוּ לְמִוּמִב

בְּנְאַנְאֵ נְעֵיבְ בַּאָבֹאַנְאֵ נִעִיבְ בַּאָבֹאַבְאָבִיוָן:

Canaanites, in whose land I dwell. for my son of the daughters of the saying: Thou shalt not take a wife And my master made me swear,

אָנָכ׳, יִמֶּב בְּאַרְצְיִ:

لْكُمْ طَهُ هَٰذٍ لَأَكَانُ ثَا يُهُمُ لِأَبْلَهُ لَا يُؤْلِدُ لَا يُقَدِّمُ لَا يُؤْلِدُ لَا يُقَدِّمُ لَا يَذَادُ غَمَّ حَمْ الْمُعَالِّمُ الْمُؤْلِدُ لَا يُؤْلِدُ لَا يُؤْلِدُ لَا يُقَلِّمُ لَا يَدْدُرُهُ فَيَعْلَمُ الْمُؤْلِدُ لَ

house, and to my kindred, and take But thou shalt go unto my father's

44:

a wife for my son.

הַאָּשֶּׁר אַהַרֶּי: ⁶⁶ נְאָמָר אֶבְאַבְוֹּג אָבָנֹ בְאַבִּיבֹלְ זִאֹמָרִיִם לְרִבּוָנִי מָאִם לָאִ טִּיִםִּי

follow me. Peradventure the woman will not And I said unto my master:

(22) ויפחח. המיר וְמֶם שׁלֹהם (נ"ר ם, ח), שהיה קוחם הח פיהם שלה ירעו נדרך נשדות החרים:

אַטַּבְאַ בַּבַבְּיִבְּי

- משמש בדי לשונות, וסאחד אי, וסוא אס: (33) עד אם דברתי. סרי מס משמש בלשון משר ובלשון כי, כמו עַד פִי יָבֹמׁ שִׁילֹס (ברמשית מע, י), זסו שמתרו מז"ל כי
- (98) ויחן לו אח כל אשר לו. שמר ממנס סרמס לסס:
- (פ) א חקח אשה לבני מבנות הכנעני. אם לא מלך ממלה אל בים אבי ולא מאבה ללכם אמריך:
- במו, ממר לו מברסס, בני ברוך וממס מרור, ומין מרור מדבק בברוך: (פε) אלי לא חלך האשה. פֿלַיכמיב, במ סימס לו למליעור, וסיס מחור למלות עילס שימת לו מברסס לפנות מליו לסשימו.

אַמָּע לַבְּנָג מִמִּמִּפּעַטַּג נִמִבּנִע غفك ننجذت تكۋك نزعنق ٠٠ ביף בּלְהָיי לְפְּנָיו יִשְׁלָח מַלְאָּכִוּ

אַז ְ הִנְּקְרֹ מֵאֶלְלְיִר כָּר חָבְוֹא בְּכִּין הָּהֵי זְבָא מִמּוֹמָתִי אַבִּי ₿₽₩

אַנָבׁוּ עִבֻּיִבׁ הַבְּיוֹבִי: וֹמֵּבׁ לֹאָ מֹגֹּלֵים בּבֹּיכִּי אָמָ*ה*ַב כא יהוָה אֶלה' אַדנִי אַבְרָהָם אִם־ נאַבאַ בּוּוִם אָּלְבַבְּעָהָוֹ נִאָּמָּב

וֹבְוֹנִיםׁ לֹבׁו מֹאָלִנִינִ:

מָמַם מָנִם מִכּּבֵּב: וֹאֹמֹוֹשׁי אֹבְוֹיִם ין וְהְיָהְ הְשְׁלְּמְרִ הַיִּצְּאָר לְמִּאָר בְּמִיּא יִּתְהָי מִנְלְיִמְיִא בִּתִפּוּל

אַשֶּׁרְ הַבְּיִם יְהְנָה לְבֶּן־אָּרְנִי: حَرْثِيَرُنِ هُمُهُم يَنِيه يَهُمُ خَرَمُجُكِ هُمُجَرِ يَنِيه هَيْضِه

וֹאָמֹר אֹבְוֹים וַהָּצֹוֹנוּ זֹא: שְּׁבְּשִׁי וְשִׁבְּע בַּמְּנִי וְשִׁמְאַב ¿+ וְהַנְּה רְבְקָה יֹצֵאֵה וְכַבְּה עַל־ هُدُرِ مِثَلُتِ هُدَيْنِ كُلِقُد هُمْ لِكِذِرِ ا

र्ष्णुकंषं रिंच प्रश्तिदेश्च प्रकेटीचेपः تروّ אָמֶר שְׁבֶּׁה וְנַם־נְּמַכֶּירְ אַשְׁקָה الفرايد الأبثد حنيد الأذرب

> מֹזּבֹתׁינוֹ וּמִבּׁינוֹ אַבּאֹ: אוְבֹבֹב וֹנִסַב אִטַּבֹא לְבָבוּ וְאָבְע מַלְאָבִיע מִמָּב וֹנֹאָבָע נאמר לי ין הפלחית קדמוהי

לְבְּ יִהְבִי זְבְא מִמִּיִמְהִי: ﴿ مُرْا مُرْهُ فَاللَّهُ مَا يُعْلَىٰ مُنْ لِلَّهُ اللَّهِ مُنْ اللَّهِ مُنْ اللَّهِ مُنْ اللَّهِ مُنْ اللَّهُ

אַזֵּיל עֵּלַה: ŽĽĊĿ ĊŔŔĠŮĸĸĹŮĸĿŔŔ אַבְרָרְהָם אָם אָנִנוּ כְּעָּן רַהְּנֹאַ וֹאָמֹנוּנוּ גֹוֹ אֶּלְנִינִי בַּנִבּנִי וֹאַטוּטוּ ווָמֹא בוּוֹ לִמָּוֹא

זְמֶיר מַיָּא מִקּוּלְתִיף: ַבְּמִּׁלֵינִי_דָּאַ לְמִּמִּלְיִ וֹאֵימִר לְעַ אַמְּפַוּ. כֹּתּוֹ עַנָּבְׁעָ אַנְבָּׁגְ נַבְּּבֶּׁבְ מַבְ מֵּנֹגִּ עַנְּבָּׁנִ נַבְּּבְ מַבְ מֵנֹגִּא

בּוֹמֵנו וֹל לַבַר רַבּוָנִי: ומימר לי אַר אַמָּ אָשְׁמָ וָאַר

אַהְבוֹנ בְּהוֹ: לְמִּגֹּא וּמִׁלְע וֹאֲמָבוּנע לַעִּ וֹלוּלְטַע מֹלְ כַּעָפָּע וּנָעַעַע לַלָבֹּג וְנִיאַ בַלְלַנִי נְפַּלֵעִי אָלְא מָר לָא שָׁוּצִּוֹטִוּ לְמַלְלָא

יְהְטִינִי וֹאַב יַּמְלָוֹאָ אַהְּלִיאָּט: تغُمَدَت عَمْنُ نَعَلَ يَمُكِٰ لَعَمْ عَمْكِا ן אַנְחִיאַת נַאֲמִיתַת קּוּלְתַה מִנָּה

> father's house; my son of my kindred, and of my way; and thou shalt take a wife for angel with thee, and prosper thy before whom I walk, will send His And he said unto me: The LORD,

thee, thou shalt be clear from my kindred; and if they give her not to oath, when thou comest to my then shalt thou be clear from my

Thou do prosper my way which I God of my master Abraham, if now 42 fountain, and said: O LORD, the And I came this day unto the

pitcher to drink; I pray thee, a little water from thy draw, to whom I shall say: Give me, the maiden that cometh forth to water; and let it come to pass, that behold, I stand by the fountain of

my master's son. whom the LORD hath appointed for camels; let the same be the woman thou, and I will also draw for thy and she shall say to me: Both drink

unto her: Let me drink, I pray thee. the fountain, and drew. And I said shoulder; and she went down unto forth with her pitcher on her my heart, behold, Rebekah came And before I had done speaking to

she made the camels drink also. camels drink also. So I drank, and said: Drink, and I will give thy 46 her pitcher from her shoulder, and And she made haste, and let down

- ממורמן של בניס, שסרי פרשס של מליעור כפולס במורס, וסרבס גופי מורס לה נִפּנו הלה ברמיוס: (שר) ואבא היום. היום ילאתי והיום באתי, מכאן שקפלה לו הארך. אמר רבי אתא, יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום
- (44) גם אחד. גס לרצות מנשים שעמו: הוכיח. בירר וסודיע, וכן כל סוכתה שבמקרם, בָּרוּר דְבֶּר:
- שומכ סיס ליוב לולי מעלו בני וגו' וסיס עושס כך: בלשון עמיד, כמו פִי פְֿעַר פִֿיּוֹב, הרי לשון עבר, פְּבָה יַעֲשֶׁה פִֿיּוֹב (פֿיוּב ה, ה) הרי לשון עמיד, ופירוש שניהם לשון הווה, כי (פא) שרם אכלה. מרס שלני מכלה, וכן כל לשון הווה, פעמים שהול מדבר בלשון עבר, כמו מֶבֶם בָּלִימִי, ופעמים שמדבר

: 1,1; אֹמֶּׁר ''לְבִּרְבַלְּוּ מִלְבִּיִר וֹאֹמֶּם בּר וֹטִוֶר בִּילְבִּוּ כִיִּרִ מִלְבִּיִ ל ַ וֹשְׁאָמֶר בַּתְ־בְּתִוּאֵלְ בָּן־נְּחְוֹר מֵן אַהְ וַאֲמֶרַת בַּת בְּתוּאֵל

אָט_פֿט_אָטוּ, אָדְנָי לְבְּנְוּ: هُمُد بَرْبَرْرِ خَثَاثِكَ هُمُن كَكَانَاتِ אָת־יְהוָה אֱלֹהִי אֲדֹנֵי אַבְּרְהָם إهْمِٰت إهْضِمَتِين كَ'تَأِيُّه لِهُجَدَّا ۗ

בְאַ בִינִּיִבוּ בְּׁיִ נְאִפְׁנִיבִי מַּלְ בְּנְמִינִאַ בְאַ בַּוֹּנִי בְּיִ נְאָטִפְּנִי מַלְ נִמְּיִנָאַ of מַאָּמָר אָר־אַדֹּנִי הַנֵּיִדוּ לְיִי וְאָם - וּקְּשׁׁיִם עִם רִבּוֹנִי חַוּוֹ לְיִ וְאָם - יִקְשׁׁיִם עִם רַבּוֹנִי חַוּוֹ לְיִ וְאָם וְׁעַמְּׁה אָם־נֶשְׁכֶם עַשְּׁים הָסֶר וּכְעוֹ אָם אִימִיכוֹן עְּבְּדִיוֹן שֵיבוּ

בּבָּר אֵבֶיף רָע אִרְשְׁוֹב: מֵיְהְנָה יְצָא הַדְּבְרָר לְאִ נוּכָלְ מִוְ מֵּדִם יִיָּ נְפַּל פִּהְנְטָא לֵיה

<u>יילר יוור:</u> النكر هَشِّر خِدَا لِهَدِبُكَ حَهَشَد النحارُ هُمْمَهِ خِدَد لحرِثَكَ حُمْهِ

اظببتد برا جهارن اجههد: זְהְבֹ וּבְגְּדִׁים נַיּהֵן לְרְבְקָה דִּרְהַב וּלְבוּשִׁין וִיהַב לְרָבְקָה

על יַדַרְאָ: נְאֶשְׁאַל אַטְה נְאַמָּר בָּת־מָי אַמְּ יִשְׁאֵילִית יָחָה נַאֲמָרִית בַּת

אַנוני, בובול, ללביני: בְּאִנְרַח קְשׁוֹם לְמִפַּב יָת בַּת וּכְרַמִּית וּסְגִידִית בְּרָם יִיָּ

או על שְׁמָאלָא:

בְּישׁ אִי מְב: בְּישׁ אִי מְב: رَبَّمَا كِجُدًا يَخْطَيْهُمْ رَيِّهُمْكِ يَهُمْكِ كِجُا يَخْطِيهُمْ يَهُمُكِ

لَـرَاحْ، ﴿ زُرُ نتب نخت خُفَدُنك عَام نَجّك مُع نخفُه عَدُمُك خَدَد لَعُمَرَم

הֹלְ אַנְׁהֹא בַּנִים וֹנִי: אָּטְ דְּבְּרֵיהָהָם וּיִּשְׁמַּה אַּרְבְּרָהָם וַהַּנְּה פַּר שְׁמַּעַ עַּבְּרָהָם וַהַנְּה פַּר שְׁמַעַ עַּבְּרָאַ וּיְהְיִּה פַּאַשְּׁר שְׁמַעַ עַּבְּרָאַם וַהַּנְּה פַּר שְׁמַעַ עַּבְּרָאַם וַהַּנְּה פַּר שְׁמַעַ עַּבְּרָאַ

بظئينا بمد كهِائم بجهود: رَدِيةِم بَهُدُد خُرِّد جُمُكُ يَخَرِّدُ لِمُقَرَّعَ مَثَلَيْهِ مُثِرًا يَخُمُكُ يَمُثِرًا

> and the bracelets upon her hands. And I put the ring upon her nose, son, whom Milcah bore unto him. The daughter of Bethuel, Nahor's daughter art thou? And she said: And I asked her, and said: Whose

master's brother's daughter for his me in the right way to take my my master Abraham, who had led and blessed the LORD, the God of prostrated myself before the LORD, And I bowed my head, and

right hand, or to the left.' not, tell me; that I may turn to the 49 truly with my master, tell me; and if And now if ye will deal kindly and

unto thee bad or good. from the LORD; we cannot speak and said: 'The thing proceedeth Then Laban and Bethuel answered

hath spoken. master's son's wife, as the LORD 11 her, and go, and let her be thy Behold, Rebekah is before thee, take

the earth unto the LORD. words, he bowed himself down to 52 Abraham's servant heard their And it came to pass, that, when

and to her mother precious things. Rebekah; he gave also to her brother and raiment, and gave them to jewels of silver, and jewels of gold, And the servant brought forth

- ומגיין קינל יודע מי הים: (עף) ואשאל ואשם. שְנֶם ספדר, שהרי הוא מחלה נמן ואחר כך שאל, אלא שלא יחפשוהו בדבריו ויאמורו, היאך נחח לה
- (9+) על ימין. מזניח ישמעל: על שמאל. מזניח לים, שסיס יושז לשמאלו של אזרסס (ז"ר ס, ט):
- דבר רע ולא על ידי משובת דבר סגון, לפי שניכר שמס' ילא סדבר לפי דבריך שזימנס לך: (02) ויען לבן ובחואל. רשע סיס, וקפן לסשיב לפני מביו: לא נוכל דבר אליך. למַפָּן בדבר סוס, למעל ידי משובת
- (22) וישחחו ארצה. מכלן שמודים על בשורה מובה (ב"ר ם, ו):
- (33) ומגדנות. לשון מגדים, שהביה עמו מיני פירוח של הרך ישרהל:

- וּיִאָמֶר שַּּלְעַוֹנִי לַאַרָּנִי: אַמָּב מֹפּׁנִ וֹנֹלְיָנִנִּ וֹנֹלַנְנִנִּ בַּבְּפֹב בַמֹּב וַבְּמָנֵי וַבְּנִינִ וֹלֵטִנִּ בַּגַּבַּבָא ניאקלו נישְּׁהוּ הָוּא וְהָאָנְשָׁים
- غَنَادَ نُمُرَٰتُ غِنَالًا غَيْلًا عُمِينًا عَنَالًا فَكَلَّا: ﴿ נִיֹאִמֶר אֲחִיֹרְ וֹאִמְּה תַּשֶּׁב חַנַּעְּרֶ
- נאַלבי לאַנוֹני: رَبَالِنَ بَهُرُبِيَ يَلُخُرُ شَخْلِينَا يَنْ هَجُرَبِ هَنِينَا شَخْنَانِي וּגְאַמֶּר אַבְיִם אַבְיַשְׁאַםְרָנּ אָטָג וֹאָמָר בְּעִיּנִן בָא שֹאַםׁרנוּ זִטִּי
- چْل_ۋىڭ: ن ڗ؞؉ڟۮ؞ ڂڟڎ؉ ڂۊۿڬ ڶڋۿؗۼڴٮۦڗۼٛڞ؞؞ڂڟڎ؞ۦڂ۪ڡڹڂ؞ڟڰ
- : ئاڭھ בַהַלְכָּי עִּם־הָאֵישׁ הַאָּה וַהָּאִמֶּר הַהַיִּילִין עִּםְ מּּבְּרָא הָדִין ⁸⁵ [יִקְרְאָנִ לְרְבְקְהַוֹ וּאִמְרַנִּ אֵלְיִם נְאַמָּרִנִּ אַבְיִם נְאַמָּרִנִּ לְּרְבְקָה
- וֹאֶבׁבַאַנֹּאֵנוּ: יוֹם מִנְלֵּטִּׁי וֹאָט מְּבֶׁר אַבְרָנִים מְנִלְטַּי וֹנִי הַּבְּנֵא בְּאַבְנִים מְנִלְטַּי וֹנִי בּבְקָּי אָט בּבְבְּקְרִים מְנִלְטַּי וְיִּי בִּבְקָּי אָט בִּבְּקְרִי אָנִים וְשִּׁבְּטִי יִי בּבְקָּי אָטִיְהִין וֹנִים נִיּעְּי אָטִיּ בְּאַבְּי אָטְיִבְּיוּ יִי בּבְקָּי אָטְיִבְּיוּ יִי בּבְּקָּי אָטְיִבְּיוּ יִי בּבְּקָּי אָטְיִבְּיוּ יִי בּבְּקָּי אָטְיִבְּיוּ יִי בּבְּי אָטְיִבְּיוּ יִי בּבְּי אָטְיִבְּיוּ יִי בּבְּבְּי אָטְיִבְּיוּ יִי בּבְּי אָטְיִבְּיוּ יִּי בּבְּי אָטְיִבְּיִים בּיִּי בְּיִבְּי בְּבְּיִים בּיִי בְּיִבְּיים בּיִי בְּיִבְּיִים בּיִּים בּיִּבְיים בּיִים בּיִים בּיִבְּיים בּיִּים בּיִים בּיִבְּיים בּיִבְּיים בּיִבְּיים בּיִבְּיים בּיִּבְיים בּיִבְּיים בּיִבְּיים בּיִבְּים בּיִבְּים בּיִבְּים בּיִּבְים בּיִּבְים בּיִבְּים בּיִּבְים בּיבְּים בּיִּבְים בּיִבְּים בּיבְים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבִים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְים בּיבְּים בּיבְים בּיבְּים בּיבּים בּיבְּים בּיבּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְים בּיבְּים בּיבְּים בּיבְים בּיבּים בּיבְּים בּיבּים בּיבְּים בּיבּים בּיבּים בּיבְּים בּיבְּים בּיבּים בּיבְּים בּיבְיבְיבּים בּיבְיבּים בּיבְיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבְיבּים בּיבְיבּים בּיבְיבִים בּיבּים בּיבְיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבּיבּים בּיבּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבְיבּיבּיים בּיבּיבּים בּיבּיבּים בּיבּיבּיבּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבּיבּים בּיבּיבּים בּיבּיבּיים בּיבּיים בּיבּיבּיים בּיבּיים בּיבּיבּיים בּיבּיבּיבּיים בּיבּיבּיבּיבּיים בּיבּיבּים בּיבּיבּים בּיבּיבּיים בּיבּיבּיבּיבּיים בּיבּיביים בּיבּיבּיבּים בּיבּיבּיבּיבּיבּיבּים בּיבּיבים בּיבּיבּיביים בּיבּיבּים בּיבּיבּיבּיים בּיבּיבּים בּיבּיבּיביים בּיבּיבּיבּ
- ווובש זַבְשְׁב אָת שָׁעָר שָּוֹאָווי אַנוְהָנוּ אַטַּ נַוֹנוּ לְאַלְפָּוּ וְבַּבְּנִי
- במבר אָת־רבְקָקה ניִכַר: נמַלְכְּנָה אַהָרֵי הָאָישׁ נִיּקָּח ام القال حَلَيْكِ מַּלַ_עַנְּמַלָּים ĽţŢŢ

- וֹאַמֹּר מִּלְטוּנִי לִנִּט בִּדְנִי: וֹאַכֿלוּ וּשְׁתִוֹאוּ הוּא וֹנוּבָרַיָּא
- מֹסבֹא וֹבְעוֹן בְּעַב בּן שִׁיזִיל: מוכומים מפלא מבו במבו או נאָמָר אָרוּקא נאָמָה הַמָּיִב
- נאָבוֹב לַנְינ וַ בַּנְנִי:
- וֹנְמִתְׁתְ מָא בְּנִוּא אָנְוָבָא:
- נְאֶׁמֶבַע אָיזִיל:
- וְיָרְ גוּבְרוּהִי:
- סְנְאֵיהון: يخنخثنا أتبكسا خنخد ثب ككتر אַבְוֹטוֹא אַנִּי בִוֹאָג לְאַלְפֹּגוֹ וּנְבְּרָרָ אָּטַרְרְבְּקְתְּ וְנְּאָמְרוּ לְבִּי וּבְּרִיכוּ יָטִ רִבְּקָת וֹאָמָרִוּ לְבִי
- בַבַלַע נַאָּזַב: בְּתַר גּוּבְרָא יִדְבַר עַבְּרָא יָת וּוֹבֹיבֹא מֹבְ יַּנֹמִבְיָּא וֹאָוֹבֹא וֹפֿמֹט בֹלפֹׁב וֹמִיכִּימִׁטֹבִא

- away unto my master.' the morning, and he said: 'Send me rarried all night; and they rose up in 54 the men that were with him, and And they did eat and drink, he and
- '.og llade shall few days, at the least ten; after that said: 'Let the damsel abide with us a And her brother and her mother
- that I may go to my master.' prospered my way; send me away 56 not, seeing the Lord hath əm yaləU' :mədə oənu biss əd baA
- damsel, and inquire at her mouth.' And they said: 'We will call the
- nan?' And she said: 'I will go.' sint her: Wilt thou go with this And they called Rebekah, and said
- Abraham's servant, and his men. sister, and her nurse, and And they sent away Rebekah their
- the gate of those that hate them.' thousands, and let thy seed possess mother of thousands of ten oo unto her: 'Our sister, be thou the And they blessed Rebekah, and said
- his way. the servant took Rebekah, and went camels, and followed the man. And damsels, and they rode upon the And Kebekah arose, and her

- (44) וילינו. כללינה שבמקראלינתלילה אחד:
- ואס מאמר ימים ממש, אין דרך המבקשים לבקש דבר מועע, ואס לא מרלה, מן לנו מרובה מוה: יַמִיס מִּסְיֶס בְּחִילְמוֹ (ויקרחׁ כֹס, כע) שכך נומנין לבחולס ומן י"ב חדש, לפרנם חֿם עלמס בחכשימיס: – או עשור. י" חדשיס. (88) ויאמר אחיה ואמה. ובמואל סיכן סיס, סוא סיס כולס לעכב ובא מלאך וסמימו: ימים. שנס (כמובות נו:) כמו
- (פ) ונשאלה אח פיה. מכאן שאין משיאין אם סאשס אלא מדעמס (נ"ר ם, ינ):
- (82) והאמר אלך. מעלמיולף אם אינכס רולים:
- כלון שיסם פומו סורע ממך ולם מפשס פמרם: (00) אח היי לאלפי רבבה. אם ווכעך מקצלו אומס ברכס שנאמר לאברסס בסר סמוריס, סַרָבֶּס אַרָבֶּס אָם וַרָעַבָּ וּגוי, יסי

וְהָוּא יוֹשֶׁב בְּאָבֶץ הַנָּגָב:

נְהַנָּה גְמַלֵּים בָּאָים: לְפֹּלְוִע הְנִבר וֹנְהַאָּא הֹנוֹנוֹן וֹנְבֹא לְמִפֹּה. בֹמִהָּא וּוֹפֹּנ הַנוֹנוֹנ رَيْقِهُ يَعْلَمُ كُونُانَ فَهُلُانَ الْقِمَ يَعْلَمُ كُعْظِهُنَا فِلَوَكُمُ

אַנרַ וֹאַנוֹע וֹטֹפָּׁלְ מִמָּלְ וַיֹּנְמֶלָ: to נקשָׁא רְבְקְּהֹ אָת־עֵינֶיהָ נַתְּּיָה בּיִּלְיהַ בַּקְּיִי

بَيْمُرُكُ نَفِيْكُونَ ניאמר השבר היא אַרֹנִי נִהַפָּח تخثر تبخك فهثبر خكثهبته ַנַהַאָּמֶר אֶלְ־הַלֶּבֶּר מֶי־הַאָּיִשׁ

עַרְבָּרֶים אֲשֶׁר עִשְׁהַ: " וֹלִסְפָּׁר עַמְּבֶּר לְנִגְּעַׁל אָנַר כֹּלְ וֹאִמְּעַמֹּה מַּבְּרָא לְנִגִּעַל זְּנַר כַּלְ

אַבְוֹנִי אָמֶׁוּ: (פּ) לאּמֶּר נֵנֶאֶנְבֶבֶּׁי נֵנְנָהָם יִצְּחָל אַפּוּ וַיִּקְּח אָת רְבְּקָּה וַהְּהִי לִוּ

כב קַשִּירֶה:

نَكُنا اللهُ عِنْ اللهُ عَنْ الله וֹאָטַ מִבוֹן וֹאָטַ מִבוֹן וֹאָטַ וָהֶבָּׁלַ

וַנוא וַנוֹר בַּאָּרַע דָרוֹמָא: במלאף קיימא אַמַּחָוִי עַלַה פּי װְצְּקְׁעֶלְ בָּאֵ מְבְּנָא בַּאָר לַעַוֹי רְאָי וְיִצְּיִם עָאַלְ בְּמִיתּוֹהִי מִבּירָא

נְעַוֹא וֹבְא נַּמְלָנָא אָעַן:

『ひれる ני גֹאַטַל נֹאַטַּבְׁכֵּנִנִי מָהַּגְ וּוֹלַפּֿע וַבְּלַע וָת מִינַהָא וַחַוֹּע

زېنځونېن: בוא בבוני ונסובע מופא **ユロドメ** ムベルス・ログス ころびに نظائظنك けられれる וֹאַמֹנִע לַמֹּבֹבֹא מֹן װּבֹבֹא

פּטִינֹתוֹא בַּתְּבַר:

נאטונסם נגטל פֿער אַמָּנִיבּי וֹנִוֹנִי לְאִשׁוּ וֹנִינִמֹנִי שְּׁבְה אִמֵּיה וּנְסִיב יָת רַבְּקְה נובא שלנון מולבניא למולבו ررجيين بعبنم بهيؤن شيب بهيائه بعبم أوضجبه بيبه

ישִׁמַה קַמּירֶה: ממי וַיַּסֶׁר אַבְּרֶבְתָּם וַיִּקָּח אָמֶּב וּשְׁמָבָה וֹאַנְסִיר אַבְּרָהָם וּנְסִיב אִהְּעָה

ಗ್ರಗ ಆಗ್ರಾ: ונט מבו ונט מבנו ונט נמבע رَتَوْكِ عِن هُم نَمْدًا لَهُم نَكِهَا نَرَبَدَه جَنِهُ ثَا نَمْدًا لَيْهِ نَكِهَا

> land of the South. beer-lahai-roi; for he dwelt in the And Isaac came from the way of

behold, there were camels coming. lifted up his eyes, and saw, and, 63 the field at the eventide; and he And Isaac went out to meditate in

from the camel. when she saw Isaac, she alighted And Rebekah lifted up her eyes, and

she took her veil, and covered servant said: 'It is my master.' And the field to meet us?' And the What man is this that walketh in And she said unto the servant:

things that he had done. And the servant told Isaac all the

comforted for his mother. and he loved her. And Isaac was Rebekah, and she became his wife; mother Sarah's tent, and took And Isaac brought her into his

and her name was Keturah. XXV And Abraham took another wife,

and Ishbak, and Shuah. ² Jokshan, and Medan, and Midian, And she bore him Zimran, and

בּמֹר, שׁנּמֹתר וַיִּמַשׁ מִשְּׁר מַבְּרֶבֶּסׁ מַּרְנְבֶּס בַּנְרֶבְיַבִּיּלַבְּבַּיִלְ מֲדָשׁ וּבִּיןְ בְּרַר (20) מבוא באר לחי רואי. שהלך להביה הגר להברהה הביי שישהוה (ב"ר ס, יר): יושב בארץ הגוב. קרוב להותו

(3) לשוח. לשון מפלה (נ"ר שם), כמו ישְׁפֹּך שִׁימוֹ (מהלים קב, מ):

לשון מועה לארץ, ודומה לו פִי יִפּוֹל לֹה ייִשֶל (מהלים לו, כד), כלומר אם יעה לארץ לה יגיע עד הקרקע: במרגומו ואמרכינה, סממס ענמס למרך ולה סגיעס עד סקרקע, כמו סַמִינָה לַבֵּדְּ, מרכיני וַיֵּמ שְׁמַיִס (שמואל־בּ כ, י), וארכין, (44) וחרא אח יצחק. כלמס לומו קדור ומוסל (מ"ל וממסס) מפניו (נ"ר ס, מו): וחפל. סשמיעס עלמס ללרן,

(55) ותחכס. לעון וממפעל, כמו וִמְּקְבֶּר, וַמִּשְׁבֶּר:

(66) ויספר העבד. גלס לו נמיס שנעשו לו, שקפלס לו סמרן (צ"ר ם, מו), ושנודמנס לו רבקס במפלמו:

סיס נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכס מלויס בעיסס, ועון קשור על סאסל, ומשממס פסקו, וכשבאת רבקס חורו (ב"ר ם, (70) האהלה שרה אמו. ויניאס סאסלס, וסרי סיא שרס אמו, כלומר ונעשים דוגמת שרס אמו, שכל ומן ששרס קיימת,

אחרי אמו. דרך ארץ, כל ומן שלמו של אדס קיימת כרוך סול לולס, ומשממס, סול מתנחס בלשמו:

(1, r): (I) קטורה. זו סגר, ונקרמת קעורה על שם שומים מעשיה כקערת, ושקשרה פתחה, שלה נודווגה לחדם מיום שפרשה

- يختر كبا كرة هميدت بإميمت كأريخت كنا تبر زممك ال
- لَمُحَدِيْتُم لَمُخْلِفَمُن خَجِ مُخْلِ فَتَرْ لَمُحَدِيْم لَمُخْلِفُن خَجَ مُخْرًا فَيْرً الخزر مُكِزًا مُنقِد نَمُقد نَكَرِك اخدَ مُكِزًا مُنقِد نَمُود نِكَرَكِ
- दे:ह्मंचेदः י וּנִיטוֹ אַבְּבְבְיִם אָנַר כְּלִ אַּמָב לְנִ וּנִיַב אַבְּבָבִם יִנִי כִּלְ גַּלְנִי
- בְּעוֹרָנוּ חַוּ קֵּוֹבְעָר אֶלְ־אֶּבֶע מַנְיִם אַרַעִּינִטְאַ לַאָּרַע עַּדְּנָהָאַ: וְיִשְׁלְחֶם מִמְּלְ יִצְּחָק בְּנִוֹ מִעַּלְיִם בִּינִיה בְּעוֹד דְּהוּא و كِهَدُدُنِهِ ثَمْا هَدُدُنُهِ مَنْزُنِ نُتَدِ هَدُدُنُهُ مَنْذًا لَمَذَنِهِ وَمُ <u> ت</u>ظر خزيم، ح
- מְּלֵב וֹבְבָּה מְּלִנִם: ְּאֲבֶּׁבְינִוּ מְאָּנִי מְּלֵּנִי וְמְּבְּעָּנִים בְּחָּנְאַ מְאָנִי וְמְּבְעָּנִוּ וַחַמֵּנְמִּ מְּנְרִי: מְאָנִי מְאָנִי וְמְבְעָּנִים: מְּנְרִוּ: ל נֹאָבֶּׁע נֹמֵּג אָלְנִעִים אַלְנִעִים נֹאָבָּנִן נִמָּג אָלָנִעִם
- نانا: מובה זקן ושְבֵעַ נַיּצְּטָר צֶלְ - מְבָאַ סִיב וּסְבַעַּ וְאָהְבְּנֵישׁ וּנְּגְּוֹת וֹנְקְׁעׁוֹ אַבְרְרְחָם בְּשֶׁיבֶר וְאָהְנְיִר וּמִית אַבְרָחָם בְּסִיבוּ
- אַמְּר מַלְבַפַּוֹג מַמָּבִאי שְׁבֵּה שָּׁפְּרִוֹ בֶּוֹ־צֹחַר תַחִהְיּ בִּחַקִל עָפְרוֹוְ בַּר צֹחַר חִמְצְּה בְּנְיוּ אֶלְ־מְעְמְרָתְ תַּמְּכְפֵּלְתְ אֶלְ־ בְּנוֹהִי בִּמְעְרַת.

- لخمدينا لخنثانا:
   לַלְּהָלֵּו זְּבְרַ אֵּטַ הַבֹּא וֹאָטַ בְּדֵוֹ וֹלֵפָהוֹ אִנְגָנַ זְטַ הַּבֹּא וֹנִטַ
- देश्हिपेटाः
- هَيْنَ لَاحْدُدُ كِتَابُلُمُ يَكِمُحُدُلُكُم

- וּנֹפַּבוּנּ אָטָוִ וֹגַּעַבׁל וֹנְהַמְּמֹאַכְ נַפַּבוּנִי וֹשִׁנִי וֹגַעַל וֹנְהָמִמֹאַכְ
- בעל אַפּי מַמָרָא:

- Leummim. were Asshurim, and Letushim, and 3 Dedan. And the sons of Dedan And Jokshan begot Sheba, and
- children of Keturah. and Eldaah. All these were the 4 and Epher, and Hanoch, and Abida, And the sons of Midian: Ephah,
- unto Isaac. And Abraham gave all that he had
- conntry. he yet lived, eastward, unto the east them away from Isaac his son, while Abraham gave gifts; and he sent concubines, that Abraham had, But unto the sons of the
- hundred threescore and fifteen 7 of Abraham's life which he lived, a And these are the days of the years
- people. of years; and was gathered to his 8 a good old age, an old man, and full And Abraham expired, and died in
- is before Mamre; the son of Zohar the Hittite, which Machpelah, in the field of Ephron buried him in the cave of And Isaac and Ishmael his sons
- ו מסחלפות וווסעיס איש באסלי שַפַּדְנוֹ, וכן סוא אומר וְסִגַּס נְמוּשִׁיס עַל פְּנֵי כָל סְמָבֶן, (שמואל ה ל, מז.) שכן למ"ד ונו"ן מסחלפות מועמ שְׁבֶּן, שׁסוֹם מן נְבֶס רַגְלָיִס, וכמו שְׁמוּךְ שְׁמֶן, שׁסוֹם מן וְרָמַנְּמְּ נְמַרְמָּ: רֹלֹשׁוֹשִם. סס צעלי המהפורים הנה לשון ממנס, ואל מאמר שאינו כן מפני האל"ף שאינה ימודים, הרי לנו מיצום שאין צראשם אל"ף, ונמוספה אל"ף צראשם, כמו (3) אשורים ולשושים. שם כחשי חומות. (שם ס.) ותרגום של חונקלום חין לי לישנו על לשון המקרח, שפירש לַמַשִירְיָן,
- לברך את מי שתרלה, ואברהם מתרם לילחק: (a) ויחן אברהם וגרי. ממר כינממיס, ברכם דיימיקי נמן לו, שממר לו סקב"ס למברסס נֶפְיֵס בְּרָבָס, סברכום ממורום בידך
- מסר לסס. דבר אחר, מס שנימן לו על אידות שרס, ושאר מחנות שנתנו לו, סכל נתן לסס, שלא רלס ליסנות מסס: כמובה, כדאמרינן במנסדרין (כא.) בנשיס ופלגשיס דדוד: - נהן אברהם מחנות. פירשו רבומינו (שס לא.), שַס מומאס (6) הפילגשים. מסר כמיב, שלא סימס אלא פלגש אחת (ב"ר סא, ד), סיא הגר, סיא קעורה. ושים בכמובה, פלגשים בלא
- (ד) מאח שנה ושבעים שנה וחמש שנים. כן ק' ככן ע', וכן ע' ככן ס' כלה מעה:
- (9) יצחק וישמעאל. מכאן שעשה ישמעאל משובה, והוליך את ילחק לפניו, והיא שֵׁיבה עובה שנאמר באברהם (ב"ר לח,

וְשְׁרָה אָשְׁהָּוּ: בּנִי הַשְּׁמְּה אַבְּרָהָם הִמְּאָה מַמֶּן אִנְקְּבָר אַבְרָהָם تَشْتُكُ مُمْدِ عُرْدَ مُحَدُّدُ ثَامَ مُمَّلًا فَعَرْمُ عَنْدًا مَخْدُنُونَ مَا خَبْرً

אָלְנִים אָנַוּגְּעָׁל בּוֹנִ וֹיָהֶב וַיְהִי אַחֲבֵי' מַוֹּת אַבְרָהְם וַיְבֶּרֶךְ וַתֵּוָת בְּתַר דְּמִית אַבְרָהָם אַלְהנָם אַחַרִינְאַחַק פְּנִי וּנְאָתְּךְ וּבְבֵירְ יִיְ יָת יִצְּחָלְ בְּרָיִתְּ

نَّمُدُ لِي كُنُّكُ لِي اللَّهُ لِي اللَّهُ لِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ

Abraham buried, and Sarah his wife. 10 of the children of Heth; there was the field which Abraham purchased

וֹאַטְׁל מִם בַּאָב לַטַוּ בָאָנ: (פּ)

קַּיִּמְא אָתַּחָוִי עֵּלְה: ונטנד וגֹּטַׁל מֹם בּּגבָא בַּמַלְאַבַּ

Beer-lahai-roi. his son; and Isaac dwelt by of Abraham, that God blessed Isaac And it came to pass after the death

קְּנֵר תַמִּצְרֵית שׁבְּתָת שְּׁרֶת מְצְּרִיתְא יְלְבְׁע פֿר אַבְּרְהָם דִּילִידַת הָגֶר كالمُ**لْمِ**كِةِ וְהַּמִּמֹאֵל וְאַבֶּיוֹ הַיִּלְבַוֹיַ

ιά⊏άα: نۿ۠ڟۿۼڔ ٲڂؠڽ ڵڟڐۮ ڵۼڶڂۼٛڔ ڿڔڂڗڔڮۦڐڹۿؙڟۿۼڔۦ ٲڂڔۑڽ נֹאַבֶּע הַמִּנְעַ בַּוֹנֹ נַהַּמַתְּאַב נֹאַבָּגוֹ הַמַּעַעַ בַּנֹג נִהַמְמַגאַב

וְתִימָא יְשָׁוּר

וֹבוֹר וֹאַרְבָּאָל וּמִבְשָּׁם: ללָר בֹּמִמְנִינִינִוּ

Kedar, and Adbeel, and Mibsam, first-born of Ishmael, Nebaioth; and according to their generations: the of Ishmael, by their names, And these are the names of the sons

> handmaid, bore unto Abraham. Hagar the Egyptian, Sarah's

Now these are the generations of

12 Ishmael, Abraham's son, whom

* נמֹמֹמֹת וֹעוֹמִע נּבּמֹמָא:

לפֿישׁ חַדַר וְהַיִּמָא יִשׁוּר ţĠſW

וּמֹמְּמֹת וֹעוּמִע וּמֹמִּא:

ֻבְאַבְר<u>ְ</u>בִים:

and Kedem; Hadad, and Tema, Jetur, Naphish,

and Mishma, and Dumah, and

הְנִים_הֹהֶׁר נְהִיאָם לְאִׁמְטֶׁם: מִּמְלָם בּׁעַגִּבונים וּבְמִּוּנִים אַלָּר הַם בָּנָי יִשְׁמָעֵאָל וְאַלָּר י

くないはいにけ: ילפּבׁכוּעוּן שַּׁבוּ הַּסָּב בּלַבַבוּן וּאָבֶין שַׁמְּהָהָהוֹן בָפַּצָהֵיהוֹן XGLI XELL בני ושמעעאר

twelve princes according to their villages, and by their encampments; 16 these are their names, by their these are the sons of Ishmael, and

נְאֶבֶּע הֻּנָּן עַוּגָּן יִהְלִּהָאַץ לִאָּע נִאַבן הָּנָּוּ עַנִּי יִהְלִּהָאַץ לִאָּע

וּיִנְוֹה וּיְמִשׁ וּיִּאְטָב אָּגְ_הֹמֶּוו:

במיניו, ובה סקב"ם וברכו:

ימית וְאָהְבְּנִישׁ לְעַמֵּיה: מְּלֵנִי וּמְּלַמֵּוֹם מְּלֵנִי וֹמְּבֹּמ מְלֵנִם וּטִּלְטִוּ וּמָּבֹת מָּנִוּן וֹאִטַּׁנִינִ

and was gathered unto his people. seven years; and he expired and died; Ishmael, a hundred and thirty and And these are the years of the life of

סום אם הברכום להברהם, נמיירה לברך אם ינחק, מפני שנפה את עשו יולה ממנו, אמר, יבה בעל הברכום ויברך אם השר ייעב (11) ויהי אחרי מות אברהם ויברך וגרי. נַמַמוֹ מנמומי מֹצליס (מומס יד.). דבר ממר, מף על פי שממר סקדוש ברוך (۲):

(13) בשמותם לתולדותם. קרר לידמן זה למר זה:

4): (1) בחצריהם. כרכים שלין להם חומה. ותרגומו בפַנֿחיהון, שהם מפונֿחים, לשון פתיחה, כמו פַּנְּחוּ וְכַהָּוּ (חִהלים נֹח,

מם ישמעאל, שנאמר וַיֵּלֶךְ עַשְׁוּ אָל יִשְׁמְעַאל וגוי, כמו שמפורש במוף מגלה נקראת (מגילה יו.), (ורש"י הביאו מוף פ' מולדות): משנומיו של ישמעאל למדנו, ששמש יעקב בבים עבר י"ד שנה כשפירש מאביו, קודס שבא אלל לבן, שהרי כשפירש יעקב מאביו (עו) ואלה שני היי ישמעאל וגרי. אמר רבי חייא בר אבא, למס נמנו שנומיו של ישמעאל, כדי לייחק בסס שנומיו של יעקב,

מַּלְ-פְּנָנִ כְּלְ-אָנֵונִ נְפָּלְ: (פּ) מַלְ־פְּנֵנִ מִצְּבְוֹם בַּאַבֶּר אַמְּנְבִר אָפָּי מִצְּבַוֹם מָמֵי לְאַטּוּר עַלִ ק"ס נישְׁבְּנוּ מֵחְוִילְה עַּד־שׁוּר צַּשֶׁר וּשָׁרוֹ מַחֲוִילָה עַּד חַגָּרָא דִּעַל

אַפּֿי כָל אַחוֹהִי שְׁרָא:

all his brethren he did settle. goest toward Asshur: over against Shur that is before Egypt, as thou And they dwelt from Havilah unto

The Haftarah is I Kings 1:1 – 1:31 on page 242.

نېټاط: כּג אַבְרָהָהָם אַבְרָהָהָם הוֹלֵיד אָתְ־ אַבְּרָהָם אַבְּרָהָם אִיֹלִיד יָת مرزيرم إيرُجُاب مَنْجُلُات بَعِبَامَ هِلَ إِيْجُرُا مَنْجُلِم بَعِبَم قِرَ

oz בְּקַחְתְּיׁ אָחַ־רְבְקְׁה בַּתַ־בְּתִּיאֵל בַּרְנְפֵיב יָחְ רְבְקְה בַּתַ בְּתִיבְּתִיאֵל וּנֹעַׁנְ וֹאַעַׁלַ פַּּוֹרַאַּנְבָּהָנִם הָּלְּעַ וַעַּנִע וֹאַטַעַ בּּרַ אַּנַבָּהָוֹ הָּנִוּן

הְאָבַמֶּי לְוֹ לְאִמֶּֽה: הְאַרַפֹּי מִפַּרַן אֲרָם אַחָוֹת לְבָן אַרַפְּאָה מִפּּרַן אַרָם אַחָתֹיה

ئىۋى تۇتى نځلا ھىلىنى: אַשְׁטְּוִ כָּי עַקְרָה הָוֹא וַנְעָּהָר לְוֹ אָהְחָיִה אָרִי עַקְרָא הִיא וְקַבָּיל יַּ נֵיֶשְׁתָּר יִצְּחָק לֵיהֹנְה לְנָבַה וַצִּּלִּי יִצְּחָק קֵּנְם יִיְ לְקָבֵּרִל

نمچ جې زې ۱۳۶۸ ما زىزى: נעאמר אִם בֶּן לְמִּע זִּע אַנְכִי אִם כּן לִמָּא גַּלָן אַנָא נָאַנֹלְע

למטפה אולפו מו שבם וו: עַבְּנִים בְּקְרְבְּיִר וְדְחַקְין בְּנִיאַ בִּמְעַנִיאַ נַאָמָרָת

בְּלְוִנֵיה יְיְ וְעַּבִּיאַם רְבְּקְה

בְּלְבָּן אֲבַמָּאָר בֵיה לָאִתּוּ:

بنیری:

wife conceived. entreated of him, and Rebekah his and the LORD let Himself be 21 his wife, because she was barren; And Isaac entreated the LORD for

the Aramean, to be his wife.

20 he took Rebekah, the daughter of

19 Isaac, Abraham's son: Abraham

And these are the generations of

Degot Isaac.

Paddan-aram, the sister of Laban Bethuel the Aramean, of

And Isaac was forty years old when

to inquire of the LORD. wherefore do I live?' And she went 22 within her; and she said: 'If it be so, And the children struggled together

(18) تפל. שָׁכן, כמו וּמִדְיַן וַשְׁמֶלַק וְכֶל בְּנֵי מֶדֶס נוֹפְלִיס בְּשָמֶק (שופעיס ז, יצ). כאן הוא אומר לשון נפילה, ולהלן אומר עַל ויגוע. לא נאמרה גויעה אלא בלדיקים:

לר קלסמר פניו של יצמק דומס לאברסס, וסעידו סכל אברסס סוליד אם יצמק, וזסו שכמב כאן יצמק בן אברסס (סיס), שסרי שסיו לילני סדור אומרים מאבימלך נמעברס שרס, שסרי כמס שניס שסמס עס אברסס ולא נמעברס סימנו, מס עשס סקב"ס, אברסס אחר כך סוליד אח יצחק. דבר אחר), על ידי שכחב סכחוב יצחק בן אברסס, סווקק לומר אברסס סוליד אח יצחק, לפי (91) ואלה חולדה יצחק. יעקנ ועשו סלמוריס נפרשס: אברהם הוליד את יצחק. (ללמר שקרל סקנ"ס שמו פְּגֵי כְל מֶׁמֶּיִו יִשְׁכֹּן (ברחְשׁיִת מוּ, יבּ), עד שלח מת חברהם ישכון, משמת חברהם נפל:

שְׁבֶּס וגוי, סרי לינתק ל"ו שניס, ובו בפרק נולדס רבקס, סממין לס עד שתסא ראויס לביאס ג' שניס, ונשאס: 🗈 בה בהואל ממס שרס, ומשנולד ילמק עד סעקידס שממס שרס ל"ו שנס, דבת ל' סימס כשנולד ילמק, ובת קכ"ו כשממס, שנאמר ציףיו פַיִּי (0s) בן ארבעים שנה. שהרי כשבה הברהם מהר המוריה והבער שנולדה רבקה, וילחק היה בן ל"ו שנה, שהרי בו בפרק עדות יש שלברסס סוליד לת ילמק:

. אומו פדן, לשון צָמֶד בְּקֶר, מרגוס, פדן מורין, ויש פומרין פדן ארס כמו שָׁבֵס מַבְס, שבלשון ישמעאל קורין לשדה פדן: ואחום רשע ומקומהאנשי רשע, ולא למדה ממעשיהם: - מפדן אדם. על שם ששני ארם היו, ארם נהרים וארם לובה, קורא מפדן אדם אחות לבן. וכי עדיין לא נכמג שסיא גמ גמואל ואמומ לגן ומפדן ארם אחות לבן. וכי עדיין לא נכמג שסיא גמ רשע

ζιιζ ζ ζ ζ : שומדם בווים ווומספללם: וישחר לו. לוולה לה, שהין דומה מפלם לדיק בן רשע למפלם לדיק בן לדיק (יבמום סד.), לפיכך ְנְשִׁיקִוּם שַׁגֵּחׁ (משלי כו, ו), דומוח למרובוח והום למשח, הנקרישר"ח בלע"ו: - לגכה אשחו. זה עומד בזוים זו ומחפלל, וזו ורבוי סוא, וכן וַשְּׁמַר שְׁנַן סְּקְּמֹרֶמ (ימוקאל מ, יא), מרבית עלית סעשן. וכן וַסִּשְּׁמַרְמָּס שָלֵי דְּבְּבֵינֶס (שס לֹס, יג), וכן וַנִּשְּׁמָרוֹת (IS) ויעחר. סרבס וספליר במפלס: ויעחר לו. נמפלר ונמפיים ונמפמס לו. ואומר אני, כל לצון עמר, לצון ספלרס

לאָפָּים מִמַּעַיָּךְ יִפְּבֵרָרוּ וּלְאָם מִמְּעַנִי קנ, ניים)[קי גוים] בְּבָּשְּׁבֶּר וּשְׁבֶּר

מלְאָם מֹאֵמְא וֹנִר וֹהֹלָר הֹהֹנו: לְוֹהֹנִאי

בְאַבְּבֶוֹע הַהְּנִב וּיִלְבְאַנ הַתְּו הַהָּוֹנ יַ וַיּצָא הָראשׁוֹן אַרְמוֹנְי כָּלִי

עומם בבמנה:

:۩ڷٙڰ أنخُلُط قُلْ مِهْرَه مِثْلًا فَكُلُط ੍ਹਾ ਦੋਨੋਟੀਵ ਨੋਗ਼ੈ। Eਟੇਵੈਂ× ਗ਼ੈਖੇ। Eਨੋਟੈਂਵ וֹאַטְבוּרַכֵּן וְצָּאָ אַטְוּנ וֹנִבוּנְ אָטָנִילְ וּבָּטַר בּן וָפַּל אָטוּהַיִּ וּנִבוּה

קָם ישֶׁב אִרָּלִים: ישרפל וְיְּגְיְרְלְּלְּ חַנְּשְּׁרִים וַיְחָרִ עֵשְׁר אָישׁ יּרְבִיאִּי עּיִלִיעַנָּא וַחַנָּה עַשְׂיִ ישרפל יְבְעַ צַּיִּר אָישׁ שְּׁדֶּה וְיַתְיִ עַשְׁי אָישׁ יּרְבִיאִּי עּיּלִיעַנָּא וַחַנָּה עַשְׂיִ

ממלכי ששפר וַרַבָּא יִשְׁשַּׁצָּר التلاكرا וַנְּאִמֶּר יְּהַנְּיִר לְבֵּי שִׁנֵּי (כ׳ נַאֵּמָר ;; לַבִּי מָבֵיוֹ עַּמָּמִין

שׁנומון בּמִמַבּא: ÷ ַ וַיִּמְלְאַנּ יְמֶנִיהַ לְבֶּבְוֹה וְהַנָּה וּשְׁלִימוּ יוֹמַהָא לְמֵילַד וְהָא

בּגלום הַסְעַר וּקָרוֹ שָׁמֵיה וּנְפַּל קַדְמְאָר סְמוֹל כּוּלֵיה

אָּנִין כַּד יָבִידַת יָהָהוֹ: מְּמִיה יַעְּלְבְּ וְיִצְּחָק בָּר שְׁתִּין אַחִידְא בְּעְקְבָּר דְּעָהָעִי בְּרִ שְׁתִּין

> the elder shall serve the younger. stronger than the other people; And bowels; And the one people shall be peoples shall be separated from thy nations are in thy womb, And two And the LORD said unto her: Two

twins in her womb. were fulfilled, behold, there were And when her days to be delivered

called his name Esau. over like a hairy mantle; and they And the first came forth ruddy, all

years old when she bore them. Jacob. And Isaac was threescore Esau's heel; and his name was called brother, and his hand had hold on And after that came forth his

ננגלב גבר שלים משמיש בית and Jacob was a quiet man, dwelling 27 cunning hunter, a man of the field; And the boys grew; and Esau was a

(ES) ויאמר ה׳ לה. על ידי שלימ, לשס נאמר ברוח הקדש, והוא אמר לה: שני גוים בבשנך. גייס כחיב כמו גאים, אלו ממאיס וממפללם על סריון: וחלך לדרוש. לבימ מדרשו צל שם: לדרוש אח ה׳. שיגיד לס מס מסא במופס: דבר אחר, מחרולנים זה עם זה, ומריבים בנחלת שני עולמות: והאמר אם כן. גדול לער העבור: למה זה אנבי. לשון רילה, כשהימה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר, יעקב רך ומפרכם ללחת, עוברת על פתחי עכו"ם, עשו מפרכם ללחת. (22) ויהרוצצו. על כרמך סמקרא סוס אומר דרשני, שמחם מס סיא רלילס זו, וכמד אם כן למס זס אנכי. רבומינו דרשוסו

אולפֿנא:

וס נופל, וכן סוא אומר אָמֶלְאָׁם סְמֵּבְבָּם (ימוקאל בו, צ), לא נממלאס צור אלא ממרצגס של ירושלים: אלא מלכום: ממעיך יפרדו. מן המעים הם נפרדים, וה לרשעו ווה למומו: מלאם יאמץ. לא ישוו בגדולה, כשוה קם אלימוניינוס ורבי, שלא פסקו מעל שולחנס לא לנון ולא חורם, לא בימוס החמה ולא בימוח הגשמים: ושני לאמים. אין לאוס

מאומים מלא, לפי ששניקם לדיקים, אבל כאן אחד לדיק ואחד רשע: (44) וינולאו ינויה. אבל בממר כמיב וַיְּקִי בְּעַם לְדְּמָּה, שׁלֹּח מלחוימים, כי לו' מדשים ילדמם: והנה חומם. מסר, ובממר

(32) אדמוני. מימן סוא שיסא שופך דמיס (נ"ר סג, ח): כלו כאדרה שער. מלא שער כעליה של למר המלאה שער,

ממימס: שלא נמעברה, ידע שהיא עקרה והמפלל עליה (יבמוח סד.), ושפחה לא רלה לישא, לפי שנחקדש בהר המוריה להיוח עולה שנה. יי שנים משנשאם עד שנעשים בה י"ג שנה וראויה להריון, וי' שנים הללו, לפה והממין לה, כמו שעשה אביו לשרה, כיון אקרא לבני בכורי שם, הדא הוא דכמיב ויקרא שמו יעקב). דבר אחר אביו קרא לו יעקב על שם אחיזם העקב: בן ששים לגמור מלכומו עד שום עומד ונועלה הימנו: ויקרא שמו יעקב. הקב"ה, (אמר, אם קרימון לבכוריכם שם, אף אני שיסה כאשון ללידה ככאשון ליליכה, ויפעור אם כחמה, ויעול אם הצכורה מן הדין: 🗆 בעקב עשו. סימן שאין זה מספיק וסוכנסם אחרונה חלא ראשונה, נמלא עשו הנולר באחרונה ילא ראשון, ויעקב שנולר ראשונה ילא אחרון, ויעקב בא לעכבו כאשונה ועשו מן השנייה, לא ולמד משפופרה שפיה קלרה, מן בה שמי אבנים זו מחם זו, הנכנסה ראשונה חלא אחרונה, (62) ואחרי כן יצא אחיו וגוי. שמעמי מדרש הגדס הדורשו לפי פשומו, בדין היה הוחו בו לעכבו, יעקב נולר ממיפה פלוקיר"ה בלע"ו: ויקראו שמו עשו. הכל קרהו לו כן, לפי שהיה נעשה ונגמר בשערו כבן שנים הרבה:

- בְּפֵּיוּ וְרַבְּקָה אַהֶבֶה אֶת־יַעְלְב: מִצִּירִיה הַנָּה אָבִיל וְרַבְּקִה $^{8 ilde{v}}$ $\vec{\hat{\epsilon}}$ $\vec{\hat{\kappa}}$ $\vec{\hat{\mu}}$ $\vec{\hat{\mu}}$ $\vec{\hat{\kappa}}$ $\vec{\hat{\mu}}$ $\vec{\hat{\kappa}}$ $\vec{\hat{\mu}}$ $\vec{\hat{\kappa}}$ $\vec{\hat{\kappa}}$
- בוומע לע זעלב:
- loved Jacob. did eat of his venison; and Rebekah Now Isaac loved Esau, because he

And Jacob sod pottage; and Esau

- הַשְּׁבֵר וְהָוּא עָּוֶף:
- המו מו שללא ובנא ממלבו: ⁶² נְיָּנֵוֹ נְהַבְּׁלְ בָּנְוֹנִר נְיָבָא מִמְּוֹ מִוֹ יַבְּמִּגִלְ הַבְּּׁלִבְ טַּבְּמִּגלָא נִמְאַלְ
- Therefore was his name called red, red pottage; for I am faint. 30 swallow, I pray thee, some of this And Esau said to Jacob: 'Let me

29 came in from the field, and he was

birth right.'

- הוש אולבי הכיבו קוראישטוי י נא מן־הַאָּרְם הַאָּרִם הַנָּה כָּי כִּעוּ מוּ סִמּוּקָא סְמִקָא הָדֵין أربه شاء مُمْ الْعُرِينَةُ فِل لَاخْمُنَ مَثَالًا لَا مُنْ خُرْفُولًا لِمُمْمَنَ فَانَا
- خجٿنك ٢٠٠ זנו לבירוגלו לי: יַּ נַיָּאמֶר יַשְּקֶב מְכְרֶד כַּיָּוֹם אֶתְ יַאֵמֶר יַעֲּמָר זַבֵּין כְּיִוֹם דִּלְתַר
- בְּבֶירוּקָא: לממע ילמא בלו לי و رَيْعِيْد مَشِد بَادِّك عُرْدُ، بَانِكِك رَغُود مَشِد بَع عُرَم عُدَرَ

אָב, מִהַּלְבִי, אָנֹא הַּלְ כֹּו עַבֹּא

the birthright do to me?' Point to die; and what profit shall And Esau said: 'Behold, I am at the

And Jacob said: 'Sell me first thy

۲.4.4 را⊏: "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "
 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

 "

לְמִוּנִז וְלְמִּעַבְיּנִנִי בְיִּ בְּׁכִנֵּעִי:

- בבירומיה ליעַלב:
- his birthright unto Jacob. and he swore unto him; and he sold

And Jacob said: 'Swear to me first';

- אסלו של שם ואסלו של עבר: ולודם בקשמו מיומ ועופומ: - חם. אינו בקי בכל אלה, אלא כלבו כן פיו. מי שאינו מריף לרמומ קרוי מס: - ישב אהלים. בפיי, ושואלו, אבא היאך מעשריץ את המלחואת התכן, כסבור אביי שהוא מדקדק במלות: – איש שדה. כמשמעו, אדם בעל, שנעשו בני י"ג שנס, וה פורש לבמי מדרשומ ווה פורש לעבודה אלילים (הנחומה הלה ד): יודע ציד. ללוד ולרמום הה הבין (קב) ויגדלו הגערים ויהי עשו. כל ומן שהיו קמנים לא היו נכרים במעשיהם, ואין אדם מדקדק בהם מה מיבם, כיון
- (82) בפיו. כמרגומו נפיו של ילמק. ומדרשו, נפיו של עשו, שסיס לד אומו ומרמסו נדבריו:
- (29) ויוד. לשון בישול כתרגומו: והוא עיף. ברליחה (ב"ר סג, יב), כמה דתימה כִּי עַיְּפָה נַפְשִׁי לָּהֹרָגִים (ירמיה ד, לה):
- מבל, כל שלשה ימים הרמשונים מינו משיב שלום לכל מדם, וכל שכן שמינו שומל בממלה, מג'ועד ז' משיב ומינו שומל וכו', ברש"י המנסג להברום את האבל בתחלת מאכלו ביצים, שהם עגולים ואין להם פה, כך אבל אין לו פה, כדאמרינן במועד קמן (כא:). שדומוח לגלגל, שהאבלוח גלגל החוזר בעולם. (ועוד מה עדשים אין להם פה, כך האבל אין לו פה, שאמור לדבר, ולפיכך לפיכך קלר סקב"ס ס' שניס משנומיו, שילמק מי ק"פ שנס, ווס קע"ס שנס, ובישל יעקב עדשיס לסברות את סאבל, ולמס עדשיס עדשים אדומות, ואומו היום מת אברהם, שלא יראה את עשו בן בנו יולא למרבות רעה, ואין זו שיבה עובה שהבעיתו הקב"ה, (30) הלעישני. אפתחפי ושפוך הרבה לחורה, כמו ששנינו, אין אובסין אם הגמל אבל מלעימין אותו: בון האדום האדום.
- בבכורום, ממר יעקב מין כשע זה כדמי שיקריב להקב"ה: (18) מכרה ביום. כתרגומו כיוס דילסן, כיוס שסוא ברור, כך מכור לי מכירה ברורה: בכרחך. לפי שסעצודה (۵۲):
- ק שבמימס, שמייי יין ופרועי ראש, אמר, אני סולך למוח על ידס, אם כן מס חפן לי בס: ועוד) אמר עשו מה טיבה של עבודה זו, אמר לו כמה אוהרוש ועונשין ומישום שלוין בה, כאושה ששנינו (סנהדריץ כב:), אלו (28) הגה אנכי הולך למוח. (ממנודדמומולכם סיל סבכורס, שלל מסל כל עת סעבודס בבכורות, כי שבע לוי יעול לומס.

וּנֹבּׁן מַמֵּׁן אָט_עַבְּבַבְּעֵי: (פּ) הֹבְאָכַל נַבְּאָבַל נַבְּאָשׁ נַיָּקְשׁ בַּיַבְעַ

בְּבֶירוּקָא: וְאָטֹג וֹלֵם וֹאִנֹגְ וְאָמָם מֹמָּג נִע ٣٥٢١٩٢٢

So Esau despised his birthright. drink, and rose up, and went his way. 34 portage of lentils; and he did eat and 5281 And Jacob gave Esau bread and

ݙ<u>ݙ</u>ݙݙ ڠڔۦۼۧڂ؞ڟٚڴڮۦڟڴڮۦڂڂۿڬ؞ڡ בּימֵי אַּבְרָהָה וּיַבֶּר יִצְּהָה יועא הָרְשָּׁבְּ הָרְאִשִּׁוֹן אֲשָּׁר הָרָה

هُدَرَمُكُك مَرْفُع يَـفَرَمُكُهُ. אַבְרָהָה וֹאָזַל יִצְּחָל לָוָת מכּפֿלא פֿוֹמֹאַע גּעוֹנע בּיומי וּנְקְי בְשְּׁבְעְ בַּאָבְעְ מִבְּבַעְ וַנִּינִנִי כִפָּנָא בַּאָבַעָּא בָּר

Philistines unto Gerar. went unto Abimelech king of the the days of Abraham. And Isaac XXVI beside the first famine that was in And there was a famine in the land,

هِرَاكِ هِكِرَاكِ: שבר מגלינמר שְכוּן בְּאָבוֹן אַשֶּׁר שנחות למגרים שרי בְּאַרְעָּא ַנֹגְרֵא אֶּלָוּן וֹבְוְֹעַ נֹגְאָמֶר אַּלְ וֹאִטִּוֹּלִי לְיִּשׁ וֹוֹ נֹאָמָר לָא

באימר לף:

thee of. dwell in the land which I shall tell 2 and said: 'Go not down unto Egypt; And the LORD appeared unto him,

كْمَدُلُكُ مُعْدُلُكُ: אָנר הַשְּׁבְעָּה אָשֶׁר נִשְּׁבָּעִיה הַאָּלֵין נַאָּקים נָת קִּיִּטְאָ אָט פּֿלְ בְּיֹאֹבׁגִּע בִּאָרְ וֹנִיבְּלְתִּיִי וְלְבִּיֹּנִ אָטֵוּן זִטְ פֿלְ אַבְּעָּעִאָּ و الأخلكيَّة جداخِلة الخِيَالِيِّة الْمُقلِ جَوْهُمُكِ الْمُحْلَادِينِكِ فَيَا حُرَكِ יוור בְּאָבוֹ הַנְּאָט וֹאֶבְוֹנִי מִמֹּבּ בּוּר בְּאַרְעָאַ הָרָא וִיהַי מִימָרָי

בּלוּימִית לְאַבְרָהָם אָבוּה:

unto Abraham thy father; establish the oath which I swore give all these lands, and I will unto thee, and unto thy seed, I will with thee, and will bless thee; for Sojourn in this land, and I will be

﴿ لابتار لِنَجُدُ اللهُ الله בְאָבְׁגְע בַאָּגְ וְבִישְׁבָּׁבְרָנִ בְּזָבְמְּבְּיִ בְּאָבְּיִוּ וְיִשְׁבָּּבְרָנוּ בְּּבִינְ בְּּנְבִּ ַ בַּמְּׁמְוֹם וֹלִטְעָּה לְזַוֹבְמֹּוְ אָנִי כֹּלְ בְּנֹאֲעָהוֹ לְכִּלֵּנֵ יִנִי כֹּלְ אַנְמִּטֹּא וְעַבְבּיעָר אָטַ זַבְעָבְ בְּכִנְכָבָר וָאָסִנִּי זָעַ בִּּוָבְ בְּכִנְכָבַר מָמִּיָּא

כל עקמי אַרְעָא:

bless themselves; seed shall all the nations of the earth thy seed all these lands; and by thy 4 stars of heaven, and will give unto

and I will multiply thy seed as the

נענרמי: וּיִּמְׁמִרְ מִמְּמֹבֹּיִיםְּ מֹבֹּוִנֹי וֹפֹוִנֹי וּנִּמָּר תַּמִּבִׁי מִימָרִי פֹפּוָרִי مَّكُد كَيْمُد مِثْمُمْ هَذُدُنُاهِ خُطِيْرٍ. لَنَجُكَ لِأَدْدِ هَذُنُنُه كُمْشَدِ،

לוֹמּו נֹאַנְבֹוֹטִׁוּ:

My laws. commandments, My statutes, and My voice, and kept My charge, My

because that Abraham hearkened to

אי נוֹמֶב וֹהַטַל בֹּלַנָב:

ונינור וֹאַטַׁל בֹּנִינָר:

6 And Isaac dwelt in Gerar.

- (48) ויבו עשו. העיד הכתוב על רשעו שביוה עבודתו של מקום:
- ממימה, ומין מולה למרך כדמי לך: (ב) אל חדד מצדימה. שהיה דעתו לרדת למזרים כמו שירד אביו בימי הרעב, אמר לו אל מרד מזרימה, שאתה עולה
- (ε) האל. כמו החלה:
- לְבְּמִירַי (ישעיה סְה, מו), שהושבע הומר, ההה כפלוני הם עשימי כך וכך: יַבְּימִף וגוי, ואף לענין הקללה מנינו כן, וְסְיְמָה בָּמָבָׁה בְּמָבָה, שהמקלל שונאו אומר מהא כפלונים, וכן וְסָיְמָב שֶׁכֶבֶ לָשָׁבוּשָּ (+) והחברכו בזרעך. אדם אומר לצנו יסא זרעך כזרעו של יצחק, וכן צכל סמקרא, וזה אצ לכולן, בָּךְ יָבֶבֶרְ יִשְׁבָבֶל לֵאמֹר
- סמלך ומקומיועל עבדיו: וחורחי. לסביא מורס שבעל פס, סלכס למשס מסיני: חקוחי. - דברים שינר הרע ואומות העולם משיבין עליהם, כגון אכילת חזיר ולבישת שעמנו, שאין עעם בדבר אלא גוירת לעריות (יבמות כת.), ועבות לעבת: מצוחי. דברים עתילו לת נכתבו רתויין הם להלמוות, כגון גול ועפיכות דמים: (a) שמע אברהם בקולי. כשנקימי לומו: וישמור משמרחי. גורות לסרמקס על לוסרות שנתורס, כגון שניות

90 L

מַבְאָר הָנא: עַמְּלִים עַּלְיַרְ בְּיִם מִלְיַרָ كِيْرُدِ يَجْمُونِ قُلِـ لَكِلَةٍ يَّذِيْهُ، يُكِادِحُ كِمْنَمْدِ يَخْفُظِي ע נּיְאַמֶּר אֲחַׁתִּי חֻוֹא כַּי יָרֵא אַמְּתִיְה נְאָּמָר צִּׂחָת הִיא צָּרֵי

، تنَمُعِل لِمُحَنَّمُكُ لِمُثَمِّلُ فَكُمُ فِي اللَّهُ فِي اللَّهُ فِي اللَّهُ فِي اللَّهُ فِي اللَّهُ فِي ال וַיְהִי בֵּי אֱרְכוּ־לְוֹ שֶׁםׁ הַיָּמִים וַהֵּנָה כַּר סְגִיאוּ לֵיה תַּמֶּן

رَجُكُ رِبُ : יִצְּהְיִם בֵּּר אַמְּרְהִי פַּּרְאַמִּיּה יִצְּהָרִ אֲבִּרִ אֲמָרִיה דְּלְמָא אַמְרָהְ אַנְיִהִי הָוֹאִ נִּיִּאָמֶר אֶלָיִוֹ ॰ शून तद्वत अंधृतृन तंत्र वृश्चर וּשְׁבְׁא אַבוּמָבְעַ בְּוֹגִּעָם וּיָאָמֶרַ

בְּעָר הַחַקְּוֹן ניַרְא וְהַנָּה יִצְּחָק

מְצַּהְים אָת בִּבְּקָה אָהֶשְׁיִּי:

אַמִּטְבּ וֹבִבאָנֹ מַבְונוּ אַמָּם: ָּ נֵגֶאמֶׁר אֲבִּימֶׁלֶּ מִּרִיּאָּת מְּמֶּר אַתַר הַעָּם אָתַר מּי נֵגָאמֶר אֲבִימֶלֶב אַתַר הַעָּם אָתַר

יּבְאָשְׁתְּי מָוֹת יִימֶת: בוניה וּנֹגַּוּ אַבְיַמֶּבְשְׁ אָטַ כַּבְ עַמְּם נִפּפּיר אָבִימָלְצַ יָּנִי כָּלְ מַמָּא

מְּלְנִים זְוְבְּרְבָּהוּ יְהְוֹהִי:

עַר בְּי־נְּדַל מָאָר: عربع، رَبَرْتُكِم بِنَهُدِهِ رَبُكُكُ بِنَاكِم بِنَاتُم بِنَاتِكُم بِنَاتُم فِيْدَ فِيْدَ فِيْدَ فِيْدَ فِيْدَ

رَادُשְׁאָבֶוּ אַנְשָׁוֹ וַשִּׁלוִםְ לְאָשִׁקוּ וּשָּׁאִילוּ אַנָשָׁוּ אַנִרָּא מַלְ מֵיסַל

: ١٤٠٠ كَانَانَالُا וֹטִא וֹגַטַל מִטוּוִב מִס וַלַּפֿע בּבַּלְהֵּטֹּאֵי מִן שַׁבַכֹּא נִשִּוֹא ַ . וְתֹּגֹּא וֹאִסְׁעַבֹּג אַבֹּגמָבֶבַ תַּלְבָּא

אָנִילִמִּיל מָּלִשִּי אָמֹרְהְ אָהָת הִיא נְאָמֶר לֵיה לבם בא אַטַּטַר היא וָאַיכְּדֵין نظله هُدَنڤكِك كِنجُنُط تَهُمَد

עַלְנָא הוֹבָא: בּׁמֹמָא בוֹט אַטַּטֹבּ וֹאָניניגאַ לָלְא כֹּוְמִיר פּוֹן שְׁכֵּיב דַּמְיַחַר נאַמר אַבימֶלְךּ מָא דָא עַבּדְהָה

ىزغىنىد غىنۇمۇخ نىنۇمىد: עַזָּבְ לְמֶּנְמֵּרְ דְּיַנְגִּיִלְ לְתִּבְּרָא חָדֵין

מאָע בּוֹהַמּגוניו וּבָּוֹבְינִי וֹנִי: מַאָּה וַאַשְׁכַּח בְּשָׁהָא הַהִּיא עַל חַד עַּבְינא װְבַת וֹבֶּטִל בָּאַבְעָּא עַנִינא

וֹבְבֵּי עַּר דְּרְבָא לַהְדָּא:

she is fair to look upon.' should kill me for Rebekah, because wife'; 'lest the men of the place sister?; for he feared to say: 'My of his wife; and he said: 'She is my And the men of the place asked him

Rebekah his wife. and, behold, Isaac was sporting with looked out at a window, and saw, Abimelech king of the Philistines been there a long time, that And it came to pass, when he had

Because I said: Lest I die because of sister?' And Isaac said unto him: wife; and how saidst thou: She is my said: 'Behold, of a surety she is thy And Abimelech called Isaac, and

brought guiltiness upon us. thy wife, and thou wouldest have people might easily have lain with 10 thou hast done unto us? one of the And Abimelech said: 'What is this

put to death. this man or his wife shall surely be 11 people, saying: 'He that toucheth And Abimelech charged all the

blessed him. hundred-fold; and the LORD 12 found in the same year a And Isaac sowed in that land, and

very great. more and more until he became And the man waxed great, and grew

- (√) לאשתו. על מׄממו, כמו מְמְרִי לִי מְמִי סוּמׁ (ברמׄמִימִ כִּ, יג):
- שכקטו משמש מממו: (8) בי ארבו. אמר, מעמס אין לי לדאוג, מאמר שלא אנסים עד עכשיו, ולא נוסר להיות נשמר: וישקף אבימלך וגוי.
- (10) אחד העם. סמיומד נעס, זס סמלך: והבאה עלינו אשם. אס שכנ, כנר סנאם אשם עלינו:
- מאה שערים. שלמדוס כמס כלויס לעשום, ועשהס על לחם שלמדוס, מלס. וכבומינו למכו, לומד זס למעשכום סיס: פי שלייס כמקנס, שסימס שנמ כעצון (שס): בארץ ההיא בשנה ההיא. שניסס למס, לומר שסלרן קשס וסשנס קשס: (בו) בארץ ההיא. אף על פי של יים משובה כלרך ישר לל עלמה, כלרך שבעת הגוים (ב"ר בה, ו): בשנה ההוא. אף על
- (13) כי גדל מאד. שהיו אומרים ובל פרדומיו של ילמק, ולא כספו ווהבו של אבימלך (ב"ר מד, ו):

فإينان والمرافعة בְּלֶב וֹהְבְּבֵב וֹבְבָּי וֹנְלֵבְי וּנְלֵב וֹנְלֵבְי שִׁנְיִ שִּנְבֵי וֹהְבָּבִי סִנְּי וְלֵבְיִ בִּיִּ

ناڭ! פַּלְמִּשְׁים נַיְמַלְאִּיִם מַמִּנִּוֹ מּבֹבֵׁר. אַבְּנוּ בֹּנְמֵּנְ אַבְּנִבְיִ בְּנִמֵּנְ אַבְּנִבְיִם אַבְּנִבִּנְ בִּנְמָנְ אַבְּנִבִּים אַבְּנִבִּנִ וֹכֹּלְ עַבֹּאֹנֶע אַהָּגֹר

בוֹמְמַנוּ בַּׁוֹ_מַּגַּמַטִּׁ מִפָּנוּ מִאָּב: י נּגְאַמֶּר אַבּוּמֶׁלְב אָבְוּגֹּטְעֹ לְבְּי מָּמִּתּיֹא אָבִי שַׁפֿוּפְּטַ מִנּּנָא יי נּגָאַמֶּר אַבּוּמֶלְב אָבְוּגִּטְעֹ לְבִּי נִאָּמָר אָבִּימֶלְב לְוֹגִּטְׁטַ אָנִיּרְ

נבר נישב שם: لا تَرْجُكُ مَا هُمَا يَجُلُكُمُ تَرْسَا خُرْسَمِ لِيُعْتَمِ مُسْفِقًا يَجُسُمُ لِيهُ لِيهُ لِيهُ لِي

כּמִּטֵע אַמָּב לַנָא לִנוֹן אַלִּינ: מִנְע אַּבְּבְבְהָם נִיּלְבָא לִבֶּוֹן שֵּׁמְנְע هُجُدِ يَنْمَفُونِ فَكِهُفِيهِ هَلَاكُ، צּי עַמָּוֹם אַמֻּגר טַפֿרוּ בִּימִי אַבְּרָהָם וּנְּמֶּב וֹאַטְל וּנִטְפָּבוּ אָעַבְבָּאָבָע

וּנְמֹּגֹאַנַ מֻּּם בֹּאָב מַנֹם עַנִּים: ⁶¹ [נְטַבּׁבַנִּ מַּבְּבַרִּנְגַבַּלַעַ בַּנְּעַבַּ

تَجُعُد مِّهُم خِر يَانِمُهُمُ لِمَقْلِ: באמר לנו המום ניקרא שם וֹּגְיִבוּ בְמֹּג גֹבְב מֹם_בְמֹּג וֹבֹּעֹל

אַלְיִרְ וּיִקְרָא שְׁמָה שִׁמְּנִר: יי וֹיִּשׁׂבׁנְ בֹּאָב אַטְב<u>ּ</u>בׁנ וֹּבִג נִּם_

فَالْمِيْنِيْنِ: ן וְהִי לְוֹ מִקְנָה צֹאוֹ וּמִקְנָה וַהֲנָה לֵיה הֵיהֵי עָנָא וְנֵיהֵי *** בּבּבּ

ۊ۬ڂۺڟ؉؞ שמבן וכלן ביבי בעפרו מבבי

<u>ζή</u>μχ:

בְּנָטְלְאָ צִּינְרֶר וִימִיב מַמָּן:

להון אַבוּהִי: שְׁמְהָוֹ בְּשְׁמְבִוֹן בַּהְנִים בַּוֹי בּמִית אַבְּרָהָם יקּרָא לְהֹוֹן אַבוּנִי. וֹמִמִנִּיוֹ פֹּלְאָנִאָּי בַּנִיר בׁמּוֹא בּשְׁפֿרוּ בִּיוֹמִי אַבְרָהָם וֹטֹכ וֹגֹטַל וֹשַׁפַּר וֹטַ כָּוֹנִי

נֹאַמֹּכֹעוּ עַמֹּן בָּוַר דְּעַוֹון וְשַׁפַרוּ מַּבְּרֵי וֹצִּטְלִע בְּנָטְלָא

נְבְיִהְיוֹ:

בבובא המל צבי אטהפלי מוֹא ולוֹגא בהלולא

עַלה יקרָא שְׁמַה שִּׁטְנָה: וְשַׁפַרוּ בָּיר אָשְׁרִי וּנָצוֹ אַר

> envied him. household; and the Philistines 14 and possessions of herds, and a great And he had possessions of flocks,

with earth. had stopped them, and filled them Abraham his father, the Philistines To sysh and digged in the days of Now all the wells which his father's

".əw nsdə rəiədgim Go from us; for thou art much And Abimelech said unto Isaac:

and dwelt there. encamped in the valley of Gerar, And Isaac departed thence, and

their names after the names by Philistines had stopped them after days of Abraham his father; for the water, which they had digged in the And Isaac digged again the wells of

which his father had called them. the death of Abraham; and he called

living water. valley, and found there a well of And Isaac's servants digged in the

contended with him. name of the well Esek; because they water is ours.' And he called the with Isaac's herdmen, saying: 'The And the herdmen of Gerar strove

called the name of it Sitnah. they strove for that also. And he And they digged another well, and

- (+1) ועבדה רבה. פעולה רבה, צלצון לע"ו מוצרויי"ם, עצודה מצמע עצודה המה, עצדה מצמע פעולה רצה:
- המלמוד מטמטס את הלב: (ai) סחמום פלשחים. מפני שאמרו מקלה הם לנו מפני הגייפוח הצאום עלינו. ממונין פלשחאי, לשון פחימה, וצלשון
- (שון בנחל גרר. למוקמן סעיל:
- (18) וישב ויחפר. אם הצארות אשר מפרו בימי אברהם אביו, ופלשמים שממום קודם שנשע ילמק מגרר, אזר ומפרן:
- (02) עשק. ערעור: כי החעשקו עמו. נמעשקו עמו עליס במריבס וערעור:
- (12) שטנה. נושמו"מ (מלה נושות. הינדערונג שמערונג):

יְרְנְיִר לְנִי וּפְּרֵינִי בְּאֶבֶץ: בְּחִבְנִע נַּאָמֶר כִּי־עַמְּׁה הִרְיְהַנָּת שָׁמָה רָחוֹבִנִת נַאֲמֶר אָבֵי כִּעָּן · לְאַ בֹבוּ הֹבְיִנִם הִבֹּבִרָּא הָהֹבִּעִ ניקמַק משָּׁם ניחָפּר בָּאָר אַטָוֹרָת

ַ ﺩﺩּﺭﻩ ַ בַּנְּמַבְ מָאָשׁם בַּאָב אָבֿמּ:

בּגֹּלוּנ אַבְּנְנִים הַבְּגַּנ: יברכה והרביתי אחזרעל מיקרי נאברכנר ואסני יח אַבוּנּ אַבְּינּי אָבוּנּ אָבִינּ אָבוּנּ לָאִ שֹּנִיםׁ, אָבוּנּ לָאִ שַּׁנִיםׁ, אָבוּנּ לָאִ שַּׁנִיםׁ, אָבוּנ +ע נַגַּאָמֶׁר אָנְכָּי אֶבְנִינִי אַבְנֹינִים נַאָּמָר אָּנֹא אֶבְנִינִי בַּאַבְנִינִים וַיֵּרְא אַלְיוּ יְהֹנְתֹ בַּלַּיֶלְת הַהֹוּא וְאִהְנְּלִי לֵיה יְיָ בְּלֵילְיָא הַהוּא

עַּבְרֵי־וִצְקְהַל בְּצִּר: יְהְלְה וַנֵּטִ שֶׁם אֲהָלְוֹ וַנְּכְּרִרּ שָׁם בֵּיִן וּפַרְסִיה חַמָּן לְטִשִׁבְּנִיה עברי־נְצְחַק בַאֵּר: וּכְּרוֹ חַמָּן עַבְּרֵי יִצְחָק בֵּירָא: وع الرجا كِل الله المراشِات الرجابة الكلات الجله موا لا الجابة الإلاَّا الجابة الإلاَّا الذَّا الذَ

\$\\\\: וַאֲחְוּתְ מֶבְמְּבוּ וּפִּיכָל שַּׁר־ וְסִיעַת מֵרְחֲמוֹהִי וּפִּיכֹל רַב تَقْحَدَهُمُكِ يَأَمُكُ هَكُرُد مَاذُلُك يَقَحَدُهُمُكَ فَأَنَّهُ خُزْنَيْكَ مَاذُلُك

رَفْهَذِكُنْ يَعْفُدُهِ: בּאטָם אַלְיִ וֹאַטַּםְ מִּנְאטָם אִינְי. אָּטִינוּן לְוֹטִי, וֹאַטוּוּ סִוּיִנוּוּ בּ נִיֹּאִמֶּר אֲבְׁלְטִׁםְ נֹגִּּעְׁל מַצִּינִּ נִאָּמָר לְטִוּן נִצְּּטַׁל מָצִינִּ

וֹנְבְרְתָּה בְּרָית עִּמְּרִי: אַבְרֵי בּינותונו בינונו ובינוף ⁸² יְהֹנֶה וּ עִמֶּךְ נַנֹּאִמֶּר הְּהֹי נָא ניאַמֹרָנּ בֹאַנִ בַּאַנִנּיַ בַּיִבַנְיַנִי

> אַפֿטּג װֹ לַנֹא וֹנפּוָהַ בֿאַבֿהֹא: אַטורי וְלָא נְצוֹ עֲלָה וּלֶרָא נאסטקל מטמן נשפר ביר

וּסְבֵיק מִתַּמָן לְבָּאֵר שֶׁבַע:

ללב לבוק אלבים מלביי:

تارحْرك:

זט, וְהַּכַּטִשׁנוֹ, מִלְּוֹטֹכִוּן:

نَاثِدُيۡ كَانُتُ مَا فَاكِ الْمُعَالَىٰ الْمُعَالَىٰ الْمُعَالَىٰ الْمُعَالَىٰ الْمُعَالَىٰ الْمُعَالَىٰ الْم בון אַבְהָהַנָּא בִּינָגָא וּבִינָרָ שׁטַׁלַנִּים כְּעָּן מוּמָהָא צַּהְיָנִים מומבא בוו לסגבב ואמבוא וֹאַסְׁרוּ סִׁטְוֹאַ שְׁוֹנִאָּ אָבוּ עַוֹנִי

> in the land.' room for us, and we shall be fruitful For now the LORD hath made name of it Rehoboth; and he said: they strove not. And he called the digged another well; and for that And he removed from thence, and

Beer-sheba. And he went up from thence to

My servant Abraham's sake. bless thee, and multiply thy seed for not, for I am with thee, and will God of Abraham thy father. Fear the same night, and said: 'I am the And the Lord appeared unto him

Isaac's servants digged a well. and pitched his tent there; and there 25 called upon the name of the LORD, And he builded an altar there, and

Phicol the captain of his host. 26 Gerar, and Ahuzzath his friend, and Then Abimelech went to him from

away from you?' seeing ye hate me, and have sent me Wherefore are ye come unto me, And Isaac said unto them:

with thee; thee, and let us make a covenant betwixt us, even betwixt us and said: Let there now be an oath the Lord was with thee; and we And they said: 'We saw plainly that

(22) ופרינו בארץ כמרגומו וניפוש במרעמ:

כם): אחזת. לשון קבילס ופגודס, שנפחזין יחד: של מי"ו של אחוח, ואף של פי שאינה מיבה פמוכה, יש דוגממה במקרא עוְרָה מַבְּרָ (מַהְלִים בַּ, יג), וּשַׁבְרַמַ וְלֹא מִיַּין (ישעיה נא, . אוסביי, שאס כן כל מיעם אוסביי הוליך עמו, ולא היה לו אלא מיעה אחת של אוהביה, לכן יש לפוחכר כלשון הראשון. ואל חחמה שְׁלְשִׁים מֵבֵשִׁים (שופּמים יד, יאֿ), דשמשון, כדי שמהיה מיצח ואֿחווח דבוקה, אבל אין דרך ארך לדבר על המלכוח כן, מיעת (26) ואחזה גורעהו. כמרגומו וקיעת מרחמיסי, קיעת מלוסבי. ויש פותרין מרעסו מ' מיקוד סתיבס (נ"ר קד, ע), כמו

בינינו וביניך: (82) ראו ראינו. כלו בלביך כלינו בך: חהי גא אלה בינוחינו וגרי. סללם לשר בינומינו מימי לביך, מסי גם עתם

עקה בְּרָוּךְ יְהַנֶה: בּ לְאַ לִנְעַנְיִּשׁ וְכַאַאֶּמֶב מְמֶבוּיִ מְמֶּבּ בְּלֵא אַנְיִנְקְּנִי וּכְּמָא בַעְּבָרָנָא אָם־תַּעֲשָׁה עִּמְּנוּ רְעָה כַאֲשֶׁר אָם תַּעֲבִיר עִמּנָא בִּישָׁא כְּמָא

בּהַבְּם אַנִּי כַּהַן בַּנִיכָא גַּיוֹ:

the LORD. peace; thou are now the blessed of good, and have sent thee away in have done unto thee nothing but have not touched thee, and as we that thou wilt do us no hurt, as we

الإلمار الماد:

And they rose up betimes in the did eat and drink.

morning, and swore one to another;

מאטו בשלום: לְאִנְיֵנְ נְנְאֵּלְנִים נְאִּנְיֵלְ נִיּלְכִי לְאִנֵינִ נְהַּבְּנִינִוּ נְאָנִים נְאָנְיִלְ נוֹמְבַּׁנִתוּ בַּבַבַּב נוֹמֶבֹּמוּ אַנְמִ וֹאָלַנַנִתוּ בַּגַּבַּבא וֹלַנִתוּ וֹבַנַ

מַלְנִינִי בִּמָּלָם:

And it came to pass the same day, departed from him in peace. and Isaac sent them away, and they

בַּבְּאַנוּ בֶּוֹבִם: עַבְּאָר אָמֶר חַפְּרוּ וּיָאִמֶרוּ לְוִ בִּירָא בּחַפּרוּ וֹאָמֶרוּ לִיה בּנּ יַצְּחָׁק וַיַּגְּדוּ לֹוֹ עַל־אַרְוֹח יִצְּחָק וְחַוִּיאִי לֵיה עַל עַיָסִק וֹנְבַיוּ בּנַּוְם בַּנְנָא וֹנְבָאנְ מַּבְּבֵי. וַבַּוֹנִי בַּנִמָּא בַבנַּא וֹאָטוְ מַבְּבַי.

אַמְבַּוֹנְאַ מִנְאַ:

have found water.' əW' :mid otau biss bas ,bəggib bsd him concerning the well which they that Isaac's servants came, and told

הְעִיר בְּאֲר שֶׁבַע עַד הַיָּוֹם דְּקֹרִמְאׁ בְּאֵר שֶׁבַעַ עַדְ יוֹמָא הַזְּרוּ: (ס) رَبْطُلُم مِثَانِ مِحْدُمُنِ مَحِيجًا مِتِي يَطْلُم تُنَانِ مِحْدُمُن مَحِ حَا مُرَانِا

unto this day. the name of the city is Beer-sheba

And he called it Shibah. Therefore

هركا تانافر: בְּאֵנִי הַטְמִי נְאָנִי בְּמִי בָּמִי ^{ት፤} ַנִּקַּח אִשְׁרֹ אֶת־יְהוּדִׁית בַּתַ וּנֹעַר מַמְּּוְ בּּוֹשְׁבְּלֵּנִם מֻּלְּעַ וַעִּוֹע מַמָּנִ בַּעַ אַבְבָּמִנוּ מִּנִּנוּ

אַילוֹן הִהְאָה: בְּאָרִי חִמְּאָר וְיָת בְּשְׁמָת בַּת וּנְסִיב אָהְקֹא יָת יְהוּדִית בַּת

the daughter of Elon the Hittite. of Beeri the Hittite, and Basemath he took to wife Judith the daughter And when Esau was forty years old,

نْذُك~~َ ذُ~~كُلَّا: (a) יַּ נְטִּבְּיֵלֶ מָבִע בַיּהַ לְיִצְּחָל נִדְנַאָּר מְסָרְבָּן יַּמַרְגָּּוָן עַּלִ

מומר וֹאַטְׁל וֹנְבַּלְעִי:

unto Isaac and to Rebekah. And they were a bitterness of spirit

هَكُلِدُ لِنَاتِّلِدُ: עَوْلُهِم رَهُمُد אَكُرِيا خُذِد رَهُمُد خَدِين زُخُم رَهُمَد كِين خَد. כב מֹבְאָׁנִ וּיִּלֵבֶּא אָנִבַ מֹּמָנִוּן בַּנִּנִּ מִּנְנִינִי מִלְּמִנִּינִ יִּלְבָּא נִנִ מֹמָנִי And it came to pass, that when Isaac בר סיב יצחק וקהיא And it came to pass, that when Isaac

נֹאַמָּר לֵיה הָאָנָא:

Here am L' 'My son; and he said unto him: his elder son, and said unto him: that he could not see, he called Esau $II\Lambda XX$ was old, and his eyes were dim, so

(92) לא גגעגוך. כשלמרנו לך לך מעמנו: אחה. גם למס (מ"ל עמס) עשס לנו כמו כן:

(33) שבעה. על שם הצרית:

(35) מורח רוח. לשון המרחת רוח, כמו שַמְרִים מֵיִימָם (דברים ע, כד), כל מעשיהן היו להכעים ולעלבון: ריצחק בעליסן, ומענס מומס, כשסיס בן מ', ממר, מבל בן מ' שנס נשל משס, מף מני כן: פושמ מלפיו לומר ראו שאני מסור, כך אלו גווליס וחומסיס, ומראיס עלמס כשריס. כל מ' שנה סיה עשו לד נשים מחחת יד (45) בן ארבעים שנה. עשו היה נמשל לחזיר, שנאמר וְכַרְמְמֶנֶה מַזִּיר מִנְעַר (מהלים פּ, יד), החזיר הוה, כשהוא שוכנ

(1) וחברון. בעשנן של אלו, (שסיו מעשנים ומקטירות לעבודת אליליס). דבר אחר, כשנעקד על גבי סמובת, וסיס אביו ולרבקה. שסיו עונדות ענודת הלילים (נ"ר קה, ד):

נַבְעָּהָרִי וִים מוהי: אָ רֵפְאָמֶר הְבָּהְרָגָא יְקְנְחִי לְא יַאֲמַר הָא בְעַן מֵיבִיה לֵיה And he said: 'Behold now, I am old, "And he said: 'Behold now, "And he

י ְנְעַּמְּרִ שְּׁאַרְנָאַ בֵּלֶּירְ הָלְיִּךְ הָכְעַּן סַב בְּעַּן זִינְךְ סֵיפְּדִּ

בּהְבָּוּנ שַׁבְּבְבְּיִ נְפָּהָ, בַּמְנִם בָּנִילְ נִיּלְבָּוֹנְ נְפָּהָ, הַּגַ לָאַ ֶּ אַתַּבְּתִּי וְהַבָּיאַה קֹּי וְאַבֻּלָה דּרְתִימִית וַאַעֵּיל לִי וְאֵיכוֹל וֹהֹהִעַבְיִ מֹּסֹׁהֹפִּיִם (< 2′T⊓) | ⟨ 2′T | :

לְּגִוּרְ צֵּוֹרְ לְנִוֹבְיִאִּי אָל־עַשָּׁוּ בְּנִוּ וַיֵּלֶךְ עַשְּׁוֹ הַשְּׁבֶה יִצְּחָק עָם יָעַשִּׁוּ בְּרֵיה וַאַּזַל , וְרְבְּקָּה שׁמַׁעַת ְבְּדַבֵּר יִצְּחְׁק וְרִבְּקִּה שִׁמַעַּה כַּד מַלֵּיל אָבְוּנִה:

مُلَكِّد عُرِيمُمْ عُنَانِك رَعَمْد: לֵאמֶר הַנָּה שְׁמַעְהָהִי אָת־אָבְּׁיֹךְ לְמֵימַר הָא, שְׁמַעִּיה מִוֹ ألُـٰבُكُالِ هُمْلِك هُكِـنَمُّكِٰت خُنُك إِلَّاءُكُالِ هُمْلَك كُنَمُّكِ خُلَك

خفر بتأب خفر منهد מֹמֹתֹמִים נֹאָכֹלִע וֹאֹלֹבֶבֹלִי שַּׁבְּמִהגָוּ נֹאִכִּוּלָ וֹאִכִּוּלִ הְלָיאָר כָּי צֵּיִד וַעֲשְׁרַלֵי אֵיתָא לִי צֵיּדְא וַעֲבֶּיד לִי

אָלָן מְצָּלֶּרְ אָנֶדְרָ: ۱۵ וֹמִטַּׁע בֹּנִי, מִּמָּה בֹּלַלִי, לְאַמָּר וּכֹּמּן בֹּני. פַבּיל מִנִּי, לְמִאַ

ጷቯ⊏∶ אָשָׁם מַמְּמַמֶּים לְאָבֶיהְ כַּאָּמֶּר ¿ מִּנֵג עַּבְּנֵג מַנְּגִם מְבְנִם נְאֵמֹהֶשְׁר טַבֵּנו עַּבְּנִג מַנְּנוֹ מָבָנוֹ נִאַמַּבָּנִגַ كِكَ رَجِ هُمِ ـ سَجِهِا لَكَانِ ـ كَرَ مُشِقَ ۗ هُنتَامِ فَمَا كُمُثَهُ لَمَتَ كِنَ مُسَقَالًا

יַדַע יוֹם מוֹהָי:

וַקְשְׁמֶּךְ וְצֵאֹ הַשְּׁבֶׁה וְצִיּדְה לֵּי וְקַשְׁמֵךְ וּפּוֹל לְחַקְלָא וְצִיּד לִי

ÄCKT: בּאַמֶּב וֹמַבוּג לִו טַבְּמִּגלָון כַּמָא

לְאֶנְםְאֶׁרֵ: משׁ לְחַלֵּלְא לְמִּבֶּר בֵּירָא

جُمِّامِد: אַבוּב מִמַבָּיל עם עשׁי אַבוּרָ

בבם גל בבם מנינו:

באָלא מִפַּפֿבא וֹטַב:

ְּיְרְחֵים: בְּיְהְיִם:

I know not the day of my death.

venison; and go out to the field, and take me 3 weapons, thy quiver and thy bow, Now therefore take, I pray thee, thy

before I die.' eat; that my soul may bless thee 4 I love, and bring it to me, that I may and make me savoury food, such as

venison, and to bring it. went to the field to hunt for 5 spoke to Esau his son. And Esau And Rebekah heard when Isaac

:Sarives father speak unto Esau thy brother, 6 son, saying: Behold, I heard thy And Rebekah spoke unto Jacob her

my death. bless thee before the Lord before 7 savoury food, that I may eat, and Bring me venison, and make me

command thee. Iny voice according to that which I Now therefore, my son, hearken to

loveth; food for thy father, such as he goats; and I will make them savoury of from thence two good kids of the Go now to the flock, and fetch me

דבר אחר, כדי שימול יעקב את הברכות: רולה לשחמו, באוחה שעה נפחחו השמים, וראו מלאכי השרח והיו בוכים, וירדו דמעוחיהם ונפלו על עיניו, לפיכך כהו עיניו.

וילמק סיס בן קכ"ג, (כי יעקב בן מ"ג כשנמברך, דוק ברש"י מוף ססדר) אמר, שמא לפרק אמי אני מגיע, וסיא במ קכ"ז ממס, (2) לא ידעחי יום מוחי. אמר רבי יסושע בן קרחס, אס מגיע אדס לפרק אבומיו, ידאג חמש שניס לפניסן,וחמש לאחר כן,

יפס שלה מהכילני נבלס (ב"ר מס, יג). חליך. מרבך, שדרך למלומס: וצודה לי. מן סספקר, ולה מן סגול: (3) שא גא. לשון סשמוס, כלומס ששנינו (בילס כמ.), לין משמיוין לם ספכין לבל משילס על גבי מברמס, מדד פכינך ושמוע וסריני בן ס' שנים סמוך לפרקס, לפיכך למ ידעמי יום מומי, שמא לפרק אמי שמא לפרק אבא:

(a) לצוד ציד להביא. מסו לסנים, אס לא ימלא ליד, יניא מן סגול:

(٦) לפני ה׳. ברשומו, שימכים על ידי:

- אֹמֶׁר וֹבֹבבׁנִ מִנִשׁנִי: יי נְעִבְאָלֵי לְאָבִינְ נִאָּבֹלְ בַּהְבֵּר נְעִמִילְ לַאֲבֵוּ נְיִנְיכִוּלְ בָּדִילִ יִּבְּוּיִם it to thy father.
- מֹמִׁנְ אַבוֹ, אַנְחַ מִּמְבַ וֹאַנְבֹּג אַנְחַ מֹמֹנִ צִּבוּ בַמַּבוֹן וֹאַנֹּא נִבַר יי ניאמר יעלקב אל־רבקה אמו הו
- ְּלְאֵ בְּבְׁבֵּׁנֵי: לְּנִמֵּגִוּ נִּלְאַ בְּבְּבֶּוּ: בַּמְּעַהְמֵּבְּ נְאָנִי, הַּלְּ, לַלְלְּעִ בְּהֵנִיִנִ, בִּמִּטִּלְהַבְּ נְאָנִי, הָּלָ, וֹלְאָ בֹבַבְיי: אולַ וֹעוֹמָנוְ אֹרְוּ וֹבְוֹנוֹנוּ בֹמֹנוֹנו מֹאִם וֹמוּמִנוּנוֹ אַבֹּא וֹאִינוֹ.
- خُدُرُ هُكَ مُحَرَّمَ خُطِكُ، لَكِكَ كَالَاحِرُ، : יי וּשֹאַמֶּר לוֹ אִמָּוּ מָּלָ, בַּלְלְנִינִי
- אַבוני אַפּוּ מַטְּעַּהָים כַּאָשֶׁר אָהֶב וַעְּבָרַה אָפִּיה הַבְּשִׁילִין כְּטָא رَجْكُكِ رَبْطِك رَبُّكُم كَهُمُلِ لَكَمْمَ لَهُلَاحٍ لِأَصْلِ لَهَٰذَكِ لَا كَهُمَّاكِ
- 正过高1: בּבּיט נשֹלְבָּהָ אָטַנְהֹלִיב בּנִינַ בְּנָהְ הַנְּדִילְ הַחֲמָדְת אֲשֶׁר אָחֲה בְּרַה רַבָּאֹ ְ דְּלְיִילָא דְּעִמַּהֹ וְטַּאַט וְבַלְאָט אָט בּנִידְ, הֹאָת וּנְסִיבָּט וִבְּלָאַר אָט בִּנִידְ, הֹאָת וּנְסִיבָּט וַבְּלָאַר יָּט לְבוּאָ הֹאָת
- מַּגְיִגְיִנְ וֹמֹגְ שַׁלְעַׁעַ בּּנֹּאָבֶוּנִי: • וְאֵׁה עֹרֹת ֹנְדְיֵי הֶעִּלְּים הִלְבָּישָׁה
- ċċu: הקָהָם אָאָר עְּשְׁבְּיִר בְּיִרְא דְּיִנְבְּלֵר בְּהָקְבִר בִּיּרָא דְּיִנְבְּלֵר אָר־הַמַּטְעַנֶּים וָאָר־
- נַנְאָמֶׁר עַנָּנִי מָנ אַטַּע בַּנְי:

- لابخلخك كألم مرتبي:
- נאַמַר יַנְלְבַר לְרַבְּקָר אָמֵיה הָא

- מֹנֹי נֹאִינֵיל סַב לִי: לְנֹמּגֹא הֹלְבַב בַּבוּ בַּבוּם פַבּוּכִ אַטְאָמֶר בּנְבוּאָר דְּלָא ייתוֹן נאמבע ליה אמיה עלי
- בּרָהִים אָבוּהִי:
- בְּרַה זְעֵירֶא:
- בבושא נאלבישה נה ישלב
- שְׁמִיעוּה צַּוְרֵיה: אַּלְבּׁיִתִּט מֹכְ יִבוְנִי וֹמֹכְ וֹנֹע מֹמֻכֹּנ צַלְבָוּ כֹנָנ מֹנִּי
- ווֹעַלע זֹע שַּׁלְּמִּגְלָּא וֹנִע
- נֹאַמֹּב בַּאַנֹא מוֹ אַנִּ בַּבוּ: ⁸¹ [נֹבֹא אָבְאַבُוּ [נַאָמָר אַבָּוּ נֹהֹאַבְ לָנִׁנִי אַבּוּנִי. נֹאַמָּר אַבָּא

- thee before his death.' that he may eat, so that he may bless
- is a hairy man, and I am a smooth 11 mother: 'Behold, Esau my brother And Jacob said to Rebekah his
- and not a blessing. and I shall bring a curse upon me, 12 and I shall seem to him as a mocker; My father peradventure will feel me,
- fetch me them.' only hearken to my voice, and go Upon me be thy curse, my son; And his mother said unto him:
- as his father loved. his mother made savoury food, such 14 brought them to his mother; and And he went, and fetched, and
- younger son. and put them upon Jacob her which were with her in the house, garments of Esau her elder son, And Rebekah took the choicest
- the smooth of his neck. the goats upon his hands, and upon And she put the skins of the kids of
- into the hand of her son Jacob. the bread, which she had prepared, And she gave the savoury food and
- am I; who art thou, my son?' said: 'My father'; and he said: 'Here And he came unto his father, and
- אליעור: באשר אחב. כי מעס הגדי כמעם הלבי: עזים. וכי שני גדיי עזיס היה מאכלו של ילחק, אלא פשח היה, האחד הקריצ לפשחו, והאחד עשה מעעמים. בפרקי דרצי (9) וקח לי. משלי סס ואינס גול, שכך כמב לס ילמק בכמובמס לימול שני גדיי עזיס בכל יוס (ב"ר סס, יד): שני גדיי
- (11) איש שער. נעל שער:
- (12) ימשני. כמו מְמַשֵׁל בַּנְּקְרֵיִם (דברים כח, כע):
- לו, וסום מפקיד מלל ממו, מלם שסים בקי במעשיסן ומושדן: (15) ההמדות. סנקיום כסרגומו דכייםם. דבר לסר שממד לומן מן נמרוד: אשר אחה בבית. וסלל כמס ישים סיו

īĠäĿ: נְאֶבְלְעִ מִאֵּידִׁי בַּעֲּבִוּר מְבְּרְבָנִי אָסְמְּחַר נָאָבוֹל מִצִּידִי בְּעִּבִּיר מְבְּרְבַנִּי אָסְמְּחַר נָאָבוֹל מִצִּידִי בְּּדִילֹ הְתְּבְּרָ מִצִּידִי בַּעֲּבִיר מְבְּרְבַנִּי אָסְמְּחַר נָאָבוֹל מִצִּידִי בְּיִּלִ لَـ لَكُلُـ لَنُ الْمُكِرِّدُ الْمُورِيِّةِ الْمُعْرِيْنِ الْمُعْرِيْنِ الْمُعْرِيْنِ الْمُعْرِيْنِ الْمُعْرِينِ סּוּ מֹמֵּוֹ בֹּכִינְשׁ מֹמֵּוּטֹּו כֹּאֹמֶוֹע מַמֵּוֹ בּוּכֹבוֹשׁ מַבַּבוֹע וּנְאָמֶר וֹהַלְּב אָלְ-אָבָוּו אָנָכִי נִאַמָר וַמַּלִב לְאָבוּנִינּ

venison, that thy soul may bless me.' I pray thee, sit and eat of my according as thou badest me. Arise, am Esau thy first-born; I have done And Jacob said unto his father: 'I

براثر بدأب لاجريب خوار: מֹנוֹשׁ לִמֹּאֹאֻ בֹּוֹגְ וֹנְאָמֹּר בָּג אַנִוּנִיםׁאַ לַאַהֻבַּּטֹאַ בַּרוּ נֹאַמַר וּגְאַמֶּר יִצְּקְקְלָּמֶוּ מַּרְדָּנָוּ מַרְיַנָּה וֹאָמַר יִצְּחָל לְבָּרֵיה מָא בּין

אָב, זַמָּן וֹן אֶלְבִוּ בַּבְּבַּיּ

Sood speed. Because the LORD thy God sent me quickly, my son?' And he said: os ti bnuot asst uodt that isi os And Isaac said unto his son: How

%□_८%: וֹצְׁמֵשְׁבְּ בְּנִי תַאַּמְּה זֶה בְּנִי עַשֶּׁר וַצִּמִישִׁבְּּרִ הַאַּהְ בִּין בְּרִי וּגְאָמֶׁר יִבְּקַלְ אֶבְ יַנְּקְבַר נְּאָבְרַ נָּאָבְ יִאֶּמָר יִבְּקַב לְנִהַ בְּנָהַ

מַשְׁוּ אִם לָאִ:

very son Esau or not.' thee, my son, whether thou be my 21 near, I pray thee, that I may feel And Isaac said unto Jacob: 'Come

וֹבוֹנֹם וֹבׁו מֹמֵׁנִי رزين الأبايات وخر والأريوك يحدد بوست بهود جزء נּנּינָּה נֹהֹלָּב אָּלְנוֹאַנֹוֹל אַבוֹנו נּפֿבור נֹהַלָּב לְנִינוּ נֹאַנוֹל

לכנע בוהקלב וידיא ידי משוי

the hands are the hands of Esau.' The voice is the voice of Jacob, but father; and he felt him, and said: And Jacob went near unto Isaac his

ממו אטוו ממנע זובבביני ⁶⁷ וְלָאָ נִיכִּירָוָ בִּירַנְוֹ נִירָנִ גְּרָנִי נִירָנִי

סֹהֹבׁלוֹן יִבְּבַבִישִי: ÄLLL ידוהי כידי עשו וְלָא אָהֶּהְמִירִי אֲבִי בַוֹאָר

Esau's hands; so he blessed him. his hands were hairy, as his brother And he discerned him not, because

XĊ.: יּ נַּאָמֶׁר אַטַּׁר זֶּעׁ בַּדָּנְ מַמְּׁנְ נַאָּמָר נַאָּמָר אַטִּ בַּנוּ בָּרִי מַמְּנִיּאָמָר

אָלָא:

Esau?' And he said: 'I am.' And he said: 'Art thou my very son

حير ﺗﻨﻬﺨﺢ ﺗﺌﺘﻎ ځﻴ ﺗﻨﻠ ﺗﻨሐﻙ: خَبُرُ كِرْهَا فَحُدُكُ لَا فَضِ لَنَّهِم يَخِد، خَدُر يَنْفُلُحُنْكَ لَغُمْ، يه يْخْمِيْتِ بَيْزَمِّتُ رَبِّمُجِرِّتُ مِيْدِيًّا مِنْ الْمِيْدِةِ فَيْدِيًّا مِنْ الْمِيْدِيَّةِ فَيْ

בַּבְבָּבְא נַמְּבָר: וֹפֿבור בִּושׁ וֹאֵכֹּלְ וֹאַמָּנְלְ בָּוּשׁ וֹאַמֹּר בַּוֹנִיב לְי וֹאִיכוִלְ מִהֵּידָא

and he drank. did eat; and he brought him wine, he brought it near to him, and he that my soul may bless thee.' And and I will eat of my son's venison, And he said: 'Bring it near to me,

⁹ וּגְאָמֶׁר אֵּלֶגְׁוֹ וֹגִּׁעַׁׂלֵא אַׁבְּוֹו וֹאֲמַׁר וֹאָמָר כִּיִּה בִּּעִיׁ אָּבִוּנִי לַּוֹד

בּוֹב'ו יִעוֹנִי:

בְּעַן וְשָׁק לִי בְּרִי:

Come near now, and kiss me, my And his father Isaac said unto him:

לא ישְׁלַנוַ לַּי בָּנִי:

בֵּיה בְּבֶּי בְּבֵייִם שְּׁבֶּה אֲמֶּר הַוֹּי בִיהְא דִּבְּרִי בְּבִייִם חַקְּלְא רב בְּגָּדֶינוּ וַיְּבְּרְבֻּהִוּ וַיֹּאִמֶּר רְאֵחֹ בִיחַ לְבוּשׁוֹחִי וּבְּרְבֵיה וַאָּמִּרְ נּנּמְ נּמְּעַ בְנִ נֹנֹבְע אָעַבַנִים נּפֿבוּד נֹמָתּע בָנִע נֹאָבוּים יָּת

hath blessed. smell of a field which the LORD See, the smell of my son Is as the raiment, and blessed him, and said: And he smelled the smell of his And he came near, and kissed him.

על סשלחן, לכך מתורגם אפתחר: (19) אובי עשו בברך. הנכי המגיה לך, ועשו הוה בכורך: עשיחי. כמה דברים, כהשר דברה הלי: שבה. לשון מישג

(22) קול יעקב. שמדבר בלשון ממנוניס, קוס נא, אבל עשו בלשון קנמוריא דבר, יקוס אבי: (IS) גשה גא ואמשך. מתר ילמק בלבו, מין דרך עשו לסיום שם שתים שגור בפיו, וזס מתר כי סקרס ס' מלסיך:

(24) ויאמר אני. לא אמר אני עבו, אלא אני:

כה הַשְּׁמָיִם וּמִשְׁמַנֵּר הָאָהֵץ וְרָב וּמִשּוּבָא דַּאַרְעָא וְסָּנִיוּה עַּבּוֹר ععد الثال خلا ☆☆☆☆ 口

رَعِدِرَانِهِ عِفِرَا (حَدَيْصَالِهِ) إِلَى يَؤَجُانِهُ فِي فِيْضِرَا يَرْضُوَهُ فِيَا בַּלֵן וְטִירָשִּ:

אַבְנֵינְ אַנְיִנְ וּמְבַּבְנֵינִ בַּנִינְינִן: בְּנִינְינִן: خَعَبَيك لَيْضُمَكُنْ خُكَ خُدًّا هُمُنَكَ وم إرْضِمَهِ إِنْ خُهُمُ مَا هِيْ إِنْ خُهُمُ مِا هِيْ رَادِ خُلِياً اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا لَا اللَّهُ اللَّا اللَّالَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّالَّا لَا اللَّالِمُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّالَّا الللّ

אַנְיִו בַּא מִצִּירְוֹ: נְעָּבְ מִאָּנִי פַּׁנִוּ וֹאֵנִילַ אַבְיוּו וְמִאָּנִי אָטַ וֹהַלְכַ וֹנִינוֹ אָנַ וֹבֹאָ וֹהֹאָ וּוֹהִי כַּאֲשֶׁר כִּלְּה יִצְּחַל לְבָרֶךְ וַתֵּוֹה כַּד שִׁיצִי יִצְחַל לְבָרֶכָא

ئڭلڭد تځشك: אָבֹי, וֹנְאָכֹלְ, מִאָּנִג בֹּנְנִ בֹּמֹבֹנִג אָבֹּא וֹנִיכוְלְ מִאָּנִג צַבֹּנִגנּ יַּ לְאָבְיִוּ וַנְּאָמֶר לְאָבִיוּ יֶקֶם לְאָבִיּהִי נָאֵמֶר לְאָבִיּהִי יְקִּים ניגמש פּם ביא מַשְּׁמְשָׁים נִיָּבֵא נִצְּבָר אַך הוא פַּבְשִׁילִין וְאַמִּילִ

رَيْعِمُد كَٰذَا خَٰذِكَ خُرِٰدُكَ مَمُّر: בּ וֹנֹאָמֶׁר בְּוָ וֹגִּעַׂל אַבְּוֹו מִוְאָשַׁׁי וֹאָמָר בְיִש גַּעַעֹל אַבוּנִי מִּן אַשִּ

خديك نيزي: בְּמָבֶם שַּׁבִוּא נְאַבְּוֹבְכֵינוּ נַּם_ עַבְּיִר עַנְּבָּא לְוּ נְאָבַלְ מִפָּלְ דֵיכִי דִּצְר צִּיִרְא וֹאָמֵּוּלְ לִיּ נּנּ עַּדְ־מָאִר וַלְּאַמֶּר מְיִ־אֵפֿוֹא תַּוֹא עַר לַחְּיָא נַאַעַר עַן הוּאַ أَذَٰثُالِهِ نَجُلُا لَالَٰتُهِا ثِنُرِكِ اِنْ إِنَّا اِنْ أَنَّا اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ ال

> ŢÜĢL: מַמַּלְ וֹנְפֵּגוֹ לְבַ וֹוֹ מִמָּלָא בַּמִּמֹּגֹּא

יְהוֹן לִישִׁין וּבְּרִיכָּף יִהוֹן לוְסְּבְּׁרוּן לְבְּ בְּנֵי אִמֶּבְ לִישָּבִּ

ן מַשְׁוּ אֲחוּהִוּ עָאַל מָצֵּידֵיה: וגשר מן שבום וגושל אַרוּטוּ נו נגַלכ נוונע בום מפֿט נפֿט

خدرح ينخدنن تغفك

נאמר אַנא בָּרָרְ בּיּכְּרָרְ עַּמְּיִי:

ילבילטיה אף קריף יהי: וֹאַכַּלִית מִכּוֹלָא עַד לָא הַיעוֹל

> earth, And plenty of corn and wine. 28 heaven, And of the fat places of the To web ent to esh sive dew of

be every one that blesseth thee. one that curseth thee, And blessed bow down to thee. Cursed be every brethren, And let thy mother's sons bow down to thee. Be lord over thy Let peoples serve thee, And nations

.gnitannd sid that Esau his brother came in from from the presence of Isaac his father, and Jacob was yet scarce gone out had made an end of blessing Jacob, And it came to pass, as soon as Isaac

that thy soul may bless me.' arise, and eat of his son's venison, said unto his father: 'Let my father brought it unto his father; and he And he also made savoury food, and

thy son, thy first-born, Esau.' Who art thou?' And he said: 'I am And Isaac his father said unto him:

and he shall be blessed.' camest, and have blessed him? yea, and I have eaten of all before thou taken venison, and brought it me, and said: 'Who then is he that hath And Isaac trembled very exceedingly,

ה׳. שנמן בו כימ מוב, ווס שדס מפומיס, כן דכשו כו"ל: (מב) וירח וגוי. וסלא אין כים כע יימר משעף סעויס, אלא מלמד שנכנסס עמו כים גן עדן: - בריח שדה אשר ברכו

ַ בַּשְׁב יִקְבָסׁ בַּבְּיַבְיּ בַבְּבְרִי, בין כחוי בין שחינו כחוי חן לו, כדי שלח יקכח עליך חגר. ברש"י ישן מדויק): פְּבֶל דְּבֶבְיוּ מֲשֶׁר מֵּדַע מֶׁת לְבֶבֹּוֹ (מלכיס־חֹ הֹ, לע), הֿבל נכרי מחופר חמנה, לפיכך חמר וְשַׁמְּי מָשְׁמַע הַשְׁמֵיִם וגוי וְשָבֹיִם כְּלֹל למד שלמס, כשעשס סבים מידר מפלמו, ישראל שסוא בעל אמונס ומלדיק עליו סדין, לא יקרא עליך חגר, לפיכך וְנָמַשָּ לָאִישׁ בדין, אס ראוי לך, ימן לך, ואס לאו לא ימן לך, אבל לעשו אמר, משמני סארך יסיס מושבך, בין לדיק בין רשע ימן לך. וממנו וגוי, ועוד ימן לך מעל סשמיס וגוי: משל השמים. כמשמעו, ומדרש אגדס יש לסרבס פניס. (דבר אמר, מסו סאלסיס, (82) ויהן לך. ימן וימור וימן (צ"ר מו, ג). ולפי פטומו מוסג לענין הראשון, ראה בני שנמן לו הקצ"ה, כרים שדה

שלוה ומופן ימורין, לפיכך בלעם הקדים ברכה לקללה: וסופן שלוס, ואורריסס ומלעריסס קודמיס למברכיסס, לפיכך ילחק סקדיס קללח אורריס לברכח מברכיס, וסרשעיס חחלמן (פ"ר פו, ד): אדריך אדור ומברביך ברוך. ופפלעם הוא אומר מְבְּבֶבֶיף בְּרוּךְ שָׁבוּר, הלדיקים מחלחם יפורים (25) בבר אמך. ויעקב אתר ליסודה בני אביך, לפי שהיו לו בנים תכתה אתהות, וכאן שלא נשא אלא אשה אחת, אתר בני אתך

(0E) 'ZX 'ZX. 10'1\ld 110 Ed:

- אָלָנְ אָבֶׁרְיִּ מאָע וּגאָמע לַאִּבְוּו בּוֹבכוֹוּ וֹם_ ^{+٤} נִיִּצְעַּׁק צְּעְלְּה גְּדִלְה וּמְרֶה עַּד־ בּמִּׁמְׁמַ מֹמִּי אָנו בּבֹבוֹ אַבְיו כּו מִּמִמּ מֹמָּו יִׁט פּּטִינֹת אַבוּטוּ
- : خلث الله ··· וַ בַּאִמֶּר בָּא אַנוֹרְ בְּמִרְנְאַר וַיִּקָּר וַבָּאַנִר בָּאַנִר אָר אַנוּרְ
- رَبْهِوَدِ لَاحِهِ هُمۡخُنُ فَا فُرۡ خُرۡدُ לְבְּטוּ וְעִדָּטִ מַּטֵּטִ לִבַּטוּ בּוֹבְעִיּי ייני קלה גור פּצְּמִים אָטַ־בְּכֹרָהָי. 'נִינְקְלְהָי, גָוֹרַ פּצְּמִים אָטַ־בְּכִרְהָי. ניאמר הַכִּי קרָא שָׁמִוּ יַעַּלִר
- סְמַכְּתָּיִי וּלְבֶּרְ אֵפֿוֹא מֶּה אֶנֶשֶׂה לנשני לו לענילים ודגון ותילש בּ צַּבְּיִר שַּׁמְמַינוּ כְבַּ נְאָטַ בַּכֹן אֲטָוּו בַב שַּוּיִמוּה מִכְּוֹב וֹנִי בַּכִ رزها نخْبَاط رَنْهَرُك كُمْشِد تِنَا
- كَالَّذِ كُلِّدٌ لَنَّهُ لِمَ مُثَلِّدٌ كِذِلِ لَنَّكُكُ: אַנוֹנוּ נוֹנאַ לְּוֹבְ אַּבְוּ בַּּוֹבְנוֹנוּ נִם.
- ַ מִּנְאַבְּׁנַב יִמִּמָּל וַאָּמָנִם מִגָּל: ַרַנְּעַן יִצְּחַָק אָבֶרִי וַנַּאָמֶר אֵלְיִי הְנְּה מִשְׁמַנֵּי הַאַּרֵּץ יהיה

- אַנ לִי אַבָּא: לְנִוֹבְא נְאֶׁמָר לָאֶּבוּנִי, בָּרַיִּכִּוֹי, יגוֹע גוֹעֹא בפֿא ימָבירָא מַר
- أظقدم خلخنكك: は巨八点と
- ċĽĊ%: בּבְבְּטִי, וֹאָמָר עַבְאָ אָבַלִּטִּ לְיִ לכונונו לסוב נובא כתן שבוע נהלמני דנו פרפיו זמניו נת נאמר נאות קרא שמיה נעקר
- בְּעַן מָא אַמְבֵּיד בָּרִי: יבְעָבוּר יבְחַמַר סִעּרְחַיּה וְלָרְ אַעוִני. וֹנַלוּנִי בִּוּנִי לָמַּלֹנִיוֹ וֹאַטִּיב וֹגִּטַׁל וֹאָמָר לִמָּמָּוֹ עַׂאַ
- נַבְיבַא: אַב לִי אַבָּא וֹאָבִים הַּמָּוֹ לַלְיִה עוֹבא עוֹא לָב אַּלֹא לַבוּלֹנִי גּ נַיּאַמֶּר עֵשְׁוּ ְאֶלְ־אֲבִיּוּ הַבְּרְכְּה נַאֲּמֵר עַשִּׁוּ לַאֲבוּהִי הַבִּרְכְּהָא
- מַלְמֶּילָא: וֹבׁו מוִשְׁבֹּבׁ וּמִסִּבֹּא בַּאָּמוֹא ליה הא מטובא דערעא וֹאֲׁטִּיִר וֹאֲטַׁל אֲרוּטִי וֹאֲמָּר

- O my father.' his father: 'Bless me, even me also, great and bitter cry, and said unto father, he cried with an exceeding When Esau heard the words of his
- 'gaissəld with guile, and hath taken away thy And he said: 'Thy brother came
- not reserved a blessing for me? blessing.' And he said: 'Hast thou behold, now he hath taken away my took away my birthright; and, supplanted me these two times: he named Jacob? for he hath And he said: 'Is not he rightly
- Suos ym and what then shall I do for thee, corn and wine have I sustained him; given to him for servants; and with Iord, and all his brethren have I Esau: 'Behold, I have made him thy And Isaac answered and said unto
- and wept. father.' And Esau lifted up his voice, father? bless me, even me also, O my Hast thou but one blessing, my And Esau said unto his father:
- from above; dwelling, And of the dew of heaven places of the earth shall be thy said unto him: Behold, of the fat And Isaac his father answered and
- (QQ): בו (ב"ר פו, ב): גם ברוך יהיה. עלה מהמר, הילולי ערימה יעקב להביו לה נעל הה הברכות, לכך הפכים וברכו מדעמו כמס דברים. דבר אחר איפוא, איס פס, מי סוא ואיפוא סוא סלד ליד: ואכל מכל. מכל עעמיס שבקשחי לעעום עעמתי (33) ויחרד. כמכגומו ומוס, לשון ממיס. ומדכשו, כמס גיסנס פמומס ממממיו: מי איפוא. לשון לעלמו, משמש עס
- (35) במרמה. נמכמס:
- של שורם הדיו, עכשיו לבכור ברכמי, גם ברוך יהיה: וישקבני. כמרגומו וכמני, מרבני. ומרב, וכמן. ויש ממרגמין ומכמני, ששו מלעק ויעקבני זה פעמים, אמר לו אביו מה עשה לך, אמר לו אם בכורתי לקח, אמר, בכך הייחי מלר וחרד, שמא עברתי שמיד לעקבני. מנמומא (מולדות כג), למס מרד ילמק, אמר, שמא עון יש בי שברכמי קען לפני גדול, ושניתי פדר סימם, סממיל (98) הכי קרא שמו. לשון מימה הוא, כמו הַבִי אָמִי אַמָּה (בראשים כמ, כו), שמא לכך נקרא שמו יעקב, על שם סופו שהוא
- סס, שסרי גביר שממיו לך, ומס שקנס עבד קנס רבו: ולכה אפוא מה אעשה בני. איס איפוא אבקש מס לעשות לך: (פב) הן גביר. ברכס זו שביעים סיל, וסול עושה לומה רלשונה, ללל למר לו, מה מועלת לך בברכה, לה מקנה נכמים שלו נמחכם לי: אצרה. לשון הפרשה, כמו וַיָּמְבֶל (מַ"מֹ וַיַּבֶל):
- **ι'(ι)**: (88) הברכה אחת. ס"ל וו משמשם לשון מימס, כמו סַבְּמַהַנִיס (במרבֹר יג, ימ), סַשְּׁמֵנָס סִילו (שס כ), סַבְּמוֹת נָבֶל (שמולל־ב

بغَدَكُكُ مُكِا يَرَمُ لِمُ مَنْهُ لَكِ: שַּׁהְבְּע וֹנִינִעְ כַּאָּהֶּנֶר שַּׂנִיגַ

אַבֿג אַבּג וֹאִנּוֹנִינִי אָנַגַוֹהַלַּב آبهم مَمْ خَرْجِهِ نَظُلُ حِرْ نُمْرِ يَهُمُدِ مَمُّا خَرْجَيْكِ نَظُلُ حِرْاً ı+ עַבְּרֶבְי אֲמֶב בּרְכִּוּ אָבָיוּ בּרְכִּיִא וּוֹמְּמַם מֹמִּוֹ אָטַ_וֹהַלֶּב הָּלַ_

4444 הבה עשי אַהִיף מִהְנַחָם לְךָּ לِيْهُمٰ خِيْنِا لَوَهُمُا لَفِهُمُا هَذِيا خِيْهُمٰ جِيْنِا خِيْهُمٰ جِيْنِا بَعْنِ الْمُمْلِيةِ ב+ בִּנְהַ חַנְּגְרֵל וַמִּמְלֵחַ וַמִּלְרֵא מִמְּוֹ בְּרַה רַבָּא וֹשְׁלַחַת וּקְרָת נְיָּבֶּׁרְ אֶנְרְבְּבֶּׁרְ אֶנְרְבְּבֶּרִי מְעָּרִי נְאָנְהָנָא לְנִבְּקָּר יֶנְרְ פְּנִינְמֵי

±ַרַחַ לְבָּ אֶבְ לָבָּן אָטִי טִבֶּנְהִי: ⁶⁺ וֹמֹטַׁר בֹּנִי מֻׁמָּמ בַּלִּלִי וֹלַוּם

אַשֶּׁר־הָשָׁיב הַעָּה אָהָר הַיִּבָּיר אָהָרְיּ: ** וֹנֹמּבְטַׁ מִפְּׁוְ נִמָּנִם אָּטִבְינִם מַּבַ

נִם_שְׁנֵיכֶם יָוֹם אֶחֲד: بَرْطَانِوْنِهِ مَشِمَ كُثِينَ هُمُوَرَا لِهُمُكِنَ لِهُلَا خَلِقِهِ مَنَهًا كُمْهِ ٠٠ ٪ الله المُحَلِينَ الْمُحَلِينَ الْمُحَلِينَ ١٠٠٠ مِن الْمُحَلِينَ ١٠٠٠ مِن الْمُحَلِينَ ١٠٠٠ مِن ער שוב אַף־אָחִיף מִמָּּהְ וְשֶׁכַתֹּ

ליביה מעל צורף: מֹלְ פֹּטִוֹלְתוֹ אָנְבוֹטֹא וֹטַמֹּבוּ שׁבְּלַע וֹינֵי כַּר וֹהְבָּרוּן בְּנִוֹנִי لْمَحْ عَلَاكُمْ ثَابُيْتِ لَجُعَاجُكُ لِمَحْ عَلَيْكِ فَرَيْرِ لَيْتِ خُلِيكًا

נְת יַעַּלְב אַחִי: וְמֵוּ אָבֹבוּע בַאַבּא נֹאַלַמוּג ŁĖĹĊſĽ ۵۳۲۱ וּנֹסָר מַשְׁוּ דְּבָרוּ לְוֹמַלִר עַל

7444477 ליה קא עשי אַחיף כָּמִין לָךְּ

אַנוג לַבְּ לִנִי לָבָּוֹ אַנִינִ ולהן לני שביל מני ולום

خلية:

דקתיב המְהָא דַּצָּחוּך: וטטוב המוש וומון ומונון הע

אַטַבּיל אַף מַרְוֵיכוֹן יוֹמָא חַד: מלב לוטלמו לע בהבעט ביה דיתוב רוגזא דאַחוּד

> shake his yoke from off thy neck. shalt break loose, That thou shalt And it shall come to pass when thou 40 And thou shalt serve thy brother; And by thy sword shalt thou live,

my brother Jacob.' my father be at hand; then will I slay neart: 'Let the days of mourning for blessed him. And Esau said in his the blessing wherewith his father And Esau hated Jacob because of

kill thee. doth comfort himself, purposing to brother Esau, as touching thee, and said unto him: 'Behold, thy and called Jacob her younger son, were told to Rebekah; and she sent And the words of Esau her elder son

Laban my brother to Haran; 43 my voice; and arise, flee thou to Now therefore, my son, hearken to

and tarry with him a few days, until

thy brother's fury turn away;

both in one day?' why should I be bereaved of you send, and fetch thee from thence; thou hast done to him; then I will from thee, and he forget that which until thy brother's anger turn away

(98) משמני הארץ וגרי. זו לימליל"ס של יון (ב"ר מז, ו):

סמורס, ויסיס לך פתמון פס לסלעער על סברכות שנעל, ופרקת עלו וגו": (שמות ו, כו) בלבחתם: והיה כאשר חריד. לשון לער, כמו שָׁרִיד בְּשִׁיִּהִי (תהלים נה, ג), כלומר כשיעברו ישרחל על (04) ועל חרבך. כמו נמרגך, יש על שסוח במקום הוח בי, כמו שַמַדְמָם עַל מַרְּבְּכֶם (יחוקחל לג, כו), נמרבכם. עַל לְבְּמֹתָם

(I+) יקרבו ימי אבל אבי. כמשמעו, שלא אלער אם אבל. ומדרש אגדס לכמס פניס יש:

לסמנכר לך ולסרגך. ומדרש הגדס, כבר המס מת בעיניו, ושמס עליך כום של הנחומים. ולפי פשומו, לשון הנחומים, מתנחס (SP) ויגד לרבקה. ברום סקודש סוגד לס מס שעשו מסרסר בלבו: מחנחם לך. נחס על סלמוס, למשוב ממשבס למרם

(₽₽) ¾חדים. מועמיס: מוש מל סברכום בסריגםך:

גם שניכם. אם יקום עליך ואמה מהרגנו, יעמדו בניו ויהרגוך, ורומ הקדש נורקה בה, ונמנבאה שביים אחד ימומו, כמו (פא) למה אשבל. אסיס שכולס משניכס. (לימד על) סקובר את בניו קרוי שכול, וכן ביעקב אמר פַּאַשֶׁר שֶׁכֹלְמִּי שֶׁכָלְמִּי

שמפורש בפרק המקנה להשתו (פומה יג.): (מו)

מְבְּנִוֹת הַאָּבֶץ לְמָּה לֵּי חַיִּים: יַעַלְּב אָשֶּׁה מִבְּנִוֹת־הָת בְּאֵלֶּה הְתְּאָה בָאַלֵּין מִבְּנָת צַּרְעָא وم، בְחַיַּג מִפְּנֵג בְּנֵנִע חֵתְ אִם_לִצֵּחַ رَفْعِمُد لَـٰבُكُكِ عُج_نَمُٰتِكِ كَمُنَاد

خُھٰۃ خ، ١٠٠٠: אם לסגר גמֿער אַשַּׁשָא מִבּּנִים בְּחַיִּי מְן בְּרָם בְּנָת חַהְּאָר וֹאַמֹנע ובלטע לוֹגִעַל מַלִּיע

land, what good shall my life do as these, of the daughters of the wife of the daughters of Heth, such daughters of Heth. If Jacob take a weary of my life because of the And Rebekah said to Isaac: 'I am

אמש מבנוע בנען: $III\Lambda XX$ الظِّلْم نَمْثُلُم جُرِيلَةُكُم النَّكُلُك لَكُلُم نَمْثُم كِنَمُونَ لِحَدَلَكِ

שַׁפַּר אַשַּׁשֹאַ מִבּּנִים בּנְעַּוֹ:

wife of the daughters of Canaan. unto him: 'Thou shalt not take a XXVIII him, and charged him, and said And Isaac called Jacob, and blessed

אַטִוּ וַיְצְּנְּהוּ וַיַּאִמֶּר לֹוֹ לְאִרְתְּקָּח יָחֵיִה וּפְּקְּדֵיה וַאֲמֶר לֵיה לָא

אַרוּהָא דְאָמֶּך: קום גַוּ פַּגַנָּה אֲבָׁם בֵּימָה קוּם אִינֵיל לְפַּדַּן דַאֲבָם לְבֵית

thy mother's brother. thence of the daughters of Laban father; and take thee a wife from 2 house of Bethuel thy mother's Arise, go to Paddan-aram, to the

: ئاڭلا مُشِمِ هُشِد مُخْذِبِهِ كِذَا كُلَا، كِلَا مُنْفَا هُنَاءِ مُخَدُد كِذَا ֶ בַּעוּאֵלְ אֵבָּי אִמֶּוֹדְ וְלַעַרַלְוֹּ בְּּתִוּאֵלְ אֵבִוּהָא דְּאִמֶּדְ וְסָב

لْنَلْقُكُ لَكُنْكُ ذِكْكَمْ مَقَات: لَنَصْرَبُكُ سَكِت، ذِحْبُهُم هَحْمَدا: ث لَكُمْ هَدَر نُحُدُكُ كُنَّكُ خُنَّكُ لَيْخُلُّكُ لَكُمْ هَدَر نُحُدَنَكُ نَنْكُ لَيْغُهُمُكُ

congregation of peoples; thee, that thou mayest be a 3 make thee fruitful, and multiply And God Almighty bless thee, and

and give thee the blessing of

אָבוּן מְגָּבִירָה אַמְּבְדְנִין אָבְרָים לְמָנְיִם זִי אָבָה שִּיִּטִבְיִיםׁיִּ ﴿ كُلُّ بَكِيَالُمُكَ يَعْتُكُ كُلُّمُ شَالًا هُمَا لَيَهَدُلُنُهُ كُلُّ لَكُذُلُكُ مَمَّكُ الثقا خك فمع خلاقه فخليت انقيا

ביהב ין לאַבְרָהָם: לַב וֹנו בֹּוֹכֹנוֹא

God gave unto Abraham.' the land of thy sojournings, which with thee; that thou mayest inherit Abraham, to thee, and to thy seed

لَيْرُهُل: בְּאָבַפָּוּ אָבוּוּ וַבְּלְבִי אָם וֹהַלְּב هَنْتُكُ مَكُمُ عُمْ كُمُّ اللَّهُ اللَّهُ عَلَى خُمْدًا لَهُدُم كُنُكُ كُمُ اللَّهُ اللَّهُ عَلَى اللَّهُ ال שביתי וּוֹמְלַט וֹאַטַלְ אֶטַ־וֹהַלֶּב וּיִּלְנַ וּמִּלָט וֹאַטַל זָט וֹהַּלִּב וֹאָזַלְ

בובקה אמיה דיעקב ועשו: けいぶん ÄŢĠŔĿ ÄĿĿŸ

Esau's mother. brother of Rebekah, Jacob's and son of Bethuel the Aramean, the went to Paddan-aram unto Laban, And Isaac sent away Jacob; and he

אמש מבנום בנען: אָטָוָ וֹלְאָוֹ מְּלְוֹן לֵאָמָר לְאָ_טַפֿע לַלִעוּע_לוּ מִמָּם אָמָּע בַּבָּרְכָּוּ זַעְּלַבְ זְשָׁלַּח אָנוּ פַּבְּנְּוֹר אֲנְם וּנוֹב אַ מֹמֶּנ בֹּנַבְנוֹב וֹאָטֹל אָנַנַ

מבלנו בלמן: הַּלְנִיהִי לְמִימָר לָא שַּׁפַּד אַשְּׁלָא אַטְּקָא בְּדְבְרֵיךְ יָמֵיה וּפַקּיד בּאָבֶם לַמִּסַב בִיִּשׁ מִטַּמֶּן יָת יַעְּלִב וְשָׁלַח יָתֵיה לְפַּדַּן וֹשׁוֹא מֹמִוּ אָבוּו בוֹבוּל וֹגִּעֹם

daughters of Canaan; Thou shalt not take a wife of the him he gave him a charge, saying: from thence; and that as he blessed Paddan-aram, to take him a wife blessed Jacob and sent him away to Now Esau saw that Isaac had

- (64) קצתי בחיי. מלקמי צמיי:
- (ε) ואל שדי. מי שדי בברכומיו לממברכין מפיו, יברך מומך: (2) פדנה. כמו לפרן: ביחה בחואל. לנית בתואל, כל תיבה שלריכה למ"ד בתתלתה העיל לה ה"ה בתואל הנית התואל.
- (+) אח ברכת אברהם. שממר לו וְמֶעֶשְׁךְּלְגוֹינְגְדּוֹלְ, וְסִתְּבְּבֵרוּ בְּזַרְעַבְּ, יסיו מומן ברכום אברהם. שממר לו וָמֶעֶשְׁךְלְגוֹינְגְדּוֹלְ, וְסִתְּבְּבַרוּ בְּזַרְעַבָּ, יסיו מומן ברכום אברהם.
- ברוי ולומו הוכע המבוכך:
- (S) אם יעקב ועשו. ליני יודע מה מלמדנו:

אַמְּוֹ נַיֵּלֶךְ פַּהָנֶה אֲרֶם: מפסיר ווּאָסָה וֹהֹלֶב אָבְאַבוו נֹאָבְ וֹלַכּּוּבְ וֹהַלִּב מוֹ אַבוּנוּ. וּמִוֹ

אַמִיה נאַזל לְפַּדַן דַאֲרֶם:

to Paddan-aram; 7 father and his mother, and was gone and that Jacob hearkened to his

בְּמִנוֹ וֹגִּעַׁל אָבָוו: ٥٠ تَرْدُ » مَشِد خَد لَـ مُرب خَرْب خَرْم ا يَتَنَا » مَشِر هُد. خَرِشًا خَرْب خَرْمًا

בְּעֵינִי וֹאָבִילִ אָבוּהָיִי:

Canaan pleased not Isaac his father; . and Esau saw that the daughters of

so Esau went unto Ishmael, and

ぐけ ぐが望れ: (0) אַבְרָדְיִם אָּחַוֹּת נְבְיוֹת עַלְ־נָשֶׁיוֹ אַבְרָהָם אָחָהִיה דִּנְבְיוֹת עַלֹ אֶת־מָהֻלָתוּ בַּת־יִשְׁמְמָאל בָּן־ יָת מָהַלַת בַּת יִשְׁמָמֵאל בַּר تَرْكِك مُمَّا هُمِ ـ نَمْمُمُمُهُم يَنْفِك يَعْتَم مُمَّا ذِلْكَ نَمْمُمُهُم بِنُصْتِ

נשוהי ליה לאחו:

Nebaioth, to be his wife. Abraham's son, the sister of Mahalath the daughter of Ishmael took unto the wives that he had

The Haftarah is Mahachi 1:1 – 2:7 on page 245. On Erev Rosh Ḥodesh, read the Haftara on page 262.

כו חָבֶּנְה: خِلْدُ: And Jacob went out from And Jacob went toward Haran. a Beer-sheba, and went toward Haran. a Beer-sheba, and went toward Haran.

- וסלך פדנה ארס, וכי רעות בנות כנען, והלך גם הוא אל ישמעאל: (ד) וישמע יעקב. מחובר לענין שלמעלס, וירא עשו כי ברך ילחק וגו' וכי שלח אוחו פדנה ארס, וכי שמע יעקב אל אביו
- לא נענש עליהם, ולא פירש יוסף ממנו אלא כ"ב שנה, מדה כנגד מדה, עד כאן מלאתי ברש"י ישן): 🛚 על גשיו. הוסיף רשעה שנים, ששם אנו מולאים עוד י"ד שנים, אלא ודאי נטמן בבים עבר בסליכםו לבים לבן ללמוד חורס ממנו, ובשביל זכוח סחורס בימום סגשמים וסכום סוס בימום סחמס, ולחשבון ספסוקים שחשבנו לעיל, משפירש מאביו עד שירד למלרים שסיס בן ק"ל שנים ששסס בדרך, כדכמיב וַיִּבֶּן לוֹ בַּיִמ ולמקנסו עשס סכום, ופירשו רו"ל מוס ספסוק ששסס י"ח חדשים בדרך, דביח סוס לא פירש יוסף מאביו אלא כ"ב שנה, דהיינו מי"ו עד ל"ט, כנגד כ"ב שפירש יעקב מאביו ולא כבדו, והס כ' שניס בבים לבן, ושמי הכי מסריס י"ד שניס, סא למדח, שאחר שקבל הברכוח נממן בבים עבר י"ד שניס. (אבל לא נענש עליהס בוכוח החורה, שהרי ו שלשים של יומף, ומשע משמלך עד שבה יעקב, הרי ג"ג, וכשפירש מהביי היה בן מ"ג, הרי קי"ו, והוה הומר שלשים ומהם, מי שניס, ז' של שובע וצ' של רעב, ויעקב אמר לפרעס יָמֵי שְׁנֵי מְגוּרַי שְׁלִשִׁים וּמָשַׁם שָׁנֶס, כֹא וחשוב י"ד שנס שלפני לידם יושף, משנולד יוסף היה, שנאמר וַיְהִי פַּבַּשְׁבֶר יֶלְבָה בְמַל אָמ יוֹפֵף וגרי, ויוסף כן ל' שנה היה כשמלך, ומשם עד שירד יעקב למלרים שסס בבית לבן לפני לידמו של יומף אלא י"ד שנס, שנאמר עַבַּדְמִיךְ אַרְבַּע עָשְׁבֵס שָׁנְס בְּשְׁמֵי בְּנִמָּיךְ וָשֵׁבר הלאן וגוי, נמלא יעקב כשמת ישמעאל צן מ"ג שניס סיס, ולמדנו מכאן שנעמן בבית עבר י"ד שנס, ואמר כך סלך לחרן, שסרי לא שי"ד שנס סיס גדול ישמעאל מילמק, וילמק צן ס' שנס צלדם אומס, סרי ע"ד, ושנומיו סיו קל"ו, שנאמר וָשַׁבֶּׁס שְׁגֵי מַיֵּי יִשְׁמָעֵאל נשומים, וסשימם נביום מחים, ולמדנו שסיס יעקב במומו ספרק בן מ"ג שנים, שסרי ישמעמל בן ע"ד שנים סיס כשנולד יעקב, (9) אחוח גביוח. ממשמע שנאמר במ ישמעאל איני יידע שסיא אחוח נביום, אלא למדני שממ ישמעאל משיעדה לעשר קודס
- **ζ**αζί: ילא משס, פנס סודס, פנס זיוס, פנס סדרס. וכן וַפַּגַא מן סַמְקוֹס (כום א, ו), סאמור בנעמי וכום: - וילך חרבה. ילא ללכם ולמס סוכיר ילילפו, אלל מגיד שילילם לדיק מן סמקוס עושס רושם, שבומן שסלדיק בעיר, סול סודס, סול ויוס, סול סדרס, וכמיבַ וַיַכְמְ שָׁשֶׁו כִּי בֵּרַךְ וגוי (ברמבים כמ, ו), ומשגמר, מור לענין סרמשון: ויצא. למ סיס לריך לכמוב מלמ וילך יעקב מרנס, (10) ויצא יעקב. על ידי שבשביל שרעות בנות כנען בעיני ילחק תביו הלך עשו הל ישמע הל, הפסיק הענין בפרשתו של יעקב, על רשעמו (ר"ל מרשעת על מרשעיות שקיו לו כבר וק"ל) שלה גרש הת הרהשונות:

נוֹמִם מִבֹאַמִּטֹוּו נוֹמַכֹּד בּפַּלום בָּא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּה מַאַבְּוֵי הַמְּלִוֹם נופּגָּת בֿמַלְוִם נוֹלֵן הַּםְ כֹּנַ

מֹלְאַכָּׁוֹ אָבְיִים מִלָּים וֹיִבְבַים יי ן ראשו מגוע השְּמְוֹמָה וְהַבָּה בְּצִּרְעָּא וְבִישִׁיה , מָשֵׁי עַר ַ זַּיַהְלְם וְהַנְַּּה סָלָם מָצְּבַ אַבְצָה וַהָלָם וְהָא סִילְמָא נְעִיץ

نخلة المثلاث: هِمِبَارُ نَفُرِكُ لِإِذِّا الْأَبِهِ هِمِيزِدِا الْهِمِ فِلاِنَا لِأَنْ هِمِيزِدَا נאלה, יצְהָהָק הָאָהֶץ צַּשֶּׁר צָּבוּה נאלִהיה דְּיִצְּחָה צַּרִינָּא ליי אַגַי יְהוָֹה אֶלֹהִי אַבְרָהָם אָבִיף וְהְנָּה יְהְנָה נַצְּב עָּלָיוֹ וַיּאַמַר ַ

בּאַבֹלוּט יִבְּזַרְעָּה: ثثثغد لنخلذ خك خح مفغنه * יפְּרַצְהָהָ נְמָר נָקְרְשָׁר וְצְּבְּנִי וְנִינִי זְנְעָּבְ כַּעָּבָּנַ

אָנו אָאָב<u>ובּל</u>ביי, לְבִּי אָמוֹלֶבְ מַר אָמֶר אָם מָמִינוּ. אָל־הָאַדְטָה הַוּאָת בָּי SI לכל אָּמֶגַעַ שַּׁלְּבָּ ببين پنج، بين بنيير بنير برنا

> בְאַבְרָא הַרוּא: אַטְרָא וְשִׁוּ אִיסָרוּהִי וּשְׁכִּיב מאל שהושא ונסיב האבני וֹמֹנַת בֹאַטַּנֹא וּבֹט טַמָּן אָנַוּ

> סלטון וֹלשַׁטוּן בּיה: גני המוֹא וֹבֹא מֹלְאַכֹּוֹא בּנוֹ

> id~~ti~~L: וֹאַמָּב אַנֹא וֹוֹ אֶּלַבִינִי צַּאַּבֹבֹבַם וְנִיא וֹלֵבְא בּוֹן מִתְּשַׁב מִלְווָנִי,

אַבְעָא וּבְדִיל בְּנָה: לוטבוכון בוולף בל זרעות ילְמֹגִינֹא ילְגִפּוּנָא ילְגַבוּנָא באַבהא וטטפּב לַמָּהֹבַלא ויהון בְּנָךְ סַגּיאָין בְעַבָּרָא

ĊŔĹĠĸ ĽĹĸ לכַן אַנור דַּהְהָרָן נַאָּנִינְבָּוּ نثع منمدر خومتك نعمدنك

> to sleep. his head, and lay down in that place stones of the place, and put it under sun was set; and he took one of the tarried there all night, because the And he lighted upon the place, and

and descending on it. Dehold the angels of God ascending top of it reached to heaven; and 12 ladder set up on the earth, and the And he dreamed, and behold a

I give it, and to thy seed. land whereon thou liest, to thee will father, and the God of Isaac. The LORD, the God of Abraham thy beside him, and said: 'I am the And, behold, the LORD stood

the families of the earth be blessed. And in thee and in thy seed shall all and to the north, and to the south. abroad to the west, and to the east, the earth, and thou shalt spread And thy seed shall be as the dust of

spoken to thee of.' until I have done that which I have this land; for I will not leave thee, goest, and will bring thee back into will keep thee whithersoever thou And, behold, I am with thee, and

שכב בלילה, שהיה עופק בתורה: מת האבן אשר שם מראשומיו: וישכב במקום ההוא. לשון מעומ, באוחו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששמש בבית עבר, לא מריבום זו אם זו, ואם אומרם עלי ינים לדיק אם ראשו, רואם אומרם עלי ינים, מיד עשאן הקב"ה אבן אחם, רוהו שנאמר זיקם פססוס שלא בעונסס כדי שילין שס. וישם מראשוחיו. עשאן כמין מכוב סביב לכאשו, שיכא מפני חיום רעום, ססחילו בפרק גיד סישה (חולין לה:): בי בא השמש. היה לו לכחוב ויבה השמש וילן שם, כי בה השמש משמע, ששקעה לו חמה . מְּפְבַּע בִּי (ירמיס ז, מז), ולמדנו שחקן חפלם ערבים, ושנה הכחוב ולא כחב ויחפלל, ללמדך שקפלה לו הארך, כמו שמפורש ַסְמֶּקוֹס מֵלֶסֹק: - ו־פּגע. כמו וְפָגַע בִּילִיסוֹ (יסושע מו, ו), וְפָגַע בְּדַבְּשָׁת. ורבוסינו פירשו (ברכוח כו:) לשון מפילס, כמו וְפַגַ (11) ויפגע במקום. לא הזכיר הכמוב באיזה מקום, אלא במקום הנוכר במקום אחר, הוא הר המוריה, שואמר צו וַיַרְא אָם

מלאכי מולה לארך ללומו: (SI) עולים ויורדים. עוליס ממלה ואמר כך יורדים, מלאכים שליווהו בארך, אין יולאים מולה לארך ועלו לרקיע, וירדו

ליכבש לבניו (מולין לא:) (כד' אמומ, שוה מקומו של אדם): שבב עליה. קיפל הקצ"ה כל מרמימת מולדומו): שבב עליה. קיפל הקצ"ה כל ארץ ישראל מחמיו, רמו לו שמהת נוחה שלסי פלוני, משום שנאמר הן בְּקְרְשָׁיו לֹא יַשְׁמִין (אֿיוד מו, מו), כאן ייחד שמו על ילחק, לפי שכהו עיניו, וכלוא בדית, והרי (13) נצב עליו. לשמרו: ואלהי יצחק. אף על פי שלא מלינו במקרא שייחד הקב"ה שמו על הלדיקים בחייהם לכחוב

(14) ופרצה. ומוקם, כמון בן יפרון:

בַשׁ יְהוֹה בַּמָּקוֹם הַזָּהְ וְאַנֹכֶי לְאַ تنظا تقطح طهنطي تيهشد هذا

באַטבא בבון נאָנא לא בנייני וֹאִשֹׁמֹּר וֹמַּלִר מִשִּׁוֹנִינִי וֹאָמֹר

this place; and I knew it not.' and he said: 'Surely the LORD is in And Jacob awaked out of his sleep,

וֹזֶה שָׁעַר הַשְּּמֶוֹם: הַזָּה צֵין זֶה בֻּי אִם־בֵּית צֵלהִים ניירָאַ ניאַמָּר מַה־נּוֹרֶא הַמְּקִּוֹם

گلت لا نتا فتم گدر אָלִבוּגוּ אָנוּר דְּרַעְּנָא בּיה מוֹן ביבו ליה בין צַּיִּבר הַדְּיִים יגביג וֹאַמֹּב מֹא צַבּוּגלִי אַנוֹבָא

this is the gate of heaven.' other than the house of God, and 17 full of awe is this place! this is none And he was afraid, and said: 'How

なて 下が望れ: ווֹמֶם אַטַבּ מַבּּבֹיב ווּבָּל מֵמָן المرمز المراتين المر נישְׁבֶּם נֹתְּלֶב פֿבַבַּבוּ נוּפֿט נֹאַלצִים נֹתַלָּב פֿגַפֿבא װֹסָּיב

נְיַבְיִּ לְמָא נְאָבִוּע מָהָּבָא הַּבְ נְתְ אַבְּנָא דְּשָׁוּי אָיַסְדוֹהָי וֹשָׁוּי

the top of it. up for a pillar, and poured oil upon had put under his head, and set it 18 morning, and took the stone that he And Jacob rose up early in the

<u> څالېښ</u>ڙك: בית־אָל וֹאוּלֶם לְנִוּ מִּם עֹמֹּנִ בּנִים אָלְ וּבְּרַם לְנִוּ מִּמִּנִי וּיִקְבָא אָר שֶׁם הַמָּקִים הַהָּוּא יקּרָא יָה שְׁמֵיה דְאַהָּא הַהוּא

בשבישא מלשבמין:

was Luz at the first. Beth-el, but the name of the city And he called the name of that place

4444 בַּבֶּרֶרְ תַנָּרֹ צִּעָּרִ אָנָבִי הוֹלֶרְ oz וֹבְיֹנִם מֹמֹבִי, וּמִמֹבֹנִי, אָם וֹבִי מִנְמֹבֹא זַנִּיֹ בֹּסַהֹּנִי נובר והֹאָר דֹבר באמָר אָם וֹפֿוּים וֹהַּלִר צַּיִם לְמִימִר

וכסו למלבש: אוג ווטון לו לחים למוכל וומונתו לאורוא הדא האלא

give me bread to eat, and raiment to me in this way that I go, and will God will be with me, and will keep And Jacob vowed a vow, saying: 'If

ילחק, וכן כל לי, ולך, ולו, ולהם, הסמוכים אלל דבור, משמשים לשון על, וזה יוכיח, שהרי עם יעקב לא דבר קודם לכן: ועליך, מס שהבטחמי לאברהם על זרעו, לך הבטחמי ולא לעשו, שלא אמרמי לו כי יצחק יקרא לך זרע, אלא פִי בְּיַבְּמָּק, ולא כל (15) אברי עמך. לפי שסיס ירא מעשו ומלגן: עד אשר אם עשיחי. אס משמש גלשון כי: דברחי לך. ללרכך

(16) ואנכי לא ידעחי. שאס ידעתי, לא ישומי במקוס קדוש כוס:

סשמימס. ומדרשו שבים סמקדש של מעלס מכוון כנגד בים סמקדש של מעס: מס דמילו אמרא סדיץ. דמילו שס דבר סוא כמו מוכלמנו וכמו למלבש: דוה שער השמים. מקוס מפלס, לעלות מפלמס וגויל ל כלברסס שקרלו סר, ולל כיצמק שקרלו שדס, ללל כישקב שקרלו בים לל ש"כ מפרש"י מדויק): מה גורא. מרגוס האלהים קראה בית אל, והוא הר המוריה שהתפלל בו אברהם, והוא השדה שהתפלל בו ילחק, וכן אמרו בסומה לָבוּ וְנַעֲּלֶה יסב דעמיס למסדר, וחור עד בים אל, וקפנס לו סארץ. (בים אל לא זס סוא סממוך לעי אלא לירושלים, ועל שם שסיחם עיר גיד סנשס (שס), וקרא מוכיח וילך חרנה, כי מעא לחרן אמר, אפשר שעברחי על מקוס שהחפללו אבוחי ולא החפללחי בו, לא עכבו שם, איסי לא יסיב לביה להמפלל במקום שהמפללו אבומיו, ומן השמים יעכבוהו, איסו עד מרן אול, כדאמריגן בפרק מולין (חולין לא:), שבא בית המקדש לקראמו עד בית אל, וזה ויפגע במקום. ואס תאמר וכשעבר יעקב על בית המקדש מדוע לוו סיא ולא ירושלים, ומסיכן למדו לומר כן, אומר אני שנעקר סר סמוריס ובא לכאן, ווו סיא קפילת סארך סאמורס בשמיעת ולפי שממכו רבומינו, שממר סקב"ס, לדיק וס במ לבים מלוני ויפטר בלמ לינס, ועוד ממכו, יעקב קרמו לירושלים בים מל, וזו בנימין, בגבול שבין בנימין ובין בני יוסף, נמלא סולס שרגליו בבאר שבע וראשו בביח אל, מגיע אמלע שיפועו נגד ירושליס, בית סמקדש, שבאר שבע עומד בדרומס של יסודס, וירושליס בלפונס, בגבול שבין יסודס ובנימין, ובית אל סיס בלפון של נחלת (קו) כי אם ביה אלהים. אמר רבי אלעור בשם רבי יוםי בן ומרא, הסולם הוה עומד בבאר שבע, ואמלע שיפועו מגיע כנגד

וְהְיָה יְהוְה לֵי לֵאלֹהִים: מומֹבא בּווֹ לו לָאָלִנִי: יי וֹהַבֹשׁוּ בֹהַלְוִם אָבְבַּנוּע אַבוֹ וֹאִטוּב בּהַלָם לָבִוּע אַבֹּא וּוִנוּ

house in peace, then shall the LORD so that I come back to my father's

هَمْد فقارد مَهُد هُمَهُد لاحمَة لَحِم يُفقراد بند ما مَفته בי מצַבְּר יִהְנֶה בֵּית אֶלְהָיִם וְכֹל רְאִיהִי פָּלִח עַלַה קָּדָם יִיָּ لْلَمُحُولَا لِلْهِمَا كَيْمُكِي مُمْكِنِ لَمُحْتُمُ بَلِيهُ لِمُشْرَدُ كُمُمُ فَقَدَ

אי נוּאָא וֹהֹלִב בֹּנֹלְוֹנ נוֹלְבַ אַבֹּבֹּנ וּנֹסֹב וֹהַלַב בַּנַבְוָנוֹנ וֹאָזַב

הֹבְּיִנִי בַּׁי מִוֹ עַבַּאַב עַנְיִנא וֹמָלוּ נַבִּינִאוֹ הַבַּנִי אָנַי מִוֹ בּירָא שֶם שְלְשֶׁה מֶדְרֵי־צֹאל רֹבְצַים תַּמָּן הַלְהָא עָדְרִין דְּעָאן ليُّرَّة إِنَيْنَ جَيْرَ فَقِيْنَ اِنَيْنَا لِيَتِهِ إِنَّة جِنَرِة جِنَمَرُة اِنِة

בל_העלהירם ומחפנשיו המן בל עדייא וְנָאֶסְפּוּ־שְּׁמָה ĽĖÄL: הַעְּרָרִים וְהַאָּבֶּן גְּרַלֶּה עַלְ-פָּי הַהִּיא עַשְּׁקוּ עַּרְרָיִא וְאַבְּנָא

<u>הַבְּאֶר לְמְלְמֶה:</u> لنهك <u> ごせ</u>ぬし

נְהַאָּבוּ אָטַבְהָאָבוּ מַּלְבַּּי וּמָטִיבִין יָה אַבְּנָא עַלְ פַּמָּא אָטַרַהַצָּאָן ַּ וֹלֹבְבֹנִ אָּעַרַעַאָּבָּן מִמַּבְ פָּּג יִמְּוֹלֵבְנוּ זִּע אַבֹּוֹא מִמַּבְ

אַמַב ניאַמְרוּ מִחָרֶן אָבָרְוּנוּ: וֹגְאָמֶר לְטַׁםְ וֹהַלֵּבְר אַנוֹ, מֵאָנוֹן וֹאָמָר לְטַוּן וֹהַלִּב אַנוּ, מִלוֹן

בּוֹבְנְעוֹנְ נִיאָמִנִי יִבְּאַמִּנִי יִבְּאַמִּנִי י ניאָמֶר לְנְיִם הַיִּרִגְּמֵּם אָתַ לְבָּוֹ נִאָּמָר לְהַוֹּן הַיָּדִגְּמִינוֹ יָה לְבָּוֹ

אַפַּרְשָׁנֵיה קַדְּמָרָ:

be my God,

will surely give the tenth unto and of all that Thou shalt give me I 22 for a pillar, shall be God's house; and this stone, which I have set up

Then Jacob went on his journey,

the field, and, lo, three flocks of And he looked, and behold a well in of the east. and came to the land of the children

mouth was great. And the stone upon the well's that well they watered the flocks. sheep lying there by it.—For out of

place. upon the well's mouth in its the sheep, and put the stone back from the well's mouth, and watered gathered; and they rolled the stone And thither were all the flocks

said: 'Of Haran are we.' brethren, whence are ye?' And they And Jacob said unto them: 'My

said: 'We know him.' Laban the son of Nahor?' And they And he said unto them: 'Know ye

נעוב, שנאמר וְלֹח בְמִימִי צַדִּיק נֶשֶׁוְבְּוֹרְעִי תְּבַּקֵשׁ (מִסְלִים לוֹ, כִס): ושמרני. כמו שאמר לי ושמרמיך בכל אשר מלך: - ונחן לי לחם לאכול. כמו שאמר כי לא אעובך, והמבקש למס הוא קרוי (02) אם יהיה אלהים עמדי. אס ישמור לי הצמחות הללו, שהצמיתוי להיות עמדי, כמו שאמר לי והנה אוכי עמך:

בֿר נְחוֹר וַאָּמַרוּ יָדְעִיר:

אַטוּן נאָמָרוּ מִחָרָן אָנּחָנָא:

פֿמֹא בבובא ומהפן זָט הֹלֹא

בׁבַּׁבֹא מַלְ פַּׁמָא בַּבוּבָא:

לאָנה בוֹנ מֹבׁנֹשׁא:

<u>בּירְא לְאַנְרַה:</u>

(IS) ושבחי. כמו שלמר לי וסשיבומיך אל סארמס: בשלום. שלם מן סממא, שלא אלמד מדרכי לבן: והיה ה' לי

שנאמר לְּבְיוֹת לְּךְ בֵּחֹלֹבִיס וּלְזַרְעֲדְ מַתְּבֶיף (ברחשית יו, ו). (ורעך מיוחם שלח ימלח בו שום פסול): לאלהים. שימול שמו עלי מממלה ועד פוף, שלא ימלא פפול בורעי, כמו שאמר אשר דברפי לך, והבעמה זו הבעים לאברהם,

מצבה הרי. כמרגומו אסי פלח עלם קדס סי, וכן עשס בשובו מפדן ארס, כשאמר לו קוס עַלָּה בֵּיִה אָל (שם לה, א) מה נאמר (22) והאבן הזאח. כך מפורם וי"ו וו של והסלדן, סס מעשה לי סת סלה וסף סני מעשה וסמ: - והאבן הזאח אשר שמחי

(1) וישא יעקב רגליו. משנמצשר צשורס טוצה, שהוצטח צשמירה, ושה לצו הח רגליו ונעשה קל ללכח. כך מפורש צבר השיח מס, ניפג ישַקב מפּבָקה וגויניפה שָליה נֶמָך (מס יד):

(2) ישקו העדרים. משקים סרועים את סעדרים, וסמקרא דבר בלשון קלרם: (ta (a, a):

לדבר בלשון עמיד ובלשון עבר, לפי שכל דבר ססוס ממיד, כבר סיס ועמיד לסיומ: והשיבו. מרגומו וממיבין: (E) ונאספו. רגילים סיו להאמף, לפי שהיחה האבן גדולה: הגללין והרגומו ומגנדרין. כל לשון הווה, משחנה

T7.T

מׄם_עַּבּאַן: שָׁלְוֹם וְהְנֵּה רְהָתֵל בְּתֹּוֹ בְּאָה שְׁלִם וְהָא רָהֵל בְּרַמִּיה אָהָיָא ترْبِيمُد كِثُات لِيَمْكِيت كِيدِ تَبِيمُدُد لِيُمَدِد خِدِيا تِمُكِت خِيد يَجْمَدِه

cometh with the sheep.' and, behold, Rachel his daughter 6 with him?' And they said: 'It is well; And he said unto them: 'Is it well

And he said: 'Lo, it is yet high day,

انخُرُان لَـمُزان: מֹט בַאָּסֶׁנְ בַמָּלֵנְיַ בַהָּלֵי בַהָּלִי בַהָּאַן מִבַּן לְמִלְנָהָ בַּמִּרָ אַהָּלוִ מִּנָאַ

וֹאָיזִילוּ רְעוֹי נַיּאמֶר הַן עוֹד הַיַּוֹם גַּדְוֹל לא־ נַאַמַר הָא עוֹד יוֹמָא סַנִּי לָא ye the sheep, and go and feed them.' should be gathered together; water

7 neither is it time that the cattle

T227: لِيُقِدُا مُمْرِ فَر لِيَخْيِّدُ لِيَشْكُرِونِ مُمْرِ فَقَع لِدَرْكِ لَيْشِكَر مُثِي: יאָסְפּוּ בְּלְ יַנְאָּדִייִם וֹנֵּלְלְנְיָאָנַ בּלְ מָּבְנִיּא וֹינִנְבְּינוֹ יִנִי אַבְּנָא וּאַמְרוּ לָאַ נוכַל ֻ מָּר אַמֶּר

נאַמבו לא לכול עד דוּהְבַּנִשׁוּן

mouth; then we water the sheep. they roll the stone from the well's 8 the flocks be gathered together, and And they said: 'We cannot, until all

تالى: מִם־הַצּאְן אֲשֶׁר לְאָבִיהַ כֵּי רֹמָה וְרָהֵל אֲהָה עִם עָנָא דּלְאָבוּהָא ⁶ מּנְבְּפָּרְ מְּמֶּבְׁרְ מְּמֶּבְׁרְ וְּבְּאָרְ מַדְ דְּרְוּאִ מְמַבְּיִלְ מִּמְּרְוּוֹ

אַבו במושא בוא:

watered the flock of Laban his stone from the well's mouth, and Jacob went near, and rolled the of Laban his mother's brother, that 10 his mother's brother, and the sheep saw Rachel the daughter of Laban And it came to pass, when Jacob

sheep; for she tended them.

them, Rachel came with her father's

While he was yet speaking with

تَيْمُكُ هُنِ خُهُا كُتُا هُنَا، هُفَا: נֹגְינֶ אָּטַ בַּיֹאָבָן מִהָּכְ פָּג נַיֹּבָאָר אָאַן לְבוֹן אָנוֹן אַמָּוְ נִיּנָהְ וֹהַלְּכִ סּ בְּעַבְ בַּעַבְלְבֹן אֲעָה אִפְּוָ וֹאָעַ

ענא דְּלְבֶן אֲחוּהָא דְּאִמֵּיה: מגל פֿמֹא דַבּירָא וֹאַמְּלִי יָנִי ולבור וֹהֹלר וֹנוֹגַר וֹנו אַבְּוֹא מוש בּלבו אַוויהא דְאִמִּיה בּט לְבָּן אֲטוּהָא בַּאִמֶּיה וְיָה וּנְהְיִּ כַּאָמֶּרְ בְאָר יַעְּלְר אָר יַנְיָּלִר אָר יַנְיָנִי כָּר הָזָא יַעָּלִר יָה רָהַלְ

up his voice, and wept. And Jacob kissed Rachel, and lifted

mother's brother.

건식([:ˈ亡L: יי וֹיִהָּמֹל יֹהְלִּד לְבְׁבֹוֹלְ וֹיֹהָא אָנוַ וֹוָהָּיִל יֹהַלִּד לְבִוֹלְ וֹאִבִים יִנִי

רְבְּקְה הוּאַ וּרְהַטָּת וְחַוּיאַת

her father. Rebekah's son; and she ran and told 12 her father's brother, and that he was And Jacob told Rachel that he was

נתַגָּר לְאָבֶיהַ: בּ <u>וְיַּגֵּר יַעֲ</u>ְּלֶב לְרְהֵלְ בָּי צֵחֶי צְּבִיהְ וְחַוּי יַעַּלִב לְרָהֵל צֵרִי בָּר הוּא וְבָי בֶּן רְבְּקֵר הֻוּא וַמֶּרְץ צֵחָת צֵבוּהָא הוּא וַצֵּרִי בַּר הוּא וְבָי בֶּן רְבְקֵר הֻוּא וַמֶּרְץ רְבַקּה הוּא וּרְהמת וחוּיאת

(ש) באה עם הצאן. המעם באל"ף, ומרגומו אמיא, ורחל באה, המעם למעלה בבי"מ, ומרגומו אמת, הראשון לשון עושה

(5"(4, 4): שיום גדול, כלומר אם שכירי יום אמס, לא שלממס פעולם היום, ואם הצהמות שלכם, אף על פי כן לא עת האשף המקנה וגו' (ד) הן עוד היום גדול. לפי שכאה אומס רובליס, כמבור שרוליס לאמוף המקנה הבימה ולא ירעו עוד, אמר להם, הן עוד וסשני לשון משמס:

(10) ויגש יעקב ויגל. כמי שמעביר אם הפקק מעל פי ללומים, להודיעך שכמו גדול (ב"ר ע, יב): (8) לא נוכל. לסשקום לפי שסמצן גדולס: הגללו. זה ממורגס ויגנדרון, לפי שהוא לשון עמיד:

בַאָּבוּבְא:

בוני ולכא:

שבא, היו בידיו נומים ולמידים ומגדנות, ואני אין בידי כלום. לפי שרדף אליפו בן עשו במלות אביו אחריו להורגו, והשיגו, (11) ויבך. לפי שלפה ברוח הקודש שהייה וכינסח עמו לקבורה. דבר החר, לפי שבה בידים ריקניוח, המר, הליעור עבד הבי

(12) כי אחי אביה הוא. קריב לאביה, כמו שַׁנְשִׁים אַמִּים שַׁנְשִׁים אַנְמִי (בראשׁים יג, ח). ומדרשו, אם לרמאום הוא בא, גם אני ולפי שגדל אליפו בחיקו של ילחק, משך ידו, אמר לו מה אעשה ללווי של אבא, אמר לו יעקב עול מה שבידי, והעני חשוב כמת:

<u>הַדְּרֶים הָאֵּלֶה:</u> אָקַבּנעׁנִ נִנְסָבּּׁב לְלַלְּלוֹ אָט כַּלְן - בְּנִי נִאָּהֹקָנִינִ לְבָּנִינִינִי נֹאָהְעַהִּנִ וּנְחַבֶּּל אָן וּנִנְשָּׁל אָן וּנְבִיאָרוּ לְפַּבְּמִנְינִיהִ וֹלִפָּנִר אָנִי וֹנָשָּׁוֹל בּי יַעְּקַב בֶּּן אֲחְהִוּ וַגֶּרֶץ לְקְרָאִתוּ יַנְְּּלָב בַּרֹ אֲחָהַוֹהְ וּרְחַט וַנְיִרְ כִשְׁמָתּ לְבָּוֹ אָּע־שָׁמַעוּ

אַמָּה נַנִשֶּׁב עַּמָּר חָדֶשׁ נְמָים: *· וּלַאָּמֶר לְוָ לַבְּוֹ אָּבְ עַּבָּׁהַ בַּּבָּׁהַ בַּבְּ

מַע_מַּמִבְינִים: אַטַּע נַעְּבְרְתָּלֵי. עַנְּיָם עַנְּירָה לֵּי אַתְּ וָתִפְּלְתַנִּי עַנָּן תַוּ לִי מָא

ַבְאָב וְשָׂם הַקְּעַנָּה רְחֲל: הַ יי ולְלַבוֹ מִשׁׁי בֹנוִע מֻּם עַנִּגְלַעְ וּלְלָבוֹ עַּנִעהוֹ בֹּנוֹ מִעִם עַבִּעֹאַ

יְפַת הָאַר וִיפָּת מַרְאֶה: לי וֹמֹלֹנ לְאֵשׁ וֹבְבַּנְעַ וֹבְשׁבֵלְ עֵוֹנְשְׁעַ וֹמֹלֹנִ לְאָע וֹאָנֹוֹ וֹבְשֹׁלְ

고실하는다:

מראה. סול זיי קלקמר:

خُخُدًا بُن خُخ فَنَاثِمَنُهُ لِهُجْذِنا: ועוֹע פֿע הֻמָּמ לְבָּוֹ נִע הָּוֹמָת

י נֹאָמֶר לְבָּן לְנְהַּלְב עַבִּי אָעָר נִאָּעָר לְבַּן לְנָהַּלְב עַמִּגּאָטִי ديزيرا:

וּבֹסָבוּ אַשׁׁ וִינוּכ הֹמָוּשׁ וֹבַע

וֹאַמֹּג לִישׁ לַבֹּן בֹּנִם לַנִיבֹי

באָר וְשִׁים זְעֵירָהָא רָהַל:

מִּפֹּׁנִגֹא בֹּנֵנִא נִגֹאֹגֹא בֹנוֹנִא:

אַמֶּבְרְדְּיִׁשְׁבַע שְׁנְיִם בְּרְחֵלְ בִּיְאָמֶר יּרְחֵים יַעֲּלִב יָת רְחֵל וַאֲמָר אָמֶבְרְדִּיִּשְׁבַע שְׁנִים בְּרְחֵלְ בַּיְּאָמֶר יּרְחֵים יַעֲּלִב יָת רְחֵל וַאֲמָר

בְּבַשַּׁבַ זְמֵּירָתָא:

told Laban all these things. brought him to his house. And he embraced him, and kissed him, and son, that he ran to meet him, and heard the tidings of Jacob his sister's And it came to pass, when Laban

And he abode with him the space of 14 thou art my bone and my flesh.' And Laban said to him: Surely

wages be? for nought? tell me, what shall thy shouldest thou therefore serve me Because thou art my brother, And Laban said unto Jacob:

name of the younger was Rachel. of the elder was Leah, and the Now Laban had two daughters: the

fair to look upon. Rachel was of beautiful form and And Leah's eyes were weak; but

Rachel thy younger daughter. said: 'I will serve thee seven years for And Jacob loved Rachel; and he

949 (1 (5"T a, 'L): שמיו ברמאום, ואס אדם כשר סוא, גם אני בן רבקה אחותו הכשרה: ורהגד לאביה. לפי שאמה מחה, לא היה לה להגיד

ויספר ללבן. שלא בא אלא ממוך אונס אחיו, ושנעלו ממונו ממנו: ראס עמו כלוס, אמר, שמא זסובים הביא והנס בחיקו (ב"ר שם): וינשק לו. אמר, שמא מרגליות הביא והם בפיו (ב"ר שם): (EI) יירין לקראחו. כסנור ממון סום מעון, שסרי ענד סנים בה לכחן בעשרה גמלים מעונים (נ"ר שם): ייחבק. כשלה

(+1) אך עצמי ובשרי. מעמה אין לי לאספך הבימה, הואיל ואין בירך כלוס, אלא מפני קורבה אמפל בך מדש ימיס, וכן

(31) הכי אחר אחה. לשון מימס, וכי בשביל שלחי למס מעבדני מנס: ועבדחני. כמו ומעבדני, וכן כל מיבס שסיל לשון עשה, ואף זו לא למנס, שהיה רועה לאנו:

לגדול וסקענס לקען (בבא במרא קרג.): - האד. הוא נורח הפרלוף, לשון יָמָאֲבָהוּ צַשֶּׁבֶד (ישעיה מד, יג), קונפ"אם בלע"ו: (17) רכוח. שסימס פגורס לעלוס בגורלו של עשו ובכמס, שסיו סכל אומריס, שני בנים לרבקס ושמי בנום ללבן, סגדולס עבר, סופיף וי"ו בראשה, וסיא סופכת המיצה להבא:

לומר הקטנה, ואף על פי כן לא הועיל, שהרי רמהו: שעבדך ברחל, ושמא חאמר רחל אחרם מן סשוק, חלמוד לומר בחך, ושמא חאמר אחליף ללאם שמה ואקרא שמה רחל, חלמוד כמיב ויסיו בעיניו כימיס אחדים: ברחל בחך הקטנה. כל סמימניס סללו למס, לפי שסיס יודע בו שסוא כמאי, אמר לו (19) אעבדר שבע שנים. סס ימיס אמדיס צאמרס לו אמו וְיַצַבְּקַ עַמּוֹ יָמִיס צַּקַדִּיס (צ"ר ע, יו), ומדע שכן סוא, שסרי

מַלֵּיבוֹ: משמי אַטָה לְאַישׁ אַחָר שְׁבֶּר מִיבֶּאָמִין יִסִהּ לִגְּבָר אָחָרָן מִיב ניאטר לְבָּן שִוֹּב הִתְּי אֹתָה לְּךְ נִאַמֵּר לְבָן שָב רַאָּמִין יָתַה לְּךְ

בְאַנִוֹבְעוֹ אַנְוֹנִי: ניהיו בְשֵׁינֵיוֹ בְּיָמֵים אֲחָדִׁים נֹהֵוֹ בְּשִׁינוֹהִי בִּיוֹמִין וְשֵּירִיןֹ

ۼڎؙؠڬ: هُلُ هُمُهِا قَد مُرْهُا نُمَّا لَهُكَاهَا ﴿ هَالَا لَهُلَا مُحْرِما بِامَّا هَاذِلِنَانَا

ני וְיְהֵי בְעָּהֶר וּיִּקּּה אָת־לַאֲה בִּהֹוֹי הַמְּלִום וֹנִגִּמְ מִמְּטֵּב:

ניְבָא אַנְה אַלְיו נִיָּבְאָ אַלְיִה:

수숙성도 보다 화학하다: += נִיָּמָןְ לְבְּןְלְהְאָת־זִלְפָּה שִׁפְּחָתֻוֹּ וִיֹהַב לְבָּן ,לְה יָת זִלְפָּה

نْݣُفْك نَافِرْنُكُرْدُ: خ، لَاحُ٪ حُدُلادٍ مُحَلِّكُ مَا مُؤْكِ خِرْ لَاحُ٪ خَدُلادٍ فَجَالِي مَقْكِ כֹּ נֵיְאמֶר אֶלְ־לְבָּן מַת־וּאַתֹ עְשָׁיִתְ נַאֲמָר לְלְבָּן מָאַ דָּאַ עַבּדְהָּ

ĽĖĊſĽĽ: בּמִּלוְמְנִוּ לְעָהַ עַּאָּמִּינִי עִלְפָּנָּוּ בַּאַנְהַנִּא לְמָהַן וֹמִירָהָא בָּוֹם

ממּבְׁרִ מִּנְרַ מֶּבְׁתַ-מִּנִים אַבוֹבְוָעַ: אָת־יִּאָת בַעַבְדָּדִ אֲשֶׁר תַעֲבָד לְוּ אָף יָת דָא בְּפּוּלְחָנָא בַּ מַלֵּא שְׁבָעַ זָאָר וְנְהְּלֶר לְלְּ עַם־ אַשְׁלֵים שְׁבּוּעָהָא דְּדָא וָנְמֵּין

בְּדְרָחֵים יָתַה: נוגלי וגלי בינוץ אובת אונם יפלח וגלי בינוץ אבת אנו

לאימול לְנְתַּה. וּנְאָמֶר יַעְּקְבֹן מִבְּיִן מִבָּר וֹאָמֵר יַעְּקֹבוּ תַב יָת

בְּרַמִּיה וְאַּעֵּיל יָתַה לְוָתֵיה וְנְיִנִי בְּנַמְּמָא יִנְבָר יִנִי לַאָּנִי

جُهَيْكِ: לְלָאָׁנִ בָּוֹנִינִי

וּלְמָא מַּפֿרָהָ בַּי: וּנְתַּי בַבְּּקֶר וְהַנָּח הָוֹא לֵאָה וַהָּנְה בְּצָּפָר וְהָא הִיא לֵאָה

בְבַּבַעָא:

غظدُرا: בְּטִפְּלַע מִמָּי עוֹד שָׁבַע שָּׁנִין

> give her to another man; abide with 19 give her to thee, than that I should And Laban said: 'It is better that I

but a few days, for the love he had to Rachel; and they seemed unto him And Jacob served seven years for

that I may go in unto her.' 21 me my wife, for my days are filled, Svi Jacob said unto Laban! Give

unto her. brought her to him; and he went in 23 that he took Leah his daughter, and And it came to pass in the evening,

for a handmaid. handmaid unto his daughter Leah And Laban gave Zilpah his

then hast thou beguiled me?' with thee for Rachel? wherefore hast done unto me? did not I serve said to Laban: What is this thou that, behold, it was Leah; and he And it came to pass in the morning

before the first-born. in our place, to give the younger And Laban said: 'It is not so done

me yet seven other years.' service which thou shalt serve with 27 will give thee the other also for the Fulfil the week of this one, and we

שליה, והלא קל שבקלים אינו אומר כן, אלא להוליד מולדום אמר כך: (22) בולאו יכוי. שלמרס לי למי. ועוד מללו ימי, שסרי לני כן פ"ד שנס, ולימסי לעמיד י"ב שבמיס, ווסו שלמר ולבולס

לאס, אמרס, עכשיו מכלס אחומי, עמדס ומקרס לה אומן קימניס (מגילה יג:): (פג) ויהי בבקר והנה היא לאה. אבל בלילה לא הימה לאה, לפי שממר יעקב סימנים לרחל, וכשראמה רחל שמכניםין לו

4.8.4.1 וֹאָע וֹיִמִּן לְוִ אָּע בְּבוֹלְ בִּעוֹי לְוִ הָּבוּהַּטֹּא בְּבָא וִיִּהַב לְיִשׁ זִּע ⁸ נוֹמֹמְ נֹהְׁלַבְ בְּּוֹ נוֹמִבְּׂא מְבֹּהֹ נֹהְבַּר נֹהַלָּב בּוּו וֹאַמְּלָנִם

בובל בְּרַמֵּיה בֵיה לְאָתוּי

daughter to wife. week; and he gave him Rachel his And Jacob did so, and fulfilled her

⁶⁰ וּישֹׁן לַבְּוֹן לַבְּוֹיַלַ, בַּשָּׁוּ אָשַׁב וּיִטַּב לַבָּן לַבְּוַיַלָ בָּבַשִּׁיִּבּ זִּיִּ

द्रेत्त थंब्त्रं र्तेन र्थंब्त्तः व्र्वंत श्रंति र्थंविषः

her handmaid. daughter Bilhah his handmaid to be And Laban gave to Rachel his

מוֹד שֶׁבַע־שְׁנִים צַּחַרוֹת: אָת־רָחֵל מִלְאָת וַיַּעַבְּר עִמֹּוֹ יָת רָחֵל מִלְאָת וַפַלַח עִמֵּיה עּוֹד שֶׁבָע־שְׁנִים אֲחֵרְוֹת: עֹנֹד שְׁבַע שְׁנִין אָחֵרָנִין: °° נִיְּבְאָ זָּם אָלְ בְּבְיִבְלְ נִיָּאֲבַב זָּם וְנְּאַלְ אַף לְנְתּ רָחֵלְ וּרְחֵים אַף

other years. Leah, and served with him yet seven 30 and he loved Rachel more than And he went in also unto Rachel,

يَّالًاكُ لَيْ רי נייַרְא יְחֹנְחֹ בְּי־שְׁנִיאָָה לֵאָה וַחֲזָא יִיְ אֲבֵי סְנִיאָּחָא לֵאָה נִיפְּחָה אָתּ־רַחְמָה וְרְחֵל וִיחַב לַהִּ עִּדּיִּי וְרְחֵל עַקְרָא:

my husband will love me.' looked upon my affliction; for now she said: 'Because the LORD hath 32 and she called his name Reuben; for And Leah conceived, and bore a son,

but Rachel was barren. hated, and he opened her womb; And the Lord saw that Leah was

Х.Д.: יהוְה בְּעְּנְיִי בָּי עַהָּה יָאֵהְבָּנִי אַעַרַה אַבִּי גְּלֵי קָדָם יִיָּ עְּלְבָּנִי בּ שְׁמִוּ רְאוּבֵן בֵּי אֲמִרְה בִּי־רְאָה וֹקְרָה שְׁמֵיה רַאוּבֵן צֵרִי נטֿבר לאָר נַנַּלֶּר בָּן נַטַלֶּרָא וֹמַדִּיאַר לָאָר וּילִידַר בַּר

אָבׁוּ כֹּמּן וֹבְשַׁמִּנִּי בֹּמֹלֵי:

And she called his name Simeon. therefore given me this son also.' hath heard that I am hated, He hath son; and said: 'Because the LORD And she conceived again, and bore a

شخيرا: נְיִם בְּיִ עִּם אָּטַ זְיַרְ נִּשְׁלֵבְא אָמִוּ סְנִיאָּטָא אָנָא נִיתַב לְּיִ אַּבְּ יִּתְ בּנְ פֶּׁגְּשְׁמֵּמְ גְּעִלְּעְ פֶּגְּשְׁמִּנִאָּעִ אָנְכִּגְ נָאֵמָנִע אָנִגְ הָמִּנִּמְ בֻּעָבְּי וַמַּבור עוֹד וַתַּקֶּד בַּן וֹהֹאֹמֶר וְעַדִּיאָת עוֹד וִילִידָת בָּר

בין יקנת שמיה שמעון:

לנו גל פו לבא שמוה לוו:

sons.' Therefore was his name called because I have borne him three my husband be joined unto me, son; and said: 'Now this time will And she conceived again, and bore a

בור: بْكِيُّكُ لِنَاءُ كِيْ الْمُكِيِّفُكِ لَكُنْ لِمَا هَمْ فَلْ الْمُحْدُدُ فَيْدُرُ لِيْكُرْ لِيَاكُمُ لَا يُعْر וַמַּבור עוֹד וַתַּקֶּד בַּן וֹהַאֹמֶר וְעָדִיאַם עוֹד וִילֵידַת בַּר

י⁺³ עַקְּה הַפַּעַם יַלְנֶה אִישִׁי אֵלַי בֶּי־ נַאַמָּרָה הָדָא וִמְנָא יָהְחַבַּר לִי

(30) עוד שבע שנים אחרות. ממכומ סקישן לכמשונות, מס כמשונות בממונס מף סממכונות בממונס (ב"ר ע, כ), ומף על לשון ונמן ונמנס וגו": - גם אח זאח. מיד לאחר שבעם ימי סמשמס ומעבוד לאחר נשואיס: שְּׁמְשְּׁרְ לְּבְּי, לפּיכך מין משמע שבוע מלח שבעה, שמיינ"ה בלע"ו: ונחנה לך. לשון רבים, כמון נְשְׁרֶפֶה, גֵרְדֶה וְנָבְּלֶה, מֹף וֹה קמן וא"ה לומר שבוע ממש, שהם כן סיס לריך לינקד סשי"ן בפתח (ר"ל בקמץ), ועוד ששבוע לשון וכר, כדכתיב שָבְעָה שֶׁבֻעוֹת (27) מלא שבע זאח. דבוק סול, שסרי נקוד במעף (פי'בשו"ל), שבוע של ולת, וסן ז'ימי סמשסס, בגמ'ירושלמים במועד

(22) וחקרא שמו ראובן. רצומינו פירשו (ברכוח ז:), אמרס, ראו מס בין בני לבן חמי, שמכר סבכורס ליעקב, ווס לא פי שברמאות בא עליו:

מכלה בהם (ב"ר על, ד): קרא שמו לוי. בכולם כמיב ומקרל, (שהיל קרלה), וזה כמב בו קרל, ויש מדרש לגדה בללה לו פחחון פה עלי, שהרי נעלחי כל חלקי בבנים: על כן. כל מי שנאמר בו על כן, מרובה באוכלוסין, חוץ מלוי, שהארון היה (48) הפעם ירוה אישי. לפי שהאתהום נביאום היו ויודעום שי"ב שבטים יולאים מיעקב, ודי נשים ישל, אמרה, מעחה אין מכרס ליוסף ולא ערער עליו, ולא עוד שלא ערער עליו, אלא שבקש לסוציאו מן סבור:

چו ְקְרְאָה שְּׁמִוּ יְהוּדְה וְתַּעֲמִי יִי עֵל בּוְ קָרָה שְׁמֵיה יְהוּדָה הַפַּעַם אוֹבֶה אָת־יְהוֹה עַל־ וַאָּעַרָה הָרָא וִמָּנָא אוֹדִי קֵּדָם And she conceived again, and bore a Tr refer of Tr respectived again, and bore a Tr refer of the Transfer of the Transfer of T

XXX לְנֹתְּׁלֶב וֹשְׁלַנֹּא בְוֹנֵלְ בַּאֹּנִלְיִנִי לְנִתְּלֶב וֹלַנִּאָנ בְנֵלְ בַּאָּנַנִינִי נשֹבֹא בִשִּׁלְ בַּּג לְאַ יֶּלְבַעְ נַשְׁזִּע בִשׁלְ אָבִּג לְאִ יְלְגַעִי بَاثِكُيُّ ٢:

نقك خدر_حُمُا: בַעַּהַר אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר־מָנַע

לנים וֹאִם־אַיוֹ מִתָּה אַנְכִי:

נִם_אַנכ׳, מִמֶּנֹּע: אֹבְיֹיִב וֹעֹבְיַ מֹּבְבֹּבֹבְיִּ וֹאִבֹּוֹיִ מִנְבְ לִוֹטִי שֹׁלִיִּב וֹאֹנֹא אֹבִבּי

كِيْمُ لِللَّهُ عَكُمُ لِللَّهُ خُرِيلًا يَقَطُلًا: * וַמִּמֶּן לְוָ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְּחָהָה וִיהַבִּת לִיה יָת בִּלְהָה צִּמְתַּה

נַתַּהַר בְּלְהָה נַתַּלֶּר לְיַנְעָלֵר בֵּן: נִעַּרִצְּה בִּלְהָה וּילֵידַה

בואָר שְׁמִוּ בֵּוֹ: מְּלֵה בֹּלְלְ, וּיִשְׁוֹ לְ, בֹּוֹ הַלְבַבוֹ בֹּלְוִיה וּתִב לְ, בַּר הַלְ בֹּוֹ

בוול בו שני לישקב: ל נַתְּיִר נַמְּלֶּד בְּלְנְוִה שִׁפְּתָת נִעִּיצִים עֹיִר וִיְלֵיִה בִּלְנְהָה

וֹלַמִּע מִלְמִּגַב:

וֹאִם לָא מֹוֹטֹא אֹלֹא: וּשַׂאָמֶר אֶלְ-וּעַּלִרְ עַבְּרִ-קָּי וּאָמָרָהְ לִּיַעָּלִר הַבּ לִי בְּנִין

וֹלְבַא צַמְמָּנִ: מן בום ין הקעו המנע המון נאַמר הַמוּי אַנִּי בַּגִּיא הַלָּא

נאטבני אַר אַנָא מַנַּהּ: ְּ נִתְּאְמֶר הַנְֶּּה אֲמֶתְי בְלְהָה בָּא נַאֲמָרַה הָא אַמְהִי בִּלְהָה

ַלְאָטַנּ וְעָאַל לְוָתַהַ יַעֲּלִבּ:

לַנֹגָּלִב בַּנ:

تَفْعِمُد خُتَامٍ فَأَثَرَ لِأَجْرِئِرَتِ أَرْضِ تَغْمَدُنَا خُتَامٍ فَرَدَ نُذَاهَا كَقَدَمٍ

קרת שְּמֵיה דְּוֹ:

אַלְיַטַּע גַּבְעַבָּי, בַּבְ טַּוֹּגוֹן

٢٠٤٥

'Give me children, or else I die.' her sister; and she said unto Jacob: XXX Jacob no children, Rachel envied And when Rachel saw that she bore

called his name Judah; and she left

praise the LORD.' Therefore she Illiw sint sid: 'This time will I

off bearing.

from thee the fruit of the womb?' God's stead, who hath withheld 2 against Rachel; and he said: 'Am I in And Jacob's anger was kindled

be builded up through her.' bear upon my knees, and I also may Bilhah, go in unto her; that she may And she said: 'Behold my maid

in unto her. handmaid to wife; and Jacob went And she gave him Bilhah her

Jacob a son. And Bilhah conceived, and bore

called she his name Dan. and hath given me a son.' Therefore 6 me, and hath also heard my voice, And Rachel said: God hath judged

second son. conceived again, and bore Jacob a And Bilhah Rachel's handmaid

ډرډ: הדברים רבה, ששלח הקב"ה גבריאל והביאו לפניו, וקרא לו שם זה, ונמן לו כ"ד ממנות כהונה, ועל שם שלוהו בממנות קראו

(35) הפעם אודה. שנעלמי יומר ממלקי, מעמס יש לי לסודומ:

וכי כך עשס אביך לאמך, וסלא המפלל עליה: מוחה אנכי. מכאן למי שאין לו בניס שמשוב כמת (ב"ר שם): (1) וחקנא רחל באחחה. קומס במעשיס סעוביס, ממרס, מלולי שלדקס ממני למ זכמס לבניס (ב"ר עמ, ו): הבה לי.

לי בניס, ממך מנע ולה ממני: (2) החחח. וכי במקומו לני: אשר מנע ממך. לם לומרם שלששם כלבל, לני ליני כלבל, לבל לל סיו לו בנים, לני יש

כנגד שרס, אמר לס, וקנמי סכניפס לרמס לבימס, אמרס לו אס סדבר סוס מעכב, סנס אממי: ואבנה גם אנכי ממנה. (3) על ברכי. כמרגומוואנא ארבי: ואבנה גם אנכי. מסוגס, אמרס לו, זקנך אברסס סיי לו בניס מסגר, ומגר ממניו

(9) דנני אלהים. דנניומייצניוזכני (צ"ר על, ז):

נטַלַבָּא הָּמִוּ נַפַּטַבְיּי: ו וֹפֹעַלְעֹּי מִם אָּעִעִי נִּם יָּכְלְעִי וַהַאָמָר דְהַלְ נַפְּתִּילֵי אֶלְהַיִּם

تَظَيْخُر: אָטִיהֵיב לִי וּלִבְר הָמִיה الدين الألم الألاية בֹאַטִׁעַלוּוּטִׁי בַּצָּלְוָטִי עַמֶּידִית נֹאַמֹנִע בֿבַע פֿבּגַע פֿבּנע וֹנִ

called his name Naphtali. sister, and have prevailed.' And she 8 wrestlings have I wrestled with my And Rachel said: 'With mighty

אָנִה לְיַנְּלֶב לְאָּמֶּר: וַהְקַּחֹ אֶת־זְלְפָּּׁה שִׁפְּחְהְה וַהְתֵּן יוְ־בָרַה יָה יִלְפָּה אַמְתַּה

וועבת ימה ליעלב לאחו: و (מְּנֵה אַ בֹאָּנִה פָּנִי עְּמְּנִדְה מִמְּנֵה מִנְּמִילִר מִמְּנִה מִנְּמִילִר מִיּבְּיִים מִּיִּים מִּיִּים מִּיִּים מִּנְיִים מִּיִּים מִּנְיִים מִיּים מִּנְיִים מִיּבְים מִּיִּים מִּיִּים מִּנְיִים מִּיִּים מִּנְים מִּיִּים מִינִים מִּיִּים מִינִים מִּיִּים מִּים מִּיִּים מִּיְּים מִּיְּים מִּיְּים מִּיְּים מִּיְים מִּיְים מִּיְּים מִּיְים מִּיְים מִּיְּים מִּיְים מִּיְּים מִּיְים מִּיְּים מִּיְּים מִּיְים מִּיְּים מִּיְּים מִּיְּים מִּים מִּיבְּים מִּיבְּים מִּיבְּים מְּיִּים מְּיִּים מְּים מִּיבְּים מְּיבְּים מְּיבְּים מְּיבְּים מְּיִּים מְּיִּים מְּיבְּים מְּיבְּים מְּיבְּים מְּיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְּיבְים מְיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְּיבְים מְיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מִּיבְים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְּיבּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבּים מְיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְּיבְּיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּיבְּים מְיבְּיבְּים מְיבְּים מְיבְּיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְיבְּים מְּיבְּים מְיבְּי

handmaid, and gave her to Jacob to 9 bearing, she took Zilpah her When Leah saw that she had left off

المُنْظِد الله ·· וַמַּלֶּד וּלְפָּּה שָׁפְּחָת לֵאָה וּילִידַת וּלְפָּה צַּמְתַּה דְּלֵאָה

לומלב בר:

Jacob a son. Prod Dismbash s'hsad haqliS bark

And Leah said: 'Fortune is come!'

And she called his name Gad.

<u> לַּגְּן וַטִּלְּנָא אָנַר־שָּׁמִוּ נְּדִּי</u> יי נשֹאַמֶּר כַאָּר (כֻ בַּיִר) לַ בַּאַ נֹאַמַנִע כָאָני אָטַא יָּב וּפַּבָרַע נִעַ

ײַ נַמַּבְּר וּלְפָּׁר שִׁפְּׁעַתְּ בְּאָּר בֵּן שִׁנִי וּיִלִידָת וּלְפָּר אַמְּמַה דְּלֵאָר שָׁמֵיה גָר:

Jacob a second son. And Zilpah Leah's handmaid bore

۲.4€:

וּאָמוֹבע באָר פּוּשְׁבָּּחָא הַוֹּע בר הנין ליעלב:

she called his name Asher. And Leah said: 'Happy am I! for the

דּלוֹנו וֹנִילִבֹא אָנוַ הָּמִוֹ אָהֶגוּ:

יקרת יָת שְׁמֵיה אָשֶׁר: לו אוו לכון וֹמַלְעוּנוֹי וֹמָוֹא daughters will call me happy.' And

אַלָּם אֶּלְבְלָאִנִי אַמִּוּוּ וַתַּאִמֶּר וָאַנְיִם, נְחָבוּוָן בְּלְבָאָנִי אָמָּנִיה כניעי וַיִּקְצָא דְּוּדְאִים בַּשְּׁבֶּה וַנְּבָא וְאַשְׁכַּה יַבְרוּחִין בְּחַקְלָא رَبْكُكُ لَهُرَبًا خَرَقًا كُمُركِ نَصْرَتُ الْهُلَامِ لَهُلَا خُرِقًا خُرِقًا نَمْكُ نَصْرًا

מביבא לבוב:

בְחֵל' אֶל־לֵאָה הְנִי־נָא לִּי נְצְּטָרַת רָחֵל לְלֵאָה הַבִּי בְּעֵּן ביים אָל־לַאָּה הְנִי־נָאַ

pray thee, of thy son's mandrakes. Rachel said to Leah: 'Give me, I them unto his mother Leah. Then mandrakes in the field, and brought wheat harvest, and found And Reuben went in the days of

(10) וחלד זלפה. בכולן נאמר סריון, מוץ מולפס, לפי שסימס במורס מכולן ומינוקם בשניס, ואין סריון ניכר בס, וכדי כלמומי: נפתלתי. נמקצלה מפלמי. ומדרש לגדה יש רצים, צלשון נוטריקון: הסכים על ידי. ואונקלוס מרגם לשון הפילה, כמו נפחולי אלהים נפחלמי, בקשוח החביבוח לפניו נחקבלמי ונחעחרתי ואני מפרשו לשון שַּקַשׁ וּפְּשַּׁלָּמֹל, ומעקשמי והפּנרמי פּנירוח ונפחולים הרבה למקום, להיוח שוה לאחוחי: - גם יבלחי. (8) נפחולי אלחים. מנחס בן סרוק פירש במחברם לַמִיד פָּמִיל, חבוריס מאח המקוס, נחחברתי עם אחוחי לוכוח לבניס.

שנולד מהדל כמו גדו אַילְבָה (דניחֹל ד, יאֹ), ולא ידעתי על מה נכחב חיבה אחח. דבר אחר למה נקראת חיבה אחם בגדו, כמו (II) בא גד. בא מול מוב, כמו גד גדי וסנוק לא (שבת סו:), ודומה לו שַעוֹרְכִיס לַבַּד שְׁלְמַן (ישעים סה, יא). ומדרש אגדם, לרמוח ליעקב נחנה לבן ללאה, שלא יבין שמכנימין לו אח לאה, שכך מנהגן, לימן שפחה הגדולה לגדולה והקענה לקענה:

ההפקר שלין אדם מקפיד בו: דודאים. שיגלי עשב הוא, ובלשון ישמעאל ישמי"ן (סנהדרין למ:): (14) בימי קציר חטים. להגיד שנהן של שנמים, שעת הקליר היה, ולה פשע ידו בגול להביה העים ושעורים, הלה דבר בגדת בי כשבאת אל שפחתי, כאיש שבגד באשת נעורים:

ַבְּגָּלְיַ נֻּתְּהַ הִּנְדְּאֵי ~~בְ~~וָּדְיּ נטֹאָמֶר בַבְּלְבֹן וֹחֶכַּב מֹמֵּבִ אַיִּשְׁי וְלְלְּעְוֹעִי זָּם אָעַרַיּוּדָאָי בְּנִי ਾਨ੍ਲੇਯੂਟ ਟ੍ਰੈਨ ਜ਼ਰ੍ਪੁਪੁਖ ਤਜ਼੍ਜ਼ਿਲ੍ਹ ਲੁਕਾ

בַּלַיְלָר הָוּא: בּבוב בּבוב מּמִּשׁ מֵנִינ אַנּבשׁ בּוֹבֹב בּבבונים בּבבו. אָלָן שַּׁדְוָא כֿוּ מִּלָּב מִּכֹּבׁשְׁילִי וֹאָמַנִע לָוֹעוּ עַוּמוָל אָנוּי פּוּ וַמַּצַא לֵאָה לְקְרָאהוֹ וַתֹּאמֶר וְנְפַקַה לֵאָה לְקַרָּמוּהַיה تزجع تقوَّد مَا لَاهَٰدُنِ خَقَدُدِ لَمُعَمِ تَقَوَد مَا لَاكُمْ عَدَفَهُم

تقري خيلاط جا بالمنهد: בּ וּיִשְׁמֵׁעִ אֶּלְנִיִּים אֶלְ־לֵאָה וַתְּחָר וְשִּבּיִלְ יִיָּ צִּלְוָתִּה דְּלֵאָה

נَשٰלַבֹא הֹּלֵו נֹהַהַלָּב: אָמֶבַלְנַטִּי שִפְּדָּהָי رَبِهُمُ لَا خُمِنَا هُمُ بَرَنَا هُمُ نِينَ فَهُدُرُا لِهُمُلِينَ مُجْفِدًا بُقِطَ إِنْ هَائِدًا

ځ*ټځ*ځ۳:

נִיםְקְרָא אָת־שָׁמִוּ זְבָּלְוּן: אַישָׁי בְּי־יָלַדְחָי לוֹ שִׁשְּׁר בְּנִים אָטֹי וַבְּר מוֹכְ חַפַּּמַם וּוְבְּבָנִי נַתַּאָמֶר לַאָּׁר וָבְּדָנִי אֶּלְתַיִם ו

ធុជ្ញក កុណ្តេះ

<u> מַלְּנְּ וֹלְנִינִוּ צַּלְּנִינִי</u> לכון וֹמְכוִר מֹמִוּבׁ לֹבִוּלְנֹא וֹלְבוּנִיוֹ, צַּלְבוֹ, וֹאֶמֹנִע בַּיבֹּ נים פֿגּלִי וְנִיפַּבִין אַבּ נִים ואָמִנע לַה הוְעָיר דּרְבָּרְהָּ

וּשְׁכֵּיב עַמַּה בְּבִילְיָא הוּא:

וֹמֹנִיאַט וּילִינַט לִימַּלָּד בַּנַ

לְאִימִ*וֹ* בְּינִיבִּינִע אַמִּעִּי, לְבַּמֶּלְ, וּפִּרָנִע

שְׁמֵיה וִשְּׁשִּׁכֶּר:

מְּטִיתַאֵּי לְיַגְּלֶב: وו נַמַּהַר עוֹד בֹאָה נַהַבֶּר בַּן־שִׁשְּׁי וְעַבִּיצִּה עוֹד בֹאָה וִיבֹידַה בַּר

וֹלְגוֹנוּ לְנוֹשׁ מִּשֹׁא בֹּנוֹן וּלֵבֶנוּ

מבוניש בבהלי לומי אני

לי חולק שֶׁב הָדֶא וְמֶּנָא יָהֵי

נאמנע לאָנע וֹעַד וֹנ יִנִינע

a sixth son to Jacob. And Leah conceived again, and bore

called his name Zebulun. have borne him six sons.' And she husband dwell with me, because I me with a good dowry; now will my And Leah said: 'God hath endowed

called his name Issachar.

my hire, because I gave my

that night.

son's mandrakes.'

handmaid to my husband. And she

And Leah said: 'God hath given me

she conceived, and bore Jacob a fifth

And God hearkened unto Leah, and

mandrakes.' And he lay with her hired thee with my son's

come in unto me; for I have surely meet him, and said: 'Thou must

the evening, and Leah went out to

And Jacob came from the field in

shall lie with thee to-night for thy

take away my son's mandrakes also?'

And Rachel said: 'Therefore he

my husband? and wouldest thou

matter that thou hast taken away

And she said unto her: 'Is it a small

And afterwards she bore a daughter, TÇT ; ÇTT ÇTÇZ ; ÇTT ÇTÇZ ; ÇTT ÇTÇZ ; ÇTT ÇTÇZ ; And called her name Dinah.

שמך הלילה. שלי סימס שכיבת לילס זו, ואני נותנס לך תחת דודאי בנך. ולפי שולולס במשכב סלדיק, לא וכתס לסקבר עמו (15) ולקחת גם את דודאי בני. בממיס, ולעשות עוד ואת, ליקח גם את דודאי בני. בממיס, ולעשות עוד ואת, ליקח גם את דודאי

(16) שבר שברחיך. נממי לרמל שכרס: בלילה הוא. סקנ"ס מייעו, שילה משס יששכר (נדס לה.): (5"(45, 4):

יָת שְׁמֵיה זְבוּלוּן:

(עד) וישמע אלהים אל לאה. שסימס מממוס וממזרם לסרנות שנעיס:

שיש לי בניס כנגד כל נשיו: (02) זבד טוב. כמרגומו: יזבלני. לשון בֵּימ וְבֻלֹּ, סירבריי"ל בלע"ו, בים מדור, מעמס לא מסא עיקר דירמו אלא עמי,

מניו ונספך לנקבם: (IS) דינה. פירשו רבומינו (ברכום ס.), שדנה לאה דין בעלמה, אם זה זכר, לא מהא רמל אמומי כאחת השפחות, והמפללה

॒ । ंद्रीधः אַלְיהָ אֶלְהִים וַיִּפְּמָּח אָתַ וְקַבָּיל צְלוֹתַה יָיָ וִיתַב לַה בח ניוְכְּר אֶלְהָיִם אָת־רָחֵלְ נִיּשְׁמָע וְשְּאַלְ דִּיּכְרָנִה דְּרָחֵלְ בֶּוֹרָם יִיָּ

her womb. 22 God hearkened to her, and opened And God remembered Rachel, and

אֶלְהַים אֶתַהַבֶּבֶּהָי: ⁵² [טַּבַר נַיַּבַלָּר בַּוֹ וַשַּאָמֶר אָסָר וֹמָדִי וֹלְינִי בַּר נַאָּמָרַי

בְּנָשׁ וְיָ יָתְ חִסְּדְיִי:

reproach. and said: 'God hath taken away my And she conceived, and bore a son,

And she called his name Joseph,

יפָף יִהְנָה לֵי בֵּן אַחֵר: ליז וְשִׁלְּבֵׁא אָעַרַ אָמִר יִמָּף לַאֵּעָר יִקְרָה יָה שָׁמֵיה יוֹסָף לְמֵיעַר יִּ

יוסיף ין לי בר אָקָרָן:

25 had borne Joseph, that Jacob said And it came to pass, when Kachel another son.' saying: 'The Lord add to me

نځ×ڶڴڔ: مَجْتِرْ لَهُٰٓذُجُٰتِ هُجِـضَائِرُ لَهُتُكَ خُمِّنَاتِ بَغِمَاتِ بَغِمَاتِ بَغِمَاتِ بَغِمَاتِ بَغِمَاتِهِ بَ ¿כּ יוֹמֶךְ וַיְּאַמֶּר יַשְּׁלְרַ אֶלְ־לְבְּוֹ וַאַּמַר יַעְּלְבָּוֹ שִׁלְּחַנִי וּגְיֵי כֹּאֹמֶה יִלְגַי בְׁיִבְי בְּיִבְי בְּיִבִי בְּיִבִי בְּיִבִי בְּיִבִי בְּיִבִי בְּיִבִי בְּיִבִי בְּיִבִי

Give me my wives and my children to my country. may go unto mine own place, and unto Laban: 'Send me away, that I

بتانانا: אַטַּׁע וֹבְאָטֹ אָטַ הַּכְבָעוֹנוֹ, אָהָב וֹבַאָּטֹ וֹטַ פּוּלְטַוֹנוּ צַּפַּלְטִטֹּב: عَ مُحَلِّنَ هُنَا خَتَا لَمُرَخُبِ كَرَ نُعَادِ خُسِياً لَمُنَادِمٍ كُلَّا هَنْ שׁלֵּיִר אָּטַ לָּהָּגְּ וֹאָטַ וֹלְבָּיִ, אַּהְּבַ בִּדְ זִׁטְ לָהָּגִּ וֹנִטְ בָּנִגְּ צִּפְּבְטִינִי

have observed the signs, and the I won II' :mid otnu biss nsds. I bnA

wherewith I have served thee.'

me go; for thou knowest my service 26 for whom I have served thee, and let

بْلائِد جَرْحُكِكِ اللهِ דוֹן בְּמֵּנְנִיׁ נְעַמְשׁׁיִּגְ נִוֹּבְּבְבְרֵנִי, אָמֶּכּטִיִּעִ בַּטִּמְוֹ בָּמֵּנִיּנִי נִּטְּמִיָּ ^{עַ} נּיִּאָמֶר אָלְיִן לְּלְּוֹ אִם זָּאָ מִּלֵּאִטִּי. נֹאָמָר לִיִּע לְבֹּוֹ אִם בֹּמֹּוּ

ילבלי וו לבולב:

LORD hath blessed me for thy sake.' I—səyə əniri in thine eyes—I

- نَكُتُلاً: and I will give it.' And he said: 'Appoint me thy wages, 'Appoint ממישי וַיּאַבַוָּר
- שלא מלה לבה לקחמה לו ונמבהלה: שמא יגרשנה יעקב לפי שאין לה בנים, ואף עשו הרשע כך עלה בלבו כששמע שאין לה בנים. הוא שייםד הפייע, האדמון כבע (בב) וייבור אלהים את החל. זכר לם שממרם מימנים לאמומם (צ"ר עג, ד), ושסימה מליכה שלא מעלה בגורלו של עשו,
- של עשר סרשע. ואגדס, כל ומן שאין לאשס בן, אין לס במי למלום פרחונס, משיש לס בן חולס בו, מי שבר כלי וס, בנך, מי אכל "ד, מו), וִיכָּהַדְּ לֹחׁ בַּּקְּבַּף (ישעיה ס, כֹ), לחֹ יממן: - חרפחי. שהיימי לחרפה שחיני שקרה, והיו חומרים עלי שחעלה לחלקר (23) אסף. הכניםה במקום שלא מראה, וכן שַׁמְף מֶרְפְּמֵנוּ (ישעיה ד, א), וְלֹא יֵמְשֵׁף הַצַּיְמָה (שמוח ע, יע), מְׁמִפּוּ נָגְהָה (יואל
- (44) יסף ה׳ לי בן אחר. יודעם הימה בנבולה, שלין יעקב עמיד להעמיד ללל שנים עשר שבמים, למרה, יהי רצון שלומו מלנים ללו, בנך:
- (עובדים א, יח), אש בלא לסבה אינו שולט למרחוק, משנולד יוסף, בטח יעקב בסקב"ה ורלס לשוב: (as) כאשר ילדה רחל את יוסף. משנולד שמנו של עשו, שנחמר וְסָיָס בֵּיִמ יַשַּׁקֹב הַבִּימ יוֹשֵף בֶּקְבָּס וּבֵּימ שַּׁשִׁו לְקַשׁ שסוא עמיד לסעמיד, יסא ממני, לכך לא נמפללה אלא על בן אחר:
- (26) חנה את נשי וגרי. מיני רולה ללמת כי מס ברשות:
- (קב) נחשחי. מנחש סייחי, נסיחי בנחוש שלי שעל ידך באס לי ברכה, כשבאם לכאן לא סיו לי בניס, שנאמר וְסִנֶּס רֶמֵל בִּמּוֹ
- בַּקָּס עָס קַנְּקוֹ, חַפּשׁר יש לו בניס וסוח שולח בתו חֹלל סרועיס, ועכשיו היו לו בניס, שנחמר וַיִּשְׁמַע הָת דְּבְּרֵי בְּנַי לְבָּוִ:
- (82) נקבה שכרך. כמרגומו פרים מגרך:

- خرط لا لاناد: אָהֶהַר הְּבּוֹטִיף וֹאָני אָהֵר חַנֵין בּפֹּלְטִּטִּר וֹנִים בּחַנִים בּמִּירָבּ
- אָנְבֹו לִבוּעוֹנ: خُلَائِمٌ، لَمَضِّد مُنَّدٌ، كَمُّمُّد تَهِ خَلَاحٌ، نَحْمَا مُقَاضَد مَمُّدُنَا مِل ه (וּיִפְּרָא לְרֶב וֹלְבַּבֶּב יְעִוֹנָנ אִשִּׁנֵ יִשְׁפַוּ יִשְׁפַּרָא לִבְרָב וֹלְבַּבָּב יְעִוֹנָנ אִשְׁנֵּ בְּג מִׁמַסְ אֵּמֶבְ בִיֹנְיִנ לְנַבְ לְבַּבֹּנִ אָבֵר וֹמִגִר בַּנִוֹנִנ לְנַבְ צֵּבִרִּנִי
- אָבְעָה צְאַנְהָ אָשְׁבְּיִבּי מְּעְּמִיר לְּיִ תַּבְּבֶר תַּנְּיִר אָמִּיבְר מַעְּבִיר לִי פְּתְּנְמָא תָבֵין צַּתִּיב והמר לא המון לי מגיעה אם ישמר לא המין לי מדעם אם וּגְאָמֶׁר מָּה אָמֶּן לָדְּ וּגְאַמֶּר וֹאָמַר מָא אָמֵּין לָבּ וֹאָמַר
- בְּעִּנִים וְבִינִב שְׁכְּבֵוּי: שֶּׁעַ עִּים בַּבְּשְּׁבִים וְשָּׁלָנָא וְנָקֹעַ ^{25} משְּׁם בְּלְ־שָּׁהוּ נָקָד וְשְּׁלִּיּא וְבְלְ אַמְבֶּר בְּבֶּלְ_אַאָּוֹבְ עַיְּנִם עַסְר אָמִבּר בִּבָּלְ מִּלְנַ יִנְמָא צֵּיוֹ
- אַמָּב אַנְיָנוּ וֹלֵב וֹמֹלָנא בֿמֹנָנם בּבְ בִּי־מָבָוֹאַ עַּל־שְׂבָרָי לְפָּנָיִף בָּל וֹמֹּלְטִׁעַ בּּׁגְ בַּגַעִּי, בְּנִוֹם מִּטְוֹעַ וִטַסְׁבֵיגַ הַּכְּגִּ זְבִּוּטַ, בַּנִוֹם מִטַּב
- נוום פּבּמְּבִום יֹנוּב וּנִא אָטַׁנִ:
- ٠٤ ١٤٪ ١٤٪ خيا تيا كه إير ج٢ چيا

- וַנְאָמֶר אֵלֶיו אַמְּוֹר יָדַעְמְקְ אָר וַאֲמַר לִיה אַהְ יָדְעָהְ יָת
- אָלא לְבָּיִהָי:
- אָבְתְּי עְּלָבְ אָשָׁבִי:
- ניהי אַגרי: באטבוא ונמור ורקוע בעני בעוני וובלות וכל XUL אַהְרִי מִתַּמָּן כָּלְ אָמָּר נְמִוָר
- בְּעִינִי מִישְׁים בְּאַמֶּבוֹא נְּוֹבְא כל דליוזיה נמור ורקיע אָבוּ שׁומוּלְ מַלְ אַּנִבוּ בַּוֹבְמַבַּ
- خفكثيك: נאֹמֹר לְבֹּן בַּנִם לְנִי יָנִיי

- how thy cattle have fared with me. 29 knowest how I have served thee, and And he said unto him: Thou
- mine own house also?' And now when shall I provide for blessed thee whithersoever I turned. abundantly; and the Lord hath before I came, and it hath increased For it was little which thou hadst
- thy flock and keep it. this thing for me, I will again feed not give me aught; if thou wilt do thee?' And Jacob said: 'Thou shalt And he said: 'What shall I give
- goats; and of such shall be my hire. spotted and speckled among the dark one among the sheep, and the speckled and spotted one, and every to-day, removing from thence every I will pass through all thy flock
- counted stolen.' that if found with me shall be goats, and dark among the sheep, speckled and spotted among the is before thee: every one that is not 33 shalt come to look over my hire that against me hereafter, when thou So shall my righteousness witness
- might be according to thy word.' And Laban said: 'Behold, would it
- (92) ואח אשר היה מקנך אחי. את השבון מעוע מקנך שבא לידי מתהלה כמה היו:
- מושם גם אני ממסם לפמכן, וזכו גם: בְּבַנְּבֶי (שופּמיס ח, ה). הבחים עמי: - גם אנבי לביחי. ללורך ביחי, עכשיו חיין עושין ללרכי אלה בני, ולריך (הני) להיוח (30) לרגלי. עס רגלי, בשביל ביחת רגלי בחת חללך הברכה (ב"ר עג, ח), כמו קעָם חֻשֶׁר בְּרַגְלֶיךְ (שמות יח, ח). לְעָם חֲשֶׁר
- מכטן וטילך: לי על סנולדים מעמס, אלו סיו שם מממלס, ועוד, שלא מאמר לי על ידי סוכרים שקן נקודים ועלואים, מלדנה הנקצות דוגממן ולהבא נקודים ועלואים בעזים ושחומים בכשבים יהיו שלי, ואותן שישון עכשיו, הפרש מהם והפקידם ביד בניך, שלא מאמר שמוס דומס לאדוס כוש"ו בלע"ו, לשון משנס, שמממימ ונמלאם לבנס, לענין המבואה: - והיה שברי. אומן שיולדו מכאן (28) נקד. מנומר בחברבורות דקות כמו נקודות, פונער"ה בלע"ו: שלוא. לעון עלהים, חברבורות רחבות: חום.
- בעדרי כי אֿס נקידיס ועלואיס, וכל שממלא בקן שאינו נקוד או עלוא או מוס, בידוע שגנבמיו לך, ובגניבק הוא שרוי אללי: (33) וענחה בי וגוי. אס ממשדני שאני נועל מעלך כלוס, מענה בי לדקמי, כי מבוא לדקמי ומעיד על שכרי לפניך, שלא ממלא
- (46) הן. לשון קבלם דבריס: לו יהי בדברך. סלולי שמחפון בכך:

בּבּמבׁים ניפֿן בִּיִגַבּנִיי: בֻּלְ אֲשֶׁר־לְבְןֹ בֹּוֹ וְכְלִ-חָוּם בֵּיה וְכָל דִּשְׁחוֹם בְּאִמְּרֵיָּא ינּ בְּעְׁהַבְּיִבּ וְהַשְּׁלְאִים וְאָה בְּלִ דְּיִנְלָּיָּא וּרְקוֹעַיָּא וְנְהֹוֹ בְּלִ עִיּיַּא ַנְיָּסַר בַּיּוֹם הַהֹוּא אָת־הַמְּיָשִׁים וְאַנְּדִי בְּיוֹמָא הַהוּא יָת מֵישִׁיָּא

לבו הניקרת: יבין יעקר ויעקב רעה אח־צאן ביייהי יבין יעקב ויעקב רעי וּנְּאָם בְּבֵב אָלַאֵּט וֹמִים בּוּנִי וֹאָוּי מַהְלַך הָלְמָא יוֹמִין

خُرُبِين مَنْ مَا مِنْ جُلَّا يُمُد مَنِ خيدًا عَذُهَا عَدَلَا عَذِينًا عَذِينًا دد الإسابة لمُنا المُحَمَّر فتار فَجُرِب تَصْرَبا بيُرِس لِيهُ اللهُ الل تنظب كِن تَقَرِّد مَكْم خِكْثُك كِن فَرُقَيْد خِنْكَ تَقَرِّد نَقَرِّد لَافْدِيا لِحَدَّلًا

口以が עַבּאָן וּיִּטַמְנִי בְּבְאָּן לִאָּמִינִי: קבאן הַצָּאוּ לִשְׁתּוֹת לָּוֹכַח

וטְלְאֵים:

עַנְּקְבְּיִנִי וְעַמְּלְאָנִי נְמִנְנִימָא נְּבְלִנְמִּמֹא בָּלְ בְּעִינִנִי

נו מַנְא בְּלַבָּוֹ בַּאָמִשְׁאַבָּא:

חינר דְּעַל חָשְׁרַיָּא:

خظخخيبا لحفثه بمنتقفا אַנור דַאָּנוֹן מִנָא לִמְמָּנוּ ניצג אָח־הַמַּקְלּוֹה אָשֶׁר פַּצֵּל וִדִּעִיץ יָה חָשְׁרָיָּא דְּקּלִיף

ושׁלְבוֹן עַבְּאָן הֹפֹבּים וֹפֹבִים וֹלִבְיִם הֹלִיגִן הֹלָאָ בִּינְלָן לִמְנִבוּן אָלְעַבְעַּמְלֵלְנָע נְאָטִנְעַמָּא άţΧ במימיהון למשמי:

> gave them into the hand of his sons. dark ones among the sheep, and one that had white in it, and all the were speckled and spotted, every 35 spotted, and all the she-goats that he-goats that were streaked and And he removed that day the

Jacob fed the rest of Laban's flocks. betwixt himself and Jacob. And And he set three days' journey

appear which was in the rods. streaks in them, making the white the plane-tree; and peeled white $_{\rm 37}$ $\,$ poplar, and of the almond and of And Jacob took him rods of fresh

they conceived when they came to where the flocks came to drink; and gutters in the watering-troughs peeled over against the flocks in the

And he set the rods which he had

and spotted. brought forth streaked, speckled, sight of the rods, and the flocks And the flocks conceived at the

- ויהן. לבן ביר בניו: (פצ) ויסר. לגן ביוס ססוא וגוי: החישים. עויס וכריס: כל אשר לבן בו. כל אשר סימס בו מברבורות לבנות:
- (98) הנותרות. סרעועות שבקן, סמולות וסעקרות שמינן מלה שירים, מומן מתר לו:
- (פו) מקל לבנה. ען הים, ושמו לבנה, כמה דהימה, הַהַה שַּלְיוֹן וְלְבְּנֶה (הושע ד, יג), והומר הני הוה שקורין ערימב"ל שהיה
- ונדקם קובל שקו בעולום שלקול: בלע"ו: פצלות. קלופיס קלופיס, שסיס עושסו מנומר: מחשף הלבן. גלוי לוצן של מקל, כשסיס קולפו, סיס נראס לבן: לח. כשסום רמוב: ולוז. ועוד לקם מקל לוז, ען שגדלין בו מגוזים דקים, קולדר"י בלע"ו: וערמון. קשמיי"ר
- ווסו ויממנס וגו'. (ור"ל במיבס זו סממברו לשון זכר ונקבס כמ"ש סרמב"ע): לאחורים, וסוכר כופעס, ויולדם כיולא פו (פ"ר עג, י). רפי אושעיא אומר, סמיס נעשין ורע פמעיסן ולא סיו לריכות לוכר, ברסעים אשר מבאן הצאן לשמות, שם הציג המקלות לנכת הצאן: דירומנה וגור. הבהמה רואה את המקלות והיא נרתעת דעלס, אלא שמקלר אמלעומי: - ברהמים. במרולות סמים בבריכות סעעויות בארן לסעקות עם סלאן: - אשר חבאן וגור. (85) ויצג. מרגומו ודעין, לשון מחיבה, ונעילה היא בלשון ארמים, והרבה יש בגמ' דלה ושלפה, דן ביה מידי, דלה כמו
- (95) אל המקלות. אל מראות המקלות: עקודים. משונים במקום עקידתן, הם קרשולי ידיהם ורגליהם:

לבַּדְי וְלָאִ שְּׁטֵּם עַּלְ־עָאוֹ לְבֶּוֹ: עְּרֵיבְנֵּיוֹ עָם עְּנָא דְּלְבָּוֹ: בּׁגּאַן לְבַּוֹן וֹיֹחֶטַ לְוָ הֹּבוֹנִים 아 흑ӷ. 교충청! 청숙_효섭도 [숙소_마다 إترجَهْجرت تبعَرِيه يَهْجَدُ يَنْهَا

خَيَنَظُونَا خَمَظُكُمُ بِيَانًا خُيْنًا لِمُعْلَمُ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ עמַלְלָוִת לְמִינֵי עַצִּאָן בְּרְתְמִים די הַמְקִּשְׁרוֹת וְשָּׁם יַעֲקַב אָת־ 口がお

للمُهُون لِمُحَالًا للسَّاهُدُاتِ للسَّارَةِ لِمَا يَحَدَدُنَهُ السَّامُ ا بختية المراجع المراجع

۲.4€ الت

וּגְמַלִים נְחֲמֹרֵים: לו צַאן רַבְּוּת וּשְׁפְּחוֹת וַעֲבְּרָׁים וַהַוּוֹ לֵיהִ עָאוֹ סִּנִּאָן וְאַמְּהָוֹן ניפְרָץ הָאָישׁ מְצָּר מְצָּר נְיָהִר

עַשְּׁה אָת בְּל־הַכְּבָד הַזֶּה: אַמְּוֹר לְאַבְינוּ וּמִאַּמְוֹר לְאַבְינוּ וּבְלְאַבוּנִא נִמִּצִּלְאַבוּנִא פֿנָא נִינ ייאקר לְקַּוֹם וֹהַּלְבְר אֵט בְּלִי בְּאַמְר לְקָּוֹם וֹהַלְבְר אֵט בְּלִי בְּאַמְרוּן נְסִיב יָנִהְּלִבְר נִי בְּלִ וּהְּמָת אָּעַ גַּבְינוֹ, בַּדְּוֹ בְבָּלוֹ וּהְמִת זֹע פּטַוֹמוּ, בַּנוֹ, לְבָּוֹ

אַנְנָנִי מְמֵּוְ כִּטְמָוִל מִּלְמִּוִם: י נגרא נגלב אט פֿנג לְבוֹ וֹשׁנֹי נִשְׁנֹא נֹהַלָּב נִטְ סִבר אָפָּג לְבוֹ

إلى برقال: هُجِ هُدُا هُدِيثَانَ يَجْمِيحَانُكُ لَهُ خُلُنُكُ الْمُ נּגְאמֶר יְהְוֹתְ אֶלְנִהְלֵּבְ הָּוּב נֹאָמָר יִיְ לְזְהַלְבִ שוּב לְאָרַמ

> ליה עדורן בלחודוהי ולא בהשנם להלא בללו והוי לבות מלא לכ צבונוכ ולכ נאמניא אפריש יעלב ויהב

> לַיַּהְמִיהָהוֹן בְּחָשְׁרַיָּא: שׁמֹבוֹא לַמֹנוֹ מֹלֹא בֹּבֹמוֹא מְבַבְּבְרָהָא וּמְהָהֵוּ נִהְּלָב נִים ובו לכל מבו במטובמו מלא

۲.44 را⊏:

بنقله لأختم حنته حنته

لمَخْدَرا لِتَمْخِرا يَكُمُّدُرا:

בֿל נְבְסָנָא הָאָלָּין:

וֹבֹא בוּנוֹנוּן מֹמֵנִי כַּמֹאָנַמֹבִי

all that was our father's; and of that sons, saying: Jacob hath taken away

And Jacob beheld the countenance gotten all this wealth.'

toward him as beforetime. of Laban, and, behold, it was not

which was our father's hath he

and camels and asses.

43 and had large flocks, and

And he heard the words of Laban's

maid-servants and men-servants,

And the man increased exceedingly,

Laban's, and the stronger Jacob's.

put them not in; so the feebler were

but when the flock were feeble, he

they might conceive among the

eyes of the flock in the gutters, that

that Jacob laid the rods before the

stronger of the flock did conceive,

unto Laban's flock.

And it came to pass, whensoever the

own droves apart, and put them not

in the flock of Laban—and put his

toward the streaked and all the dark

And Jacob separated the lambs—he

also set the faces of the flocks

IXXX

with thee.' and to thy kindred; and I will be 3 Return unto the land of thy fathers, And the LORD said unto Jacob:

השקודים, ואל כל מוס שמלא בלאן לבן: וישה לו עדרים. כמו שפירשמי: שעדר העקוד לפני הלאן, ופני הלאן ההולכות אחריהם לופות אליהם, והו שנאמר ויתן פני הלאן אל עקוד, שהיו פני הלאן אל (0+) והכשבים הפריד יעקב. סגולדיס עקודיס נקודיס, סצדילוספריש לעלמן, ועשס אומן עדר עדר לצדו, וסוליך אומו

שַּׁמְשֶׁב שַּׁמִּן מִוּמוֹ הַמִּמקשרוֹם יִמֹד לִמִּהַר עַנוּרוֹ: (I+) המקשרות. כמרגומו סבכירוח, ולין לו עד במקרל. ומנחס חברו עס שְׁמִימֹפֶל בַּקשְׁרִיס (שמולל־ב עו, לל). וַיְּמִי

כסום, כלומר ממעמפום בעורן ולמרן, ואינן ממאוום להמיימס על ידי הזכריס: (ב+) ובהעטיף. לשון אימור, כמרגומו וצלקישות. ומומס מצרו עס סַמַּמַלְנוֹת סַמַּעַטְפּוֹת (ישעיה ג, כצ), לשון עמיפת

(14) צאן רבוח. פרומורנוממשמר למן: ושפחוח ועבדים. מוכר לאנו גדמים יקריס, ולוקח לו כל מלס:

מומבו בסעדה:

ימוביו:

(I) משה. כנם, כמו ויַשַ מַיִּלְ וַיַּךְ מֶּח עַמְלֵהְ (שמוחל-הֹיד, מה):

(3) שוב אל ארץ אבוחיך. ושם אסיס עמך, אכל בעודך מחובר לממל, אי אפשר להשרוח שכינחי עליך:

- نزِرْكِم بَاشِيْن كِرَاءِكِرَا: וֹהְמְלֵּט וֹהֹּלֶב וֹנִלוֹנֹא לְנִטֹלְ וְהִּלְט וֹהֹלֵב וֹנֹלֹנֹא לְנִטֹלְ
- מְּלְמָּׁם וֹאַלְנֵוֹ אָּלָוּ עַוֹנִע מִּמָּבוּי: פׁנֹג אַבּיכוּן בּגַיבּגנוּנוּ אַבְּג בּטַמָּבְ אָפָּג אַבוּכוּן אָבָג בְיִטִנּנּן מִמָּג , וַיַּאמֶר לְּהֶוֹ רֹאֶה אָנֹכִי אָת־
- הַבְּרְהָי אָנַרְאָבִיקָן: 9 لَمُعَالَد نَـمَثا كَ. خَدْر حِبَ، لَمَعَال نَـمَعَال مُحَدِّ تَارِخ، Yuq he kuom that with all my power.
- אָלְיִים לְחָרֵע עִּמְּדִי: מּמְּבְּׁבְּעִי הַמְּנִים וְלְאַבְיִנְילֵנִי אַנְּבִי, הַּסַב וּמָּנִוּ וְלְאַ הַּבְּשִׁיִּ
- *₹₫₺.*□: יה שְּבֶּרֶף וְיִלְרָוּ בְּלְ־הַצְּאוֹ יהֵי אַנְּרָף וִילִידָן בְּלִ עָּנָא נְקְהֵים וְאָם־בָּה יאַמָּר עַקְּדִים וְאָם בְּבֵין הַנָה אָמָר רְגוֹלִין ه هُٰڎَبُك لَّذُكُنُه خُرِـلَاهُ * هُٰذُك نَرَبِنًا خُرِ مُثْهُ ثَصِينًا אַם בָּר יאַמַּר וָקְדִּים יִהְיָה אָם בְּדֵין הַנָּה אָמַר נְמִיּרִין יָהִי
- رَنْتُا _ كَرِنَ י נוּגַּלְ אֶּבְעַנוּם אֶעַבַּמִלְנִינִ אֶבוּכֵם וֹאָפַבוּתְ וּוֹ מוֹ בֹּתִּנִּא בּאָבוּכִוּן
- לטבים ילבדים: הַמְלֵים מַלְ־הַצָּאָן מֶּלֵדִים יי נְאָרֶא בַּחַלְיִם וְהַנָּה הָעַמְּהִים יוִקפּיה עַינִי וַחָזִיה בְּחָלְשָׁא וَגُكِد خُمْكِ يَكُم كَهِمْ لَمُشْمُ مُنَذُرُ يَكُرُكُ خُمْدًا لِمُعْرَبُكُمْ مُثْمُ
- בּחַלִים וֹמַלִּב וֹאָמָר הַנֵּנִי: יי וּנְאַמָּר אָלָוּ מַלְאַּנִי בּוֹאֶלְנִים וֹאָמָר לְיִ מּלְאָכֹא בּיִי בְּטַלְמָא

- ילְלָאָר לְחַלְלָא לְוֹת מֹנִיה:
- באַלא בוֹנִר בְּסַעַּרֵי: בְּמֵאְטַמְלִי וּמִדְּקַמּוְהִי וֹאַלְבִיהִי נְאָמֶר לְהוֹן חָזֵי אֲנָא יָת סְבָר
- פַּלְחִית יָת אֲבוּכוֹן:
- װ֡ לִאַבְאַמָא מֹפֹ*ו*: ⁴ נֹאֶבׁיכֹּן בַנֹטִבְ בְּּי וֹטִםׁבְוֹב אָטַ נֹאָבוּכִוּן הַפּֿר בִּי וֹאַהָּנִי זִּי
- الدارادا:
  - - bore all the flock streaked. streaked shall be thy wages; then speckled; and if he said thus: The 8 be thy wages; then all the flock bore If he said thus: The speckled shall

but God suffered him not to hurt 7 and changed my wages ten times;

And your father hath mocked me,

God of my father hath been with

toward me as beforetime; but the

father's countenance, that it is not

and said unto them: 'I see your

and Leah to the field unto his flock,

And Jacob sent and called Rachel

I have served your father.

- cattle of your father, and given them Thus God hath taken away the
- speckled, and grizzled. upon the flock were streaked, behold, the he-goats which leaped mine eyes, and saw in a dream, and, the flock conceived, that I lifted up And it came to pass at the time that
- Here am I. in the dream: Jacob; and I said: And the angel of God said unto me
- של לאס מודים בדבר, שסרי בועו ובים דינו משבט יסודס אומרים, פְרָמֵל וְּרָגֶּלְטְׁס מֲשֶׁר בָּנוּ שְׁמֵּיטֶן וגוי, סקדימו רָחל ללחַס: (+) ויקרא לרחל וללאה. לרמל ממלס ולמר כך לללס, שסיל סימס עקרם סבים, שבשבילס נודווג יעקב עס לבן, ולף בניס

וֹהַלב וֹאַמַבוּנע בַאַנָּא:

ביולין נמורין יפּצִיחין:

ابلت خب

וֹבֹא שׁנְהֵּגֹא בַּסְלְצִוּן הַּכְ הֹֹנֹא

- פתעים: (ד) עשרח מנים. אין מוניס פחוח מעשרס: מנים. לשון סכוס כלל סחשבון, וסן עשיריום, למדנו שסחליף חנאו מאס
- ומברבורום שלו פסומה ומפולשם מזו אל זו, (ם"א מזן אל זן), ואין לי להביא עד מן המקרא: ביד בני לבן, לעדר שביד יעקב (ב"ר עג, יד): וברדים. מרגומו ופלימין, פייש"ר בלע"ו, מוט של לבן מקיף אֿם גופו מביב, (10) והגה העתודים. אף על פי שהבדילם לבן כולם שלא ימעברו הלאן דוגממן, היו המלאכים מביאין אומן מעדר הממור

מֿפֿבּׁנִם וֹפֿצַנִם וּבֹבצַנִם בָּנ בִינְלָנן וֹמְנָבוֹן וּפַבּּנִטָּוֹן אָבַוּ בּוּ בֶּלְ עַׁמְעַוֹּיִם עַּלְיִם מַּלְ עַקּאָן בָּלְ עַיִּשִּיָּא דְּסְלְּקִין עַלְ עָנָאַ וַיֹּאִמֶּר שָּׁאַ־נְּאַ מֵינֶנְיךְּ וּרְאֵדוֹ וַאֲמַר זְּקוּף בְּעַן עֵינָךְ וַחָזִי

speckled, and grizzled; for I have upon the flock are streaked, and see, all the he-goats which leap And he said: Lift up now thine eyes,

seen all that Laban doeth unto thee.

לום פול מו אנהא בנא נטוב בפומטא פנה טפו פנם לה בּ מְּם מִבּּּלְנִי אַמְּנִ דְּנִנְיִם לְּיִ מִּם בּבִּית צִּלְ בַּמְמָּוֹשָׂאַ שַּׁמָּן לַמָּאַ ݣْرْدْ، لْݣْݣْرْ ݣْدْسْ خْرْدْ مْرْمْلْكْ خْرْدْ، خْرْلْد خْرْدْ، خْرْكْ

nativity. and return unto the land of thy arise, get thee out from this land, didst vow a vow unto Me. Now didst anoint a pillar, where thou I am the God of Beth-el, where thou

בּיְאָנ וֹמִיר אֶּלְ־אֶבֶץ מִוּלְדְמֵּף: לַאֶּרַע יַלְּדְיִּהָף: נָבֶר עַמְּה קִּים צֵא מִן־הָצָבֶין

הַעָּוֹר לֶנֵנִי הַלֶּלְ וְנַחֲלֶר בְּבֵּית לֵיה הַעּוֹר לַנָּא חוּלְלִּ וְאַּחְסָנָא

father's house? portion or inheritance for us in our 14 said unto him: 'Is there yet any And Rachel and Leah answered and

ני הַלַוּא נְבְּרְיָנְית נָחְשָׁבְנִוּ לֵוֹ בֵּי הַלְא נִיכְרָאָן אָחְחַשְּׁבְנָא לִיה אַבֶּינוּ:

hath also quite devoured our price. strangers? for he hath sold us, and Are we not accounted by him

מֹבֹנוֹנוּ וֹגְאָכֹלְ זַּם־אַבוֹנְלְ אָנִי אָנִר זַּבְּנִוֹא וֹאָכֹלְ אַנַ מִנִּבְלְ זָּנִי

ענאַ מאַבולא בּילַלָא הוא וָדְבָּעָלָא בּׁנ בְּלְ עִׁמְּמֵּר אַֹמְּר עִבּּגל אָנִי כִּלְ מִּנִעְּנִא צַאַפּׁנִיִּמְ וֹיִ

whatsoever God hath said unto thee, ours and our children's. Now then, taken away from our father, that is For all the riches which God hath

هِرَبَره هِرُبَ لِإِشَاءَ بَرَحُتُرُدُ لِمُشِد جَرٍ كُيُّهُد غُمُّد بَحُمَا حَرَ يَغُمُد لِذُ كُلِهُ مُحَدِيد: ³¹ אֵלְהִים מְאַבְינוּ לְנוּ

לְּמִנְעִי מַּלְ זַּמְלְיָא:

and his wives upon the camels; Then Jacob rose up, and set his sons

לַּאָּנו מַּלְ־הַגְּמַלְים: عم، رزيم ريون ريون هي جور فيرا زيم ارم المحر برود ارم بيد ازيم

וֹאַטַׁל אַבוּנִי, לַאַּבְׁהָא צַּכְּוֹהַן: káta tall äto jalul jtu كثرتيك يخظع قيطيك أكثرتيك וֹבַבַּב וֹנו כַּלְ נִּינוּוָנִי וֹוֹנו כַּלְ

father unto the land of Canaan. Paddan-aram, to go to Isaac his which he had gathered in gathered, the cattle of his getting, and all his substance which he had and he carried away all his cattle,

אָבְוֹגִּעֹׁ אַבוֹת אַבַּוֹת בַּוֹנִתְי אַמָּר בַכַּמ בָּפַבַּן אַנִם לַבָּנָא ⁸¹ רְכִּשׁוֹ אֲשֶׁר רְבְּשׁ מִקְנֵּדוֹ קְנְיָנוֹ וּוֹּלִעוֹי אָעַ כֹּלְ מִלֹנְעוּ וֹאָעַ כֹּלְ

- ב): משחח שם. לשון רבוי וגדולה כשנמשה למלכוה, כך וַיִּלַק שֶׁמֶן עַל כֹחַשָׁה להיים משוהה למובה: אשר נדרח לי. (13) האד ביח אד. כמו אל בים אל, הה"א יחירה, ודרך מקראות לדבר כן, כמו פִי שַׁפָּס בָּמִיס שָל בָשָׁבֶן פְנָעַן (במדבר לד,
- (+1) העוד לנו. למס נמעכב על ידך מלשוב, כלוס אנו מימלום לירש מנכסי אבינו כלוס בין סוכריס: ולריך אמה לשלמו, שאמרת יהיה בית שלהים, שתקריב שם קרבנות:
- (15) הלוא נכריות נחשבנו לו. אפילו צשעה שדרך בני אדס לחת נדוניא לבנותיו בשעת נשואין, נהג עמנו כנכריות כי
- (16) כי כל העשר. כי וה משמש בלשון הלה, כלומר משל הבינו הין לנו כלום, הלה מה שהליל הקב"ה מהבינו, שלנו הוה: מכרנו לך (שעבדת אותו בנו י"ד שנה ולא נתננו לך אלא) בשכר הפעולה: אח בספנו. שעכב דמי שכר פעולתך:
- (בנטְבוּים (ו'ו): (פן) אח בניו ואח נשיו. הקדים זכרים לוקנות, ועשו הקדים וקנות לזכרים, שואתר וַיִּקַּח עַשָּׁו מָת נָשָׁיו וָמָת בָּנִיי וּגו' הציל. לשון ספרים, וכן כל לשון סללס שבמקרה לשון ספרשס, שמפרישו מן סרעס ומן סהויב:

- ⁶¹ וְלְבָּׁוֹ עִיבְוֹיִ לְנִיּוֹו אָטַ־צֵּאָנִוּ וְלְבָּוֹ אָזַלְ לְמִיּנִוּ יָתַ מְּנִיהִי
- ڂۿڟؠڬ؞ ドイダロである נשׁלֹנְר בְשְׁלְ אָּעַרַעַשְּׁבְּפָּנִם אַמֶּר וּנְסִיבָּט בָשׁלְ יָּנִי צַּלְמָנִיּא
- בהַהַ הִיּא: עַאָּבַפָּׁג מַּכְ בַּבֹּלְ עַיּנֹּג לְנִ בָּג מַלְ צַּלָא עַוּג לְגִע אַנָג אָנִג
- قِرْد بَرْد بَرْدُمْهِ: ניַעְבֶר אָת־הַנְּהָר נַיָּשֶׁם אָתֹר נִיְנְבָר יָת פְּרָתׁ וְשִׁיּ יָת אַפּוֹהַי ַּנְּבְרָה הָאֵ וְכְלְאֵמֶּר לֵוְ נַיְּקְם נַאָּזַלְ הִוּא וְכְלְ דְּלֵיה וְקָם
- בְּנִע יַנְּקְלָב: בב ניגר ללבו בנים השלישי בי ואחתא
- ווֹשְׁלֵל אָנוֹן בְּנוֹר נוּלְמֶּר: אַטֹרְינ צְּבֶרְ מִּלְמֹּנִי נְמִים בּּקְרְינִי מַהְלָּדְּ שִּׁבְּשָּׁא יָנְמִין ניקַח אָת־אָּחָיוֹ עִמֹּוֹ נִיּרְדָּרְ יוְּבַר יָת אַחוֹהִי עַמֵּיה וּרְדַרְ
- זְהְלְּב מִמֹּנִב הַּגַ_נֶּה: השְּמֶר לְנִּ פּּוֹיְתְבֶּר מִם נַאָּמֵר לִיהְ אִסְהָמֵר לְנִּ דְּלְמָא ÷ בַּחַלְם הַלְּיֵלְּנִי וֹנִאִמֶּר לֵוּ לְבוֹ אַנְמִּאִי בַּחַלְמָא בַּלִּנְלְּנִא וּנֹבֿאַ אָּבְיַנִים אָבְבַלְבָּוֹ עַאָּבַפּוּ וַאָּמֹאַ מָנמַר מִוּ צַּבָּם נִיֹ בְּנִינִ
- אָבוֹוו בִּנַר הַנִּלְמֶּר: אָט_אַבְילְרָ וֹלְבָּוֹ שַׁכֹּת אָט_
- בְּנְעַּגְ כַּאֲבְׁגִוְעַ עַוֹבִי: رَفَازُكِ هُلِ كُرْكُذُر رَفَائِكِر هُلِ _

- לְמִּנֹבְא בַּנֹלְמָּב:
- שׁלִישֹאַר אָבי אָנַל וֹהַלְבּי לַלְבוֹ בַּוּמָא
- וֹאַבְבָּיִל יְמִיה בְּמִירָא בְּנִלְהָּב:
- שַּׁמִבְּיל עִם יַעְּקְב מִשָּׁב עַדְּ
- لَـٰلاَحٰٰمُـٰܢ: וֹלַבֿן אַהָּבוּ, זְט אַבוּנִי, פֿמּנִבא פַּרַס יָת מַשְּׁכְּנֵיה בְּמִיּרָא
- בְשְׁבְיִנִי חֲבַבִּי וכסוטא מנו ובבבט זט לנטו

- teraphim that were her father's. sheep. And Rachel stole the Now Laban was gone to shear his
- that he fled. Aramean, in that he told him not And Jacob outwitted Laban the
- mountain of Gilead. River, and set his face toward the LI he rose up, and passed over the So he fled with all that he had; and
- day that Jacob was fled. And it was told Laban on the third
- mountain of Gilead. journey; and he overtook him in the 23 and pursued after him seven days? And he took his brethren with him,
- either good or bad.' thyself that thou speak not to Jacob and said unto him: 'Take heed to Aramean in a dream of the night, And God came to Laban the
- of Gilead. brethren pitched in the mountain the mountain; and Laban with his Now Jacob had pitched his tent in And Laban came up with Jacob.
- 5b10ws daughters as though captives of the outwitted me, and carried away my 26 hast thou done, that thou hast And Laban said to Jacob: 'What
- (18) מקנה קנינו. מה שקנה מלאנו, עבדים ושפחות וגמלים וחמורים:
- מעצודת אלילים נתכוונה (ב"ר עד, ה): (פו) לגוון אח צאנו. שנמן ביר בניו דרך שלשמימים בינו ובין יעקב: וחגוב רחל אח החרפים. לספריש את אפנים
- (בב) ביום השלישי. שהרי דרך שלשת ימים היה ביניהם:
- ממריו דרך שבעם ימיס, ולמ נממר וירדוף ממריו שבעם ימיס): רחוק מלבן ששה ימים, ובשביעי השיגו לבן, למדנו שכל מה שהלך יעקב בשבעה ימים, הלך לבן ביום אחד, (שנאמר וירדוף (33) אח אחיו. קרוביו: דרך שבעח ימים. כל אימן ג'ימיס שסלך סמגיד לפגיד ללצן סלך יעקב לדרכו, נמלא יעקב
- (+2) מטוב עד דע. כל מובחן של רשעים רעה היה הלל הלדיקים (יבמוח קג:):
- (26) בשביות חדב. כל מיל סבל למלממס קרוי מרב:

خممنات بخمد، ٥ خيك بخديد: عِنْ، لَاهِ بَالَالُمُ ذِر لَّهُمَّذِنَاكُ לַמְּע נַטְבְּאָטַ לִבְרֶעַ נַטִּיּנִּד

أَرْجُرُكُ، هَٰكُم بَاهُوۡذُمُ لَا لَهُمۡاِ:

זְהְבַלְב מִמִּוֹב הַּגַ_נֶּה: كهيد نشَمُد كِلاَ مَدَقَد مُهـ וֹאַלְנִי, אַבּיכָּם אָמָמְוּן אַמָּר אָלָּי מִמְּכוּן בּּיִמָּא וֹאַלְנִיא בּאַבּוּכוּן ثم_چٰةِح ئَلِ، حَمَّمُيْك مَقَادُك لَـُم

נְבְּסְפְּׁמֵּׁה לְבֵּנֵת אָבְוֹּב לְמָּא הַמִּירְהָא לְבֵּית אָבוּר לְמָּא

בנוטוב מהטו: וֹבְאַטוּ, כַּוּ אַמְּבַשׁוּ פַּוֹבְשׁנִּוֹלְ אָטַב בַּטוּלָנִנ אָבוּ, אַמָּבוּנִט בַּלְמָּא וּנֹמן וֹהֹאַת נַגְּאָת לְלְדֹוֹ בֹּנ וֹאִטִים וֹהֹאַם נְלְבֹּוֹ אָנִי

בּׁ, בַבַוֹץ אָלִבְּעַם: אמּבׁי וֹלַטַבְלָשׁ וֹלַאָּבִינָבָה וֹהַלֵּב ^{בנ} יְחְיֶהׁ נֻנֶּגִּר צַּחֲיְנֵנִי חֲבֶּר לְןְדָּ מֶֽה עם אַשֶּׁר הַמְּצָא אָת־אָלְהֶירְ לַאַ

בְּאָבֹיַ בְּעַבְיּ מְצְּאַ נַיּבָּאָ מָאָנִילַ לַאָּר נַיָּבָאָ रः देश्रंप र्प्नश्रेये केवर प्रेष्ठेपेप र्दिश्र

> يَظُرُدُنُا: al tálix tálátál tuál מֹנָּג וֹלָא עַנִּגע לָג וָהָּלַעַשֹׁבַּ كِٰמֵא אֹמִׁמִּבְשַׁא לְמִיזַכְ וֹכַפִּיתָא

> ځ۵۵۵۲۰: إيم なられんじょ iáx átdút. Átádx átt.

> נְעָקב מִמֶב עַּד בִּישׁ: אַסְטְּמֶר לְנִי מִלְמִלְאָ מִם בּבֹבֹמָהָא אָמָר לָג לָמִגמָר אַנו טולא בּוֹנו למהבע

לַמְּיבְּטְא יָת דַּחָלְתִיי: لْمَعْتِ تَكِلَّكَ تَكِكُفُ خُرِيَّكُوْكِ بَكُمَا مُنْكِ جُيَّرِفُهِ جُدَرِ يَقْتُهُ

שננים נת בְּנְתָּרְ מִנְי:

<u> ئەركىلىدىل</u>: לְבַ וֹלָא וֹבַה וֹהֹפִד אָבוּו בִבוֹכ אַמִּטְׁמִוְגַת בְּנִי מִא בּמִמּי וֹסַב וטלוום פבס אָעוֹגא אַסֹר דְּתַשְׁכַּח יָת דַּחָלְמָדְּ

במְמִכּוֹא בַבְנוֹעַ: נלפֿל ממַמְּכֹּלָא בַבְאָב וֹמֹאַכ LūLūd dūdām idm mādēu וְבְמַמְּבֹּוֹא בְּלֵאִנ וְבְמַמְּבֹּוֹא تأجه خَجَا خَهْثَام تَمَوَّدَا لِحَهْثَم لِمُعْم خَجًا خَمْمُخْتُم لِيَمْطِد

> tabret and with harp; with mirth and with songs, with me, that I might have sent thee away and outwit me; and didst not tell Wherefore didst thou flee secretly,

thou done foolishly. sons and my daughters? now hast and didst not suffer me to kiss my

or bad. thou speak not to Jacob either good saying: Take heed to thyself that father spoke unto me yesternight, you hurt; but the God of your It is in the power of my hand to do

stolen my gods? father's house, wherefore hast thou because thou sore longest after thy And now that thou art surely gone,

daughters from me by force. said: Lest thou shouldest take thy Laban: 'Because I was afraid; for I And Jacob answered and said to

stolen them.— Jacob knew not that Rachel had with me, and take it to thee.'-For brethren discern thou what is thine gods, he shall not live; before our With whomsoever thou findest thy

Rachel's tent. out of Leah's tent, and entered into he found them not. And he went tent of the two maid-servants; but and into Leah's tent, and into the And Laban went into Jacob's tent,

(עב) וחגוב אחי. גננת לת דעתי:

- (92) יש לאל ידי. יש כחומיל בידי לעשות עמכס רע. וכל אל שסוא לשון קדש, על שס עזוז ורוב אוניס סוא:
- (36) נכספחה. ממדמ, וקרבק יש במקרא נְבְמָפְקְיוֹנָס בְּלְמָה נַפְשָׁי (מהליס פד, ג), לְמַעֲשֶׁה יָדֶיוּ מִבְמֹף (אֿיוִב יד, מו):
- (IE) בי יראחי הור. סשיבו על כאשון כאשון, שאמר לו ומנסג אם בנומי וגוי:
- (25) לא יחיה. ומלומס קללס ממס רמל נדרך (נ"ר עד, ע): מה עמדי. משלך:
- ויבא באהל רחל. כשילה מההל להה חור לו לההל רחל קודם שחפש בההל ההמהוח (מ"ה השפחות), וכל כך למה, לפי שהיה (33) באהל יעקב. סום מסל רחל, שסיס יעקב מדיר מללס, וכן סום מומר בְּנֵי רָמֵל מֵשֶׁם יַעַּקֹב, ובכולן לה נממר משם יעקב:

מכיר בס שסיה משמשנים:

בַאָבור וֹלָאַ מָּלֵּא: הُجْرَبُكُم يَنْمَهُم كِٰבًا \$u_خُحِ_ يَنْتَيْجَهِ مُجْرِبِياً بَمَهِيهِ كِٰخَائِهِ $_{+\epsilon}$ ਪਿੰਗ੍ਰੇਹਿਰ ਦੇਵੰਧ ਪੁੱਲੇਪ੍ਰ ਪਿੰਗ੍ਰੇਧ ਗਿੱਜ਼ਨੇਪੈਸ਼ੀ ਦੇਨੋਦਾਂਹੁlpha ਸੁੱਧੇਪ੍ਰੈlphaוֹבְחֵיֵל לְקְּחָוֹי אָת תַּהְּרְבָּיִם וְרָחֵל נְסִיבָת יָת צַּלְמָנָיִא

וַיְחַפֶּׁשׁ וְלְאַ מְצָא אָת־הַתְּרֶפִּים: צַּלְטָנֵיִא: حُكِّاتُ مَوْدُلِكَ حَدِيثَتِكَ ثَمُرَتُ خِنْكُ مِا كَنْمُكَ جَنْكِ لِمِنْ ַּ בַּמִּנְלָּגְ אַבְּנָגְ בַּנְגִּאַ אַנְכַּלְ, בַּמָּנְגָּ בַּמָנָגָ אָבָוּגְ לְאַ אָכַּוּלְ

מַּע חַמָּאִנְיִ כָּי דְלַלְמָּ אַנִוֹנֵי: נהֹלִר נַנְאָמֶר לְלַלְּוֹ מִּנִי פַּמִּמֹּן נַאָּטֵּר נַהָּלִר נְאָמָר לְלַלְּוֹ מֹאַ

מַבְּרְבוּ: כע זָגֶר צַּחַי וְצַּחָיִר וְיִבְיִרוּ בָּיוֹ מַּגְאַנְ מִכָּיִ כַּבְיַבוֹיִינְ הַּיִם אַהַּכּּטִיטַאַ מִכָּי מָנִוּ בִּינִינַ הַּוּ چיי משַּׁשְׁמְּיִ אָּתְ בְּלִרְ בֵּלֵי מִתְ אֲבֵי מִשִּׁישְׁמָא יָּתְ כָּלְ מָנִי מָא

האלף לא אַבֶּלְטִׁי: لْتَكُرْكُ لَمَيْنَكُ ذِي هَجَرْدُ لَمُنْذِر يَنْخِكِ لَمَيْكُ خِي هَنْخِيرِهِ זַר עַשְּׂרִים שְׁנָה אָנֹכִי עַּמָּף

ָּנְתַ נִּנְנְבְׁנֵגַ, בְּוֹבְנִעִי: المُعَلَّمُونَا مُنْكُدُ فَحَكَمُونَا فَرُخُنَدُ מְבַפַּעַ כַאַ עַדָּאָנִי, אָבֶּיִבּ אָנָכֿי

בְּלְ מַמְּבְּנִא וְלָא אַמְבַּוּ:

לְּמִּגְן לְנִי וּבְּלְמָח וֹלְאִ אַּמִּכִּע נִע נַתְּאָמֶר אֶלְ־אָבִיהָ אַלְ־יִּחָרְ נַאָּמָרַת לַאָּבוּהָא לָא יִהְקּרּ

עוָלִי מָאַ סִיּרְחָיִי אָבִי רְדַפְּמָאַ וּנְּעַר לְנְהַלְּעַ וּנְּבֶּר בְּלְבָּוֹ וּנְהַלוּ וּנִיפָּנוּ לְנָהַפָּר וּנָּגֹא הָם לְבָּוֹ

בון תַּבְנַלָּא: בילא בורם אַנוּר נאַנוּף וְיוֹכְּחוּוֹ

וֹבְבְבוּ מְּנִבְ לֵא אֶבַלִינוּ: בלן הסבון הַאלו אָלא השַּב

ולמנוט ללולגא: אַטַ פֿה, לַעַ וֹתַּבוֹנַ פֿוּמָלָא ĊĊĊĹĹX בְּעַבְינִינִא לָא אִיטִינִי לָבַּ

> tent, but found them not. them. And Laban felt about all the saddle of the camel, and sat upon teraphim, and put them in the Now Rachel had taken the

teraphim. searched, but found not the women is upon me.' And he up before thee; for the manner of my lord be angry that I cannot rise And she said to her father: 'Let not

hast hotly pursued after me? trespass? what is my sin, that thou and said to Laban: 'What is my 36 with Laban. And Jacob answered And Jacob was wroth, and strove

betwixt us two. brethren, that they may judge before my brethren and thy thy household stuff? Set it here stuff, what hast thou found of all Whereas thou hast felt about all my

rams of thy flocks have I not eaten. have not cast their young, and the thee; thy ewes and thy she-goats These twenty years have I been with

stolen by night. require it, whether stolen by day or loss of it; of my hand didst thou brought not unto thee; I bore the That which was torn of beasts I

- במבימין, והן עבימי גמלים, בקמ"ו בלע"ו: (48) בכר הגמל. לשון כרים וכסמום, כמרגומו בעביעל דגמלל, וסיל מרדעם סעשוים כמין כר, ובעירובין (מז.) הקיפוה
- (9٤) דלקח. רדפת, כמו על מֶסְרִיס דְּלְקְנוּ (חֹיכס ד, ימ), וכמו מִדְּלֹק מַׁמַבֵי מְלִשְׁמִיס (שמוחלד-ה יו, נג):
- (עב) ויוכיחו. ויבררו עם מי הדין, אפרובי"ר בלע"ו:
- מכאן אמרו (בבא קמא סה:), איל בן יומו קרוי איל, שאם לא כן מה שבחו, אילים לא אכל אבל כבשים אכל, אם כן גולן הוא: (35) לא שכלו. לא הפילו עיצורם, כמו בֶמֶם מַשְׁבִּיל (הושע מ, יד), מְפַבֶּמ פְּבְמוֹ וְלֹח מָשַׁבֵּל (איוצ כא, י): ואילי צארך.
- ק' כט)' טַכַּבְּטִׁי לְּצוּבְ (כַּוִבְּת יִ' יִטְ): לילה. גנוצת יום או גנוצת לילה הכל שלמתי: - גנובתי. כמו רַבְּמִי צַּגּוֹיָם שֶׁרָמִי בַּמְּדִינּוֹת (אֿיכה אָ, מְנָבַּמַּי מִשְׁפָּע (ישעיה שגים ממנינה, שסימה נפקדה ומהוסרה, כמו וְלֹהׁ נְפְּקַד מִמֶּנוּ הִישׁ (במדבר לה, מע), הרגומו ולה שגה: - גובחי יום וגובחי שַּמְּמִיס (מנכיס־סֿ מֿ, כמֿ), מסַריס, מֿנכי מֿמסַרנס, מֿס מסַרס, מסַרס ני, שמידי מבקשנס: – אַנבר אַחשנה. מרגומו דסומ (95) שרפה. על ידי ארכי אוברי אחשנה. לשון קלע בְּמָבֶן מֶל בַשַּׁעַרָה וְלֹמֹ יִמַמִה (שופעים כ, מו), מַנִי וּבְנִי שְׁלִמֹה

בּלְוֹלְנִי וֹשׁנֵּג הָּלִנִי מֶהָּנִי: o+ הְיֵיִיִי בַּיָּוֹם אֲבְּלְנִּג חְבֶּב וֹמֵבוּע

מָנֶים: تَعَلَّدُكُ \$ عَلَيْمُ خُلُفٌ، مُّمَّدُكُ عَلَيْهُ خُلُفٌ، مُّمَّدُكُ عَلَيْهُ خُلُفٌ، مُثَمِّدُكُ عَلَيْهُ خُل خَمُنَا، خَرِثِ،كَ نُمِّم مُدُرَت خَمَعَدُكُ ı+ מַבְּוֹשְׁיִרְ אַּוֹבָת מַמְבִּוֹי מִּנְיִי זַבַ לֵּי עַשְׁרֵים שָׁנָדוֹ בָבִיתָּךְ

וֹנֵיגֹּ כֹפָּנִ בְאָב אֶבְנַנִים וֹנִיְכַּע ב. ב הַבְשַׁנֹינו אָטַ הֹּנְיָנוֹ וֹאָטַ عه بوب بېږم پېد ځه چه بېد ديد څکي، څخر څکي، څخلابات

تببط هُب خِطْدَنْتُا هُمُلِد نَظِّدِنَ עוּא וֹלְבְּנִישְׁ, מֶּעַ־אָמֶמְשִׁי לְאָלֶּעְ וֹלְבִּנִעַ, מָא אַהְבִּיִּר לְאָלֶּוֹ צאָנִי וְכָלְ אֲשֶׁר־אַמְָּּה רֹאָה לִי־ מגיתי עַבּׁנְנָע בַּנְעָוּ וְעַבַּׁנִים בַּנֹי, וְעַבָּאַן ווָהוֹ לַלָּוֹ ווֹאָמִר אָלַוּהֹלַכִּ

לאַטַּע וַבְיָנִע לַמָּע בָּינָי יִבְינָרָב: ** וְעַּמְׁיִנְ לְבֶּנֵי וְכְּרְתָּהְ בְּרֵיִנִי אֲנֵי

ぶんして Χ̈́С̈́Į تنكيك

וּלָאָבְלְנִי מֻשׁם מַּלְ_עַלֵּלְ: אָבֹנְגִם נּנְפַטְנִי אָבְנְגִם נַנְּהְהָהְיַנְץְ אָבָנָגן נָנְסָיְבָּוּ אַבְּנָגן נַנְּבָּרִנְ

> וֹנַבַע הַּגוֹעִי מִהָּגַּי: וּנֹלְינַא נֹחַנוּ מַּלִי בַּלִילִיא בוניו בוממא אַלַנו הַּבַּא

בהוב ואהווטא ונו אונו הסנ פּלְטִׁטַּבְ אַנְבָּע עַּסְבֵּי שָׁנִין בלו לי עסריו שניו הביסה

נאוכֿע בַּבַעָּמָא: וֹנֹט קנאנט וֹבו לַכָּן בֹּבָם וֹנֹ להן ביקן שַלְהַהָּהָהָ יָה עַּמָלָי ליה יצְקוֹל הַנְה בְּסַעְּרִי אָרֵי אָלִנוּע בַאַּלֹנִים עַבְּנִים אַלוּ לַא פּוֹן אֶלִנוּיה דְאַבָּא

יוְמֶא בּין אוֹ לְבְּנִיהוֹן דִּילִידָא: מֹנִי וְכִלְ בְּאַנִי עוֹגִי בִּילִי עוּאַ בוליא בוט. ובולא בו. ומלא נאטור לבו נאמר לומלר

וובו לסבור בינא יבינה: וּכֹתוֹ אֵנעֹא נֹלוֹב בֿלִנִם אַנֹא נֹאַנֹ

נוֹסִיב יַעַּקר אַבָּנָא וָזַקְפַּה

בּגוּבָא נַאַּכַלוּ הַמָּן עַל דְּגוֹבָא: נַגְּאָמֶר נַעַּקְּר לְאָּטַנִוְ לְקַשָּׁה נַאָּמָר נַעַּלָר לַאָּחוֹהִי לְלַנִּמוּ

> night; and my sleep fled from mine 40 consumed me, and the frost by Thus I was: in the day the drought

changed my wages ten times. years for thy flock; and thou hast years for thy two daughters, and six thy house: I served thee fourteen These twenty years have I been in

judgment yesternight.' the labour of my hands, and gave God hath seen mine affliction and now hadst thou sent me away empty. Isaac, had been on my side, surely God of Abraham, and the Fear of Except the God of my father, the

children whom they have borne? these my daughters, or for their mine; and what can I do this day for flocks, and all that thou seest is children, and the flocks are my 43 daughters, and the children are my Jacob: The daughters are my And Laban answered and said unto

for a witness between me and thee.' covenant, I and thou; and let it be And now come, let us make a

up for a pillar. And Jacob took a stone, and set it

did eat there by the heap. stones, and made a heap. And they 46 Gather stones; and they took And Jacob said unto his brethren:

- (0+) אבלני חרב. לשון אם איכלס: וקרח. כמו מַשְּלִיןּ קַרְמוֹ (מסליס קמו, יו), מרגומו גלידא: שנחי. לשון שייס:
- (I+) וחחלף אח משכרחי. סיים משנה מנמי שבינינו, מנקוד לעלול, ומעקודים לברודים:
- ויוכח. לשון מוכמס סול, ולל לשון סוכמס סול: מבאר שבע אַנִי ס' אָלְבֶי אַבְּבְקָס אָבִייךְ וַאֹלֹבֵי יִנְּקָה, בשביל שכסו עיניו וסרי סוא כמת, ויעקב נתיירא לומר ואלסי, ואמר ופחד: (ב4) ופחד יצחק. לא רלה לומר אלהי ילחק, שאין הקצ"ה מייחד שמו על הלדיקים בחייהם, ואף על פי שאמר לו צלאחו
- (14) מה אעשה לאלה. מיך מעלס על לבי לסרע לסן:
- (44) והיה לעד. מקצ"ס:
- (אי) לאחיו. סס בניו (ב"ר עד, יג), שסיו לו חמיס, נגשים חליו לצרס ולמולחמס:

- וֹלֹהַׁמֶּב עוֹבֹא לִוְ זּלְהָּגִי: ⁴⁺ וּיִּכְוֹבְאַ בְּוִּ בְּלְּוֹ יֹנִיר הְּעִּדְרִוּנִאַ יּפֿרָא בְּיִע בְּלְּדֹּוּ יִנִּיר סְׁנִדְרִּיִּנִאַ
- تَحَمَّلُ: بحُرثُكَ بَيْنِهِ مَمِ حَلَا كَلُّهُ مِمْنَا حَرِثَهُ بَصَرَكَ بِأَمْهِ قِيا مَمِ حَا
- בּוֹצוֹבְאַנוּ: בּגוֹנ וְבֹנוֹצְ בַּגְּ וֹסְׁעֵוֹרָ אָנְתְּ בַּגוֹ בּגוֹא וְבַגוֹנִ אָנָג וִשְׁכָּסִּג
- בְאֶב אֶבְנַום מֶּב בּוֹנוּ וּבִוֹלָב: יי זְּהֵוֹםְ הַּלְ בַּׁנְנְיוֹ אָנוֹ אָנְהָ הֹפִּׂנִנּיּ מים היים בינייו אָנוֹ אָנָהְ הֹפִּׂנִנּיִיּ
- خرزر بحرثك: תַּנְּה וְהַנֵּה הַמַּצֵּבְּה אֲשֶׁר יָרָיהִי הַבּין וְהָא קִמְהָא דַּאָקִימִית בּינִי וּבִינְדּ: יַּגְּ יֵנְאָמֶר לְבֶּן לְיִעְּקְׁב הַנְּהוֹ הַנֵּל יַאֲמֶר לְבָן לְיַעֲּלִב הָא דְּגוֹרָא
- וֹאָטַ עַנְּאָטַ לְבְּמֶּנִי עַעָּבר אֵלֵי אָת־הַגָּל הַזָּה אַהְלֵא הִעָּבַר לְנְהִי יָת דְּגוֹרָא אָת־תַגַּל תַנְּה וְאָם־אַמְּה לֹא־ לְנָתָן נָת דְּגוֹרָא תָבֵין וָאָם -s 엉ㅁ_첮t. 숙성_엉겹ţㄴ 엉겆·뉴 đạtk ớn ắth 숙성 엉ㅎㅌㄴ אָב הַגַּּל הַנָּה וְעֵּבֶה הַמַּצֵּבָה סְהִיד דְּגּוֹרָא הָבִין וְסְהַדָּא
- نجَتاٰط: יני ישְׁפְּטָּר בִינְינוּ אֶלְהָי אֲבִיהָם בִּינְינוּ בִּינִיא אֶלְהָא
- چْىٰם ﺋﯜﯕﯩﺪﯨ ﺧﯩﭙﯩﻨ לְאֵּטְׁגוּ לְאֵּכְּלְבְלְטִׁם נַנְּאָכְלְנִּ נַּלְּבָּא נְּלָכִס נַּמְּלָב לְטִׁם נַנְּאָכְלְנִּ נַּלְבָא נְּלָכִס נַמְּלָב לְטִׁם בּּמִּנְאִ נּיִּזְבָּט נַעְּלְבַעְ בַּעְיב נַּיִּלְבָא נִּלָכִס נַעָּלִב נָבְסְּנָא בַּמִּנְאִ

- וֹנֹהֹּלִב לֹבֹא בֻיִּנִי זַּלְהָּב:
- קָרֶא שְׁמֵיה גַּלְעָר:
- גְּבַר מֵחַבְּרֵיה:
- نظرفك: שׁנִּי מִימְרָא בּייִ סְהָיד בּינְא נְשִׁין עַלְּהָי בְּיִר אֲנְשׁ עַּמְּנָא אַם הְעַנָּהְ אָתְ בְּנְתַיִּ וְאָם הַפַּּה אָם הְעַנְּיִ נְאָם הָפַּב
- בבון וֹנִים לַמְּטִא בּבֹא לְבִימִוּ:
- בּוֹבְבַבוּנִגְ בַנְנִי אָבוּנִי, וֹגָּנִוֹל: אֱלֹהֵי אַבְרְהָם וֵאלֹהֵי נְחוֹרֹ אֱלָהִיה דְּאַבְרָהָם וֵאלְהִיה
- וֹאַכֹּלִוּ לַשְׁמֹא וּבָּתוּ בַּמוּנָא:

- Galeed. 47 Jegar-sahadutha; but Jacob called it And Laban called it
- called Galeed; day.' Therefore was the name of it 48 witness between me and thee this And Laban said: 'This heap is
- we are absent one from another. watch between me and thee, when and Mizpah, for he said: 'The LORD
- and thee.' us; see, God is witness betwixt me my daughters, no man being with 50 and if thou shalt take wives beside If thou shalt afflict my daughters,
- bns əm əxiwəəd qu əəs əvsa I dəidw this heap, and behold the pillar, And Laban said to Jacob: 'Behold
- pillar unto me, for harm. shalt not pass over this heap and this this heap to thee, and that thou be witness, that I will not pass over This heap be witness, and the pillar
- by the Fear of his father Isaac. judge betwixt us.' And Jacob swore 53 of Nahor, the God of their father, The God of Abraham, and the God
- mountain. and tarried all night in the to eat bread; and they did eat bread, 54 mountain, and called his brethren And Jacob offered a sacrifice in the

- (די) יגר שהדותא. מרגומו של גלעד: גלעד. גלעד.
- נקרא שמה מלפה, לפי שאמר כל אחד מהם לחברו, ילף ה' ביני ובינך אם מעבור את הברית: 🗀 בר נסחד. ולא נראה איש את (94) והמצפה אשר אמר וגר. והמלפה אשר בהר הגלעד, וכמו שנאמר ויעבר אח מלפה גלעד (שופטים יא, כט), ולמה
- a::): (סe) בנחי בנחי. צ'פעמיס, אף צלסס וולפס צנומיו סיו מפלגע: אם חענה אח בנחי. למנוע מסן עונה משמיש (יומא
- (13) יריתי. כמו יָלָם צַּיָם, כום שהוא יורה המן:
- אמה עובר לפרקמטיא (ב"ר עד, מו): (בב) אם אני. סרי אס משמש בלשון אשר, כמו עַד אָס דְּבַּרְמִי דְּבַּרְמִי דְּבַּרְי (בראשים כד, לג): לרעה אי אמה עובר, אבל
- (33) אלהי אברהם. קים (שס מו): ואלהי נחור. מול: אלהי אביהם. מול:

تَرْهُد كَدًا خِفْطِمْنِ: نخخبين تنظثك هنثته تتكك

خَمَّلُةُ لِيَّا ئكدبا نظختتيك النَّهُوْتِ كَانِّ فَقِكْتِ النَّهُمُّ كَانِّتُنَا الْمُمْتِينِ كَانًا فَمَقْتُهُ النَّهُمُ كَانِّ الْمُمْتَالِ

his place. then Laban went and returned to daughters, and blessed them; and XXXII morning, kissed his sons and And Laban arose early in the

מַלְאַבׁי אֶלְנִים: עום אים pur went on his way, and the בי ויעלה אַול לאורחיה ועורה וער אים אוה And Jacob went on his way, and the

ביה מַלְאַכּיָא דַייָ:

angels of God met him.

הַהְוּא מְהַנְיִם: (פּ) אָלְהָים זֶהְ וַיִּקְּרָא שָׁם־הַפְּקִוֹם

דְאַקְרָא הַהוּא מַהְנִים: מן בום וו דא יקרא שמיה למ"ק ניאָטֶר יַעְּלִבׁ כַּאֲשֶׁר רְאָם מַחֲנָה נַאֲטַר יַעָּלִב כַּר חֲזָנוּן מַשְּׁרִי

the name of that place Mahanaim. bəllsə əd bnA ʻ.qmsə s'boƏ si sidT' 🔞 And Jacob said when he saw them:

The Haftarah is Hosea 12:13 – 14:10 on page 247. Sepharadim read Hosea 11:7 – 12:12.

שֶׁבֶה אֶּרְוֹם: ﴿ هُرَا يَرَشُ هُلَيْنَ كُلَّا يُطَلِّمُ مَنْ مُنْ لِهُ لَا يَنْ مُ فَيْلًا فَيْ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّ יישלה וַיִּשְׁלֵח יַעֲּקְב מַלְאָּכִים לְפָּנְיו יִשְׁלַח יַעֲּקֹב אָוַנַּדִּין הֵדְמוֹהִי

בְּשְׁמִנְר לְחַלְּלֵי אֶבוִם:

Esau: Thus saith thy servant Jacob: Thus shall ye say unto my lord And he commanded them, saying:

land of Seir, the field of Edom.

And Jacob sent messengers before

him to Esau his brother unto the

: ئاڭاڭ יהקר מם לבן גרפי ואחר עד אמר עבור יעקר עם לבו ر كَامِيدُ، كِمْشُر خُل هُمَالِ مَثَلُكُ تَدَمُدنا كِلحَبْد، كَمْشِر حَلْدًا

בַּרִית וְאוֹתַרִית עַר בְּעַן: וַנְצָּנִ אָטַם לֵאמֶר כָּה תאָמְרְוּן וּפַפֵּיד יָהָהוֹן לְמֵימַר כְּדֵין

stayed until now. I have sojourned with Laban, and

خظمه_تا خمردك:

בשמו להולב: إَنْ فِي الْهُنُهُ ذِلَا لِمُ فَيَالِدُ الْمُؤْلِدُ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤْلِدِ الْمُؤلِدِ לְיְהְיִרְ נְהַמְּיִרְ בִּאָן וְמֶּבֶּר וַהָּוֹנִי לִי תִּיְרִין יִהְמָּרִין בָּאִן

thy sight. my lord, that I may find favour in maid-servants; and I have sent to tell 6 Hocks, and men-servants and And I have oxen, and asses and

כמו שַבַּר לְמֶם רַבּ (דניחל ה, ה), נַשְׁהִימָה עֵן בְּלַחְמוֹ (ירמיה יה, יע): (42) ויזבח יעקב זבח. שמע נסמות למשמס: לאחיו. למוסניי שעס לנן: לאבל לחם. כל דנר ממכל קרוי למס,

(2) ויפגעו בו מלאכי אלהים. מלאכים של ארן ישראל באו לקראמו, ללומו לארן:

(ε) מחנים. שמי ממנומ, של מולס למרן שבמו עמו עד כמן. ושל מרן ישרמל שבמו לקרממו (ב"ר עס, י. מנמוממ וישלמג):

המיל לה הכתוב ה"ה בקופה: (+) וישלח יעקב מלאכים. מלחכים ממע (צ"ר עה, ד): ארצה שעיר. לחרץ עעיר, כל חיפה עזריכה למ"ד בתחלחה

בי. דבר אחר, גרמי בגימטריא מרי"ג, כלומר עס לצן סרשע גרמי, ומרי"ג מלומ שמרמי, ולא למדמי ממעשיו סרעיס: (a) גרחי. לא נעשימי שרו משוב, אל אגר, אינך כדאי לשנוא אומי על ברכום אביך שברכני בֶּוֶס בְּבִיר לְשַׁמֶיךָ, שסרי לא נמקיימס

להגיד לאדני. לסידים שלוי בל לליך: למצא חן בעיניך. שלוי שלם עמך ומבקש לסבמך: דרך ארך לומר על שוורים הרבה שור, אדם אומר להבירו, בלילה קרא המרנגול, ואינו אומר קראו המרנגולים: ואשלחה (6) ויהי לי שור וחמור. מבא אמר לי מעל בְּשְׁמִיס וּמִאְמַנֵּי בְּפְבֶּן, וו הינה לא מן השמים ולא מן הארן: שור וחמור.

באונו אגה הטו: וֹנִם עִקְנַ לְפַּבְּאִטֹּנְ וֹאִנְבַּמַ לָנִט מֹמָו וֹאַנ אִטִּי לְפַבַּמִיטִוּ ליי לֵאַנְּוֹר בָּאַנוּ אֶל־אָּהִירְּ אֶל־עַבְּעַיִּ לְּמִימִר אַמִינְאַ לְנְהָ אַחוּדְּ

خمُدُ مَلَالِينَ עַבּאָן וֹאָטַעַבַּלְּעָר וַעַיִּמְלְיִם הָּנָא וֹנִט טַנְבַוּ וֹנִמְלְיָּא לְטַבַטָּוֹן ^{8} เร้าบุง lphaบ $\dot{arphi}$ นั้น $\dot{arphi}$ น $\dot{arphi}$ นั้น $\dot{arph$ ַנִּירְבֶּא יַעְּבֶּלְרַ מָאָר וַיֵּצֶּר לְיִ יִּדְחֵילִ יַעַּלְרַלְחָדָּא וְעַּקָּרַ לְיִי

بَافِرُتُونَ بِالْمُهُدِ كُوْجُرُمُكِ: עמּטַלָּע עַאַטַע וְעַלָּעוּ וְעָיָנִי עַדְא וִיִּמְטִינִי עַמָּבוּיִנִי עַעָּיִי וֹגַּאָמֶׁר אָם וֹבֹוָא מֹמָּוֹ אֶבְ וֹאָמָר אָם יִיםִ מֹמָּוֹ לַמַּמָּבוּים אַ

بإمانح إليه بعرفيج برفاء: نْلَالِينَ لَلْهُوْلَا هُجْءٍ، هُنِدَ خُهَلَمُكُ ذُنْ يَنْهُولِ خُرْ صَبِدَ خُهَلَمُكَ ישראל אַבְרָדְהַם נאַלְהֵי, אָבֶּי יִצְּקְהָן אַבְּרָהָם נאַלְהָיה וְאַלְהָיה יִצְּקְהָיה יִצְּקָהָ آرِيجْمُل ، تَمْطِر الْجُكِيْرِ الْجُكْرِ لَيُمْك ، تَمْطِح الْجُكْنِية لِيَعْظَع

בּגָּע וֹמַשַּׁע בַּגִוּטִי לִאָּדָּי מַבַּוֹנְעִי: בֿ. בֹמֹלַלָ. הֹבָוֹנִי, אָנַיַנִּוֹנִיוֹ יי הַצָּטֶׁה אַשֶּׁר עַשְּׁיִר אָתְים אָת־עַבְּרָה וּמִפָּל שְּבְּנִוּן בַּעַבְּרָהְ לְּמְּנִישׁׁגִּי מִבְּּבְ עַנִּיםׁבְּגִים נִמְבָּבְ וַהֵּגְנוֹ זֹבְנִיטִּגִּי מִבְּבְ עַסְבָּגוֹ

נאַבבּה מֹאַנו װּבַבא המוננו: וּוֹאָבוּן עַמּלְאָּכְּוּם אֶלְ_וֹהַלָּב וֹטִבוּ אוֹנּגּוּא לְוֹט וֹהַלִּב

ַהְיִּטְׁמְׁעַאַר לְמֵּיִזְּבָא:

ילִיקָרוּהָף וְאוֹשֵיב עִּמֶּף:

ختلتنا مَمْلِئا: זֹט זֹבְבַּלֹא בַבַּוֹן וּכְּהַן בַּוֹנִינִי מֹבֹבוֹ אָנוֹ וֹטִוּגוּ הֹבֹנוּנוּ

> hundred men with him.' cometh to meet thee, and four brother Esau, and moreover he 7 Jacob, saying: 'We came to thy And the messengers returned to

camels, into two camps. flocks, and the herds, and the people that was with him, and the 8 was distressed. And he divided the Then Jacob was greatly afraid and

camp which is left shall escape.' one camp, and smite it, then the And he said: 'If Esau come to the

thee good; and to thy kindred, and I will do unto me: Return unto thy country, father Isaac, O Lord, who saidst father Abraham, and God of my And Jacob said: 'O God of my

csumbs. Jordan; and now I am become two with my staff I passed over this hast shown unto Thy servant; for and of all the truth, which Thou I am not worthy of all the mercies,

- (7) באנו אל אחיך אל עשו. שסיים לומר לחי סול, לפל סול נוסג עמך כעשו סרשע, עודנו בשנלתו (פ"ר עס, ו):
- (8) ויירא ויצר. ויכל שמל יסרג, וילר לו, לס יסרוג סול לם למריס (ב"ר עו, ז. מנמומל וישלם ד):
- ולמלחמס. לדורון, וחעבור המנחה על פניו. לחפלה, אלהי אבי אברהם. למלחמה, והיה המחנה הנשאר לפליעה: ד), לשון וכר: והיה המחנה הנשאר לפלימה. על כרמו, כי אלמס עמו. סמקין עלמו לשלשס דברים, לדורון, למפלס, (מלכים-א ימ, יא), הרי לשון וכר ולשון נקבה. וכן אש, וְפַׁשׁ יְצְׁאָׁה מֵפָׁח ה' (במדבר מז, לה), לשון נקבה. פֿשׁ לוֹהֵשׁ (מהלים קד, רוח גְדוֹלֶם בְּפָׁס (חֹיוב חֹ, יע), הרי לשון נקבה. וַיִּגַע בְּפַׁרְבַּע פִּנּוֹח הַבַּיִּח (שׁס), הרי לשון וכר. וְרוּח גְדוֹלֶם וְמָזְק מִפְּבֵק הָרִיס מקבה השמים מובַּאוֹ (מהלים ימ, ו), הרי לשון וכר, השַמָּשׁ וְרָמָה עַל הַמָּיִם (מלכים־ב ג, כב) הרי לשון נקבה. וכן רוח, וְהַבָּה שַמְמַנֶּה שַזֶּה (ברחבית לג, ח), לשון זכר. וכן יש שחר דבריס משמשיס לשון זכר ולשון נקבה, שַשֶּׁמֶשׁ יָבְחׁ עַל מְסְבֶּן (שס ימ, כג), (9) המחנה האחת והכהו. ממנס משמש לשון זכר ולשון נקבס, אם שַּמַנֶס עַנִי מַמַנֶס (מסליס כו, ג), סרי לשון נקבס.
- ַ וְמֶבְׁיִבְּ מְמֵּבְׁ וִשִם נִילִים שָלִי בשם סמיוחד לבדו, שוחמר וַיֹּמְמֶר ס' שֶׁל יַעֲלָב שוּב שָׁל שֶׁרֶן שַׁבּוֹשֶׁיך וגוי, בשחי הבטחוח החלו חני ם، שֶׁלָבֵי סַּבְּבְּסַׁ סָבִּיךְ וַסְלָבֵי יִלְּמַלְ, ושם אֹמרת לי ושמרמיך בכל אשר מלך, ובבית לבן אמרת לי שוד שָל שֶׁבֶן שַׁבּיֹמָיךְ וּלְמוֹלַדְמַךְ שוב לארלך וגוי, אלא כך אמר יעקב לפני הקב"ה, שמי הבעמות הבעמתני, אמת בלאמי מבית אבי מבאר שבע, שאמרת לי שַּנִי (10) ואלהי אבי יצחק. ולסלן סוא אומר ופַמַד יִנְמָק, ועוד, מסו שחור וסוכיר שם סמיוחד, סיס לו לכחוב סאומר אלי
- عدددا: שהבמחחני: - בי במקרי. לא היה עמי לא כסף ולא והב ולא מקנה, אלא מקלי לבדו. ומדרש אגדה, נחן מקלו בירדן ונבקע נמלכלכמי בחמא, ויגרוס לי לסמקר ביד עשו (שבח לב.): ומכל האמח. אמחם דבריך, ששמרם לי כל ססבמחות (11) קשנחי מכל ההסדים. נממעמו זכיומי על ידי המסדים והאמת שעשית עמי, לכך אני ירא שמא משהצעממני 59 664r:

עציקני גא מיַד אָחָי מיַד עַשָּׁי

מֻּנוֹנְלֵנִ כְּמֹן מִנְנֵא נַאָּטִוּ

and smite me, the mother with the of Esau; for I fear him, lest he come 12 hand of my brother, from the hand Deliver me, I pray Thee, from the

אָמֶּׁר לאַ־יִּסְפָּר מֵרְבּ: וְשְׁמְתָּיִר אָת־זַרְעָּרְ בְּחָוֹל תַּיָּם لْعَقْكِ غَمِّدُنْ يَانَقُط عُنَفَاطِ مُقَلِّدًا

ĊĊζĹ:

וְבֹנִינִם זַּמֹלְ, מִוֹלִטְא וּבֹנִינִוּ שַּׁלְטִּוֹ

נֹאָנֻלָּנֶם בַּטַּלָּנְ מָאַטַּוּ נִבַּבָּנִוּ הַּסָּבַוּוּ:

numbered for multitude.'

a present for Esau his brother: 14 took of that which he had with him And he lodged there that night; and

جُمْمُ كِيابِيْنِ:

two hundred she-goats and twenty

he-goats, two hundred ewes and

betwixt drove and drove.'

she-asses and ten foals.

twenty rams,

Pass over before me, and put a space itself; and said unto his servants:

17 hand of his servants, every drove by

And he delivered them into the

forty kine and ten bulls, twenty

thirty milch camels and their colts,

מְן־הַבָּא בְיָדָוֹ מִנְחָה לְעֵשֶׁׂו מִן דְּצִּיְחִי בִּידֵיֹה מִקְרוּבְּמָא וּנְקְן שָׁם בַּקּוֹלְע תַעַּיִּא נִיפֶּע יִבְת מַמֶּן בְּלִילְיָא תַעוּא וּנְסִיב

אָבוונ:

בְּאַנוֹנִם

¿ לְבֹצׁוְ וֹיִאִמֶּר אֵבְ הַּלֹבֹיוּ הָבֹבוּ הֹבֹבּא

sand of the sea, which cannot be 13 thee good, and make thy seed as the And Thou saidst: I will surely do

בְּטַבְא בְּנַמָּא בַּבְא נִטְּמִנוּן אמב נאמנו לנו בלב סניאון וּאַט אַמֹבט אוָמַבא אוָמִיב

children.

لْنَجْدُد \$٥ مَمْ ـ خُدُنه: בּי־יָבָא אַנֹכִי אָטָוּ פַּּוֹ־יָבָוֹא

אַמָּא מַּלְ בָּנָנָא: מונע בַלְמֹא נוטו נוֹמִטוּנוֹנוּ מוֹנִא בַמְּמָוּ אַבוּ בַּחַיל אַנָא

(17) עדר עדר לבדו. כל מין ומין לעלמו: עברו לפני. דרך יוס או פחום, ואני אבוא אחריכה: ורוח חשימו.

(16) גמלים מיניקות שלשים. וזנייסס עמסס. ומדרש הגדס (ז"ר שס) וזנייסס, זנהיסס, וכר כנגד נקזס, לפי שלגוע

להרבות חשמיש ולעבר עשר נקבות, ובהמה משנחעברה הינה מקבלת זכר, ופרים שעומקין במלהכה, לה מסר לזכר הלה הרבע בכל אדס, אלא לפי עורה המועל עליו, שמזינו כאן שמקר לכל מיש עשר עזיס, וכן לכל איל, לפי שהם פנויים ממלאכה, דרכן לטלטים יוס, הספנים המת לטטה הדטים, והיני יודע לכוין המדרט הוה בכוון, הך נכהה בעיני טלמדנו מכהן, טהין העונה טוה רבה (עו, 1) דורש מכאן לעונה האמורה במורה, העיילים בכל יום, הפועלים שמים בשבת, הממרים אחם בשבת, הגמלים אחת (פו) עזים מאחים וחישים עשרים. מלחים עויס לריכוח עשריס חישים, וכן כולס, סוכריס כדי לוכך סנקצוח. ופברלשים

שלדם לר בלרור ונושלם בידו. דבר למר מן הבל בידו, מן המולין, שנעל מעשר, כמה דלת למר עַשֶׁר מַעַשְׁבֶנּוּ לָךְּ, והדר לקת (14) הבא בידו. ברשומו, וכן וַיַּקַמ מֶׁם בֶּל מַׁרֶלוֹ מִיְּדוֹ (במדבר כח, כו). ומדרש מגדה מן הבא בידו, לבנים מובוח ומרגליום,

וסלא לא אמר לו אלא וְקִיֶּשׁ זַּרְשֶׁרְּפַּשְׁפַּר סְטְבֶן (בראשית כת, יד), אלא שאמר לו (שס), פִי לֹא טָשֶׁנְדְּ עַד מֲשֶׁר אָס עָשִׁיִּמִי מָת מַשֶׁדִ (13) הישב אישיב. סימב בוכומך, לימיב בוכומ לבומיך (ב"ר עו, ו): ושמחי את זרעך בהול הים. וסיכן למר לו כן,

שַׁמִּנְן בּוֹ מֹבֹבֹא יבוֹ מֹבֹבֹא:

נקבום, ולחמור שהולך בדרך רמוקה, שמי נקבום לוכר, ולגמלים שהולכים דרך יומר רמוקה, נקבה אחת לוכר:

בּבּלְמִי לְבַּ (שִׁם מו) יונְטָבִרִםם טָמִר בַּלְבָּם טְּנֹבֶם שְׁנֹבְּם בְּיִם וֹלְתַּבְּ בְּכִוּלְבֵּי בַּשְׁמִּיִם וֹכִמוּלְ שָׁשָׁר מַלְ שְׂפַּם בַּיִם:

(12) מיד אחי מיד עשו. מיד לחי, שלין נוסג עמי כלח ללל כעשו הרשע:

לְפַּנָּנִ וְבֵנֵינִ שַּׁמְּנְמִנִּ בֵּנוֹ מֹבֶר לַמְּבְּנִינִי מִיבִרוּ מֵּדְמִי וְנִוֹחָאִ

וּנִיטֹן בּׁנִגַ הַּבְּבְּנִוּ הַּבְּנֵב הַבְּבוּנִי הַבְּבוּנִי הַבְּבוּנִי הַבְּבַּנִי הַבְּבוּנִי

הְּמְבְוּע אֵׁעְזָּע הֹמְבְוּם וֹמְגֹוֹם אֵטֹדִּג הַסְבוּגוּ וֹמִבֵּג הַסְבֹא:

י שְׁלְמֵּיִם פֹּבְוּת אַּבְבָּמִים וּפְּבַוּים שִּיְבִּתְא אַבְבָּמִין וְּתִּיבִי מַּטְבָא

מֹנִּם מֹאַטְּנִם וּטִּיֹמָה מֹמִיבִוֹם מֹנִּג מֹאָטוֹ וֹטֵימָּגֹא מֹסָבוּגוֹ

במשמיש, לה פרקמו הכמוב: ועירים. המורים וכרים:

מנטס:

نظل ظلاد:

يَّاللَّٰ اللَّٰمُ اللَّٰ

پېږ.۵:

レロス・ロ

XÇL ÇÇÇF: خمد هَنْ لِا نَعْدُك تَحْبُك الخُمُّاء خَمَّاهِ لَا هَنْ هُنَا هِنْ هُنَامِ 81 يَجِزَفِكُ فِي مِن الْأَمْخِرَاءَ كَالْمُضَاءِ بِهِرَاءِ يَانِ الْأَمْغِرَاةِ إِنَّ الْأَمْغِرَاةِ إِنَّ الْأَمْغِرَاةِ إِنَّ الْأَمْغِرَاةِ إِنَّ الْأَمْغِرَاةِ إِنَّ الْأَمْغِرَاةِ إِنَّامِ الْأَمْغِرَاءِ إِنَّ الْأَمْغِرَاءِ إِنَّ الْأَمْغِرَاءِ أَنْ الْمُعْرَاءِ أَنْ اللَّهُ عَلَيْهِ اللَّهُ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهُ اللّلِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلْمُ اللَّهُ اللَّ

⁶¹ נֹאֶמֹנִׁנִי ְלְהַּדִּנִנִּ לְנִהַּמְד מִנְּעֵוֹנִי

עם_היא אַהַרִינוּ: بربغ شِكنبُت كِي الله خِيرِين خِيرِشِر إبريرِت

ממו במצאבם אקו: בּדְבֶר תַזָּהוֹ מְּדַבְּרַוּן אֶלֹי- הַבֵּין מְטַלְלוּן עִם עַשָּׁוֹ כַּד ŢŸŢŗſロ ŘÜĽ, · עַנְּמֶּלְיִמְּיּ 'נַּם אָטַ-פַּלְ-חַנַּלְלְיִם טַּלְיִמְאָה אַר יָה פָּלְ דְּאָּוֹלְיִן וּוֹגֵּו זֹם אַנרַבוּמָנוּ זַּם אָנרַ

בּמּוֹטִׁעְ טַעִבְּכֵפִע לִפּּוֹּגְ וֹאַטַבוּי־ יי אַהְרֵינוּ בְּרֹאָמָר אָבַפְּרָה פְּנִיוּ נאַמִרְמֶּם גַּם הַנָּה עַבְּרְהְ יַעְקֹב

يه נمَٰצِלِר הَמִּנְחָה עַל־פָּנְיֵוֹ וְהָוּאִ כן אַראַר פַּנְיו אַנַלִי וַשָּׁאַ פַּנְיִי:

לֶן ~~בּ~~לְּיְלְעַרַתַּהָוּא בְּשָּׁהַנֶּה:

אַנוּ מַהַּבַּר וַבַּט: וֹאָט אַטֹע הֹאָר יִלְבָּיִוּ וֹיִהְבֶּר ा्ष्युचा <u>दर्</u>द्दा तास्त्र त्वीत स्नत

نلَمْها هُجْرًا يَكَلُمُكَ: נוֹצֵּׁנִ אָּעַרְיַבְּאָמְּוֹן לֵאַמְּבְ בֵּנִ וּפַּפּוּג וֹע פֹּלְמִּמְּב לְמִּימִר אָבִי

ĿāċĿĿ ドバスピロ

לְנִבוּנִי לְמֹמִׁי וֹבִיא אַל בייא שׁבְּיִבְים בִיאַ בִיאַ ドは海ベロメ

אָנוֹ, בַּנוֹבוֹא:

השקחון יהיה: בַּעַר עַדְרַיָּא לְמֵימַר כְּפִּחָנָמָא יפֿפֿיד אַף יָח הַנְיָנָאַ אַף יָת

;mid bnh shall ye speak unto Esau, when ye the droves, saying: 'In this manner 20 and the third, and all that followed And he commanded also the second,

behold, he also is behind us.'

19 servant Jacob's; it is a present sent

saying: Whose art thou? and

meeteth thee, and asketh thee, saying: 'When Esau my brother

these before thee?

unto my lord, even unto Esau; and,

then thou shalt say: They are thy

whither goest thou? and whose are

And he commanded the foremost,

peradventure he will accept me. afterward I will see his face; present that goeth before me, and ədə dəim mid əssəqqs Iliw I' :biss əd thy servant Jacob is behind us.' For and ye shall say: Moreover, behold,

night in the camp. him; and he himself lodged that So the present passed over before

his two wives, and his two And he rose up that night, and took

Jabbok. and passed over the ford of the handmaids, and his eleven children,

ומלואה (מהלים כד, א), של ה": ביואת שלוחה למ"ד משמשת בראש התיבה במקום של, כמו וְכֶל חֲשֶׁר חַּמָּה רֹאֶה לִי הוּאָ (בראשית לא, מג) שלי הוא, לַה' הְאָבֶן (18) למי אחה. של מי אסס, מי שולמך, ומרגוס דמאן אם: ולמי אלה לפניך. ואלס שלפניך של מי סס, למי סמנחס

וֹאַבֿר יָת מַעַּבַר װּבְקאַ:

בְּמָשֶׁרִיקָא:

עָאָם וַסַּב אַפַּוּ:

לְחֵינְתֵיה וְיָת חַד עַּסַר בְּנוֹהִי

שבשון למוני, ולני שבשון

וֹשְׁם בַּבְיבְוֹא צוּא וּבַבר וֹע

וְהוּא בָּת בְּלֵילִיָא הַהוּא

וֹהְבֹנִע שֹלֵנוּבְשֹׁא הֹלְ אָפּוְנִינּ

בו אָבוּג וּלִנוֹר כּוּ אָבוֹג אַפּוָנִיי

לְנוּלִוּנִע בַּעַלְנוּבָעָא בַּאָוֹלָא

אַט, בּטַבוֹא אַב, אַמָּב אָנִיחַנָּיה

ומומבון אַב מַא מּבֹבַב וֹמַכִּב

שדר לפני חברו מלא עין, כדי להשביע עינו של אומו רשע, ולמווהו על רבוי הדורון:

(19) ואמרה לעבדך ליעקב. על האשון האשון ועל אחרון אחרון, ששאלה למי אחה, לענדך ליעקב אני, וחרגומו דענדך

- שכל כפרס שמולל עון ומעמ ומלל פנים, כלן לשון קנוח וסעברס הן, ולשון מרמי הוח, והרבה בגמרא וכפר ידיה, בעי לכפורי (IS) אכפרה פניו. מצעל רוגזו, וכן וְכָפַּר בְּרִימְבֶס מָם מָנָם (ישעיה כח, ים), נֹח מוּרְלִי פַפְּרֶה (שם מז, ים), ונרמה צעיני, דישקב, וששקלם ולמי קלס לפניך, מנחס סים שלוחס וגוי: והנה גם הוא. ישקב:
- ומדרש הגדס על פניו, הף סוה שרוי בכעם שסים לריך לכל זה ב"ר (עו, ה): (22) על פניו. כמולפניו, וכן מָמָם וָשׁד יַשְׁמַע בָּס עַל פָנִי מָמִיד (ירמיס ו, ו), וכן הַמַּרָעִימַים חֹה גַל פָנִי (ישעיס חַה, ג), ידים בססוא גברא, וגם בלעון סמקרא נקראים סמורקים על קדע פַּפּוֹבֵי וָסָבּ, על עם עסכסן מקנמ ידיו בסן בעפת סמורק:
- (23) ואח אחד עשר ילדיו. ודינס סיכן סימס, נמנס במיבס ונעל בפניס, שלא ימן בס עשו עיניו, ולכך נענש יעקב שמנעס

143

- זַּיִּהְבֶּר אָנַר אָהַבּיּאָהָב לָוִי לי וְּלֵּטְם וֹלְהֹבֹנֵם אָטַרַנְלְּעָׁלְ וּבְּבַרְנּוּן וְאַהְבָּרְנִּוּן יִטְ נָּטְלְאִ
- עמו עד עַלות הַשָּׁחַר:
- בְּבַאֶּבְלוּ עִּמְוּ: יבקו נמלע פוינדן יעלב בפתי ירביה ווע פתי ירבא تبله قد كه نجر جد تنائه الدر عد نكر جد الكاترة
- וּיַאִמֶּרְ לָא אַׁמְּלְטַוֹּיְ כֹּי אִם_ וֹאָמָר לָא אָמָּלְטַוּּנוֹי אָלְטַוּן וַיַּאִמֶּר שַּׁלְחָנִי כָּי עַלְח חַשְּׁחַר וַאֲמַר שַלְחַנִי אֲבִי סְלֵיק צַּפְּרָא
- ⁸² נִיּאָמֶר אַלְיו מַרִישְּׁמֶוֹד נִיּאָמֶר נִאָּמָר לִיה מַן שְׁמָּדְ נַאָּמַר
- آلانڪُے: מְבַּנִים מִם אָבְנַים וֹמִם אָנָמִים אָנַ בְּבָם נִי וֹמִם מִּבְּנַנֹא
- לְהְּמִׁי וֹלְבַבְ אָנִי הֶּם: شِهُك يَعْمُد كُولَا يُك صَمِّعَمَ مُمُكِ يَعْمَد خُمْهِ لَـذًا هَنَ شِهَدِ حِ וּנְּאָאַרְ זַהְּלֶּבְ וּנְאַמֶּבְ עַלְּיגַבְעַבַלָּאַ נִאָאָגַרְ זַהְּלָב זַאָּמָב עַוּ כַּתַּן

- וֹאַמְבָּר יָת דְּלֵיה:
- ١٥٢١ ١٩١٤ וֹאָמִּטֹגַע װּבְרָא מִמֶּנִע מַר ⁵² נּיּנְתָר יַעְּלְבְרָרְ נִיּאָבֶל אִישׁ וֹאָהֶטְאָר ִ נִעָּלִר בּלְעוּדוֹהִי
- בּיַעְבַ בָּאָמְטַבַּלִינִיה עַמָּיה:

- נְּאַמֶּר לְאַ נֹהְּלַךְ נֹאֲמֶר הוָרְ נֹאַמָר לְאַ נַעָּלִי נִינִאָּמָר מוָר
- زرڌ،ڬڟ٧٠

לשְׁמִי וּבְבוּה יָמִיה מַמָּוֹ:

- which he had. over the stream, and sent over that And he took them, and sent them
- breaking of the day. wrestled a man with him until the And Jacob was left alone; and there
- wrestled with him. of Jacob's thigh was strained, as he hollow of his thigh; and the hollow 26 not against him, he touched the And when he saw that he prevailed
- let thee go, except thou bless me.' 27 breaketh.' And he said: 'I will not And he said: 'Let me go, for the day
- name?' And he said: 'Jacob.' And he said unto him: 'What is thy
- with men, and hast prevailed.' thou hast striven with God and 29 called no more Jacob, but Israel; for And he said: 'Thy name shall be
- he blessed him there. thou dost ask after my name?' And And he said: 'Wherefore is it that 'Tell me, I pray thee, thy name.' And Jacob asked him, and said:
- מאמיו, שמא מחזירנו למועב, ונפלה ביד שכה (ב"ר עת, ג): יבק. שה הנהר:
- (44) אח אשר לו. סבסמס וסמטלטליס, עשס עלמו כגשר, נוטל מכאן ומניח כאן:
- al't): לשון עניבה, שכן דרך שנים שממעלמים להפיל היש הֿת רעהו, שחובקו והובקו בורועותיו, ופירשו רו"ל שהוה שרו של עשו (ב"ר שסיו מעלים עפר ברגליסם על ידי נענועם. ולי נראם שסוא לשון וימקשר, ולשון ארמי סוא, במר דאביקו בים, ואבק ליס מיבק (32) ויוחר יעקב. שכח פכים קמנים וחור עליסם (חולין גא.): ויאבק איש. מנחס פירש ויחעפר היש, מלשון הבק,
- . נמקעקע ממקוס מברמס, ודומס לו פֶּן מַקַע נַפְּשִׁי מִמֵּךְ (ירמיס ו, מ), לשון סמרס, ובמשנס לקעקע בינֿמן, לשרש שרשיסן: (62) ויגע בכף ירכו. קולים סירך סחקוע בקילבוסח קרוי כף, על שם שסבשר שעליס כמין כף של קדירס: וחקע.
- 141,(4): שששר מערער עליסן. (וכאן קשס לרש"י מברכני סיס לו לומר, אלא סודס וכו'. וכן אימא בסדיא בווסר פרשמ מוריע עמוד מ"ס (מב) כי עלה השחר. ולריך אנילומר שירס ביוס (ב"ר עח, א. מולין לא:): ברכחני. הודה לי על הברכום שברכני אבי,
- (30) למה זה חשאל. אין לנו שם קצוע, משמנין שמומינו (צ"ר עמ, ס), (סכל) לפי מנות עצודת סשליחות שאנו משמלחים: כרמו סודס לו עליסן, ווסו ויברך מומו שם, שסיס מממנן לסממין לו ולמ כלס: ועם אנשים. עשו ולבן: וחובל. לסס: ש)י בכש שמלאך ויממנן לו, ומה נממנן לו, בים אל ימְנְצָהׁ יַשְׁבּר שְׁמֶנוּ, הממן לי עד שידבר שמנו שם, ולא רלה ישקב, ושל של ומחליף שמך, ושם סוא מברכך, ואני שם אסים ואודם לך עליסן, ווסו שכחוב וַיָּשַׁר אָל עַלְאָךְ וַיָּכֶל בְּבֶס וַיִּמְתַּגַן לוֹ (סושע יב, (92) לא יעקב. לא יאמר עוד שהברכות באו לך בעקבה ורמיה, כי אם בשררה וגלוי פנים, ומופך שהקב"ה נגלה עליך בבית

فزره زنائثام زفيا: לּגַבְאָנִיג אָבְיִנִםְ פּׁוֹנִם אָבְּ פּּוֹנִאָּבְ אָבַוּ עַזִּנִינִי מּבְאָבֹא בּגִּי تنظَلَّم تَمْظِر شِّم يَشْظَبِه فَنَهُمْ بِطَنْهُ مَمْظِر شِمْمُ لِمُنْتُمُ

kel tkel ikaülītu īdal:

face to face, and my life is preserved.' For I have seen God And Jacob called the name of the

אָת־פְּנוּאָלְ וְהָוּאַ צֹּלֵעַ עַלֹּ עַלִּי בְּנוּאֵל וְהוּאַ מַשְּׁלַעַעַעַי בְּנוּאָל נּ נֵלְנְרָחַ לְנְיִּ הַמְּמָהְ כּאָהָר הֹבֹר יִּדְנִי הִיהְיִהְאָּ כֹּר הַּבָּר יָּרָ

.dgidt sid noqu Passed over Peniel, and he limped And the sun rose upon him as he

לכּנַבְיִינֵנְ וֹהַער לּנִיג עַנָּמֶעי: הַיָּרְף עַר הַיַּוֹם הַזָּה כֶּי נִגַעֹ בּנְ אָת־גִּיד הַנְּשָׁה אַשֶּׁר עַל־כָּף יָת גִּידָא נִשְׁיָא דַעַל פָּתֵי יִרְכָּא

נשְנְא: בפט וולא בולעד ביולא מֹּב וְוֹמֹא בֹבוֹן אָבוֹ לַבוֹר هَمِ حِدًا مُهِ بهدُمِ لَـ لَدُد الشَلَّةِمِ هَمِ قَا مُه هَدُمُ اللَّهُ الشَلَّةِمِ

and with him four hundred men. looked, and, behold, Esau came, And Jacob lifted up his eyes and even in the sinew of the thigh-vein. touched the hollow of Jacob's thigh, thigh, unto this day; because he

> which is upon the hollow of the not the sinew of the thigh-vein

Therefore the children of Israel eat

the two handmaids. Leah, and unto Rachel, and unto And he divided the children unto

IIIXXX

لَمْحِ ـ لَـ لِمَ لَمُحَ مُقَدَ لَـ مُفَطَلِبِ : ײַהַץ אָת־הַיָּלְדִים עַל־לַאָּת אָנע אָנע אָרע אָרש װאַארע אָרש אָרש אָרש אָרש אָרש אָרש אָרש ווּשָּׁא וֹמַלֶּב מֹוֹלָוו ווּוֹבאָ וֹנִינָּנוּ

ראשנה ואָת־לאָה קדמוקא ויָה לאָה ובְנַהָא וֹאַנִּגְ זֹע לְעֵוּלִטֹא וֹזִע לַּנִּגִּעוָן ݙ<u>ݜ</u>ݫݪݞ

جَعْب لمَح تتح لمَح فَلَقًا

יוובבא ופּבור בי בניא מכן

מֹמָּו אַנוּ וֹמִפּוּע אַבְבּמ מֹאַע

ווֹפלב התוביו נבוֹא נבא

and Joseph hindermost. and her children after, and Rachel 2 their children foremost, and Leah And he put the handmaids and

וֹאָטַ ווֹטֹב אַבֿונים: וֹגלבְגעַ אַנוֹבְגָּים וֹאָעַבְנוֹעַ בּנִינִאָּגוּ וֹנִעַ בִּנוֹעַ יִּפֹּבּ אָת_הַמֶּבּׁהָות

near to his brother. ground seven times, until he came 3 them, and bowed himself to the And he himself passed over before

עַר־אָּהְיוֹ: אַבְּעְ שֶׁבַע פְּעָלְיִם עַרְ גִּשְׁקְיִּ אַנְשְׁאַ שְּבַעְיִּלְנִין עַרְ מְקְרָרִיה וֹנוֹנא הַבָּוֹב כַפַּוֹננוֹם נּוּהָשַּׁנונו וֹנוּא הַבַּב שַׁבַּמִּננון וּסִנִּג הַכְ

لَنْظِمْ مَمْ عَزْعَكُ لِيَبْشُكِّكِيةِ لَنْكُحُكَ نَبْظِمْ مَمْ عَزْكِيكَ لَيْشَكِّيكِ بَحْدِي: וֹלְבֹא הֹמִּה לְצַבֹּבְאִטוּן וֹנִטַבּּצְטוּ וּנְסַם הֹמִּה לְצַבְּטוּנִינִי וֹנִפְפַּנִינַ

לְנִים אַבוּיבִיגי:

and kissed him; and they wept. embraced him, and fell on his neck, And Esau ran to meet him, and

מבאר שבע, מיסרס לורוח בשבילו: והוא צלע. סיס לולע כשורחס סשמש: ללרכו, לרפחות חת ללעתו, כמס דתימח שֶׁמֶשׁ לְדְקַס וּמַרְפַּחֹ בְּכְנָפָיָה (מלחֿכי ג, כ), וחותן שעות שמיסרס לשקוע בשבילו כשילח (28) ויזירח לו השמש. לשון בני אדס סוא, כשהגענו למקוס פלוני סאיר לנו סשחר, זהו פשומו. ומדרש אגדס ויזרח לו,

ל), וכן כִּי נַשְּׁנִי מֵׁלִי מֶׁלְבִיס מָׁמ כָּל עֲמֶלִי (ברחשית מח, נח): (33) גיד הגשה. ולמס נקרא שמו גיד סנשס, לפי שנשס ממקומו ועלס, וסוא לשון קפילס, וכן נָשְׁמָס גָּצוּרֶמָס (ירמיס נא,

(2) ואח לאה וילדיה אחרונים. ממכון ממכון מביב:

(3) עבר לפניהם. ממר, מס יבה הומו רשע לסלמס, ילמס בי ממלס:

קלכק קים, בידוע שעשו שווה ליעקב, הלה שוכמרו רחמיו בהוחק שעק, וושקו בכל לבו (ב"ר שס): בבריימא דמפרי (ספרי בהעלומך מע), יש שדרשו נקודה זו, לומר שלא נשקו בכל לבו (ב"ר עת, ע). אמר רבי שמעון כן יומאי, (+) ויחבקהו. נמגלגלו רממיו כשרמסו משממוס כל סשממוומוס סללו: וישקהו. נקוד עליו, ויש מולקין גדבר סוס

الجُمُد بَارًا جُدِينَات جُن مَخَيُك: מִנְאַבֶּׁנִי בְּוֹבְ וֹנִאָמֶנִר נַוֹּלְבְוֹנִים וֹאֵמִּר בִּנִּאְ גַּטַוֹ וֹנִ נִּטְ מַּבְּנָנִי: ַ הַנְּשִׁים וְאֶת־הַיְלְדִים וַיִּאִמֶּר ַבוּאָ אָנַרַעַנְיוּ וּלָּדָר אָתָּיִי

ប៉ែងចំប៉ាំរ៉េះ دوره، נَصَوَّهُا يَاضُوْرَانَ رَوْبَ إِنْجُيَالًا اجْدَاجُهُ خُرَادِتِهُ هُوْرًا اجْدَامَالًا

וֹאַטַר נֹזָּה ,וִמֹּנ וֹבִשׁל נִיּהְשַּׁעוֹנוּ:

בְּמִנוֹנ אָבוֹנ: במיני אַרָני: בְּמִינִי אַרָני: בְּמִׁמֵּע לְמִׁמֵּאַ־עֵוֹן עַרָא דִּעָּרַנִיתוּנִאַמָּר לְאַשֶּׁבְּחָאִּ رَةٍ אַמֶּר מָּג לְנַבְּ בְּּלְ חַמַּחֲׁמֵה תַזָּה נַאָּמָר מָא לְנִב בָּלְ מַשְּׁנִיתָא

נֹּאֲמֶׁר מֹמִׁוֹ יֹמֶת לֵּנְ נֹבְ אֹטְוּ יְנֵר אֹטְוּ יְנֵר מֹמִּר מֹמִּר אִנר לְנְ סִנֹּר אֲטִר

dil dişu di şila מּלִטְנִי מּלִּצִי בַּנִ מַּכְבַּן בָאָּנני. · מְצְאָטִּי בוֹן בְּעִינְיִּרְ וְלְכַחְתְּ וּגֹאַמֶּר וֹהַלְב אַּלְבוֹאְ אִם וָּא וֹאַמָּר וֹהַלְב בַּבַהוּ אִם בַּהַּוֹ

רְאַ וֹיפֹּגַּעַבַלוּ וֹיפֹּעַנוּ ַבְּבָּ בַּּרִבְּעַנָּרִי אֶּבְעִים וֹבֵּרִ יִּמְבִּיִי בְּיִבְּיִּרִ בְּאַנִּינִיאַּט לְבַּ אָּבֵּרִ בִּעִים

> ווֹט בּׁנוֹא נֹאַמֹּר מֹאוֹ אֹבָוּוֹ לַשַּׁ וּוֹבּל יִם הַנוְנִי, וֹבִוֹא יִם לָהָּוֹא

للتاح بغنيد: יסיידו ובתר בן קביב יוסף ﴿ لَعَاثُم وَصَاحِهُا لَاجَالُوا لَيْمُعَالِلَا لِكَارِجُنَا هَا كَهُنِ لِخَوْلَةِ

אַגַלָע בָּדִילָה:

אַפּֿ, וַבְּבְרָיָא וֹאִטְרָהִ,עַ לְ,: מַל בו הַוויהוו לְאַפָּר בְּהִיוּ יטַלבּיל שַלְרוּבָשׁי מָן יִדִּי אָבִי אַהְכַּטִינוּ בַטַּמָוּ בָּהַנִּיּרָ

וֹאַטְבוּוּ בִּיה וְקַבּילִי הֹלִי וֹנֹ וֹאֲבֵי אִינוּ לִי כוִלְא בּנְעִ אָמִר בּנְרְכְּעִי, אָמֶּר עִבְּאָט פַבּנִץ בּמָּן נִיִּטְ טַבּנִיבָּטִי.

> servant. God hath graciously given thy And he said: 'The children whom said: 'Who are these with thee?' the women and the children; and And he lifted up his eyes, and saw

bowed down. they and their children, and they Then the handmaids came near,

and they bowed down. after came Joseph near and Rachel, 7 came near, and bowed down; and And Leah also and her children

of my lord. he said: 'To find favour in the sight 8 by all this camp which I met?' And And he said: 'What meanest thou

brother, let that which thou hast be And Esau said: 'I have enough; my

and thou wast pleased with me. face, as one seeth the face of God, hand; forasmuch as I have seen thy sight, then receive my present at my now I have found favour in thy And Jacob said: 'Nay, I pray thee, if

urged him, and he took it. because I have enough.' And he dealt graciously with me, and 11 brought to thee; because God hath Take, I pray thee, my gift that is

- (a) מי אלה לך. מי אלס לסיומ שלך:
- עיניי אומו רשע, אעמוד כנגדס ואעכבנו מלסממכל בה, מכאן זכה יוסף לברכה עלי עין: (ד) נגש יוסף ורחל. בכלן האמהום נגשום לפני הבנים, אבל ברחל, יוסף נגש לפניה, אמר, אמי יפת מואר, שמא ימלה בה
- עליו, אחיו של יעקב הוא, אומרים להם אם כן משלנו אחם: . אומרים הכו הכו, ואלו אומרים הניחו, בנו של ילחק הוא, ולא היו משגיחים עליו, בן בנו של אברהם הוא, ולא היו משגיחים ומדרשו, כסוח של מלאכים פגע, שהיו דוחפין אומו ואח אנשיו, ואומרים להם, של מי אחם, והם אומרים להם של עשו, והן (8) מי לך כל המחנה. מיכל הממנה השר פגשמי שהוה שלך, כלומר למה הוה לך. ופשומו של מקרה על מוליכי המנחה.
- (9) יהי לך אשר לך. כמן מודה לו על הברכום (ב"ר עח, ימ):
- בטום לפיים ולרלוח, וכן שַׁפְּמֵי לַדִּיק יַרְשׁוֹן בְּלוֹן (משלי י, לב), יודעים לפיים ולרלוח: וחרצני. נמפייממלי. וכן כל הלון שבמקרא לשון פיום, אפילומנ"מ בלע"ז, וכן פי לא לבלון יִסְנֶס לָבֶט (ויקרא כב, כ), סקרבנות לי למחול על קורחני. ולמה הזכיר לו ראיים המלאך, כדי שיחיירא הימנו, ויאמר, ראה מלאכים ונילול, איני יכול לו מעחה: כדאי והגון לך שמקבל מנחמי, על אשר ראימי פניך, והן חשובין לי כראיים פני המלאך, שראימי שר שלך ועוד, על שנחרלים (10) אל נא. אלנא מאמר ליכן: אם נא מצאחי חן בעיניך ולקחח מנחחי מידי כי על כן ראיחי פניך וגוי. כי

نكثك

خَاتُكُكُ : בּוּ נַלְאָמֶר נִסְעָּר וֹנְכֻלְבָּר וְאֵלְבֶר נַאָּמָר נִפּוּל וּנְהָךְּ

וֹמִעוּ בַּלְ_עַגִּאָן: מְלַוְעַ מִּלְיִׁ, וּבְפַּלוּם וָוָם אֶּטָב ני הולדים הלים והצאו והבקר וֹגֹאמֹר אֵלְיוּ אָדְוֹּי יִדְעָּ בִּיר

المُجَمَّد خُطُرُ بِخُكُرُم يَانُكُهُم مِنْ خُلِيهِ مَنْ الْمُ نَمُّحُد لِنَّم كُلِيزُ، كِفَرْزُ مَحُكُا، لَكُرُا. نَمُحَد خَمَا لَحِينَ كَلُو مَخْدَلِك

אַמָּב אַבָא אָב אַדָּוֹ, מָהֹּוֹבִי: ⁺¹ אָהְנְהֵלְה לְאִשִּׁי לְהָגֶל הַמְּלְאַבֶּה

رَيْعَ يَرَهُمِهُ يَوْلُمُ يَعِيْدُهُ لَا عِنْدُ لِهِ عِنْ إِنْ مِنْ الْحَالِمُ عِنْدُ مِنْ الْحَالِ

אָטָּלָא_בוו בּהנוֹנ אַבוֹנ: בַּמֶּם אָמֶּב אַנַּיִּגְינִאָּמֶבְ לְמָּב זְּב מִן מַמֵּא בַּמָּנִ נִאָמָב לְמָא בַלוּ

י וֹנְּמִּׁרְ בֹּנְוִם עַעִוּאַ מִּמָּוֹ לְעַנַבֹּי וְנִיבַ

شِمْرلُك:

אמבע בשמו למני בבוני: וֹאַמֹּב הֹמִּוּ אָמֻבוּע כֹּהֹן הֹמַּבַּ

מַב בַּאִימִי לְנִת רַבּוָנִי לַמָּמִיר:

הדידוקא דקדמי ולבגל ננקיא

וֹאָלֹא אָבַבֿר בּוֹנִם לַנִינִ

יוֹמָא עַד וִימוּתוּן כָּל עַנָּא:

מולטטא הֿלו אם אַבעוַטוּוּן

זומיא בכיכין וְעָּנָא וְתַּיִבוּ

וֹאַמֹּר לַיה רְבּוֹנִי יָדַת אָבִי

sight of my lord.' needeth it? let me find favour in the with me.' And he said: 'What with thee some of the folk that are And Esau said: 'Let me now leave

children, until I come unto my lord

before his servant; and I will journey

Let my lord, I pray thee, pass over

and if they overdrive them one day,

herds giving suck are a care to me;

tender, and that the flocks and

knoweth that the children are

And he said: 'Let us take our

And he said unto him: 'My lord

journey, and let us go, and I will go

according to the pace of the

all the flocks will die.

before thee.'

the cattle that are before me and

on gently, according to the pace of

unto Seir.'

way unto Seir. So Esau returned that day on his

כוני"ן, שסים לו לומר חננני, שאין חנן בלא שני נוני"ן, והשלישים לשימוש, כמו עשני, ובדני: יש לי כל. כל ספוקי, ועשר מרחם בה, ואני יגעחי להגיעה עד שבאה לידך (ב"ר עח, יב): - חגני. נו"ן ראשונה מודגשם, לפי שהיא משמשת במקום שחי דמועי מלך מממ, כולס לשון ברכם שלוס סן, שקורין בלע"ו שלודמ"ר, אף זו ברכמי, מו"ן שלו"ד: אשר הובאת לך. לא פניס, כגון וַיְּבְּבֶרְ יַשְׁלַבְ מֶּח פַּרְשֹׁה, שֲבֹוּ חִפִּי בְּבֶבְה (מלכיס־ב יח, לה), דסנחריב, וכן לִשְׁלַל לוֹ לְשֶׁלוֹס וּלְבֶּרְכוֹ (שמוחל־ב ח, י), (II) ברכחי. מנחחי, מנחס זו סבחס על רחיים פניס, ולפרקים חינה בחה חלח לשחילם שלוס, וכל ברכה שהיח לרחיים

לאורחיה לסמיר:

מול (נ"א נמל) ונסך, עשו אמר ליעקב נסע מכאן ונלך: ואלבה לנגדך. בשום לך, מובה זו אעשה לך, שאמלריך ימי מהלכתי (בו) נסעה. כמו שְמְעָב, בְּלְמָב, שהוא כמו שמע, פלח, אף כאן נפעה כמו נפע, והנו"ן יפוד בחיצה, והרגוס של אונקלום דבר בלשון גאוס, יש לי רב, יומר ויומר מכדי לרכי:

יא), עול נְמִיס (ישעיה פה, כ), שְׁפֵּי פְּרוֹח עָלוֹח (שמואל-או, י), וצלע"ו אופימי"ש: - ודפקום יום אחד. (ואס ידפקוס יוס (13) עלוח עלי. סלאן והבקר שהן עלות, מועלות עלי לנהלן לאט. עלוח. מגדלות עולליהן, לשון עוֹבֶל וְיוֹנֶק (חֹיכה ב, ללכם לאט כאשר אמה לריך, וזהו לנגדך, בשוה לך:

(+1) יעבר נא אדני. מל ממריך ימי סליכמך, ענור כפי דרכך, ומף מס ממרמק: אחנהלה. ממנסל, ס"מ ימירס, כמו אחד) ליגעם בדרך במרולה, וממו כל הלאן: ודפקום. כמו קול דוֹדִי דוֹפַק (שיר השירים ה, צ), נוקש בדלם:

לגדה יש לפרשה זו רבים: הלך, ואימת י ילך, בימי המשיח (ב"ר עת, יד), שואמר וְעַלוּ מוֹשָׁעִים בְּהַר לִּיוֹן לִשְׁפֹּע מֻׁת הַר עַשָּׁו (עובדיה הֿ, כה). ומדרשי ללכת אלא עד סוכות, ואמר עד אשר אבוא אל אדוני שעירה, אמר, אם דעתו לעשות לי רעה, ימתין עד בואי אללו, והוא לא ולרגל הילדים. לפי רגליסס שסס יכוליס לילך: עד אשר אבא אל אדני שעירה. סרמיג לו סדרך, שלה סיס דעמו סלמ"ד מן סיפוד ואינה משמשם, אמנהל נחם שלי: להגל המלאכה. לפי צורך הליכם רגלי המלאכה המועלם עלי להוליך: בּּבְרַבְּה, אַשמיב: רֹאִשִי. לאַע שלי, לשון נחת כמו הַהּוֹלְבִים לְּשַׁע (ישעיה ת, ו), לְחַע לִי לַנַעַר (שמואל־ב ית, ה). לאמי,

(15) ויאמר למה זה. מעשס לי מונס וו שליני לריך לס: אמצא הן בעיני אדני. ולה מעלס לי עתס עוס גמול:

(16) וישב ביום ההוא עשו לדרבו. עשו לפרו, וד' מאות איש שהלכו עמו נשמעו מאללו אחד אחד (פ"ר עת, עו), והיכן

L+I

קְרָא שֶם־הַמְּקוֹם סְבְּוֹת: (ס) بَرَٰمُكُرُبُانِ مُشَلِ وُجِن مَر_قَل

סכנע: מֿכן כֿן לַבָּא מִּמִיה דַּאַנִיבָא בּיקא וְלְבְעִירֵיה עַבַּר מִשַּלָן וְיַשְׁמְבְ נְסָע סְבְּּחָה וַיְבֶּן לְוִ בְּיִת וְיַצְּלִב נְשָׁלְ לְסָבּוֹת וּבְנָא לֵיה

name of the place is called Succoth. booths for his cattle. Therefore the 17 and built him a house, and made And Jacob journeyed to Succoth,

אַבְיִם וּנְתוֹ אָנַרַפְּנָנִ תַּמְנִר: אַהָּרְ בַּאָבוֹן בְּנָתוֹ בְּבָאוִ מִפַּבוֹן וּנְבֹאַ וֹמַלָּב מִּלֶם מָּנַר מִּלָּם

לַבֿבּגַ עַבְעָּאִ: למוטור מפּדּן אָרָם וּהָבֹא בְשְׁכֶּם בְּבָאַבְעָּא נאטא נהפר הפנם לפנטא

the city. Paddan-aram; and encamped before Canaan, when he came from of Shechem, which is in the land of And Jacob came in peace to the city

אַבָּי שְׁכֶּיִם בְּמִאָּה קשִׁים בִּי נְמְהַ שְּׁהֵלֵי מִיַּרְ בְּנִי־הַמִּוֹר בְּפְרָסִיהַ מִּמִּן לְמִשְּׁבָּנִיהַ מִיַּר וּיָבֶן אָת־חֶלְקַת תַשְּׁבֶּׁר אֲשָׁר יּוְּבַּוֹ

בְּמְאָר חוּרְפָּן: <u>XCILL FWCD</u> کاڼ ÄΠĢĽΠ

hundred pieces of money. Hamor, Shechem's father, for a tent, at the hand of the children of ground, where he had spread his

And he bought the parcel of

·· נֹגֹּבְׁבַ חֲּם מוֹפֹּעׁ נִלְבֹרָאַ בְוָ אֵלְ נִאָּבַׁ,ם טַמּּוֹ מִנְבַּיִׁם נַפֹּלְם

Ŀ*:*фĹ%< מּלְוָנִי, בָּבָם

called it El-elohe-Israel. And he erected there an altar, and

ناڭلاً: יְלְבְהָה לְיִמְּלָב לְרָאִוּה בְּבְּנְוֹה לְיִעֲּלִב לְמָהְוֵי בְּבָנָה צַּרְעָא: נמצא דינה בת לאָה אַשֶּׁר הָפַקה דִינָה בַּת לַאָּה דִּילִידַת

went out to see the daughters of the whom she had borne unto Jacob, $\Lambda IXXX$ And Dinah the daughter of Leah,

נְשְׁיא הְאָבֶץ נִיפָּח אַנְהְ נִישְׁכָּב הְנִיּאָה רַבָּא הַאַרְעָא וֹדְבָר יָתַה וּנְּבֹּא אָטִבּי הַבְּבֹּם בּוֹן בַבְּמִנְר בַבְבוֹנִי, וַבְּנַא זִטַבִּי הַבָּם בּר בַמִנִר

אַנוֹשׁ וּוֹמֹפּׁעוֹי

ישְכִיב יְתַה וְעַנְיַה:

her, and humbled her. her; and he took her, and lay with 2 Hivite, the prince of the land, saw And Shechem the son of Hamor the

פרע להם הקב"ה בימי דוד, שנאמר פִי אָם מַרְצַע מֵאֹוֹח אִישׁ נַעַר מֲשֶׁר בְּבָּצוּ עַל הַגְּתַנְּים (שמואל-א ל, יו.):

(עו) ויבן לו ביח. שסס שם י"ם מדש, קין ומורף וקין, מכוח קין, בים מורף, מכוח קין (מגילה יו.):

העיר. ערב שבת סיס, בשחלמות דרב חתחי: למבירו, יצא פלוני מבין שיני אריום ובא שלם, אף כאן ויבא שלם מפדן ארם, מלבן ומעשו שנודווגו לו בדרך: ויהן אה פני מלמודו בבים לכן: - עיר שכם. למו לעיל, ולמוסו עד בוֹקְנֶס בִּים לְמֶס (רוֹם הִּ יִּטְ: - בבאו מפרן ארם. להדס סהומל (13) שלם. שלם בגופו, שנתרפא מללעמו, שלם בממונו, שלא חסר כלוס מכל אומו דורון, שלם במורחו (שבת לג:), שלא שכת

בכל מקוס, כגון עבר לַפַּמָר): (91) קשיטה. מעס. אמר רבי עקיבא, כשהלכחי לכרכי הים היו קורין למעה, קשימה. (וחרגומו חורפן מובים, חריפים

ממחלקים לכמה מעמים, ואני לישב פשומו של מקרא באחי: ברוך סוח, ס' סוח נמי. ורצומינו דרשו (מגילס יה.), שסקדוש ברוך סוח קרחו ליעקב חל, ודברי חורס בְפַּמִישׁ יְפֹבֵּן שָלַע, מלינו במשה, וַיַּקְרָם שְׁמוֹ ס' נַמֵּי (שמוח יו, מו), לה שסמובה קרוי ס', הלה על שס סנם קרה שס המובה, לסוכיר שבהו של סקדוש על שם סנם, לסיום שבחו של מקום נזכר בקריאם סשם, כלומר, מי שסוא אל, סוא סקב"ס, סוא לאלסים לי, ששמי ישראל, וכן (OS) ויקרא לו אל אלהי ישראל. לא שהמובח קרוי אלהי ישראל, אלא על שם שהיה הקב"ה עמו והלילו, קרא שם המובח

פ, א), (ועליה משלו המשל פְּאָמֶה פְּצִּמֶּה): (צ) (I) בה לאה. ולה צה יעקצ, הלה על שם יליההה נקרהה צה להה, שהף היה ילהניה היחה, שנהתר וַהֵּבְה לַהְּךְהְחֹה (צ"ר

(ג) וישכב אוחה. כדרכס: ויעוה. שלמ כדרכס (יוממ עו:):

- בַר עַנּהָבָ: נְיֹאֶבֶרְ אָּטַ עַנְּהְּלְ נְיִּבְבֵּר הַּלְ בְּיִבְּנִבְי נְּבְיִבִּים זִטְ הַנְּכְּיָהָטֹא
- ַבּנְאָ**ת** לְאָּשֶּׁר: בְאַמְּר שְׁכֶּם אֶּבְ-חֲמָוִר אֶבְּיִר לְמֵּימֵר שְׁכֶם לְחֲמוִר אֲבוּהִי בְאַמְּר שְׁכֶם אֶבְ-חֲמָוִר אֶבִּיִר נְאֲמַר שְׁכֶם לְחֲמוִר אֲבוּהִי
- בּאַבי וְבַבְּאָם: בּגוֹנִי בְּשַׁוּ וּבְּנְיוֹ בְּיוֹנִי אָשַ_מְלַנִּינִי י נומַקב שְׁמָת כָּי מְמֵּאָ אָטַ נְוֹמֶּלֶב שְׁמָת אָבִוּ סָאָיב זָה
- וּמַּלִר לְוַבּר אִטֹּוִ: ⁹ נוּגֹא שׁמִוֶּר אַבוּרַמְבַם אֶלַר וּנִפַּל שַמוּר אַבוּהי דִּמְבָם לְנִי
- נעלב ובן לא נעשה: מְשְׁרֵ בְּיִשְׁרָאָלְ לְשְׁכַּבְ אָתְ־בָּתִי בְּיִשְׁרָאֵלְ לְמִשְׁכַּב יָתְ בַּת וֹנִינִר לְנִים מֹאָר בִּירְנְבְלְּאֵי נִיִּמֵּנִ לְנִינִ לְנִינִּ אָנִרְ מִלְנָא ע בְּשְּׁטְׁמֶּם וֹיִשׁׁמָּהִי בְּיִאֲלָהָוּם ילָנִי נַמְּלֶב פֿאַי מִּוֹעַהַמְּבָּעוֹ
- בַּנְגַ עַשְׁמְצַע נַפַּמְגַ בַּבַעַבָּם עַנְגַ לֹאַ * וֹנֹבְבֹּר שֹמִנְר אִשַּׁם לְאַמְּר חֲכֹּם
- לַנוּ נֹאָטַ בּׁנִטְּנוּ טַּלַטַוּ לַכֶּם: ⁶ וֹנֵיטֹנוּטֹנוּ אָלוֹנוּ בֹּלִנִיכֹם ִ טֹטַׁנוּ_
- 는止: خفتب محر بفنبين لتغنيه וְאָמָנוּ מַמֻּבוּ וְהָאָבֶלְ מִהְנֶה
- וֹאַמֶּׁר הַאַּמְרָוּ אָבַוּ אָשַׁוֹּי אָמְבָּאַבְעוֹן בְּמִנוֹכִים אָהֶבַּע 必じて口 נֹאָמֶׁר הַכִּׁם אָבְאַבַּנִים נֹאָבְ נֹאָמָר הַכָּם בְאָבוּנִא יִלְאַנוֹנִא

- ימַלְיל עַלְבַּה דָּעוּלִיטְּאָ:
- בְּבַא לְאָטַנִּי:
- ער מיהיהון: גיתוהי בְחַקְלָא ישָׁמִיק יַעֲּלִב דינְה בְרַמֵּיה וּבְנוֹהִי הַוֹוֹ עִם
- יַעַּקֹב לְמַלְּלָא מִמֶּיה:
- זְאַלֶּב וֹכֹּוֹ לְאַ כֹּתָּב בַּוֹטְהָּבִיב: כּב הֶּמֹתוּ וֹאִטַוֹּסִיסוּ וּוּבְרַיָּא יבו והושב האבי מו שללא
- ذېلان: בּבְרַהְכִין הַבוּ כְּעָן יָהַבּ בִיה מְּכֵם בּוֹנִ אִנִינוֹלִגאַנוּ וֹפֹּמָנִינִי ימביל חַמוֹר שִּמְּהוֹן לְמֵימַר
- לְנֹא וֹנִע בֹּלְעַנֹא שַּׁפְבֵּוּן לְכֵּוִן: נאטעענו פֿלא פֿלטכנן שטנון
- סְׁחַוְבְׁטְׁא וְאַנִיסְינוּ פַּה: בְּיִבְינִי מִיבוּ וַעֲּבְירוּ פַּה וֹמֹפֿלֹא שׁשְׁבוּוּ וֹאִבֹמֹא שִׁבוּי
- יבומבון לי אַמון: こ口はいん

- unto the damsel. the damsel, and spoke comfortingly 3 the daughter of Jacob, and he loved And his soul did cleave unto Dinah
- '.əliw ot 4 Hamor, saying: 'Get me this damsel And Shechem spoke unto his father
- and Jacob held his peace until they sons were with his cattle in the field; defiled Dinah his daughter; and his Now Jacob heard that he had
- went out unto Jacob to speak with And Hamor the father of Shechem
- ought not to be done. Jacob's daughter; which thing a vile deed in Israel in lying with very wroth, because he had wrought 7 men were grieved, and they were the field when they heard it; and the And the sons of Jacob came in from
- you give her unto him to wife. longeth for your daughter. I pray 8 saying The soul of my son Shechem And Hamor spoke with them,
- our daughters unto you. 9 your daughters unto us, and take And make ye marriages with us; give
- possessions therein. trade ye therein, and get you 10 land shall be before you; dwell and And ye shall dwell with us; and the
- shall say unto me I will give. favour in your eyes, and what ye 11 and unto her brethren: 'Let me find And Shechem said unto her father
- וכל שדומים: (3) על לב הגערה. דברים המתיישבים על הלב, ראי אביך בחלקת שדה קעיה כמה ממון בובו, אני אשיאך ותקנה העיר
- (7) ICJ $\forall x$ ruwn. Lucia da ozarlia, zodrara krcr utaj aj oucrea ul rrr oazil (ϵ "c ϵ , ϵ):
- (8) ⊓╙Ҁ다. 여연

- יטניבל, אָטַבוֹנּהֹב לִאָּהֵשׁנִי: لْאָשׁלְּנִי כֹּאֹמֻׁנִ שַאִּמֹנִי אֹלְיִ יִמִשׁלוּ וֹאָשִׁוּ כֹּמֹא בִּשִׁימִנוֹ לִי
- אַשָּׁר שִּמֹא אָת דִינָה אַחֹהֶם: שׁמִוַר אַבּוּנוּ בַּמִּבְמִי וֹנִבַבַּבוּ שׁמִוּר אַבּוּנִי בַּטַבְמָא וּמִלְיִלָּוּ
- עְּרְלְּהַ בְּיִי חֶרְפָָּה הָוֹאַ לְנֵנּ: אָר־אַרוֹה לְאָישׁ אַשֶּׁר־לָוֹ לִגְּבִר דְּלִיה עָרָלִא אָרִי חִסְּרָא 🔭 לְצְּשׁׁוֹתְ תַזְּבְרֵר תַזְּה לְתֵתְ פְּהְגִּמָא הָדֵּין לְמִהַּן יָה צַּחָתַנָּא ניאַמְרוּ אַבְיַהָם לַאָּ נוּכַלַ נַאָּמָרוּ לְעוּוֹ לָאִ וֹפוּלְ לְמִמֶּבַר
- לְּמָנוּ לְנִימָּלְ לְכֵּם כֹּלְ_וֹלֶב: ני אַרְ בְּוֹאָת נַאָּוֹת לְכֶנֶם אָם חַהְוַוֹּ בְּרֵם בְּרָא נִשְּׂפַס לְכִוֹן אָם
- וְבְיִנִינִי לְעָם אָבֶוֹר: בּׁנִינוּכֶּם זֹפְׁעַבְלְנִיּ וֹנְאָּבֹנִיּ אִשְׁכְּם בּּנִּעַכִּוֹן נַפַּב לְנָא וֹנִינִיב הֹפֶּבִוּן וֹלְעַנִּנִי אָעַבַּלְנִעָנִנִי לַכְּם וֹאָעַב וֹנִעַּוּו וֹע בּׁלָעַלָּא לְכִוּן וֹנִע
- וֹלַלֹעוֹנוּ אָטַבַּטוּנוּ וֹעַלֶּלָנוּ: בּ וֹאִם בַּאָ שַׁהְּמֹּהָ אֵבְוֹתוּ לַטַמַּנְלַ וֹאִם לַאִ שַּׁפֿבּׁלָוּן מִנָּדֹא לַמִּנִוֹרַ
- יִבְמִינֵי שְׁכֶּם בָּן־חֲמְוְר: ** נִיִּישְׁבָּוּ דִּבְּרֵיהָם בְּעֵינֵי חֲמָוֹר: יִשְׁפַרוּ פִּתְּנָמִיתוֹן בְּעֵינֵי חֲמוֹר:
- מפַֿל בָּית אָבֶיוּ: בָּי חָפֵּץ בְּבְתְ־יִנְּאָבְר וְהַוּאִ נִּבְּבָּר

- וְנִבוּ לִי יָנו מּוּלִימָּטָא לְאִשוּ: הַרְבֹּנ עָלְי מְאָרַ מָּהַר וּמַאָּן אַסְּגּוּ עָּלִי לַחָדָּא מוּהָרִין
- ₽סמיב יִת דִינָה מַחְתְּהֹוֹ: וּוֹאַנוּ בְּלוֹ..וֹאַלְב אָּטַ.אַבָם וֹאָטַ. וּאָטַּוּבוּ בָּוּוּ וֹאַלִב זֹטַ אָכָם וֹנִטַ
- ווא לַנָא:
- アヘド アン・ שביו בות א למינור לכון בל
- װְהֵי לְעַמְאַ חַר:
- וֹנוֹבַב וֹנו בֹנוּנֹא וֹנִיגִיק:
- %**⊏**ι止ι: וַעַּלְב וְהוּא יַקִּיר מִכֹּל בָּית פּטימא אָנ. אַטַּבֿה, בָּבַע פּי וְלְאִ־אֵתַוְר הַנַּעַּר לַעֲּעֲיוֹת הַדְּבֶּר וַלְאַ אִיחַר עילִימָא לְמָעֶּבַר

- damsel to wife.' shall say unto me; but give me the 22 gift, and I will give according as ye Ask me never so much dowry and
- had defiled Dinah their sister, with guile, and spoke, because he 13 Shechem and Hamor his father And the sons of Jacob answered
- a reproach unto us. that is uncircumcised; for that were 14 this thing, to give our sister to one and said unto them: 'We cannot do
- circumcised; are, that every male of you be consent unto you: if ye will be as we Only on this condition will we
- with you, and we will become one daughters to us, and we will dwell 16 unto you, and we will take your then will we give our daughters
- our daughter, and we will be gone.' to be circumcised; then will we take But if ye will not hearken unto us,
- and Shechem Hamor's son. And their words pleased Hamor,
- father. honoured above all the house of his in Jacob's daughter. And he was do the thing, because he had delight And the young man deferred not to

- (בו) מהר. כמונה (שםו):
- (13) בגורנוה. במכמס: אשר שנוא. סכמוצ אותר שלא סימס רמיס, שסרי עמא אם דינס אחומס (ב"ר פ, א):
- (14) חרפה הוא. שמן פסול סום לולני, סבל לחרף מברו סול לומר לו, ערל לחס, לו בן ערל. מרפס בכל מקוס, גדוף:
- לפעול, אלא לשון להפעל: (15) נאוח לכם. נמרלה לכה, לשון וַיַּמּוֹמוּ הַפְּבָּיָה (מלכיס־ב יב, ט) (ביהוידע): להמול. להיות נמול, אינו לשון
- אל יושבי עירס, הפכו הדברים, את בנותם נקח לנו לנשים, ואת בנותינו נתן להם, כדי לרצותם שיאותו להמול: ימנו לסס לפי דעמס, דכמיב ונמנו את בנומינו, לפי דעמנו, ואת בנומיכס נקח לנו, ככל אשר נתפוך, וכשדברו חמור ושכס בנו במנאי שאמר ממור לישקב ובמשובם בני ישקב לחמור, שמלו המשיבום בבני ישקב, ליקם בנום שכם אם שיבמרו להם, ובנומיהם (16) ונחנו. נו"ן שנייס מודגשת, לפי שסיל משמשת במקוס שתי נוני"ן, ונתנוו: ואח בנחיכם נקח לנו. לתם מולל

۲۵۵۱: מּגנים וֹנְבַבּּננ אָבְ-אַנְהָה מִנִים כְטַּנַה פַנִּטִּטוּוֹ נִתּבְּנִבְנִ מִם

אַּלֹמָּג עַבְשַּׁבַיגוּ לַמִּימָב: رَبْحُهُ لِيَوْنَا الْهُوْلِ خِرَا هُمْ - فِيْوَا لَا يُهْلِهُ لِيَمْنَا الْهُوْلِ خِيرَامَ

:gaiyss spoke with the men of their city, 20 came unto the gate of their city, and And Hamor and Shechem his son

לַלְּמָּוֹם וֹאָּעַ_כֹּינִעַוּנוּ נִעָּוֹ לַעָּם: לְפַּנִיהָהַ אָּעַ בְּנְטַׁםְ נַשְּׁעַ בְּנָהִ בְּנָהַבִּוֹן נַפַּב לָנָא לְנָהָּוּן וֹנִים אַנְה וְהְאָּנֶץ הַנָּה רְהְבָּת־יָנָיִם יי אַטַּנוּ וֹנְאָבוּ דֹאַבֶּא וֹנֹסְעַוֹנִי

בְּנְתַנְא נְמֵין לְּהֹוֹן: בה סחורקא וצרעא המלא נוטבון באבהא נוהבנו הְאַנְשִׁים הָאָבֶוּר שְּבֻבְּיִים הַהַ מּבְּרַיָּא הָאָבִין שְׁלָם אַמּוּן

and let us give them our daughters. take their daughters to us for wives, land is large enough for them; let us and trade therein; for, behold, the therefore let them dwell in the land, These men are peaceable with us;

tq<.□: בְּהְלָּהְ בְּלָרְ בְּאָמֶה בָּם בַּבְּ לְשֶׁבֶּת אִמְּנוּ לִהְיִוֹת לְעָם אֶחְדִּר אַדְ־בְּזֹאַת וַאָּתוּ לֶנוּ הָאָנְשִׁים

لحدثه خمَّه لـ هُدَا تُألِيا: לְמַּמֹּא עַר בְּמִינִוֹר לַנָּא כָּל יניבוביא למשב משלא למטונ בדא ושפסון לנא

are circumcised. among us be circumcised, as they become one people, if every male consent unto us to dwell with us, to Only on this condition will the men

וואבו אטנו: הַלִּוֹא לָנוּ הָם אַרְ נַצִּוֹמָה לָהֶם

מַעַּבָּא: בְּרַם נְמְפַס לְחֵין וְיִמְבֵין בְּעִירְהוֹן הַלְא דִּילַנָא אָנּוּן

Shechem his son hearkened all that And unto Hamor and unto and they will dwell with us.'

ours? only let us consent unto them,

23 substance and all their beasts be

Shall not their cattle and their

בּלְ_וֹלְּע בֹּלְ_יִגֹּאֵי הָּהֹבּע הֹירוֹי: בּׁנְגְ בֹּלְ יָגִּגֹּאָג מֻהֹּהַר הֹג'נְגְ נִיּקְּלָנְ בָּרֵנְעַ בָּלְ נָבָּפֹלֵ עַּרָה לַנִּעִינִ נּיִּמְׁלֵּמִּי אָּלְ_שַׁמִּיִרְ וֹאָּלְ_אָבֶּם

וְנְיָנְיִנְ בְּיוֹמָא הָלִיהָאָה כַּד קרע קרמיה: ינורו כל דכורא כל נפקי וֹפֿבּגוּ מוֹ שַׁמוָר וּמוֹ הָבָּם

went out of the gate of his city. every male was circumcised, all that went out of the gate of his city; and

עוֹבְיּנִ וּנִּבְאִנּ מַּלְ_עַמְּנִר בָּמָע هَٰمُمْ إِلَّا لِكُنِّا لِكُلِّنِ لِأَلَّالِ لِأَنْهِ الْمُرْمِيلًا لِكُنِّالِ لِكُنَّالًا لِكُنَّا لِللَّهِ > כֹאַבֹום וֹנֹלַטַנּ חָהָנַ בַנוֹ וַהֹּלֵבַ וַיָּהִי בַּנּוֹם הַשְּּלִישִׁי בָּהְיוֹתָם

ולמלו כל דכורא: מכן פֿוַטֹא בּוֹטַבָּא בְנוּטַבּוֹן אָבוּ, בּינָה וְּבָר חַרְבָּיה וְעָּאַלוּ שבון בני ועלב שמעון ולוי שליפו עליהון ביביהון ונסיבו

unawares, and slew all the males. his sword, and came upon the city Dinah's brethren, took each man the sons of Jacob, Simeon and Levi, when they were in pain, that two of And it came to pass on the third day,

מבנע מכם ניצאו:

ית דינה מבית שֶּכֶם וּנְפַּקוּ: אָנן בּינְהָן קְּטִּלֵי לְפְּהָנְם בְּחָהֶב יוֹבְרוּ וֹאָטַ שַׁמִוּרְ וֹאָטַ אָבֶׁם בֹּנִוְ עַבְוֹיִ וֹנִט שַמִּוֹר וֹנִט אָכֶם בַּבִּיהַ

house, and went forth. . and took Dinah out of Shechem's 26 his son with the edge of the sword, And they slew Hamor and Shechem

- פרקמטיא הרבה באה לכאן ואין לה קונים: (IS) שלמים. צשלוס וצלצ שלם: והארץ הנה רחבת ידים. כאדס שידו רמבס וומרנימ, כלומר, אל מפסידו כלוס,
- (בב) בהמול. נסיות ומול:
- (33) אך נאותה להם. לדנר זס, ועל ידי כן ישנו המנו:
- י): אחי דינה. לפי שמסרו עלמן עליה נקראו אחיה: בטה. שהיו כואבים. ומדרש אגדה, בטוחים היו על כחו של יקן (25) שני בני יעקב. בניי היו, ואף על פי כן נהגו עלמן שמעון ולוי כשאר אנשים שאינם בניי, שלא נעלו עלה הימנו (צ"ר פ,
- (gg):

אַרוהָם: בְּנֵלֵ נְתַּׁלֶב בָּאוּ מַּלְ עַנְעַבְלָנִם בִּנֵּ נִתְּלָב הָאַלְוּ לְעַבְּבָּא

אַבְיִרוֹן: אַמוֹר שִּמְאָי קשִילוֹא וּבַזּוּ קרְהָא דְּסַאִּיבוּ

they had defiled their sister. slain, and spoiled the city, because The sons of Jacob came upon the

אַשֶּׁר בַּשְּׁבֶּה לְּקְּחוּ: שׁמְבׁינִים וֹאַנִי אַמְּבַבְּבֹּמֹיִב וֹאָנַב שַמְבִּינִינְן וֹנִנִי בַּבַּלַבַנַבָּא וֹנִנִי אָט בּאָלֶם נֹאָט בַּלֵבֶם נֹאָט זָט מֹלִטוֹן נֹנִט שִוְבִּינִיוֹן נִנִי

בְבְחַלֶּלְאִ בַּוּוּ:

which was in the field; which was in the city and that 28 herds and their asses, and that They took their flocks and their

בֿלַ אַמָּר בּבּוֹני: إهْمَ بَنْ يَبْ مَا يَرْدُهُ لِيْهُمَ عَجَرُمَهُا إِنْمَ بَعِيدًا غِدَا بَحِيهُ וֹאָעַבַּלְבְעַנְלְם וֹאָעַבַּלְ ַמַּפָּּםְ וֹנִעַ בָּלְ נִלְּסִגִּעָוּ וֹנִעַ בָּלְ

וֹנִע כַֿלְ צַבְּבָּנִעָא:

was in the house. captive and spoiled, even all that little ones and their wives, took they and all their wealth, and all their

וֹטַכְּוּנִי וֹנְמֵּמֹבַטַּי אָדָׁי וּבִּיטִׁי: تلاز بات برفظ إنهوم بركا בּוֹמֶב בַאָּבֹּא בּכִּנְעָּנִי, וּבַפּּבוּגִי وه לוי עלבשם אין לְעַבְּאִישִׁנִי לְבַבְּאִישִׁנִי לְבַבְּיִּבְּנִיּא וּגְאָמֶר וֹהַלֶּך אָבְהַמִּמֹהוּן וֹאָבְ וֹאָמָר וֹהַלָּד לָהָמָהוּן וּלַבָוֹו

וֹאָמִשׁיגוּ אָלֹא וֹאָלֹמ בֿיִטוּ: יִבְפַּׁרוֹאָר וֹאָנָא עַם דְּעִנְיָן יבון וַמִיב אַבַּמֹא בַּכַּנֹמַנֹאַנוּ

house.' and I shall be destroyed, I and my together against me and smite me; number, they will gather themselves the Perizzites; and, I being few in land, even unto the Canaanites and 30 odious unto the inhabitants of the Ye have troubled me, to make me And Jacob said to Simeon and Levi:

ATICH: (G) יּנּ וֹגאַמְרָוּ עַבְּיוּנְְּע וֹמְמָּע אָת וֹאֶמֶרוּ הַפְּנָפְּקָת בָּרָא וִהְצָּבִיר

ַבְא<u>ֵ</u>וֹעוֹלָא:

 ΛXXX up to Beth-el, and dwell there; and And God said unto Jacob: Arise, go with our sister as with a harlot?'

And they said: 'Should one deal

خَدُلُ لِللَّهُ مَا خُدُرُ مَشْرٌ كُنَّالِكِ: מַשְׁ מִוֹפְּעַ לְאָלְ, עַנּוֹרְאָּע אָלְ,וֹבּ עַמָּוֹ מָרְבָּע לְאָלְ וֹאִלְיָנֹלְ, לְנַ אניב שַּלְּע בֵּית־אָל וְשֶׁבַשְׁם וַעֲשָׁה לְבִית אֵל וְהָיב ִ חַּמָּן וַעְּבִיִּר נּגְאמֶר אֶלְנִים אֶלְנִים לַנִּם נַאָּמָר נִי לְנַתְּלִד לַנִם סַל

בְּמִהְרְקָהַ מִוֹ בְּבָרָם מִמָּר צְּעוּוּך:

791

(92) חילם. ממונס, וכן עַשְׁה לִי מֶת הַמַיִל הַאָה (דבריס ת, יו), וִישְׁרָמֵל עַשָּׁה מָיִל (במדבר כד, יח), וְעָןבּוּ לְמַבֵּרִיס מֵילָס

בסיקכין:

brother.' didst flee from the face of Esau thy appeared unto thee when thou make there an altar unto God, who

וְהַהַלְיפוּ שִּׁמְלִבְיִנִיכֶּם: עַנְּבֶר אָמֶע בְּתְּבְבֶם וְתְּשִּׁבְי מַמְעָנִא בְּבִינִיכִוּן וֹאָנַבּנִי וְשְׁנִּי

(22) על החללים. לפשמ את התלליס, וכן תרגם אונקלום לתללא קמיליא:

and change your garments; among you, and purify yourselves, away the strange gods that are 2 and to all that were with him: 'Put Then Jacob said unto his household,

ַ בָּל־אֲשֶׁר עִּמְּוֹ הַסְׁרוּ אֶת־אֶלֹהַיִּ וּלְכָל דְּעִמֵּיה אַעְּדוֹ יָה טְעַנְוֹת נּגְאַמֶּר נַמְּלֶדְ אָלְבַנִינְוּ נְאֵלְ נַאָּמָר נַמְּלָד לְאָלָהְ בּנִינִינִי

קנשים מועמים:

בּנֵננ אַמֶּר הַלְכְּהִי: אָנוּ, בּוֹנִם אֹבוֹנִי, וּוֹנִי, מֹמֹנִי, וְאֶמֶשְׁעַ שְׁנְבֶּעַ לְאֶלְ חָמָנָת

₩\$ וּהַלֵּכ שַּׁטַע בַאָּלָע אָּהָג הם_ אַמָּב בֹאוֹנִינִים נִיּמִמוֹן אָטִם הַנְּכְרֹ אֲשֶׁר בְּיָדְם וְאֶת־הַנְּזְמֶים ניטלני אָלְנַלַב אָנוּ כַּלְאָלְנֵוֹנ

בובו אַנונו ללו וֹהֹלכ: لَامُل، صِ كُمُّدرِ فَحَدَدُبِتَ، بِنُهَ لَا مُنْ مَنْمَنْهِ يَحُطُلُنَا، فَنَادُتَ بِيلًا

בַּוֹמֹם אַמֻּבּרַבְּמִּפִּוּי: בְּלְּהֹן עוֹא בַּירֹח־אֵלְ עוֹא וֹכְלְ בְ דִּכְּנָהַן הָיִא בִּירִ אֵלְ עוּא וֹכְלִ

تَكُرُدِه خَدُلُكِ مَعْدُرُ كُنَّانِ الْمُعْدُرُ كُنَّانِهِ * ثَالِمُ اللَّهُ مُلَّالًا اللَّهُ اللَّهُ اللَّ אָל בַּית־אָל בַי שָׁם נִגָלוּ אָלִיוֹ

בְּבְוּת: (פּ) שַּׁנִים בְּאַבְּוֹן נִיּלֵבָא שָּׁמִוֹ אַבְּוֹן נקטָת דְּבֹרֶה מִינֶקָת רְבְּלָה ימִיתַת

> לסמדי באורחא הגוט, בוומא *ב*הלט, ובוע שמו מובט לאַן בפבּיל בית־אַל וּנְקוּם וְנְפַּל לְבִית אָל וֹאַהָּבִיד

וּהֹלַב טַעוּט בוּמָלָא צַהַם ドロスドアニア iāāL מּמְמִיּא בּבְיוֹבְעוּן וֹנִים כַּבְּמִּיּא וועבו לְנֹהֹלִב נִע כֹּלְ הֹהֹנֹע

ְ וַיְּמְּעֵיּ וְיְתְיִיוּ חְתַּתְ אֱלְהִיִם עַּלְ־ וּנְשָּלִיּ וַהָּנְת דַּחְלָא מִן בֵּדָם יִיָּ ₩Ç□:

עמָא דְעמַיה: تنجع تقرح كنبات يجهد جهوا يهجه يوحد رأداه بجوعابه

וֹלֵא בֹבפּוּ לַטַב לַנָּוּ וֹהַּלְב:

בוובין: וּבְּבָן שְׁם מִוֹבְּטַ וּבְּבַרָא כְמִּלְנִם וּבְּנָא טַמָּן מַגַּבָּטָא וּקָרָא

אַטְגָּלְ, בִיה וֹן בְּמִגְּרָבוֹיה מוֹן לַאַּטַבֹּא אָלַ בָּית אָלָ אָבוּי תַּמָּוּ

ולבא המוע מוהב לכונא: לבוט אל בשפולו מישרא

> with me in the way which I went.' in the day of my distress, and was altar unto God, who answered me Beth-el; and I will make there an and let us arise, and go up to

Shechem. the terebinth which was by their ears; and Jacob hid them under hand, and the rings which were in foreign gods which were in their And they gave unto Jacob all the

pursue after the sons of Jacob. round about them, and they did not 5 God was upon the cities that were And they journeyed; and a terror of

were with him. Beth-el—he and all the people that 6 the land of Canaan—the same is So Jacob came to Luz, which is in

brother. when he fled from the face of his there God was revealed unto him, 7 called the place El-beth-el, because And he built there an altar, and

was called Allon-bacuth. under the oak; and the name of it 8 and she was buried below Beth-el And Deborah Rebekah's nurse died,

- (+) האלה. מין לילן קרק: עם שכם. ללל שכס:
- (5) חתת. פמד:
- נוכר בלשון רבים, אבל אחד מכל שאר השמוח לא חמלא בלשון רבים: הרבה יש שם אלהים ואדנים בלשון רביס, כמו אַדֹּגֵי יוֹשֵף, אָס בְּשְׁלֶיו שָמּוֹ, ולא נאמר בעלו, וכן אלהום שהוא לשון שופע ומרום בֶּן עַמִּימֵל (שמוחל־בּט, ד), כמו בביח מכיר, בֵּיח סְבִיךְ (ברחשים כד, כג), כמו בביח חביך: - נגלו אליו האלהים. במקומות (ק) אל ביח אל. סקג"ס גצים אל, גילוי שכינמו צגים אל. יש מיצס מסרס צי"ם סמשמשם צראשה, כמו סגם סוא צים מָכִיר
- (ולפי ש) שעלימו אם יום מוחה, שלא יקללו הבריוח כרם שילא ממנו עשו, אף הכחוד לא פרסמה: סיו קררין לו אלון. ואגדס (ב"ר פא, ס), נמבשר שם באבל שני, שסיגד לו על אמו שממס. ואלון בלשון יוני (אבל), [אמר] ולפירך ברגלי ססר: - חחח האלון. בשיפולי מישרא, שסיס מישור מלמעלס בשפוע ססר, וסקבורס מלמעס, ומישור של בימ אל לפדן אכס ללאת משס, ומתס בדרך, מדברי רבי משס סדרשן למדתים: - מחחת לבית אל. - סעיר יושבת בסר, ונקברס (8) וחמות דבורה. מס ענין דבורס בנים יעקב, אלא לפי שאמרס רבקס ליעקב וְשֶׁלְמָּמִי וּלְמַמְמִיּךְ מָשֶׁס, שלמס דבורס אללו

בַּבְאַן מִפַּבוֹן אַנִם וֹלִבֶּנוֹ אָטַוָ: לב נילא אֶלְהָים אֶלְ־יִשְּׁלִבׁ מִּיִד

למוטוניו מפבן אַנִם ולנונ ハススペー

Paddan-aram, and blessed him. again, when he came from And God appeared unto Jacob

אָנוַ הָּמֹנִ וֹהָּבֹאָς: אִם וֹמִּבְאֵלְ וֹנִינִר אַמֶּׁבּ וּוֹפְׁנֵא וֹמִּבָּאֵלְ וֹנִי אָמָּבּ וּפִּבָּא זִים יי לא יקרא שמוף עוד יעלב בי יהקרי שמף עוד יעלב אלביון

מְּמִנְיִי וֹמִּבְאָּכִ:

name Israel. shall be thy name'; and He called his called any more Jacob, but Israel 10 is Jacob: thy name shall not be

bod ms I' :min otnu biss bod bnA

مَقُلَا نَمْحُكُمُ عَلَيْكُمُ مُنْ فَقَالُمُ خُدُلًا يَجْعِينَ ځتن بنټ ډېر بځتر ډېره بنټه رَبْهِ رَبْ الْمُرْبُدِ الْمُرْدِ الْمُرْدِ الْمُوْدِ رَبِّوْدِ الْمُرْدِ الْمُرْدِدِ الْمُرْدِدِ الْمُرْدِدِ اللَّهُ اللَّالِيلَالِي اللَّهُ اللَّالِيلَّالِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلِهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا لَا لَا لَا لَا لَا لَا لَا لَاللَّا لَا لَا لَا لَال

بنية بجريا: מולב ומלכון בַּמְּלַמִו בּגּמִמוֹא וסני עם וכושת שבטין יהון

come out of thy loins; shall be of thee, and kings shall a nation and a company of nations 11 Almighty. Be fruitful and multiply;

וּלִזּוֹהֹנִי אַנוֹנִינִי אָנוֹן אָנוַ וּ שמי לְאַבְרְהָם וּלְיִצְּחָל לְנַ אֲהָנָנָה וְאֶבַרַבְאָבֶ ڋڷڬ؞ ŸÄL

בּׁטֹבֹב אַטֹּגוֹ זִט אַבֹּהֹא: بإنقاط خك هفنتك لخفئك וֹנִט אַבְמֹא צַיהַבִּיה לְאַבְּרָהָם

I give the land.' give it, and to thy seed after thee will 12 Abraham and Isaac, to thee I will and the land which I gave unto

אָמֶר־דְבָּרָ אָמְּרִ: יי וֹלֹהַלְ מִהֹּלְוּו אֶלְנִינִם בַּמֹּלִוִם וֹאִסְׁטַבָּל מָהַלָּוָנִי וֹלֵבֹא בּיִי

בְּאַנִירָא בְּמַכִּילִ עִּמִיהוּ:

place where He spoke with him. And God went up from him in the

المُشَّلِّةُ . נופּף עליה גָפָר נוּצָר עַלָּיה וְנִפָּר עַרָּה עַרָּה נִיְּבָר נִיְּבָר עַ עַלַּה ·· אַאָּמָר־יְּבָבֶּר אָטַוּ מַצְּבָּר אָבָוֹ אַבָּוֹ יְאַבָּוֹ יְאַבָּוֹ אַ עַּנִי אַבָּנָא אַבָּוֹא

#.U_%**4**:

וּוֹאֶּב וֹהֹלֶב מֹאֵלֶב בֹּמֹלוָם וֹאָלום וֹהֹלָב לֹמַטֹא בֹאטֹנֹא

oil thereon. drink-offering thereon, and poured stone, and he poured out a where He spoke with him, a pillar of

And Jacob set up a pillar in the place

אַשֶּׁר ְ דַּבֶּר אָתִּי שָׁם אֶלְהַים דְּמִלֵּיל עִּמֵּיה חַמָּן יָן בֵּיח אֵל: ניקלא יעלב אָר־שָׁם הַפָּּלוֹם וּקָרָא יַעַּלָב יָה שָׁמֵיה דְּאַהָרָא place where God spoke with him, And Jacob called the name of the

- (9) עוד. פעס שני במקוס סוס, חחד בלכחו וחחד בשובו: ויברך אחו. ברכח חבלים (ב"ר פח, ס):
- (10) לא יקרא שמך עוד יעקב. לשון מרס סבמ בממרב ועקבס, מלמ לשון שר ונגיד:
- (13) במקום אשר דבר אתו. ליני יודע, מס מלמדנו: וכן כל הסנהדרין שבעים. דבר אחר, שעמידים בניו להקריב בשעת אימור הבמות, כגוים בימי אליהו (ברש"י ישן): סיס סקב"ס אומר ליעקב וְמֶלְכִיס מֵמַלְבֶּיף גַבְּאוּ: גור וקהל גוים. שגויס עמידיס בניו ליעשות כמנין סגויס, שסס ע'אומות, וקרבו בנימין, דכמיב מיש משָפּי לֹחׁ יַמַּן בְּמֹי לְבִּנְיָמִיין לְחָשֶׁה (שופּטיס כחׁ, ה), וחזרו וחמרו, חלמלה היה עולה מן השבטיס, לח שאול ואיש בשם (שס), שהיו משבט בנימין שעדיין לא נולד ופסוק זה דרשו אבנר כשהמליך איש בושח, ואף השבטים דרשוהו נמעברה ממנו: גווי. בנימין: גווים. מנשה ואפרים (שם פד. ד), שעמידים ללאם מיוסף, והם במנין השבמים: ומלבים. (II) אני אל שדי. שלני כדלי לברך, שהברכות שלי: פרה ורבה. על שם שעדיין לה נולד בנימין, וחף על פי שכבר

تقراب لتاح تفراه خرابقك: בְבְרֵתְ הְאָבֶוּא אֶפְּרְתָה עִיִּר בְּרוֹבְ אַרְעָא, לְמֵיעַל יי ביקעו מבות אָל וַיְהִישְׁנִי

<u>t□-j⊓ Ç⊨ ≘l:</u> יַ וּיְהִי בְּהַקִּשׁׁמָה בְּלִיְהְאַה וַתֹּאִמֶּר וַהַנְּה בְּקַשְׁיִּתִּה בְּמִילְדִהּ קה הַמְיַלֶּבֶה אַל־חַיִּרְאִי בְּי־ וַאֲמַרַה לַה חָיְהָא לָא חִּדְחַלִין

בּוֹבֹא_לוָ בֹּוֹמֹוֹוֹי: נשפרא המו בּוֹאונ, וֹאַבוּנו ופרה המיה בר דניי נאַבוּהיי וּוְהְי בְּצֵאָת נַפְּשְׁהֹ בָּי מֶתְה וַהָּוָה בְּמִפָּל נִפְשָׁה צָּרִי מְיְהָאַ

אָפְּרְׁמָה הָוֹא בֵּית לְחֶם: ⁶¹ נֹטַמְּׁט בַוֹצַ'כְ נַטַּפַּׁבֶּרָ בַּבַּבֶּרָ נִמָּנִטַע

בוג מּאָבְת מַבְּרָנְתְיבִוֹץ מָּגְ בַּיִּנְתָּעִי בִיגִּא מַמִּעְ מַבִּינְתָא נוּבּלֹר נֹהַלְר מִבּּלִנו הַגְ_לַבְנֹנִינו נִאָּלִנִם נֹהַלָר לַמְּנִיא

מִנְלְאָנ לְמִלִּבַּלְ מִּנִבּי יַּ נִיּסָע יִשְׂרָאָלְ נַיֵּשְׁ אֲהָלְהִי וּנְּשִּלְ

יְהְּבְאֵלְ (פּ) וֹוֹבְוֹנִ בְּדֵּנְ בְּהַבְּׁבְּ בְּהַבָּּאַלְ וַבְּוֹנִ בְּדָּנְ נְהַנִּלְּבְּ נִבְּנִ אָם בּלְנִוֹי פִּילְנֵּשׁ אַבְּיוּ וַיִּשְּׁמִא בּלְנִיוּ לְיִנִינִּיא בּאָבוּיִוּ וּשְׁמִּת בּ עַעְיוּא נַיֵּלְבַ בַאַיבֶּן נַיִּמְכַּדְ עַעִיאַ נֹאָזַלְ בַאִּיבֵן יַּמְבִיר יָתַ نَصْلَةِحِ خُفْلُ أَ لَلَّالِ فَلَ شَلِّهُ نَصْلَةً حِ خُفْلُمُهُ

شَرْت لَهُ لَا:

בְּמֶגְלַבַּיִי: לְאָפֹבֹע וֹנְלֵנְבַע בַּעַלְ וֹלַאָּנִאַנ ונמקו מבונו אל

المحتاد المحتا

לבא קוצ בּנֹנֹמוֹ:

בָּאוַבַע אֶפַּבַע בִיאַ בִּית לָטִם: ئىلام ואטטלדבט

<u> - בְּבַבַל עַר יוֹמָא בַין:</u>

לַמַּמִּבְינִיע מִטַלְאָע לַמִּנִיגַאָ

I MILXY

: الْمُتَالَّةُ لَمُ

Rachel's grave unto this day. grave; the same is the pillar of And Jacob set up a pillar upon her

the way to Ephrath—the same is

father called him Benjamin.

18 in departing—for she died—that

17 in hard labour, that the mid-wife And it came to pass, when she was

is a son for thee.'

And Rachel died, and was buried in

she called his name Ben-oni; but his

And it came to pass, as her soul was

said unto her: 'Fear not; for this also

travailed, and she had hard labour.

And they journeyed from Beth-el;

come to Ephrath; and Rachel

or and there was still some way to

Beth-lehem.

And Israel journeyed, and spread his

tent beyond Migdal-eder.

Now the sons of Jacob were twelve: concubine; and Israel heard of it. went and lay with Bilhah his father's dwelt in that land, that Reuben And it came to pass, while Israel

נומן שם מדמ קרקע, כמו מהלך מיל, כברמ ארן: יס, יע), ומומר מני שהוא שם מדת קרקע, כמו מהלך פרסה מו יותר, כמו שאתה מומר למד בֶבֶם, מֶלְקַת שְׁדֶה, כך צמהלך אדם שהניר מלוי, הסמיו עבר, והשרב עדיין לא בא. ואין זה פשומו של מקרא, שהרי בנעמן מלינו, וַיֵּלֶךְ מֵאָפוֹ בְּבְרַת שָׁבֶץ (מלכים-ב (16) כברח הארץ. מנחם פירש לשון כביר, רבוי מהלך רב. ואגדה (ב"ר פב, ו), בומן שהארץ הלולה ומנוקבה ככברה,

(דו) בי גם זה. נוסף לך על יוסף. ורבוחינו דרשו, עם כל שבע נולדם מאומם, ועם בנימין נולדם מאומם יחירם:

כוט מלט: כמו שנאמר בַּנֶּגֶב בְּמֶבֶן בְּנְשַׁן, סְלוֹךְ וְנְמוֹעַ בַנְּגָבְיה: בנימין. כן ימין, לשון לַפוֹן וְיָמִין שַׁמָּה בְּרָאָמָם (מהלים פע, יג), לפירך (18) בן אוני. בן לערי: בנימין. יראס בעיני, לפי שסוא לבדו נולד בארך כנען, שסיא בנגב כשאדס בא מארס נסריס,

אסליס, ונמנס באסל בלסס, בא ראובן ומבע עלבון אמו, אמר, אס אחום אמי סימס לרס לאמי, שפחם אחום אמי מסא לרס עליי הכחוב כאילו שכבה. ולמה בלבל וחלל ילועיו, שכשמחה רחל, נעל יעקב מעמו שהיחה נחונה חדיר באהל רחל, ולא בשאר (בב) בשכן ישראל בארץ ההוא. עד שלה בה להפרון הלל ילהק, הרעוהו כל הלה: וישכב. מהוך שבלפל משכנו, מעלה

يناكك خايا: וֹאִמְתּוּן וֹכְוֹג וֹגִינּבְע וֹגֹאָתּכֹּר בֹאִנכו וֹאָמֹתּוֹו וֹכִוּג וֹגִינִבֹּנִי בְּנֵי לֵאָה בְּּכְוֹר יַשְׁקֹב רְאוּבֵן בְּנֵי לֵאָה בּוּכְרֵיה דְּיִשְׁלִב

ווֹמְּמֻבֹּר וּוִבוּלִוּן:

:nuludəZ and Judah, and Issachar, and 23 first-born, and Simeon, and Levi, the sons of Leah: Reuben, Jacob's

٠٠ خُدْر كَتِاح بنقاء بخذئمًا:

בני החל יוסף יבנימין:

Benjamin; the sons of Rachel: Joseph and

handmaid: Dan and Naphtali;

and the sons of Bilhah, Rachel's

لتطفيد יַ יּבְנֵי בְלְחָה שְׁפְּחָת בְחָץ בָּן יּבְנִי בִּלְחָה צִּמְתַה דְּרָחֵל דָּן

نتففذ

are the sons of Jacob, that were born 26 handmaid: Gad and Asher. These and the sons of Zilpah, Leah's

نُحْد كِهِ خُوَيَا لِمُثَالِهِ: יַבּ װְאָמֶּר אָבֶּר בְּנֵר וַמְּלְר אָמֶּר דְּר וְאָמֶר אָבְּוֹ בְּנֵר וַהְּלְר

באַטוֹלִירוּ לִיה בְּפַבוּ אָבָם: الجيز الإول שُورِام جَهُم ذِلَا الجِنِدِ الأول هِلِامِم إِحَاهُمَا Hebron—where Abraham and Kiriatharba—the same is $_{27}$ father to Mamre, to And Jacob came unto Isaac his

to him in Paddan-aram.

ا نَارِبَهُ إِنْ الْخِيرَمَ طِهِمَ שِٰذِلَ اِنِينَا اَعِنَامَ طِهِمَا اَمِعِنَا انْظِيرُاتَ שِٰذِلَا: عِبْدِا انخاناك: וְיִבְּחַל: מְבְרִיֹן אֲשֶׁרַ־גֵּּר־שֶׁם אַבְרָחָם חָבְרוֹן דְּדָר תַּפָּן אַבְרָחָם לי מַמְבֵּרָא פֿוֹנָה בַּאַרְבָּעִי הַוּאַ לְמַמְבָּא פֿוֹנָה אַנְבָּע בַּיִּא נּוֹבֹאָ נֹהְׁלִבְ אָּלְ_נֹגִּעֲוֹלַ אַּבְּנִוּ נֹאֵּטֹא נֹהַלִּב לְנִׁט נֹגִּטֹל אַבוּטִי.

hundred and fourscore years. And the days of Isaac were a

Isaac sojourned.

אָטָוִ מֹמֵׁוּ וֹנֹמֹלֵר בֹּלֵווּ: (פּ) הּמָּׁנו זַבוֹן וּמְּבָּה וֹמִנִם וּנִלְבָּבוּ לְהַמִּנִים סִּיב וּסְבָּה נִמָּנוֹ וּלַבַּבוּ וּנֹינְוֹת וֹאֹנוֹל וֹנְמֹׁעְ וּנֹאָנֹם אָבְ_ וֹאִנוֹלִנִיג וֹאָנוֹל וּמִינ וֹאִנֹכֹּוֹתְ

ניבע מאו נוגפר לווטני:

his sons buried him. and full of days; and Esau and Jacob 29 was gathered unto his people, old And Isaac expired, and died, and

יי ואַלָּה הֹלְרָוֹת עַשָּׁי הָוֹא אֲרִוֹם: וָאִלֵּין הּוֹלְרָה עַשִּׁי הוֹא אֱרוֹם:

Esau—the same is Edom. $I\Lambda XXX$ Now these are the generations of

כאיים להמנות, ומנאן. ורבומינו דרשו, ללמדנו בא, שכולם שוין וכולם לדיקים, שלא ממא כאובן: לאמי, לכך בלבל (שבם נס:): - ויהיו בני ישקב שנים ששר. מסחיל לעניץ ראשון, משנולד בנימין נשלמס סמטס, ומעסס

בכורה ליומף הלה לענין השבמים, שנעשה לשני שבמים: (33) בכוד יעקב. אפילו צשעת הקלקלה קראו בכור: בכוד יעקב. בכור לנתלה, בכור לעצודה בכור למנין, ולא נתנה

(((((,0_4,1): בו ס"א, נומנס בראש סמיבס סשניס, בַּימ סַלַּמְמִי (שמואל־אַ מוּ, אֹ), בְּעָפְרָמ חֲבִּי סָעָוְרִי (שופטיס ו, כד), בְּנָס מִימֹל בֵּימ סְחֲלִי לכמוב ממכא הקרים ארבע, כן דרך המקרא בכל דבר ששמו כפול, כגון זה, וכגון בים לחם אבי עזר, בים אל, אם הולרך להמיל (22) ממרא. שם המישור: - קרית ארבע. שם העיר. ממרא קרית הארבע, איל מישור של קרית ארבע. ואם מאמר היה לו

נמלא יעקב במכירמו ק"מ): כ"כ שנה, שנחמר וְיוֹמֵף בֶּן שְׁנֹשִׁים שְׁנֶה וגוי, וז' שנים שוכע ושנחים רעב, הרי כ"כ, ורמיכ יָמִי שְׁנֵי מְגוּרֵי שְׁנֹשִׁים וּמְטַׁת שָׁנֶה, משעים ואחח, וי"ו עד שלא נמכר יושף, הרי מאה ושמונה. (עוד מפורש מן המקרא, משנמכר יושף עד שבא יעקב מלרימה סרי שבעיס ושבע, וארבע עשרה עבד באשה, ובמוף ארבע עשרה נולד יומף, שנאמר וַיְהִי פַּמַשֶׁר יֶלְדֶה רֶמֵל אָם יוֹמֵף וגו', הרי ויומף נמכר בן י"ו שנה, ואומה שנה שנת מאה ושמונה ליעקב, כילד, בן ששים ושלש נמברך, וארבע עשרה שנה נממן בבים עבר, סיס ילמק בן ס' שנס, שנאמר וַיִּנְּמָק בֶּן שִׁשִּיס שְׁנָס וגוי, וילמק מת בשנת ק"ר לישקב, אס תוליא ששיס מק"פ שנה, נשארו ק"ך, (29) ויגוע יצחק. אין מוקדס ומאוחר בחורה, מכירחו של יוסף קדמה למיחחו של ילחק י"ב שנה, שהרי כשנולד יעקב

- בּבְעוֹן הַחָהָי: נְאָטַ אַנְהֶלְנְבְׁמָנִן בַּטַ מַּנְיַר בַּטַ נִינֵי אָנֵילְיִבְמָנִי בַּטַ מַּנְיַר בּּטַ בְּנְעֵּן אֶח־עַּדְה בַּת־אֵילוֹן הַחַהְי בְּנְעַן יְת עַּדְה בַּת אֵילוֹן חִחְאָה
- ⁶ נְאָטַ בַּׁהֶּמָטַ בַּעַ :וְהָמִׁמֹאַלְ אָטַוִּטַ וֹנִטַ בַּהָּמָטַ בַּטַ :וְהָמִמֹאַלְ
- יבָשְׁמַׁת יַלְדֶר אָת־רָעוּאָל: וַהַּלֶּד עְּדֶה לְעֵשֶׂו אֶת־אֶלִיפְּוּ וִילֵידַה עְּדֶה לְעַשְׁוּ יָה אֶלִיפְּוּ
- يَجْدِيدِ جَهْدُ لَمْ خَرْمَا: ַ יעיש)[קי יְעִישׁ יְאָה יְאָר יִנְיְהְ יְנְהָ יִיִּיִּ אָלִין בְּנִי יִּעְרָה אָלֵין בְּנִי لْغُلَّاكِٰ، خَمْلِ يُخْبُل هُلا (ح. لَغُلُّاخُ، خَمْل نُجْنِين بْن نُمْنِه
- אָבֶא מֹפֹּנוֹ נֹהֻלֵר אָטַוּוּ: בׁבֹת בֹאָבֹת בֹנֹתוֹ נַינֹבֶּנ אֶבְ בְּאַבַתְא בַבֹּתוֹ נְאָבַתְּ בְּהַלְּהִי וְאֵּעִ בְּלְעַנְיִנְיִ אְּמֶּר בִּמִירִיה וְיָה בְּלְ מִנְיִנִיה דְּקִּנְא בּיחוֹ וְאָחַ־מִּקְבְּוֹהַ וְאָחַ־בְּלִי בּיִמִיה וְנִים בּּיִ ⁹ וֹאֶטַ בּׁנְטִּׁגַ וֹאֶטַ בַּלְ נַפֹּאָנִט וֹנִט בּלִטִנִּט וֹנִט בֹּלְ נַפֹּאָטַ
- לְמַּאָע אָלָם מִפּׁנֹי מִלֵּנִינִם: ַ יְּשְׁבֵּׁיִ וְּלֵאְ וֹבֹלְעִ אֲבֹּלְ מִלְּיִנְיִנִיםְ בּּשִׁבָּא וֹלְא 'וֹבִּילָע אָבָּה בּׁג בִינִים בַּר מִמָּבִי אָבִי בִּוֹנִי פִּוֹנִיבִין סַנִּי מִבְּמִשִּׁב

- בְּבְעוֹן הַנְּצְּה: Esau took his wives of the daughters לקרו אָרוּ נְשָׁרְיָּה מִשְׁרָ נְסֵיב יָרְתְ נְשִׁרְיִר מִבְּנָרָת בּיִשְׁ
- אַטְתֵיה דְּנְבְיוֹת:
- יִבְשְׁמִּט וֹבֻיגַע זִּט בַמּיִּאַב:
- ניפַֿר צַּמְּי אָר לָמְיוּ וֹאָר בְּנָיוּ יִדְבַר צַמְּיִ יִּדְלָּהְיִי יִּנְיִרִי

שומבוטבון לסוברא ימבון

Jacob. into a land away from his brother in the land of Canaan; and went possessions, which he had gathered and all his beasts, and all his 6 souls of his house, and his cattle, sons, and his daughters, and all the And Esau took his wives, and his

him in the land of Canaan. sons of Esau, that were born unto

5 Jalam, and Korah. These are the

and Basemath bore Reuel;

sister of Nebaioth.

of Zibeon the Hivite,

and Oholibamah bore Jeush, and

And Adah bore to Esau Eliphaz;

and Basemath Ishmael's daughter,

the daughter of Anah, the daughter Elon the Hittite, and Oholibamah

2 of Canaan; Adah the daughter of

- bear them because of their cattle. land of their sojournings could not 7 them to dwell together; and the For their substance was too great for
- שליבמס מבין שניסס, וסודיעך סכמוב שכולן בני ממורום סיו: אם בח ענה לא בח לבעון, ענה בנו של לבעון, שנאמר וְמֵּלֶה בְּגֵי לְבְּעוֹן וְמַיֶּה וַשֵּׁנְה, מלמד שבא לבעון על כלחו אשת ענה, וילאת סיא יסודית, וסוא כינס שמס יסודית, לומר, שסיא כופרת בעבודת אליליס כדי לסעעות את אביו: 🗀 בה ענה בה צבעון. (2) עדה בה אילון. סיא נשמת נת אילון, ונקראת נשמת על שם שסיתה מקערת בשמים לענודת אלילים: אהליבמה.

מו פוב ביתיהון:

- נביות. על שם שהוא השיאה לו משמח ישמעאל, נקראה על שמו: שונומיסן, גר שנמגייר, וסעולם לגדולה, וסנושה השה, ולמד סעעם מכאן, לכך נקראם מחלה, שנמחלו עונומיו: אחות (3) בשמח בח ישמעאל. ולסלן קורה לה מחלח, מלינו בהגדח מדרש ספר שמוחל (מדרש שמוחל פי"ו), ג' מוחלים להן
- מס אלופי אליפו בסוף הענין (ב"ר פב, יב): (a) ואהליבמה ילדה וגוי. קרם זם ממור סים, וצן אליפו סים, שבא על אשם אביו אל אסליבמס אשם עשו, שסרי סוא מנוי
- (6) וילך אל ארץ. לגור במשר ימנה:
- ולה בפרעון השמר, ומפני הבושה שמכר בכורמו: מוב של גוירם פי גר יקנה וקעף, המועל על ורעו של ילחק, אמר, אלך לי מכאן, אין לי מלק לא בממנה שנמנה לו הארך הואם, (ד) ולא יכלה ארץ מגוריהם. לספפיק מרעס לבסמות שלסס. ומדרש הגדס (ב"ר פב, יג) מפני יעקב המיו, מפני שער

- ۱۵ (בַּמֶּב מֹמִּוְ בַּבַנַר מִמָּנר מַמָּו הַנֹא וִיחַיב מַמְּוֹ בְּמוּרָא הַסִניר מַמְּוֹ
- בַּבַור שַּעִּיר: ּ וְאָכֶּׁע שִּׁלְעִוּע הֹמִּׁנְ אֵבַיִּר אֲצִוּם וֹאַכְּוֹ שִּּלְבָּע הֹמִּנְ אַבוּעוּוֹ
- בְּשְׁבִּי אֵמֶּט הַמֶּוּי: מֹבִׁעְ אַמִּטִי מֹמֵּוּ בְׁמוּאֶבְ בּוֹ בַבְ מַבְּנִי אִטִּי מֹמֶוּ בְמוּאַבְ בַּב الأَكْتِ مِنْ فَانِي خَرْدِ مَنْ الْأَكْدِيقِ فَلِي هَجْرِنا مِنْفُتِنَ فَرْدَ مَمْدَ الْأَكْرِيقِي
- גפו ונגטם ילנו: יי נֹגְינֵינִ בְּלֵנְ אֶּלְנְפִּׁז שַׁנְמֵּׁן אִנְמֶּׁר נַבְּוֹנִ בְּלֵנְ אֶלְנִפּׁז שַּׁנְמֵּׁן אִנְמֶּר
- تْشَّا: עַמְלֵלְ אֵּלְּה בְּנֵי עַּדֶר אֲשֶׁה עַמְלֵל אָלֵּו בְּנִי עָּדֶה אָתַּה מַשְׁוּ: בּוֹבְתֹּמֶוּ וַשַּׁלְבִּ בְאָבֹוּבֹוּ אָטַב בּב תַּמִּוּ וּנִבְיבַע בְאָבִוּבּוּ וֹטַ أنفزره فأثر فركثم كهكرفر أنفره فأن كفرنه كهكرف
- אָמֶת עַשְּׁר: שַׁמֶּה וּמִיְּה אֵכֶּה הַיֹּוֹ בְּנֵי בְשִׁמָּה שַׁמֶּה וּמִיָּה אַכֵּין הַוּוֹ בְּנֵי
- וֹמִיחַ] וֹאָט_וֹהֹלֶם וֹאָט_לָנַם: رَقَرْد خُمْشٍر لِمُنارِد برده) إلى المنافقة الم יי ענה בריצר אַלוּן אָשָׁר מַשָּׁר ייִי וְאֲלֶּה הִיֹּי בְּנֵי אֲהֲלִיבְמָָה בַתַּ־
- هنرثات هِذِياء خُرَة هِذِياء كِزِيَّة : בְּבָוֹר עַשְׁוֹ אַלְוּף הֵימָן אַלַוּף אَكْتِ هَجِ بِي مَا مَنْ خُدٍّ، كَذِبِ فَعَيْرًا لَـ خُدُدُ مَنْ خَدًا مُشِرِ خَدًا لِمُشْرِ خَدًا مُ
- בְּאָבֶץ אֶדוֹם אֶלֶה בְּנֵי עָּדֶה: עַמְלֵלְ אֲלֶה אַלְּיפָּי אֵלִיפַּוֹ هَجُراء حُرْداء وَبُرُتِ هَجُراء وَبُرُتُك هَجُراء

- בְּאֶרוֹמָאֵי בְּטוּרָא דְשִׁמִיר:
- בְּשִׁמְת אָתַּת עַשְּׁי
- אַפּו וְגַּגְּטִם וּלֵנוּ:

- בְּשִׁמְתַ אִתַּר עֵּשָּׁר: ¹ נְאֵלֶּעְ בֹּדָּגְ בֹתִּגְאָלְ דָּטַע װִצְרָ נִאַלְּגִּו בִּדָּגְ בַּתִּגָּלְ דָּטַע װִנְיִבָּע
- וֹאִכְּוֹ עַוֹוִ בַּנוֹ אַבַּלִוּבְמָּע בַּע
- יַּעְּלְם וֹנִינו לִנַוו: וּיבְידַת לְמָשֶׁר יָת יְמִישָׁ דִּיִּ הֹלִנִי בֹנִי גֹּבְׁמְוֹ אִנִּינִי הֹמְוֹ
- בּלא לַנוּ: שׁנמֹן בַבֹּא אַנמֹר בַבַּא אַפַּוּ אָלִנפֿו פּוּלָבוּשׁ בַּמֹּמִוּ בַבּא
- בְּאַרְעָא דָאֱרוֹם אָלֵין בְּנֵי בְאַרְתָּי המבע אבון בלבני אבופו בלא לַבַע בלא וּהֹטֹם בלא

- mountain-land of Seir-Esau is And Esau dwelt in the
- the mountain-land of Seir. Esau the father of a the Edomites in And these are the generations of
- the wife of Esau. Esau, Reuel the son of Basemath 10 Fliphaz the son of Adah the wife of These are the names of Esau's sons:
- and Kenaz. Teman, Omar, Zepho, and Gatam, And the sons of Eliphaz were
- of Adah Esau's wife. Eliphaz Amalek. These are the sons Eliphaz Esau's son; and she bore to And Timna was concubine to
- Basemath Esau's wife. Mizzah. These were the sons of Vahath, and Zerah, Shammah, and And these are the sons of Reuel:
- Jalam, and Korah. and she bore to Esau Jeush, and the daughter of Zibeon, Esau's wife; Oholibamah the daughter of Anah, And these were the sons of
- of Zepho, the chief of Kenaz, Teman, the chief of Omar, the chief first-born of Esau: the chief of Esau: the sons of Eliphaz the These are the chiefs of the sons of
- sons of Adah. in the land of Edom. These are the are the chiefs that came of Eliphaz 16 Gatam, the chief of Amalek. These the chief of Korah, the chief of

- (9) ואלח. סמולדומ שסולידו בניו משסלך לשעיר:
- פילגשו, וזסו ולמות לומן תמנע, ולל מנלס עס בני שעיר, שסימס למותו מן סלס ולל מן סלב: פילגש. ובדברי סימים מונה אומק בבניו של אליפו, מלמד שבא על אשמו של שעיר וילאה ממנע מביניהם, וכשגדלה נעשית ַ בַּמְׁמוֹת לוּשֶׁן מְּתֶּנְשׁ, ולושן מאלופי יושבי שעיר היה, מן החורים שישבו בה לפנים, אמרה, איני זוכה להנשא לך, הלואי ואהיה (12) וחמגע היחה פילגש. לסודיע גדולמו של אברסס כמס סיו מאביס לידבק בורעו, ממנע זו בת אלופיס סימס, שנאמר
- (13) אלה אלופי בני עשו. ראמי משפחות:

בְּאָבֶוֹ אֶבְוָם אֶבֶנִי בְּנָגִּי בְשָׁמִנִי אַלְּוּף מִזְּהְ אֵלְה אַלְוּפֵּי רְעִוּאֵלִי שַׁפְּה רָבָּא מִזָּה אָלֵין רַבָּרָבִי لْهَكِّ خَدْرُ لُـ مَنْهُ حِي قُلْـ مَهُرْ هَذِيكَ

בְּנֵגְ בְּמְּלֵטְ אִטַּטְ מֵמֶּגְיִ בְּמִגְאַבְ בְּאַבְׁמִאְ בִּאָבִים אִבְּגָּן בְבָּא נְטַע בַבָּא זָבַע בַבָּא וֹאַבְּוֹן בֹּנוֹי בַתוּאָבְ בַּב תַּמָּוּ

are the sons of Basemath Esau's Reuel in the land of Edom. These These are the chiefs that came of Shammah, the chief of Mizzah. 17 chief of Zerah, the chief of Esau's son: the chief of Nahath, the And these are the sons of Reuel

בֿע_הֹּגַוֹע אָמָע הַמֶּג: קְרַח אֵבֶּה אַלּוּפֶּי אְהֵלִיבְמָה קַרַח אַנִּין רַבְּרָבֵי אָהֵלִיבְמָה אַלְּוּף יְעָּיִּטְ אַלְּוּף יִעְּלְיִף יַבְּא יִעִּיִּטְ וַבְּא יִעִּלְם וַבְּא نْݣُكُت جَيْرٌ كُلُّكُمْ تَكُمْ خُوْلًا يَجْمُلُ فَيُعْرِّلُ خِيْرٌ خِيْرٌ خِيْلًا خِيْلًا خِيْلًا ف

בֿע הַּגָּע אַטַע הַהָּג:

daughter of Anah, Esau's wife. that came of Oholibamah the chief of Korah. These are the chiefs of Jeush, the chief of Jalam, the Oholibamah Esau's wife: the chief And these are the sons of

הָוֹא אֱדוֹם: (סֹ) אַלְטִ בִּוֹנִבְמְמֻׂתְּ וֹאִלְטִ אַלְנִפֹּנִטִם אַלְּנוֹ בַּנֹנִ מְמְּוֹ

בַבְרְבְנֵיהוֹן הוּא אָרוֹם:

and Shobal and Zibeon and Anah, 20 the inhabitants of the land: Lotan These are the sons of Seir the Horite,

these are their chiefs; the same is

These are the sons of Esau, and

Edom.

נֹלְלוֹנוֹ: للمخدل حيرةا لمبكح لغطميا محلمه حيفا لمبخح لغطميا ^{מבימי} אַּכְּטִי בְּנִיְ שָּׁמִּיִר ׁ תַּחַבְּׁיִּ יִשְּׁבֵּיִ אָבְּיִן בְּנֵי שִּׁמִּיִר חוֹרָאֵי וָחָבִּיּ

Horites, the children of Seir in the 21 These are the chiefs that came of the and Dishon and Ezer and Dishan.

בַּעָבֶׁ, בַּלָּ, מֻמֹּ, בַ בַּאָבָוֹ אָבַנָם: تَ لَلَمْنِا لَكُمْ لَلَّهُ الْكَمْلِ لِأَجْلِ لِحَرِيقًا لِنَمْلِ لَكُمْ لَلَّهُ لَلَّهُ الْكَمْلِ لَكُمْلًا

せぶしなみ じぶしにロ: בלבר שולאי לני שמיר

Hori and Hemam; and Lotan's And the children of Lotan were land of Edom.

נּאַבונת לוּשָׁן הִּמְּנִת: בב ניהיו בני־ליטו הרי והיטם נהוי בני ליטו חורי והיטם

נאַַטְמֵיה דְּלוֹטֶן הִמְנָע:

וֹמֹּגבֹל מֻפּוּ וֹאִנִּם:

Ebal, Shepho and Onam. 23 Shobal: Alvan and Manahath and And these are the children of

sister was Timna.

למולץ מפו לאולם: نَّ لَهُٰزُلِ خُدْرُ شَاخُحٌ مَّكُٰزًا نَثِرُلَانَ لَهُذِرا خُدْرُ شَاخُحٌ مَكْٰزًا نَثِرَلَنَانَ

שׁמֹבוֹא לִגִּבְמוֹן אַבוּבוֹי: למֹוֹלֵג כֹּג עוֹנִי נֹמֹ, וֹנִי ענא מֿנֹע בֿאַמֹפֿע נע נּפֿנּגֹא וֹאַכְּוֹ בֹּנִי גַּבְּמוָן וֹאַנִּיִ וֹהֹֹנִי

Zibeon his father. the wilderness, as he fed the asses of Anah who found the hot springs in Zibeon: Aiah and Anah—this is And these are the children of

לַגַּבְעָוֹן אָבֶוו: בַּמִּגְבָּנ בּנְמָנִי אָנַיַנִּעָנִיים ** הַוּא עַּנְה אֲשֶׁר מְצֶא אֶת־הַיֵּמִם لَمُؤْكِ خُدْرِ مَحْطُهِا لَمُنْكِ لَمُثَلِّكُ

וה לוימים, מלא קנה וה לגפנים, שהיו מועמין ויודעין אי זו נמיעה ראויה לה: (02) יושבי הארץ. שסיי יושבים קודם שבה עשו לשם. ורבוחינו דרשו (שבה פס.). שסיי בקיהין בישובה של הרך, מלה קנה

קא סזינן דסיס, אל מקרי וסיס אלא וסיסה, כי סמכס לא מסרפא לעולם. ברש"י ישן). ולא סוזקק לכסוב לנו משפחום סחורי, שמס ימיס, שאימתן מועלם על הצריות, דאמר רבי הנינא, מימי לא שאלני אדס על מכח פרדה לבנה, וחיה (חולין ז:). (והלא וסוליד אם ענס: אח הימם. פרדיס. סרביע המור על פוס וילדס פרד, וסוא סיס ממור וסביא פסולין לעולס. ולמס נקרא נְמִּיִם (מִסְלִיס עו, ו): הוֹאַ עַנְה. סְמְתֵר לִמְעַלְס שְׁסִוֹל מְתִי של נֻבּעוּן, וכמון סוח קורה מותו בנו, מלמד שבה נבעון על חמר (24) ואיה ועגה. וי"ו ימירס, וסוא כמו איס וענס, וסרבס יש במקרא, פַמ וַלְדָשׁ וַבְּבָּח מִרְמָש (דניאל ה, גרָדָּס וַבֶּבָב

- בור ענו: نَّ لَمُخْبِ خَيْرٍ خَيْرٍ لَكُنْ لِمُنْ لِمُنْ لِمُخْبِرُ خَيْرًا خَيْرًا
- נְאַבְּלִיבְעָה בָּת אַנְה:
- daughter of Anah. Dishon and Oholibamah the And these are the children of Anah:

Dishon: Hemdan and Eshban and And these are the children of

- اَنْكُلَّا نَحْدًا: ﴿ اَهُمْنِ خَرْدَ لَنِهُمْ اَصْدًا لَهُمُحًا لَهُمْدًا خَبْرَا خَرْدَ لَيْهَا الْمُمْدَا لَهُمُحُا <u>וושלו יללו:</u>
- Bilhan and Zaavan and Akan. These are the children of Ezer:

Ithran and Cheran.

- : إِلَّ تُمَّا ^ل 🛪 🖒 בּלְטוֹ בּוֹה אָבֶּוּ בּלְטוֹ בּוֹהַלוֹן אַבָּוּ בּה אָבֶּר בּלְטוֹ נוֹהֹוֹן
- زيِّرَكِ إِنَّا اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ ال

אבון בני דישו עוץ ואַרו:

Uz and Aran. These are the children of Dishan:

- 82 אַלַע בַּנִּר דִּישָׁן עִּיּץ נַאַּרֶן:
- אַבְּע אַבְנִיפָּר תַעִיבִר אַבְּנִוּב בְנִמֹּן אִבְּיוֹ בַבְּבָבִי עִיִבָאִי בַבָּא
- the chief of Anah, chief of Shobal, the chief of Zibeon, 29 Horites: the chief of Lotan, the These are the chiefs that came of the
- : בולה هَذِينَا مِيخِر هَذِينَا مُخْمَيًا هَذِينًا حِيمًا تَحْم مِيخُر تَحْم مُخْمِياً
- לِאَكُوۡدَيُۤكُۤ خُאۡدُا مِٰمُٰذِد: (פَ) حُلَالُمُ لَا يُعْلَمُ اللَّهِ لَمُ اللَّهُ لَمُ اللَّهُ لَا اللَّهُ لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ هَٰذِكِ هَٰذِيقَ، تَابِثُ، يَٰرِهُا هَٰذِيا يَخْلُدُ، بِينَةِ، هَذِيكَ يَبِهُا هَذِيكَ هَمُ لَا هَذِيكَ يَخِيكُ مَا يَخِع يَبِهِيا يَخِع هَمُل يَخْع
- according to their chiefs in the land the chiefs that came of the Horites, Ezer, the chief of Dishan. These are the chief of Dishon, the chief of
- خَيْدُمْ كَيْدِو مِحْدَدُ مُرَكِكَ مُرْجَكَ عُنَيْدِو كَيْدُو خَيْمُرِيكَ مُرْجَعِ لْجُكُلِ لَافْكُجْنَا كَيْشُكِ فَكُرُدُ لَهُجْنًا مَكْحَنَّهُ لَـفَجْرَدَ فَهَلَـمُهُ
- \$\dag{\dag{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dag} \text{\dagger}
- of Israel. reigned any king over the children 31 in the land of Edom, before there And these are the kings that reigned

- خظتر نهُلَّلاج:
- וְשִׁוֹם קַרְמֵיה דְּנְהָבֶּה: בּנֵי נֵיְמֶלְנֵע פֹּאֵבְנִם פֿלָת פֿן בַּתְּנִע נִמְלְנֵע פֿאָבִנִם פֿלָת פֿע בּתִּנִע
- Dinhabah. Edom; and the name of his city was And Bela the son of Beor reigned in
- בּן־זֶרַה מִבְּצְרֶה: װְלְמִע בְּלָה וֹיִמְלְ שַׁ מַּוֹשְׂיִו יוֹבֶב יִמִית בְּלַה יִמְלַב מְחִיחִיהי

נשָם מִירָוֹ דִּנְהֶבְּה:

- יוֹבָב בַּר זֶרַח מִבָּצְרָה:
- Zerah of Bozrah reigned in his stead. And Bela died, and Jobab the son of
- מאבל ההמיני: נֵיֶמֶת יוֹבֶר נַיִּמְלְ דְּ מַחְמְּנוֹ חַיִּמֶם ימִית יוֹבֶר ימִלְדְ מְחוֹמוֹחִי
  - עוּמֶם מֹאַנֹת בַּנִמֹא:
- his stead. ni bəngiər sərinaməT əhr To bnal əhr And Jobab died, and Husham of
- <u> Tặ</u>ều رْيْطِيم הَשָּׁם رَيْظِرُ مِ مَاشِدٍ بَيْرِه فَرْدُم مَانَّهُ مَانَطَنَةٍ بِمَانَطَنَةٍ وَمَانَطُنَةً وَمَانَطُنَةً وَمَانَطُهُ وَمُرْاءً مِنْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلِقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلِقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلَقِ فَيْ الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فَيْ الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فَيْ الْمُعْلِقِ فَيْ الْمُعْلِقِ فَيْ الْمُعْلِقِ فَيْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فَيْعِلِقِ فَيْلِقِ فَيْلِقِ فَيْلِقِ فَلْمُ لِلْمُعْلِقِ فَيْلِقِ فَيْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فَيْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي الْمِنْ فِي الْمُعْلِقِ فَيْلِقِ فَيْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فَيْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فَيْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فَيْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فَيْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فَيْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي الْمُعِلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي مُعْلِقِ فِي مِنْ الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي مِنْ مِنْ الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِ فِي مِنْ مِنْ الْمُعْلِقِ فِي مِنْ الْمُعْلِقِ فِي الْمُعِلِقِ فِي مِنْ الْعِلْمِ فِي الْمُعْلِقِ فِي الْمُعْلِقِي

בּמְבַר מוּאָב וֹמָם מִּגרוֹ מַנוֹי:

- לבויוא אונוי: מֹבׁנֹאֵי בְּחַלֵּלִי מִוּאָב וֹמִוִם אָם־מְּדְיֵן הַנֵּדְ בֵּרְ בְּנֵדְ דְּקַשֵּׁילִ יָה
- Avith. stead; and the name of his city was the field of Moab, reigned in his son of Bedad, who smote Midian in And Husham died, and Hadad the

אלא מפני חמנע, ולהודיע גדולת אברהם כמו שפירשמי למעלה:

דוד ושלמה, רחצעם, הֿביה, הֿסה, יהושפע. ובימי יורס בנו כחיב, בְּיָמִיו פְּשַׁע מֻּדוֹם מִפַּחַת יַד יָהִדְּה וַיַמְלִיכוּ עֲלַיהֶם מֶלֶךְ (ופ) ואלה המלכים וגרי. שמנס סיו, וכנגדן סעמיד יעקב, וצעל מלכות עשו צימיסס, ואלו סן, שאול, ואיש צשם,

מלך לאדום עמידה ללקוח עמהם, שנאמר פי זַבַח לַם' בְּבְּלְרֶה (ישעיה לד, ו): (33) יובב בן זרח מבצרה. גלרס מערי מואב היא, שנאמר וְעַל קְרִיּוֹת וְעַל בְּלְרֶם וּגו' (ירמיס מה, כד), ולפי שהעמידה

- سَمْحِرُات طِيَّةِ سُارِيْنَ الْمُعْرَاتِ الْمُعْرَاتِ الْمُعْرَاتِ الْمُعْرَاتِ الْمُعْرَاتِ الْمُعْرَاتِ الْ שַּׁמְלְר מִמַּשִּׁרַלְּר: δ_{ϵ} (garante) δ_{ϵ} (garante) δ_{ϵ} (garante) δ_{ϵ}
- שְׁאָּיִלְ מֵרְחֹבָוֹת חַנְּהֶר:
- שׁלוֹ בּוֹ הַכֹּבּוִנ: 

  

  إِنْ مَا إِنْ إِنْ اللَّهِ إِنْ اللَّهُ اللَّهُ إِنْ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّ
- ממבע בני מי זָהֶב: פֿגוּ וֹמֶם אֹמִשׁׁ מִבְינִסּבֹאַן בַּעַ E נימְלְךְ מַחְמִיוֹ הַבְּר וְשֵׁם מִירְוֹ וּמְלְךְ מְחִוֹמוֹהִי הַבַּר וְשִׁים
- אַלְּוּף הִּטְּנְנָע אַלְוּף עַלְּוָה אַלְוּף בִּשְּׁמְהָהָהָהוֹ רַבָּא הִעְּנִע עַבָּא «عدر למשְפְּחֹהָם לִמְלִמֹהָם בִּשְׁמִהָהַם לְזֵּרְעֵּיִהְהַוֹּן اِنْهُوْل שְׁמֶוּנִי אַכּוּפָּי מַשְּׁוּ וֹאָכִּין שְׁמָּוִיִי נַבְּרְבִי מַשִּׁי
- هَذِيكَ فِيزًا: ¾ אַכַּוּנּ אַבְּלַיִּר אַלַּוּר אַלְּוּר אַלַּוּר צַּלָּוּר בַּבָּא אַבַּלַר בַבָּא
- ** אַלְּוּך קְּנָוֹ אַלְּוּך הֵיטֶוֹ אַלְוּך רָבָּא קִנִּי רַבָּא הֵיטֶוֹ רַבָּא מרצרי
- בְּאָרֵץ אֲחָוְלְם הָוּא עַשְׂוֹ אַבֶּי בְּאַרַע אַחְסָנְתְּחֹוֹן הוֹא עַשְׂוֹ קנ"ג אֱכֶּהו אַלּוּפֵי אֱדִּוֹם לְמִישְׁבֹּחָם רַבְּרְבֵי אֱדִוֹם לְמוֹחְבְנֵיהוֹן

- שְׁאִיל מֵרְחוֹבוֹת דְעַל פְּרָת:
- لَيْظُلِي خَمْمِ لِنَالًا قُلِـمَحُقِبِلِ بِشِينَ خَمْمِ لِنَالًا خَلِـ مَحْقِبِل בּמֹלְ עַבְן בַּר מַכְבוּר:
- מְבֶּבֶרְ דַּרְהְבָּא: מְבִוּמִבֹּאָגְ בַּנוּ מִמְבִר בַּנוּ קרְמֵיה פְּעוּ וְשׁוֹם אָהְמֵיה
- מַלְנְת וַבָּא יְמָת:
- בְבָא פִּינֹן:

- אַבוּהון הָאָרוֹמָאַי: אּלְוּוֹב מֹנִיבְיאָלְ אַלְּוּוֹב מֹנִיב בֹבֹּא מֹנִיב יאָלְ בֹבֹּא מֹנִיב אַלְוּוֹב מֹנִיב אַלְוּוֹב

- Masrekah reigned in his stead. And Hadad died, and Samlah of
- his stead. Rehoboth by the River reigned in And Samlah died, and Shaul of
- son of Achbor reigned in his stead. And Shaul died, and Baal-hanan the
- daughter of Me-zahab. the daughter of Matred, the and his wife's name was Mehetabel, and the name of the city was Pau; died, and Hadar reigned in his stead; And Baal-hanan the son of Achbor
- the chief of Alvah, the chief of by their names: the chief of Timna, to their families, after their places, chiefs that came of Esau, according And these are the names of the
- of Elah, the chief of Pinon;

the chief of Oholibamah, the chief

- Teman, the chief of Mibzar; the chief of Kenaz, the chief of
- Esau the father of the Edomites. land of their possession. This is according to their habitations in the 43 Iram. These are the chiefs of Edom, the chief of Magdiel, the chief of

The Haftarah is Obadiah 1:1 - 1:10 page 250.

בנ באבל בנמן: אַבְוּנִינִ בְּאַבְׁמֹא צַכְּלָמוֹ: נים ניוֹמֶר נֹתֹּלֶר בֹאָנֹא מִינונוֹ אַבְיוּ וֹנִטִּיך נֹתַּלֶר בַּאָנָת שַנִטִרוּנִי

Canaan. father's sojournings, in the land of And Jacob dwelt in the land of his

- שסיו מדין ומואב מריבים וה עם וה, ובימי בלעם עשו שלום להתקשר על ישראל: (פצ) המכה אה מדין בשדה מואב. שבא מדין על מואב למלחמה, והלך מלך אדום לעוור את מואב, ומכאן אנו למדים,
- (95) בת מי זהב. מסו זסב, עשיר סיס, ומין זסב משוב בעיניו לכלוס:
- למעלה הם שמום מולדומם, וכן מפורש בדברי הימים (א א, נא) ויַמֶּמ הַבַּרְר וַיּהְיוּ שַׁלּוּפֵי הֱדוֹם שַׁלּוּף מִתְנָע וגו': (0+) ואלה שמות אלופי עשו. שנקראו על שם מדינומיסם לאחר שמם הדר, ופסקה מהם מלכום, והראשונים הנוכרים
- (14) מגדיאל. הילרומי:

בְּעָה אָל־אָבִיהָה: אַלוו וּלָדא וְסָל אָט_בּבַּטָם בול בלעו ואט בול ולפו ואָן אָנוַ אָנוֹן בַּאָאַן וְנַוּאַ זָּמָר אָנוַ <u>ַ שְׁבְּע־עֶשְׁרֵה שְׁנְהֹ הַיְּה רֹעָה</u> אַכְּחו מִלְדְוֹת יַעַּלְב יוֹסֶבּ בָּוֹן

كر خيزير هوره: جِزُر، چِرَ جِرَا إِجَرِيْتِ بَرَةٍ لِإِنْ فِينَ فِينَ فِي تَحَدِّ بَجِرَةً فِي خَرِيةً النَّهُلُهُم هُلَاح هُلا بِنِقْلِ مُخْرِ النَّهُلُهُم لُلتَالِ ثَلَا بِنِقَاءَ مُخْرِ

וֹלְאִ וֹכֹלִוּ זַּבֹרוִ לְחֵּלְם: אַביהַם מכְּלְ־אָהְיוּ וְיִּשְׂנְאָוּ אַתְוֹ אַבִּיּהוֹן מכָלְ אֲחִוֹהִ יִּסְנִי יָתִיה וּוֹבְאַנ אָבוו בּיראַבוּ

נייקפו עוד שְנָא אַהָוּ:

בושא לאַבוהון: אַבוּבוּ וֹאַנְמִי תַפָּר נָתַ מִּבְּבוּנוֹ לני בלהה ומם בני ולפה נשי אַבוני, לַּמֹּלָא וַבוּאַ בַבוּ, מֹם מְבַע עַסְרֵי שָׁנִין הַנָּה דָע רָעֵי עָסָר אַלָּין הוֹלְדָת יַעַּלְב יוֹסָף בַּר

וְעָבֶר לֵיה כְּחִּנְא דְפַּפֶּי:

אַבר וַהַוּן אַבוּהי אַבי יָהִיה רָהִים

לאַחוֹהִי וְאוֹסִיפוּ עוֹד סָנוֹ י ניַּהַלְם נִסֵּלְ הַלְּיִם נִינֵּר לְאָנֹוֹנִ נַהָּלִם נִסָּל מַלְמָּא נְתַנִּ

> them unto their father. and Joseph brought evil report of sons of Zilpah, his father's wives; the sons of Bilhah, and with the brethren, being still a lad even with 2 was feeding the flock with his Joseph, being seventeen years old, These are the generations of Jacob.

a coat of many colours. son of his old age; and he made him 3 all his children, because he was the Now Israel loved Joseph more than

And when his brethren saw that

his brethren, they hated him, and 4 their father loved him more than all

And Joseph dreamed a dream, and

he told it to his brethren; and they

hated him yet the more.

למטה, אלס מולדום ישקב יוסף, וכמיב וְסָיָס בֵּימ יַעַּלְב הֵׁם וּבֵּימ יוֹסֵף לֶסָבֶּס וּבַּימ עַשָׁו לָקַש, נילוץ יולה מיוסף שמכלס ושורף ממפוח שלך ששורף אם כולו, כך יעקב, ראס כל האלופים הכחובים למעלה, חמה ואמר, מי יכול לכבוש את כולן, מה כחיב ספשמני סוס, נכנסו גמליו עעוניס פשמן, ספחמי חמס, אנס יכנס כל ספשמן סוס, סיס פיקח אחד משיב לו, נילוץ אחד יולא וכוברו בכברה עד שמולה אם המרגלים, ומשמלאה, הוא משליך את הלרורות מידו ונועל המרגלים. (דבר אחר וישב יעקב, דורום שמנח ועד אברסס קלר בסס, ומשסגיע אלל אברסס סאריך בו. משל למרגליח שנפלס בין סחול, אדס ממשמש בחול - סמקום לסאריך בסס, וכן אמה מוצא בעשרה דורות שמאדם ועד נח, פלוני הוליד פלוני, וכשבא לנת האריך בו, וכן בעשרה מלחמותיסס איך סורישו את סחורי, פירש לך ישובי יעקב ומולדותיו בדרך ארוכה, כל גלגולי סבמס, לפי שסס חשובים לפני (I) וישב יעקב וגוי. ממר שכמב לך ישובי עשו ומולדומיו בדרך קלרס, שלמ סיו ספוניס ומשוביס לפרש סימך נמישבו, ומדר

יכול לדבר בסס רעס, סיס מספר: דבה. לשון דוֹבֵב שָׁפְּמֵי יָשֵׁנִיס (שיר סשיריס ז, י): ַלְעֶבֶּר נְתֶפַר יוֹשַף, ועל סעריות שמפר עליסס, וַמִּשְׁח מֻשָׁה מֲלֹנֶיו וגוי: דבחם. כל לשון דבה פרלי"ן בלע"ו. כל מה שהיה מן סמי, וַיִּשְׁמַמוּ שְׁעִיר עִיִּיס במכירמו, ולֹה הכלוסו מי (כדי שילקה צשמיעה) ועל דבה שספר עליהם שקורין להמיהם עבדים, מגיד לאביו, שהיו אוכלין אבר מן החי, ומולולין בבני השפחוח לקרוחן עבדים, וחשודים על העריוח. ובשלשחן לקה, על אבר ורגיל אלל בני בלסס, לפי שסיו אמיו מבוון אומן, וסוא מקרבן. – אח דבחם רעה. כל רעס שסיס רואס באמיו בני לאס, סיס והוא נער. שסיס עושס מעשס נערום, ממקן בשערו, ממשמש בעיניו, כדי שיסיס נכלס יפס: אח בני בלהה. כלומר, מבקשים לישב בשלוה, אומר הקב"ה, לא דיין ללדיקים מה שמחוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה: לסרגר, וכן סרבס בבראשים רבס (פד, ו). ועוד נדרש בר, וישב, ביקש יעקב לישב בשלוס, קפץ עליו רוגוו של יוסף, לדיקיס מיקונין של יוסף דומה לו, וכל מה שמירע ליעקצ מירע ליוסף, זה נשמה וזה נשמה, זה ממין מבקש להרגו זזה ממיו מבקשים דורש, חלה הכחוב חולדוח יעקב ביוסף, מפני כמה דברים, אחח, שכל עלמו של יעקב לא עבד אלל לבן אלא ברחל, ושהיה זיו שבע עשרה וגוי, על ידי זה נמגלגלו וירדו למלריה, זהו אחר ישוב פשומו של מקרה, להיות דבר דבור על אופניו. ומדרש אגדה (2) אלה חולדות יעקב. ואלה של מולדות יעקב, אלה ישוביהם וגלגוליהם, עד שבאו לכלל יישוב. מבה ראשונה, יוסף בן מת כולם. ברש"י ישן):

אגדה על שם לרומיו, שנמכר לפומיפר ולקומרים ולישמעאלים ולמדינים: זיו איקונין שלו דומה לו: – פסים. לשון כלי מלח (שבח י:), כמו פַרְפַּם וּהְבֵלֶה, וכמו בְּהֹנֶה הַפַּםִיס דחמר ואמנון. ומדרש (3) בן זקנים. שנולד לו לעת וקנתו. ואונקלות תרגם. בר תכים הוא ליה, כל מה שלמד משם ועבר מתר לו. דבר אתר, שהיה

(+) ולא יבלו דברו לשלום. ממון גנומס למדנו שנהס, שלה דברו החת בפס והחת בלב: דברו. לדבר עמו:

הַהְלִים הַנֻּה צִּשֶׁר הְלְמִּהִי: ℅ζ҉Ѽ□

בְּבֵין בַּהַלְמִית: הְּמִׁמִּנְ בָּאַ נֹאַמַר לְעִוּן הִּמִּמִנִּ כַּמוֹ שַׁלְמִא

dreamed: pray you, this dream which I have And he said unto them: 'Hear, I

ڔٙ؉ٙۮؙڟ۬ڬڔ: برمچند لاحقيدت بمهمتيرا ڲٚۮؘڟٙڟ؞ لْنَوْلَ كُلْمُكِ ∠ titl T₩TL וְהַנְּה אֲנָהָנוּ מְאַלְמֶים אֲלֻמִּים

אֹסֹבׁשֹׁכִוּן וֹסֹּוֹבוֹן לַאִּסֹבִעֹיִ: נאַף אַזְּדְּקִיפַת וָהָא מִסְתַּחָרָן לון שַלַלְא וַבַא לַמָּע אָּסָבַעוּ, נא אַנּטוֹא מאַפֿבון אַפֿבן

and bowed down to my sheaf.' your sheaves came round about, and also stood upright; and, behold, in the field, and, lo, my sheaf arose, for, behold, we were binding sheaves

שׁקמָלוו וֹמּק_גַּבּבוּיוּי ניינקפי עוד שְנָא אַהו עַל־ المرام المرابع المرابع

ځږ: נֹאַנֹע הֹמֶּנְ כַּנְכֹּבִים מָאָנַנַוֹנִים חַלוֹם עוֹד וְהַנְּהְ הַשְּׁמָשׁ וְהַיְּבֹחַ הָא חַלִּמִית הַלְמָא עוֹד וְהָא هُلَادِ خُهُلُدْد نَهِمُوْد بَوْد بَاحَرَفَيْد نَهْمُونَمْد نُوْدِد خُهُلِدِند نَهُمَد ניהלם עוד הַלִּים אַהַר נִיָּסְפָּר נִהָלָם עוֹד הָלְמָא אָהְרָנָא

לְהִאְּטַבְוֹנִים לְבְּ אֶבְעִּיבִי: הְבֵוֹא נְבֹוֹא אֲנִי וֹאִמְּוֹךְ וֹאַהְוֹרְ הַמֵּיִתְא נִיתִי אֲנָא וֹאִמְּדִּ וֹאַהְוֹרִ הַחַלְיִם הַנָּיִר אֲשֶׁר הְלְלָמְהְ מָא הַלְמָא הָדֵין דַּחַלְמָּהָא סי נַיּגְשָּׁר בָּוֹ אֲבְיִנו נַיַּאִמֶּר לְוֹ מֶּנִר וּנְזַף בִּיה אֲבוּהִני נַאֲמָר לִיה آزْمَقْك څر_څخري لُڅر_څٺري لَخمُفَقَة، كِمُحَنِف، نِخْمُلِيف،

אָ**ט**ַבוֹבַבְּר:

הקמוהי וְעַּל פִּהְנְמוֹהִי: וְאִוֹסִיפוּ עוֹד סְנוֹ יָתֵיה עַל הולמו אַשַּׁ סִבְּיִר לְמִשְּׁלַם בַּנָא אַטַ מִבַּמִּג לַמִמָלַבְּ הַּלָנֹא אָנָ נּבְּאַמְרַנּ כְוְ אָּטְׁיִנְ נַבְּמֹלְ בַּ שִׁמְלְבַּ נַאָּמָרַנִּ כְּיִבִּ אָּטִוְטִיִּ נַבְּּלְכַנִּ

כוְכֹבֹוֹא סֹנִגון לִי: מֹמֹמֹא וֹכֹיהַרָא וֹחַר צַּׁכַּר

and eleven stars bowed down to me.' and, behold, the sun and the moon Behold, I have dreamed yet a dream: and told it to his brethren, and said: And he dreamed yet another dream,

more for his dreams, and for his

us?' And they hated him yet the

thou indeed have dominion over

thou indeed reign over us? or shalt

And his brethren said to him: 'Shalt

words.

to thee to the earth?' brethren indeed come to bow down Shall I and thy mother and thy this dream that thou hast dreamed? him, and said unto him: What is his brethren; and his father rebuked And he told it to his father, and to

יי וֹלֹלאַבְלוָ אַּבוֹנוּ וֹאַבוּנוּ הַמָּב וֹלַנוּאַ בִּנִי אַבוְנִי וֹאַבוּנִי.

his father kept the saying in mind. . And his brethren envied him; but

אָלגעט בֹמִכִּם: בּאַבוּהון בִשְּכֶם: father's flock in Shechem. אַני נַיֵּלְכִּוּ אָּדְוִיוּ לְּרְעָּוֹת אָּתֹ־צָּאִן נַאַזַלוּ אֲחוֹהִי לְמָרְעֵי יָת עָנָא And his brethren went to feed their

לְמִסְנַּגַ לְנַבְ מַּלְ אַנְעָּאֵ:

- נועל ומכריו: קמה אלומהי. נוקפס: וגם נצבה. לעמוד על עמדס בוקיפס: (ד) מאלטים אלטים. כסכגומו מאסרין אסרין, שמרין, יכן לאַא אַלַמוֹסִיי (מסליס קכו, ו), וכמוסו צלצון משנה והאלומות
- (8) ועל דבריו. על דנתם רעה שהיה מביה להביהם:
- נבוק וגוי, כשם שלי לפשר בלמך, כך השלר סול בעל: ורפוסינו למדו מכאן, שאין חלוס בלא דבריס בטליס, ויעקב נמכוון להוליא הדבר מלב בניו, שלא יקנאוהו, לכך אמר לו הבוא שנאס עליו: הבוא גבוא. וסלא אמך כבר ממס, וסוא לא סיס יודע שסדברים מגיעין לבלסס, שגדלמו כאמו (ב"ר פד, יא). (10) ויספר אל אביו ואל אחיו. לאחר שספר אומו לאמיו, חור וספרו לאביו בפניסס: ויגער בו. לפי שסיס מעיל
- a1), (à aaay: (II) שמר אח הדבר. סיס מממין ומלפס ממי יצול, וכן שמר שמי כו, צ), וכן לא משמר על מַשְּמֹתִי (מֹיזִּ ידְ,

- בַבְּבָׁנְיִנִי: בינו: נֹאַמֵּלְטַנֵּ אָּלְינֵיִם וֹנֹאִמֶּר לֵוְ נִאַמֵּלְטַנָּנּ לָנִטִּטִוּ נִאָּמָר לְיִבּּ ביים בּיִּאַמָּר לְיִנִי נִאָּמָר בִּיִּבּ רעים בשלם לקה מיור رَبِهِمُد نَشِدُهُم هُمِـنِفِك لِتَكْنِه يَهَمَد نَشِدُهُمْ خُبِنَفَك لِتَكْهُ
- חָבְרוֹן וַיְּבָא שָּבֶּמְה: لَلْمُكُذُرُ لَٰكُلُد لَنَمُكُتِلِدِ كَمَّاثُوا مُثَمَّ لَكُنْ نَكُنْ خَلَائُمُهُ لَمُكِتَابِدِ ַ הְּלָוִם אַּעָּוֹבׁ וֹאֵעַ הַאָּלִוּם תַּקָּאוּ זִיר שָׁלָם אַעָּוּ זִיָּר שָׁלָם הַקָּאוּ זִיר שָׁלָם בַּ וַנְאָמֶר לוֹ לֶךְּילָא רְאָה אָתַ נַאָמֶר לֵיה אָיזִיל בְּעַן הַזִּיִּ
- מַעַבַעַה: בַּשְּׁבֶּה וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאָישׁ לַאַלֶּר בְּחַקְּלֵא וְשַׁאָלִיה בּּבָרָא
- עַגְּירָה בְּצֵא לֶי אֵיפָּה הָם רֹעָים: לִי אֵיכָא אָנּוּן רָעַן: יּ וֹנֵאִמֶּר אָטַ-אַנוֹּ. אָנְבָּׁוֹ מִבְּעַׁמְ וֹאֶׁמָר וָטִ אַנוֹ אָנִה אָנְבָּׁה וַנִּבְּמָּוֹ
- ווּכֶּשׁ יוֹסִף אַתַּר אָלְינ וּיִמְצְּאָם לְרֵינִין וַאָּזַל יוֹסֵף בְּתַּר אָחִיהִי וּנֹאָמֶר הַאִּישׁ נְסְעָּנִי מִנְּה בָּי נַאֲמַר מּבְּרָא נְמַלְנִּ מִכְּא
- אַבְינְם וֹיִטְנַכְלִי אָטִוּ בְעַׁמִּיטִוּ: אי נירְאָנּ אַטִּוּ מֵרְחָיִק וּבְּטֶּנֶם יִקְּרָב נִחַזּי יִמִיִּה שַׁרַחִיק וְעַּד לְאַ
- הַהַלְמָוֹת הַלְּזֶה בָּא: وו ניאַמֶרוּ אֵישׁ אֶל־אָחְיוֹ הַנָּה בָּעַל נאַמַרוּ נְּבַר לַאֲחוּהִי הָא מְרֵי
- װַלְמָטֵיו: בׁמֹּׁב אַכֹּלְעַבוּ וֹנִבְאָב מִּבַינִינִי בּמִּטִּא אַכֹּלְטִּנִּי וֹנִטִוּ, מֹא נִבִּי יי בְּאַתַּד הַבּּרֹוֹת וְאָמַרְנוּ חַיְּה בִּחַד עוֹ װִבּיָא וְנֵיעַר חַיְּהָא لْمُثَابِ كُذِّهِ لَرْبَكَةِبِهِ لَرَهُكِدِبِ بَحُمَّا لِمُنظِمُكِيبَ لَرْكُمُكِ

- ממּנְהַּב מַבְּבוּן נֹאָּטֹא לָהַכָּם:
- לְמִוֹמָר מָא אַשְׁ בַּמִּי: אַישׁ וְהַנָּה הֹמֶה וְאַשְׁכְּחֵיה הּבְּרָא וְהָא טָעֵי
- נאַמְבְּטִוּנוֹ בְּעוּטַוֹ:
- كُلَّات كِٰلْفُكِيا لْكَهِٰلَ لَهُ لَا يُعَلِّي اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ
- 444444
- מַלְמַוֹּא בּוֹכִוּ אַמוֹ:
- בסוף הלמוהי:

- him: 'Here am I.' thee unto them.' And he said to Shechem? come, and I will send not thy brethren feed the flock in And Israel said unto Joseph: 'Do
- to Shechem. of the vale of Hebron, and he came me back word.' So he sent him out and well with the flock; and bring whether it is well with thy brethren, And he said to him: 'Go now, see
- saying: What seekest thou?' field. And the man asked him, 15 behold, he was wandering in the And a certain man found him, and,
- feeding the flock.' Tell me, I pray thee, where they are And he said: 'I seek my brethren.
- found them in Dothan. Joseph went after his brethren, and say: Let us go to Dothan.' And 17 departed hence; for I heard them And the man said: They are
- they conspired against him to slay 18 before he came near unto them, And they saw him afar off, and
- Behold, this dreamer cometh. And they said one to another:
- what will become of his dreams.' hath devoured him; and we shall see pits, and we will say: An evil beast $_{20}$ $\,$ him, and cast him into one of the Come now therefore, and let us slay
- (בו) לרעות את צאן. נקוד על את, שלא הלכו אלא לרעות את עלמן (נ"ר פד, יג): (יג)
- (13) הגני. לשון עניס ווכיזום, נודרו למלום אביו, ואף על פי שסיס יודע באמיו ששונאין אומו:
- (((((,0-4,5,4): שכמה. מקוס מוכן לפורענים, שם קלקלו השבמים, שם ענו את דינה, שם נחלקה מלכות בית דוד, שנאמר וַיֵּלֶךְ רְתַּבְּעָם שְׁבָמֶה . אומו לדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבחרים, פִי גֵּר יָהָיֶה וַרָשֵׁך (בראשים מו, יג. שומה יא): 🗆 ורבא (14) מעמק חברון. והלא הזכרון בהר, שנאמר וַיַּעְלוּ בַּנֶּבֶב וַיְּבֹא עַד מָבְרוּן (במדבר יג, כב), אלא מעלה עמוקה של
- (PI) וימצאהו איש. זה גבריאל (תנתומא וישב ב) שנאמר וְהָאִישׁ נַבְּרִיאֵל (דניאל מ, יא):
- בופי ופגל מלכם יולם מידי פשומו: (דו) נסער מוה. ספיעו עלמן מן ספמים: נלכה דוחינה. לנקש לך נכלי דפום שימיפוך נסס. ולפי פשומו, שם מקום
- (18) ויהובלו. נממלאו נכליס וערמומיום: אהו. כמו אמו, עמו, כלומר אליו:

נַּאָמֶר לְאַ נַכּנוּ נַפָּמִי: יי וּיִּשְׁמַּׁה בֹאִיבֶּן וּיַבְּּבְבִיוּ מִיּבְׁם יַּשְׁמָה בֹאִיבּן וְהֵּיִבִּיִם מִיַּבְעוּוּ

אָטוַ מֹּנֹבְם לַנַהַּתֹּבוֹ אָלַ אָבִינ: אַל השְלְחוּ בְוֹ לְעַעַן הַצְּיֹלְ בִּיה בְּרִילְ לְשֵׁיוָבָא יָחִיה הַבְּוֹר הַנְּהְ אֲשֶׁר בַּמִּדְבְּר וְיָד דִּבְּטַדְבָּרָא, וְיָדְ לְא הֵישִׁטוּן בב השְׁפְּכוּ־דָם הַשְּׁלַיכוּ אֹהוֹ אֶלִ- דַם רְמוֹ יָמִיה לְגִּיּבָא הָדֵין لَّهِ هُمُلًا هُمَّاتًا ۚ الْعَامَالِ هَجَا لَهُمَا ذِٰكِ إِلَّا لَهَادًا ذِٰهِ سَيهُ لَا الْعَامَ ل

אָת־כְּתָּנֶת תַפַּסָים אֲשֶׁר עָּלֶיו: ניפְשָׁישוּ אָת־יוֹסָךְ אָת־כָּתְּנְתֹּוֹ בליפי ניהו בְּאַשֶּׁר בָּא יוֹסָף אֶל אָחָיוּ

וְתַבַּוֹר בֻק אֵין בִּוֹ מֶיִם:

יּבְּיִר וֹלְמַת עִוּלְכָּים לְעוִירִיג ببريزيت יְאָׁמְהָאָלְוּם בֹּאָב מִנִּלְמָּב הָּוֹבִיה מּנִבֹּאָ אָטִיּא מִנִּלְמָּב יַ עֵינֵיהָם נַיִּרְאַּי וְהָנֵּה אַרְחַת

څلا_لـٰ لٰزاد: וּיַאְמֶּר יְהוּדֶה אֶל־אֶחְיִוּ מַה וַאֲמַר יְהוּדָה לַאֲחוֹהִי מָא

נֹאַמָּר לָא נֹלַמֹּלְנִּיה נַפַּמִּי:

※口に立て: מַיַּדְהוֹן לְאָמְבוּתֵיה לְנָת

تنظربك כְּחְנֵיה יָתְ כְּחְנָיִא דְּפַּסֵי אַבווהי וּאַשִּׁלַהוּ יָת יוֹסָף יָת וְהַנְה בַּר אֲהָא יוֹפֶף לְנָת

וְנוּבָא בֵיקן לֵית בֵּיה מַנְא: +2 נַיִּקְּהְוֹרוּ נַיַּשְׁלְכוּ אֹתִוֹ הַבְּּרֶה וְנַסְבּוּהִי וּרְמוֹ יָהֵיה לְוּוּבָא

וְנְאָאָן וֹאַסִעַרוּ ڬڟ؞ڂۜڔ ハロはダ

שִׁמִנִין מִנִיהון וַהַזוּ וְהָא

4444 ילַמּל ילָמִים אַּנְלִין לָאַטִּמָא

balm and ladanum, going to carry it their camels bearing spicery and Ishmaelites came from Gilead, with

brother and conceal his blood?

they lifted up their eyes and looked,

And they sat down to eat bread; and

into the pit—and the pit was empty,

and they took him, and cast him

coat of many colours that was on

was come unto his brethren, that

And it came to pass, when Joseph

him out of their hand, to restore

upon him'—that he might deliver is in the wilderness, but lay no hand

no blood; cast him into this pit that

And Reuben said unto them: 'Shed

him out of their hand; and said:

And Reuben heard it, and delivered

'Let us not take his life.'

him to his father.

they stripped Joseph of his coat, the

26 What profit is it if we slay our And Judah said unto his brethren:

down to Egypt.

25 and, behold, a caravan of

there was no water in it.

מלומומיו, שמכיון שיסרגוסו בטלו חלומומיו: וסכמוב מסיים ונראס מס יסיו מלומוסיו, נראס דבר מי יקוס, או שלכם או שלי, ואי אפשר שיאמרו סס ונראס מס יסיו (01) וגראה מה יהיו הלומותיו. אמר רבי ילמק מקרא זס אומר דרשני, כוח הקדש אומרת כן, הם אומרים נהרגהו,

אַדונְאַ וּנְכַפַּי עַל דְּמֵיה:

(IS) לא נכנו נפש. מכמ נפש, זו סים מימס:

שרש עשב ושמו השמרולוזיה"ה, במק' נדה (ה.):

- בכור וגדול שבכולן, לא ימלה השרחון אלא בי: (SS) למען הציל אחו. רוח הקדש העידה על ראובן שלא אמר ואם אלא להציל אוחו, שיבא הוא ויעלנו משם, אמר, אני
- (33) אח כחנחו. וס מלוק: אח כחנח הפסים. סוא שסומיף לו אביו יומר על אמיו (צ"ר פד, מו):
- בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו: (24) והבור רק אין בו מים. ממשמע שנאמר והצור רק, איני יודע שאין צו מיס, מה הלמוד לומר אין צו מיס, מיס אין
- וצרי. שרף הנומף מעלי הקמף והוא נמף הנמנה עם סמני הקמורם: וראש. לומימא שמו צלשון משנה, ורצומינו פירשו כל כנוסי בשמים הרבה קרוי נכאת, וכן וַיַּרְמַם אֶם כָּל בֵּיִם נְכֹּלֹה (מלכים־ב כ, יג), מרקחת בשמיו. ואונקלום מרגם לשון שעוה: שכרן של לדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפע ועערן שריחן רע, ולוה נודמנו בשמים, שלא יווק מריח רע: בכאח. (פג) ארחת. כמרגומו שיירמ, על שס סולכי ארח. וגמליחם נשאים וגר. למס פרסס סכמוב אם משאס, לסודיע ממן

בְּשְׁבֵוֹנִ עַנִּאִ זְנִּאֲמָתְׁגִּוֹ אָּבַוֹנִי: וְנְיֵלְנִי אַּכְ-הְּהִירְבְּוִ בְּיִ־אָּחָינִהּ לְאֵ הְּחֵיִ בִּיה אָבִי, אַחוּנָא

ÄLLĽ.: ַ ﻛַנְּאֵׁמֶׁמֶאִלְיִם אָנְתִּי וּנְזַבְּּנְנִיהּ לְמָּרְבָּאֵי וִידָנָא

flesh.' And his brethren hearkened upon him; for he is our brother, our Ishmaelites, and let not our hand be Come, and let us sell him to the

حنشطة بحزات خششتات خضك מו_עקור וַיִּמְבְרָי אָנַ־יוֹמָף ڷڗؙۿٙٚۮٝڶ تَزَمَّحُكِ لِا كُثَّرُهُم مَكُذُرُهِ فِلْكَانِه مَمَّكِهِ مَنْ يَدُكِ مَكِنَدُكُمُ فَقُدُهُ

خُمُّفُذِيا خُمَاءِ نُجَيْنِهِ، يُن بِيقاء נולא וֹזַכֹּנוּ זֹנו וִסֹב לְתַּבֹבֹּאוּ אָת־יוֹסְף וֹנְנֵרוּ נַאַסִיקוּ יִה יוֹסֶף מָוֹ

brought Joseph into Egypt. twenty shekels of silver. And they sold Joseph to the Ishmaelites for lifted up Joseph out of the pit, and merchantmen; and they drew and And there passed by Midianites,

וּבְּרָאוּ אָתַרַוּסָרְ מִצְּבֶּוֹמָת:

لِمُمُدُّلُونَ عَلَيْكُ اللهِ عَلَيْكُ اللهُ عَلَيْكُ اللهِ عَلَيْكُمُ اللّهُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ اللّهُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُمِ عَلَيْكُ اللّهُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُواللّهُ عَلّه

and, behold, Joseph was not in the

87 [:CAMCH

Ç⊏ιωιμι:

for me, whither shall I go?' and said: 'The child is not; and as And he returned unto his brethren,

±ַלב<u></u>וֹ'.נ:

לְנְינִינִינִ וֹאֵלֹא לְאֵּלְ אֵׁלָא אֶׁנֵי:

And they took Joseph's coat, and

וּיַקְחָוּ אָם־בְּתַּנָת יוֹסֶף וַיִּשְׁחֲשׁוֹ וּנְסִיבוּ יָה בִּחּנָא דְּיוֹסָר וּנְכַסוּ

ĒËO: שְׁמֵּרְר עִּיִּרְם וַיִּשְׁבְּלְוּ אָתְ־הַבְּהְוָנָת צְּבָּרִר בַּר עִנֵּי וּשְׁבַלְוּ יָת בְּחִוּנָא

בַּדְקָא:

וַיְשׁקְּחוּ אֶת־בְּתְנֶת הַפַּסִּים וְשַּׁלָחוּ יָת כִּתּנְא דְּפַסֵּי

בּנּ נַנְּבְיֹאנֹ אֶלְ־אֲבִינִהֶם נַיּאִמְרָוּ זְאָת זְאֵיִהִיאַנ לְנְתְ אֲבִּוּהוֹן נַאֲמָרִנּ

בְּעָה אֲבְּלְהָהוּ מְרָף שֹׁרָף יוֹמָף:

ני ניפירֶה ני^אמֶר ְ בְּתָנֶת בְּנִי חַיֶּה

כמנמ בד, נקוד פְמנֶמ:

שבלבל ילועי אביו:

נוא אַם_לְאָּ:

(05) אנה אני בא. מנק מברת מנערו של מבת:

כולן ממוכגס ושמעו, ושמעת, ושמע, שמיע קדמי:

בברי הוקא בשקא צכלמיה

ואָמִטִמוְגַתְּעַ וֹאָמָג כִשׁוֹלָא

הַכְּהַנְאַ דְּבְּרֶךְ הִיאַ אָם לָאַ:

in the blood; killed a he-goat, and dipped the coat

doubt torn in pieces.'

son's coat; an evil beast hath

son's coat or not.'

devoured him; Joseph is without

And he knew it, and said: 'It is my

found. Know now whether it is thy

father; and said: 'This have we s2 colours, and they brought it to their

and they sent the coat of many

אַנוֹנוּ וֹאַנוֹ אָנוֹע אָנוַ בַּלֹא:

°° נֹגֶּהֶׁב אָבְאַטְוֹנ נַגּאָמָוֹב בַנִּבְבָב וֹטִב לָוֹט אָבוִנִינ נֹאָמָב מּנִלָּיִמָא

pit; and he rent his clothes.

און יוסף בַּבְּוֹר וַיִּקְרָע אָת לִית יוסף בְּנִיבָּא וּבַזַע יָת

And Reuben returned unto the pit;

וֹגְאָב בֹאוּבֹן אֶבְעַבָּוָב וֹעַנָּע וֹטַׁב בֹאוּבוֹ לַנוּבֹּא וֹטַא

בסבלא בוא ושבילו מניה

ולמה לא גלה לו הקצ"ה, לפי שהחרימו וקללו אם כל מי שיגלה, ושחפו להקצ"ה עמהם (חנחומא וישב צ), אצל יצחק היה יודע (33) ויאמר כחנת בני. סיאו: - חיה רעה אכלתהו. ולולס נו רומה סקדש (נ"ר פד, יש), קופו שמתגרס נו אשת פועיפר.

(וב) שעיר עזים. דמו דומס לצל אדס: הכחנה. וס אמס, וכשסים דבוקס למיבס אמרמ, כגון כמומ יומף, כמומ פמיס,

(29) וישב ראובן. ובמכירמו לא סיס שס, שסגיע יומו לילך ולשמש את אביו. דבר אמר, עמוק סיס בשקו ובמענימו על

(28) ויעברו אַנשים מדינים. זו סים שיילם ההת, והודיעך הכחול, שומכר פעמים הללה: וימשכו. לני יעקל הה

נקצל, וכל שסוח שמיעם ספוון, כגון וַיִּשְׁמְעִי פָׁח קוֹל ס' פֻלֹּיִס מִמְסַלֵּךְ צַּגָּן, וְרָבְּקָס שׁוֹמַעַם, וַיִּשְׁמַע יִשְׁרָבֹל, שָׁמַעְמִי פָׁח מְלוּלִם, (22) וישמעו. וקנילו מניה, וכל שמיעה שהיה קנלת דנרים, כגון זה, וכגון וַיִּשְׁמַע יַעַּקֹּנ אָל הָבִּיו, נַעֲשֶׁה וָנִשְׁמָע מחורגם

מאלמל אמיל יוסף:

יוסף מן הבור וימכרוהו לישמעאלים, והישמעאלים למדינים, והמדינים מכרו אומו למלרים:

(62) מה בצע. מס ממון, כמרגומו: וכסינו אח דמו. ונעליס את מיממו:

מְּצְּאֵנוּ תַּבְּרִילְאִ תַּבְּתְנָיִת בְּנְדְּיִּ בְּאַ אַמְּבְּתְנִיִּא אַמְּהְתְּרָתְ בְּעָּוֹ

בַבֶּים: בֹּמֹעוֹלֹגו וֹנִעֹאַבָּׁלְ מַּלְבַבֹּוֹנְ וֹמָגם מַּפֹּא בַּעַבוֹנִגיִי וֹאִטֹאַבֹּלְ מַלְ

ווֹלֹבְ אַנוֹן אַלָּווֹי בּי־אַבֶּר אָל־בְּנִי אָבֵל שִׁאָלִר ¿¿ לְנַׁשִׁמָּוּ וֹיִמְאֵן לְהִהְנַהֶּם וֹיֵּאִמֶּר رَةُكِلَمْكِ حُمْ قَرْدً لَحُمْ خَرَاكِنَا لَكُمْ خُمْ خَرَبْنَا، لَحُمْ خَرُنَانِا

מצְרָיִם לְפִּוֹמִיפַּר ֹסְרֵיס פַּרְעָּה לְפּוֹמִיפַר רַבָּא דְפּרְעֹה רַב ⁹⁶ וְעָמֶּבְׁנְיִם ׁ מֶּכְּבְוּ ׁ אָנִוּ אֶבְ וּמִּבְּוֹלְאֵּ וֹפִּנִנּ וְמֵיִבּ לְמִּגִּבְׁוֹם

ਯੁਂ⊓ ਜੁ**ਕੁ**ਫ਼੍ਜ੍ਹਾਰ: (ਫ)

רכימי וַיְהִי ~~בְּעָ~~ת הַהָּוֹא וַיֵּבֶר יְהוּדֶה

انَّاثِان بَارِت: לד מאַר אָרָוו וויָם עַד־אָישׁ צַּרָקׁי

נַמַּבַר נַמַּבֶר בַּלְן נַיִּקְבַר אָמַר שְׁמֵלְי וְמַבְּיאַנוּ וְלַבְע בַּר יַלְרָא זְם

: الت

And she conceived again, and bore a figure of the conceived again, and the conceived again,

אָם־שְׁטִוּ אוֹנֶן:

ڲڴڔڷ:

בביה יומין סגיאין: ** נִיּקְרָשׁ יְּצָּׁלְרַ שִּׁמְּלְלְיָגִוּ נִיֶּשֶׂם שַּׂל וּבִוּש יַצְּּלִר לְבִּישׁוֹהִי נַאָּסִר

שׁלְעוּמִוֹ וֹאֵמָר אָבוּ אָנווני לַנְעַמִּינִינִי וַסְבִּיב לַלַבַּלָא

לְנִׁע בַּבוּ בַּב אָבִּילָנָא לָהָאוָל

וּבְכְא יָתֵיה אֲבוּהִי:

למוליא:

יְהוּדָה מִלְּנָת אֲחוֹהִי וּסִטָּא נְבַוֹנִי בְּעְּבְיָא הַבוּא וּנְחַת

לַנְתְּ עָּבְרָא מַּבְיּלְמָאָר יִּמְמִיה

ַ יְהוּבֶה בַּת־אָישׁ נִחָזָא תַּמָּן יְהוּדָה בַת גָּבַר

خلتك: ַ בְּנְּמְנֵי וְּשְׁבֵּוֹ אָנִמְ וּנִּקְמֵוֹל וֹנְלָאְ בִּנְעֵּנִי וּשְׁמִיה שִּיעַ וְנִסְבָּה וְעָל

ಅದ್ಗ ಆಗ:

יַת שָׁמֵיה אוֹנָן:

and he called his name Er. And she conceived, and bore a son;

son; and she called his name Onan.

Shua; and he took her, and went in

And Judah saw there a daughter of a

Adullamite, whose name was Hirah.

2 certain Canaanite whose name was

וום שטענ כלבן גם לי שַברים שְנָה בְּבֵימָן, לי הן, עלי הן, ומופי ללקום כנגדן: כבוד אב ואס, כ' שנה שהיה בבים לבן, וב' שנה בדרך בשובו מבים לבן, שנה וחלי במכוח וששה חדשים בבים אל (מגילה מו: יו.). היה בעמדו לפני פרעה, ושבע שני השובע ושנתים הרעב כשבה יעקב למלרים, הרי כ"ב שנה, כנגד כ"ב שנה שלה קיים יעקב (44) ימים רבים. כ"ג שנה, משפירש ממנו עד שירד יעקג למלרים, שנאמר יומף גן שגע עשרה שנה וגוי, וצן שלשים שנה שסוא מי, אמכ, סיאך אגלס, וסקב"ס אינו כולס לגלום לו:

של יעקב, אבל לא סיס ממאבל שסיס יודע שסוא מי: מפי סגבורס, אם לא ימום אחד מבני בחיי, מובעה אני שאיני רואס גיסנס: − ויבך אחו אביו. ילחק סיס בוכס מפני לרמו בא): אבל שאלה. כפעומו לעון קבר הוא, באבלי אקבר ולא אמנחס כל ימי. ומדרעו, גיהנס, סימן זה היה מסור בידי אל משמשין בלשון על, שָׁל שְׁחֹיל וָשָׁל בֵּית בַּדְּמִיס (שמוחל־ב כח, ח), שָׁל הַבְּקַח חֲכוֹן הַשָּׁלָהִיס, וָשָׁל (מות) חָמִיס וְחִישָׁה (שס־ח ד, סמי (פ"ר פד, כא), וספור שמת, שעל סמת נגורס גוירס שישתכת מן סלפ, ולא על סמי: אדד אל בני. כמו על פני וסרפס מסי וכל בנוסיו, כלוסיו, שאין אדס נמנע מלקרוא לחסנו בנו ולכלסו בסו: וינואן להחבחם. אין אדס מקבל מנחומין על (פצ) וכל בנחיו. רבי יהודה הומר, החיום מהומות נולדו עם כל שבע ושבע, ונשהום. רבי נחמיה הומר, כנעניות היו, הלה

. אביסס, אמרו, אמס אמרה למכרו, אלו אמרה לסשיבו, סיינו שומעיס לך: דיש. מאם אהיו: עד איש עדלמי. נשחתף (1) ויהי בעה ההוא. למס נממכס פרשס זו לכלון וספמיק בפרשמו של יומף, ללמד, שסורי דוסו לומי מגדולמו כשרלו בלרם (98) השבחים. שוחעי נהמות המלך:

(2) C[U['. akra (E"r er, r):

σαι:

49I

mourned for his son many days. 34 put sackcloth upon his loins, and And Jacob rent his garments, and

And his father wept for him. the grave to my son mourning. ot nwob og lliw I tud yaN' :biss əd but he refused to be comforted; and daughters rose up to comfort him; sid lls bns snos sid lls bnA

36 Egypt unto Potiphar, an officer of And the Midianites sold him into

Pharaoh's, the captain of the guard.

brethren, and turned in to a certain XXXVIII that Judah went down from his And it came to pass at that time,

- جَٰذِ لِيُنَا لِمُنْانِ: אָתַ שְׁמִּוּ שֵׁלְיַע וְתְיָה בְכְּזִיִר וּקְרָת יָת שְׁמָיִה שֵּלְה וַהָּנָה
- ್ಭರ್ಧ ಧರ್ಧ:
- יְהְוְה יִיְמְהֵה יִהְוָה: ק ניהי עַר בְּבָוֹר יְהִיּדְה רָע בְּעֵינֵי וְהָוָה עַר בּוּכְרִיה דִּיהוּדְה רַע בְּעֵינֵי וְהָוֹה עַר בּוּכְרִיה דִּיהוּדְה
- זְבַתְ לְאָטִוּנָב: אַמֶּט אַנְינְּלְ בְּאִנְיִּלְ בָּאִ אָבְ וַאָּמָר יְהִיּדְה לְאִנְּן מִיּלְ לְנִים אָמַה אָהַיף וִיַּבֶּם יְתַה נַאָּמִים בּיִּאָמֶר יְהִיּדְה לְאִנְּן מִיּלְ לְנִים
- זֹבֹת לֹאִבוֹנו: אָּחִיוֹ וְשְׁתֵּחָ אַרְצְּהְ לְבְלְתֵּי נְמָן - לְנָת אִתַּת, צַּחִוּהִי וּמְחַבֵּיל
- יי ניָבֶע בְּעַינֵי יְהֹוָה אֲשֶׁר עִשְׂה וּבְאֵישׁ קֵדָם יִי דַעַבַר נַאָּמִיה אף יָהִיה:
- שׁמָּב נֹשֹׁמֶב בָּנִנ אָבְּנִנִי: ַנְמָנְתְ נַם־הָוּא בְּאָּחָיִוּ נַמַּבֶּר וּלִבַּלְ מֻּלְנֵע דֹּלָוּ כַּוּ אֶׁמָּב פֹּוֹ יי מָּבָּׁוֹ אַלְמִׁנְּעוֹ בִּוּעַ_אַּבְוּעַ מַּעַ וַיַּאַמֶּר יְּהוּדְּהֹ לְחָמֶּר פַּלְּהֹוּ נַאֲמָר יָהוּדָה לִחָמָר פּלְתַיה
- במבו במב במלטב: וּהָּמֹל מַּלְ־גְּוֹזֵיְ צֹאָנוְ הָוּאַ וְחִירֶה ^{בו} אִשֶּׁת־יְהוּדְה וַיּנְּחֶם יְהוּדְה

- בֹלוּיב כַּד יְלֵידָת יָמִיה: וּנַלְמַב מָּוִגְ וִשֹּׁלְגִי בְּּוֹ וֹטַבְּוֹגֵא וֹאִיִסִּיפַּט מִּוִג וּיִלְיִנִיט בַּר
- בוּכְרֵיה וֹשְׁעַה מְּעָר: ٥ נִיפַּח יְהִידֶה אִשֶּׁה לְעֵר בְּכוֹרֻוֹ וּנְסֵיב יְהְיַדְה אָהְּהָא לְעֵר
- בֹּנְהָ בֹּבֹם נֹוֹ נֹאֵמִנִינִינִי נֹוֹ:
- זַרְעָאַ לַאָּחוּוְדָּ:
- メドアニュ みん ダアダメ キア・イ デベタ נינות אַנְלְּוֹ בֹּי לְאַ לְנִ יִנְיֵנִי וְנִבֹּה אָנְלִּוֹ אָנֵרִ לְאַ הֹּלְ הָּמִנִינִ
- בית אָבוּהָא: כּאָשוִעוּ נאָזכִע שַּׁמֶּר וּימִיבַת אַמַר דַּלְמָא יָמוּת אַר הוא מֹב בְּוֹבְבֵּי מֻבְּטַ בָּבִוּ אָבוּי שׁנְבֹּנְ אַבְׁמֹבְאַ בַּנִעַ אָּבְנִוֹבַ
- خنيزي: וְחִירָה רְחֲמֵיה צַּדְּלְמָאָה יסְלֵיק עַל גָּוָוִי עָנִיה הוּאַ אַטֿע געגבע גאַטֿוָסָם געגבע נּגְרְבּוּ הַיִּטְׁיִם נַקְּטְׁיִם בַּת־שָׁוּעַ יִּסְיָּאוּ יוֹטָיָא וְמֵינָת בַּת שׁוּעַ

- at Chezib, when she bore him. called his name Shelah; and he was And she yet again bore a son, and
- first-born, and her name was Tamar. And Judah took a wife for Er his
- and the Lord slew him. Wicked in the sight of the LORD; And Et, Judah's first-born, was
- to thy brother.' brother unto her, and raise up seed perform the duty of a husband's 8 unto thy brother's wife, and ni 02' :nsnO otnu biss dsbul bnA
- to his brother. the ground, lest he should give seed brother's wife, that he spilled it on pass when he went in unto his would not be his; and it came to And Onan knew that the seed
- slew him also. in the sight of the LORD; and He And the thing which he did was evil
- father's house. Tamar went and dwelt in her he also die, like his brethren.' And son be grown up; for he said: 'Lest in thy father's house, till Shelah my wobiw a nisme Y: wal-ni-retalguab Then said Judah to Tamar his
- the Adullamite. Timnah, he and his friend Hirah up unto his sheep-shearers to and Judah was comforted, and went daughter, the wife of Judah, died; And in process of time Shua's
- מֵימֶיו, דמֿס למֿ כן מס צמֿ לסודיענו. וצברמֿשים רבס (פּס, ד) רמֿימי, ומקרמֿ שמו שלס וגו' פּשקם: (5) והיה בכזיב. שם המקוס, ואומר אני, על שם שפסקה מלדם נקרא כזיב, לשון הַיוֹ מְהָיֶה לִי בְּמִוֹ שַׁבְּוַב, מַשֶׁר לֹח יָבַוְּבּוּ
- ער משחים ורעו כדי שלה מחעבר ויכחיש יפיס: (ד) דע בעיני ה׳. כרעמו של אונן, משמים זרעו, שנאמר באונן וימם גם אומו, כמיממו של ער מיממו של אונן. ולמה היה
- (8) והקם זרע. סילן יקרא על שם סממ:
- (פ) ושחח ארצה. לשמבפנים ווורס מבמון (ב"ר פס, ס):
- וושימומו לנשים (יבמומ קד:): (II) בי אמר וגרי. כלומר, דוחס סיס מוחס בקש, שלמ סיס בדעמו לסשימס לו: בי אמר פן ימוח. מוחוקת סימ

מְבֶׁע שֹׁמְנְעִי בְּגִּע הַאָּנִוּ: ני ניִגַּר לְמִמֶּר לֵאמָר הִנָּה חָמֵיךְי

ٳۺڗ؉ڔ؉ۦڋۻ۪ڎۣڽڔ؇ڋڔڿٷ۪ۺ؞ نظئنت چ، نېتر چ، بنتر هچن לפֿטַע מּינָוֹם אָּמֶּר מַּלְבַנֵּנַ *• וֹשַׁכַּסׁ בַּגַּהֹוּלִ וַשִּׁעַהַלָּבּ וַשְּׁמֶּבַ رَفِّور خَرْتِ، هَٰלُמُرِينُك ظِهْرُ.نَ

چر جوټل چړرټ: ¿יִ וַיִּרְאָבְיִ יְהוּדְה וַיַּהִשְׁבֶּהְ לְּזּוֹנְה

שׁמוֹלַבְיִ בֹּוּ שַׁבַוֹא אֶלֶוּ: יַדִע בָּי כַּלְּחָוֹ הָוֹא וַהֹאִמֶּר עַה־ ³¹ הְבְּהִרְנְאֵ אָבָוֹא אֵלָוִךְ בָּי לָאִ رثص هريات هراتيته وتهورا

مَدُحُبِا مَن مُحْتُكِ: מוֹעבׁאַוֹ וֹעַאָמֶוֹ וּגַאָמֶר אַנְבָּׁנ אַהַבַּוֹש נַּבְּיב הַוֹּיִם וֹאַמָר אַנָבָּי אַהַבַּו נַּבְוֹא בַר

וּלֹבֹא אֹבֹוֹים וֹטַּבַר לְוִי بطهه لمُهُل جَنْيَاكَ يَوْمَا كُنِّ السَّهُدُكُ يَحَدِيكَ يَنْمَحَ كَمَا sı كِلْدِ رَسِعِمُد بِلِيَّمُكِ بَصِّدَكُك كِنِكَ يَعْمَدُنَ مِنْظَمَكَ لِمِيمَةُكُ וּאַמֶּר מָּר הַמְּבוֹלָא אַמֶּר אַמֵּן וֹאָמָר מָא מִמְּכוּנָא בַאָּמֵוֹ

> מָנוע: שמול סבום לשמלע למנו נְאַטְׁעַנָּאַ לְעַמֶּר לְמֶימָר עַאַ

אָטְיְהָרָת לֵיה לְאָמוּ: עוֹנו אָבוּי רְבָּא שֶׁלָה וְהִיא לָא מינום דְעלל אוֹרַח הִמְנָת אָרַי נאַמִבּיאַם לִבוּשֶׁי אַרַמָלוּהָיהַ

בוא אוו כפואנו אפוא: וְשְׁנְעִי וְעוּגִע וְתַמְּבָּע כִּנְפַּׁלַע

שישול לְנְתִי: נאָמֹנע מֹא שַׁשֵּׁוּן לָן אָנוּ לָא גֹֹבת אַבר כַּלְּטִיה הִיא עלי למן אימול לומיף אַני וַסְמָא לַוֹעַע לַאִוְבַעָא וֹאָמָב

מְאָבּוּנָא מָר דְּהִשְׁלָה: אִם בְּתְּהָן מִנְּיִ מִן מְּלָא נָאָמָרַע אָם שִּמֵּין

וְמְאֵל לְוְתַה וְעַהִיאָת לֵיה:

to Timnah to shear his sheep.' up '3 'Behold, thy father-in-law goeth up And it was told Tamar, saying:

not given unto him to wife. Shelah was grown up, and she was way to Timnah; for she saw that entrance of Enaim, which is by the wrapped herself, and sat in the covered herself with her veil, and garments of her widowhood, and And she put off from her the

covered her face. ber to be a harlot; for she had When Judah saw her, he thought

me, that thou mayest come in unto And she said: 'What wilt thou give that she was his daughter-in-law. come in unto thee'; for he knew not and said: 'Come, I pray thee, let me And he turned unto her by the way,

pledge, till thou send it?' she said: 'Wilt thou give me a 17 of the goats from the flock.' And And he said: 'I will send thee a kid

and she conceived by him. them to her, and came in unto her, that is in thy hand.' And he gave signet and thy cord, and thy staff give thee?' And she said: 'Thy And he said: What pledge shall I

- (12) ויעל על גווזי צאנו. ויעל ממומס לעמוד על גוווי לאנו:
- (13) עלה חמנחה. ונשמשון סול לומר וַיֵבֶר שַׁמְשׁוֹן וגו' מִמְנָמָס (שופטיס יד, ל), נשפוע ססר סיתס יושנת, עולין לס
- ספקירה עלמה אלל יהודה, שהימה מתאוה להעמיד ממנו בנים: ורבומינו דרשו, בפתחו של אברסס אבינו, שכל עיניס מלפוח לראוחו (קומס י.): - בי ראחה בי גדל שלה וגוי. לפיכך (14) וחחעלף. כקמס פניס שלמ יכיר גס: וחשב בפחח עינים. בפמימת עינים, נפרשת דרכיס שעל דרך ממומס. מכשל ויורדין לה מכשל:
- כסמה פניה, כשהימה צבית חמיה הימה לנועה לפיכך לה חשדה: (EI) ויחשבה ליונה. לפי שיושנת נפרשת הרכים: ַ כי בסחה פניה. ולל יכול לרלותה ולהכירה. ומדרש רצותינו כי
- נמינה הם: עלמך ודעמך לכך. כל לשון סבה לשון הומנה הוא, מוץ ממקום שיש למרגמו בלשון נמינה, ואף אומן של הומנה קרובים ללשון (16) ויש אליה אל הדרך. מדרך מסיס בס, נמס אל סדרך אשר סיא בס, ובלשון לע"ו דשמורני"ר: הבה נא. סכיני
- (שבון: משכון:
- בו, לדיקים כיולה בו: (18) החמך ופתילך. עוקמן וצוציפן. עצעת שלתה חומה בה, וצמלתך שלתה מתכשה בה: והדהר לו. גצורים ביולה

- אַלְמֶנוּמֶה: ترظڠ٬ٺ ريوم رشح بريوت لإلاب بولامة المولا
- נטלבא בלב, מפה מנה ולבשה לבושי になれずいない
- the garments of her widowhood. 91 put off her veil from her, and put on And she arose, and went away, and
- بَالْكُمُّكِ لِنَا הְעֵּרְבְּוֹן מִיֵּרַ הְאִשְּׁה וְלָא מִשְׁכּוֹנָא מִיָּדָא דְּאִהְּחָא וְלָא מצאה: בּנִגְ במֹשנּ במֹמֹבלמָנ לַלַטִע בּנִג בַטַמנִע מֹבַלמֹאָע לַמִּפַב
  - וַיִּשְׁלַח יָהוּדֶה אָת־גָּדֵי הֻעִּיִּים יִּשְלַח יָהוּדָה יָת גַּדִיָּא בַּר עָזִּי
- found her not. from the woman's hand; but he Adullamite, to receive the pledge 20 by the hand of his friend the And Judah sent the kid of the goats
- הַבְּרֵךְ וַנְאַמְרוּ לֹאַ־הְיְהָת בְּזָּה עַל אִיְרְחָא נַאַמָרוּ לֵיח הָכָא קרַשְׁה: אַיַר הקַּדִשְּׁה הָוֹא בְעֵינֵיִם עַלֹּ־ אָן מְקַדַּשְׁהָא דְּהִיא בְעֵינִים וּיִשְׁאֶל אָת־אַנְשָׁי מִלְמָה לָאמָר יִשְׁאָיל יָת אַנָשָׁי אָתָרָה לָמִימָר
- harlot here.' they said: 'There hath been no was at Enaim by the wayside?' And saying: 'Where is the harlot, that Then he asked the men of her place,
- אָמְרוּ לאֹ־הְיְמָה בָּזֶה קְּדֵשֶׁה: بالإلا الأبا الالها المرابات المرابات المرابع נַּיֶּמֶׁבְ אֶּלְ-יְהוּיַּהְה נַיְּאָמֶר לָא וְחָב לְנָת יְהוּדָה נַאֲמֶר לָא
  - אַמרוּ לִית הְבָא מִקּדִּשְׁהָא:
- this kid, and thou hast not found we be put to shame; behold, I sent And Judah said: 'Let her take it, lest

men of the place said: There hath 'I have not found her; and also the

And he returned to Judah, and said:

been no harlot here.'

- ַ הַּנְּה וְאַמָּה לְאִ מְצְּאִמֶּה: دِبَرِي رَجِه بَرَدِه شِوْرَامِهُ ثِهِرِه دِيْرَ مَنْ إِمَا فِيْهِ فِيَدِدُم وَأَنْهِ رَبُّكُوْك بِمَدْبِينَ مِهِمَا كِنْهَ هِلَا يَهُوْك بِمَدْبَة مِوْح كِه يَجْفِه
- בְּבֵּוֹ נְאֵשׁ לָא אַהֶּכַּטִּעִי:
- hath played the harlot; and saying: 'Tamar thy daughter-in-law months after, that it was told Judah, And it came to pass about three
- النهتك: بالنألا التلاثاً ا حَجْنُكِ إِبِي سَيْبَ سَرُبَ كَإِنْبَرُهِ خَزْنِكَ בּ לֵיהוּדֶה לֵאמֹר וְנְהָהֹ הְמָרֵר לִיהוּדָה לְמִימַר זַנִּיאַת הָמָר رَبْرَرَا جِمْشِكِتُ لِيَلِيَّةِ لَا يَرْقِلُ الْخِلِالِ لَنْقِلًا
- מוּנוֹטַע וֹאַמָּר יְרוּדָר אַפּּטוּהָא ואַב בא מהבוא ובור בְּתַלְנוּת וַרְתַּוֹּא וֹאִנְתַוֹּא
- her forth, and let her be burnt.' gniral' :biss dabul bnA '.yrrolrad yd moreover, behold, she is with child

- (וב) הקדשה. מקודשמומוומנמלונומ:
- קומו בגדי עזים (ב"ר פה, ע): שוד לממת דברי: - חנה שלחתי הגדי הזה. לפי שרמס יסודס מת מביו בגדי עויס, שסעביל כתנת יותף בדמו, רמוסו גם (ES) חקח לה. יסיס שלס מס שבידס: פן נהיה לבוז. אס מבקשנס עוד, ימפרסס סדבר ויסיס גואי, כי מס עלי לעשות
- בשריפה: אַשְׁה הְרָה, וכמו בְּרֶה בַּמַמֶּה: וחשרף. אמר אפריס מקשאה משום רבי מאיר, במו של שם הימה שהוא כהן, לפיכך דנוה כמר וּמִשְׁנֹּם מָנִים (אַסְמַר טַ, ישַ), מִשְׁנֹוַם יָדֶס, וכן מרגוס אונקלום כמלמום ירחיא: - הרה לזנונים. שס דבר, מעוצרם, כמר (PS) במשלש חדשים. כונו של כאשון, וכונו של המכון, ואמלעי שלם (נדס מ:). ולשון כמשלש מדשים, כהשמלש המדשים,

रित्ववीप प्रदेषः לָא לְמֶּי הַחְמָּמֶת וְהַפְּּתִילִים לו אַנֹכֶי הַרֶּה וַתֹּאמֶר הַבֶּר־ sz װְמִיהָ לֵאמֶר לָאִישׁ אַַּשֶּׁר־אַּלֶּה הַוא מוּצַאַר וְהָיא שֶׁלְחָר אֶלְ- הִיא מִתַפְּקָא וָהִיא שְּלִחַת

לְהֵּבְּנִׁי בְּנִי וְלְאִיַּיִסְוֹשׁ מִּנִי לָאִ יִּיבִּינִיי לְהֵּלְיִי בְּרִי וְלָאִ gz ἀἀι ἀι-άζ-ἄl ζχ-ἰσωιμ ιἐκυ ἀι ἀαἰκ και ας ἐl ניפַר יְהוּדָה ניאֹמֶר צֶּדְקָה וְאִשְׁמְמוֹדַע יְהוּדָה

ב נְיָהְי בְּעָהַ לְדְהָּהְ וְהָנָּה הְאִנְהָים נִהָּנְה בְעָבְּן מִילְדַה וְהָא

לאמר זה יצא ראשנה: עַקְינְלֶבֶיע וַשִּׁלְּמֶּר מַּלְ-יָרָוֹ שְּׁנִי וּנְסִיבַת חָיָּהָא וּקְשָּׁעַר עַלִּי

פַּבוּל נִיקְבָּא שְּׁמִו פָּבוֹל: אָהִיוּ וַהַאִמֶר מַרַ־פָּרָצָהָ עָלֵיף ניהיו קַמִשְׁיב יִדְוֹ וְהְנַּהֹ יָצְא

> וְחוּמְרָא הָאָכָּון: בהן למן הולטא והוהפוא מֹהֹבֹא וֹאַמֹנִע אֹהשׁמוּגַה האַכְּין הַיכִיה מָנָיה אַנָא ムロス・ログ

> אוסיף עוד למדעה:

ניתי בְּלְדְמָה ַנִימֶּן יָּדְ וַתִּפָּח נֹהַנָּה פְּמֵילְבַה וִיהַב יָדָאּ טַיוֹמִין בַּמָעַבּיא:

וְנְיִנְיִ כַּרְ אֲמִיב יְדֵיה וְהָא לפֿל לַבְּנִינִאַ: יִביה זְהוֹרִיקָא לְמֵימָר בֵּין

סַּנְּיִ עֲּבֶוֹהְ לְמִהָּבָוֹבְ יִּקְרָבָּ שְׁמֵיהִ נפֿל אַשוּבוּ נאָמָבע מֹא טַלוּלַ

> and the cords, and the staff. thee, whose are these, the signet, child'; and she said: 'Discern, I pray the man, whose these are, am I with sent to her father-in-law, saying: 'By When she was brought forth, she

again no more. to Shelah my son.' And he knew her than I; forasmuch as I gave her not 26 and said: 'She is more righteous And Judah acknowledged them,

in her womb. her travail, that, behold, twins were And it came to pass in the time of

saying: 'This came out first.' upon his hand a scarlet thread, and the midwife took and bound 28 travailed, that one put out a hand; And it came to pass, when she

Therefore his name was called Perez. hast thou made a breach for thyself? came out; and she said: 'Wherefore his hand, that, behold his brother And it came to pass, as he drew back

تَهُدُ رَبَطُكُم هُمُا لِأَلَاكِ (٥) o≀ וַאַחַר יַנְאָא אָהָיו אֲשֶׁר עַל־יָדָוֹי

יָביה זְהוריקא וּקְרָא שְּמֵיה ולמר כן נפק אַחוהי דעל

hand; and his name was called 30 that had the scarlet thread upon his And afterward came out his brother,

- ילבין פני מבירו ברביס: הכר נא. אין גא אלן לשון בקשס, סכר גא בוראך, ואל מאבד שלש נפשומ: . אלה לו, אמרה, אם יודה מעלמו, יודה, ואם לאו, ישרפוני ואל אלבין פניו, מכאן אמרו, נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל (פב) הוא מוצאח. לישרף: והיא שלחה אל חמיה. לא כלחס לסלפין פניו, ולומר ממך אני מעופרם, אלא לאים אשר
- ומידד, וְלֹמׁ יַמְפוּי, וממרגמינן ולמ פסקו): בדין עשמס, על אשר לא נממיס לשלס בני: ולא יסף עוד. יש אומריס לא סומיף, ויש אומריס לא פסק, (ומבירו גבי אלדד לנועס בבית חמיס, גורמי שילאו ממנס מלכיס, ומשבע יסודס גורמי לסעמיד מלכיס בישראל: בר על בן לא נחחיד. כי (25) צדקה. גדברים: 🛘 בובני. סיא מעוברת. ורו"ל דרשו, שילאס בת קול ואמרס, ממני ומאתי ילאו סדברים, לפי שסימס
- מומיס מסר, לפי שהאחד רשע, אבל אלו שניהם לדיקים: (22) בעה לדחה. וצרצקס סום פונתר וַיִּמְלְפֹי יָמֶיִס לְלֶבֶמ, לסלן למלפיס וכפן למפריס: והנה האומים. מלם, ולסלן
- (82) ויחן יד. סולים ספתר ידו למוך, ולפתר שקשרם על ידו סשני, סחוירם:
- (92) פרצה. חוקם עליך חווק:
- זרימת מרלית השני: דבריס, שלקח אדרת שנער, ושני חתיכות כמף של מאחים שקליס, ולשון והב (ב"ר פה, יד): ויקרא שמו זרח. על שם (30) אשר על ידו השני. ארבע ידות כתובות כאן, כנגד ארבע תרמיס שמעל עכן שילא ממנו. ויש אומריס כנגד ארבעה

44 ממישי

ŸĢT: הַיִּשְׁמְמַאַלְים אַשֶּׁר הוֹרְדֶהוּ דְּעַרְבָּאֵי דְאַחָתוּהִי לְתַּשְּׂוֹי בַּמַבְּטִים אָיִשׁ מִצְיִי פוֹמִיפַר סְרִיס פַּרְעֹֹה וויסף הוכר מצְרָיִמָה נִיקְנֹהוּ

ترظير: מַּגְּלְיִם וֹּיְבְיִּרְ פַּבְּיִתְ אֲבְּנָוֹרְ דִּיְנְסֵׁךְ וַבִּוֹנְהְ מָצְּרְאָרִי בְּצְּלְיִם וֹיִבְיִר בְּבְּרִתְ אֲבְנֵוֹרְ בְּרָבְתְ הְבִּרְתְ תְּבִּרִתְ וְבִּוֹנְתִי בְּבָּרִתְ הְבִּיִּרִ וַיְהֵי יְהֹוְהֹ אֶתְ־יוֹסֶף וַיְהֶי אֲישׁ וַהָּוָה מֵימָרָא צַּייָ בְּסְעָּדֵיה

÷;\.: אַשֶּׁר הָוּא עַשֶּׁה יְהַנְּה מַצְּלְיַה בּּסְעָרִיה וְכֹל דְּהוּא עָבֵיר יִיָּ ניַרְא אָדְלָּיו כָּי יְהְוָהָה אָהָוֹ וְכֹלְ יִהְוָא רִבּוֹנִיה אָרֵי מִימְרָא דִּייָ

<u>המרלו בידו:</u> אָעוֹן וֹנִפְּׁלִבְעוּן מֹּלְבַנִיעָן וֹבֹלְב וְהַּמִּנְהָ זִינִע ׁנִמּנִינִע מַלְ בּּנִינִע וּנְמְּבָּא ,וְסָׁב עַוֹּן בְּמִּגְנִיוּ וּנְאֶמָבָע וּבְּשָּבָּע וּסָב בַעָּמָין בַּמִּגַיוּי

אַמֶּר יָמִּרְלְיִ בַּבְּיִת יִבַּמְּבֶּרִי: יוסף ויהי ברקת יהות בכל יְהְוָה אָת־בָּית הַמִּצְרָי בִּנְלַלֹ ٠ لَمْح، خُح_هَمْد ثم_جِب رَنْظُثَكَ וַיְהָי מִאָזְ הִפְּלִיד אֹמוֹ בְּבֵיתוֹ

יוֹסֶׁף יְפֶּה־תְּאַר וִיפָּה מַרְאָה: עַכְּטִם אַּהָגר עַנא אַנְבַל וֹנְעַנִי ֶ וְלֹאִרְנְרֵע אָתּוֹ מְאָנִמְר בָּי אָםַר تنقزت خرغمد حي ختد ببقلي بمدد خر لازبد خبله لاببقل

אָל־יוֹסֶף וַתְּאִמֶר שִׁכְבָּה עִמֶּי: וֹטֹמָּא אָמָטַבּוֹנִי אָנַבּמּנִינִי וַיְהִי אַחַרֹ הַדְּבְּרֵים הָאֵּכֶּה

> מֹנַעַ לַמוּלַנָּא װּבְּרָא מִגַּרָאָע מִיּּדָא פוֹמִיפַר רַבָּא דְפַּרְעֹה רַב נייסף אַמְּחַת לְמִצְרָיִם וְזַבְּנֵיה

מַגַּלַע בִּידִיה:

וֹכֹא בַאַית לֵיה מָסַר בִּידִיה:

نْتِلَاكُاكِٰ؉: בּוֹ בֹּכֹלְ בַּאִנע לְוִשׁ בַּבֹעֹא לביל יוסף והנת ברקתא ילבול וו יו בית מצראה לבוטוע וֹמֹל כָל דְאָית לַיה تنظيا ĿŪĖ

מפור ברוגא וואו בחווא: לַחְמָא דְּהוּא אָבֵיל וַהֲנָה יוֹסָף וֹלֵא וֹבַת הֹשִׁוּשׁ מִבְּהַם אֶּלְעִוּן

ביוסף וֹאַמַרַת שְׁכוֹב עִמָּי: ווֹלפֿט אַטֿט בדוגיה נָה עַנְיַבָּא וְבַוֹּע בַּעַר פִּתְנָעָיָא הַאָּבֶּין

> brought him down thither. hand of the Ishmaelites, that had an Egyptian, bought him of the Pharaoh's, the captain of the guard, Egypt; and Potiphar, an officer of And Joseph was brought down to

XIXXX

Egyptian. he was in the house of his master the 2 and he was a prosperous man; and And the LORD was with Joseph,

his hand. made all that he did to prosper in was with him, and that the LORD And his master saw that the LORD

into his hand. his house, and all that he had he put rəvo rəəsrəvo mid bərnioqqs əd bnA sight, and he ministered unto him. And Joseph found favour in his

that the Lord blessed the 5 his house, and over all that he had, that he appointed him overseer in And it came to pass from the time

and in the field. upon all that he had, in the house and the blessing of the Lord was Egyptian's house for Joseph's sake;

of beautiful form, and fair to look which he did eat. And Joseph was knew not aught save the bread Joseph's hand; and, having him, he And he left all that he had in

'Lie with me.' her eyes upon Joseph; and she said: things, that his master's wife cast And it came to pass after these

- שראמה באלמרולוגין שלה שעמידה להעמיד בנים ממנו, ואינה יודעת אם ממנה אם מבמה: - סוכיידוסו מגדולמו. ועוד, כדי לסמוך מעשה אשמו של פומיפר למעשה ממר, לומר לך, מה זו לשם שמים אף זו לשם שמים, (ו) ויוסף הורד. חור לענין ראשון, אלא שהפסיק בו כדי לסמוך ירידחו של יהודה למכירחו של יוסף, לומר לך שבשבילו
- (3) כי ה׳ אחר. שם שמים שגור בפיו:
- (+) וכל יש לו. סרי לשון קלר מפר אשר:
- לני מגרס בך אם סדוב. מיד יפה האר. כיון שכאס עלמו מושל, סממיל אוכל ושומס ומסלסל בשערו, אמר סקב"ס, אביך ממאבל ואמס מסלסל בשערך, (6) ולא ידע אחו מאומה. לה סיס נומן לצו לכלוס: כי אם הלחם. סיה השמו, הלה שדצר צלשון נקייס: ויהי יוסף

בּבּנִים וֹכִילְ אַמְּבִבְיִתְּבְלְוִ נִּעָוֹ בִּבִּינִיא וֹכִילְ בַּאִים לְיִהַ מִּסַב ַ בוֹן אַבּוְיָנִ כְאַבוֹבֹרָת אַשׁוּ מִעַב בַּאַ בּבּוּנִוּ כְאַ וֹבַת הֹפֹּוּ מֹאַ וּנֹמֶאֶּוֹו וּנֶאמֶרְ אָּלְ־אַמֶּת אָדְלָּנִו וֹסָבִיב וֹאֵמָר לְאִטַּט וַבּוּוֹיִּצִי

נְיִם בּאָלְיִנִים: אַעֶּשֶׂר הָרְעָּה הַנְּדֹלָה הַוֹּאָת אַנְטָּךְ בַּאַשֶּׁר אַמְּאַשְׁאַנְיּ נְאָרְ נְתִּרְ בְּרִילִ דְּאַמְ אָמִנֵיה וֹלְאַ טַמְּוּ מִפְּנִּי מִאָנְמִׁע בַּנֹ אִם וֹלְאַ מִנֹת מִנִּנ מִבְּתַם אֵלְעֵּנוֹ אַגלָפּנּ לּבְנִקְ פּפּנים תַזּּנוְ מִפֶּּנּגְ לִיִּט בְּבֹרִים בִּבּנִים תַזּנוְ מִפָּנּ

אָבְלְע לְהְיִוֹת עִּמְּה: נום ולא מביל מנה למשבר נום ולא מביל מנה למשבר

מֹאַנֹמֹּג עַבּּנֹע מוֹם בּבּּנֹע: קמֹהִוּע מֹלְאַלְעִׁוּ וֹאָּגוֹ אָנִה לַבְּנִיםׁאַ לַמְּבָּבַע

נַיָּבָא בַּטִוּגַב: מְמֵּנְ נַנְּמֵּנְׁבְ בִּנְּבְנְ בַּנֹבְנְע נַנְּנָס מְּכִּוִב מִמָּנ וְשָּׁבְּמֵנִע לְלְבָּמָנִע رَمَارَهُمُّ لَا جَحَرُلُ لِي مُرَالٍ مُرَجِّلًا لِيُمَالُ مَنْ حَرَّجُمُ لِمَا خُرْجُمُ لِمَا خُرَادُهُ لِمَ

בְּיָבְה וַיְּנְס הַחִּיצְה: נּי וֹנְהַיִּ כְּרְאִוֹטְהַ כְּיִ מְּזָבְ בִּיֹנְרָוְ וַהְוֹנִה כַּרְ הַזִּה אָבִי שָּבְקִיה

خِمُوۡد مَفِد نَهُوۡدُكُ خُوۡدِح فُلِيحِ : אָהְ מִּבְׁנִוּ לְּגִּמִׁטִּ לְּנִוּ לָּאִ אֶּלְנְ לָנוּ לְנִים לֵאמֶר רְאָנּ הַבִּיא לְנָנּי Li رَنَكُلُهُ كُمُثَمِّرُ حُبُولِهِ رَفِهِمُد

בְּבָא נַאַבוּב בֶּבָם וֹנִי: נאַכבון אַהְבוּג בּיִהְטָא בַבַּטֹא

לְנְתַבּ לְמִבְוֹנִ, מִּמַבּ: וַיְהָי בְּדַבְּרֶה אֶלְ־יוֹמֶף יָוֹם ו וַהַוַה כַּד מַלֵּילַת עִם יוֹמָף יוֹם

בוקא הַמָּן בְּבִיקֹא: שוּהְבּּוֹנִי וֹבִינִי אָּנָהְ מִאָּנָהָוּ ĖĊŮË, נְיְהִי ְ בְּהַנִּוֹם הַנְּהְ נַיְּבְאָ הַבְּיְהָה נְהְנִה בְּיוֹמָא הָדֵיוֹ וְעָּאֵל

לידה וְעָּרָל וּנְפָּל לְשִׁנְאַ:

לְלְבָּׁהְנִי בִּינִי וֹהָנִע לָחִוּלֵא:

בַּבַלְא בַבְּא: מאַג בְוֹטִי בְמִמְפַב מִּמִּי וּבַוֹבִית צַּבְרָא מִבְרָאַר לְטַיָּבָא בַּנָא לעון למומר שון אושו למא וּלֵבׁע לְאֵּנֹהֵוּ בִּיעִע וֹאָמָבע

> he hath into my hand; the house, and he hath put all that having me, knoweth not what is in 8 master's wife: 'Behold, my master, But he refused, and said unto his

great wickedness, and sin against his wife. How then can I do this from me but thee, because thou art neither hath he kept back any thing he is not greater in this house than I;

her, or to be with her. hearkened not unto her, to lie by 10 Joseph day by day, that he And it came to pass, as she spoke to

men of the house there within, his work, and there was none of the 11 when he went into the house to do And it came to pass on a certain day,

and got him out. his garment in her hand, and fled, 12 saying: 'Lie with me.' And he left that she caught him by his garment,

hand, and was fled forth, That he had left his garment in her And it came to pass, when she saw

with a loud voice. unto me to lie with me, and I cried unto us to mock us; he came in "See, he hath brought in a Hebrew house, and spoke unto them, saying: that she called unto the men of her

- (ד) וחשא אשה אדוניו וגר. כל מקוס שנאמר אחר, ממוך:
- (9) וחשאתי לאלחים. בנינה נלמוו על העריות:
- (10) לשכב אצלה. הפילו נלה משמיש: להיות עמה. לעולם הנה:
- (14) ראו הביא לנו. סרי זם לשון קלרס, סבים לנו, ולה פירש מי סביםו, ועל בעלם הומרם כן: עברי. מעבר סנסר, מד אמר מלאכמו ממש, וחד אמר לעשות לרכיו עמס, אלא שנראים לו דמות דיוקנו של אביו וכו', כדאיתא במקכת קועס (לו:): אמרס, אין לי יום הגון להוקק ליושף כהיום הוה, אמרה להם, חולה אני ואיני יכולה לילך: לעשות מלאבחו. רב ושמואל, (11) ויהי בהיום הזה. כלומר, ויסי כאשר סגיע יוס מיוחד, יוס לחוק, יוס איד שלסס, שסלכו כולס לביח עבודת אליליס,
- מבני עבר (ב"ר מב, ה), (ק"ה מעבר הנהר):

נוגא בטוגבי: נאטנא וּהֹגוֹּב בֹּנִבוְ אֹגֹּלְ. וֹנְיֹנֹם שַׁלְ. וּמִבוֹנוּ וְהַּבְּשׁנִי לְלְבָּהָּוִי

אָבְלָוֹנ אָבְבַנּוֹטַׁנְ: נَّ لَوَقُل جَدُّ لِهُ جُرِّكِ مَل جَنِي لَهُتَارِثُوْنِكِ خَرْجُهُرِكِ خَرْبُونِكِ مَل

אַמֶּגַבְיבַלֹאָטֹ לָנִנּ לְגָּבִוֹע בָּנִי رْאرْد בُא_אَرْ، بَهُٰڎُ٢ بَهُٰدُد. ושֹׁבַלָּנו מֹבְּלָנו כֹּבַבְנוֹם בַאָּלָנו

رَيْمُرُكُ جَذِٰكُ ا هُجُكُا رَيْزُهُ سَابِيغُكِ: ⁸¹ נּגְּיָג פֿוֹנגמָג פוּגְיָג נֹאָפֿנֻא נִוֹיִנִי פּֿג אָּנִגמִנִי פֿגָּג נּפֿנגני

נוֹער אַפָּוי: בַּרְבְרֵים הְאֵׁלֶּה עֲשָׂה לֵי עַבְהֶדְּ לְמִימִר פְפִּחָגָעַיָּא הָאִלֵּיו עֲבִר אַמִּשְׁיִ אַמְּׁר צַבְּרֶר אַלְיוּן לַאִּמֶּר פֹּטִּיִּמִוּ אַטִּיִריה בַּמַלְּיִלְי מִמֶּירה וַיְהְיֹ כִשְּׁמְתַּ אֲבַוֹּנִוּ אֵטְ בַּבְרֵנוּ וַהָּוֹנִיה כַּר שְּׁמַעַ רַבּוֹנִיה יָה

הַסְתַר: וֹנִבוּרִיִשְׁם ÄQĿĽ∟□ (כ׳ אַסורי)[ק׳ אַסִירָי] הַמֶּלֶּדְּ ניקה אַדנר יוסף אתו ניהנהו

TQTL: ווֹסַב וּישַּׁן שַׁנְּי בְּמִינִי מָּב בִּיתַ_ יַנְ יַרְנְיִרְ אָת־יוֹסֶף וַיֵּשְׁ אֵלְיוּ

הוא הַנֶה עשֶה: تَوْتِد نُهُد خُرٍ لِهُمُد مِشِي مُو יי אָנו בְּלְעַנְאָסִירָם אָּמֶּר בְּבָּנִנִי וַיִּמֵּן שָׂר בֵּית־הַפֿהַר בְּיַד־יוֹסָף וִיהַב רַב בַּית אֲסִירֵי בִּידָא

לְנִינִי נְעָּבַל יִנְפַּל לְחִוּלֵא: וְיְהֵי בְּשְׁמְׁמְּוְ בְּרְהְדָרִימְּתִי כִּוּלֶי וַהָּנְה בַּר שְׁמַע צָּבֵי צָּבִימִית

בְּעָאַל רְבוֹנֵיה לְבֵּיהַיה:

לְעַוֹּוֹכְאֵ בֹּוִ: מֹבְיָא מִבְרָאָר דְּאֵיתִיתָא כַנָא בֹאֹבֶׁוּ לְמִימִר מֹאַלְ לְוֹנִיּוּ ימַלַילַע מַמָּיה כְּפָּקָנָעַיָּאַ

לְמִוּלֵא: וֹהַבְּבוּע לַלְבָּהִיע לָוֹעִי וֹהָבַע

خ، مَحْدُك نَاكِّ الْهِ لِنَادُة بِنَادُة اللهُ عَلَيْهِ اللهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ اللهِ عَلَيْهِ عَلَيْكُواللَّهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلْ

me'; that his wrath was kindled. After this manner did thy servant to which she spoke unto him, saying: master heard the words of his wife, And it came to pass, when his

.nosinq bound; and he was there in the where the king's prisoners were put him into the prison, the place And Joseph's master took him, and

garment by me, and fled out.'

to mock me.

my voice and cried, that he left his

And it came to pass, as I lifted up

brought unto us, came in unto me

Hebrew servant, whom thou hast

And she spoke unto him according

And she laid up his garment by her,

that he left his garment by me, and that I lifted up my voice and cried,

And it came to pass, when he heard

17 to these words, saying: 'The

until his master came home.

fled, and got him out.'

keeper of the prison. gave him favour in the sight of the showed kindness unto him, and But the LORD was with Joseph, and

was the doer of it. and whatsoever they did there, he prisoners that were in the prison; committed to Joseph's hand all the And the keeper of the prison

(16) ארניו. של יומף:

(עו) בא אלי. ללחק ני, סענד סענרי אשר סנאח לנו:

(IS) ויש אליו חסד. שהיה מקובל לכל רואיו,לשון כלה נאה וממודה שבמשנה: (91) ויהו בשמוע אדניו וגוי. בשמח משמיש אמרה לו כן, וזהו שאמרה, כדברים האלה עשה לי עברך, עניני משמיש כאלה:

ממומבוב בוב מהעביר:

בוע אָסובו:

שַּׁמֵּן בְּבֵית אֲסִיבֵי:

אַסׁנבו וֹנִים כַּלְ צַּמְּבָּבוּנוֹ שַּמָּוֹ

בּיוֹפְף יָת בָּל אָפִירַיָּא דּבְבָּית

ווטבוט לבטמון במיני כב

וֹנוֹנוֹע מֹנמֹנֹא בַּנוֹ בַּסֹהֹבַנִע

בּאָסִירִי מַלְכָּא אָסִירִין וַנְּוֹנִי

ווֹנִבְבּוּנִ בְּבוּנִנִ אָּסִוּבוּ, אַעַּבָּא

ידבר רבוניה דיוסף יהיה

(בב) הוא היה עושה. כמרגומו במימריס סוס ממעניד:

מַגַּגְיהַ: (פּ) אַמַּר וַאֲשֶׁר הָנּא עַשֶּׁה יְהְוָה בֵין בְּסְעַּבִיה וּדְהוּא עָבֵיר יִי בּ בְּלְ־מְאִנְמְה ְבְּיָדְוֹ בַאֲשֶׁר יְהוָה בְּלְ סוּרְחָן בִּידִיה בִּדְמֵימָרְא

אַין שַּׁר בַּית הַפֿתַר רֹאָה אָת - לִית רַב בַּית אָסִירֵי חָזֵי יָת

LORD made it to prosper. him; and that which he did, the hand, because the LORD was with to any thing that was under his The keeper of the prison looked not

מַבְּבֶוֹם: ĹĽŊĠĽ تَاهُمُ مَهُكَابٍ مُكِلِّهُ مَيْ خُلِكُ مَعْدًا مُلَالًا مُلِّالًا هُكُنَّا لِمَكْرَاةً لِمَا يُعْلَمُ المَالِ _{שנים}, ניְהַי אַחַר הַדְּבְרֵיִם הְאַכֶּוֹה נִחֲנָה בָּתַּר פִּהְנְטֵיָא הָאַכֵּיוֹ

خُمُرُكُ لَوْنَاسِيمُهِ خُلِحِيدُتِيا خُمَاخُحُهِ

lord the king of Egypt. Egypt and his baker offended their XL things, that the butler of the king of And it came to pass after these

הָאנפָים: מֹּלְ מִּוֹר עַמִּמְלְיִם וֹמֹלְ מַּוֹר נַבְּינַבְנִינִי מַלְ נַב מָּבִי וֹמַלְ يرج لا هر قب عبر فير وربور برير هرمد

רַב נַחָתּוֹמֵי:

into the prison, the place where 3 house of the captain of the guard, And he put them in ward in the butlers, and against the chief of the

two officers, against the chief of the

eid 12 ains arotw esw doered DaA

Joseph was bound.

אַשֶּׁר יוסֶף אָסָּיִר שֶׁם: הַשַּבְּחָים אֶל־בֵּית הַסְּהַר מְלְוֹם קַשִּילִיא בְּבָית צָּסִירִי צַּתְּרָא ַנּיִמֹן אֹּלְם בְּמִשְׁמַּר בֵּיִת שָּׁר וִיתַב יָחָהוֹן בְּמִשְׁרַת בֵּית רַב

דיוסף אַסִיר תַמָּן:

they continued a season in ward. and he ministered unto them; and 4 charged Joseph to be with them, And the captain of the guard

خٰظ۩ؗڟ٦: אַטֶּם וֹגְמֵּנִם אָטַׂם וֹגְעִינִ מֹנִם הֹפִּעוּן וַמַּמָּגִם זָטַעִּן וַעַוּ וַנְיפְּלְר שַּׂר הַשַּבְּחָיִם אָת יוֹסֶף יַמִּנִּי רַב קַמוּלַיָּא יָת יוֹסֶף

ווְמִוּן בְּמַמָּבְא:

Egypt, who were bound in the butler and the baker of the king of interpretation of his dream, the onight, each man according to the them, each man his dream, in one And they dreamed a dream both of

אַסוּרום בָּבָּית הַסְּתַר: אַמְּר לְמֵלְנִי מִגְּנִים אַמָּר וֹנִישִּׁימָא צַלְמַלְכָּא צַמִּגְנִים چפּתְרֵוֹן חֲלֹמֵוֹ הַמַּשְׁקָה וְהָאִפֶּה בְּבֵר בְּפּוּשְׁרֵן הֻלְמֵיה שְׁקִיִא ÄĻL さくこく וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהָם צָּישׁ וַחַלַמוּ

בּאַסִּירִין בָּבֵית אָסִירֵי: אָישׁ גָּבַר חֶלְמִיה בְּלִילְיָא חַד 旦人は8

behold, they were sad. bns the morning, and saw them, and, And Joseph came in unto them in

אַטַׁם וְבַנָּם זְעֲבֶּים: נְחַוֹא נְחָהוֹן וְהָא אָנוּן נְסִיסִין: י וּנְבַא אַבְינִים יוֹסֶרְ בַּבְּקָקר וַיַּרָא וֹאָהָא לְוֹהָהוֹוּ יוֹסֶרְ בַּצְּפָּרָא

(33) באשר ה׳ אחו. נשנילשס' אמו:

- לכור בגלומקין שלו: והאופה. את פת המלך, ואין לשון אפייה אלא בפת, ובלע"ו פימעו"ר: אלו, שיפנו אליסס ולא אליו, ועוד שמבוא סרווחס ללדיק על ידיסס: - חשאו. זס נמלא זבוב בפיילי פומיריץ שלו, וזס נמלא (I) אחר הדברים האלה. לפי שסרגילס מומס מרורס ממ סלדיק בפי כלס לדצר צו צגנומו, סצימ לסס סקצ"ס מורמנס של
- (+) ויפקד שר הטבחים וגוי. לסיות המס: ויהוו ימים במשמר. שניס עשר הדש:
- **a(,00:** מבירו, וזס שנאמר וירא שר האופיס כי עוב פחר: איש כפחרון חלומו. כל אחד חלם חלום הדומה לפחרון העמיד לבא (2) ויחלמי חלום שניהם. יימלמי שניסס מלוס, זסי פשימי. ומדרשי, כל אחד מלס מליס שניסם, שמלס את מלומי ופתרון
- (a) װעפים. עלניס, כמו מַר וְיָשְׁף (מלכיס־הֹ כ, ד), וַעַּף ה' הֶשְׁהַ (מיכה ז, ע):

- מבות פניקם דעים: אַטֿוִ בֿמִהַּמֹּב בּנני אָבָלוּנ בַאמָב וּיִּשְׁאָּלְ אָתַ־סְרִיסֵי פּּרְעָּהַ אָּמֶּר
- ספֿרוּ־נָאַ לֵי: יוֹסָף הַלְּוֹא לֵאלֹהִים פְּחְרֹנִים יוֹסָף הַלָּא מוּ בֵּדָם יִיָּ פְּשִּׁרַוֹ ל ופוטר אַין אֹתְוֹ וֹלֹאמֶר אֲכֵהֶם ופְּשָׁר כֵיִת כֵיה וַאֲמַר לְהֹוֹן « נּיאִמְרַנּ אַבְּיִנִ שַׁבְּנִים שַׁבְמִנוּ נֹאִמָרנּ בִיִּנִי שַּׁבְמָא שַׁבְמִּוֹא
- لنتد لأهٰل خفرًا: לְיוֹסֵבְ עַּרְ עַּמְעָר לְוְ בַּחֲלְנְיִנְי לְיוֹסֵך וֹאָמָר לִיה בְּחָלְמִי וְהָא נְיַסְבֵּּר שְׂרְ חַמַּשְׁקָרם אָת חֲלְמֵי וְאִשְׁתַּמִּי רַב שְׁקֵי יְת הֶלְמִיה
- אַמִּבֹעַינִיע הֹּלֹבֹים: קפּרַחַת עַּלְחָה נַבְּה הִבְּשִׁילוּ פּר צִפְּרַחַת צָפָּיקת לְבָלַבִּין
- פּוֹמָנו אָנוַ אָנַרַ הַכִּיס עַּלַ־בָּוּ יי הענְבִים וָאָשְׁחַמ אֹמָם אָלַם אָל־כָּוֹס וְכְיִס פּּרְעָה בְּיָה וְאָפַּה אָתַ־
- ᄪᆖ הְּלְמֵשׁׁ עַ עַּהְּבְיִּגִּם הְלַמֵּט יֹמִגוּם שַּׁלְמֵשׁ הָבְּמָגוּ שַּׁלְמָא וִמָּגוּ ניאמר לו יוסף זה פקרנו
- בוראשון אַשָּר הַנִיהָ מַשְּקְהוּי: لأنتن حبو قلم لا خنب حفيفهم אָנוַ נְאָאֲנוּ וֹנְיָאִּילְנוּ מַלְכַּוֹּנִי

- יוֹמָא דֵין: למומר מבון אפוכון בושון בעמרה בימורה בית רבוניה ישָׁאָיל יָת רַבְרָבֵי פַּרִעֹּה
- חַלְתַּוֹא אָמִּעַמוּ כְעַן לְי:
- ינופֿלא פֿבֿלג:
- ظئظدا: אווגע ווא באולי אָהָילוּ אָהָבּי אָהָבָּי بحَرْقُل مُحِيِّنَا مُلِدِرْتِ لَكِنْ بَحْدِيقِتِهِ فَخِنْهِ مُحْمَدًا لِنَابِهِ
- וְכְסְא דְפַּרְעֹה בִידִי וּנְסֵיבִית
- בְּסָא עַל יְדָא דְפַּרְעֹה: לְכְּסָא דְפַּרְעֹה וִיהַבִּית יָת נו מֹנֹבּוֹא נֹהֹגּנוּנו נֹטַעוּן
- נאַמַר לַיה יוֹסָף בֵּין פּוּשֶׁרְנֵיה
- تشظر ځين: בְּבִילְבְּטְא עַרְמִיחָא בַּבִוּיִחָא tươn cón refun thing פּוֹמִי וֹנִייִבְנָּוֹי עַל שָׁמוּשָּׁוֹיִ בְּעַּוֹדוּ שְׁלַשֶּׁת יָמִים יַשָּׁא פַרְעַה בְּסוֹף הְּלָהָא יוֹמִין יִדְּבְּרִנֶּּף

- look ye so sad to-day?' master's house, saying: 'Wherefore 7 were with him in the ward of his And he asked Pharaoh's officers that
- it me, I pray you.' interpretations belong to God? tell said unto them: 'Do not that can interpret it.' And Joseph dreamed a dream, and there is none And they said unto him: We have
- dream, behold, a vine was before 9 to Joseph, and said to him: 'In my And the chief butler told his dream
- brought forth ripe grapes, shot forth, and the clusters thereof on and as it was budding, its blossoms and in the vine were three branches;
- the cup into Pharaoh's hand.' them into Pharaoh's cup, and I gave 11 and I took the grapes, and pressed and Pharaoh's cup was in my hand;
- branches are three days; the interpretation of it: the three And Joseph said unto him: This is
- wast his butler. after the former manner when thou give Pharaoh's cup into his hand, unto thine office; and thou shalt lift up thy head, and restore thee within yet three days shall Pharaoh
- **CL)**: מרגוס של פורחת. ין גדול מפרח, כדכחיב ולמר גמל יקיט נוְּסְ (ישעים יח, ס), וכחיב וַיּצָׁח פָרַח, וסדר וַיָּצַן לִין (במדבר יו, פורחח, ואחר הפרח עלחה נלה ונעשה שמדר, אשפני"ר בלע"ו, ואחר כך הצשילו, והיא כד אפרחח אפיקח לבלבין, עד כאן (10) שריגם. ומוכום אכוכום שקוכין וידי"ן: והיא כפרחת. דומה לפורחם ודים לפורחם, כומה לי במלומי כאלו היא
- (11) ואשחש. כמרגומוועלרית,וסרנס יש נלשון משנס:
- (SI) שלשח ימים הם. מימן סס לך לשלשח ימיס. ויש מדרשי מגדס סרבס (חולין לב.):
- מגל ומומגל: (פו) ישא פרעה את ראשך. למון משנון, כשיפקוד שלר עגדיי לשרם לפניי במעודס, ימנס לומך עמסס: כנך. במים

וְהַוְּכֵּרְמֵּנִי אֶבְ־פַּרְעָּה וְהוֹצֵאטָנִי מֵיבִי וְתַּרְכֵּר עֵּלִי בֶּרָם פּרְעָה יי נישב לְּךְּ וְעְּשְׁיִהְיִּ עִּמְּרִי הָשָׁר וִישָּב לְּרְּ וְתַּעְּבָּיִר בְּעַן עִּמְּרִי הְיִּ

הַּמֹנ אָנוֹ, בֿבֹנָר: וַנִם־פֹּה לֹא־עָּשָׁיהַי הָאַוּמָה בֶּי־ לו בּרְיְנְּבֶׁרְ יִּנְּבְּרְתִּי מִאָּבְץ הַעִּבְרָיִם אָּרֵי

なく_しゃねい בַּחַלוּמִי וְהַנַּה שְּׁלְשֶׁׁה סַבֵּי הֹרֵי בְּחַלְמִי וָהַא הַלְּהָא סַלִּין ٥٠ ﴿ فَلَالِ آرِيكِمُّلِ كُمْ رِيضًا عَلَا كُذَرِ ווֹבׁא מַבַבְיֹאפֿים כַּי טַוֹב

אַטָם מִּוֹרַהַפַּל מִעָּל רֹאִשֶּׁי: قرن ميين هچر زرناه هجر יבפַל הְשֶּׁלְיוֹן מבָל מַאֲבָל

Ϊ□: אַז װּלְשֶׁתְ הַסַּלְּים שְּׁלְשֶׁת יְמָים פּוּשֶׁרְנֵיה הָלְהָא סַלִּין הְּלְהָא האיז איני אָנוּיר הָלְהָא סַלְּין הְּלְהָא ניַעַן יוֹסְךְ וַיּאַמֶּר זֶה פִּהָּרֹנָוֹ נַאֲמֵיב

ترځڅرك: مَر_مٌا لَعُدَر لَمُلِكَ عُلِ خُمُلِكَ و، هُم لِهُمُكِ يُتُمْكُرُكُ الْمُكُلِّ هِينَكُ يُم يَنْهُكُ مِنْ لِيَجْكِيْكُ يُمْكُ

خنية لإجراد עַמַּמְלֵים וְאָתַ_רָאָמָ מָּרַ הַאָּפָּים הַּבְּבְיוֹנו וּנִמֵּא אָטַרַבָּאָחָו הַּבָּ מפמיר אָת־פַּרְעָה וַיַּעַשׁ מִשְׁמָה לְכָּלְ נְיְהֵיו בַּיִּוֹם תַשְּׁלִישִׁי יָוֹם הַכֶּּוֶבֶת

> וֹטַפַּׁלַתָּוֹ, מֵן בַּוֹעַ אָסִוֹבוּ, עַבַוּוֹ: בָּי אָם זְּכְרְתַּנִי אָתְּדֹּ כַּאֲשֶׁרֹ אֱלְתֵין תַּדְּכְרַנֵּנִי עִּמֶּדִּ כַּד

מֹבַּמֹם אָבוּ מִפּּוּאִי וֹטִי בַּבוֹעו מֹבְרָאֵי וֹאַבְ חַכָּא לָא מַבְּרִית

نيارد هذ دبهد: eāl īšāl Ļļāl āl šīx וְעַוֹאַ בַר וָטִמּוָמֶן אָבוּ וֹאָנע

אַכֿיל יָהְהוֹן מוֹ סַלָּא מִעִּלְוֹי הפרעה עובר נחמום ועופא וּבְסַלָא עַלְאָר מִכֹּל מֵיכְלָא

יוֹכִין אָנוּן: יוסף וַאָּמָר

جَوْنَا שְׁלְשֶׁת יָמִים יִשְּׁא פּרְעָּה בְּסִוּף חְּלְתָא יוֹמִין יִעָּדִּי פּרְעֹה

גּלִיבָא וְיִיכוּלְ מִוּפָא זָת בַּשְּׁבָּ

בינו עַבְּדְרוֹהָי: רֵב שְׁקֵי וְיָת רֵישׁ רַב נַּחְמֹוֹמֵי לכל מלצוני לאבכר זנו ביש נלְבָא בּפּרִעה נְעָבָר מִשְּׁהָּיָא וְנְיִנְיִם בְּיוֹמָא מְּלִיהָאָה יוֹם בֵּית

> Pharaoh, and bring me out of this and make mention of me unto show kindness, I pray thee, unto me, when it shall be well with thee, and But have me in thy remembrance

should put me into the dungeon. also have I done nothing that they 15 the land of the Hebrews; and here For indeed I was stolen away out of

white bread were on my head; dream, and, behold, three baskets of unto Joseph: 'I also saw in my interpretation was good, he said When the chief baker saw that the

out of the basket upon my head.' Pharaoh; and the birds did eat them 17 was of all manner of baked food for and in the uppermost basket there

the three baskets are three days; This is the interpretation thereof: And Joseph answered and said:

thee.' birds shall eat thy flesh from off shall hang thee on a tree; and the 19 lift up thy head from off thee, and within yet three days shall Pharaoh

chief baker among his servants. chief butler and the head of the and he lifted up the head of the he made a feast unto all his servants; which was Pharaoh's birthday, that And it came to pass the third day,

- (14) כי אם זכרחני אחך. אשר אם וכרמני אמן, מאחר שיישנ לך כפתרני: ועשיה גא עמדי חסד. אין נא אלה אלא לצון
- בקומן פלים: (16) סלי חורי. פלים של נלרים קלופים מורין מורין, ובמקומנו יש הרבה, ודרך מוכרי פם כפנין שקורין אובלי"ש, למחם
- שַנְּנַע (ויקרה יג, יס), שכיפומו על ידי הֿחריס: וישא אח ראש וגר. מוהס עס שהר עפדיו, שהיה מונה המשרתים שישרתו שהמיה מילדם אם האשה, ועל כן המיה נקראם מילדם, וכן ומולדופין: בְּיוֹם הוּלֶבֶם אוֹמָךְ (ימוקאל מו, ד), וכן שַׁמַבֵי הַפַּבֵּם שָׁמ (OS) יום הלדת את פרעה. יוס לידמו, וקורין לו יוס גינוסים. ולשון סולדם, לפי שחין סולד נולד חלם על ידי חמריס,

ZZI

מַשְׁקְּהוּ נַיִּתְּן הַכָּוֹס עַלְ־כָּף שַׁקִיּהְיה וִיהַב בָּסָא עַל יָדָא נּיֹמֶּׁר אָטַ מָּּׁע עַפּּוּמָּׁצִים מַּלְ נִאָּטִּיִר יִּט נַר מָּצִי מַלְ

gave the cup into Pharaoh's hand. 21 back unto his butlership; and he And he restored the chief butler

قِبِر كِيْتِ 'نَهِكِ: יי נְאָת שָּׁר הָאִפָּים מְּלְהָה כַּאֲשֶׁר וְיָה רַב, נַהְתּוֹמִי צְּלִב כְּמָא

הְפַשָּׁר לְהוֹן יוֹמָף:

Joseph had interpreted to them. But he hanged the chief baker, as

יוסף נישְבְחַרוּ: (פּ) ן אַנְשֶׁיֵרה: לייב וְלְאַ זְבֶּרַר שַּׂרְרַהַמַּשְׁקָים אָתַר וְלָאִ אָּדְּכַר רַב שְׁבֵּי יָה יוֹפַר remember Joseph, but forgot him. Yet did not the chief butler

notes on which Maftiv to read. The Haftava is on page ??. The Haftarah is Amos 2:6 - 3:8 on page 252. On Hanukka, read the Maftir on page 264. See there for

الله المراه المراع المراه المراع المراه الم المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراه מקו ניהי מקץ שְּנְתַיִם יְמֵים וּפַרְעָּה נִהָּנִה מִסּוָר מַרְמֵין שְׁנִין

נובבא: יפּרְעָה הַלָם וְהָא קאָים עַל And, behold, there came up out of dreamed: and, behold, he stood by XLI two full years, that Pharaoh

And it came to pass at the end of

2 the river seven kine, well-favoured

בּׁמֻּׁר וַמִּרְמֵינִה בָּאֶּרוּ: פְּרִוֹת יְפִּוֹת עַרְאָר וּבְרִיצְּת שַפִּירָן לְמִחְנֵי וּפַטִּימָן בְּשַׁר أنتقت مالتزلجد محبر شحم نفعمائنته فخفا فحم سبنا

וֹבֹהֹוֹ בֹאֹבוֹא:

up after them out of the river, ill And, behold, seven other kine came reed-grass. and fat-fleshed; and they fed in the

הַפָּרוֹת עַל־שְׁפָּת הַיְּאָר: וֹבּפֿוִט בֹּמֻב וֹטַמַּמָבוֹיִנ אָגָּב ַ אַּחַביהָן מִן־הַיָּאָר בְעָית מַרָאָר וְהְנֵּה שֶׁבַע פְּרָוֹת אֲחֵלוֹת עֹלְוֹת

خىك ئىلىرى: نظمٰۃ خظخخيبا ليعبثنۃ مح לישון למחוו וחסירו לשר סְלִיקָא בְּהָבִיוּהוֹ מִן נַהְרָא הַבֹּה שַוָבוֹן אַבַּבוֹנוֹן

brink of the river. stood by the other kine upon the favoured and lean-fleshed; and

נייקא פּרְעָה. הַפְּרוֹת יְפָּת הַמַּרְאָר וְהַבְּרִיאָת דִּשְׁפִּירָוֹ לְמִהְוַיִי יִפּטִיטְהָא י הַפַּרְאָה וְדַקָּת הַבְּשֶּׁר אֲת שֶׁבַע וְחַסִּירָן בִּסָרִ יָת שָבַעֹ מּוֹרָהָא נטאַכַלְנְּע لتؤدين

בהוש וֹאַכֹלָא שוִבְשֹׁא בַּבִּימָן לָמִטִוּי

Pharaoh awoke. seven well-favoured and fat kine. So 4 lean-fleshed kine did eat up the And the ill-favoured and

שניס, שנחמר פֿשְׁבֵי פַנֶּבֶר פַשְׁבְי שֶׁם ס' מִבְּעַמוֹ וְלֹחׁ פְנָה פֶל רְקְבִּים (מהלים מ, ה), ולח בעת על מלרים הקרויים רהב: (ES) ולא זכר שר המשקים. בו ביוס: וישכחהו. לאחר מכאן, מפני שחלם בו יוסף לוכרו, סווקק לסיוח אחר שמי לו בסעודמו, וזכר את אלו במוכס, כמו שָׁאוּ אֶת רֹאָשׁ, לשון מנין:

כשטר טרלום: מפני שכל הארץ עשוייץ יאורים יאורים בידי אדם, וגילום עולה במוכם ומשקה אומם, לפי שאיץ גשמים יורדיץ במלרים מדיר (ו) ויהי מקץ. כמרגומו מפוף, וכל לשון קן, פוף סול: על היאור. כל שלר נסרום לינס קרויס ילורים, מוץ מנילום,

מריש"ק בלע"ו, כמו ישָׁנֶחׁ סָׁמוּ: (2) יפוח מראח. סימן סום לימי סטובע, טסבריום נכלום יפום זו לזו, טלין עין בריס לרס במברסס: באחו. בלגם,

(ε) ודקוח בשר. מינצי"ם צלע"ו, לשון דק:

(+) והאכלוה. קימן שמסח כל שמחת סשובע נשכחת בימי סרעב:

בריאות וטבות: شَقَّرْنِ مَرْبِن فَكُرُنَا كُلُكِ شِدَه شَدُرْنا مُرْفًا فَكَنْهُ لَلِهِ شَدِّرُنا مُرْفًا فَكَنْهُ لَل ريبها يبيرا فيبرم بميرا بالبراء الإحد بالمب بيلام مبيدم ببه

إبيوس شِحِم هِدِّجْ أَبِ يَوَجُرُبُ إِنَّ الْهُمَا وَالْمُ هُجِمْ هُجُرِّ الْمُعَادِةِ الْمُعَادِةِ ا

تَعْجُرُمُتُنِ لَيْهَ فُكِّرُتِ لَيْدَخِيْمُ غثتيثا:

ПÇľа: ְוְחַמְּלְאָנִע וַיִּיקַץ פַּרְעָה וְהָנָה יִטְלְיָהָא וְאָהְעַר פַּרְעֹה וְהָא ַ אָׁנו אָּבֹת נוֹאָבֹלְיִם נוֹבַּוֹנִאַיִנו זִנו אָבַת אָבֹלִיִּא פֹּסִוּמְנִיאַ

إيرا هنيه جنها جورني: ניספר פרעה להם אַת־חַלמוֹ הַלְמֵיה וְלֵיה דְפְשָׁר יָהְהוֹן נאָנו_כֿל_הַכּֿמְיִנִ ישרפו ניִשְׁלְּח ניִקְּרָא אָת־בָּלְ־חַרְשָׁמֵּיִי

בְּאַמְּׁר אָּת־חֲשָׁאַּי אֲנִי עַוְבָּיִר לְמֵימִר יָת סּיִרְחָנִי אֲנָא עַּדְּכַר ייטָא דִּין:

פַרְטָּה קַצָּף עַל־עֲבְדָרֵיו נַיְמֵּן פַּרְטֹה רְגֵיז עַל עַבְדּוֹהִי וִיהַב

אָטָג וֹאָע מָּב בַּאָפֿגם: אֹתְׁי בְּמִשְׁנֵּׁר בֵּית שַּׁר תַשַּבְּחִים יִתִּי בְּמִשְרַת בֵּית רַב קַשּוֹלִיָּא אַתְּי וּאָת שַּׁר הַאַבִּים: יִתִּי וְיָת רַב נַחְתּּוֹמֵי:

װַבְּיבְּוּ: אָלָר נְהָוּא אָנשׁ בְּפְּהְרָוֹן הַלְמָנִ אָּנָא נְהִוּא נְּבָר בְּפִּשְׁרֵן הֶלְמָנִה ፲፱፻፫፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፭

 ፲፱፻፱

 ፲፱፻፱

 ፲፱፻፱

 ፲፱፻፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

 ፲፱

צקחות קדום צמחן בְּהְרֵיחוֹן:

װְלְמֶׁא:

\$\fak{\alpha}\$\tak נאָמִעֹמֹי פּרִעֹר לְהוֹן נְת מְצְרֵיִם וְיָהְ כְּלְ חַכִּיִמְּהָא וּהְאַבְע וּלַבְאָ זִע כַּבְ עַבְהָהָ حِفَرَار رَمَهُٰٓرُه لَا لَا لِأَنْ لِهُ خِوْدٍ * نَمُوْدُ هِ لَا نَارَاهِ لِهِ لَا نَارَاهِ

ַנְיָדַבֶּרְ שָּׂרַ חַמַּשְׁלְּים אָת־פַּרְעָּה יַמְלֵּיל רַב שָׁקֵי עָם פַּרְעַה

9 Pharaoh, saying: 'I make mention Then spoke the chief butler unto

10 servants, and put me in the ward of Pharaoh was wroth with his

could interpret them unto Pharaoh.

thereof; and Pharaoh told them his

sent and called for all the magicians

that his spirit was troubled; and he

And it came to pass in the morning

Pharaoh awoke, and, behold, it was

And the thin ears swallowed up the

9 blasted with the east wind, sprung

And, behold, seven ears, thin and

corn came up upon one stalk, rank 5 time: and, behold, seven ears of

And he slept and dreamed a second

7 seven rank and full ears. And

dream; but there was none that

of Egypt, and all the wise men

a dream.

up after them.

and good.

of my faults this day:

guard, me and the chief baker. the house of the captain of the

And we dreamed a dream in one

of his dream. man according to the interpretation 11 night, I and he; we dreamed each

- (a) בקנה אחד. מוליד"ל בלע"ו: בריאות. שיינ"ש בלע"ו:
- כום מוכמים, שקוכין ביש"ם: (6) ושרופות. השליי"דש בלע"ו. ושקיפן קדוס, מבומות, לשון משקוף, המבומ ממיד על ידי הדלת המכה עליו: קדים.
- (ע) הבריאות. שייי"ש גלע"ו: והנה הלום. וסיס ישלס מלוס שלס לפניו וסולרך לפומריס:

בַבְּלֵלָא:

- בנום ששם לובר (ב"ר פט, ו): . אומס, אבל לא לפרעה, שלא היה קולן נכנם באוניו, ולא היה לו קורם רוח בפמרונס, שהיו אומרים שבע בנוח אמה מוליד, שבע (מימי הן עלמות בלשון ארמי, ובמשנה בים שהוא מלא ממיא, מלא עלמות): ואין פוחר אוחם לפרעה. פותרים היו שסיו שם שמי פעימות, שכמם המלוס והעלמת פתרונו (צ"ר פע, ה.): חרשמי. הנתרים בעימי מתים, שצומלים בעלמות. (8) וחפעם רוחו. ומטרפא רומים, מקשקשם במוכו כפעמון, וציצוכדינלר סוא אומר וַאָּהְפְּעָס רוּמוֹ (דניאל ב, א.), לפי
- (11) איש כפחרון חלומו. מלוס הראוי לפתרון שנפתר לנו, ודומה לו:

اثاثا: לַנוּ אָּעַ־עַלְנוּנִי אָנְהָ כַּעַלְנִיּנִי بر فج بنا الروج ١٠٠١ الراج بالمالة المالة المالة

אָנִי הַשָּׁיב עַל־בַּנִי וְאָתִּי הְלָהֵה: יִתִּי צַּתִּיב עַל שִׁמּוּשִׁי וְיָהִיה

وَلُيٰلِ: נְיָּבְלְּנִי בְּיִּבְאָ אֶלְ- וַסַּבּּר וְהַּגִּי בְּסִוּטִיהִי וְמָּאַלְ לְנִי וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹּה וַיִּקְרָא אָת יִשְׁלַח פַּרְעֹה יִקְרָא יָת יוֹסָף

חַלום לפְּתָּר אָתִוּ: ۿؚڟٞۿؙڬ؞ۿٙڴ؞ڮڔڟڡ؈ۺڟۿۿڡڟڎ؈ڟڴؚڮڂڟڎڟۮ؊ۼڣ מיי חְלַמְמִיר וּפֹהֶר אֵין אֹתְוֹ וַאֲנִי חַלַמִּית וּפְשָּׁר בֵית בֹיה וַאֵּנָא וּיַאְמֶר פַּרְעֹּה אֶל־יוֹסָף חֲלַוֹם וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסַף חָלְמָא

٩Ľ٨Ľ: בּלְמָּבְיִי אֶלְהַיִּם יַמְּנָה אָת־שְׁלְוֹם לְאַ מִּן חָבְּמָהִי אֶלְהֵין מִן בַּדְם וַנְּמַּן יוֹסָף אָת־פַּרְעָּר לֵאמָר וַאֲמַיב יוֹסָף יָת פַּרְעַה לְמֵימַר

הְנְנִי עַמֶּד עַל־שְׂפָת הַיְאָר: יו וּיִדְבֶּר פַּרְעָה אָל־יוֹסֶף בַּחֲלֹמִי וּמִלֵּיל פּרְעֹה עִם יוֹסֵף בָחַלְמִי

נקר בְּאָחוּ: פּׁבְוִע בּׁבֹּגֹאִנִע בֹּאָב וֹנִפָּע עַׂאַב פּּמִגמוֹ בַּסַב וֹאָפּגבוֹ לְמִטִוֹּג

₫ŵL: כַּלָא נְתַ עַבְּעָלָא יָּבָר בְּעַבְעָנִע למוליא וְשְּׁם אִשְּׁתִּוּ זָעַרְ עִבְּרִי מֻבֶּר לְשָּׁר וְתַשָּׁוֹ עִשְּּנָא עוֹלִים עִבְּרִי

נִי נִיְהֶר פַּאַמֶּר פְּתַר־לֶנוּ בֵּן הְיָהְ נַהַנְה פִּטְא דְפִּשְּׁר לֹנְא בֵּן הַנְה

מְּמָת בַּלְמֹא נִמְפַּמָּר בִינִי:

ן יקתב שְלְמָא דְפַּרְעֹה:

עא אָלא פֿאַים על בּיף נַהָּרָא:

וֹבֹהֹוֹ בֹּאֹטוֹא: أنتتك فالتزنجد محيع شحم نفعفاتنفه فذفا شحم سبفا

> his dream he did interpret. dreams; to each man according to him, and he interpreted to us our captain of the guard; and we told man, a Hebrew, servant to the And there was with us there a young

"bəganad saw restored unto mine office, and he 13 interpreted to us, so it was: I was And it came to pass, as he

raiment, and came in unto Pharaoh. shaved himself, and changed his hastily out of the dungeon. And he Joseph, and they brought him Then Pharaoh sent and called

interpret it.' thou hearest a dream thou canst have heard say of thee, that when none that can interpret it; and I have dreamed a dream, and there is I' : And Pharach said unto Joseph: 'I

give Pharaoh an answer of peace.' saying: 'It is not in me; God will And Joseph answered Pharach,

the brink of the river. In my dream, behold, I stood upon ^{77} And Pharach spoke unto Joseph:

reedgrass. well-favoured; and they fed in the the river seven kine, fat-fleshed and And, behold, there came up out of

שברי. אפילו לשונוו אינו מכיר: שבד. וכמוב בנימוסי מלריס, שאין עבד מולך ולא לובש בגדי שריס. (מ"א שיריס וכן גרם (21) נער עברי עבד. ארורים הרשעים, שאין מונחם שלמה, מוכירו גלשון צויון: נער. שומה, ואין ראוי לגדולה:

שאין בריך לפרש מי ששיב, מי שבידו לסשיב, והוא פרעה, וכן דרך כל מקראות קלרים, על מי שעליו לעשות הם מותמים את (13) השיב על כני. פרעה הנוכר למעלה, כמו שהמר פרעה קלף על עבדיו, הרי מקרה קלר לשון, ולה פירש מי השיב, לפי כח"ס): איש בחלומו. לפי החלום וקרוב לענינו:

(41) מן הבור. מן בים ססוסר, שסום עשרי כמין גומל, וכן כל בור שבמקרם לשון גומל סול, ולף לס לין בו מיס קרוי בור, **CLEC**:

(פו) חשמע חלום לפחור אחו. מלוין ומניין מלוים לפחור לוחו: חשמע. לצון סננס וסלונס, כמו שמע יוֹפַף, פַצָּל לֹל פוש"י בלע"ו: ויגלח. מפני כבוד המלכות (ב"ר פע, ע):

(16) בלעדי. מין המכמה משלי, מלה מלהים יעוה, ימן ענייה בפי לשלום פרעה: קשְׁמַת לְשִׁנִי, אַנמינדר"א בלע"ו

לְנִינְּע בְּלֶבְ אֲבֶא מִגְּנִים לְנְהַ: מאָר וְרַפַּוֹת בָּמִה לָאַרָּאַּיִתִי وا هِيَادَاثِا يَحْأَنَهُ إِدِيْنِهُ الْمِهْدُ الْمُوالِمُ اللَّهُ اللَّالِمُ اللَّالِيلِيلِي اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّالِمُ الللَّالِيلِي اللَّالِيلِيلِي الللَّالِيلَالِلْمِلْمُلْمِلْلِلْمُلْمُلِل וְהַנְּה שֶׁבַע־פְּרָוֹת צַּחֵרוֹת עֹלָוֹת

אֹבֹתֹא בַמֹּבֹנִם לְבֹנְחִנּ: לפֿר לָא שַׁוֹנִינִי דַּכְּנְיָּטִיוּן בָּכִב بخيهٰا خمنات حننهٰ نتوندا וֹבְא מְּבַמ نابئا אַבובנון

for badness. I never saw in all the land of Egypt ill-favoured and lean-fleshed, such as 19 up after them, poor and very And, behold, seven other kine came

בובאמלות הַבְּרִיאָת: וְהְרָמְיִׁם אָנִי מְּבָעִ הַבְּעָרִי וְבִּישְׁהָא נִי שְּבַעִ הַיְנְיָא נהאכלנה הפלות בובלות נאַכלא

בּבוֹעה פּמּימִקה: **חַ**סִּיכְּתָּאַ はドレロメ

did eat up the first seven fat kine. And the lean and ill-favoured kine

בַּת כַּאַמֶּר בַּטִּחַלְיִר נָאִיקֵץ: בּׁנַבְּאַנּ אֶּכְ עַבְּבְּלְבִי נְמִבְאָנִוֹן אָבֹּנִ הַּלָא לָמָהִנִיוָן נְמִטְוֹיִנִיוָן تَشَكِّيدُك مُر طَلَّ فِي الْمُم يَبِيِّم لَمَرْم كَمُمْنَالِ لَكُم مُنْنِيِّم

בישׁ כִּר בְּקַרְמֵיהָא וְאָהְעִּינִי:

ill-favoured as at the beginning. So I eaten them; but they were still 21 it could not be known that they had And when they had eaten them up,

מְלַאָּע וֹמִבֹוִע: شَجُّرْنِ مَرْبِ خُطَّرُكِ مُثِّكِ مُخْرِرا مُرْعًا خَطَرُهُ فَد مَرْزًا נאָבא בּטַקמָּנ

נְבִינָּבוּן מֶהְבֹּת נִנְוֹנִים בְּטַבְּמִי נְנִיאִ מָּבַת

And, behold, seven ears, withered,

one stalk, full and good.

behold, seven ears came up upon

And I saw in my dream, and,

قتات،تات: דקות שְׁרְפָּוֹת קְּרִים צַמְּחָוֹת שְׁקִיפָּן קַדִּים צְמְחָן בְּחָרֵיהוֹן: ני וְהַבָּּה שֶׁבַע שְבֶּלִים צָּנְמָוֹת וְהָא שְבַע שִּבְלִין נְצֵּן לְקָּוָן

sprung up after them. thin, and blasted with the east wind,

هُم_ تَابَدُ مُؤْمِ لَهُذَا مِّلَادً خُرَدَ خُبُادُهُمْ لَجُرَبِ يَصْادَ خُرِدَ ַ מֻּבֹת עַמְּבֵּלְים תַּמְּבָוֹת וֹאָמָר מָבַת מָבָלִגָּא מָבָתָא נִאָמָרִית

that could declare it to me.' the magicians; but there was none 24 seven good ears. And I told it unto And the thin ears swallowed up the

بَهُمُ بَرَاتِ مَقِيْدَ بَاؤِدَ خُوَلَاقِتِ: ﴿ خُولِوْدَ بَارْدُ خُولَاقَا: פּרְעָּה אָתְר הָוּא אַת אַשֶּׁר דְפּרִעה חַד הוֹא יָת דִייִ עַתֹּיִר ניאַמֶר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעָּה חֲלְוֹם נַאֲמַר יוֹסֵף לְפַּרְעֹה חֶלְמָא

declared unto Pharaoh. God is about to do He hath 25 The dream of Pharach is one; what

And Joseph said unto Pharach:

ĽĿX: מְבַׁת מְּנִים עַנְּהָ עַלְיִם אָעָר מְבָּהָא שָׁבִע שְׁנִיא אִנִּין חֶלְמָא ³⁵ הֹנְּהְ וְשֶׁבַע הַשְּׁבֶּלִים הַשַּבְרוּ שְׁנִיָּא אָנִין וּשְׁבַע שֻׁבְלִיָּא מֻּבֹרָת פַּבַע בַּסְבַע מֻבֹרַת מֻנִוֹם מִבֹרַת שוִבַּטֹא מִבֹּטֹא מִבֹרַת

years: the dream is one. and the seven good ears are seven The seven good kine are seven years;

- בשר, ובלע"ו בלוא"ש: (19) דלוח. כמושות, כמו עַדּוּעַ פַֿשֶּׁס בְּכֶס דַּל (שמואל־בֹּיג, ד.) דאמנון: ודקוח בשר. כל לשון רקום שבמקרא, מםרי
- שנטכולנו מל פוכת: (33) צגמות. לונמא בלשון ארמי פלע, הרי הן כעץ בלי לחלוח, וקשוח כפלע. וחרגומו נלן לקין, נלן, אין בהן אלא הנץ, לפי
- ועל השנות החלום וגו'. בשבע שנים העובות נאתר הגיד לפרעה, לפי שהיה פתוך, ובשבע שני רעב נאתר הראה את פרעה, (26) שבע שנים. ושבע שנים. כלן היין הלה שבע, והשר ושנה החלום פעמים, לפי שהדבר מזומן, כמו שפירש לו במוף,

ספר בראשית – פרשת מקץ – סדר לו – Senesis XLI

עַפֿעַים יַהְיָּי שֶּבַע שָּבָע בָּבָר בָּבֶּר בַּבָּר نْهُدَم تَاهِٰدُرُ لِم يُتَاكِٰرِن هُلُوٰنِن וְשֶׁבַע הַפְּרוֹת הֶרַלּוֹת וְהָרַעֹּת ^{וּשְבַע}

מְבַת מְנֵי כַפַּנְא: dátás kádiál dem túttl הְבַת הְנָנִא אִנָן וְהְבַת הְנִבְלְגָא ולומטא בסלולא לטבועון TQ'ÇQX

wind; they shall be seven years of empty ears blasted with the east seven years, and also the seven kine that came up after them are And the seven lean and ill-favoured

בוראָר אָת־פַּרִינְה: פּרְעָּה צַּשֶּׁר הְאֵלְהָים עֹשֶׁה פּרָעָה דִייִ שְּׁהִיד לְמָשֶּׁבִּר צַּחָזִי עוא עַבְּלֶר אַמֶּר דַּבָּרְתִי אָלַ הוּא פּּחָנָמָא דַּמַלֵּילִית עָם

He hath shown unto Pharaoh. Pharach: what God is about to do That is the thing which I spoke unto

فكبح خُخُح يَخْدُ مَا مَجُدُنُو: בינב מֶבֹת מָנוֹם בֹּאַנִי מָבָת בֹא מָבת מָנוֹא אַנוֹן סִבֹּתֹא

لخٰא בֹכֹל אַבְׁמֹא בַּמִגַּבִוֹם:

of Egypt; and the famine shall plenty shall be forgotten in the land seven years of famine; and all the And there shall arise after them

great plenty throughout all the land

Behold, there come seven years of

consume the land;

of Egypt.

מֹבְּנִים וֹכִלָּע עַּנְקְּבָּ בְּלַ עַ עַשְּׁבָּתְ וַלַמוּ שָּׁבֹת שִׁנֵּו בַמִּב אַנַבוּנָנו ויקוּמִוּ

כפּלא גע מַמָא בַאַבַמָא: בְּאָבְיּן בְּהָבִיהוֹן וְיִהְנְּשָׁיִ כְּלִ סְבִּעָּא ÜŢα

which followeth; for it shall be very in the land by reason of that famine and the plenty shall not be known

דווא מָאָר: הְרְעָב הַהָּוּא צַּחֲבֵי־כֵּן בְּי־כְבָּד מֵדִם כַּפָּנָא הַהֹּוֹא דִּיהַי בְּתַּרֹ لَّذِيهِ لِثَلَم لِيَهْٰ حُمْ خُيُدُم مُخَدِّدٌ لَّذِي نَائِلُم مُخْمَّدُ خَيْلُمُهُ مِنَا

כן אַני הַקּיף הוא לַהְדָּא:

grievous.

הַאָּלהִים וּמִמַבֶּר הַאָּלהִים פּמֹּמֹנִם כֹּגַלֹּנְן נַיַּבֹּבְ מִמָּם מַנַינֵן إفِّرَ بَهِٰإِنَّ يَٰبِيَرُنُا هُرًا ﴿ وَإِنْ يَارِمُ لِهِمُونِ يَارُفِهُ رُوَا فِي

פּיטׁלמֹא מו בוֹבם וֹל ומוְנוֹנ ititul ÄĽ۰

God will shortly bring it to pass. the thing is established by God, and 32 unto Pharaoh twice, it is because And for that the dream was doubled

וֹמֹשַׁעַ יִנֵגַאַ פּּבְׁמַע אָנְהָ לָּבַּנְן יִכְּמֹן יִטִוּ, פּּבַמָּע יִּבַּב סִיּבְלְטַוֹ حَقَّمَانُا:

لـ بنجدُنه: הק אָבֹא וֹטַכֹּים וִימַנְּינִיה הַלְ אַבֹּלֹא

over the land of Egypt. a man discreet and wise, and set him

Now therefore let Pharach look out

تَاجُلُ'لَتِ: لْلَاكُلًا زرهرلثك

בְּטִבְּבוֹם בַּמִּבַת מִנוּ סִבְּתֹּא: נְהְמֵּשְׁ אֶנִיאָנֹוּ עִּלְ אָנְעָּא וְיִנְּדְּוּוּ נְיִהְ אָנְעָּא וֹהְמְּע פּבְׁמָע וֹנִפְּעֹב פַּעֹבִים וֹהַכִּיג פּבַמָּע וִמִנָּג מִעִימִוּגוֹ

Egypt in the seven years of plenty. take up the fifth part of the land of 34 appoint overseers over the land, and Let Pharaoh do this, and let him

מֹבְנוֹם בֹמֹבֹת מִוֹנִ נַמִּבְרָה:

(05) ונשכח כל השבע. הואפתרון הצליעה: לפי שסים סדבר מופלג ורחוק נופל בו לשון מראס:

(se) icil. anal: (IE) ולא יודע השבע. הוא פתרון ולא נודע כי באו אל קרבנה:

(46) וחמש. כמרגומוויזרו,וכן וַמַּמָשְׁיס:

בּהֹבות וֹמִלֶּתוּי: בְר קַּחַת יַד פַּרְעָּה אָבֶל פַּרְעָה קַּחָוֹת יַד מְהִימְנֵי בְּר קַחַת יַד פַּרְעָּה אָבֶל פַּרְעָה עַבוּרא בּקרוּיא ינים בות הבאה האלה ויצקה ויצקרו מברא האתן אלין וייצרון מהמניר מבירא האתן אלין וייצרון וֹנְלַבּׁאָנִ אָּנִי_כֹּלְ_אָכֹלְ נַוֹּמְּוֹנִם וַנְכֹּוֹמָנוּ זִנִי כַּלְ הַבִּנִי מְהַנִּאִ

ود خِشِرَم مِثَرَّدَ لِأَلْمِت كَمَّشَد لِيَكْنَالُ لِيهَالِمُهِ خِمْرَم مِثْدَ حَظَيْهِ ئِتَزُبَ بَهُجُمْ جُوهَا بَالْ جُهُدًا بِيتِ، يُحِيدُ » فِينَ جُمَوْهِ

וּבְמִנוֹ בְּלַ_מְּבֹּבְׁוּוּ: ²⁵ [(מְּכֵּר בַּנְּגְלֵּר בְּנִינֵרְ פַּרְלְּהָר וּמִּפָר פִּרְנָמָא בְּנִינִי פַּרְלֹּה

الم الأدام الأداء הַנְמְצֵא כְּזֶה אֶישׁ אֲשֶׁר רְנִּחַ הַנִּשְׁכַּח כְּדֵין נְּכַר דְּרִנִּחַ וּיִאְמֶּר פּּרְעָּה אֶלְעַיְּבְּרְרָיִי וַאֵּמֶר פּּרְעֹה לְעַּבְּדִיהִי

ואַנו אָגן־נְבָנוֹ וְחָבֶם כְּמָוּדְ: סיללטו ועלים לוטה: הודיע אַלהִים אוּהְף אָת־בָּלְ־ דְּהוֹדָע יִי נְהָרְ דָּא לֵיה בלים: ניְאַמֶּר פּרְעֹּהֹ אֶלְ־יוֹסֶׁף אַחֲבֵּיִי נַאֲמַר פּרְעֹה לְיוֹסֵף בְּתַר

יְשַּׁלְ בְּלְתַּמֵּי רָלְ הַכְּפָא אֵנְרַלְ מִיִּמְרָדְ יִהְּיָּן בִּלְ עַּמִּי לְטִיִר ° אַשְׁרְ הַּהְּיֵּרִ עַּלְ־בֵּיּלִי וְעַּלְ־פִּיף אָהְ הְּהִי מְלְבָּיִר וְעַלְּבָּיף אַהְ הְּהִי מְלְבָּיִר וְעַלְ

: ئاڭ:

نجٰ الله מֹלְ כַּלְ־אָּבֹּא בְּמִגְּבֹיִם: בּלְ אָבֹא בְּמִנִּינִי יִטִּבּ מַּלְ אַבְמָּא

מַבוּבא בֹלבוֹגא

וְיִשְׁרוּן:

בְּאֵבֵּא פַּבְּפְּנְא בִּבְּפְּנְא בִּבְּפְּנְא בִּבְּפְּנְא בִּבְּפְּנְא בִּבְּפְּנְא בִּבְּפְּנְא בִּבְּפְּנְא בִּבְּבְּנִים וֹלְאַבִיִּלְבְּעִי בִּיִּבְּנִוֹן בְּאַבְּמָא בַּמִּבְּנִים וֹלְאַ

ילמני לכ מלצוני:

נְבוּאָר מִן בֶּרָם יִיָּ בִּיה:

כּוּבׁסֹּ, מַלְכוּטֹאַ בַּבוּוֹ אָנִבוּ

man in whom the spirit of God is?' Can we find such a one as this, a And Pharach said unto his servants:

all this, there is none so discreet and 39 Forasmuch as God hath shown thee And Pharach said unto Joseph:

of Pharaoh, and in the eyes of all his

And the thing was good in the eyes

Egypt; that the land perish not famine, which shall be in the land of

36 the land against the seven years of

And the food shall be for a store to

for food in the cities, and let them

up corn under the hand of Pharaoh these good years that come, and lay

And let them gather all the food of

through the famine.'

will I be greater than thou.' people be ruled; only in the throne 40 according unto thy word shall all my Thou shalt be over my house, and

wise as thou.

Egypt.' 41 I have set thee over all the land of

לממס בכיונקוד קמן קמן: החח יד פרעה. ברצומו ובפונלומיו: (35) אח כל אכל. שם דבר סוח, לפיכך מעמו בחל"ף ונקוד בפחח קמן, וחוכל שהוח פועל, כגון פִי בְּל חוֹבֵל בֵּלֶב, מעמו

تظرر بزؤك:

(98) והיה האבל. סלצור, כשלר פקדון סגנוו לקיוס סלרן:

מיבם ונקודם במעף פממ: (88) הגמצא בזה. כמרגומו מישכת כדין, אם נלך ונצקשנו סנמלא כמוסו. סנמלא לשון ממיסה, וכן כל ס"א המשמשת צראש

(95) אין גבון וחכם כמוך. לנקש מיש נצון ומכס שממרמ, למ נמלמ למוך:

بدردعاء" إ قرط" الحرمة. عنصرا קורין לי מלך: בסא. לשון של המלוכה, כמון ינבל מה פְּמַחוֹ מִפְּמַחׁ מַבֹּוֹלְי סַמֶּלֶך: (0+) ישק. יחון, יחפרום, כל לרכי עמי יהיו ועשים על ידך, כמו ובּן מָשֶׁק בֵּיִהִי (ברחבים מו, ב), וכמו נַשְׁקוּ בַּר (חהלים ב,

(וף) נחחי אחך. מנימי ימך, ואף על פי כן לשון נמינה סוא, כמו ולְמִמְּךּ שָלְיוֹן. בין לגדולה בין לשפלות נופל לשון נמינה

מקיו, כמו נְמַפֹּי מֶשְׁבֶּם נְבַּוֹיִם וּשְׁבַּלִּים (מנחכי בּ, מ):

בְבָר הַנְּהָב עַל־צַּנְאָרְוֹ: נילבש אתו בגדי־שש נישָם عه بأن يبير لابها لابهاء لاحري الماء

نجٰ الله אָנְוִ מֹּלְ כַּלְ־אָנֵא هَمَد إِن رَبَطُكُمُ لَا خُولُنَا هَحُدُكُ וּוֹבְכֵּב אָעַוּ בְּמִבְבֶּבֶת הַמִּשְׁנֵּבְ וַאַּרָבִינִיה בָּרָהִכָּא הִּנְיִיהָא

אַטַ וֹבוּן וֹאָטַ בַּלְּכִוּ בַּבֹּבְ אָבוֹא פּוֹאָנו וּבִלְעָּבְיוּ לִאִּינְיִם אָישׁ ryar ervr at at ar

ניגא יוסף על־אָבֶץ מִצְּבָים: בתיבה אחת) בהון און קאשָה פַּנָהָ פָּנַה (בספרי הימן פִּיִּטִיפֶּרַע פּעְנֵּתַ נּימֵן לֵי אֶת־אֶסְנָת בַּת־ וַיִקְרְא פַּרְעָה שֵׁם־יוֹסָף צֶפְנָת יקָרָא פַּרְעֹה שׁוֹם יוֹסָף גָּבְרָא

בַּבְלַגְאַבֶּאָ מִגִּבְוֹם: יוסף מלפנו פרעה ויינבר ١٠٠٠ ﴿ خَرَدُرُ هَلَـ مِنْ مُلِكِ لِمَمْ لَذُنَّ لَا يَمْ كُلُّ لَا عَلَمْ لِمَا مُلْكُمْ لِمَمْ لَذُنَّا

خۈھ≒.□: - ١٠٠٤ تَقَمَم بُغُدُ الْ خُمُدَم مُثَرًا بَمُثَم بَدُرَمِهِ خُنْدَاد عَلَمُ خَمُدَم مُثَرًا
- ١٠٠٤ تَقَمَم بُغُدُ اللَّهُ خُمُدَم مُثَرًا بَاعُمُ الْحَامِ الْحَمْمِ الْحَامِ ال

בוביה: בוא וֹהַוּו מִנוֹכֹא בַבַנוֹבָא הַכַ בייסף וְאַלְבֵּישׁ יָמִיה לְבוּשִׁין יְדֵיה וִיהַב יָהָה עַל יָדֶא נַיְּּסַר פַּרְשָׁה אָת־שַבַּשְּׁתּוֹ מֵעַלִ וְאַשְּׁרִּ פַּרְשֹׁה וָת שִּוְקְּמִיה מַשַּלִ

כַּלְ אַנְעָּא דָּמִצְּנִים: אַבָּא לְמַלְכָּא וּמִנוּ וֹטִוּע מַּלְ ביליה ואַכִריזו קדמוהי בין

בַּבְלְ אַבְּאָ דְּמָצְרָוֹם: בולקיה למובב על סוסיא לבר ג'ם ג'ביה למיחד זין ויום פַרְעָה יבְר מִמֵּימְרָךְ לָא יָרִים נאַמר פּרְעה לְיוֹסָף אָנָא

דאון לאָתוּ ונְפַל יוֹסָף שַׁלִּים נְישׁ אַסְנַע בַּע פּוּטִיפֶּרַע רַבָּא لخضهضئا فخنا خبد نبتح جبد

נייסף בו שְלמין שְּנָה בְּעְהָה וְיוֹסף בַּר הְלָתִין שְׁנִין כַּד קָם מַלְ אַבְעָא דָּמִצְּבְיוֹם:

וֹהְבַּר בַּבְלְ אַבְּהָא בַּמִּגְבִוֹם: ונפל יוסף מן בגם פרעה

סְבְּמָא מְבוּנְא לְאִנְגִּבוּנוֹ:

chain about his neck. vestures of fine linen, and put a gold Joseph's hand, and arrayed him in 42 from his hand, and put it upon And Pharaoh took off his signet ring

he set him over all the land of Egypt. they cried before him: 'Abrech'; and 43 second chariot which he had; and And he made him to ride in the

700î sid 70 basıd sid qu îtil asm on 44 am Pharaoh, and without thee shall I' : And Pharach said unto Joseph: I'

in all the land of Egypt.'

Poti-phera priest of On. And Joseph to wife Asenath the daughter of Mid oveg od ban danad-dranodqaS And Pharaoh called Joseph's name

And Joseph was thirty years old went out over the land of Egypt.—

Went throughout all the land of from the presence of Pharaoh, and of Egypt.—And Joseph went out when he stood before Pharaoh king

earth brought forth in heaps. And in the seven years of plenty the

מרלפות. בלשון משנה מוקף רובדין של אבן. על הרובד שבעורה והיא רלפה: משיבום הוא במלרים: רביד. ענק, ועל שהוא רלוף במבעות קרוי רביד, וכן לַבַּדְּמִּי עַרְשָׁי (משלי ז, מז), רלפתי ערשי (ב+) ויסר פרעה את טבעתו. נמינם מבעת המלך, סיה הוים למי שנותנה לו, להיות שני לו לגדולה: בגדי שש. דבר

. אב במכמס ורך בשנים, אמר לו בן דורמשקים, עד ממי אמס מעוום עלינו אם סכמוביס אין אברך אלא לשון ברכיס, שסכל סיו בסשומפין (בבא במרא ד.) לא ריכא ולא בר ריכא. ובדברי אגדה (מפרי דברים מוף פ"א) דרש ר' יסודה, אברך זה יומף, שהוא (34) במרכבת המשנה. ספנים למרכנמו, סמסלכם אלל שלו: אברך. כמרגומו דין אבא למלכא רך צלשון ארמי מלך,

(++) אבי פרעה. שיש יכולת בידי לגוור גורס על מלכותי, ולני גוור שלל יריס ליש לם ידו: ובלעדיך. שלל ברשותך, דבר נכנסון לפניו ויולאין מחח ידו, כענין שנאמר ונחון אוחו וגוי:

מאליו, לפי שחמד את יוסף למשכב זכר (סומה יג:): (14) צפות פעוח. מפרש הלפונות, ואין לפענת דמיון במקרא: - פושי פרש. הוא פומיפר, ונקרא פומי פרש על שנסחרם אח ידו ואח דגלו. כמרגומו: אח ידו ואח דגלו. כמרגומו:

בְּמָּרְ אֲמֶּרְ סְבִּיבְמָיִהְ נְתָּוֹ וּימִן־אָכֹּלְ בַּבְּירִים אָבָלְ הַּדְּעַ־ 8+ שְׁנִים אֲשֶׁר הְיוֹ בְּאָבֶין מִצְּיִוֹם נוּלַבֶּא אָנוַ בֹּלְ אָבֹלן אָבֹת וּלִיה וֹנִי בֹּלְ הַדוּר אָבֹת אָנוֹּא

בְּתוּבֶה:

خفظد خديدا مفقد: הַרְבָּר מְאָר עַר כִּי־חָדָל דִימָּא סִנִּי לַחָּדֶא עַּר דִּפְּטַק ניצְבּׁר יוֹסֶף בָּר כְּחָוֹל הַיָּם וּכְנַשׁ יוֹסֵף עַבוּרָא כְּחָלְא

XLL: תימן פְּוֹמִיפֶּרַע בתיבה אחת) כֹהָן פֶּרַע רַבְּא דְּאוֹן: לוֹ אֶסְנָת בַּת־פָּוֹשִׁי פֶּרַע (בספרי דִּילִידַת לִיה אָסְנָת בַּת פּוֹשִׁי ° קַּבְוֹא שְׁנָת הָרְעָבְ אֲשֶׁר יֶלְדְרַר עַּד לָא עַלָּח שַּׁהָא דְּכַפְּנָא יֹי יליוסף ילד שני בנים בשנים

הֿמֹלְ, וֹאֵנ כּֿלְ_בָּוּנ אַבוּ: יי בי בְּנְשֶּׁהְ בְּי־נַשְּׁנִי אֶבְיִיםׁ אֶתִּיבְּלִי מְנַשְּׁהְ אֲרֵי אֲנְשְׁנִי יִי יְהִ בְּלִ וּנֹבְרָא יוֹמָף אָת־שָׁם הַבְּּכְוֹר

בּבַּבֹנוּ אֶּבְבַים בֹּאָבֶא הֹּנִינ: ין ואָנו שָּׁם הַשְּׁנִוּ לֵבוֹא אָפּבוֹנִם בָּיִ

הַנֶּה בְּצֶּבֶץ מִצְּבֶוֹם: ردره، زين كِيْرَاب شِدَم شِرْرَ بَشِكُم يُجَمِّد بَشِخْرِيمُهِ شِدَم شِرْر مَحْمُهِ

אָבֶּא מִגְּבִים בַּיִּנִים לָטִם: אַבְׁמֹא בַּמֹגַבוֹם בַּוֹנִי כַבַּמֹא: בְּעָׁרְ בְּבְּלֶץְ-הָאָבְׁאָנִי וּבְבְלֶץְ- בִּפְּנָא בָּבָלְ אַבְעָּהְיָּהְ וּבְבָּלְ ייל לְבְוּא כֹּאֵהָּ אֹמֹר יוֹסֵל וֹיִנִי לִמִּימִי בֹּמָא בּאָמָר יוֹסָר וַהַּוֹרִיּ וּשִׁשׁבֵּׁגוֹע מֻבֹּת מֻנֹּג עַבֹבֹּלִע נְמֵּבוּאַע

> ווער הדובא ללבניא הדוב בּעוֹגֹע בֹאַנֹגֹא בַעֹּגֹנִם

מַלְמִמְנוֹ אָבוּ בִינוּ מִלְּנוֹ!

بزبقه هنزند فتا خنا

מֹמֹלִי וֹנִינו כַּלְ בִּינו אַבּא: ולבא וופף יח שום בוכבא

וני מום טוניא אַברום

אָבׁן אַפַּׁמִּנו וֹן בַּאָבַת מִמְבִּינון:

בּנַוֹאַנ בַּאַנְאָא בַּמִגַּנִוֹם:

מְבַת מָנוֹ, כַפַּנֹא

laid he up in the same. which was round about every city, in the cities; the food of the field, land of Egypt, and laid up the food the seven years which were in the And he gathered up all the food of

number. off numbering; for it was without 49 of the sea, very much, until they left And Joseph Isid up corn as the sand

Poti-phera priest of On bore unto whom Asenath the daughter of sons before the year of famine came, And unto Joseph were born two

my father's house.' made me forget all my toil, and all 51 for God hath And Joseph called the name of the

affliction.' me fruitful in the land of my 52 he Ephraim: 'for God hath made And the name of the second called

was in the land of Egypt, came to an And the seven years of plenty, that

there was bread. lands; but in all the land of Egypt said; and there was famine in all 54 to come, according as Joseph had And the seven years of famine began

- (לא) וחעש הארץ. כמהגומו, ופין פלשון נעקר מלשון עשיים: רקמצים. קומן על קומן, יד על יד סיו פולרים:
- (אי) אכל שדה העיר אשר סביבוחיה נחן בחוכה. שלל מרן ומרן מעמדת פירותים ונומנין בתבומה מעפר המקום,
- (9+) עד בי חדל לספור. עד כי מדל לו הסופר לספור, והרי זה מקרה קלר: בי אין מספר. לפי שלין מספר והרי כי ומעמיד את התבואה מלירקב (נ"ל שהוא דעת רבי נתמיה ואין לריך כלל להגיה ברש"י כאשר עלה בדעת קלתם):
- (05) בשרם חבוא שנח הרעב. מכלן שלקור ללדס לשמש מעמו בשני רעבון (מענימ ילו.): משמש בלשון דקם:

יוֹסָב אַמָּב יאָמָר לַכֶּם עַּגַּמָּוּ: פּוֹלָנִי לְכַּלְ מִאָּנִיִם לְכַּנִי אָּלְ הַמָּם אֶל־פַּרִילָה לַלְּחָם וַיּּאֹמֶר تَعْلَمْتِ خُرِيُّاتُهُ مَعْدِنَا تَنْغُمْكُ

كترقد كحبا فخديا: מאלבאי איזילי לנת יוסף לְהְמָא נְאָמֶר פּּרְעָּה לְכָּלְ יצְנִת עַמָּא בֶּרָם פַּרְעֹה עַל ולפֿגנע פֿל אַבְשָא בְּמִאָנִים

Joseph; what he saith to you, do.' unto all the Egyptians: 'Go unto Pharaoh for bread; and Pharaoh said famished, the people cried to And when all the land of Egypt was

באבון מגבום: ניְּהֶבָּׁב לְמִגִּינִם נִיּטִוֹע עַבֹּתֹּב

كِمْمُلَّةُ، بِنُكَالًا وَقُرُهُ فَهَلَّهُ אַגְאָבוֹא צַבְּעוָן הַבּוּנִא וֹזַבּוֹ لْلَالُمُورَ لَا يُلِا مُرْمٍ خُرْمٍ فَدَرٌ لَا يُكَالُّمُ الْرَحَوْدُيُ لِمَانِدِ مَرْمٍ خُرْمٍ يُعَدِّرُ

in the land of Egypt. Egyptians; and the famine was sore the storehouses, and sold unto the of the earth; and Joseph opened all And the famine was over all the face

ئلمُ خُرُدٍ بِهُدُا: לְהַּבְּׁר אֶבְ-יִסְנֵּ בֵּיִבְעוֹנִל לְמִוֹבּן הַּדִּינִא מוֹ יוָסַנ אָבִי لَحُمْ لِثَمْ لِللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ

שׁבוּנה פַּפּוֹא בַּבֹּלְ אַנְמֹאִי מַבְּנְמֵּע וֹכֹּץ בַּנְנִי אַבֹּהָא אָעוִ לְמִבָּנִים

famine was sore in all the earth. to Joseph to buy corn; because the And all countries came into Egypt

לַמֶּע שַׁלַבְאָנּ: בּמֹמֹבׁנִם נֹאָמֶב נֹמֹּלַבְ לְבֹּנְּנִוּ מִוֹנִבּן בֹּמֹמֹבנִם נֹאָמָב נָהַּלָב ווּבא וֹהֹטַר בּׁוּ

לְבְנִיהִי לְמָא שִׁשַּׁהְיוּוֹ: וֹחֵבְמְבׁר וֹשׁוֹא וֹהֹלַר אָבוּו אִנט הַבוּנר that there is corn in Egypt. Get you And he said: 'Behold, I have heard another?'

sous: Why do ye look one upon XLII in Egypt, and Jacob said unto his

Now Jacob saw that there was corn

מֹמֶּם וֹנֹשׁנֵע וֹלִאִ לֹמִינִי: בְּמִגְּנִנִם בְּדִּרִּ שְׁמְּטִׁנְ וְמִּבְרִוּ בְנִינִּ לְנַאׁ מִטַּמֵּן וְנֵּינִיּ בְּנָאִ מִטַּמֵּן וְנֵּינִיּ נַּאָמֶר הַנַּר שְׁמַּלְּתְּיִ בָּי נָשׁ שֶׁבֶּר

וֹלְא למוּנו: מַבור מוְדַבּן בְּמִצְרָוִם חותו וֹאַמֹר הַא מְּמִמֹנִי אָבוּ אִנוּ

thence; that we may live, and not down thither, and buy for us from

בו ממגבום:

הַבוּבְא מִמִּגַבוּם: י ניברו אַחַי יוֹסָף עַשְׁבְּרָה לְשְׁבָּר הְנָחָתוּ אָחֵי יוֹסָף עַסְּרָא לְמִוֹבַּוֹ

down to buy corn from Egypt. And Joseph's ten brethren went

ששני סרעב באים, אמרו לו אספנו סרבס וסרקיבה, אמר לסם אס כן כל אשר יאמר לכס מעשו, סרי גור על סמבואס וסרקיבה, שסיס יוסף אומר לסס שימולו, וכשבאו אלל פרעס ואומריס כך סוא אומר לנו, אמר לסס ולמס לא צברסס בר, וסלא סכריז לכס (se) וחדעב כל אדין מצדים. שסרקינס מנוחמס שחלנרו, מון משל יומף (נ"ר לה, ס): אשר יאמר לכם חעשו. לפי

שם במבושם, שאף ביין ומלב מלינו, ולָכוּ שִׁבְּרוּ בְּלוֹת בֶמָף וּבְלוֹת מָמִיר יַיִן וְמָלֶב (ישעיה נה, תֹ): וישבר למצרים. שבר לשון מכר ולשון קנין הוא, כאן משמש לשון מכר, שָבְּרוּ לָנוּ מָשַׁע אַבֶּל, לשון קנין. ואל מאמר אינו כי (68) על כל פני הארץ. מי סס פני סמרן, מלו סעשירים (פ"ר שם): אח כל אשר בהם. כמרגומו די פסון עיפורם: מס שם יגזור עלינו ונמום:

(פ) וכל הארץ באו מצרימה. אל ייסף לשנור, ואס מדרשהו כסדרו, סיס לריך לכמוג לשנור מן ייסף:

ומפי אמרים שמעמי שהוא לשון כמישה, למה מהיו כמושים ברעב, ודומה לו ועבנה גַם הוא יוֹבֶא (משלי יא, כה): כפשומו למה מחראו, למה יהו הכל מסחכלין בכס, ומחמיהים בכס שאין אחם מבקשים לכם אוכל בטרם שיכלה מה שבידכם). מראו עלמכס בפני בני ישמעאל ובני עשו כאילו אחס שבעיס, כי באוחס שעה עדיין היה להם חבואה (חענים י:). (ולי נראה באפפקלריא של קדש שעדיין יש לו שבר במלריס, ולא סימס נבואס ממש לסודיעו בפירוש שוס יוסף: – למוד וחחראו. למס (1) וירא יעקב כי יש שבר במצרים. ומסיכן כלס, וסלל לל כלס ללל שמע, שנלמר סנס שמעמיוגו', ומסו ויכל, כלס

(ב) דדו שמה. ולה המר לכו, רמו למהחים ועשר שנים שנשהעבדו למלרים כמנין רד"ו:

(3) וירדו אחי יוסף. ולא כמג בני ישקב, מלמד שהיו ממחרטים במכירמו, ונמנו לבס להמנהג שמו באמוה, ולפדומו בכל

- نَظَلُهُونِ يُعُمُلِا: נְתְּׁלְּבְ אֵּעַרְאָּנְוֹגִוּ בָּנֵּרְ אִּלְּרָ פָּּן הַבְּעִר נְעֵּלִבְ מִם אֵּעוּוִנִי אֵבִי ְ ְ וְאֶתְ בְּנְיְמִין אֲחֵי יוֹסֶף לֹא שְׁלָח וְיָהְ בְּנִיְמִין אֲחִיהִי דְּיוֹסֵף לָא
- : المَانَّكُ עַבּאָנִם בּּיִנְינִי עַבְינִי בּּאָבוּ מְבִיבָּא בִּינִ מְלַנִּא אָבִי עַנִי ¿ נִיְּבֶאנְ בַּׁנָגְ וֹמְּבַאָּבְ לְמִּבַּׁר בַּעַוֹּנְ נִאָּעוִ בַּנִגְ וֹמְּבַאַלְ לְמִוֹבַּוֹ
- אַפֿוֹם אֶבֹּגַי: נַּבְאַנְ אַבוֹּג יוֹסָב נַיּהְטַּבוֹנוּ לָוִ י הוא המשְׁבֶּיר לְבָלְ־עַם הָאָרֶץ הוּא מְזַבֵּין עַבוּרָא לְבָל עַמָּא וְיוֹסֶׁךְ הָוּא הַשַּׁלֵּים עַלְ־הָאָבֶן וְיוֹסֶךְ הוּא שַלִּים עַלְ אַרְעָא
- <u>Ġ</u>ἀ̄⊑_ÿĈς: באטָם נגאַמורו מאָרֶן פָּנָעוֹ אַגבב מאַנו לַמָּוִנוּ וֹנִאָמֶוֹר ל וּיְעוֹכָּר אָבְיִנְיִם וּיִּבַעָּר אָעָָם נינא יוסף אָת־אָטִיו ניִכָּהָם נַחַנָּאַ
- ينخيّان: 8 נּגַבֶּר יוֹסָף אָת־אָּדְוֹיִוּ וְהָם לְאִּ וִּאָּשְׁהָּנִינִי יוֹסָף נָת אַחוֹהִי
- מֹבוֹני בַאָּבוֹ לֵאַבוֹן בַּאָנִים: מְרַנְּלְיִם אַבְּם לְרְאָנִע אָבר אָהוּן לְמִטְנִי נִים בּּרְקָה רְאָנִים אָברִים בּאַרְעָּא ﴿ هُمُلَا لَازُا لَأَيْكُ الْأَبْقُدِ لَاكْتُوا لَاجْدَادُ خُدِياً لَهُمُد ذُبِياً هَذِيدًا נַיּוְבָּר יוֹסֶׁף אָת תַחָל'מׁוֹת וְאָדְּכַר יוֹסֶף יָת חֶלְמִיָּא דַּהַנְת
- באו לְמִּבַר אָכֹר:

אַמָר דַּלְמָא יְעָרְיִאָּ:

כפוא באַבאָא גַכוֹמן:

ליה על אַפַּיהוֹן על אַרָעָא: באַבְעָא נאָתוֹ אָתו׳ יוֹמָךְ וּסְגִּידוּ

בובא: נאַמבו מאַבהא בּלַנהו לְמוֹבּוֹ عَمُنًا نَهُمَد كِينِا مُثَا هُتِينِياً בימביל עמהון ומביל עמהון וּאַמִּשְׁמִוּבְעִנּוּן וֹשַׁמֵּב עָּאַ برقك کای **XLLL**

וֹאִנּוּן לָא אִהִּשְּׁמִוּבְתוּבִינִ:

אָמִימוֹן:

י וּאָמֶרוּ אַלְוּוּ לַאָּ אַבְוֹיִ וֹהֹּבֹבוֹרִ וֹאַמָּרוּ לִינִי לָא בִבוּוֹי וֹהַבַּבוֹר

befall him. he said: 'Lest peradventure harm 4 Jacob sent not with his brethren; for But Benjamin, Joseph's brother,

famine was in the land of Caanan. among those that came; for the And the sons of Israel came to buy

- him with their faces to the earth. brethren came, and bowed down to people of the land. And Joseph's 6 the land; he it was that sold to all the And Joseph was the governor over
- Canaan to buy food. And they said: 'From the land of unto them: 'Whence come ye?' roughly with them; and he said strange unto them, and spoke he knew them, but made himself And Joseph saw his brethren, and
- they knew him not. And Joseph knew his brethren, but
- nakedness of the land ye are come.' unto them: 'Ye are spies; to see the 9 which he dreamed of them, and said And Joseph remembered the dreams
- servants come. ord, but to buy food are thy And they said unto him: 'Nay, my

לעשרס, שלה סימה ההבת כולם ושנהת כולם שוה לו, הבל לענין לשבור בר, כלם לב החד להם (בב"ר לה, ב): ממון שיפשקו עליסס: – עשרה. מס שלמוד לומר, וסלש כשיב ואם בנימין אחי יושף לא שלח, אלא לענין סאחוס סיו שלוקין

- (a) בחוך הבאים. מטמינין עלמן שלא יכירוס, לפי שלוה להם אביהם שלא ימראו כולם בפתח אחד, אלא שיכנם כל אחד (+) פן יקראנו אסון. ובבים לא יקראנו אמון, אמר רבי אליעור בן יעקב, מכאן שהשמן מקטרג בשעה הסכנה (ב"ר שם ט):
- בפתחו, כדי שלה תשלוע בהם עין הרע שכולם נהים וכולם גבורים:

אַמוּ לְמִוְבַּן עֲבוּרֶא:

- (a) וישהחוו לו אפים. נשמממולו על פניסס, וכן כל סשממולס פשוע ידיס ורגליס סול (שנועות מז:):
- (ד) ויחובר אליהם. נעשק לקס כנכרי בדבריס לדבר קשות (ב"ר לה, ו):
- (8) ויבר יוסף וגר. לפי שהניחם חחומי זקן (ג"מ למ: כחובום כו:): והם לא הבירוהו. שילא מאללם צלא חמימת
- סכירוסו כשנפל בידס לנסוג בו אמוס: וקן. ועכשיו מלאוהו בחסימת וקן. ומדכש אגדה ויכר יוסף אם אחיו, כשנמסרו בידו הכיר שהם אחיו וריחם עליהם, והם לא
- בדקם דמרשם, כמו בֶּבֶק סַבַּיִם, רעוע הבים, מבל לם דקדק לפרשו ממר לשון המקרם: במו אָם מִקוֹרָשּ אַעֶּרָה (ויקראֿ כֹ, יה), וכמו עַרוֹס וְעֶרְיָה (יהוקאֿל מו, ז), וכן כל ערוד שבמקראֿ לשון גילוי. והרגס אונקלים (9) אשר חלם להם. עליסס, וידע שנמקיימו, שסרי סשממוולו: ערות הארץ. גלוי סמרן, מסיכן סימ נומס ליכצש,

- هُرَانِ دِهِ لِذِنْ هُكُذِنْكُ مِنْ لِأَكْرِيْكُ : יי פֿבְּלֵנוּ בְּנֵרִ אָנִשְּ_אָטַרְ זְּטְׁנוּ בַּנִרִם בּוּלַנִא בָּנִר גָּבְּרָבָא טַרְ נַּחָנָא
- הַאָּרֶאְ בַּאמָם לְרָאִנִים: וּגְאָמֶר אֲלַמָהַ לֵאְ בָּיִ מֶּבְוֹנֵה וֹאֵמֶר לְחוּוְ לָא אֶלְמֵוּ בִּדְּקָהַ
- אַבְינוּ הַיּוֹם וְהָאָחָד אֵינָפוּ: בְּצָבֶץ בְנְעַן וְהַנָּה תַקְּטָן צֶּתְ־ § אַבְוֹים ו אַנְּהְוֹיִנְ בְּנֵיְנְ אִנְּחֵ_אֵבְוֹיִר ניאָמְרוּ שְׁנֵים מַשְּׁר עַבְּיֵרוּ
- ∶⊐ڭق يُظَلُّكُ لِمُرْتُ مُعْظِد فَلَاثُمْ لِمَا يُمْمَرُنُ لِمُعْرَبُهِ مُفْرِياً كُمْرَفِد יוֹפֶר אָלַהָם יוֹסֵף הוֹא אֲשָׂר נַאַמַר לְהוֹן יוֹסֵף. זיי
- एंब्रेक्षे एंहेप: שׁהְאֵנּ מִנְּע כַּנִּ אִם בַבְּבְנִא אַנונכֶם אָם טַפּּפוּן מִפָּא אֶלְנַנוּן בַּמָנִנִינּ
- עו פּוֹמֶע כַּי מְרַנְּלֵים אַמָּם: בּבְרַיכֶּם תַּאֵמֶת אִיהְכָּם וֹאִם_לַאַ ³¹ אַחִיכֶם וְאַמָם הַאָּסְרוּ וְיִבְּחֲנוֹ שׁלְּחִוּ מִכָּם אָטִד וְיִקּח אָנַר י
- בּ זַנְאֶסְׁלְ אִעָּׁם אֶלְבַתְּהְמִּלְרַ הִּלְחֵּע וּלְנָהִ זִּעִּרִוּן לְבֵּנִע תַּשָּׂבָא
- בַאָּבְנִים אָנָׁנִ וֹבֵאִי עַהְּלְנְהָּוֹ וֹאָט הֹֹתִּוּ וֹטוֹנוֹ אָטַב טַּלְנִיטָּאָט בֿאַ הַבּנִנוּ וֹאָטַלַנִּמוּ וַנְאָמֶר אֲלַחֶם יוֹסֵלְ בַּנִּוֹם וַאֵּמַר לְחַוֹּן יוֹסֵר בְּיוֹמָא

- כּוֹנֵוֹ אַנְטַנָא לָא שַׁנוִ הַּבְּיָּבַּ
- דַּצַרְעָא אַמִיחוֹן לְמָחָזֵי:
- יומא דין וְחַד לְיָחַוֹּהִי: בכלהו ובא והובא הם אַכולא אַנֹעוֹא בּנג עַבֹרָא עַר בּאָרַעַא וֹאַמָּנוּ שַׁנֵי הַסָּנ הַּבַּנִּנְ אַנוּוֹ
- אַלִּילֵי אַתּוּן:
- אַרוכון זְעִירָא הָכָא: בְּיִאָת הְבְּחֵנֵי חֵי פַרְעֹּה אָם־ בְּדָא הִתְבַּחָרוּן חַיֵּי פַּרְעֹה
- אַשוּן אַמְבוּן וֹאָם לָא בּוֹנִי ניהבחרוו פהגמיכוו הקשוט נת אַדוכון וְאַמוּן הָתִאַסְרוּוּ שׁלַעוּ מַנַּכוּן עַד וְיָדְבַּר
- פַּרְעָה אָרֵי אַלִּילֵי אַתּוּן:
- שַׁלְעָא יוֹמִין:
- מן פֿבם װַ אָּלָא בַּבַוּכִי:

- upright men, thy servants are no We are all one man's sons; we are
- are come.' to see the nakedness of the land ye And he said unto them: 'Nay, but
- with our father, and one is not.' behold, the youngest is this day man in the land of Canaan; and, twelve brethren, the sons of one And they said: 'We thy servants are
- Ye are spies. 14 is it that I spoke unto you, saying: And Joseph said unto them: 'That
- come hither. hence, except your youngest brother Pharaoh liveth, ye shall not go forth Hereby ye shall be proved, as
- else, as Pharaoh liveth, surely ye are whether there be truth in you; or that your words may be proved, your brother, and ye shall be bound, Send one of you, and let him fetch
- ward three days. And he put them all together into
- fear God: third day.' This do, and live; for I And Joseph said unto them the
- (10) לא אדני. לא מאמר כן, שסרי עבדיך באו לשבר אוכל:
- דְּבַּרְמָ (שמוח י, כט), פַן בְּנוֹח צְלְפְמָד דֹבְּרֹח (במדבר כז, ז), וְעֶבְּרָחוֹ נֹח בַן בַּדְּיו (ישעיה טז, ו): (11) כלנו בני איש אחד נחנו. נלנלס בסס רוח סקדש וכללוסו עמסס, שאף סוא בן אביסס: בנים. אמחיים כמו בּן
- (בו) בי ערות הארץ באחם לראות. שהרי נכומתם נעשרה שערי העיר, למה לה נכומתם נשער החד (נ"ר לה, ו):
- (€1) ויאמרו שנים עשר עבדיך וגרי. ונשניל מומו ממד שמיננו, נמפורנו בעיר לבקשו:
- מס מעשו, אמכו לכך באנו, לסכוג או ליסכג, אמר לסס סוא אשר דברמי אליכס, לסכוג בני סעיר באמס, מנחש אני בגביע שלי, ואילו מלאסס אומו ויפסקו עליכס ממון הרבה, מפדוהו, אמרו לו הן, אמר להם, ואם יאמרו לכם שלא ימוירוהו בשום ממון (14) הוא אשר דברתי. סדבר אשר דברתי שאמס מרגליס, סוא סאמת וסנכון, זסו לפי פשומו. ומדרשו, אמר לסס,
- (15) הי פרעה. אם ימיס פרעס, כשסי ימצע לשקר סי ימצע בחיי פרעס: אם חצאו מזה: מן סמקוס סוס: ששנים מכם החריבו כרך גדול של שכם:
- dad: (16) האנות אחכם. אם אמת אתכם. לפיכך ס"א נקוד פתח, שהוא כמו בלשון תימה, ואם לא תביאוהו מי פרעה כי מרגלים
- (עו) משמר. בימ הלקורים:

±¤.2□: خظا ממים. יאטר בבית משְׁמַרְבָים וֹאַמִּם יִהְאָטָר בָּבָיה מַשְּרָהִי הַשְּׁרָהִי הַשְּׁרָהִי הַשְּׁרָהִי הַשְּׁרָ אָם־בָּנִים אַהֶּם אֲחִיכֵם אֵחָד אָם בֵּינָנִי אַתּוּן אַחוּכוֹן חַד

נוֹהַמוּבכוֹ: נֹאֹמְנֹנִ בַבְבַנַכֵּם נַלְאָ טַמְנִעוּ לַנָּנִי נִנִּטַבְּמָנִוּ בּּטַנִּמִיכֵנְוּ נַלָּאִ

אַלְינוּ הַצְּרֶה הַוְּאָת: אַכְגוּ וֹבַאָ הַּמִּמֹהוּ הַּבְ_כֹּן דָּאַׁנִי רְאָּנִנִּ צְּבְרָת נְפְּשֶׁנִּ בְּהְהְקְוֹנֵנִי בְּחֵיֵנִיִּא בְּשְׁמָת נִפְשֵׁיה כַּרְ חֲנְה ניאָמְרְוּ אֵישׁ אֶל־אָהִיוּ אֲבָל ׁ וַאַמָרוּ גָּבָר לַאֲחוּהִי בְּקוּשְׁטָא

ונם במו בנה נדרש: טְּטְטְאָנִי בַּנְּבֶּיְר וְלְאִ אֶּמְהְנִיםְׁעִ לְאִ יִּטְהְטִוּן בִּמִּנְיָמָאִ וֹלְאִ בּ אְּמָבׁשׁׁ אַבְּיבֶּים ו בְאַמָּב אַבְ- שִׁבְאַ אָמָבִים לְבִיוֹ לְמִימִב נַגַּמֹן בְאַנְּבֶּן אָנְיִם לְאָמָר בַּלִּוּאְ נַאָּמָר בַאַנָּבן נִיְּחָרוֹ לְמֵּנִמָּר

המקיץ בינהם: בּ ְ נְעִם לָאִ גְּיִבְׁתְּי בָּי שִׁמֵתְ יוֹסֶךְ בָּי וְאִפּוּן לָאִ גְּדִיִּנִי שָׁמַתִּ יוֹסֶךּ

خةرترڭ□: מַאָּמִם אָּטַ-שִּׁמְּלֶן וֹפְּאָּסָׁר אָטִי מִלְּוֹהָוּן יָם שִּׁמְּמֵן וֹאָסַר תּסָׁב מֹהַבְינִים הּבָּנַ

אַיִילוּ אַוֹבִילוּ עַבוּרָא דַּחַפִּיר

שמועון וֹהְבַּרוּ בוֹ: נְאֶט אָטִוכֶּם עַפַּׁמְן שַּׁבָּנאוּ אָלָי נִיָּה אָחוּכוּן זְעִירָא תַּיָּחוֹן

מַל כַּן אַבְתָר לַנָא מָלְהָא הַדָּא: ַ מִעַּׁעַפֿוּ כַלָּא וֹלָא עַבּיגַלָּא מִנִּישַ

تنڭڅي: לבּילְתוּן וֹאַר דַמִיה הָאַ

אָב, מִשוּבׁנֹמוֹ בַּוֹנִי בַּנִירוּוֹ:

יְהֵיה לְעֵינֵיהוֹן: אָבְיְם וּיַפֹּע לְוֹטִינִן יִמִּבְּיִלְ הֹמִּעִוּן יִּדְבַּר וּנֹמֶב וֹאִסְמַבוֹר מִלְנִתְרוּוֹ וּבְבָא וֹתַב

> for the famine of your houses; prison-house; but go ye, carry corn 19 brethren be bound in your if ye be upright men, let one of your

they did so. verified, and ye shall not die.' And 20 unto me; so shall your words be and bring your youngest brother

this distress come upon us.' and we would not hear; therefore is of his soul, when he besought us, brother, in that we saw the distress are verily guilty concerning our And they said one to another: 'We

also, behold, his blood is required.' and ye would not hear? therefore saying: Do not sin against the child; 22 saying: 'Spoke I not unto you, And Reuben answered them,

interpreter was between them. understood them; for the And they knew not that Joseph

bound him before their eyes. Simeon from among them, and them, and spoke to them, and took them, and wept; and he returned to And he turned himself about from

- שקנימס לרעבון הנשי במיכס: (19) בבית משמרכם. שלתס אפוריס צו עכשיו: ואחם לכו הביאו. אל צימ אציכס: שבר רעבון בחיכם. מס
- (10) ויאטנו דבריכם. ימאמנו וימקיימו, כמו שָׁמֵן שָׁמֵן (במדבר ה, כב), וכמו יַשְׁמֵן נָחׁ דְּבֶּרָךְ (מלכים־אֹ ה, כו):
- (IS) אבל. כתרגומו בקושעא. וראימי בבראשים רבה (צא, ח) לישוא דרומאה (לשון בני הנגב) הוא, אבל ברם: 🗆 באה
- (22) וגם דמו. למין וגמין רבויין, דמו, וגס דס סוקן: אלינו. מעמו בבי"ח, לפי שהוא בלשון עבר, שכבר באה. וחרגומו אחם לנא:
- היה המליץ ביניהם, היודע לשון עברי ולשון מלרי, והיה מליץ דבריהם ליוסף, ודברי יוסף להם, לרך היו סבורים שאין יוסף (33) וחם לא ידעו כי שומע יוסף. מנין לשונס, ונפניו סיו מדבריס כן: כי חמליץ בינוחם. כי כשסיו מדבריס עמו
- אחו לעיניהם. לא אסרו אלא לעיניסס, וכיון שילאו, סולילו וסאכילו וסשקסו (צ"ר לא, ח): סשליכו לבור, סוא שאמר ללוי הַבֶּּה בַּעַל הַמֵּלוֹמוֹת הַלְּזֶה בָּא. דבר אחר, נחבוון יומף להפרידו מלוי, שמא ימיענו שניהם להרוג (PS) ויסב מעליהם. נמרמק מעליסס, שלא יראוסו צוכס: ויבך. לפי ששמע שסיו מממרעין: אח שמעון. סוא מכיר בלשון עברי: המליץ. וס מנשס בנו:

נוֹגה לַנִים כֿן: שַּׁמִּי וְלְמִינִ לְמִיםׁ בְּבִּיבִ לְנִבְּרֵ לְּסִפֵּיה יִלְמִינוּ לְּהִיוּ וְּנִיִּיוֹ رج בُل اذِلْ لِمُنْ لِمَ وَفُقَالُال لِجُنْ هُذِ لَا يُرْبُعُ لِذَا لِمُنْكِمُ وَفُقِلِنَا لِأَلَا

ניללי משֶּׁם:

יי נּגְּמֶאָנּ אָּעַ מִּבְרָבׁם מַּבְ שַׁמְבִּגַבַים נּנְמַבְנִּ זָעַ ' הַּבִּנְבַעַנָן

אַמְעַעַיִינִי: ĹĽĔĽĹĽĸ XL_COG! מֹסְפָּוֹא כַעַׁמְעַרְוּ בַּמִּלְוַל וֹנַרָאַ כִּסְּתָא לִטְמָבִיה בְּבִית מִבְּתָא וַיִּפְּמַּח הָאֶהְר אֶת־שַּׂקּוֹ לְתָת וּפְּתַח חַד יָחשַׁפֵּיה לְמִתַּן

מַּבְיּאָה עְּשָׂר אֶלְהָים לֶנוּ: נַיֶּמֶרְ אֶרְשׁ אֶלְ־אָּחִיוֹ לֵאַמֶּרְ לְּבְּחִוֹן וּהְנִרוּ וְּבָּרִ בַּאָּחִוּהִי בּ ְ וְגָם הְבַּהְ בְאַמְהַהְּהְיִי וַיִּצְאַ לְבָּם וְאָר הָא בְּטוּעְּנִי וּנְפָּל מַדַּע וּיַאְמֶר אֶל־אֶּחָיוֹ הוּשָׁב פַּסְפָּׁי וַאֲמֶר לַאֲחוֹהִי אָחָתַב פַּסְפִּי

אָנוֹם לאַנְוֹר: בּלֹמֹן וֹנִינִּירוּ לְוָ אַמֹּע בַּלְ-חַפְלָנִע לְאַבְׁמֹא צַבְּנָמוּ וֹחַוּיִאוּ לִיהִּ יָּנִי נַיְּבֶאוּ אֶבְיַנְאַבְיּאַבִּיהָטִם אַבְּיִבוּן נְאָבוּי לְנִתְּ יַמְּלִב אֶבִּיבוּוֹן

קְּשִׁיְת וַיִּתַן אִלְּנִוּ כְּמְּרַנְּלֵים אָתַ־ עִּמִנָּא , לַשְּׁיֶּין וִיתַּב ֹ יְתַנָּא

בַנְינוּ מְרַגָּּלְים: וּנּ וֹנֹאָמֶׁר אֶלֵיוּ כֹּנִים אַנְעוֹנוּ לַאָּ וֹאַמָּבׁנֹא לַיִּעַ כּוֹנִי אַנְעֹלָא לָא

אָנוַ אַבוּנוּ בַּאָנוּ לַאָנוּ לַלְּנוּוּ אַבְינוּ הָאָהֶר אֵינֶנוּ וְהַקְּטָּן הַיָּוֹם מָלוִם בֹּמֹב אַנֹיבונ אַנוֹם בֹּנֹוֹ

לאוֹבְהְא וֹהְבָּר לְהַוֹּן כֵּוֹ: וַוְצָּנִי יוֹסֶף וַיְמַלְאַיּ אָת־בְּלֵיהָם וּפַּקִיד יוֹסֶף וּמְלוֹ יָת מְנֵיהוֹן

הַמְבִיהוֹן נַאָּזַלוּ מִתְּמָן:

בפום טועניה: בְּפָּר וַחֲזְא יָת כַּסְפֵּיה וְהָא הֹנֹא

לְמִוֹמִר מֹא בֹּא הַבֹּר וֹוֹ לַנָּא:

בְּלְ דְשְׁנַתְּא יְהְהֹדוֹן לְמִימָר:

בַּבֶּר בַאָּנְתְ אַבְוֹּנְ בַאָּבֹלֶ אַטְּוּנִ מִּלְיִלְ יִּיבְּרָא בִבּוּנִנִי בַּאַבְעָא

בּמָאַלְבָר אַבְעָּא:

لتارأه هذرذ:

: الْمُثَاثُ عَا וְנֹגֹא בׁוֹן הֹם אַבוּנֹא בֹאַבֹּהֹא אַבוּנֹא עַר לְיָּתְוֹיִי וּוְמִירָא שבו הפר אַנּהְנָא אַהין בָּנֵי

> the way; and thus was it done unto sack, and to give them provision for restore every man's money into his their vessels with corn, and to Then Joseph commanded to fill

corn, and departed thence. And they laded their asses with their \

and, behold, it was in the mouth of lodging-place, he espied his money; to give his ass provender in the And as one of them opened his sack

that God hath done unto us? one to another, saying: 'What is this them, and they turned trembling in my sack.' And their heart failed money is restored; and, lo, it is even VM' :nərhtərd sin otnu biss ən bnA

:gaiyse told him all that had befallen them, father unto the land of Canaan, and And they came unto Jacob their

for spies of the country. spoke roughly with us, and took us The man, the lord of the land,

upright men; we are no spies. And we said unto him: We are

land of Canaan. . is this day with our father in the 32 father; one is not, and the youngest We are twelve brethren, sons of our

להמעולל עלינו:

06 L

⁽⁸²⁾ וגם הנה באמחחתי. סכמף נו עס סמנולס: מה ואח עשה אלהים לנו. לסנילנו לידי עלילם זו, שלל סושנ ללל (22) ויפחח האחר. סול לוי שנשלר ימיד משמעון בן זוגו: במלון. במקוס שלנו בלילם: אמחחחו. סול שק: (כמ)

בגלנו לטופס לטו וככו: אַריכֶם הַאָּהַד הַנַּיחוּ אָהָי וָאָת־ ָּנֵּ בּוֹאָט אֶּבְה כָּׁג כֹּנִגם אַּ<u>ט</u>ֶּם נוֹאָמֶׁר אַלְינוּ בַאִּישׁ אָבְוֹנִ בַאָּבָּא

סבו ואווגני: וֹנֹע הַבוּנֹא בַּטַסִּגַר בָּבְשַׁנַכֵּנָן אַשוּל אַבוּכוּל הַד שָׁבוּקוּ לְנָהִי באבלא בדא אַדע אַבר בינני וֹאַמֹּר לַנָא וּוּבָרָא רַבּוֹנָה

and go your way. corn for the famine of your houses, of your brethren with me, and take that ye are upright men: leave one said unto us: Hereby shall I know And the man, the lord of the land,

לַכָּם וֹאָע_בַאַבוֹאַבוּא שַּׂסְבוֹרוּ: בָּי בַּוִים אַמָּם אָת־אַָּחִיכֶם אָמַּן ^{ት፥} ןַאַרְעָה בַּי לָא מְרַגְּּלִים ׁ אַמֶּם וְהָבְּיאוּ אָת־אֲחִיכֶם הַקִּמּן אֵלִי

בַה סְחוֹרְתָא: אַטון לְכוָן וֹנִט אַבֹּהֹא טַהְבָּבוּן אָבׁוּ כֵּוֹנִי אַשוּן נִים אַבּוּכוּן וֹאָבֹת אַבוּ, לָא אַלָּילָ, אַשוּוֹ נאַיתוֹ נְת אֲחוּכוֹן זְעִירָא לְנָתִי

brother, and ye shall traffic in the men; so will I deliver you your are no spies, but that ye are upright unto me; then shall I know that ye And bring your youngest brother

تقٰد نَمُحٰنيُٰם نَنْظُمُنَ וּוֹבְאֵנ אָטַבַּגַבְנַיָנַ כַּסְפָּּינָיָם رد لنتد لابم لاديد حَمْظَ لَمُظَالِ ₩٩٢٦ בם מָנִנלַנם

וֹשְׁזוּ וְתְּ אֲבֶוֹנוּ כַּסְפָּיהוּוֹ אָנוּוֹ IÙX KẾL XÊL COŒLU COŬLU נהנה אנון מריקין סקיהון

were afraid. saw their bundles of money, they sack; and when they and their father man's bundle of money was in his their sacks, that, behold, every And it came to pass as they emptied

هَرُفِهِ لَهُن خَدْرُهُا نَاظِّنَهُ مُرْدَ نَانَهِ لَهُمُمِياً كُمْ ثَانَتَ خَمْ لَنْنَ خَدُرُمَنَا י⁹⁵ אָנִי שִׁכַּלְמָם יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעַנּוּן יִהִי אַהְבִּילְחִּוּ יוֹסֵף לְיִחִיהִי וּנְאָמֶר אֲבֹמֶם יַעֲקַב אֲבִיהָם וַאֲמַר לְהוֹן יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן

שבביו גלי הואה כילהון:

come.' away; upon me are all these things is not, and ye will take Benjamin children: Joseph is not, and Simeon them: 'Me have ye bereaved of my And Jacob their father said unto

וּגֹאָמֶׁר בַאִּיבֹן אֶּלְאַבָּוֹו לֵאִמֶר וֹאָמָר בַאִּבוֹ לְאָבוּנִי לְמִוּמִר خَاتُك:

וֹאַנֹא אַטוּבהוּה לָרַ:

bring him back to thee.' deliver him into my hand, and I will sons, if I bring him not to thee; owy ym ysle slad uod T' :gaiyss And Reuben spoke unto his father,

نَكُذُر كَيْمَارِكُونَ كَارُلُونَ אָביאָנוּ אַלְיִּדְ שׁנְּרָ אָעוּ מַּלְ-יִּדְּי אַנִינוּנִיה לְּנִי עִרַ וְּעִינִי מַלְ יִּדִּי ענ אָטַ מְּנֹוּ בְּנִּוּ מְּמִינִ אָם לְאָ זִּיִ מְּנִוּ מְּמִינִ אָם לְאָ

كتابك וֹאַמֹּר לָא "יחוֹת בָּרִי עַמָּכוֹן

hairs with sorrow to the grave. go, then will ye bring down my gray befall him by the way in which ye dead, and he only is left; if harm down with you; for his brother is And he said: 'My son shall not go

אָנַרַ מְּיִבְּנֵיוֹ בְּיִגִּיוֹ מְאִנְלַבִי: tánál tálált sou táll אנ בֶּר־אֲחָיוּ מֶת וָהָוּא לְבַ*דְּ*וֹי וַ ַּאָמוֹר לָאַ וֹנֹר בֹּנוֹ מֹפַּכֹם

LUNK! - טַּלְכוּ בְּׁנֵי וְנֵינֵגַנֵים וֹעַנִּעוּן יָּטִ סִּיבְטִּי בְּּדָוּוּנִא מולא לאונשא געלכון לע לבעועוני. אמשאר ויקרעניה

And the famine was sore in the land.

mix ئىدۇر خىد خىدا:

أَرْفَلُم نُكِّلَ ثُمَّلُهُ:

(42) ואח האדין הסחרו. ממובנו. וכל לשון מומרים וממורה על שם שממורים ומובנים ממר פרקממים:

(36) אחי שכלחם. מלמד שמשדן שמת סרגוסו מו מכרוסו כיוסף: שכלחם. כל מי שנניו תבודים קרוי שכול: (פצ) צרור כספו. קמר כמפו:

(88) לא ירד בני עמכם. לא קצל דבריו של ראובן, אמר, בכור שומס סוא זס, סוא אומר לסמית בניו, וכי בניו סס ולא בני

(£"C \$\$, a):

- <u>הְאַבְרוּ קְנוּ מְעַּטַ אָבֶּר:</u> נּגְאמֶר אָלְיהָם אָבִיהָם אָבר נִאָּמָר לְחִוּן אָבוּחוּן תּוּבוּ ر بَاشِرُكُ كَيْشُكُ لِتَكْنَاكُمُ لِمُعْمُكُنَاكًا لِمُعْمُكُنَاكًا וַיִהִי כַּאֲשֶׁר כִּלִּיֹ לֶאֶבָל אָת־
- ىنلى ﴿ فَرَرَ خَذِنَ لَا كُنْ لَا يَارَكُمُ الْأَنْ كُلُّ اللَّهُ لَا يُعْلَىٰ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ בער בְּנוּ הַאָּישׁ כֵאמר לאַ־ ַניַּאִמֶּר אֵלֶינ יָהוּדָה לַאַמָּר הַעֵּרַ
- * אָם_נְאָבׁ בֹאָהַבָּבוּ אָנוֹרָ אָלוֹרָנּ אָלַוֹרָנּ אָלַיִּרָּ
- בּלְטֹּג אַטוּכֶּם אִטַּכֶּם: لَاغَيْمِ هُمَّالِ هُرِّيرِةٍ كُهِ لَالُهُ، قَرِّبَ هُلَاءٌ يُخَلِّم هُمَالِ كَرْهُ كُم نَائِيرًا וֹאִם אֵינִוֹיַ מְאַבְּטִי לַאִ דִּנֹיַר בִּיך וֹאִם לְוֹטִוּ מִאָּבְּט לָא וֹיִטוִיִי
- לְהַנֵּיד לְאָישׁ הַעִּיֹד לְכֶם אֶח: و رَيْعَمُدر بَهُدُمُ خُرِمُكُ لِيَالِ لِيَالِ مِنْ كَانِ يَهُمُدُ بَالْمُعَالِ بَهُدُمُ خُرَمُهُ عَلَيْهُ مَن
- ې⊓?≱ارچ⊏: הַיְרֵוֹשְׁ נְדִע בֵּי יֹאַמֶּר הוֹרֶידוּ הָאִכֵּין הַמִּידִע הַוֹּיִנְאִ יָדְעִין לְּוֹ עַלְ־פָּׁי תַדְּבְרֵים הָאֵלֶּה וְתַּוּיִנְאַ לִיה עַלְ עֵיעִר פּּתְּנָעִיּאַ אַבוכון פֿוּים עַלְבָישׁ לְבָים אָש וֹנְוּיִּע - אַבוכון פֿוּים עַאִית לְכוּן אַטַא ל בְנוּ וּלְמִוּכַבְׁמִינוּ בַאִּמָר תַמָּוֹד וּלְיַלְדוּתַנָא לְמֵימַר תַעַּד בְּעַּן はなげて

- זְבוּנוּ לַנָא זְעֵיר עֲבוּרֶא: מְבוּבֹא בַאָנטֹנאוּ מִמָּגַבֹנִם וְהַוֹּע כַּג סִפּּיקוּ לְמֶיכַל יָת
- בר אַחוכון עמכון: לְמֵּימִר לָא שַׁנִוּוֹן אָפּֿי אֶּלְבֵּיוֹ MÓLL MÁLL TÍM ÝTLM נאַמַר לַיה יהוּדָה לְמֵימַר
- עָבוּרֶא: המלא ניחות ונוְבוּן לָרְ אָם אִיקָּךְ מְשָׁלַח יָת אָחוּנָא
- אַפּּג אֶלְבֵינוֹ כַּב אָבוּכִנוֹ הֹמֶּכִנוֹ:
- לי לְחַנְּאָה לְגָּבְרָא הַעּוֹד לְכוֹן
- מָאַלְ עַּיִּאָיִם נֹאַמָרוּ מִאָּלָא מָאָרל נִּבְּרָא לַנָא
- אָבו וומר אַחותו יָת אַחוכון:

- buy us a little food.' father said unto them: 'Go again, brought out of Egypt, that their 2 eaten up the corn which they had And it came to pass, when they had
- except your brother be with you. saying: Ye shall not see my face, 3 The man did earnestly forewarn us, And Judah spoke unto him, saying:
- us, we will go down and buy thee If thou wilt send our brother with
- except your brother be with you.' unto us: Ye shall not see my face, 5 will not go down, for the man said but if thou wilt not send him, we
- whether ye had yet a brother? so ill with me, as to tell the man And Israel said: Wherefore dealt ye

And they said: 'The man asked

- prother down?' that he would say: Bring your words; could we in any wise know according to the tenor of these another brother? and we told him your father yet alive? have ye concerning our kindred, saying: Is straitly concerning ourselves, and
- כאשר מס האוכל הוא, וממרגמינן כד שיניאו): מפיקו, מועס, פַּמַׁשֶׁר פְּלוּ סַגְּמֵלִיס לִשְׁמּוֹח, ממורגס כד מפיקו, כששמו די מפוקס הוא גמר שמיימס. אבל זה כאשר כלו לאכול, (ב) כאשר כלו לאכול. יסודס אמר לסס סממינו לוקן עד שמכלס פת מן סבית: באשר כלו. כד שליאו (וסממרגס כד
- יישב הדבר על אופנו, ולא דקדק למרגם אמר לשון המקרא: ימ, כא): לא חראו פני בלחי אחיכם אחכם. לא מראוני צלא אמיכס אמכס. ואונקלום מרגס אלסין כד אמוכון עמכון, (3) דעד דעיד. לשון המרחה, שמחם המרחה מחרה צו צפני עדים, וכן הַעִּידֹמִי בָּבֶם (דצרים ל, יע), בֵד הְעֵּד בָּעָם (שמוח
- שטרי כי זה כמו אם, כמו עד אם דַּבַרְמִי דְּבָרָי: בי יאמר. אשר יאמר, כי משמש בלשון אס, ואס משמש בלשון אשר, הכי זה שמוש אחד מארבע לשונות שמשמש כי, והוא אי, עריסומינו גלס לנו: ונגד לו. שיש לנו אב ואמ: על פי הדברים האלה. על פי שאלומיו אשר שאל, סווקקנו לסגיד: (ד) לנו ולמולד חנו. למשפח מינו. ומדרשו, אפילו עניני (נ"א עלי) (יש מפרשים לשון עלה, שמדברים ביחידות וזמו עלי)

אָנַרְוּנְינִם־אַמָּר נִּם־שַּבְּנִי: וֹנגֻבְּׁט וֹלְטִגִיע וֹלְאַ לֹמְנִע נִּם_ וֹנִינִילְ וֹנִינִינִי וֹלְאַ לִמְנִע אַב ⁸ שֶׁלְבְּוֹר הַנַּעַר אָהָי וְנְקְּוֹמֶר שְׁלַח עִּילִימָא עִמִּי וּנְקּים ַנַּאַמֶּר יָהּרְּה אֶל־יִשְׁרָאֵל אֶבַיּה יַאָּמַר יָהּרָה לְיִשְׂרָאֵל אֲבוּהִי

\$4_I;\$;a: لْلَامْرُكُمْ لِأَوْرُلُكُ لِلْكُمْمُ لِللَّهُ لِللَّهُ اللَّهُ اللَّاللَّهُ اللَّهُ اللَّ אָנְכֹּוְ אֶהְבֹּבְׁנִּוּ מִוֹיִגַוֹ, שַׂבַּלֹחֲהַנּוּ אָּנֹא מָהַבַּבֹּנֹא פֿוּש מוֹ וֹצַוּ

שַׁבְנוּ זֶה פַעַּמְיָם: ·· כַּי לוּלֵא הַהְעַמַהְעָהְרָי בָּי־עַּתְּחַ

نهٰظلٰـ١: ומלס דבש וכאח ולם בטוום נעונירו לאיש מנחה מעם צרי לעו מוּמֹנֿע בֹאָנֹאָ בֹּכֹנְכָּם THE NUMBER I NUMBER I NUMBER ניאטר אַלהָם ישְּׂרָאַל אַבִּיהָם

Ľ(X: קַשָּׁיבוּ בְיָדְבֶּם אִּילֵי מִשְׁנֶּח בי הַכֶּסֶף הַמּוּשָׁב בְּפָּי צַּמְהְּחְהֵיכֶם וְבֶּסֶרְ מִשְׁנֶה קְיָה בְיָרֶבֶם וְאָתַ

\$4_4\$.@: ¹ נְצֶּעַ צְּעַוּכֶם לֵּעַוּ וֹלַנְּמִוּ שִׁנְּבֵוּ וֹנִים צִּעוּכִוּן דְּבַרוּ וְקִּימוּ תּוּבוּ

הַלְטִׁנְ הַבְּלִטִּנִי هَلَادُ لَهُلَا خَلَامًا لَهُإِدْ خَهُمُّكَ هَلَادِياً هُلَادُهُ لَيْنَ خَلَمْنًا למ האיש ושׁלַח לְבֶּם אָת־אָחיבֶם קָרָם גָּרָרָא וִיפְּשָׁר לְכִוּן יָת

אַנְהָנְאַ אַרְ אַהְּ אַרְ עַפְּלָנְא:

נאַׁלּימִנִיה קַבְּיִים וְאָרָה הָשָּׁר אַלֶּיךְ הַבְּעִינֵיה אָם לָא אַיָּמִינֵיה לָּדְּ

שַּבְּיבוּגוּ וַבְּיבוּגוּ: אַטַׁמַכּבוֹא אָב, כַמוּ שַבַּוֹא בַּוֹן אַלוּ לָא פּוּן בָּדְא

ילמום ביטמין ושנדין: וֹמִיר קטָף ווָמִיר דְּבַשׁ שְׁעַרָּ וֹאַטוּעוּ לַנִּבוֹא טַלַרוּבִטַא מבמהבע באבהא במנכון אָם כֿון עוּאַ גַאַ מַּבֹירוּ סַבוּ נאַמַר לְהוֹן יִשְּׁרָאֵל אַבוּהוֹן

לנדכון ונת פַספָּא דּאָמָתַב וכַסָפָּאַ מַלְ חַד הְּבֵין סַבוּ

לפם מוגלוכון שטוכון לובכון

לְנְעַ צַּׁבְרָא:

ַנְאָׁנֹא כַּׁמָא צַעַבְינִי עַבְּינִי עַבְּינִי: نَجْمِ هَبَہ نَوْا كِٰكُتُ لَتُعْرَبُ كِٰخَتَرَ لَجُمِ هَبَہ نَقَدًا كُرِبًا لَـتُعْدًا

> and also our little ones. live, and not die, both we, and thou, we will arise and go, that we may 8 father: 'Send the lad with me, and And Judah said unto Israel his

blame for ever. before thee, then let me bear the him not unto thee, and set him shalt thou require him; if I bring I will be surety for him; of my hand

o we had now returned a second time. For except we had lingered, surely

spuomls, and almonds; little honey, spicery and ladanum, man a present, a little balm, and a your vessels, and carry down the of the choice fruits of the land in them: 'If it be so now, do this: take And their father Israel said unto

peradventure it was an oversight; carry back in your hand; returned in the mouth of your sacks hand; and the money that was and take double money in your

again unto the man; take also your brother, and arise, go

bereaved. bereaved of my children, I am Benjamin. And as for me, if I be unto you your other brother and before the man, that he may release and God Almighty give you mercy

שפק ימפש שפק לא ימפש, ואנו כלנו ממיס ברעב אס לא נלך, מועב שמנים את סשפק וממפוש את הודאי: (8) ונחיה. נלגלס בו כוח סקדם, על ידי סליכס זו מחי רוחך, שנאתר וַמְּמִי רוּחַ יַעֲקֹב מַבִּיסֶם: וּ רֹא נמוח. ברעב, בנימין

(9) והצגחיו לפניך. שלא אביאנו אליך מח כי אס חי: וחשאחי לך כל הימים. לעולס סבא:

- (10) לולא החמהמחנו. על ידך, כבר סיינו שביס עם שמעון, ולה ולמערה כל סימים סללו:
- עליו כשסוא בא לעולם: נכאח. שעוה. בראשית רבה (לא, יא): בעודם. לא ידעתי מה הה, ובפירוש א"ב של רבי מכיר ולבקש אים פה מקנה ועלה להשימכם, ואומר אני ואת עשו: - מזמרה הארץ. מתורגם מדמשבת בארעה, שהכל מומרים (11) אפוא. כל לשון אפוא לשון ימר סוא, למקן סמלס צלשון עברי, אס כן אודקק לעשות שאשלמנו עמכס, לריך אני לחוור
- מל סבים שכמו שוגג: (21) ובסף משנה. פי שנים כרמשון: קחו בידבם. לשנור מוכל שמת סוקר סשער: אולי משגה הוא. שמת סממונס כאימי, פושמליא"ם, ודומה לי שהם אפרסקין (שפירויכע):

מאַנִים נּוֹמֹטִני כִפּׁנִי יוִסָּנ: לוב ואט לומן וופען וובני ני הַוּאָת יִמִשְׁנֶּת־בֶּפֶרַ ניקקי האַנְשִׁים אֶּנו_וַמִּלִנוֹיִנ

בַּאַנֹמות בַּאַבַרונה: שָבַּע וַטְבֶּן בָּי אָמָי יאַכְּלָוּ אָּטַ_בְאָנֹאָנם בַּבְּנִימָב יִּמְבְּדַ ממי וַיּאמֶר לְאַמֶּר עַלְאַמֶּר עַלְ־בֵּילְוּ הָבָא נִאָּמָר לְדִּמְעָבָּא עַלְ בִּיתִיה וּנְּרָא יוֹסָן־ אָמָם אָת־בָּנְיָמִין נִחָּנָא יוֹסָף עִּמָּהוֹן יָת בִּנְיָמִין

القلع: וַיְּבְא הְאֵישׁ אֵהֹ־הְאַנְשִׁיםׁ בֵּיהָה וְאַעִּיל ְ מִּבְרָא יָת מּוּבְרַיָּא

לְהְבֹּרִים וֹאָטַ עַמְבַוֹמִנִי: بَرْنَكُرُونَ فَكُمْ مُرْدِد لَحُكُلُكُ لِمُ يُكُدُد بَرْهُمُونَوَّةُ لِمُ مُرْدُهُ بَرْمُكُدُ، אַנּטוּנוּ מִוּבַאַנִם לְטִטֹיּנְכֵּלְ הַּלְנִנּוּ מִשֹּהֹלְוּן לְאִטֹנַבֹּבֹבֹא הֹלְנֹא יוֹסֵף נִיאִמְרִוּ עַל־דְּבֶר הַבֶּּסֶף לְבֶרֵה יוֹסֵף נַאֲמַרוּ

יוֹמֶף וַיְדַבְּרָוּ אֵלְיוּ פָּתַח תַבֶּיִת: ⁶¹ ניּגְּּמִגְ אָבְ_בִאָּגִּמְ אַמְּב מַּבְ־בָּגִי נְאַנִּבְרָ בְּנִנִי צִּיּבְרָאׁ צִּבְּמִנִּגּאִ

> ולמו שבם .ושב: בלומו ולמו ולוטו למגנום עבא ועל תר הבין פַספָּא וּלֹסִיבוּ וּוּבְּבוֹא נִת הַאַבוּבְהָא

> אַכֹּלִון יוּבְרַוֹא בַּמָּורוּהָא: וכום וכטמא ואטפון אבו המו אַמָּגַ נְעַ נִּוּבְרַנָּאַ לַבְּנַעָאַ

נינַעשׁ הָאָישׁ בַּאַשֶּׁר אָמָר יוֹסָף נִעָּבר גָּבָרָא בְּמָא דַאַמָר יוֹסָף

ַבְּבַבְּאַ: זטלא לַמּבוּגוֹ נַלְמִוֹבַר זֹנַי בְּאַמְּטְּחְתֵינִי בַּמְּחַלְּח בְּמִיעְנֵא בְּקַרְמִיחָא צַּנְחָנָא CÓĞX تَدْدُلُهُۥ تَامُرُهُۥ◘ قَدْ يَابِخُهِ قَدْنَ بِلُهُرَدِ، فِيخُدُنُهُ غَدَّدُ هُفُمُرِهِ

בולגו בולא: מל בית יוסף ומלילו עמיה

> before Joseph. and went down to Egypt, and stood hand, and Benjamin; and rose up, they took double money in their And the men took that present, and

prepare the meat; for the men shall house, and kill the beasts, and his house: 'Bring the men into the with them, he said to the steward of And when Joseph saw Benjamin

Joseph's house. and the man brought the men into And the man did as Joseph bade;

dine with me at noon.'

bondmen, and our asses.' us, and fall upon us, and take us for in; that he may seek occasion against sacks at the first time are we brought the money that was returned in our 18 house; and they said: 'Because of they were brought into Joseph's And the men were afraid, because

unto him at the door of the house, of Joseph's house, and they spoke And they came near to the steward

ומשמעון: שכלחי. מצנימין: אחר. כות הקודש נורקה בו (ב"ר לה, ו), לרבות יומף: ואני. עד שובכה אהיה שכול מספק: באשר שכלותי. מיומף מאסוריו, לשון לַמְפְּשִׁי יְשַׁלְּמָהוּ, ואינו נופּל במרגוס לשון וישלח, שהרי לשם הם הולכים אללו: אח אחיכם. זה שמעון: לבן, לרם עשו, לרם רחל, לרם דינה, לרם יושף, לרם שמעון, לרם בנימין: ושלח לכם. ויפטר לבון כחרגומו, יפטרנו היכולם בידו לימן, ימן לכס רממיס, זהו פשומו. ומדרשו, מי שאמר לעולס די, יאמר די ללרומי, שלא שקממי מנעורי, לרמ (14) ואַל שדי. מעמה הינכם מקרים כלום הלה מפלה, הריני מתפלל עליכם: ואַל שדי. שדי בנהינת רחמיו, וכדי

(15) ואח בנימין. מחרגמינן ודברו יח בנימין, לפי שלין לקיחח סכסף ולקיחח סלדם שוס בלצון ארמי, בדבר סנקח ביד

שירומא (ברכות למ:), אבל כל מרגוס של נסרים מיסרא: בשירומא, שהוא לשון שעודה ראשונה בלשון ארמי ובלע"ז דיזנ"ר, ויש הרבה בגמרא, שדא לכלבא שירומיה, בלע אכולא (16) ושבח שבח והכן. כמו ולענות ענת ולהכן, ולין ענות לשון לווי, שהיה לו לומר וענת: בצהרים. זה מתורגם ממרגמינן ונסיב, ודבר סנקם בסנסגם דבריס ממרגמינן ודבר:

לשון גַּלַמ סַּוְּסָב (קסלמ יב, ו), וְסַבַּב גַּלְמָס סֹעַלְמָס (נמוס ב, מ), שסוח לשון מלכומ: לשון להמעולל, כדממרגמינן עַלילם דְּבֶּרִיס, מפקופי מלין, ולה מרגמו המר לשון המקרה, ולהמגולל שמרגם להמרצרצה, הוה סוס: - להחגודלה. לסיום מחגלגלם עלינו עלילם סכסף, ולסיוחס נופלם עלינו. ואונקלום שחרגס ולאסחקפא עלנס, סוא בר ללון בבים יוסף כי אם בפונדקאום שבעיר. וייראו שאין זה אלא לאספס אל משמר: אנחנו מובאים. אל מוך הבים (18) וייראו האנשים. כמוז סול בשני יודי"ן, ומרגומו ודמילו: בי הובאו ביה יוסף. ולין דרך שלר סבלים לשבור

בּטִּטִבְר לִמְּבָּר־אָכָל: ע יְרַבְּרֵי וַאָּכִּיִרִי

מְבוּבְא:

indeed down at the first time to buy and said: 'Oh my lord, we came

خْمَمُكُذِر رَثْمُ لِي هِنْ خُنْدُر: څۇلے ٪ ہم خڌ، אَמْטَانِيا حَفَظَان ביב וַנְּפְּמְּחָה אָת־אַמְהְחֹהֵינוּ וְהַנָּה %ح_ت<u>ط</u>جبا בוַבְּאַנוּ

עונגונ ביבונו ۸ÜL

בַּסְפֵּנוּ בְּאַמְהְהַחְמֵינוּ: ַ לְמִּבַּׁרַ אָׁכֵּלְ לְאִ וֹדְּמִנוּ מִוּ מֶּׁם

אָנוַ_שִׁמְּעִׁוּן: בַּסְפְּבֶם בָּא אֵלְי וַיּוֹצֵא אֲלֵהָם אַהָא לְנִהִי וִאַפִּיק לְנִהָּהוֹן יָתּ אַת־שׁמעוֹן: לכם משמון בּאַמשׁבוֹעיכֶם לְכוּן סִימֶן בּשׁמִינִין בּסְפָּכוּן בּ אֶּלְנִיגְכָּם זֹאַלְנִיֹּג אַבֹּגכֹם נְעָוֹ אֵלְנִיבִוּו זִאַלְנִיֹא בַאַבוּכִוּו וֹעַב

לְהַלְּרֵיהֶם: נּוֹבְשְׁלֵּגְי בַלְּבְיִשְׁם נּוֹשֵׁן מִסְפּּוָא וֹאַסְחוֹ בַלְּבִיחוֹן וִיחַב כַּסְּתָא +2 = 1

אָם נֹאַכֹּנִי לֻטִּם: יוסף בְּצְהַרָּוֹהַ בַּי שְׁמְלֵּמִי בִּי דְּעָּאָלְ יוֹסף בְּשִׁירוּהָא צָרֵי

עַבְּיִנְיִם וּיִּשְׁעַבְוּיִבְיִ אֶּבְצִּבִי: לּוֹ אָת־הַמִּנְתָה צַּשְׁר־בְּיָדָם לֵיה יָת הִּקְרוּבְּתָא דִּבְיַדְהוֹן אַ עָר הַבְּיָהְא הַבְּיַדְהוֹן

> בידנָא: 「没行」はなど יפְתַחְנָא נְת שוּעְנָנָא וְהָא כְּסַרְ נְהַנְה כַּר אֲהֵינָא לְבֵית מִבְּהָא

בְּטוּעְנְנָא: לגבלא למולו מדובא לא

וֹיֶּאמֶר ְ מֶּלְוִם לְכָּם אַּלְ-שִׁירָאוּ וֹאַמִּר מִּלְם לְכִוּן לָא שֹבְּשׁלִיוּ

خناطت، سباد: رزشل مرت خدر برقاء אָטַ בַּאַנָּאָנֹאָ בַּ וֹאַמֹּגַלְ צִּיבְּבָׁא נִטְ צִּיבְבַבֹּא

הְּמָתוּ אֲבׁוּ שַּׁמֵּן אַבְּלֵון לַשְׁמָאִ: וּנְּכְׁתִּנְ אֵשְׁבַבַּעֹּנִינְיִב הַּבַבַּנָא נֹאַטַּלֵּתִנּ נִים טַּלֵּבנִבָּטַא הַּב

לְבִישָׁא וּסִׁלִּיִרוּ לֵיהִ מַּלְ אַּבְׁמָּא:

have brought it back in our hand. our money in full weight; and we money was in the mouth of his sack, our sacks, and, behold, every man's to the lodging-place, that we opened And it came to pass, when we came

our sacks.' know not who put our money in 22 down in our hand to buy food. We And other money have we brought

he brought Simeon out unto them. your sacks; I had your money.' And father, hath given you treasure in not; your God, and the God of your And he said: 'Peace be to you, fear

and he gave their asses provender. water, and they washed their feet; 24 Joseph's house, and gave them And the man brought the men into

bread there. they heard that they should eat 25 against Joseph's coming at noon; for And they made ready the present

bowed down to him to the earth. in their hand into the house, and 26 brought him the present which was And when Joseph came home, they

- היינו לפרום אחרים, עכשיו אנו לריכים לך (ב"ר לב, ד): (20) בי אדוני. לשון בעים ותחנונים, סום בלשון הרמי בייה בייה (סנהדרין סד.): ירד ירדנו. ירידה סיה לנו, רגילים
- (32) אלהיכם. בוכומכס, ואס אין זכומכס כדאי, אלסי אביכס, בזכומ אביכס נמן לכס מעמון:
- נמשכו ובטו טטליו: (24) ויבא האיש. הבאה אתר הבאה, לפי שהיו דותפים אותו תון, עד שדברו אליו פתח הבית, ומשאמר להם שלום לכם,
- (25) ויכינו. הומינו, עמרוהו בכלים נאים:
- (62) הביחה. מפרוזדור למרקלין. (נראס דיוקו דרש"י מסביחס בחראס, ויביאו לו את סמנחס אשר בידס סביחס, דקשס
- לו סלא כבר סובאו בימו של יושף, אלא על כרמך לריך לומר מפרוזדור למרקלין, ודו"ק):

אַבּוֹבְנִים בַתּוּבְנוּ בַוֹּי: لَيْسُرُنُهُ هُجِيْجُهُ لِيَبْضُلُ لِيَشْلِ لَيَشْرُهِ هُجِيْحِياً مُجْهِ يَهُمْلُهِياً إينهور كهر خهجات يتعهد بهود جتار جهجات يهود

(כֻ יִישְתַחִוּ)[ק׳ יַיְשְׁתַּחֲוְיוֹ: לאלונו מודנו ¿ã±ĿĿ ŸÇ′1□

هَٰذُرْ رَبْهِٰمِۤ لِهُٰذِينَاتِ نُفْتُكَ فَتُرْ: אַנוּכָם וַפְּטוֹן אָמֶר אָמַרְמָם ⁶² אַחִיל בַּן־אָמּוֹ וַנְּאָמֶר הַזֶּהֹ וּמֹאָ מֹנְנוֹ וּגַּבֹא אָעַבַּנֹנֹמָוּן

הקרָרה נגִבְּךְ שְּמָה: אָלְאַלְוּנוּ נִוֹּבַקשׁ לְבְּבְּנִע נִיּבָא נימה ייסף בי־נבמה בחמיו ואיחי ייסף אַרי אַהוּלְלוּ

נּיִאָמֶר שִּׁימוּ לֶחֶם: יּ נּוֹבְעַא פּֿלַנו נּיָּגָא נְיָעַאַפָּל

בוא למגבום: אָת־הַעְבְרִים לֶחָם כִּי־תּוֹעַבָּת בי לא יוקלון המצרים לאֶלָל בּ וֹלַמֹּאֹנְים הַאָּכְלָים אָשַּוֹ לְבַּבְּם נגמימו לו לבדו ולשם לבדים

וֹוֹפֹּבוֹנ הַג כֹּהֹן כֹּוֹנם וכַּנַתוּ וּסִנִיגוּ: נאַמרו שָׁלָם לְמַּבְיָּהָ לַאַבּוּנָא

נאַמּב מוּ צוֹבם זוֹ וֹטַבַעַם הַּלִּשַּ אַבויכוּן וְעִירָא בּאַמִּבִינוּן לִי אַבוּנִי. פֿר אָמֶיה וַאָּמֶר הַבַּין ווֹפלב הגוניו נעוֹא זע ללומון

מְאָבְרָא וּבְּבָא תַּמָּן: למלכנ ומאל לאדרון בית בשמוני מכן אַנוני ובמא

נֹאַמֹּב מִּנִּ לַבְּעֹמֵא: נאַסְהָי אַפּוֹהִי וּנְפַּק וְאָהָחַפַּן

בְּמִגְּנְאֵי בְּטַבְיוּ בְיִעִ הַּבְּנִאִי מֹלוֹא אַנוּ לַמִּלֹא זבלגו מגלאו למוכב מם עמיה בקחודיהון אַבי קא خذْىبتىدبا نذْمْهُدْهْ، نـهُدْذِرا لْهَنْ»، كنت ~~ف~~كْلابديث، بكتابل

> man of whom ye spoke? Is he yet 27 and said: 'Is your father well, the old And he asked them of their welfare,

obeisance. they bowed the head, and made father is well, he is yet alive.' And And they said: 'Thy servant our

unto thee, my son.' me?' And he said: 'God be gracious brother of whom ye spoke unto son, and said: 'Is this your youngest Benjamin his brother, his mother's And he lifted up his eyes, and saw

wept there. he entered into his chamber, and and he sought where to weep; and heart yearned toward his brother; And Joseph made haste; for his

said: 'Set on bread.' out; and he refrained himself, and And he washed his face, and came

abomination unto the Egyptians. the Hebrews; for that is an Egyptians might not eat bread with by themselves; because the 32 the Egyptians, that did eat with him, and for them by themselves, and for And they set on for him by himself,

(82) ויקדו וישחחוו. על שאלת שלום. קידה כפיפת קדקד, השתתואה משתעת לארך:

\$ċ\!:

(92) אלהים יהוך בני. צשמר שבמים שמענו מניים, ששלר קנן שֶלקים שֶׁמ עַבְּדֶּךְּ, ובניימין עדיין לא נולד, לכך ברכו יומף

וצלשון ארמי במכמר בשרא (פסחים נח.), וצמקרא עוֹבֵנוּ פְסַנוּר נְבְמָרוּ, נחחממו ונקמטו קמטים קמטים, מִפְּנֵי וַלְעֲפּוֹת בְעָצ. כדאימא במס' סומה (לו:), מיד נכמרו רחמיו: - ובמרו. נחחממו, ובלשון משנה על הכומר של זימים (בבא מליעא עד.), ורפש, פֿפי בים ורפשי ביה. מפיס, מפי פֿגי למד. ומפיס, שלפ רפֿה מופסי ולפ רפֿיפי פֿלי מניפור. ופֿרד, שירד לבין הפֿומום, בלע, שובלע בין האומות. בכר, שהיה בכור לאמו. אשבל, ששבאו אל. גרא, שומגייר באכסניא. ונעמן, שהיה נעים ביותר. אחי . אמר לו ומס שמס, אמר לו, בלע ובכר וכוי, אמר לו מס מיבן של שמום סללו, אמר לו כלס על שס אחי וסלרום אשר מלאוסו, (30) כי נכמרו רחמיו. שאלו יש לך את מאס, אמר לו את סיס לי ואיני יודע סיכן סוא, יש לך בניס, אמר לו יש לי עשרס, במנינה:

(13) ויחאפק. נמסמן, וסום לשון ומוים שפיקים כפה (סיוב יב, כה), וכן שפיקי עגנים (שם מה, ו), מווק: כן בכך כל עור כשמחממין אוחו נקמע ונחכוון:

(22) כי מועבה היא. דבר שנאוי הוא למולרים לאכול אם העברים, ואונקלום נמן מעם לדבר:

בְאַנְשָׁים אָישׁ אֶלְ־רֵעֵּהוּ: ĊŔŔĹĽſ נוּאָבוּ לַפּּוֹּנוּ עַבֹּכִרְ כֹבֹכָבֹעָוּ

بَالِيَا: حُكِٰتِ لَاقِينَ يَكُنِكِ رَيْمُكِٰدِ رَائِمُخُكُ * נַמְּׁבֶּב מַשְּׁאַּ֖ת בִּנְיָמֵן מִפַּשְּׁאָּת رَبْهُم مَمْهُم مَجْمَهِ عَجْمَا هَٰذِي هُرَيْصِ

אָמ בַּבּׁ אַמִּטַבַים בּיַ בּאָמֶב ווּכְלוּן שָּאָת וַשָּׁים בַּסָּף־ עלא אָת־אַמְקְּהָר הֶאֲנְשִׁים אֶבֶל וּוֹאָן אָעַ-אַֹּאָר מַּלְ-בִּיּעוָ לָאִמָּרֶ

نىڭد: מְּבְרָר יוֹמָף אָמֶער בְּפִי אַמְתַּחַת הַפְּטֵּן וָאָת בֶּטֶר نهُن ِ لَا خَرَمَ لَا خُرَمَ لَا جُمُلُ لَا شَمِي إِنَّا لَا شَامِ اللَّهِ لَا خُرْمًا لِللَّهِ اللَّهِ اللَّ

הַמְּר וַהַמּרִיהֶם: י הַבְּּלֵר אָוּר וְהְאַנְשָׁים שָׁלְחוּ צִפְּרָא נְהַר וְגִּיְבָרִיִּא אָהְפְּשָׁרוּ

שׁׁלַמְמֶם רָצָה מַחַה שוֹבֶה: لنهلافط لغملق لخحبت خرفد בור אַהָרֵי הַאָּנָשִים לווְסֹב אֹמֹר לְאֹֹאָהׁר הֹלַבנּינוּן בְּם יֶּבְּאָנ אָנַר הָעִיר לָאָ הִרְהַיִּלִּי

المُرَامُ لَمُ اللَّهُ וֹנֵינֵא נֹנוֹמָת נֹנוֹמָת בֹּנְ נִזְנַתְמָּם הַלַוֹא זָה צַּשֶּׁר יִשְׁמֵּה צֵּדִּיִּי בֹּוֹ הַלָּא דִין דְּשָׁתֵּי רְבּוֹנִי בֵּיה

<u>ײַבְּרִים הַאֶּכֶּה:</u> פּטוֹלמוֹא טַאִּכְּוּן: ⁹ וֹוֹמִּנִטׁ וֹנִבַבּׁר אַבְבְּיִם אָעַ וֹאַבַבּיִלַפּוּן וּמִבָּיִלְ הֹשִּׁעוּוֹ זִים

> ינונה גַּבְרַיָּא גָּבַר בְּחַבְּרֵיה: בְּרַנִיתַיה וּזְעֵירָא בַּזְעֵירותוּה كألمريار

älliça. ロバヘムメ ľQĽ. ינמל חולקון מן

ಭರ್ಷ: עולפון ישטיאי ירויאי

וֹמָו כַּסַב וֹבַר בָּפַוָם מוּגִנוני: הבובא במא בובלון למסתו לְמִוּמִר מַלִּי וֹנו מוּהֹנִי יוּבְרַוֹּא יפַּפֿיד יָת דַּטְמוּנָאַ עַל בַּימַיה

לַסָּלְ זְבִינְוָנִי וַהְבַּרְ כָּפִּהְנְמָא שׁמָנוֹ בֹפַנְם מוּמֹנֹא צוֹמִנֹג צוֹנִים וונו פֿלידי פַלִּידָא דַּכַּסְפָּא

المرقاء لمرقرد:

had spoken. according to the word that Joseph and his corn money.' And he did in the sack's mouth of the youngest, And put my goblet, the silver goblet,

carry, and put every man's money in

sacks with food, as much as they can

And he commanded the steward of

any of theirs. And they drank, and

portion was five times so much as

from before him; but Benjamin's

And portions were taken unto them

youth; and the men marvelled one

and the youngest according to his

fretborn according to his birthright,

And they sat before him, the

his sack's mouth.

XLIV his house, saying: 'Fill the men's

were merry with him.

with another.

their asses. the men were sent away, they and As soon as the morning was light,

follow after the men; and when 4 Joseph said unto his steward: 'Up, the city, and were not yet far off, And when they were gone out of

evil for good? them: Wherefore have ye rewarded thou dost overtake them, say unto

'.gniob divineth? ye have done evil in so 5 drinketh, and whereby he indeed Is not this it in which my lord

spoke unto them these words. And he overtook them, and he

מולדומיכס, וכן כולס, כיון שסגיע לבנימין, אמר, וה אין לו אס ואני אין לי אס, ישב אללי: (193) הבכר כבכרחו.מכה בגביע וקורה, ראוצן שמעון לוי יהודה יששכר וובולון בני אם אחח, הסבו כשדר הזה שהוא שדר

אַלאָגשִׁטוּן דַעְּבַרְחוּן:

חַלְף שְבְּהָא:

אַנוּן יַהְטְבֶּירִיהוֹ:

נווא בּגַקא מְבַּגַיק בּיה

לְחִוּן לְמָא הַּבְּיִמְׁשִוּן בַּהְּמָא

עולב: dil מולבילפול ומימר

מל בימיה קום דדוף במר

אַרְחִיקוּ וְיוֹמָף אָמָר לְדִּמְמוּנָא

אַנּוּן נַפַּלוּ מִן בַּוֹשַׂאַ לָאַ

- (44) משלות.מנות: ממש ידות.מלקו עס למיו, ומשלת יותף ולתנת, ומנשה ולפרים: וישכרו למו. ומיום שמכרוהו לא
- (ב) גביע. כום ארוך, וקורין לו מדרינ"ם (רעמר): שמו יין ולה סוה שמה יין, והומו היום שמו (ב"ר לב, ה)

46I

² ניאָמֶרָנּ אָלְינּ לְמָּה יָדְבָּרָ נִאָּמִרנּ לִיהּ לְמָא יָמִנִּילִ רְבּוֹנִי

אַמְקְּחְהַיִּנִיּ הְשְׁמִיבְנִיּ אֵלֶיךְ שִּיּשְׁנָהְאַ אָמִיבְנְהִי לְּךְ מֵאַרְעָּא يرًا خُوا يُؤَلِ يُغِيِّد يُغِينِ فِوْ بَهِ حَوْفِهِ بِهِنْ فِرَامَ

אַמֶּר יִמְּצָאַ אָמָּי מִעְּבָּדֶיִיף דְּיִשְּׁמְּבִי אַדְנֶיף בֶּסֶף אָיׁ זְהֶב: מאבו ללמו נאנב נגנק מבנט בבולב מנון בלפנ או מנון

הבר וֹאַטֹם טֹבוֹנוּ וֹלוֹם:

לְמַבְּיֶּוֹשׁ מַהְמִּמְנִי כַּיִּבְרָר נַיִּבְי: מִלְמִּמְבִּר בִּפְּנִינְמָא נִיִּיוֹ: אָבְיִּרְ כַּדְּבְרָרִם הָאֵלֶּה הַלִּילֶה בְפִּהְנְּנִיִּא הָאִלֵּין הַס לְעַבְּיִּדְּ

ספר בראשית – פרשת מקץ – סדר למ – VLIV sisonso

בַבַבַ:

خلحبن خمخدا: וֹמִׁע וֹנִם_אַּנְטֹנוּ דֹטַנִיע לְאַבְנֹּי נִטַּׁצֹּמִילִ `נִאַּב אָנִּטַנָּא נִיִּנִי אמיה מעקדף

הֹבֹבְא נֹאַטוּן טַּבוּן זַכָּאָן: הוא אַשֶּׁר יִמְצֵא אִתּוֹ יִהְנֶה־לֵּי הוּא דְּיִשְׁתְּכִּח עַמֶּיה יָהֵי לֹי וַגֵּאָמֶר זִּם מַעַּׁי כְּגַלְבוֹנֵכֶם כַּנֹן וֹאֶמַר אַב כָּמוֹ כִּפִּטִּנְמִנְן כַּנֹ

אַמְמַּחַחְמַּלְ אַרְצְּה וְיִּפְּמְּחִי אָנִשׁ אָתִר וְאַנִּחִאִּ וְאַרִיִּטִּ וְּבָּר יָת אַמְמַחְמַלְ אַרְצְּה וְיִּפְּמְּחִי אָנִשׁ מֵיּעְּנִיה לְאַרְעָא וּפְתַחוּ וְּבָר יָת

מועניה:

<u> ご</u>よいしゃ

and opened every man his sack.

Then they hastened, and took down

11 every man his sack to the ground,

bondman; and ye shall be

whom it is found shall be my according unto your words: he with

will be my lord's bondmen.'

be found, let him die, and we also

out of thy lord's house silver or

Canaan; how then should we steal

back unto thee out of the land of in our sacks' mouths, we brought

Behold, the money, which we found

servants that they should do such a

words as these? Far be it from thy

Wherefore speaketh my lord such And they said unto him:

With whomsoever of thy servants it

And he said: 'Now also let it be

youngest; and the goblet was found 12 eldest, and leaving off at the And he searched, beginning at the

returned to the city. laded every man his ass, and And they rent their clothes, and

in Benjamin's sack.

blameless.

Sold?

thing.

there; and they fell before him on 14 to Joseph's house, and he was yet And Judah and his brethren came

the ground.

בגמרא, מק ושלוס: (ע) הלילה לעבדיך. מולין סוא לנו, לעון גנאי. ומרגוס מם לענדיץ, מם מאם סקנ"ס יסי עלינו מעעות ואם, וסרצס יע

(8) הן בסף אשר מצאנו. זס אמד מעשרם קל ומומר סאמורים במורם, וכלן מנויין בבראשים רבה (לב, 1):

בְּבְמִנְהִי עַלְ אַרְעָּא:

בְּטִוּמְנָא דְּבְנְיָנְמִוּן:

וְהָהְאַ מּנְהָנֵנִי הָשֶׁם וֹיִפְּלְנִי לְפָּנְיוֹ יוֹסָף וְהִיאִ עָּר כְּעַן הַמָּן וּנְפַּלְנִּ

מפטיר נִיְבֹא יְהוּדֶה וְאֶחִיוֹ בֵּיחָה יוֹטֶף וְשָּאל יְהוּדָה נַאֲחוֹהִי לְבֵית

מַל־חֲמֹרֹוֹ נְיַשְׁבוּ הָמְיִרְה: הַמְּרֵיה וְמָבוּ לְקַרְמָּא:

בּבְּיִׁב וּנִּמְּהֵאְ בַיּנְּבְנַתְּ בַּאַמְטַבַוּם מָנֵבֶּנִ נֹאָמֶטַבַּם

ני ליקרעי שהללקם ניעמל איש יביעי לבישיהוון ירמו גבר על

يزمؤن جيزانا مشك اجعها اجلاف جدجه ودا اجبيده

מסס כלס נתפשים, אבל אני אעשה לכס לפניס משורת הדין, אשר ימלא אתו יהיה לי עבד: (10) גם עחה בדבריכם. אף זו מן סדין אמת, כדבריכס כן סוא, שכלכס מייציס בדבר, עשרס שנמלאת גניצס ביד אחד

(בו) בגדול החל. שלל ירגישו שסיס יודע סיכן סול:

וסוא אומר העירה, העיר כל שהוא, אלא שלא הימה בעיניהם אלא כעיר בינונית של עשרה בני אדם לענין המלחמה: (EI) ויעמס איש על חמורו. בעלי זרוע סיו, ולא הולרכו לקייע זה את זה למעון: וישובו העירה. מערפולין הימה,

(14) עודנו שם. שהיה מתתין להם:

%L₹L:

בּוֹבֹבׁו:

፠Ċۈتۈنىن:

حَمَّدُكُ إِنْ اللهِ عَلَيْكُ اللهِ عَلَيْكُ اللهِ عَلَيْكُ اللهِ عَلَيْكُ اللهِ عَلَيْكُ اللهِ عَلَيْكُ اللهِ

خْدِرْتُم نُرْتُم كُنِم كَمُلَا خُرُرُرُ: عَيْدُ مِنْ مِنْ لِمَا لِكُمْ مِنْ لِمُنْ اللَّهُ لِمَا لِكُمْ لِللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ ¿¡ ֹצְמֶר לְהֶם יוֹפֶׁף מֶּה־הַמַּעֲּשָׂה

זַּם אַמֶּרְ־נִמְצָא הַזָּבָּיִע בְּיָּבְיִע בְּיָּבְיִע עַנָּנוּ עַבְּרִים קאַרְנִי נַם־אַנַּחָנוּ קאָלהִים מִצְאֹ אָת־צַּוֹן עַבְּדֶּירִּ 91 לאדלי מַרַנַבַב ימַרַנַּעַּיּ نالنكال **ゼニーロッグル**

숙취식,ㅁ 왕숙_청亡,은ㅁ: (0) ֻרוּא יַהְנֶה־לֵּי עַּבֶּר וְאַהֶּם עַלִּוּ קאיש אַשֶר נִמְצָּא הַנְּבִיעַ בְּיָרְיִ ניאטר חָלֵילָה לִּי מִעַּשִׂיה זָאָה

> يَـٰ خُلُكٰر: אָב, בַּבַּלְאָ מְבָבַ,עַ וּנְבָרָאָ בבין דַעַּבְּרְתוּן בַּלָא יָדַעְתוּן נְאָמָר לְהוֹן יוֹסָף מָאַ עוּבָדָא

> Xtůtx XL řxáůcu cáchx בא אַנַבוּג אַבירו לְרַבּוֹנִי אַרַ אַמְעַבּע עוַבָא בַּעַבָּרָרָ מא למבוג ומא נובו מו פבם וֹאַמֹּב גַבוּבַני מֹא נומַב לַבַבוּנִי

> אַבוכון: בידיה הוא יהי לי עבדא נאַמר הס לי מלְמָעֶבר דָא

> > 'Sənivib bəəbni ye not that such a man as I will 15 deed is this that ye have done? know And Joseph said unto them: 'What

> > .bnuoì also in whose hand the cup is lord's bondmen, both we, and he thy servants; behold, we are my God hath found out the iniquity of 16 or how shall we clear ourselves? unto my lord? what shall we speak? And Judah said: 'What shall we say

you up in peace unto your father.' my bondman; but as for you, get hand the goblet is found, he shall be I should do so; the man in whose And he said: 'Far be it from me that

Mastir and Hastarra for Shabbat Hanukka. 7th aliyot of the parsha, read the Mastiir for Rosh Hodesh as the 7th aliya on page 259, and read the second Shabbat on page 274. If Shabbat and Hanukka coincides with Rosh Hodesh, combine the 6th and notes on which Mafitr to read. The Haftara for the first Shabbat on Hanukka is on page 272, and for the The Hafrarah is I Kings 3:15 - 4:1 on page 253. On Hanukka, read the Mafrir on page 264. See there for

בְּעַרְהָרָהְ בְּיִ כְּמָירְ בְּפַּרְעְהַ: ΧĠĽ אָבְנְיֵ יְנַבְּיִרְ לֵּאְ מִּבְּנְנִי בְּבָרִ בְּבָרִוּ בַבְּנִנִי יינט ניגַּשׁ אֵלְיוּ יְהוּדְה נַיֹּאַמֶּר בָּי וּקְבִיב לְּוָחֵיה יְהוּדְה נַאֲמַר

בְפַּרְעה בֵין אַהָּ: וֹבֹא וֹטַבֹּוֹב בוּעֹוֹב בֹּהֹבֹבַב אָבוּו

thou art even as Pharach. anger burn against thy servant; for my lord's ears, and let not thine servant, I pray thee, speak a word in and said: 'Oh my lord, let thy Then Judah came near unto him,

גנבמס הגביע: (15) הלא ידעחם כי נחש ינחש וגוי. הלא ידעמס כי איש מצוב כמוני יודע לנמש, ולדעם מדעת ומקברא ובינה כי אתם

- שַּׁקּוֹת עְמְרִי (מיכס ו, מו), מגורה שמר. וְמָר מֵרֶע מִשְׁפּוֹגֵל (ישעיס נמ, מו), מגורה מוֹלִיךּ יוֹעֲלִיס שוֹלֶל (חֿיוִב יב, יו). מִמְפּוֹגֵל . אם אומיום סעיקר כגון, וְיִּשְׁפַּבֵּל הֶּשְׁבָּב (קהלמ יב, ה), מגורם סבל. מִשְׁפַבַל בַּוִיִּם בְּקַרְנַיֶּא (דניאל ו, ס), מגורם סכל. וִיִּשְׁפַּמֵּר לבע, וַיִּלְשַיְרִי מגורה לִיר שֻׁמוּנִיס, הְלְשַיַּדְי מגורה בֻדֶּה לַדֶּרֶךְ. ומיצה שמחלתה במ"ך מו שי"ן כשהיה מתפעלת, המי"ו מפרדת מי"ר, ואינו נומנה לפני אום ראשונה של יפוד המיבה, אלא באמלע אומיות העיקר, כגון נלמדק מגורם לדק, וַיִּלְעַצַע מגורם מוצו: ומה נצטרק. לשון לדק, וכן כל מינה שמחלם יפודה לד"י והיה בהה לדבר בלשון מחפעל הו נחפעל, נוחן מי"ח במקוס (16) האלהים מצא. יודעים אנו שלא פרחנו, אבל מאת המקום נהיחה להביא לנו ואת, מלא בעל חוב מקום לגבות שער
- זו סים שימם שין, שהמכם לשום שיגך עליו. דבר החר כי כמוך כפרעה, הם חקניעני, הסרוג הוחך והח הדוניך (ב"ר שם): פרעס על ידי וקנסי שרס, על לילס אחם שעכבס. דבר אחר, מס פרעס גוור ואינו מקייס, מבעיח ואינו עושס, אף אחס כן, וכי קשות: כי כמוך כפרעה. משוב אתה בעיני כמלך, זהו פשומו, ומדרשו (ב"ר שם). מופך ללקות עליו בלרעת, כמו שלקה (18) ויגש אליו. דבר באזני אדני. יכומו דברי באוניך (נ"ר לג, ו): ואל יחר אפך. מכלן למס למד שדבר לליו בְּעַמִּי (שמות מ, יו), מגורת דֶּבֶךְ לֹחׁ מְלוּלֶה (ירמיה ית, מו):

בְּנִמְ לְכָּם אָר אִוַ אֶּנִי ⁶¹ אָבְּוֹג מֵּאָכְ אָּטַ מְּבֹבְנֵגוּ כְאָמָּנְ נִבְּנֵגוּ מָאָגִרְ נִׁט מַּבְּצִּנִנִי.

ÄÜĖL נַיּנְעָר הַיּא לְבַּנָי לְאָמֵּיוֹ נְאָבֵיוֹ בַּלְחוֹדוֹהִי לְאִמֵּיה נַאֲבוּהִי ्य देता !पूर्य वृद्धाः वृद्धा וּנְאָמֶּׁרְ אֶּלְ-אַּבְּוְֹיִ יֹמִּ-לְנִנְ אֶּרְ וֹאָמָּבְוֹאַ לְנִבּוִּנִּי אִינוּ לְנֹאִ

אֹלֵג וֹאֹמִּוּמִׁע מִנוֹנ מֹלֵנו: ﴿ يَظِيمُونِ جُرِ مُحَدِّدُكِ بِينِ يُبِي يَعْمَلُ فَا خُمْدُكُ لِهِ فَانِي ذِيْنَ.

אָנו_אַבוו וֹמֶנו: עולה לְהַנְּר אָנראָבִיוּ וְמְנִר מִילִימָאִ לְמִאָּבַע נִי אָבוּנִי אָם ַנַנְאַמֶּׁרְ אֶּבְאַבְּנָּוּ בְאָבוּכַבֹּן נֹאַמָּבוֹלָא בְּוֹבּוִנוּ בֹא וֹכוּבִ

הספון לראות פְּנֵי: ונג אַנוּכֶּם נַפַּטְן אַנַבְּם לְאַ אַנוּכִוּן וֹהִירָאַ הַּמָּכִוּן לָאַ נעאַמָּר אָבְהַבֹּבְיִּגְנִי אָם לַאָּ נֹאָמָנִים לָהַבֹּבַנִי אָם לָאִ ייִחוִים

וֹפְּצֹּע_לְוּ אֵט צִבְרֵנִי אָּבְלֵנִי:

מְעַּמַתַ-אָכֶּל: ^{ימנקי} וּנֹאָמֶׁר אַבְּוֹנוּ הֻּבׁר הֻבֹּרוּ בַּלְנוּ וֹאַמָּר אַבוּוֹא טוּבוּ וַבוּוּוּ לַנֹא

וְאָהְינוּ הַקְּטְן אֵינֶנוּ אָהְנוּי: עובאמר לא נוכל לְבִבוּנו אִם בְאַמּוֹנִא לְא נכּוּל לְמָנוֹנוּ אַ cannot go down; אַ נבּוּל לְמָנוֹנוֹ אַ לִא נבּוּל

בּי־לָאַ נּיבָל לְרָאִוּתְ פָּנָי, הַאָּיִשׁ مَّ يَّ كِبَرَّيْ الْمِرْ الْمِرْ الْمِرْ الْمِرْدِ الْمُرْدِدِ الْمُرْدِي الْمُرْدِدِ الْمُرْدِي الْمُرْدِدِ الْمُرْدِي الْمُرْدِدِ الْمُرْدِي الْمُرْدِدِ الْمُرْدِي الْمُرْدِدِ الْمُرْدِدِ الْمُرْدِدِ الْمُرْدِدِ الْمُرْدِدِ الْمُرْدِدِ الْمُرْدِي الْمُرْدِي الْمُرْدِدِ الْمُرْدِدِ الْمُرْدِي الْمُرْدِدِ الْمُرْدِي الْمُعِي مِنْ الْمُعِي مِنْ الْمُعِي مِنْ الْمُعِي مِنْ الْمُعِي الْمُعِي مِنْ الْمُعِي مِنْ الْمُعِي مِنْ الْمُعِي مِنْ الْمُعِي مُعِلَّالِعِي الْمُعِي مِنْ الْمُعْمُعِي مِنْ الْمُعِي مِنْدِي الْمُعِي مِنْ الْمُعِي مِنْ الْمُعْمِي مِنْ الْمُعِي مِلْعِي

×۵۵: יְבְּעְּטְם בֵּּג אָלוֹם יֵלְבְבִע בָּג יְבְּעִּטְּוּ אָבִּג טִבֵּגוּ וֹלְגִנִ**נ**ּ לָגִ אָר נֵיֵאמֶר עַבְּרָר אַבֶּר אַבֶּר אַבָּר אַבּרי אַבּרי אַבּרי אַבָּר אַבָּר אַבּרי אַביי אַבּרי אַבּרי אַבּרי אַבּרי אַבּרי אַבּיי אַבּיי אַבּיי אַבּיי אַבּיי אַבּיי אַבּיי אַבּי אַבּיי אַביי אַבּייי אַבּיי אַביי אַבּיי אַביי אַבּיי אַבייי אַבייי אַביי אַביי אַבייי אַבייי אַביי אַביי אַביי אַביי אַבּיי אַבּיי אַבּיי אַבּיי אַבּיי אַבּיי אַביי אַבייי אַבייי אַבייי אַבייי אַבייי אַבייי אַבייי אַבייי אַבי

> : צובוֹצֹּ לְמִׁימִר תַּאִית לְכוּן אַבָּא אוֹ

لت،□ ۲،۳: וֹאַׁעוּנִי, מִית וְאָשְׁהַאַּר הוּא אַלא סֹלא וּבַר סֵיבְּתִין זְמִיר

נֹאָמִנֹי מֹנֹי מַּלְוִיוֹי:

ישְבּוּלְ יָתְ אֲבִוּהִי יְמוּת:

היקפון למחזי אַפְּי:

אַלא וֹטוּינָא ליה יָה פָּהָנָמִי ⁺ - וֹנְהִי בֵּּרְ שְּׁלְתְוּ אֶלְ שַּׁלְבַּוּ אָבְיִ וְהַוֹּה פַּר סְלֵיקְּנָּא לְוֹט שַּּבְּרָּוּ

لحرزر:

אפֿג עולבא נאַטולא זהגבא

וֹנִישוִע אָבׁי לָא נִכּוָל לָמִטְוֹי

אָם אָנו אָדווּג וְמִינִא מֹנִאַ

told him the words of my lord.

us a little food. And our father said: Go again, buy

up unto thy servant my father, we

no more.

would die.

And it came to pass when we came

down with you, ye shall see my face

Except your youngest brother come

And thou saidst unto thy servants:

should leave his father, his father cannot leave his father; for if he

And we said unto my lord: The lad

may set mine eyes upon him.

Bring him down unto me, that I

And thou saidst unto thy servants:

of his mother, and his father loveth

brother is dead, and he alone is left

a father, an old man, and a child of

And we said unto my lord: We have

his old age, a little one; and his

Have ye a father, or a brother?

My lord asked his servants, saying:

youngest brother be with us. not see the man's face, except our then will we go down; for we may 26 our youngest brother be with us,

us: Ye know that my wife bore me

(19) אדני שאר אח עבדיו. מחחלה בעלילה באח עלינו, למה היה לך לשחול כל אלה, בחך היינו מבקשים, או אחומנו אחה

(0.5) ואחיו מח. מפני סיראס סיס מוליא דבר שקר מפיו, אמר, אם אומר לו שסוא קייס, יאמר סביאסו אללי: - לבדו מבקש, ואף על פי כן ונאמר אל אדוני, לא כחדנו ממך דבר (ב"ר שם ח):

(22) ועוב אח אביו ומח. אס יעווב אח אביו ומח. לאמו. מלומו הלם לין לו עוד למ:

לְיִבוֹיִנִי מִמַּנֹאִ:

זְעֵיך עֲבוּרֶא:

ĽĖL: מְבַּוֹב מְבַּוֹב וֹלָאִ בֹאִימִיו הַּבַ מִפַּמִלְ פַמִּילְ וֹלָאִ שִׁזִּימִיה הַבַּ ַנֵּצָא בַאָבוֹר מֵאִהִי נָאָמֶר אָךְ וּנְפָּק חַד מִלְּנְהִי נַאֲמָרִית בְּרַם

: إِيْنَ

and I have not seen him since; 28 I said: Surely he is torn in pieces; and the one went out from me, and

מּיבְתָּי בְּרָעָה שְּאָלָה: וְקְרָהוּ אָסִוֹן וְהְוֹרְדְהָּםְםׁ אָהֹ יִישְׁרִעִּנִיה מּוֹהָא וְתַהַהְוֹּן יָת برٰكَانُاتُم وَصِيمُنِ ثَلْتُ مُمْمَ فَدُرُ الْمُؤْخِرِ لِمَا ذُن يَدِرا مَا كَلْمُرْ

פֿיבְתִי בְּבִשְׁמָא לִשְׁאוֹל:

the grave. down my gray hairs with sorrow to 29 and harm befall him, ye will bring and if ye take this one also from me,

למוננו לופמו: וֹעַנֹּהַ אַנִינָּנּוּ אַעַוֹנִי וַנְּפַּהָוֹן אַבָּא וֹהוּלָ.מֹא לְוֹעוִעוּ הֹמַנֹּא « ְנְעַהְה בְּבְאִי אֶל־עַבְדְּרְ אָבִׁי יִּכְעַן בְּמֵיתַא לְנָת עַבְּדֶּרְ

لْنَفْهُنِكِ لِمَا خُرْفُهُنِكِ:

will die; and thy servants will bring that the lad is not with us, that he it will come to pass, when he seeth bound up with the lad's soul; with us; seeing that his soul is

30 servant my father, and the lad is not

Now therefore when I come to thy

our father with sorrow to the grave.

down the gray hairs of thy servant

מּבְדְרָהְ אָבֶנהִ בְּנִגוֹן שְּאָלְרִי: וְמָע וְחִוּלִידוּ עֲבְבֶּין יִישְׁים וִימִים וִימִים עַּבְּיָר יִי מִיבָּיָר איי וְהְיָה בְּרְאִוֹתָוֹ בִּי־אֵיוֹ הַנְּעֵר וִיהֵי בַּר יִהְזֵי אֲרֵי לֵיה עוּלֵימָא

מַבְיָרְ אֲבוּנָא בְּרָוּוֹנָא לִמְאִוּל:

I bear the blame to my father for bring him not unto thee, then shall 32 the lad unto my father, saying: If I For thy servant became surety for

הַנְּמֶים: אَجْ لِكَ الْمُطْعَانِ. خُمْكُ، قَامِ الْمُنْ رَاهِ لَهُ لِمَا الْمُنْ الْمُعْكَاءِ فَالْمُرَادِ فَا ַ_؞ אָבֶׁוּ בְאַמְּוָר אָם בְאָא אָבוּאָנוּן מּוֹ אַ~~ּבּא בְ~~מִוּמִר אָם בָא בּׁ, הֹבֹּגְעַ הַבֹּרַ אָטַ עַנְּהַע מִהָּם אָב, הַבָּגַע מִהָּבַר בָּהנִכְ,מִא

ומולומא ופל מם אַחוֹהי: עַנְּמָר מֶבֶר לְאַנְיִגְי וְעַנְּמָר יָמָלְ מִנְכֵיָהָא ダイブジ

בָל יוֹמִיָּא:

go up with his brethren. bondman to my lord; and let the lad 33 pray thee, abide instead of the lad a Now therefore, let thy servant, I

וֹבְאָ אֶנַרַאָּבֶׁוּ: אַנְנָּנִּ אִנְּיִ פֵּן אֶרָאָר בְּרְׁעּ אַשֶּׁר בּי־אַיּךְ אָטֶּלֶת אָלְ־אָבְי וְתַנִּעַר

ਪ੍ਰ⊡′%∏'':

※中が: אָטוּג פֿבֹמשׁא בּעַמְפַע נע ומילימא לוְתוֹה עמִי דַּלְמָא אָבו אַלבון אָפַע לָוֹט אַבּא

father.' upon the evil that shall come on my 34 if the lad be not with me? lest I look For how shall I go up to my father,

אַשְׁוּ בְּהִתְּוַבַּע יוֹסָף אֶל־אֶחֶיו: בֿק אָנְה מֹהֹלְיִׁ וֹבְאַ הֹמֹנ אִנְהְ אָפּּנִטִּוּ בֹץ אַנְהְ מִהֹלְנִוּ וֹבְאַ טִׁם אוא עוּגּלים עלְיוּ וּיִּקְרָא עוִגָּיאוּ וֹלְאַ_וֹכָלְ וּוְסָׂנִ לְעִׁעֹאַפָּׁל לְכָּלְ

₹%⊓٢, אָלָהָ אַמְיה כַּר אָהְיָרַע יוֹסָף לכב גליימין עלייו יקרא וֹלָא וֹכֿילְ יוִסֹבּ לָאִטַּעַסּוֹא

his brethren. Joseph made himself known unto stood no man with him, while erer to go out from me.' And there by him; and he cried: 'Cause every himself before all them that stood Then Joseph could not refrain

 $X\Gamma\Lambda$

מסנסם בו על אמו ועל אסיו, ואס ימום זה, דומה עלי ששלמן ממו ביוס אסד: (92) וקרהו אסון. שהשמן מקמרג בשמת המכנה (שם לל, ע): והורדתם את שיבתי וגוי. עכשיו כשהוא לולי, לני

(וצ) והיה כראותו כי אין הנער ומת. מציו מלרמו:

מום לסיום מנודם בצי עולמום: (22) כי עבדך עדב אח הגעד. ואס מאמר למס אני נכנס למגר יומר משאר אמי, סס כולס מבמוץ, ואני נמקשרמי בקשר

(33) ישב נא עבדך וגרי. לכל דבר אני מעולה ממנו, לגבורה ולמלחמה ולשמש:

מֹבְנִם נּוֹמֻמֹּמ בּנִע פּבֹּלְעִי: י וּיִהוֹ אָטַ בִּלְנִי פֹּבְבֹי. וּיִּהְמָהוּ וּיִתַב זָט בַּלְיִי פַּבְבִיתָא יִהְתָּהוּ

מֹאֵבְאֵי וּמְׁמַת אֲנָׁמֵ בִּיִּע פַּבְּעִי:

Pharaoh heard. Egyptians heard, and the house of And he wept aloud; and the

כְהֹּנִוִע אָעָוִ כֹּי נִבְעַבׁי מִפֹּנוֹי: עמור אָבוּ טְוּ וְלָאָ יָבְלָוּ אָטִוּוּ ניּאמֶר יוֹסֶף אֶל־אֶחָיוֹ אֲנֵי יוֹסֶף

كَلُمْ لِللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّالَّةُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّا الللَّا الللَّا الللَّا ال נמוה פַּתְּנָם צַבוּ אָתְבָּהוֹלִי מִוֹ וֹלָא וֹכֹילוּ אַטוְטִי לְאָטֹבָא ווסף העד קען אַבָּא קוים יוסף לאַחוֹהִי אָנַאַ

at his presence. answer him; for they were affrighted live?' And his brethren could not 'I am Joseph; doth my father yet And Joseph said unto his brethren:

نجٰ لِـٰ لَٰمُكِا: אַנוּכֶם אָמֶּבַלְכָּבְנִים ַ אַבְּי וֹנּלְּאָה וַנְּאָמֶר אָבֹי יוִסֹב בֹּהֹן בְּנִינִי נּפַוֹנִיכִי וֹאָמָר אָנֹא ניאמר יוסף אָל־אָחָיו גִּשׁרְנָא נַאַמר ִיוֹסף לַאַחוֹהִי קרוּבוּ

لِمُمُدُّلُونَ عَلَيْكُ اللهِ عَلَيْكُ اللهُ عَلَيْكُ اللهِ عَلَيْكُمُ اللّهُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ اللّهُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُمِ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُ عَلَيْكُوالِي عَلَيْكُواللّهُ عَلّه יוסף אַחוכון דְיַבּינְתוּן יָתִי

into Egypt. Joseph your brother, whom ye sold they came near. And he said: 'I am And 'Lome near to me, I pray you.' And And Joseph said unto his brethren:

خْ، خَمْنَابُك شِكْتِنَد، كَبْرِيَاتِ يَعْرَضُهُ لِمَانِيَةً مِكْنَادًا يُتَافِيهِ مِكْنِيَادًا يُتَافِيهِ مِنْ , בַּמְּנִוֹכֶם בַּנְיַם בְּעַבַבַנִים אָטַנְ צַיֹּנָע בַּמָּנִנַכַוּן אָבַנְ זַבּנִנְעוּן נִטָּנִ וֹמֹטַּׁנוּ אַגַיַמַעָּצָּבְיּ וְאַגַיִּנָעַרָּ

יכהו לא טטלססיו ולא יטפע

you to preserve life. hither; for God did send me before 5 with yourselves, that ye sold me And now be not grieved, nor angry

כֹּגְיֵנִ אַנֹנִים עַבְעָּב בַּעַבר אָבִי גַּוֹן עַבְעַוּן אָנִוּן כַּפּוֹא בִּינִ خۇتىڭت:

neither plowing nor harvest. five years, in which there shall be 6 been in the land; and there are yet For these two years hath the famine

און שונים ולהוב: הְאָבֶין וְעִיר הְמָשׁ שְׁנִים אֲשֶׁר אַרְעָא וְעִיר הְמִישׁ שְׁנִין דְּלֵית

זְרוּעָא וּהְצָרָא:

save you alive for a great deliverance. 7 you a remnant on the earth, and to And God sent me before you to give

לַכָּם לַפַּבְיּמָּׁנִי נְּדִלְנִי: كَرْكُتُ هُمُكُدُ لَا خُمُكُمُ الْخُرِيَاتُ لَيْ خُرِيا هُمُكُم خَمَلَمُم الْمُؤْتِدُ لَا يُعْدُمُ الْخُمُلَادُ الْمُؤْتِدُ لَا يُعْدُمُ الْمُؤْتِدُ لَا يُعْدُمُ الْمُؤْتِدُ لَا يُعْدُمُ الْمُؤْتِدُ لَا يُعْدُمُ اللَّهُ الْمُؤْتِدُ لَا يُعْدُمُ اللَّهُ الْمُؤْتِدُ لَا يُعْدُمُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّالِي اللَّا اللَّالِي اللَّهُ اللَّا اللَّالِمُ

לְכִוּן לְהֵּוֹלֵא וֹלֹא:

לפּרְעָּר וּלְאָרוּן לְכָלַ־בֵּיתָּוּ שלישי הְּנְּה בֶּי הְאֶלְהָים וַיִּשְׁימֵנְי לְאָב הַלְּבָּא אֵלְהֵין מִּן בֵּרָם יִיָּ וְעַּמְּה לְאִ־אַמֶּם שְׁלַוְהָתָם אֹתִי יִכְּעָּן לָא אַתוּן שְׁלַחְתוּן יָתִי

imilit. Atx delau ileil

לכל פושוני להלום פכל

land of Egypt. all his house, and ruler over all the me a father to Pharaoh, and lord of 8 hither, but God; and He hath made So now it was not you that sent me

نظيم جَجَد ١٤ مُعِدُا مِعِدُاتِ :

אַבְעָא דִּמְצְרָוֹם:

- בטולעו להם: (I) ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים. לא סיס יכול לפגול שיסיו מזריס נלגיס עליו ושומעין שאמיו ממגיישין
- מישנ"דה בלע"ו: (2) וישמע ביה פרעה. בימו של פרעה, כלומר עבדיו ובני בימו, ומין זה לשון בים ממש, מלח כמו בים ישראל, בים יהודה,
- (3) נבהלו מפניו. מפני סנועס:
- מסול (ב"ר לג, מ): (+) גשו גא אלי. כאס אומס נפוגיס לאמור, אמר, עכשיו אחי נכלמיס, קרא לסס צלשון רכס ומחנוניס וסראס לסס שסוא
- (פ) למחיה. לסיום לכם לממים:
- (9) כי זה שנתיים הרעב. ענרו מעני הרענ:
- (8) לאב. למבר ולפטרון (לוס בעשיטלער פאטראן):

<u>בְּבְר אַלְי אַלְ הַּעָּלְי</u>: المُحْرَثُيْنِ مُحْمِدُنِا خُرْجُدِ مَعْدُنُنَا مِشْرَدُ لَٰذُ خُرِنُونِا خُرْجُ مَعْدُهُ. و هَجُرِد خِد هُمَارِ خَدُكَ بَرَهُكَ هُمُثَرُد جُرِي خَلَدًا هُمَاد خَدُك بَرَقَك

لمجذك بخكلك لخح تجهد خك: هَجْ، هَفِد بَدُثَاتِ بَدُثَانِ بَدُثَانِ كَثَنَاتِ كَانِ حَرْ، هَفَ بَذُدُكَ بَدُرًا خَدُكَ لْنُهَّدُنَّ خُمُّدُ لَم يَهَا لَثَنَاتُ كُلِيرِ لَنْقَرَدَ خُمُلَمُم لَيْهَا الْثَنَاتُ كُلِيرًا

יִבְּיִהְ וְבְּיִבְיִּ וְבְּרָבְיִּבְּיִבִּיִּ

בּלוֹמִׁוֹ כִּוַבְּׁנִ עַּמִׁבַעָּׁר אֶּכִוּכֶּם: יו נְהַנָּה עֵינִיכֶם רֹאָוֹת וְעֵינֵי אָהָי

발 한다 : ימְבַרְמָם וְהַנַרְמָם אָת־אָבֶי ני בְּמִצְּרִים וֹאֵט בְּלִ-אָּמֶּר רְאִימָם וְהַנַּרְמָם לְאָבִׁי אָתַ־בָּלְ־בְּבוֹדִיֹ

ניבל ילְנִימָן בַּבְי מַלְ־צַּנְאַבְיוּי: *^{*} וּיֹפָּׂלְ מַּלְ_אַּנִיּׁנִ בֹּוֹיִמֶּוֹ אָנִוֹנִי

נְאַבוֹנוּ בְּלְנוּ אָבוֹנוּ אָבוֹנוּ ١٠٠٠ تَلْتَهُمُ كُرُحُ هُلُانِ تَنْكُلُ لَمُكَلِّنُهُ

עוִע לִוֹטֹּי לָא טִטְעַּכַּב: מִנְינַ נְהֹּלְנִ אֶּלְאָבֹנֶ נָאֵמֹנִנֵים אַנְעוּ וֹסְלוּי לְנִע אַבָּא נִעִימִנוּוּ

لمُثل أسبك أحُم يُحُك:

رَهُرُم قَرْبُكُ لَحُمْ لَـٰكُمْ لَـٰكُكُ

ממבון: בּנֹנֹמִנוֹ אַבוּ בּלְנְאָּנֹכִוּן אַנֹא וֹבַא הֹנוֹכוּן בַּוֹנוֹ וֹהַנוֹּ אַבוֹי

أبات المثانية בּבְמִגְּבוֹם וֹנִט כַּבְ בַּנִוֹנִינוּן וטֹטוּוָן לַאַּבֹּא זֹט כֹּלָ וֹלֵבוּוּ

Ů<**Ċ**⋈:

מַּנְרֵיה: אַחוּהִי וּבְּכָא וּבְנְיָמִין בָּכָא עַּלִ ולפֿל מַל צַוְרָא דְּבָוֹנְמָוֹן

אַרוהי עמיה: הְבֹּגעוָל וּבְּעַר בַּוֹ וְנַשֶּׁיק לְכֶל אֲחוֹהִי וּבַכּא

> tarry not. of all Egypt; come down unto me, son Joseph: God hath made me lord 9 and say unto him: Thus saith thy Hasten ye, and go up to my father,

thou hast; flocks, and thy herds, and all that and thy children's children, and thy unto me, thou, and thy children, Goshen, and thou shalt be near And thou shalt dwell in the land of

household, and all that thou hast. thou come to poverty, thou, and thy 11 there are yet five years of famine; lest and there will I sustain thee; for

is my mouth that speaketh unto 12 eyes of my brother Benjamin, that it And, behold, your eyes see, and the

bring down my father hither. have seen; and ye shall hasten and 13 glory in Egypt, and of all that ye And ye shall tell my father of all my

Benjamin wept upon his neck. 14 Benjamin's neck, and wept; and And he fell upon his brother

brethren talked with him. wept upon them; and after that his And he kissed all his brethren, and

- (11) פן תורש. דלמה מממכן, לשון מוֹרִישׁ וּמַעֲשָׁיר: (9) ועלו אל אבי. ארן ישראל גבוס מכל סארלות:
- (בו) והנה עיניכם רואות. בכבודי, ושלוי לחיכס, שלוי מהול ככס. ועוד, כי פי המדבר לליכס בלשון הקדש (בב"ר שם
- בלבי שנקה עליכם: י): - ועיני אחי בגימין. סשוס את כולם יחד, לומר, שכשם שאין לי שנאם על בנימין אחי, שהרי לא היה במכירתי, כך אין
- בכס, פעולס ממם, שלמ כמו כק על מוכצן ממד, ועיין בבימור מכגוס יונמן ששם סומ בדרך דרש): כמיב ויפול ויבך, מרמי משמע, אשני מקדשות ולכך עשה ב' פעולות על זה הרמז, מה שאין כן בנימין, דלא כמיב רק ובנימין ובנימין בכה על צואריו. על משכן שילה שעתיד להיית בחלקו של יישף וסופו להחרב, (ולענ"ד דייקו של רש"י דביישף (+1) ויפל על צוארי בנימין אחיו ויבך. על שני מקדשות שעתידין לסיות בתלקו של בנימין וסופן לסתרב (מגילס מו:):

(EI) ואחרי בן. מאחר שראומו נוכס ולבו שלם עמסם: דברו אחיו אחו. שמחחלס סיו נושים ממנו:

פּבות ולמנו מֹלבוני באו אַבוֹ, יוֹסְלְּ וֹוֹיִמְבְ בֹּמִנוֹ, לְמִוּמִר אָבוֹ אָבוֹ יוֹסָלְ וּמִּבּר וְהַפַּּלְ נִשְּׁמְתַ בּּיִת פּּוֹתִי לַאִמֶר וְקְלָא אִשְּׁחְמַת בּית פּוֹיעה

אָטַ בּׁמִּירַכְּם וּלְכוּיַלָאוּ אָבְעָר בִּמִּירָכוּן וֹאָיִוּילִוּ אָנִבִילִוּ אָל־אַחָוּף וַאָּה עַעַעַי עַעַעַי לַצַּחָר דָאַחָר דָאַ עַרָירוּ טְעוּוּ יָה ربقا علما فحربافك بجفا يغفد علمد كرباعه هنفد

ن لا تلاثا: אַבוּל מִצְּבְוֹם וֹאִכְלוּ אָטַבַעַלְּכַ לְכוּו זִּטַ מִּוּכַ אַּבוֹגִּא בַמִּגְנִוֹם 81 וּבָאוּ אֵלְיִ וְאֶהְנָהְ לְבֶּׁם אָת־שוּבֹ בְּמִיכּוֹן וְאֵיתוּ לְנָתִי וְאָמִין וַלְטַוֹּ אָטַאַבּוּכֶּם וֹאָטַ בַּטַנְכֵם וּדְבַרוּ יִט אַבוּכוּן וֹיִט אַנִּמ

אַבוכפר ובָאמָם: كِمَفَحُصِ لَكِرْشِيجُهِ يَرْشِعِكُهِ عُدِ كُمَفَكُمِ الْكِرْشِيدِيا إِنْ شَكِيا يُن ردرم، ݣَرْصُ مِيمُكِمْ مَجْلِنَا مَرْخَلِك كُرِيا مُعْلِمُمْ لِمَجْلِنَا مُرْجَلِك عُرْدِيا مُعْلِمُمْ لِمَجْل וֹאַטַּׁע אַנִוּטַבע זַאָּע הַמְּוּ לַעוּר וֹאַהָּ מָפַּקַּר דָא צַבְּיִרוּ סְבוּ

בּי־טָּוּב בְּלְ־אָבֶן מִצְּרָוֹם לְבָּם אָבוֹ טּוּב בָּלְ אַרְטָּא דְּטִצְּרָוֹם

לְנֵים צֵּבְוּע לַבְּבֶּרָה: יוְסֵף עַגְלְוֹת עַלְ־פָּי פַּרְעָּה וַיִּהֵן לְחוֹן יוֹסָף עָגְלָן עַל מֵימָרָא

۵۵۲۲:

בְּמְנִוּ פַּבְמְעַ וּבְמָנִוּ מַבְּצַוּנִוּי:

לאַבְעָא דִּבְנְעוֹ:

וְמִיכְלוּן יָת מוּבָא דְאַרְעָא:

אַבוכון וְמִיחוֹן:

بدرك الدها

נּוֹהְמִּנְבֵּוֹ בְּלֵנֵ וֹמִּבְאָקְ נִיּנְוֹ לְעֵם נַהְּבַּנִ כוֹ בַּנִּגְ 'נִמְבַאָּק נִינִם

4%ドレロ%: הפרעה ויהב קהון זנדין

אַגַּמְלַנוֹ דַּלְבוּשָׁא: چَوا וְחָמֵשׁ חֲלְפָּׁת מְאָה סִלְעִין הִּכְּסַף וְחַמְשָׁא וּלְבֹּוֹמֹּן דְּעֹן מִּלְמֵּ צַּלְבוּמָא וּלְבֹּוֹמָון וֹעַב שַּׁלְעַ לאָישׁ חַלְפַּוֹת לְכוּלְרוּן יְתַב לְנְבָר אַבְּשְׁלֵוֹן

> Pharaoh well, and his servants. brethren are come; and it pleased or Pharach's house, saying: Joseph's And the report thereof was heard in

> the land of Canaan; your beasts, and go, get you unto 17 unto thy brethren: This do ye: lade And Pharach said unto Joseph: 'Say

the land. of Egypt, and ye shall eat the fat of I will give you the good of the land households, and come unto me; and and take your father and your

and come. your wives, and bring your father, of Egypt for your little ones, and for 19 ye: take you wagons out of the land Now thou art commanded, this do

are yours. good things of all the land of Egypt Also regard not your stuff; for the

21 Joseph gave them wagons, And the sons of Israel did so; and

for the way. Pharaoh, and gave them provision according to the commandment of

raiment. shekels of silver, and five changes of Benjamin he gave three hundred changes of raiment; but to To all of them he gave each man

- (16) והקול נשמע בית פרעה. למו צנית פרעס, וזכו לשון נית ממש:
- (עו) שענו אח בעירכם. מנומס:
- (19) אח טוב ארץ מצרים. ארן גוצן, ניצאואינו יודע מס ניצא, מופס לעצומס כמלולס צאין צס דגים: הרב הארץ.
- (19) ואחה צויחה. מפילומרלסס: זאח עשו. כך אמרלסס שנרשומי סיא: כל מלב לשון מימב הוא:

ימָּוְוֹן לְאַבׁיוּ לַצְּבֶוֹנִי: וֹמֹמִר אַּעוָני וָמִּאָני בָּר וֹכִינִם ²² חַמֹרְים נשָּׁאָים מִשָּּיב מִצְּרְיִם וּלְאַבְּיוּ שָׁלָח בִּוּאָת עַשְּׁרֶה

☆☆↓↓☆※: بخلالا ム袋口に止い נֹהַסַב אַּטַבוֹן הַמִּגַּנוֹ הַבוּב שמלבול מהיב מצרים וֹלְאָבוּהִי שְׁלָם כָּבֵין עַּסָרָא

and victual for his father by the way. she-asses laden with corn and bread good things of Egypt, and ten manner ten asses laden with the And to his father he sent in like

אַבְיָם אַבְשׁבֹּנֵינוּ בּּבַבְיבּי: ÷ב נִיְשְׁבֶּׁח אָתְ־אָחָיִוּ נַיּבְׂבִי נַיֵּאִמֶּר וְשִׁכֹּח יָת אֲחוֹהִי נַאַזַלוּ נַאֲמַר

לְעִוּן לָא טִטְלָּגוּן בָּאִינִעָּא:

them: 'See that ye fall not out by the 24 they departed; and he said unto So he sent his brethren away, and

בׁנְּמֹן אֶבְינִהְׁלִב אֶבִינִם: ⁵² נֹגַהְׁלְנִּ טִמָּאַבְׁנִׁים נַנְּׁבֶאנְ אֲבֹוֹל יִסְלָנְלַנִּ טִמָּאַבְוֹים נָאָׁטַנְ לָאַבְׁהֹא

בּבְנַעַן לְנָת יַעֲּלִב אָבוּהוֹן:

Jacob their father. came into the land of Canaan unto And they went up out of Egypt, and

ځ۵۵: מֹהַבְוֹים וֹנֹפֹּג לַכְּוָ כָּׁו לַאַ בַּאָבַמְאָמוֹוּ ٠٠٠ إذ، إذ، ١٤١٤ **١٩١٤ خدِدُ الْأَدُار** الْ ניגָּדוּ לוֹ לַאַמֹר עוֹד יוֹמָף

הימין קהון: מכּגא פֿוֹלוּ מֹכ כִפֿיש אַבוּ כֹא לכל אַבֹּהֹא בַּמִּגְבִנִים וַנִּינֹאַנִי יוֹסָף קְיָים וַאָּרֵי הוּא שַׁלִים וְחַוּיאוּ לֵיה לְמֵימָר עַר כְּעַן

fainted, for he believed them not. the land of Egypt.' And his heart 26 is yet alive, and he is ruler over all And they told him, saying: 'Joseph

څ⊏،۩٦: לְשֵׁאַת אָתְוֹ וַהְחַיִּי רְוּחַ יַעְּקְׁב יָתִיה וּשְׁרָת רוּחַ קוּדְשָׁאַ עַּלֹּ אַבְיהַם: هُلَا لِيَقَرَفِي هُمُد مُكِلًا بِلِقُلْ مُرْجُنِهِ لِمُحْرِب بِقِلْ خُمْمَرِ כב יוֹסֵף אֲשֶׁר דְבֶּר אֲלֵהֶם וַיַּרְאֹ יוֹסֵף דְּעַּלֵיל עִּמְהוֹן וַחָוָא יָת <u>וּוֹֹבְבֹּבוּ אֶלְוּן אָּטַ כֹּלְ גַּבֹרֵבׁוּ וּמִלְּוּלְוּ מִּמִּוּ וֹטַ כֹּלְ פֹּטֹוֹמִוּ</u>

revived. the spirit of Jacob their father which Joseph had sent to carry him, them; and when he saw the wagons Joseph, which he had said unto

And they told him all the words of

ללו עו אַלְכַּע וֹאָנֹאָתּ לֹמֹנִם הַג לַהּוֹ וִיִםֹנ לַנִּי בֹּנִם אָנִיִּכְ ממישי ניאמר ישְּׁרָאֵל רָב עוֹד־יוֹסָף נְאַטַר יִשְׁרָאֵל סַגִּי לִי חָדָנָא

וְאָטְוַיִנִיה עַר לָא אָמוּת:

and see him before I die.' Joseph my son is yet alive; I will go And Israel said: 'It is enough;

סגלון מסרש"ל): ממוב מצרים. מלינו בגמרל ששלה לו יין ישן, שדעה וקניס נוהס סימנו. ומדרש הגדס, גריםין של פול: משל י' ממוריס וי' למונות. והשתל לתי שפיר, דלל מלינו נכתב ללל ויכל לת העגלות, ולל שום המורים ולתונות וק"ל. בשם כי מעולס לא שלח לו עשרה חמורים וי' אמונות, רק הכי קאמר קרא, ולאציו שלח בעגלות כואת וגו' כלומר כחשבון הוה שהוא (ES) שלח כזאח. כמשנון סוס, ומסו סמשנון, עשרס ממוריס וגוי. (רלונו שמלם כואת סמיומרם, ובל"ף סדמיון, מורס על

זס ולומר, על ידך נמכר, אמה ספרת לשון הרע עליו, וגרמת לנו לשנאמו: בממס לעיר. לפי פשומו של מקרא יש לומר, לפי שהיו נכלמים, היה דואג שמא יריבו בדרך על דבר מכירחו, להחוכח זה עם (24) אל חרגוו בדרך. אל ממעמקו בדבר הלכה, שלא מרגז עליכם הדרך. דבר אמר אל מפמיעו פמיעה גמה, והכימו בר ולחם. כמרגומו: ומזון. ליפמן (כך גירקמ כמ"ס):

מעמן בלשון משנה, וכמו מַפֿין בַּפָּגוֹם (פֿיכה ג, מע), וְרֵימוֹ לֹפֿ נָמֶר (ירמיה מה, יפֿ), מהרגמינן וריחיה לה פג: (62) וכי הוא מושל. ואשר הוא מושל: ויפג לבו. נחלף לצו והלך מלהאמין, לא היה לצו פונה אל הדברים, לשון מפיגין

. סעגלות אבר שלת יוסף, ולא נאמר אשר שלת פרעה: - והחד רוח יעקב. שרמה עליו שכינה שפירשה ממנו: (22) אח כל דברי יוסף. מימן ממר לסס, במס סיס עומק כשפירש ממנו, בפרשה עגלס ערופס, זסו שנאמר וירא אח

(82) דב עוד. לבלי עוד שמחס וחדוס, סומיל ועוד יוסף בני חי:

לאַל<u>יו</u> אָבָיו וֹבְּעַלי: נּוֹבְאַ בְּאָבְׁע מְּבָת נּוּוֹבָּע וֹבְּעִים לְבָּאֵר מָבָת וֹבַבָּע בַּבְּעִוּן أنور نشِلهٰن أحَدٍ لِهَمْد إِن يَرْمَعِ نَمْدُهُمْ نَحْدٍ لِدَرِي يَهُمُه

וּגֹאבׁר וּגֹאמָר הַנָּנִי: בְּמַבְאָט עַבְּוֹלְע וּיִאָמֶר וֹהְלָּב ו בַּלְילָא וֹאָמָר וֹהַלָּב וֹהָלָב آرِيجُمُات الْجُرْشِاتِينَ الْجُرْشِلِيَّةِ الْمُعْلِينِ الْمُعِلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعِلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعِلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعِلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعِلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعِلِينِ الْمُعِينِ الْمُعِلِينِ الْمِعِينِ الْمُعِلِينِ الْمُعِلِينِ الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِيلِينِ الْمُعِلِيلِينِ الْمُعِلِي الْمُعِلِيلِينِ الْمُعِلِي الْ

خُرْن، بْكُنْح ﴿ الْمُشْرِينَ اللَّهُ אַל־הִירֶאׁ מֵרְדֶר מִצְּרִיְמֶר בֶּי־ לָא תִּדְתַל מִלְמֵיתַת לְמִצְרַיִם آيِهِمُد هُرَدُ، بَهُمْ هُرِيْنَ، هُدُنك الْقُمَاد هُرُهُ هُرُ هُرُنهُ لَهُدك

\$4_\$\$.t.L: אَمْخُكَ تِهِ مُؤْكِدٍ لَيْنِهَا نُشِيلٌ نَكُا لِيُعْدُمُ مُؤْخِكًا لِمُلْكِ مُؤْخِمُ لِيَهَاءً

אַשֶׁר־שְׁלָח פַּרְעָה לְשָׂאָה אָהָוּ: إَيْمَ مَوْطُ إِيْمَ إِنْ يَنْ فِي فِي إِنْ الْهِمَ الْهُمَا لِمُعَالِمُ الْهُمَا لِيَعْلَمُ الْمُعَالِمُ الْم י ְ בְּנֵירִינִיםְ אָתִרינִעְּלֵבְ אָבִירִינִם בְּנֵי יִשְּׁרָאֶלְ זֶתְ יַעְּלֶבְ אָבִירִינִן

لَحُمْ اللَّهُ ְבְּנְּעֵן וַנְּבְאַר מִצְּרְוְמֶה יַעֲּקֹב לְמִצְרָוִם יַעֲּקֹב וְכְל בְּנִיהִי הבל-זרמי אבי ברוחם אֹחֶב בבלחו בֹאֹבוֹל גַבֹּנוּ בֹּאַבֹּלְא גַבֹּנְלֹן נֹאַנוּן אָנו_מִלוּגנים

אַנּוֹ מִצְּרֶיְנְמָׁה: (ס) بجرنا چزاد اְכְלְבַוֹּבְמָי הַבָּנִיא יִבְנָיה בְּנִיהִי צָּיִהִי צֵּיְהִי ֶ בְּנְיֵנְ וּבְּנֵנְ בְּנְיִוּיְ אֵמְּוֹ בְּנֹתְיֵּוּ בְּנֹתְיֵי וּבְנִירִי וּבְנִירִי עִּמִּיה בְּנָתִיה

בלר וְצִּקְרָ בְּאוּבֶן: עַבּאָנִם מָאַנְוֹמֶע וֹהְעַב וּבְּנִוֹן בַּמֹאַנִוּ לְמִאָנִינִם וֹהַעָּב וּבְנִוְעִי

לאלְבֹא בּאָבוּנוּ, וֹגָּטַׁלּ:

נֹאַמֹּע בַאַנֹא:

אָבׁוּ לְמַם סִנּוּ אָּמָהַנִּינִבַ שַּמָּוּ:

יְשָׁנֵּי יְדוֹהִי עַלְ עֵּינְרָ: אָנְכִׁי אָנֵר הֹמֶּוֹבְ מִאֶּנְוֹמֵׁע וֹאֵנְכִי. אָנָא אָיחוּת מִמֶּוּ לְמִצְּנִים

בְּעָּלְטָא בְּשְׁלָם פּּרִעָּה לְמִשָּׁל ונת שפקהון ונת גשיהון נוֹשׁם זֹהֹשִׁר מִבּׁאָב הָאַבֹּה נוּהְאָנ נִשָּׁם זֹהֹשָׁר מִבּאָב הָבֹה נִיָּסִבְנִּ

ממוה למצרום:

דוכבוצ בוגמב באובן: בווהבאב ואבון המטט בוו והבאב

> of his father Isaac. and offered sacrifices unto the God XLVI that he had, and came to Beer-sheba, And Israel took his journey with all

Jacob.' And he said: 'Here am I.' 2 visions of the night, and said: 'Jacob, And God spoke unto Israel in the

great nation. Egypt; for I will there make of thee a thy father; fear not to go down into And He said: 'I am God, the God of

upon thine eyes.' again; and Joseph shall put his hand 4 and I will also surely bring thee up I will go down with thee into Egypt;

which Pharaoh had sent to carry and their wives, in the wagons their father, and their little ones, and the sons of Israel carried Jacob And Jacob rose up from Beer-sheba;

Egypt, Jacob, and all his seed with land of Canaan, and came into 6 goods, which they had gotten in the And they took their cattle, and their

he with him into Egypt. daughters, and all his seed brought 7 him, his daughters, and his sons' hiw snos 'snos sid bas, enos sid

Jacob's first-born. Egypt, Jacob and his sons: Reuben, 8 children of Israel, who came into And these are the names of the

יומר מבכבוד וקנו לפיכך מלה בילמק ולה בהברהם: (I) בארה שבע. כמו לבאר שבע ס"א בפוף מיבה, במקום למ"ר במחלמה: לאלהי אביו יצחק. מייב אדם בכבוד אביו

(ג) יעקב יעקב. למון מנס:

(3) אל חירא מרדה מצרימה. לפי שסיס מלר על שנוקק ללאם למולס לארן:

(+) ואנכי אעלך. הצמיחו להיוח נקבר בארן:

לארץ אינן כדאי לי, וזסו שַׁשְׁבַ בְּרִימִי לִי, סעמיד לו לבורין של זסב ושל כמף כמין כרי, ואמר לו עול אם אלו: (6) אשר רכשו בארץ כנען. אבל מה שרכש בפרן ארס נתן הכל לעשו, בשביל חלקו במערת המכפלה, אמר, נכםי חולה

(٦) ובנות בניו. קרמ זמ ממר ויוכז זמ לוי:

- י יבְנֵי רְאִיבֵן חֲנְיִרְ יפַּלְיִא נְחָצְרָן יִבְנֵי רְאִיבֵן חֲנִיךְ יפַּלְיִא
- تهضيرا
  - וֹאָעַר וֹמִאִּנְלְ וֹאָעַר וֹכֹּוּ וֹהֵעָר וֹמָאנּלְ בַּר וֹמוּאָב וֹנֹמָגוֹ וּבֹנוֹ הַמֹּמֹמוּן נֹמוּאָב וֹנֹמִגוֹ
- ··· ילני בוי גרשון קקה ומרךי: ילני לוי גרשון קהת ימררי:
- שַבְּלָן וְחַמְּיִלִּ: בְּאָבֶץ בְּנָתּן נִיְהְיִּ בְּנִרְ פָּבֶץ בְּאַרְעָּא דִּכְנִעָּן נִהְוֹיִ בְּנִי פָּרֶץ בּוּ וֹפְּבֵוֹא וֹזְבַעוּ וֹלְמִע מֹב וֹאִנִלֹן וֹפָּבֵא וֹזִבעוּ נִמִּנִע מַב וֹאַנֹלן וּבְּגַרְ יְהוּדְה עַבְּר וְאוֹגָן וְשֵׁלְה וּבְּגַר יְהוּדְה עַר וְאוֹגָן וְשֵׁלְה
  - חַבְּרוֹן וְחַמוּל:
- Perez were Hezron and Hamul. land of Canaan. And the sons of Zerah; but Er and Onan died in the Onan, and Shelah, and Perez, and
- נמטבן: ני וּבְנֵי וִשְּׁמִבְּרַ מּוִבְּעׁ וּפְּנָת וֹנְוֹב וּבְנֵי וִשִּׁמִבָּר מּוֹלָת וּפְּנָּת וֹנִיב
- لهكبا بختر احدجها فثب لهرجبا نشفديا:
- and Elon, and Jahleel. And the sons of Zebulun: Sered,

Puvah, and Iob, and Shimron.

And the sons of Judah: Er, and

And the sons of Levi: Gershon,

and Zohar, and Shaul the son of a or and Jamin, and Ohad, and Jachin,

And the sons of Simeon: Jemuel,

and Pallu, and Hezron, and Carmi.

And the sons of Reuben: Hanoch,

Kohath, and Merari.

Canaanitish woman.

And the sons of Issachar: Tola, and

יין לְנַמְּׁלַכְ בְּפַבּוֹן אַבְּם וֹאָנִי בּינְנָי בְּפַּבּוֹן אָבִם נִיָּנִי בִּנְיִי בְּנִינִי בִּינִייִי אַכּטוּ בָּנֵוּ בַאָּט אַמֶּר יֶלְגָה אִלִּין בָּנֵי בַאָּה דִּילִידַה לְיַנֶּלִב

1.14484:

- حَمْدٍ خُمِ ثَرُهُم خُرُدًا بَحُرَائِيًا خَمِ ثُومِ خُرَبِدًا بَخُرُنِيًا
- his daughters were thirty and three. Dinah; all the souls of his sons and Paddan-aram, with his daughter ni dose unto Jacob in $_{2}$

These are the sons of Leah, whom

- מְבֵׁי וֹאֲבוִבִי וֹאַבּבּלִי: יי ולנו לְּבְ בּּלֵוֹן וְנַוֹנֵּגְ מִוּנֹּג וֹאֵבְלֵן וּלִנָּג לָּבְ בּלָּגוּן וְנַוֹנָג מִוּנָג מִנִּגָּ شٰإشٰت لشٰإِه:
  - الْمُخْتِيا مُن يَقُدِيك لَمَلَمُنْ:
- Arodi, and Areli. Haggi, Shuni, and Ezbon, Eri, and And the sons of Gad: Ziphion, and
- לבוקט שבר ימלפיאל: י נְבְרֵיְטֶּׁה וְשֶׂנְהְ אֲחְתָּהֵׁם נְבְנֵיְ נִּבְּרִיִּטְּה וְשָׁנְהְ וְשְׁנִיְּהְ וּבְּנֵיְ בי נְבְרֵיְשָׁה וְשְׁנְהְ אֲחְתָּהְם נִבְּנֵי יִּבְרִיִּשְׁה וְשְׁנִּהְ וְשְׁנִי וּיִשְׁנִי וּיִשְׁנִי יִּבְרִי
- בְרִישְׁה חָבֶר וּמַלְכִּיאֵל:
- Beriah: Heber, and Malchiel. Serah their sister; and the sons of 17 Ishvah, and Ishvi, and Beriah, and And the sons of Asher: Imnah, and
- الإنتظام المناجة المنافعة المن ַלְבָאָנו בַעָּוֹ וַעַּבְיָּגוֹ אָנוַ־אַבֶּוֹ לְבַאָּנוֹ בְּנַתִּיה וִיבִינִית יָת الله الألام المراجعة المراجعة
- אַכֿון לַנֹתַּלִּד שָׁוּט תַּסָבוּ וַפַּשָּׁוֹ:
- sixteen souls. and these she bore unto Jacob, even 18 Laban gave to Leah his daughter, These are the sons of Zilpah, whom
- (8) הבאים מצרימה. על שם סשעה קורה להם הכתוב בהים, והין לחמוה על השר לה כתב השר בהו:
- (5"(6, '6): (10) בן הכנעניה. צן דינס שנבעלס לכנעני. כשהרגו את שכה, לא היתה דינה רולה ללאת עד שנשבע לה שמעון שישאנה
- לעיר, שנחמר משְׁבְּיַ יְלְבְּים מֹמָשִ לְגֵוּי בְּמִנְבְיִם, לירתם במנרים וחין הורתה במנרים: מוריע מחלה יולדת נקבה: - שלשים ושלש. ובפרמן אי אחה מולא אלא ל"ב, אלא זו יוכבד שנולדה בין החומות בכניםתן (15) אלה בני לאה ואת דינה בחו. סוכרים מלס צלמס וסנקצות מלס ציעקצ, ללמדך, אשס מורעת תמלס יולדת וכר, איש

- פו ללו בעל אַשָּׁט וְעָּלֵב יוֹסֵף לְנֵי הָבֵּר אָשַּׁט יַעְּלֵב יוֹסֵף
- וֹאֵט_אָפֹּבוֹים: בתיבה אחת) בֿהַן אָן אָת־מְנַשָּׁה מִנַּשָּׁה וָיָה אָפְּרָיִם: פַּוֹמִי פֶּרַע (בספרי הימן פִּיִמִיפֶּרַע בַּה פּוֹמִיפֶּרַע רַבָּא דְאֹיֹן יָה oz אַשֶּׁר יֵלְדְּהַ־לֹּוֹ אֶסְנָת בַּתֹ דִּמִצְרִים דִּילִידָת לֵיה אָסָנַת تنثقه خبيقل فلأثا فلأتنص
- עּבא וֹנֹהְמוֹן אִנוֹ, וֹבְאָחֵ מִפֹּנִם וֹאַהָּבּלְ עָּבֹא וֹנֹהְמוֹ אָנוֹ, וֹבְאָחַ بختر خذئما كرم نكركد لهم لجد خدد خدددا كرم نكك
- נטפֿים נאָרְדָּ:
- تَّ كَاكُبُ لَٰ لَا لِمَا لَا كَالِم الْمُثَلِّدِ الْمُعَالِّ الْمُعَالِّذِ الْمُعَالِي الْمُعَالِّذِ الْمُعَالِّذِ الْمُعَالِّذِ الْمُعَالِّذِ الْمُعِلِّذِ الْمُعَالِّذِ الْمُعَالِّذِي الْمُعَالِّذِ الْمُعَالِّذِي الْمُعَالِّذِ الْمُعَالِي الْمُعَالِّذِ الْمُعَالِّذِ الْمُعَالِّذِي الْمُعَالِّذِ الْمُعِلِّذِ الْمُعِلِي عَلَيْمِ عِلْمُعِلِّذِ الْمُعِلِّذِ عِلْمُعِلِّذِ الْمُعِلَّالِي عِلْمُعِلِّذِ الْمُعِلِّذِ الْمُعِلِّذِ عِلْمُعِلِي عَلَيْمِ عَلِي عَلَيْمِ عَلَيْمِ عِلْمُعِلِّذِ عِلْمُعِلِّذِ عِلْمُعِلِّذِ عِلْمُعِلِي مِنْ عِلْمُ الْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُ عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُ عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُ عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُ عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُ عِلْمِلْعِلِي عِلْمِلْعِلِي عِلْمِلْعِلِي عِلْمِلْعِلِي عِلْمِلْعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِي عِلْمُعِلِمِي عِلْمُعِلِمِي عِلْمِلْعِلِي عِلْمِلْعِلِي عِلْمُعِلْمِي عِلْمُعِلْمِي عِلِي عِل
- [₹]₹ נְבְנֵי דֶן חֻשִׁים:
- نمڌם:
- خُنَمُٰكِ خُدِـثَقُم مِحٰمُٰكِ: לְבְחַלְ בִּשְׁיִ וְשַּׁלְבִ אָּעִ־אֶּלֶנִ לְנְחֵלְ בִּנִמִיהִ וִילִינִת יָת يُخْدِد خُرْبُد يَخْرُبُد يُجْمُد أَثِنَا خُجُّا يُخْدَا خُدْد خَرْبُد يَنْبَح خَدًا
- ⁶² מִצְרַיְּמֶתׁ יִּצְאָּיִי יְרֵכְוּ מִלְּבָר לְמִצְרַוִם נָפְּקִי יִרְבָּיה בָּר

- لغنازي خبيقك فغلفه
- מִפֹּנִם וֹטִפּנִם נֹאָבֹב:
- كَرْيَمُكِّ لِ خُرِ يُتَعْمُ هَلَ خُمْنَ مُهُلِدٍ: كَرْيَمُكِ خُرِ يَغْمُكِهِ هَلَـحَمَّ
- نجڍ، דַן הָשִׁים:
- نھےں:
- אַבְּגוֹ לְנֹהֹׁלְב כֹּלְ וֹפֹּחֲעֹא חֲבֹה:
- All the souls belonging to Jacob that र्यंत्र प्रया प्रति प्रक्षित हैं। दूर्व दूर्व दूर्व दूर्व पूर्व प्रयान प्रति प्रत

And unto Joseph in the land of Joseph and Benjamin.

The sons of Rachel Jacob's wife:

- bore unto him. daughter of Poti-phera priest of On Ephraim, whom Asenath the Egypt were born Manasseh and
- .b1A bns, and Ard. Naaman, Ehi, and Rosh, Muppim, and Becher, and Ashbel, Gera, and And the sons of Benjamin: Bela,
- were fourteen. were born to Jacob; all the souls These are the sons of Rachel, who
- 23 And the sons of Dan: Hushim.
- and Guni, and Jezer, and Shillem. And the sons of Naphtali: Jahzeel,
- Jacob; all the souls were seven. daughter, and these she bore unto 25 Laban gave unto Rachel his These are the sons of Bilhah, whom
- all the souls were threescore and six. his loins, besides Jacob's sons' wives, 26 came into Egypt, that came out of

- (19) בני רחל אשת יעקב. ובכולן לה ואתר בסן השת, הלה שסיתה עיקרו של בית.
- יעקב שבעים היו לו, והכמוב קורם מומן נפש, לפי שהיו עובדים למל ממד: מלאמי בויקרא רבים (ד, ו) עשו שש נפשוח היו לו, והכחוב קורא אומן נַפְשׁוֹח בֵּימוֹ לשון רבים, לפי שהיו עובדיון לאלהוח הרבה. 'נמחירך ברש"י). ולדברי החומר מחימות נולדו עם השבמים, לריכים חנו לומר שמחו לפני ירידתן למלרים, שהרי לח נמנו כחך שם סיי שבעים, שמלאו שם יומף ושני בניו, ונחוספה להם יוכבד בין החומום. (ועיין בביאור לחרגום יונחן ומשם המלא לרווח אלה ששים ושש, והשני, כל הנפש לבית יעקב הבהה מלרימה שבעים, הוה לשון עבר, לפיכך מעמו למעלה בבי"ה, לפי שמשבהו בְּמָׁה (אַסמר בּ, יד), וכמו וְהַגֵּה רְמֵל בִּפּוֹ בְּמָה עָס בַצֹּמוֹ, לפיכך מעמו לממה באל"ף, לפי שכשיצאו לבוא מארץ כנען, לא היו (62) כל הנפש הבאה ליעקב. שילמו ממרן כנען לבת למלרים, ומין סבמס זו לשון עבר, מלה לשון סווס, כמו בְּעֶבֶב הִית

₩₽₩₽ לְבֵּיח יַעַּאָר הַבָּאָר מִצְרַיִּטְר נַפְּשָׁהָא לְבֵיח יַעַּקֹב דְּעַאלָא ייים בי בְּמִגְּבִוֹם זְשָׁהְ הֻּוֹנִים בֹּלְ בַנִוֹּשָׁהְ בִּמִגִּבוִם זִפְּהָטֹּאְ טַּבְטֵּוּן בִּלְ

אַרְצָה וּשֶׁן: מא יוֹסֶף לְהַוֹּרָת לְפְּנָיו גְּשָׁנָת וַיְּבָאוּ יוֹסֶף לְפּּנָאִה בֵּדְמוֹהִי לְגֹּשֶׁן عَمْرُ إِيُّلَا بِالرَّبِ الْمُؤْلِ الْأَقْدِيرُ يُجَا إِنِمَ يُسَائِبَ ضُوْلَا جُلِمَانِهِ ذِلْمَ

נילל הגב גלאליו לוד: ַנּיּבֶּׁא אֶלְּיִנְ נִיּפָּלְ מַּלְ-גַּנֹּאֹבְיוּ נֹאָטַטִוּ. כְּיִנִי נּלִפַּלְ מַּלְ ~~גַּ~~וֹבִינִי وع ﴿ خُرَالِ بِهِ لَا يَا يَهُدُ لِهِ يُشَادُكُ خُرَادُ مِن يَصْدُ لِهُ اللَّهُ اللَّالِيلِّي اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّالَّا لَا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّالِي اللَّا اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا וֹמֹאַסְׁר וּוְסֵלְ מָוֹבַבֹּשְׁוִ וֹזְהָגַ וֹמַבֿוּס וּוָסַלּ וֹטִבּוִינוּ וּסְבָּוּט

אָטַ פּֿנִיף בָּי עוּדְהָ חָיִי אָמָוּתָּה הַפְּעָם אַהַרֵּי רָאוֹתָי

אַמָּב בּאַבוּגו בּלוֹגוּ בּלוּגוּ אַלָנ: נְאָמֶנְנִי אָלְוּנְ אָּעַוֹּנְ נְבִּינִי אָבָּנִ נְאָמָנִ כְּנִיִּ אָעַנִּ נְבִּנִי אָבָּא יּצּ אָבְיוּ אָעֶּלֶהְ וְאַנִּידְה לְפַּרְעָּה אַבּוּהִי אֶסָס וַאָּחַנִּי לְפַּרְעֹה וַנְאָמֶר נְסֵׂב אָרַאָּטִוּנְוֹאָרַ־בָּנִית וֹאָמִר יִסִּב לַאָּעוִנִי יַלְבִּית

אַמֶּר לָנִים נוּלָיאוּ: מקנה הְיִר וְצֹאָנְם וּבְקְרָם וְכְלֹ- מֶּבִי גִּיֹםִי הָוֹי וְעִּנְּחִיוֹ וְתִּיבִיהֹוֹן

וֹאַמֹּב מִנַ מַהַּהָּבִּם:

> לְמָבְּבוֹם מִּבְמָּגוֹ: אָאָהְריַלָּדְרְלְוִ וּבְּנֵי יוִםם דָּאִּיהְיִלְיִרוּ בִינִי

נאָתוֹ לאַרְעָא דְּגַשֶּׁוֹ:

וּבְקא עַל צַּוְרֵיה עוֹד:

בען קנים אַהָּ: בּעוֹר דַּעְזִינִינוּן לְאָפָּׁרְ אָבִי עַּר מָאַגע וַמְּיָא עַרָּא מָנַעַם אָּנָא نْ لَيْدُ אُرِ بِيْكُكُ تَهُمُ لِيَهُمْ خُرِيْكُكُ هُذِهِ كَبُرُهُ لِيَّالُمُ لَيْكُمُ لِيَّالُمُ لَ

וֹבְאַלְהָּגִםְ בָּהָג בָּאַן בֹּנַאַלְהָּג וֹנִיבְבַנִּאָ בַהַן הַּלָּא אָבוֹ נִיבְבַנַּג בּבְאַבְעָּג בּבְנַעַן אָנוֹנִי:

וֹכֹא בּילְהוֹן אֵיהִיאוּ:

ווומב מא מולבוכון:

threescore and ten. Jacob, that came into Egypt, were souls; all the souls of the house of 27 born to him in Egypt, were two And the sons of Joseph, who were

the land of Goshen. unto Goshen; and they came into 28 Joseph, to show the way before him And he sent Judah before him unto

neck, and wept on his neck a good himself unto him, and fell on his father, to Goshen; and he presented and went up to meet Israel his And Joseph made ready his chariot,

that thou art yet alive.' 90 let me die, since I have seen thy face, And Israel said unto Joseph: 'Now

of Canaan, are come unto me; father's house, who were in the land unto him: My brethren, and my go up, and tell Pharaoh, and will say and unto his father's house: 'I will And Joseph said unto his brethren,

herds, and all that they have. have brought their flocks, and their 32 have been keepers of cattle; and they and the men are shepherds, for they

What is your occupation? 33 Pharaoh shall call you, and shall say: And it shall come to pass, when

- לסורום לפניו, למקן לו בים מלמוד שמשס מלא סוראס: (25) להורות לפניו. נמהגומו, לפנות לו מקוס ולסורות סיאף ימיישב בס: "לפניו. קודס שיגיע לשם. ומדרש אגדס
- רבומינו, שסיס קורא את שמע: שליו שילוח נוספוח של חמאיו, אף כאן הרבה והוסיף בברי יוחר של הרגיל, אבל ישקב לא נפל של צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו לביו: ויבך על צואריו עוד. לשון הרבות בכיה, וכן פִי לֹה עַל הִישׁ שָׂיִה עוֹד (הִינִ לֹה, כג), לשון רבוי הוה, הינו שם (92) ויאסר יוסף מרכבחו. סוא עלמו אסר את ססוסים למרכנה, לסודרו לכנוד אניו: וירא אליו. יוסף נראה אל
- שכינה, והייםי הומר שימצעני הקב"ה מימחך, עכשיו שעודך הי, לה המוח הלה פעם החם: (98) אַמוּחה הפעם. פֿעומו כמכגומו. ומדכשו, מצור סיימי למוח שמי מימום. צעולס סוס ולעולס סצה, שנמחלקס ממני
- (וצ) ואמרה אליו אחי וגר. ועוד לומר לו והלושים רועי לאן וגוי:

מגבום בַּלַרְעָהַה צְאָן: שַּהְבוּ בַּאָבוּ גַהֵּוֹ בַּיר תוּגַבָּת נּם_אַנֹעוֹנוּ נּם_אַבעוֹנוּ בּהַבּוֹעוּ تَكُمَّلُ شُو كَاثِيرً مَكَاثِد

מֹנשׁנוֹ מֹגֹנֹאֵי כֹּלְ נַהָּוֹ הֹּנֹאִי אַנֹעוֹלא אַל אַבְעַעַנוֹא בּעַגע הלבו מוימובלא והג להו שב ושומבנו נולבו מבו נוטו בונ

Egyptians. is an abomination unto the land of Goshen; for every shepherd our fathers; that ye may dwell in the youth even until now, both we, and been keepers of cattle from our that ye shall say: Thy servants have

لنثط خَمْدًا نِمَا: אַמָּר לְנְיִם בּאַנ מִאָּבֹּא פֹלּגֹוּן אַלָּג וֹאַעָּג וֹגאָלֹם וּלֹלֵבׁם ְוֹכֹּגְ_ ניָבָא יוֹסָף ניַגַּר לְפַּרָעֹה ניֹאַמֶּר

ناها: וֹכֹב בּילִרוֹן אָּנוּ מֹאַנֹהֹא אַלא וֹאַנוֹ. וֹמֹּלִנוְן וֹנוְנִינִינְן נאַקא יוֹסָף וְחַוִּּי לְפַּרִעֹה וַאָּמִר

Goshen.' and, behold, they are in the land of are come out of the land of Canaan; their herds, and all that they have, my brethren, and their flocks, and Pharaoh, and said: 'My father and Then Joseph went in and told

 $X\Gamma\Lambda II$

אַנְשָׁים וַיַצַּגָּם לְפָּנָי פַּרְעָה: ַ יִּמְקְצֶּהַ אֶּהְיִּר לְקַח הֲמִשְּׁה יִמְקִּצְּה אֲחֹיִהִי דְּבַר חַמְשָׁא

אַלבון נַאַָּבוּמִנּוּן בַּדְם פּּרְעֹה:

unto Pharaoh. took five men, and presented them And from among his brethren he

אָבוהָינו: רעַה צאַן עַבְּדֶירְ נַם־אַָנַהָנוּ נַם־ ַ מַעַשְׁיבֶּם וַיּאִמְרַוּ אָל־פַּרְעָה עּיּבְדִיכוּן וַאֲמַרוּ לְפַּרְעֹה רֶעַן

הלא הלבנ אנ אַנטלא אַנ ניָאמֶר פּרְעָּה אֶל־אֶחָיוּ מַה־ נַאַמַר פַּרַעַה לַאֲהוֹהִי מָא

our fathers.' servants are shepherds, both we, and they said unto Pharach: 'Thy What is your occupation? And And Pharaoh said unto his brethren:

הְבַּבְוּנְ בְּאָבְן וְשְׁוּ לאָבֶץ בְּנְעָּן וַעְּהָבִי וַשְׁבִּי וַשְּׁבִּי וַ אַמָּר כַהַּבֹיִנְינִ בִּיַכִּבַר עַבַהַבַּ + בָּאנוּ בִּיראַין מִרְשָׁר לַצּאַן בָּצְּרִשְׁ אָנִינִאָ אָנִינִי בִּיִּנִי בִּעָּרִ

בושו: וטבוו להו הלבנ לאנהא כּפֿלא בֿאַבֿהא צַכֿלהּן יַכֿהּן خمر بخري المحالية المحالة المح ته אָלוּנוּ אָלְבַּּבּּנְתָּנִי לְנֵּוּנִ בַּאֲלֵנֹא נִאָּמָנוּ לְפַּנַתְּנִי לְאָשִוּטִבָּא

the land of Goshen.' pray thee, let thy servants dwell in land of Canaan. Now therefore, we flocks; for the famine is sore in the there is no pasture for thy servants? sojourn in the land are we come; for And they said unto Pharaoh: 'To

אַבוּ וֹאַמוֹוּ בָּאוּ אַבְּוּנּ: י וַיַּאִמֶּר פּּרְעָּה אָל־יוֹסֶף לֵאמָר וַאֲמַר פּרְעֹה לְיוֹסֶף לְמֵימַר

אָבוּב וֹאֹטוֹב אָטוִ לִוֹטֹב:

are come unto thee; saying: 'Thy father and thy brethren And Pharach spoke unto Joseph,

- ירחיקכס מעליו ויושינכס שס: בי חועבה מצרים כל רעה צאן. לפישסס לסס אלסות: (48) בעבור תשבו בארץ גשן. וסיל לריכס לכס, שסיל לרן מרעס, וכשמלמרו לו שלון למס בקילון במללכס למרמ,
- בווקת הברכה כמו בגמרה שלנו: פרעס, ויסודס שסוכפל שמו, לא סוכפל משוס מלשוח, אלא מעס יש בדבר, כדאימא בבא קמא (לב.). ובבריימא דספרי שנינו רבס (נס, ד) שסים פגדם פרץ ישרפל, פבל בגמרם בבלים שלנו מלינו, שפומן שכפל משס שמומן סס סמלשיס, ופומן סבים לפני שְׁמֹת ם, לוַכְ גֹפִיבַּם׳ וּלְדָּב שְׁמֹר בַּבוּוּ מֹבְטִּג דָּב׳ וּלְכַפֹּפֹּנְג שְׁמֹר כֹפּׁפֹּנְג יוּלְבֿן שְׁמֹר בֿן יובן כובוכנן יובן כְשָבר זבו כְבוּן בּבשְבִּגִּים ואלה הם, ראובן, שמעון, לוי, יששכר, ובנימין, אותן שלא כפל משה שמותם כשברכן, אבל שמות הגבורים כפל. וְוֹאֹת לִיהוּדֶה (ב) ומקצה אחיו. מן הפחומים שבהם לגבורה, שלין נרלים גבורים, שלם ירלה לוחם גבורים, יעשה לוחם לנשי מלחמחו.

الْمَمْنُوْتِ هُذِر مَكَاثِد مَحِـهُمُد_ וֹאִם בֹּנְהֹשׁ וֹנִהְ בֹּם אַנָהָ. עָוֹל וּאָטַ-אַמָיוּך וִשְׁבוּ בְּאָבֶן גַּשָּׁוֹ مخترنم خظتك ĽLX

لأبالأبا وتمل كبارية עובבון דַבוּלְאַ וּהָעַנִּינוּן בַבָּנִי בּנְמֵּן וֹאִם וֹבֹמֹט וֹאִית בָּהוֹן אַבוּב וֹנִינ אַבוּב נטִבוּן בֹאַבהאַ בֹּגַתְפָּגַר בָּאַנְעָאַ אַנְעָיב יָּעַ אַנגא במגנום פֿבמב ביגא

rulers over my cattle.' among them, then make them if thou knowest any able men land of Goshen let them dwell. And and thy brethren to dwell; in the the best of the land make thy father the land of Egypt is before thee; in

יַעָּקב אָר־פַּרְעָּה: נימטבעי לפָּנָן פּּרָאָע נּיְבָּבֶר רְ וַיְבֵא יוֹסְךְ אֶת־וְעְלֵב אֶבְיוֹ וְאֵיְתִי יוֹסָף יָת יַעְלָב אֲבוּהִי

וֹבוֹ, הֵלוֹ, עוֹוֹנִב: ניֹאָמֶר פַּרְעָׂר אֶל־נַעְּקָר כַּמְּּה נַאֲמַר פַּרְעֹה לִיַעְּקֹר כַּמָּה יוֹמֵי

בּומו מִצונהנטם: עַמָּינוּ אָטַ וֹמִן מִהָּן עַהָּוֹ אָבְעָּוּ וֹבֹמֻּים בַּיוּ יְמֵי מִׁדָּוֹ בַבְּּי וֹבַאָּ ¿ מִגוּנְרִ מִּבְמֵּׁיִם וּמָצִּה שָּׁנְּה מְנָה מִּ

מַבְפָּנֵי פַּבְעָּי: י וֹלבוֹשׁ נֹמֹלֶכ אָטַ פּּבוֹמָט וּנֹבֵא יּבְבוּגִּ נֹמַלָּב נִטְ פּּבַמָּט יּנִפַּל

כַּאָמֶר צְּוָה פַּרְעָה: למֹנִמָּר שַׂאַבּא בֹּאַבָּא בַּמְּטִׁסִ שניני נימו לַהֶם אֲחַוָּה ְבָּאֵהֶץ מִצְרַיִם

خة، يقل: אֹטְׁנוּ נֹאֵט כֹּלְ בַּנִּיט אַבְּנוּ לְטִׁם נִנִּיׁ כַּלְ בָּנִי אָבִנִינִ לְטִׂמֹּא נוכלכל יוסף אָת־אָבָיו וְאָת־

> זמלב ונו פורעה: וּאַלּימיה קרם פּרְעה וּבָרוּף

ھُڌر يَائِركِ:

אַבְהָתִי בְּיוֹמֵי תוּקְבוּהְהָהוֹ: וֹלֵא אַבְׁבֹּוּלוּ וֹנִי וְמָוּ הָּנֵּוּ נִוֹנִי المُدندا بخيها لأي يرقد هُدُ لات שוְעַבוּתִי מָאָה וּתָלָתִין שִׁנִין נּגְאָמֶר יִעְּלְבְּאָרְפּּרְעָּר יָמֵי שְׁנֵי יַנְמִי יַנְמִי יִנְמִי שְׁנֵי

מן בורם פּרַעה:

regir erun: באֹבֹא בֹאֹבת בֹמֹטִסָם בֹּמֹא talda latia tlati אַּעוָעִי וּיהַב לְהוֹן אַּהְסָנָא נּיוֹשֶׁב יוֹסָּף אָת־אָבָיוּ וְאָת־אָהָיוֹ וְאָתִיִיב יוֹסָף יִתְּ אַבּוֹהִי וְיָהָ

לפום מפלא: וֹגוֹ יוֹסָבּ זִים אַבּוּהִי וֹנִים אַבוּהִי.

> And Jacob blessed Pharaoh. father, and set him before Pharaoh. And Joseph brought in Jacob his

How many are the days of the years And Pharach said unto Jacob:

of their sojournings.' of the life of my fathers in the days attained unto the days of the years years of my life, and they have not and evil have been the days of the 9 are a hundred and thirty years; few days of the years of my sojournings And Jacob said unto Pharaoh: 'The

Pharaoh. went out from the presence of And Jacob blessed Pharaoh, and

commanded. Rameses, as Pharaoh had the best of the land, in the land of possession in the land of Egypt, in brethren, and gave them a And Joseph placed his father and his

the want of their little ones. household, with bread, according to 12 and his brethren, and all his father's And Joseph sustained his father,

- (a) אנשי חיל. בקימין במיתימן לרעות למן: על אשר לי. על למן עלי:
- (ע) ויברך יעקב. סיא שאילת שלוס, כדרך כל סנראים לפני סמלכים לפרקים שלודי"ר צלע"ו:
- לפי שאין ארך מלרים שומה מי גשמים, אלא נילום עולה ומשקה, ומברכמו של יעקב ואילך, היה פרעה בא אל נילום, והוא עולה (10) ויברך יעקב. כדרך כל הנפערים מלפני שרים, מברכים אומם ונועלים רשות. ומה ברכה ברכו, שיעלה נילום לרגליו, (9) שני מגורי. ימיגרומי, כל ימי סיימיגר בארן: ולא השיגו. במובה:
- (11) רעמסס. ממרן גושן סימ: לקרממו ומשקס מת סמרן (מנמוממ ישן נשמ כו):
- (בו) לפי המף. לפי הלריך לכל נני נימס:

لَكُمُا خَرْمًا مَخْدُ، لِأَلْمُحَ: הְרָעֶב מְאָר וַמְּלְה אָרֶץ מִצְרָיִם הָקְרִי הָקָרִי בְּפְּנָא לְחָרָא וֹאִשְׁתִּלְהִי لْكُنُاه لِمَارِ خُخُمْ لِنَاجُلُمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ

ניְבָא יוסָף אָת־הַבָּסֶף בָּיהָה בְּנָגּוֹ בַּמְּבַב אָמָב עַם מַבְבַנִים ÷ı וַנֹּמָאָא בֹאָבוֹל_מִאָּבוִם יַבָּאָבוֹל וּנְלַבַמַּם יוֹסָף אָת־בָּלִ־הַבָּסֶף

וְלָמָּה נְמִית נְגְבֶּרְ כָּי אָפָּס בֶּסֶר: אָבַיוִסָּף כֹאמִר הָבָרַ לָּנִי לֶהַם ימאָנֶץ פְּנַעּן נִיְבְאִי כְלִ־מִּצְנִים ניפָם הַבְּּסֶף מִצֶּבֶץ מִצְרֵים יִשְּׁלִים

تالمٰ!

هُظُو خُمُكِ: נאטלנו לכם פֿמלנוכם אם. לַכּוּוֹ פֿניטוכוּן אם הָלִים יוֹסְלַ עַבָּוּ מִלְנֵיכֶם

מְלֵנְנְיִם בַּמֵּנִים עַּנְיִים עַיִּנְאַ: يحَلَمِدُ، ◘ أَرْبُكُمْ فَجُهُمُ ◘ خُخُمٍ - سِيدٌ، يَحْنَمُدَهُ لَأَنْهِا خَمْنَمُهُ ילמלנה הצאן ילמלנה הבקר לו ניתן להם יוסף להם בסוסים יוסף ויתב להון יוסף לחמא

נְהֵאָב, לְפְּׁנֵג, אַבְּגָי, פֹלְטֵּג, אִם<u>-</u> רַבְּיָנִג, לָא אָהֶטַאָּר בַּרָם רַבּיָנִג נמלוני עַבְּעַמְּׁי אָלְ־אָּדְנִי לְאָ מֶּלִים כּּסְפָּאְ וְגִימִי בִּעִּירָאְ לְנִתּ לְכָּעָר מֶאֶבְיָּי כֵּי אִם עַם עַכְּפֶּר כְיִה לָא וָכַפֵּי מִוּ רִבּוּנִי אֶלְטִין 81 בַּמִּלְיַׁנִי נַמְּלְיָנִי נַגְאַמְׁבוּ כְוְ לְאָב לְנְמֵינִי בְּמַּמָא מִּלְיִנִימָא נֹאַמְבוּ וַמִּמִּם בַשְּׁנְרַ הַהַוּאַ וַיְּבַאּוּ אֵלֶיוּ וּשְּׁלִימָת שַּׁמָּא הַהִיא וַאֲתוֹ

> באבלא בכנען מן קדם פפנא: ממא באבמא במגבום נממא וֹלַטַמֹא לַית בָּבָל אַרָמָא אָבוּי

> בַּסְפָּא לְבֵית פַּרְעֹה: באנון זְבְנון וְאַנְיוֹ, יוסף יָת בּמִבוּבא באַמְטַבו לאַבְעָא בַּעָּגָנום ולפום ווסף ות כל כספא

> ČĊĠX: למוט לַלַבַבַּ אָבוּ הָּלַים לְמִׁוֹמָר עַּד כְּלָּא כְּשַׁמָא וּלְמָא וֹאַׁטוּ כַּל מִצְּרָאֵי לְנָט יוֹסָבּ ĿĊŔĹĺロ ゖ゙ヹゑ゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙ヹ゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙ヹ゙゙゙゙゙ヹ بجريوا COGX びぶしふと

וֹאַמֹּר יוֹסָף הַבוּ גַּימִיכוֹן וָאָמֵין

₫

וּנְבָּראוּ אָת־מִקְנַנִיהָם אָל־יוֹסָף וְאֵיתִיאוּ יָת וּיִתִיהוֹן לְוָת

בְּבֶל גַּימִיהוֹן בְּשָׁמָא הַהִיא: בְּסוּסְנְתְא וּבְנִיתִי עְּנָא וּבְנִיתִי

אָלִבוּגוֹ צּוֹנִעוֹא וֹאַבֹּתֹּלֹא:

reason of the famine. land of Canaan languished by so that the land of Egypt and the 13 land; for the famine was very sore, And there was no bread in all the

Pharach's house. Joseph brought the money into for the corn which they bought; and of Egypt, and in the land of Canaan, money that was found in the land And Joseph gathered up all the

presence? for our money faileth. bread; for why should we die in thy unto Joseph, and said: 'Give us of Canaan, all the Egyptians came in the land of Egypt, and in the land And when the money was all spent

cattle, if money fail. and I will give you [bread] for your And Joseph said: 'Give your cattle,

cattle for that year. with bread in exchange for all their and for the asses; and he fed them and for the flocks, and for the herds, bread in exchange for the horses, Joseph. And Joseph gave them And they brought their cattle unto

and our lands. the sight of my lord, but our bodies, are my lord's; there is nought left in is all spent; and the herds of cattle from my lord, how that our money said unto him: We will not hide came unto him the second year, and And when that year was ended, they

(13) ולחם אין בכל הארץ. מוזר לענין סראשון,לממלמ שני סרענ: וחלה. כמוומלאס,לשון עיפומ כמרגומו, ודומס

לו פָתְמְלַבְבָּ סַיּבֶה וְפִים (משלי כו, ימ):

- (▶1) בשבר אשר הם שוברים. נומנין לו ממ סכמף:
- (31) אפס. למרגומו שליס:
- (LI) וינהלם. כמו וינהגם, ודומה לו פֿין מְנַבֵּל לָפּ (ישעיה נה, ים), עַל מֵי מְנָהוֹת יְנַבַּלֵנִי (תּהלים בג, ג):
- (18) בשנה השניה. שנית לשני סרעב: כי אם חם הכסף וגור. כי אשר מס סכסף וסמקנס, וצא סכל אל יד אדוני:

בלחי אם גויחנו. כמו אם לא גוימנו (וס"ג כא"ס וכן צדפום ישן ועיין בג"א מישב גירםא שניס):

לאַ שַׁמֶּם: זָבַת וֹלְטִוֹיִע וְלַאָּ לִמָוּנִע וְבִאָּבַבֹּעִי إهّ ل مُرترز لِإِجْدَاه الْحَدَامِة الرَّاء الْعَدَامُة لِأَجْدَاء الْحَدَامَة الْمَدَ אַבְׁמִנִינִ בּּלְיִנִים וֹלִבְיָבִי אַנְבֹּנִיגִּ אַבַּמָּנֹאַ בּּלְנַבָּאַ וֹּנִיבִּי, אַנְבַּנֹּאָ ⁶¹ אַרְ אַרְטְהֵנוּ קְנֵרְ־אֹּתָנוּ וְאָתַ לַמָּע לָמָנִע לְמֵּגַינֶּוֹב נַּם אֶׁנְעַוֹנִן לְמָא נִמנִּע לִמָּגוֹב אַב אָנִעַנִאַ

ڔڟ۪ڗ؇ڹ הְּבְׁנִים בִּיבְּתְּבְ נְשִׁבֵּי, בַּאָּבְא הַבְּנִינְן כַּבּּנָא נְבִינִע אַבְּתָּא מֹאֶבְנִיםְ אָּנְתִּ מְּבְּעוּ בִּירִשְׁזָלִ מִאָּנִאָּנִיּבִר עַפַּבְיִנִיאָבִי שִׁבִּי שִׁבִּי

كَتُلالِن: מלמי לבוק מגנים למד לפני מפור מדום יַּ וְאָטַ הַלְּּם הַשְּׁבְּיִר אַטִּוְ לְמִּבְרִים וְיָה עַּמְּאַ אַּמְבַּר יָהֵיה מִקְּרִי

מַּלְבַבֶּן לָאָ מֶבְרָוּ אָנִראַדְמִנְמָם: אָת־חַקְם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם פּרְעָּה בי הק לַבֹּהַנִים מִאָת פַּרְעָּה וְאֶבְלָוּ רָק אַרְעָת הַפֹּהָנִים לָא קְנָה כִּי לְחוֹר צָּרַע כִּיִּמְרַיָּא לָא קְנָא

ڠٮ۬ۦڽۼؗڋڟ۪ڎ לפּבְעָה הַאַ לְכָּם זָבַע וּוְבַעְּמָם ַ_׆ אָעַבֶּם עַיּוֹם וָאָע_אַרְעַּהְבָּם ניִאמר יוֹסף אֵל־הַעָּם הֵן קַנִּיהִי

> נאַרעא לא הבור: בַר וְרַעּ וְנֵיחֵי וְלָא נְמִוּת אַּב אַבֹּהֹנֹא בֿנוּ וֹטַנֹא וֹנִינ

לפּבְׁמַּר בֶּי־מְבְּרָוּ דְּמִצְרַיִם לִפּּרָעֹה צָבֵי יַבִּינוּ אָנוַ כַּּלְ אַּוֹמָנוּ וּלֵוֹא וּוֹסַבּ זָנו כַּלְ אַּבַּמֹאַ

ועד סופיה:

זְבְּינוּ יְתְ אֲרַעְּהוֹן: דיהב להון פּרְעה על בוּן לָא פּרִעה וְאָבְלִין יָת חוּלְקְהוֹן אַב, טוּלָפֿא לַכוּמָבוֹא מוֹ פֿבִם

וֹטוֹבׁמוּן זִים אַבֹּבֹּא: לפּוֹקע עֹא לכוּן בּר זוֹהֹא זשכון וומא בין ויה אַבּעִּכוּן וֹאַמֹּב ווִסֹב לַתֹּמָא בַא לַנִּיהִי

> the land be not desolate.' we may live, and not die, and that unto Pharaoh; and give us seed, that we and our land will be bondmen buy us and our land for bread, and thine eyes, both we and our land? Wherefore should we die before

Pharaoh's. them; and the land became because the famine was sore upon Egyptians sold every man his field, Egypt for Pharach; for the So Joseph bought all the land of

other end thereof. the border of Egypt even to the 21 them city by city, from one end of And as for the people, he removed

wherefore they sold not their land. portion which Pharaoh gave them; from Pharaoh, and did eat their 22 he not, for the priests had a portion Only the land of the priests bought

is seed for you, and ye shall sow the and your land for Pharaoh. Lo, here Labold, I have bought you this day Then Joseph said unto the people:

- שדס בור, שמינו מרוש: ברכה לרגלין, והמחילו לורוע וכלה הרעב, וכן שנינו בחוספחה דמומה (י, ח): לא חשם. לה מהה שממה, לה הצור, לשון (19) וחן זרע. לוכוע האדמה, ואף על פי שאמר יומף ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקליר, מכיון שבא יעקב למלרים, באה
- (02) וחהי הארץ לפרעה. קנויס לו:
- גבול מצרים וגוי. כן עשה לכל הערים אשר במלכות מלרים, מקלה גבולה ועד קלה גבולה: לכמוב ואם, אלא לסודיעך שבמו של יוסף, שנמכוין לסטיר מרפה מעל אמיו, שלא יהיו קורין אומס גוליס (מולין פ:): מקצה (IS) ואח העם העביר. יוסף, מעיר לעיר, לוכרון שלין לסס עוד מלק בלרך, וסושיב של עיר זו במברמס. ולל סולרך סכמוב
- לכהנים. מק, כך וכך למס ליוס: (22) הכהנים. סכומריס, כל לשון כסן, משרם לאלסים סיא, מוץ מאופן שסט לשון גדולס, כמו פֹשֶן מֶדְיֶן, פֹשֵן אוֹן: חוק
- (23) הא. כמו סנס, כמו וְגַס מֻנִי מֵחׁ דַּרְכֵּךְ בְּרֹחֹם נְתַּמִי (יחוקחׁל מו, מג):

44460 בְבְתֵילֶם לכם לוֶנת נַמִּבָי וּלִאָּכֹלכָם += לְפּׁנְאָנִי וֹאָנְבָּמִ נִינְיְנִי יִנִינִּי _{עור} וֹבְיִר בַּפְּבִראָט וּנִטַפָּם בַמִּישָּׁים נִיבֵּי בָּאַמּנִבְי הַבְלְפֹא וֹטִפִּינוֹ

אָבְיָּי וְבִינִינִי אַבְּבִים לְפַּבְּאָב: מפמגר ניאַמורו ההווות ומאַ הון בעינו

ڔڟ۪ڗ؇ڹ הְבְּהְנִים לְבַּבְּם לְאֵ הְיִהָּה קפַרְעָה לַהָּמָשׁ רַּק צַּרְעָת סַּ הַלְּוֹם הַלְּה עַל־צַּרְעָה מִצְרָוֹם יוֹמָא הָבִין עַל צַּרְעָּא דְּמִצְרַוֹם ַנַיָּשָׂם אַמָה יוֹסֶף לִחֹל עַּדִ[−]

וֹנְבְרָנִ טִאָב: בְּאָבֶץ גַּשֶׁן נַיִּאָבְוֹנִי בָּה נַיִּפְּרָוּ ל .. ניֹמֶב וֹמֶבְאָבְ בֹאָבֵּא מִגְבוֹם

> ځ۵۵۵۵۱: چيردربا نَمُمُرْمَ كُوْدَ يُدَمَ يَظُمُّ يُخْمُّدُونُهِ يَخْمُرُهُ خُودُا נאַבְבְּעָא הוּלְקוֹן יָהֵי לְכוֹן 日は登め ÇĞLÇL

देख्रियाः להונו נובונו ולבו הלצון נֹאַמָּבוּ לַוּגמִטַּנֹא נֹחַכַּם בַּוֹיִמָגוֹ

ביהון יָהְבִין חַד מִן חַמְּשָׁא וְאָּנִי וְמָה יוֹמָף לְנְזִירָא עַּר

בּלְחוֹדִיהוֹן לָא הַנָת לְפַּרְעֹה: לפַּרְעֹה לְחוֹד אֲרַע כּוּמְרַיָּא

ZUĽX: ľΧμοιι בה ונפישו וסגיאו **LALX**C ロダレバス

> your little ones.' your households, and for food for and for your food, and for them of be your own, for seed of the field, unto Pharaoh, and four parts shall ingatherings, that ye shall give a fifth And it shall come to pass at the

bondmen.' of my lord, and we will be Pharaoh's 25 lives. Let us find favour in the sight And they said: 'Thou hast saved our

alone became not Pharaoh's. the fifth; only the land of the priests this day, that Pharach should have oton taypt and of Egypt unto And Joseph made it a statute

exceedingly. and were fruitful, and multiplied they got them possessions therein, Egypt, in the land of Goshen; and And Israel dwelt in the land of

The Haftarah is Ezekiel 37:15 – 37:28 on page 255.

וְמֵּג וֹמֹּלֶב מֻּנֵג עַּגעני מִאָּע

شنا

تتأثب

נֹאַבְבֹּהֹו וֹמִבַה מֹּנוֹ:

نَاتُكُ اللهُ עַּנְּנִו מֶּבֹת מֻּנְיִם וֹאַבְבֹּמֹנִם וּמִאַנ נימי עשְׁבֶר שְׁנְּהְ וְיִהְי וְיִהְי יְמֵין יְשְׁבֶּוֹ וּנְטַׁג נֹהַּלַכְ בַּאַבֹּא מִאַבְנִם הָבֹּה וֹטֹנֹא נֹהַלַכ בַּאַבַהֹא בַמֹּגַנִם

نظختن خمختانه: ۸̈ـ۷_ټ מַּמַבְי בַבַּסְר נָאָבָנִי מום לא גונ טַניט גובל וֹמֹמֹני לו אם לא מְצָאָנִי עוֹן בְּעִינִיף وم رِبْوَلِهِ الْمُرْتِلِ الْمُرْتِلِ الْمُرْتِدِ الْمُرْتِي الْمُرْتِدِ الْمُرْتِدِ الْمُرْتِدِ الْمُرْتِدِ الْمُرْتِدِ الْمُرْتِدِ الْمُرْتِدِ الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُؤْتِدِ الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُؤْتِدِ الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُؤْتِدِ الْمُرْتِي الْمُرْتِي الْمُؤْتِدِ الْمُرْتِي الْمُؤْتِدِ الْمُرْتِي الْمُؤْتِدِ الْمُرْتِي الْمُؤْتِ الْمُرْتِي الْمُؤْتِ الْمُرْتِي الْمُؤْتِ الْمُرْتِي الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُرْتِي الْمُؤْتِ الْمُعِلِي الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِي الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِي الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُؤْتِ الْمُؤْتِ الْمُؤْتِي الْمُؤْتِ الْمُعِيلِي الْمُعِلِي الْمُعِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي الْمُعِي الْمُعِلِي الْمُعِلِي آذظُلُـ لَٰ نُظِّر نَصْلُـ كُمِّيلِ يظلـرك ببقد نَصْلُهُم كِظُمُنَا

ולַמָּוָס לַא כֹּהֹן שַׁלַבְּבוֹנוֹי, בְּעִירָךְ שָׁוּ בְּעַלְן יְדָרָ הָּוֹי בְּעַלְן ליה אם פְעוֹ אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין

thigh, and deal kindly and truly I pray thee, thy hand under my have found favour in thy sight, put, I won II' :mid otnu biss bns ,dqəsol 🛭 62 must die; and he called his son And the time drew near that Israel

the years of his life, were a hundred

seventeen years; so the days of Jacob,

And Jacob lived in the land of Egypt

forty and seven years.

in Egypt. with me; bury me not, I pray thee,

- (פב) נמצא חן. לעשות לנו ואת כמו שאמרת: והיינו עבדים לפרעה. לסעלות לו סמק סוס בכל שנס, לחק שלא יעבור: (24) לזרע השדה. שבכל שנס: ולאשר בבחיכם. ולאכול סעבדים וסשפחות אשר בבתיכס: שפכם. בנים קמניס:
- (קב) וישב ישראל בארץ מצרים. וסיכן בלרן גפן, שסיל מלרן מלרים: ויאחזו בה. לפון למוזס:
- שהמחילו לשעבדם. דבר אחר, שבקש לגלום את הקן לבניו, ונסחם ממנו (בב"ר לו, א): (82) ויחר יעקב. למה פרשה זו מחומה, לפי שכיון שופטר יעקב אבינו, נסחמו עיניהם ולבה של ישראל מַּבְּרָח הַשָּׁעְבּוּד,

ניאַטָּר אַנָכֿי אָמֶשָׁה כֹּבַבַּרָה: ממגלנום ולבנלנו בלבננם וֹמֻבְבַעׁי מִם אַבְעָי וּנִמָּאַעַנִי, וָאָמִהַכּוַב

אַהְבֵּיִר כְּפִּטְּנְעָהַ: נטמאַנונ ממאַנום נטטפונונו ڲٚڟؙڷڷ؞

And he said: 'I will do as thou hast and bury me in their burying-place.' 30 thou shalt carry me out of Egypt, But when I sleep with my fathers,

ಗ್ರಥ್ಥಗ: (ಡ) לְנִ נְנְּאֲׁטֹּטִנְיְ נְאָבֶׁלְאֵבְ הַּלְ רַאָּאָ נְּלְיִנִיִּ יִּשְּׁרָאָלְ הַּלְ דְיִאָּ הַּלְבִיאָ رَبِهُ مُل يَهْدُمُن ذِرْد زُرُهُدُم نَهُمُك كَتَبَ ذِر نُكَتَبَ ذِيكَ

bowed down upon the bed's head. he swore unto him. And Israel And he said: 'Swear unto me.' And

מְנָשֵּׁר וְאֶת־אֶפְּרֶיִם: וּיִּקְּח אָת־שְׁנֵי בְּנָיוֹ עִמּוֹ אָת־ וַיַּאִמֶּר לְיוֹסָף הַנַּה אָבֶיף הֹלֶה וַאֲמַר לְיוֹסַף הָא צָבוּף מָרַע رْ، رْزْبُرْ كَيْبِدِرْ بَابَجِرَاتُ بَكَيْجُرُاتُ رِيَرِتُ جِهِدِ جِهِرِيْءِكِ بَهَٰجُرًا

מְנַמֵּע וְיָה אֶפְּרָיִם: יגבר זע טבון לווני גמוני זע unto thee.' And Israel strengthened z Behold, thy son Joseph cometh And one told Jacob, and said: Manasseh and Ephraim.

'Behold, thy father is sick.' And he

took with him his two sons,

And it came to pass after these

XLVIII things, that one said to Joseph:

ريْشِد لاح-ترفقات: برقك جُمْ مُكْرِيْكِ رَبْطُكِ بَرْقِكِ مُقِرَدُ كُرْفُكِ لَمُعَمَّلًا مُنْفَاكِكُمْ بَرْقَكُ مُعْرَدً ונע לועלב ויאטר הנה בנה וחוי ליעלב ואטר הא ברך

נִיֹאָמֵר וֹהֹלִלְדְ אֵלְ הִיִּסְׂנ אֵלְ חֻבֹּר וֹאַמַר וֹהֹלִד לְיִיסְנ אֵלְ חֻבַּר

וֹמִּבְאָב ווּהַוֹב מַּב מַּבְסָּא:

in the land of Canaan, and blessed 3 Almighty appeared unto me at Luz And Jacob said unto Joseph: 'God

himself, and sat upon the bed.

تنظثك بهند: ניברף אָנוּ: נְרְאֶנִרְאֶלֵיְ בְּלְנִּוּ בְּאָנֵרֶּתְ בְּנְבְּנֵוּ הְּבְּנִרְנִּ הְּבְרָנִּהְ בְּאָרָתְּאִ רַבְּנְתִּ

this land to thy seed after thee for an company of peoples; and will give thee, and I will make of thee a make thee fruitful, and multiply and said unto me: Behold, I will

everlasting possession.

וֹיִאָמֶר אֶלָי הִנְּנָי מַפְּּרְדְּ וֹאָמֶר לִי הָאָנָא מַפָּישׁ לְּדְּ

אַחַבֶּיף אַחַזָּת עוֹלֶם: לְבְּנְוֹשׁ בְּטִבְוֹשׁ אַנִוֹסְנִע הַּלְם: لْزُتَانِ، אُتِ لَيْكُمُ لَانُهُتَ ذِيْلُمُكَ ۚ مَٰ خُمْرًا نَهُتَارًا بُنِ هِلَـٰمُعُ ٰ ثِنْهِ معدوم لندلخدنها بدئية بالمراباء خطير يعقب العرفين خلا بهرابية خطيها

חקברני במצרים. מופה להיום עפרה כנים (וְתֶנְמַשְׁין מחם גופי,) ושחין מחי מולה לחרן חיים הלה צלער גלגול מחילום, שים גא ידך. וסשבע: חסד ואנות: מקד שעושין עס הממיס הוא מקד של אמת, שאינו מלפה למשלוס גמול: אל גא קמ"ו, בדוד נאמר קריבה, אביו חי מ' שניס והוא חי ע'): ויקרא לבנו ליוסף. למי שהיה יכולת בידו לעשות (ב"ר שם ה): (92) ויקרבו ימי ישראל למוח. כל מי שנאמר בו קריבה למוח, לא הגיע לימי אבוחיו (ב"ר שם ג), (ינחק חי ק"פ ויעקב

וטְטַב כְּלְ וֹיִּלְבֵּב בְּמִיר בְּוֹדְ (מִלְכִיסַ-מַ בִּיִּי): וקברמני בקבורמס, ועוד, מלינו בכל מקוס לשון שכיבה עם אבומיו היא הגויעה, ולא הקבורה, כמו וַיִּשְׁפַּב דֶּוִד עָם מֻבּוֹמָיו, . אבומי, ואמה משאני ממלריס, ואין לומר ושכבמי עס אבומי השכיבני עס אבומי במערה, שהרי כמיב אחריו ונשאמני ממלריס (100) ושכבחי עם אבוחי. וי"ו זו מחוזר למעלה לחחלת המקרא, שים נא ידך חחח ירכי והשבע לי, ואני סופי לשכג עם ושלא יעשוני מלרים עבודת אלילים, ב"ר (שם):

יוסף מלך סיס, ועוד שנשבס לבין סגויס, וסרי סוא עומד בלדקו: נדרים מ.), שסשכינה למעלה מראשומיו של חולה. דבר אחר על ראש המעה, על שהיחה מעמו שלימה ולא היה בה רשע, שהרי (וצ) וישחחו ישראל. פַעַנְמֹ צְּעִירְנֵיִסְ מְנִיר נֵיס: על ראש המטח. ספך עלמו ללד סשכינס, מכמן ממרו (שנח יב:

ישקב בארן גושן, סלך אפריס אלל אביי למלריס לסגיד לו: ויקח אח שני בניו עמו. כדי שיברכס ישקב לפני מומו: (I) ויאמר ליוסף. אחד מן המגידים, והרי זה מקרא קלר. ויש אומרים אפרים היה רגיל לפני יעקב בחלמוד, וכשחלה

שַלְּיִבְוּ וֹיִּשְׁלֵּמְ מִשְׁלִּיִוּ וִדְוּ, (מַלְכִּיִם_שַ יִּם ' מו): היא, אחלק לו כבוד, מכאן שחולקין כבוד למלכוח. וכן משה חלק כבוד למלכוח, וְיָרֶדוּ בָל עַבְּדֶיךְ שֵׁבֶּ חֻבֹּי (שמום יא, ח), וכן (ב) ויגד. המגיד ליעקב, ולא פירש מי, והרבה מקראות קלרי לשון: ויחחוק ישראל. אמר, אף על פי שהוא בני, מלך

917.

- בּבאובן וֹמִמֹמִן 'בְיוּבַבְּי: מְצְּרֵיִם אֶפְּרַיִם וְמִּנְאָר מֵיתָא לְנָתְּרְ לְמִצְּרִים בּילִי ¿ בְּאָנֵיִע מִאְנִיִם מַּגַּבְאָּגִי אֵלְיוֹבּ לְנַבְּ בְּאַנְעָא נְּמִאָנִים מַּגַ
- אַבונים ופֿראָנ בּנִהַלְהָם: אַטְבְינֶטְם לְנֵבּ יִנְיְנִי מָלְ מָהָם יִּבִין מִלְ מִּוֹם אַטִּיבוּוֹ יִנְקָּבּיוֹ التالح ألناك
- נוא בות לָנוֹם: نَمُكُونَا مُمْ خَثَيْكَ مُخْذِنَا خُمُخَلَا نَكُونُا فَمِينَا خَلَلَا هُلُمًا كُلُّهِ هُفَلَّانُكَ خُمْنِهِ خُدِيْتِ هَلَمْهِ كُمَّامَةِ ر لُبَاحِ خُمُّلًا خُرْمًا خَيْنَكَ خُمْنِكَ لُبَادُ خَمَلَمُ يَخْرُمًا خُمِيلُنَامُ נֹאָלָו בַּבְאָּג מִפּבְּוֹ מָטִבְ הַבְּגָּג נֹאָלָא בַּמִיתַא מִפּבוֹ מִיתַר הַּלָּגִ
- וּיִאָמֶר מִי־אֶבֶּר: 8 لَـزَلُـ الْمُلَـ الْمُلِكُ الْمُلِكُ اللَّهُ اللّلِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلْمُ اللَّهُ اللَّا اللّلْمُلِّلَا اللَّاللَّا الللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ
- וּאָמָר בְּחָם דָּאָ אָלִי וֹאָבָרְבָם: בְּם אַמֶּב לָנוֹן לָנ אֶלְנִים בֹּזִיִר

- נשמעון יהון בדקי: אַנּגּוֹ אֶפַּבוֹם וּמִנָּאָב כֹּבֹאִיבוֹ لْمَهُد فِيدَ كَثِيلَةٍ يَاتِيَكُمُهُمُ لَا يُؤْمِدُ فِيدًا فِيدًا جَوْلًا لِمُعْتَذَكُرِيهِ
- בְּאַהְסְנָתְהוֹ: אַמֶּר ַיוַכַּבוֹשׁ יּבֹּנוֹ צִּינִכִּיג בַּטִּבוּנוֹ צִּיכִּבּ
- אָפָּרְת הִיא בֵית לָחֶם:
- נֹאַמֹּב מֹן אַבְּוֹן:
- נאמר שבייבוו בען לנהי אַנּגוֹ בַּגנוֹד בְּנְ נֵלֵּ נגאמר יוסף אָלְ־אַלְיוּ פֿנּי נִאָּמר יוִסף לְאַּרוּנִי פֿנּי

- even as Reuben and Simeon, shall are mine; Ephraim and Manasseh, before I came unto thee into Egypt, born unto thee in the land of Egypt And now thy two sons, who were
- brethren in their inheritance. be called after the name of their 6 after them, shall be thine; they shall And thy issue, that thou begettest
- same is Beth-lehem.' there in the way to Ephrath—the unto Ephrath; and I buried her there was still some way to come land of Canaan in the way, when Paddan, Rachel died unto me in the And as for me, when I came from
- said: 'Who are these?'
- will bless them.' them, I pray thee, unto me, and I given me here.' And he said: 'Bring They are my sons, whom God hath And Joseph said unto his father:
- של בנימין, קסל גויס, סרי שניס לבד מבנימין, ושוב לא נולד לי בן, למדנו שעמיד אחד משבטי ליחלק, ועחס אוחס מחנס אני (+) ונחחיך לקחל עמים. בשכני שעמידיס לנאם ממני עוד קסל ועמיס, ואף על פי שאמר לי גוי וקסל גוים, גוי אמר לי
- (a) הנולדים לך וגו׳ עד בואי אליך. לפני נולי לליך, כלומר שנולדו משָפְרַשָׁמָ ממני עד שנהתי לללך: לי הם. cial cr:
- (6) ומולדחך וגוי. אם מוליד עוד, לא יסיו במנין בני, אלא במוך שבעי אפרים ומנשה יהיו נכללים, ולא יהא להם שם במשבון שמר בני סס, לימול מלק במרך מיש כנגדו:
- (10 ((10): שבכורים, מכל מקום לא נקראו שבמים אלא אלו, (להמיל גורל הארץ, למנין שמות השבמים, ונשיא לכל שבט ושבט, ודגלים בשבמיס לענין הנחלה. ואף על פי שנחלקה הארך למנין גלגלוחס, כדכחיב לָרַבּ מַרְבֶּה נַמַלְמוֹ, וכל איש ואיש נעל בשוה חוץ מן
- (פ"ח ארץ), ואומר אני שהיה להם קלב שהיו קורין אומו כדי מחרישה אחם, קוריאד"א בלע"ו, כדאמרינן פֶרוּב וְמָבֵי, פְּמָה לא, יד), והקצ"ה משיצה גם שְׁבֶּר לְפְּעַלְמֵּך נְאָם ה' וגו' וְשְׁבִּוּ בְּנִיס לִבְּצִּילָם. ואונקלום מרגם כְּרוּצ מַרְשָׁא, כדי שיעור חרישם יום מומס נבווראדן והיו עובריס דרך שס, ילאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר קול בְּבֶעֶה נִשְׁעָע וגוי (ירמיה . אפילו לבית לחס לסכניםס לארץ, וידעתי שיש בלבך עלי, אבל דע לך שעל פי סדיבור קברתיס שס, שמסא לעזרס לבניס, בְשָׁיַּנְלֶס שלי גשמיס מלסוליכס ולקברס במברון, עת סַגְּרִיד סיס, שסמרך מלולס ומנוקבת ככברס: ואקברה שם. למ סולכתיס ממוך לבים לחם: - כברה ארץ. מדם ארץ, והם אלפים אמה, כמדם מחום שבם, כדברי ר' משה הדרשן, ולא מאמר שעכבו (ד) ואני בבואי מפדן וגרי. ואף על פי שאני ממרים עליך לסוליכני לסקבר בארן כנען, ולא כך עשימי לאמך, שסרי מחס
- ובניו ממנשס: ויאטר מי אלה. מסיכן ילאו אלו שאינן ראוין לברכס: (8) וירא ישראל אח בני יוסף. בקש לברכס וימפלקס שכייס ממנו, לפי שפהיד ירבעס ואמאב ללאת מאפריס, ויבאל דְּעַמִּיק מְּעָלָט מִבֵּי כַּרְבָּט:

נוּהָּט לִנוֹם וּוֹטַבָּט לַנוֹם: ייכַל לְרָאָוֹת וַיַּגָּשָׁ אָטַׁם אָלָיִנ מיי נמנל ומולאל פרבו מופו לא

אָנִי אֶלְהָים גַּם אָת־זַרְעֶּדָ: פְּנֵיךְ לֵא פִּלְּלְטִי וְהַנָּה הֶרְאֶה וּגְאַמֶּר וּשְּׁבְּאָרְ אָּלְ-וּוֹפְּלֵּ בְּאָרִי

וַיִּמְעַּׁעוּ לְאַפּּוּו אֶרְצָּה:

וֹמִּבֹאֹלְ וֹנִינְתְ אֹלְווּ: וָאָת־מִנְשָּׁה בִשְּׁמֹאָלוֹ מִימָּין בּ אָפַבוֹם בּוֹמִוּתְ מִּהְּבֹּאָץ וֹהְבֹאָץ וַיַקַּח יוֹסֶף אָת־שָׁנֵיהָם אָת־

ĽĖĊLL: . מְנְּשֵּׁהְ שְּבֵּלְ אָתְרַנְדְּׁנְרְ בָּי מְנָשֵּׁה בְּיִבְּנָהַ אַרָּבִימִנּוּן לִידְוֹהִי אָרֵי עַבְּּמְּיִר וְאָתִרשְׁמְאַלְוִ מַּלְ-רַאָּמִ וְמִירָא וְיִה סְמָאַלְוִי מַלְ רֵיִמְאַ זַּיְמֵשׁׁ מַּלְבַנְאָמָ אֶפַּבַנִם נְהַנֹּא נְשִׂנִּ מַלְ בִּישְׂא צַאָפַבנִם נְהַנּא ialäc

ग्ः"ाः בְרַעֶּבוּ אַנִּי מִעּוּדִי עַּדְ־הַיִּוֹם خَفَدُنَا هَدُلُكُم لَنَّمُ لِنَامُ كَالْمُحْلِنَامِ لَا يُعْرِكُنَامِ لَا يُعْرِكُنَامِ لَا يُعْرِكُنَام בַּ בַּאֶּלַהְים אֲשֶׁרֹ הִהְהַלְּכֹּי אֲבֹתַי ī¦ëLĿ

> ځېږل: خثقيد نتهرط خدبا نثقيه לא זכוק למטוו ופובר וטעון וֹמֹנוֹ וֹמִבֹאָן וֹפֿבֹא מֹפֿוֹבוּ

> نا بَعْكَ بَا خُدُكَ: אַפּּוֹב לָא סַבּּבוּנִי וְנִיא אַנְוֹוּ וְנִינִ וֹאַמֹּר וֹמִּבְאָל לַיוָפֹּב מִנִוֹנִי

וסְגִיד עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא: נוֹצְאֵ יוֹמֶךְ אֹמֶם מִעֶּם בִּרְבָּיִו וְאַפִּיק יוֹמֶךְ יָהְרוֹן מִן בֵּדְמוֹהִי

خلاتين: מַיַּמִינָא בוֹמְבֹאָב וֹלַבוּר בוֹמִבְאָב ווֹנו מִנְמִּנו בֹּסִמֹאַבוני אַפֿרים בְּיַמִינֵיה מִסְּמָאלָא יובר יוסף ית תרויהון ית

מְנַמֵּע בּוּכְרָא: אָּעַ נְמִנְנְוַ נֹאוָהֵוּם נֹחָבָאָל נָע נַמִּינִיה

מֹבְאֵנְעַנִי, מַב נומָא בַּבַנוּ: ÄŢĽŪ. ילביל זע יוסף נאַמר !!

> them. and he kissed them, and embraced he brought them near unto him; age, so that he could not see. And Now the eyes of Israel were dim for

God hath let me see thy seed also.' 11 not thought to see thy face; and, lo, And Israel said unto Joseph: 'I had

on his face to the earth. between his knees; and he fell down And Joseph brought them out from

hand, and brought them near unto his left hand toward Israel's right Israel's left hand, and Manasseh in Ephraim in his right hand toward And Joseph took them both,

Manasseh was the first-born. 301 : Yignittiw shash sid gaibing left hand upon Manasseh's head, head, who was the younger, and his hand, and laid it upon Ephraim's And Israel stretched out his right

my life long unto this day, God who hath been my shepherd all Abraham and Isaac did walk, the The God before whom my fathers And he blessed Joseph, and said:

אלי ואברכם. זה שאמר הכמוב, וְפְׁנִכִי מִּרְנֵּלְמִי לְפָפְרַיִם קְמָם עַל וְרוֹעֹמָיו (הושע יא, ג), מרגלמי רומי ביעקב בשביל אפרים, (9) בזה. סכלס לו שמר מירומין ושמר כמונס, ונקש יומף רממיס על סדנר, ונמס עליו רומ סקודש: ויאמר קחם נא

(11) לא פללחי. לא מלאני לבי למשוב ממשבס שאראס פניך עוד. פללמי, לשון ממשבס, כמו קבִיאָי עֵבְה שָבוּ פְּלִילָס (ישעיס מג שלקקן על זכועומיו:

(12) ויוצא יוסף אחם. לאחר שנשקם, הוליאם יוסף מעם ברכיו, כדי לישבם זה לימין וזה לשמאל, לסמוך ידיו עליהם aı't):

(13) אה אפרים בימינו משמאל ישראל. סבא לקראת חברו, ימינו כנגד שמאל חברו, וכיון שהוא הבכור מְיָמֶן לברכה: ולברכס: וישוחוו לאפיו. כשמור לממוריו מלפני מביו:

(FI) שבל אח ידיו. כמרגומופַמְפְּמִינוּן, בסשכל ומכמס סשכיל אם ידיו לכך, ומדעם, כי יודע סיס כי מנשס סבכור, ואף

מן פי כן לה שם ימינו עליו:

נובנו לבר למבר באבא: ממן ומם אַבטן אַבְרָבָים ווּגִּטִיל י יְבְרֵךְ אָת־תַּנְּעָרִים וְיִקְּרָא בְּהָם חַמַּלְאָדְ חַגּאָב אָהָי מִכְּּלְ־דָׁע

لِهِم طُرَهُك: אָנַה מַעַל ראַש־אָפְּרָיִם עַל־ בְּמִינְיִוּ וַיִּהְבְּוֹרְ יַד־אָבְיוּ לְהַסֵּיר אַפָּבוֹים ווּנַת אָבַבּוֹים ווּנַת וּוֹבֹא וּוְמָשׁ בֹּיִבוֹּמָּוּע אַבֿוּו וֹגַב

なて 下が设け: אַבְי פִי־זֶר הַבְּכֹר שָׁים יָמִינְרָ וּנֹאָמֶר וּוְמֶּרְ אֶלְתְּ אֶלְתְּ בַּאְבַלוֹ

הַגּוֹיֶם: יגְיַרַ מִמָּפִּי וְזַרְעָּוֹ יִהְיָה מְלְאָר הַנּא ָנְגְּדֻּלְ וְאִּלְם אָחַיוֹ הַקְּטֹּן נְאָרְ הִנּא יִסְנֵּי וּבְרַם אֲחַיוֹ הַקְּטֹּן נְאָרְ הִנּא יִסְנֵּי וּבְרַם אֲחִיוֹ פּוּ יְבְׁמְשׁׁנִי נִּם עַנָּא יְבִינִב לְמָּם נִנִּם בַּבְיִ יְבַמְּנָא אַבְּ בַנָּא יְבִי לְמַם וּנֹמֹאָן אַבְּנו וּנְאַמֶּבְ גֹבֹהֹטֹנ בֹּנֹוְ וֹסִבוּנִב אַבוּנִיו וֹאָמָב גֹבהֹנֹא

אָת־אָפַׁרַיִם לְפָּנֵי מִנָּשֶּׁר: لإكربات جهدرات إجهزتي ترتفت ° جِانِ بِچرِبَ بَשْدِيْكُ كَعِمْدَ بِשُمِرَةِ וַיְבְרְבֶם בַּיַּוֹם הַהוּאַ לֵאמוֹר

%<u>⊏</u>". אַפּֿבָם וַבַאָּגב אַטַבָּם אָלַ אָבוֹ לסמבכון ווטוב וטכון לאבמ הנה אַנֹכֶי מָת וְהָיָה אֶלהִים ٳڔٛ؉ڷٳ٢ نهُدُ ١٨٤ ١٩٤ ١٠٩١ נאמר ישראל ליוסף האנא

> נַמָּא וֹסִנְּוֹן בַּנִין בַנֵּין אֲנָהָא הַּבְ אַבוֹנוּנוּ אַבוֹנוֹם וֹנֹאָנוֹט וּכֹונוּוּ ווטלבי בהון שמי ושום בושא וברוף ות עולומיא מֹלְאָּכֹא צַפּֿנַל וֹטִי מִכּּלְ

> בישָא דִּמְנַשָּה: בישָא דאָפַרִים לאָנָחוּתַה עַל בּאָבוּהי לְאַעְּדְאָה וָתַה מִעַּל ילאָישׁ למִינוֹה וֹסְעָּרָה לִירָא נד נמיניה על הישא דאפרים וְשַׁוֹא יוֹסָף אֲבֵי שָׁוִּי אֲבוּהִי

> מַל הישֶׁיה: אַבֿא אַבו בון בוּכָבא מוּ וֹמִוּלַבַּ וַאָּמָר יוֹסָף לַאַבוּהָי לַאַ כָּוֹ

מְּלְמִוֹ בַּמַּמִמָּיִא: זְעְיִהְאָ יַסְבֵּי מִבּיה וּבְנוּהִי יְהוֹ

إْسَّةَ 'إِم كُوْدِاتًا كِيْدُهُ لَهُ وَلَا يُعْدَدُ

iaiith it éáfila leátár

לב וֹלבוב וֹמִבֹאָץ לְמִוּמִר

بختدخوبا خيبظא يتسبه خقيقك

'snoitsn' his seed shall become a multitude of brother shall be greater than he, and shall be great; howbeit his younger shall become a people, and he also know it, my son, I know it; he also

And his father refused, and said: 'I

first-born; put thy right hand upon

'Not so, my father, for this is the

And Joseph said unto his father:

remove it from Ephraim's head

and he held up his father's hand, to

head of Ephraim, it displeased him,

was laying his right hand upon the

And when Joseph saw that his father

multitude in the midst of the earth.' and Isaac; and let them grow into a

the name of my fathers Abraham

my name be named in them, and

from all evil, bless the lads; and let

the angel who hath redeemed me

unto Manasseh's head.

his head.'

Ephraim before Manasseh. and as Manasseh.' And he set saying: God make thee as Ephraim saying: 'By thee shall Israel bless, And he blessed them that day,

land of your fathers. you, and bring you back unto the 'Behold, I die; but God will be with And Israel said unto Joseph:

- פֿגלי פַפֿל בֵּימ פַּל: יברך אַת הנערים. מנשס ופֿפריס: וידגו. כדגיס סללו שֶׁפְּרִיס וְלָבָיס ופֿין עין סרע שולמת בסס: (16) המלאך הגואל אוחי. מלאך הרגיל להשמלח אלי צלרחי, כענין שנאמר זיאמר הלי עלאף קהלהים בַּמַלוֹם יַעַקב וגוי
- (17) ויחמך יד אביו. סרימס מעל ראש בנו וממכס בידו:
- ידו: ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו. שעמיד יסושע לגלם ממנו, שינחיל לת סלרך וילמד מורס לישרלל: וזרעו יהיה (19) ידעחי בני ידעחי. שהוא הבנור: - גם הוא יהיה לעם. ויגדל, שעתיד גדעון ללאח ממנו, שהקב"ה עושה נק על
- אח אפרים. בברכמו לפני מושה, להקדימו בדגלים ובמנוכת הושימים: (02) בך יברך ישראל. סבא לברך את בניו, יברכס בברכתם, ויאתר איש לבנו ישימך אלסים כאפרים וכתושם: וישם מלא הגוים. כל סעולס יממלא בלאת שמעו ושמו, כשיעמיד חמה בְּגָבְעוֹן וְיָרַתַ בְּעַמֶּק שַׁנְּלוֹן:

בְּעַרְבָּיִ וּבְקַשְׁמֵיִ: (פּ) אַבוור אַשְׁר לַלַוְהְיִי מִיּדַ בַּאָמוֹרִי יַמִּיר עַלְאַבוּ דִּנְסִיבִית מִיּדָא וּאָלֵי נְתַּמֵי לְבְּ שְׁכֶּם אַנוֹר עַלְ־ וּאָנָא יָתַבִּית לְבִּ חוּלָל תַר

בּאָמובֹאַר בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁמִינִי

Amorite with my sword and with I took out of the hand of the 22 aportion above thy brethren, which Moreover I have given to thee one

יקנא אָרָכֶם בְּאַנְוֹרִית הַיִּנְמִים: מי באֶלְפוּ וְאַנֹּגֹרָה לְכָּם אָנוּ אַהָּבּ ַ ﺩﺩּ‹ﺷּ‹ וֹנְלֵבֶׁא וֹהֹלַב אָבְבַּדָּנְוֹנ וַנְאָמֶב

אָלְ_וֹמְּבְאָלְ אָבִוּכִּם: " ושלב לו וְמִּטְתוּ בְּנָוֹ וַהַּעִּר וְמִטְתוּ

בּ בְאִיבֶן בְּבָבִי אָטַב בַּטִי וְבַאָהָוֹיִנ

עָלֶה: פּ) מְמְּכֵּבָׁ, אָבְיִּנְבְּ אָנִ עִנְּלְטִּ יִצִּוּמִי עוּלְטִ יִּטִּיִר לְאִ שִּׁפַּר אָבִיּ ל פֿעז פֿעּוֹם אַלְ שִּוּעָּר כָּי עָּלְיִם בְּא כְּעִיּא בָּרָם לְא אַנִינִיטָא בַּרָם לְא אַנִינִיטָא

> בוגבת זטכון בסוף וומיא: אַטַכֿנָּמִנּ נַאָּטַנִּג לַכָּנָן ולבא ומלב לבנוהי ואמר

نظخندد هُذُهُا مَا نَشِلَهُم אַטַכֿוּמָוּ וְמִתְמוּ בֹנוּ וֹמֹלָב

באיבו שילנו אַטַּ עונלו וָנוֹהָ אַבוכון:

בְּרוּנְתָא וּמַלְכוּתָא:

שׁלִטֹא שוּלַלוּן לכֿירוּטָא שולפי לף הנה חזי למסב

סַבְּיקִתָּא: tčil süljás jálil til סְלֵנְלַטְאַ בָּנִע מָהָבָּבָנִ אָּבוּנִעַ מכן באולט לפביכן אפּני

> Reuben, thou art my first-born, My Israel your father.

sons of Jacob; And hearken unto

befall you in the end of days.

XLIX said: Gather yourselves together,

wod ym.

Assemble yourselves, and hear, ye

that I may tell you that which shall

And Jacob called unto his sons, and

and the excellency of power. strength; The excellency of dignity, 3 might, and the first-fruits of my

thou it—he went up to my couch. to thy father's bed; Then defiledst + excellency; Because thou wentest up Unstable as water, have not thou the

של שנסנו ליוסף מפני שלקסוסו שמעון ולוי בחרבם ובקשסם, וסלא אדרבה מוה המעם ראוי שינחן לשמעון ולוי ולא ליוסף שמעון ולוי, דסא לא עשו מדעמו, שהרי כעם עליהם על זה. ולעוד"ו בלאו הכי אי אפשר לפרש עליהם, דמה ומינת מעם יהיה שסיס לד אביו באמרי פיו: בחרבי ובקשתי. סיא חכמתו ותפלתו. (ועיין ברא"ס שכתב דאי אפשר לפרש על תרבס של ע) איש מלקו, לְּעְבְּדוֹ שְׁבֶס מֻּמְד (נפניסג, ע): אשר לקחתי מיד האמורי. מיד עשו, שעושס מעשס אמורי. דבר אחר, במקרא, פִי מְשִׁימֵמוֹ שֶׁבֶס (מהלים כא, יג), משימ שונאי לפני לחלקים, שַׁתַּלְּקֶה שָׁבֶס (שם ם, ח), דֶּבֶך יְרַצְּחִי שָׁבֶמֶה (הושע ו, מלחמס כנגדן. דבר אחר שכם אחד, סוא סבכורס, שיטלו בניי שני חלקים, ושכם לשון חלק סוא, כחרגומו, וסרבה יש לו דומים על אחיך: בחרבי ובקשתי. כשהרגו שמעון ולוי את אנשי שכה, ותכנתו כל תביבותיהם להזדווג להה, וְמָנַר יעקב כלי עלְמוֹח יוֹמֵף אַבְּי הֶשֶׁלוּ בְּנֵי יִשְׁרְמֵל מִמִּלְרֵיִס קַבְּרוּ בִּשְׁכֶס: שכם אחד על אחיך. שכס ממש, סיח מסיס לך חלק חמד ימירס (22) ואני נחחי לך. לפי שלמה מורה להמעסק בקבורהי, וגם אני נחמי לך נחלה שחקבר בה, ואיוו, זו שכם, שנאמר וֶמֶׁה

(3) וראשית אוני. היא מפה ראשונה שלו, שלא ראה קרי מימיו (ב"ר שם ד): אוני. כוחי, כמו מָצָאֹמִי אוֹן לִי (הושע יב, (I) ואגידה לכם. נקש לגלות את הקן ונתחלקה ממנו שכינה, והחחיל אומר דברים אחרים (ב"ר לח, ב):

כפיס: ויחד עז. במלכות, כמון יָמֶן עוֹ לְמַלְכּוֹ (שמוחל-ח ב, י), ומי גרס לך להפקיד כל חלה: מ), מֵלבׁ חוֹנִים (ישעיה מ, כו), ולָפֵׁין חֹוֹנִים (שם כמ): דחר שאח. רחור פייח להיוח יחר על חחיך בכהונה, לשון ושיחו

היה לשון עבר, היה נקוד חליו קמ"ן וחליו פח"ח, ומעמו לממה: יצועי. לשון משכב, על שם שמליעים אוחו על ידי לָבֶדִין ילועי, וסיא סשכינס שסיס דרכס לסיות עולס על ילועי: פחז. שס דבר סוא, לפיכך מעמו למעלה, וכולו נקוד פת"ח, ואלו לימול כל סימכום סללו שסיו כאויום לך, ומסו ספמו אבר פְּמַוְפָּ: - בי עליה משכבי אביך אז הללה. אומו שֵס שעלס על (+) פחז כמים. ספחז וסנסלס אשר מסרח לסראוח כעסך, כמיס סללו סממסריס למרולחם. לכך: אל חוחד. אל חרצס

מָכֶבעיבּים: ٥ هَمْهُإِلَّا لَكِرُدُ هَكَانِكَ خُكِّرٍ لَكُونَ هِمُهْمِياً لَكِنْدُ هَنِياً وَبَحْدَيَا

אָנְהַ וְבֹּבְׁקְנִם הֹפַּבוּיַהְוָב: אַגְשַׁנוֹע בְּבָצִי כִּי בְאַפָּּםְ נוֹנִינִי בְּסִבְׁםְ אַּלְ-מָבָאִ נַפְּמְּגִּ בַּלְּהָלְם

tiál%4: (G) كَمُّكُكُ كُمُّ خُرَمُ لِللَّهُ عَلَيْكُمُ خُرَمُوا لَكُمْ خُرَدُوا خُرَمُكُم خُرَدُوا خُرَمُكُم خُرَدُوا אָבוּר אַפְּּם בֵּי עָּוּ וְמֶבְרָנִטָם בַּי לִים בוּנְיִבוּוּ אָבִי

אַבְּיף: בְּעָּהָרָ אִנְבֶּיף: יִשְׁתַּהָרָיף: יִמַבְּרָרוּ סְנָאָר יִהֹיף מַהְיָּהָרָּ בְּעָּהָרָ אִנְבֶּיף: יִשְׁתַּהָרָיף: יִמְבָּרָרָיף: יִמְבָּרָרָיף: יִמְבָּרָרָיף: יִמְבָּרָרָיף: יִמְבָּרָרִי

מַבַרוּ הָבוּרֶא: ĒÄĹſ كالأ⊏الكالال

שור קוָאָה: למלי למול יברעיתהון תרעי לַנוּנוּנוּ מָן וֹפֿנוּ אָנוּ, בּּנוּנוֹנוּנוּ באָטַבַּנוֹשֶׁיהוֹן לְמֶּהֶךְּ ζХ تأنا تغفر

לוהמר ואלגבונון לוהבאר: לוהמר האלגונון לוהבאר:

خْمُمُعَم حَمُكُمُكُ خُدُدُ عُدَكِ: كثح كثفك نيبا مكنما $_{\rm s}$ intin yar dire yare; its taraya ta direk gar

> Weapons of violence their kinship. Simeon and Levi are brethren;

self-will they houghed oxen. anger they slew men, And in their glory not be not united; For in their 6 council; Unto their assembly let my Let my soul not come into their

And scatter them in Israel cruel; I will divide them in Jacob, 7 fierce, And their wrath, for it was Cursed be their anger, for it was

shall bow down before thee. thine enemies; Thy father's sons 8 Thy hand shall be on the neck of Judah, thee shall thy brethren praise;

עלמן בכלי חמם, כמו מְכוֹרוֹמַיִּךְ וּמוֹלְדוֹמַיִּךְ (ימוקאל מו, ג), ווס חרגוס של אונקלום: הימנו: - מכרחיחם. לשון כלי זיין, ססייף בלשון יוני מכי"ר (מנחומא זיחי ט). דבר אחר מכרחיסם, בארץ מגורמס נהגו אחים: בלי חמס. אומנות זו של רליתה חמק הוא בידכה, מברכת עַשָׁו היא, זו אומנות שלו היא, ואתם המקחה אותה בְּלְׁבֶּׁה ְנְשָׁת בְּגֵי וְלְפְּּה וגו', יששכר וזבולון לה היו מדברים בפני החיסה הגדולים מהם, על כרחך שמעון ולוי הם שקרהם הבייהם כאוצן או יסודס, סרי לא ססכימו בסריגמו, אס מאמר בני סשפחום, סרי לא סימס שנאמן שלמס, שנאמר וְסוּא נַעַר אָם בְּנֵי (a) שמעון ולוי אחום. בעלס אחם, על שכס ועל יוסף, וַיּאֿמְרוּ אִישׁ שֶׁל שָׁמִי וגו' וְעַּמָּס לְכוּ וְנַסַרְגָּסוּ, מי סס, אס מאמר וםְדִינִין, והרבה דומים לו, אם וְבַרְמִיף עַל יִנִישָי (תהלים מג, ז), אם פָעֶלֶה עַל עֶבֶשׁ יִנִישִי (שם קלב, ג):

יומף שנקרא שור, שנאמר בְּכוֹר שוֹרוֹ מְדֶר לוֹ. עקרו אשרישו"ר צלע"ו, לשון אָמ מוּשִישָס מְעַּקֵר (יסושע יא, י): באפס הרגו כל איש שכעםו עליי, וכן וַיִּלְמֵד לְמֶרֹף מֶרֶף מְרֶף מֶבֶף בְּבֶל (יחוקאל ימ, ג): וברצונם עקרו שור. רלו לעקור אח ְּוְסְבִּימָ טֶׁם מִדְּיַן בְּסִישׁ שֶׁסֶד וכן במוכרים פום וְרוֹבְּצוֹ רֶמֶה צַיָּם, וּהו מדרשו. ופשומו, חֿנשים הרבה קורח חֹיש, כל חֿחד לעומו, בי באפם הרגו איש. אלו ממור ואנשי שכס, ואינן משובין כולס אלא כאיש אמד (שופעיס ו, מו), וכן הוא אומר בגדעון, כרמך אמה לריך לפרש בְּמֶּדְבֵּר אֹל הכבוד, ואומר אמה כבודי אל ממיחד עמהה, כמו לא מַמַד אָפָט בְּקַבּוּרֶה (ישעיה יד, כ): כשנמיסמו בני קרם על סדורן, נאמר בֶּן קֹרַם בֶּן יִנְסֶר בֶּן קַסְם בָּן גַוֹי בָּן יִשְׁרָשׁל: אל חחד כבודי. כבוד לשון וכר סוא, ועל כבודי. שם אל ימימד עמהם שמי, שנאמר קרַם בֶּן יִנְּהֶר בֵּן קְהָם בֵּן לֵנִי, ולא נאמר בן יעקב, אבל בדברי הימים (א ו, כב), כמב בן יעקב (ב"ר לע, ו): בקהלם. כשיקסיל קרמ שסוא משבמו של לוי, את כל סעדס על משס ועל אסרן: אל החד או מוחרח, אס מאמר אטורה, במ יחרו מי החירה לך, אל יוכר שמי בדבר, שנאמר וְמֶרִי בֶּן שֶלוּא נָשִׁיאׁ בֵּים אָב לַשָּׁמְעוֹנִי, ולא (6) בסדם אל חבא נפשי. זה מעשה ומרי, כשנתקבלו שבעו של שמעון להביה הת המדינים לפני משה, והמכר לו זו התורה

עֹבֶף (שמואל־בּ כבּ, מא): בני אביך. על שם שהיו מנשים הרבה, לא אמר בני אמך, כדרך שאמר יצחק: יוכימנו על מעשה ממר), וקרמו יעקב בדברי רלוי, יהודה לא אמה כמומה: ידך בערף איביך. בימי דוד, וַמֹּיְבִּי שַּמָה לִי (8) יהודה אחה יודוך אחיך. לפי שסוכים אם סכאשונים בְּקְנְעוּרָים, סמחיל יסודס לפוג לאמוכיו (צ"ר למ, ס) (שלא אלה משמעון, כדי שיסיו נפוניס, ושבעו של לוי שַשְׁהוֹ מְחַוֵר על הגרנות לתרומות ולמעשרות, נתן לו תפולתו דרך כנוד: ביעקב. אפרידס זה מזה, שלא יהא לוי במנין השבמים, והרי הם חלוקים. דבר אחר, אין לך עניים ומופרים ומלמדי מינוקות (ד) ארור אפם כי עז. אפילו בשעת מוכמה לא קלל אלא את אפס, וזהו שאתר בלעם עה אָקב לא קבּה אַל: אחלקם

וְבְלְבוֹא מָו וְלִוּמֶנוּי

וֹלְוְ וֹפַׁעַׁעַ מַּמֶּיִם: מבול בוללו עד בי־נבא שילהה יי לְאֵ־יָסִיּר יָשֵׂבֶשׁ מִיּרוּיִּדְה יִמְחֹקֵק

עַנְבֶים סוּהָה: אַּעוֹן כֹבַּס בַּיָּנוֹן לִבְשָׁוּ וּבְדַם סְחוֹר סְחוֹר לֵיה וְשְּבָּדֵי

> ٠٠٠٠ المُذَكِّنَانَا כֹאַבֹּוֹא וכֹלְנוֹא וֹלָנוּ מֹלְכוּ סַבְּיַלְּשָׂא וְנִינִוּ וְמִּבִּי בִּעִלְוָב אָבׁוּ מִבּוּן אַמְּלָא בָּבוּי וַפַּאָּבּ ַ יִּעְרַבַּא מַלְכָּא מִגְּבִית יְרוּדָת שׁלְמוּן יְהֵי בְשִּירוּיָא וּבְסוֹפָא

> ושְׁמַמְעוֹ עַמְיַמִּיִא: בביליה היא מַלְכוּתָא וּלִיה הב הֹלִמֹא הב בַּנוֹטַו מַהָּוֹשֹא أبدئي أوفية ظفت جنين، לא יעהי עביד שולטן מדבית

מולא מולא גבע זהורי אַרְגְּנְין טְב לְבוּשֵׁיה וּכְסוּתֵיה אוָבוֹטֹא לאוּלָפּֿן הֹמִּיִּע וֹנִיי אַסְבֶּיִי לְּנֶּפֶּׁן ְמִירְבְיִ וְלְמֶבְּבֶּח בְּנֵיִ יִבְּנִוּן בִּיִּכְלְיִה יְהוֹן צִּדִּיקִיִּא تَصَلَد نَهُلَهُم كُمَّلُقيد مَقَٰه

> 5qu mid And as a lioness; who shall rouse stooped down, he couched as a lion, 9 prey, my son, thou art gone up. He Judah is a lion's whelp; From the

the obedience of the peoples be. come to Shiloh; And unto him shall between his feet, As long as men 10 Judah, Nor the ruler's staff from The sceptre shall not depart from

grapes; And his vesture in the blood of He washeth his garments in wine, his ass's colt unto the choice vine; Binding his foal unto the vine, And

לְּדְקֶם מִמֶּנִּי, לפּיכך כרש רצן וגוי, זימי שלמס חִישׁ מַמַח גַּפְּנוֹ וגוי (מלכיס־חֹ ה, ס): ַ הַּיָס בְשָׁסְ אֲבְלְמְסוּ, ווסו יסודס שנמשל למריס: 🗈 בני שליה. מִלְקְמָּ מֹת עלמך וממרת תַס בֶּצַע וגוי, וכן בסריגת תמר שסודס ולבסוף אביה, כשהמליכוהו עליהם. וזהו שמרגם שֶׁלְמוֹן יְהֵאֹ בְּשֵׁרוּיָאָ, במחלמו: משרף. ממה שמשדמיך בעֶבֹף עֹבַף יוֹשַף (9) גור אריה. על דוד נמנבל בממלה, גור, בסיום שלול מלך עלינו לחם סיים המוליל והמבילו לם ישרלל (שם ה, צ),

(ישעיס יא, י), ודומה לו עַיִן מָלְעַג לְמָב וְמָבֵו לִיקְּסַת מֵס (משלי ל, יו), לקבוץ קמטיס שבפניה מפני וקנסה, ובגמרא דימבי ופירוש אימם מרב וסוא לשון זיין) ואָמוּך שְׁמֶן (מלכיס־ב ד, ב), אף זס יקסם עמיס, אמיפה עמיס, שנאמר אַלִיו גּוֹיָס יִדְרֶשׁוּ כופל, כגון נו"ן של נוגף, ושל נושך, ואל"ף שבפֿקָנָמִי בְּמָּוֹנֵיכֶס (מֹיוב יג, ז), ושבפָבָּמַת מָכֶב (ימזקאל כא, כ), (וסוא לשון מרב שממים, שהיו"ד עיקר היא ביסוד, כמו יפְּטָּבָּ, ופּעמים שנופלת ממנו, וכמה אומיות משמשות בלשון זה, והם נקראים עיקר שלו, וכן מרגמו אונקלום. ומדרש אגדה, שילו, שי לו שנאמר יוֹבִילוּ שֵׁי לַמּוֹבֶא (מהלים עו, יבּ): דלו יקהת עמים. אסיפת על פי המלכות: ומחקק מבין רגליו. מלמידים, אלו ושיאי ארך ישראל: עד כי יבא שילה. מלך המשיח שהמלוכה (10) לא יסור שבט מיהודה. מדוד ומילך אלו ראשי גליום שבנבל (פנסדרין ס.), שרודים את סעם בשבט, סממונים

פירשו בגמרא, לשון סממם שכרות, בממכה כהובוה (קיא:), ועל סיין, שמא האמר אינו עַרֶנֶה, הלמוד לומר מוחה: לְבּוּשׁוֹסִי, שֹנִיבּוּשוּ דוֹמִסְ לִיין, ולבּשוניין סוֹסׁ לשון פוסס, שסאשס לובשחן, ומסיחס בסן אֹח סוכר ליחן שיניו בס. ואף רבוחינו אחרים. גפן אלו לדיקים, בני אחונו עַבְּבֵי אוֹבַיִימָא בְּאוּלְפַן, על שם רֹבְבֵי אֲמֹנִים לְחִירִים: בבס ביין. יָבֵא שַׁרְגְּוָון עַצ גַשַּׁמְּמִיּף שֹׁרֵה (ירמיס ב, כא): 🗆 בני אחנו. יִבְּנִין הֵיכְלֵיה, לשון שַׁעַר הָאָהוֹן בספר יחוקאל (מ, מו), ועוד חרגמו בפניס קבג, ל), וכן בני אמונו כענין זה. ואונקלום מכגס במלך המשיח. גפן הם ישראל, עירה זו ירושלים, שורקה אלו ישראל, וְאָנֹבִי לשון מין בגד סום, ומין לו דמיון במקרם: אסרי. כמו מוסר, דוגמסו מקימי מעפר דֶל (מסלים קיג, ו), סיִשבי בשָׁמָים (שם ממם, ומשורק אחד בן אחדן אחד: שרקה. זמורס ארוכה, קוריי"רא בלע"ו: כבס ביין. כל זם לשון רבוי יין: סוחה. (11) אסרי לגפן עירה. נמנצה על הרץ יהודה שמהה מושכה יין כמעיין, היש יהודה יהתר לגפן עיר ההד, וימענו מגפן וּעַקְסוּ פֿקְסְמָתׁ בְּּשׁוּקֵי דְּנְּסַרְדְעָשׁ [דפומנדימת] במסכת יבמום (קי:), ויכול סיס לומר קסיים עמיס:

י על בולו מולום מו"ו ולבו הוום

さげに(ほ) كنابك كالإيل الألكناب ן בולן לְחָוֹף נַמֶּים יִשְׁכֵּן וְהוּא וְבִּילִוּן עַלְ סְפַּר יִמְעִּיָּא יִשְׁרֵי

ಗ್ರಭಭಿತ್ವಗ್ಗರ: †י נשְׁמֵבֶר חַמָּר גַּגָה רבֵּץ בָּין

לְמַסַ מְבֵּר: (ס) جَد بُعْرَانِ رَبُم شِجِمَا رَجُهُم رَزِيرَ لِنَحَقِيمَ فِيْنِينَدُ غَرْنِيْنِهُ لِيَعْدَةً، ניַרְא מְנָחְהֹ בֵּי מְוֹב וָאָת־הָאָרֵץ

יִשְׂרְאֵל: גון יָדֵין עַמָּוֹ בְּאַחָר שִׁרְמֵיּ

ימופון נעווהי בחמר יחורן **GILLIL** בכרמוהי

מַמֵּי עַר צִידוֹן: ומוב וַמַּא וִיכוֹל וּתְחוּמֵיה וָהֵי נענא נכביש מְחוֹיון בִּסְפָׁינָן

אַבְסְנְתֵיה בֵּין הָחוּמִיָּא: جاياته

יבְשָׁנוֹהִי וַנוּחוּן כַּהָדָא שָׁבְטַיָּא אַבָּרָא בּיוֹמוֹהִי יִהְפָּרֵיק עַמַּיה מובים בן יהבחר ויקום إبرا جرب فإنرا بقوعر فورا: to tituul uliabsud tul אַנהא אָנו הַהֹבֹּנא פֿונון וְשַׁנְאַ שִּוּלְלֵא אָבוּ, מָּב וֹנִים

> his teeth white with milk. His eyes shall be red with wine, And

ships, And his flank shall be upon 13 the sea, And he shall be a shore for Zebulun shall dwell at the shore of

sheep-folds. 41 Couching down between the Issachar is a large-boned ass,

servant under task-work shoulder to bear, And became a pleasant; And he bowed his 23 good, And the land that it was For he saw a resting-place that it was

of the tribes of Israel. Dan shall judge his people, As one

ולשון אֿרמי הוא במסכת עבודה זרה (עד:), נַעַנָה אֿרמתו, יָמַוִירֶן בְּקַעָּמִים תרגם שנים, לשון שני הסלעים: מרגומו עיניס ל' סריס שמשס לופיס למרחוק. ועוד מרגמו בפניס אחריס, לשון מעינום וקילוח סיקביס, גַעֲווֹסִי, יקביס שלו, מרוב מלב, שיסא בארלו מרעה מוב לעדרי לאן, וכן פירוש המקרא, אדוס עיניס יהא מרוב יין, ולבן שניס יהא מרוב מלב. ולפי (בו) חבלילי. לשון מודס, כמרגומו, וכן לְמִי מַכְּלְלוּמ מֵינְיִס (משלי כג, כמ), שכן דרך שומי יין שיניסס ממדימין: מחלב.

המשפחים. כממור סמסלך ביוס ובלילס ואין לו לינס בבים, וכשסוא רולס לנוח, רובן בין סממומין בממומי סעיירות שסוליך (14) יששבר חמור גרם. ממור בעל עלמוח, סובל עול מורה כחמור חוק שמטעינין אוחו משא כבד: רבין בין באסליס (מנמומא וימי יא): וירכחו על צידן. שוף גבולו יסיס סמוך ללידון, וירכחו, שופו, כמו ולַיַרְפָּמֵי שַמִּשְׁפָן: במורס, סוא שאמר משה שְׁמַח וְבּוּלֶן בְּבֵמְשֶׁךְ וִישְׁשַבְר בְּמֹהֶלֶייְ (דברים לג, יח), וצולון יולא בפרקמטיא, ויששכר עוסק במורס במקום הנמל, שאניות מביאות שם פרקמטיא, שהיה ובולון עושק בפרקמטיא, וממליא מזון לשבט יששכר, והם עושקים (13) זבלון לחוף ימים. על מוף ימים מסיס אכלו, מוף, כמכגומו שָפַר, מכק"א בלע"ו, וסוא יסיס מלוי מדיר אל מוף אניום,

שכמו. השפיל שכמו, כמון יֵמ שְׁמַיִס בַּפּוּ מְּוְנֵיכָס. ומונקלום מרגס צפניס מתריס, וימ שכמו למצול מלחמות, ולכצוש מתוות, מה יַעַשָּׁה יִשְׁרֶהֵל בְּחְשֵׁיהֶם מָחְתַּיִם (דברי הימים־חֹ יב, לג), מחמים רחשי פנהדרחות העמיד, וכל חׁמיהם על פיהם: ריש לכל אחיו ישראל: - למס עבד. לפסוק לסס סוראות של חורס וסדרי עצוריץ, שואמר וּתְּבָּנִי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִּינֶס לְעַמִּיס לָדַעַת (15) וירא מנוחה כי שוב. ראס למלקו ארן מצורכת ועוצס לסוליא פירות: ויש שכמו לסבל. עול תורס: ויהי. שם פרקמטים:

ואת כלס ידין, ועל שמשון נבא נבואס זו. ועוד יש לפרש כאחד שבמי ישראל, כמיוחד שבשבמים, הוא דוד שבא מיהודה: (16) דן ידין עמו. ינקוס נקמס עמו מפלשמיס, כמו פִי יָדִין ס'עַמוֹ: באחד שבטי ישראל. כל ישראל יסיו כאחד עמו, שהם יושבים על הקפר, ויהיה האויב כבוש תחתיו למק עובד:

וֹנֵו צְּבְׁנֵא בְּוֹטְבָּטִר וּיקוּם

17	يومِخ' ێۥ۬ڋۣؗ۩ ؆۪ڂ۪ؠٙ۩ ۩ۮؘؽٳ ۼۻڎ۬؆ڣۣڎ: (٥)	ימְבְּרְכִין צֵּאָרַע טָבָא יִחָרְמִי טַּעְּבְּיִה וְאַחְסָנְתֵיה הָחֵי פַּרְבִּיה וְאַחְסָנְתִיה הְחֵי הְפְּהָלֵי בַּאֲרַע טָבָר יִהְרָ	Naphtali is a hind let loose: He giveth goodly words.	17
07	מְּאֲבֶּוּ מְמְנְיֵנִי לְטְמָנִ וְּהָנִאִּ נְמֵּן מִאָּאָר שְׁמִנְנִי לְטִמָּנִ וְהָנִאִּ נְמֵּן	מְנַבְּיִא שַּבְּנִים, מִלְכָּו! בְּאָמֶּנִ מְּבָא אַנְמִנִּי וְנִיִּא	As for Asher, his bread shall be far, And he shall yield royal dainties.	07
ממישי	גָּר גְּרָוּד יָגוּדֶגוּי וָהָוּא יָגָר עַּקְב: (ס)	בנית גד משרית מוניין: אַמיהוֹן לְקְרֶבְא הָבָנְסָׁין פְּנִיאָן יְתְּבְּרָלְא הָבָנְסָׁין	Gad, a troop shall troop upon him; But he shall troop upon their heel.	61
81	לישוּעְקְּהָן קְנִיתִי יְהֹוֶה: (ס)	خْطَيْلُكُ مُقَلِّيْنَ لِنَّا	I wait for Thy salvation, O Lord.	81
		בְבְבְינִינְן לְאַנִיבְא: יְמְפַּר סִיּסְנְן יְבְיִיבִּין יִימַיָּר בְּלְאֲנִאֵּי בְּבָאוֹ מִּם בִינְלְאֵוֹ אָבִילָא יְפַמִּילְ יִּבְּבִּי מָאָבִּינִי אָבִילָא יְפַמִּילָ		
Δī	رَبْوْمِ بِخُدُرِ هُلُابِدٍ: مُرَّدِ هُنَا لَائِسُ لِمُرَّدِ مُؤْدَد صِنِهِ يُدَدِ بَارُ بُلْشِ مُرَّد بُثِدُكِ مُؤْدَ	מּלְ אִנְבְׁטְאַ נְּכְפְּׁטְּלָא נְכְּמָנְן מַּלְ בּפִּלְמְּמָאַ בְּטִנִּ טִנְּבְמָן מִּלְ מּלְ מַמְמָנִאַ נְמָטְנִינִי שִּטַפּֿוּ מִבְּבִינִי בַּן אִנְמָטְנִי שִּׁטְבַּוּ מִבְּבִינִי בַּן אִנִּמְטְנִינִי שִּׁטְבַּוֹנִי	Dan shall be a serpent in the way, A horned snake in the path, That biteth the horse's heels, So that his rider falleth backward.	Δī

(קו) שפיפון. הוא נחש, ואותר אני שקראו כן על שם שהוא נושף כמו וְאַמְּס מְשׁוּמָּט עָקַב (בֹרֹאָשׁיִם גַּרְמָוֹ: הְנִישֶּךְ עַקְבִי סוס. כך דכרו של נחש. ודמסי לנחש הנושך עקבי מום. ויפל רכבו אחר. שלא נגע בו, ודוגמתו מלינו בשמשון, וַיִּלְפֹּח וגוי אָת שְׁנִי עַמּוּדֵי הַמְּנֵךְ וגוי (שופעים עז, כע), ושעל הגג מתו. ואונקלום תרגס פְּחָינִי חּיְרְמָן, שס מין נחש שאין רפואה לנשיכחי, והוא לְּפְּעוֹנִי, וקרוי תורמן על שם שעושה הכל תרם, וְכְּמִקְנְא, כמו פחן, יכמון, יארוב:

- (18) לישועהך קויהי הי, נקנכל שינקרו פלשמיס לח עיניו, ומופו לומר וְבְבֵנִי נָל וְמַוְּקֵנִי נָל שַׁוֹּ הַפַּעַס (שס כת):
- (פו) גד גדוד יגודנו. כולם לשון גדוד סס, וכך מבכו ממס. ואס מאמר אין גדוד בלא שני דלמי"ן, יש לומר גדוד שם דבר בריך שני דלמי"ן, שכן דרך מיבס במ שמי אומיות לסכפל במופס, ואין ימודס אלא שמי אומיות, וכן אמר פַפְּפּוֹר לְּנִיד (משלי כו, ב), מגורת וְשַׁבְּעָמִי יָדְדִיס (אירב ז, ד), שָׁס נְפַל שְׁדִּיד (שופּמיס ס, כו), מגורת יִשׁר צַּבְּכִיס, אף יגוד יגודנו, וגדוד מגורס אחת סס, וכשסוא מדבר בלשון יפעל, אינו כפול, כמו יגוד, ינוד, ינוד, ימדר, ימדר, ימביא מתפעל או מפעיל אחריס, מוא הפול, כמו ימגודד, ימנודד, ימרומס, ימבילל, ימעודד, ובלשון מפעיל יָמוֹס וְשַׁלְמָנָס יְעוֹדֵד (מסליס קמו, מ), לְשׁוֹבֵּב יַשְּׁקְבּ יַּמְלִּב יְשְׁלָב יִ (יכמיס מת, ס), מְשׁוֹבֵּב נְמִיבּוֹת (שס נת, יב), אף יגודנו סאמרר כאן אינו לשון שיפעיליסו אחריס, אלא כמו יגוד סימנו, בלין ונמטילומס שלכן: והוא יגד עקב. כלגדודיו יצודו על מקנס לנמלמס שלקמו בעבר סיכידן עס אחים אינו למיו לע"ו בדרכן ובמסילומס שלכו ישובו, כמו וְשְּקְבּיֹמִייְּךְ לֹה נִידְעוּ (מסליס עו, כ), וכן בְּשְּקְבֵּי סְצֹּמֹן (שיר סשירים א, ח), בלשון לע"ו
- (05) מאשר שמנה לחמו. מאכל סבא מחלקו של אשר יסא שָמֵן, שיסיו זימיס מרוביס בחלקו, וסוא מושך שמן כמעין, וכן ברכו משק נְעוֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַבְּלוֹ, כמו ששנינו במנחות (פס:), פעס אחם הוצרכו אימיל ויקיָאָ לשמן וכרי:
- אילה שלחה. זו נקעם גינוסר, שסיא קלס לנצל פירומיס, כאילס זו שסיא קלס לרון, אילס צלוסס, אילס מצולסם
   לרון: הנחן אמרי שפר. כמרגומו. דבר אחר, על מלחמת מימרא נתנבא, וְלָקַהְּשָׁ שָמְּףְ עֲשֶׁבֶּה חֻּלְפִּיס הִישׁ מִבְּנִי נַפְּשָּלִי וגוי

בַּנְוִע בַּעְּבִי מִבְּיִ מִּבְיִי מִּבְיִי ت قا جنر برقك قا جن مَرْد مُزَا

口袋(口: יי זְוֹמְבְנִבׁי וֹנְמְהַ מִּמְמְמִבִי בַּהַּבְּי

רְמֶּרְ אֶבֶּן יִשְּׁרָאֵל: יָבְיוּ מִידֵי אָבָּיר יַעַּלְב מִשָּׁם נשמב באיקן קשָׁהוּ וַיָּפָּוּי זְרֹעֵי

> לפלבון שולפא נאטסנטא: שבון שִבְטון ופָקון מְבָנוֹרָי כגופן דנציב על עינא דמיא ti, ide, jal ti, ixitil

> בּהַלְי פּלְינִינוּיני: نهمرطد خرب يدخدرا يخدرا נאַטְבָרוּ עִמֵּיה

يخقيفتي ألي كخفا يخذرا מו שבר אל הקיפא דיעלה מַלְכוּטָא וּטִבוּל דָא בַוֹנִי בַיה בוב הל דרשוהי צקסין שולפא בושה לכן ושבתא בלוום אולוטא לסטלא והוו וְתַבָּת בְּהוֹן וָבְיוּתֵיה עַל

Shepherd, the Stone of Israel, Jacob, From thence, from the By the hands of the Mighty One of But his bow abode firm, And the

24 arms of his hands were made supple,

23 him, And shot at him, and hated

over the wall. .

The archers have dealt bitterly with

22 vine by a fountain; Its branches run

Joseph is a fruitful vine, A fruitful

וברק שירה. ורצומינו דרשוהו על יום קבורת יעקב, כשערער עַשָּׁו על המערה, במסכת מועה (יג.). ותרגומו יָמְרֶמֵי עַדְצַהּ, (שופעיס ד, ו), וסלכו שס בוריוות, וכן נאמר שס לשון שלוח, בְּעַמֶּק שֻׁלַּח בְּרַבְּלָיו. הנחן אמרי שפר. על ידס שָׁרוּ דבורס

זְרְעָּא דִיִשְׁרָאֵל:

לגדולס: בנות צעדה עלי שור. לסממכל כך בנאמך על מלכים. ועוד דרשוסו לענין שלא ישלוע בורעו עין סרע, ואף שיניו באמי, ילא לפניה וְשְׁרְבֵּב קוֹמָמוֹ לְכַמּוֹמָה, והוא שברכו אביו בן פורח, הגדלה עלמך יוסף עלי שין של עַשְׁו, לפיכך זכיה קדמו סאמסום ללכם לפני בניסס לסשממוום, וברמל כמיב נגַּשׁ יוֹמֵף וְרֶמֵל וַיִּשְׁפַּמַוּוּ, אֹמר יושף, רשע סוס עינו רמס, שמא ימן ְּבְּרִי דְּיִמְבֵּי יומף, פורמ לשון פריס ורביס. ויש מדרשי מגדס בו סממישביס על סלשון, בשעס שבא עַשָׁו לקראֹם יעקב, בכולן לעדה עלי שור, קְּבֵין שְׁבְּעֵין יִפְּקוּן מִבְּנוֹהִי ובוי, וכחב בנוח, על שם בנוח מנשה, בנוח ללפחד, שנעלו חלק בשני עברי הירדן. . מקון סלשון, כמו עַל דְּבְּרַח בְּנֵי סְמְׁדָס (קסלם ג, יח). שור. כמו לשור.עלי שור, בשביל לשור. וחרגוס של מנוקלום בנוח כאיימו, כמו שְׁשׁוּכְפּוּ וְלֹה קְרוֹב. (במדבר כד, יו) ומדרש אגדס יש רבים, ווס נומס ליישב סמקרא. פרח. מי"ו שבו סוא לעדק כל אחם ואחם במקום שחיכל לראוחו משם. (דבר אחר כנ"ל, כי לפירוש ראשון קוא שור חומה וק"ל). עלי שור. על גְמִייִ עַלְ סְעִיןְ סְרוּחֹסְ חְוֹמוִ: בְנוּוֹחַ צַעְּדְהַ עֵּלִי שִוֹר. בנוֹח מוֹרִיס סִיו וֹעַדְוֹח עַלְ סְתוּמִס לֹסְמְתֹל בִּיפִּיוּ, וִבנוֹח סְרִבָּס (שב) בן פרח. כן מן, והוא לשון ארמי, אפריון נַמְמֵייִה לרבי שמעון, במוף בבא מליעה (קיע): בן פרח עלי עין. הַמִּי יפול מבלו, והוא יודה על מלקו אמרים נאים ושבח:

לשון הורמו, אלא שלשון הורמו והושמו על ידי אחרים, ולשון שמו, רמו, רצו, מאליהם הוא, משוממים את עלמס, נחרוממו . שלים סוא, כן סים לו לסיקד, ואינו אלא לשון פועלו, כמו שמו שמים (ירמיה ב, יב), שהוא לשון חושמו, וכן רומו מעט, שהוא שטיו אנשי ריב, ואין הלשון הזה לשון פעלו, שאם כן היה לו לינקד ובבי כמו הַשָּה מִי מְרִיבָּה שַׁשֶׁר בְבּוּ וגו', ואף אם לשון רביית (23) וימררהו ורבו. וימרכוסו לחיו, וימרכוסו פוטיפר ולשחו ללסרו, לשון וַיְמֶּרָה בֶּח חַיִּיבֶּס: ורבו. נטשו לו כשברך מנשס ואפריס, ברכס כדגיס, שאין עין הרע שולמת בהס:

ַ מֶבֵי פַּלְּגוּסָׁטְ, לשון וַמְּּכִי סַמֶּמֵלְכִי, חומן שהיו כחוים לחלוק עמו נחלה: מעלמס, נעשו אנשי ריב, וכן דמו ישְבֵּי אָי, כמו נדמו. וכן מרגס אונקלוס וַנַּקְמוֹאָי: 🗆 בעלי הצים. שלשונס כחך, ומרגומו

ישראל. לשון נומכיקון, אב ובן אבקו ובנין, יעקב ובניו: ורבומינו דרשו ומשב באימן קשמו, על כבישמ ילרו באשמ אדוניו, נבוסמו, בשביל שסימנו של סקב"ס סימס לו לקשמ ולמבעמ, בְּבַן יִמְּרְמֶשׁ דְּסַב עַל דְּרֶעוֹהִי, לכך ויפוו ורועי ידיו, לשון פו: אבן מוספת הוא ולא מלשון עברי שבמקרא, ושוי בְּמוּקְפָּא רוֹמֵלְנֵיפּ, מרגוס של באימן קשמו, וכך לשון המרגוס על העברי, ומשב לשון מלכום, ומונקלום מף סומ כך מרגמו, ומשב. וְמָבַּמ בְּּסוֹן נְבִימוּמִים, סמלומום משר מלס לסס, עַל דְּקַיֵּס מוֹנַיְמָחׁ בְּמִמְרֶמׁ, מופו, ואת היתה לו מידי הקב"ה שהוא אביר יעקב, ומשם עלה להיות רועה אבן ישראל, עקרן של ישראל, לשון אָבֶן הָרֹאֹשָה, (24) וחשב באיחן קשחו. נמישבס נמווק: קשחו. מוקו: ויפוו זרעי ידיו. זו סיל נמינם עבעם על ידו, לשון וְסָב

בְּרְכְּׁת מְּבְיִם וְבֶּחֵם: בְּרְכְּת טְּחָוִם רִבָּצֶּת מְּמִ וּנְבָּרְבְּׁהְ בְּרְכִּת מִּמִּים מִמְּכְ מִצְּׁלְ אָבְּוֹב וֹנִמְוֹבְוֹב וֹצִת שָּבִּי

בְּרְבָׁת אָבִיף גִּבְרוּ עֵל־בִּרְכָׁת הְּהָיֵׁי עַד־הַאָּנֵה גִּבְעָּת עוֹלְם הְתִּינִ לְרַאִּשׁ יוֹפֶׁף וּלְקַּדְּלִד הְיִיר אֶהְיוּ: (פּ)

מני. מַּג וְלְמֶּנֶׁר וְחַלֶּל מִּלְּלְ: מני בּנְיָמִוּלְ וְאֵּר וִמִּלְּל מִּלְלִי:

> בּוֹכְיֹא נַאָּבוּנְ נְוֹאַמָּנְ: מְּמֵּהְמֵּבֵּנְ אַנְהָא מִלְנָה מִלְּהָּנְאְ בָּוֹבְּלֵן נִּלְּנְה בּוֹבְּלוּ נִּיְנִיטִׁן מִמְּלָאְ נַהְמְהָנִּא בּסְהְּנֵנְ נִיִּעְ הְהַנִּינִ נִיבְרָנְנִּנְ מִנְתַר אָלְטַאְ נַאָּבוּנִּ נִינִ

> פְּרִיטְא צַאֲבוּה: אַלְין לְבִישָׁא דְּיוֹסָף נּוּבְרָא בַבְּרְבָיִא דְּמִן עְּלְמָא יִהְוָן כְּלִ אֲבְחָתַי דְּחַמִּידוּ לְחֵוּ עַלְ בְּרְבָּתָא דְּמִן בִּילִי בְּרְבָתָא צַאֲבוּךְי:

> > Even by the God of thy father, who shall help thee, And by the Almighty, who shall bless thee, With blessings of heaven above, Blessings of the deep that coucheth beneath, Blessings of the breasts, and of the womb.

The blessings of thy father Are mighty beyond the blessings of my progenitors Unto the utmost bound of the everlasting hills, They shall be on the head of Joseph, And on the crown of the head of the prince among his brethren.

Benjamin is a wolf that raveneth; In the morning he devoureth the prey, And at even he divideth the spoil.

וקוכלו קשם על שם שסוכע יורס כמן. ויפוז וכועי ידיו. כמו ויפולו, שילל סוכע מבין ללבעום ידיו. – ויפוז זרועי ידיו. כמו יפולו, שילל סוכע מבין ללבעום ידיו. – מידי אביר יעקב. שנכלסם לו דמום דיוקני של לביו זכו, כדלימל במומס (לו:): (פב) מאל אביך. סימס לך ולם, וסול יעורך: – ואת שדי. ועס סקב"ס סיס לבך כשלל שמעם לדברי לדונמך, וסול יברכך: ברכת שדים ורחם. ברכמל דלבל ודלמל. כלומר ימברכו סמולידים וסיילדום, שיסיר סוכרים מורישין עיפס סרלויים לסריון, וסנקבום לל ישכלו לם כמס שלסן לספיל עובריסן: – שדים. ילס יייל מתכגמיון לישקה ליישקה לה שדים בלועל מובריסן: – שדים.

לוּדְשֶׁיָא:

שם שסוכע יורס כמן:

(35) ברכח אביך גברו וגוי. סברכום שברכני סקב"ס גברו וסלכו על סברכום שבירך אם סורני: עד חאות גבעת עולם.
(35) ברכח אביך גברו וגוי. סברכום שברכני סקב"ס גברו וסלכו על סברכום שבירך אם סורי: עד חאות גבעת עולם.
לפי שסברכום שלי גברו עד מוף גבולי גבעום עולם, שנמן לי ברכס פרולס בלי מלרים, מגעם עד די קלום סעולם, שומת הקני
נְמָסְ נְמֵּיְ עֲסְ וִגוּ', מס שלה מתר להברסס הבינו ולילחק. להברסס התר לו שָׁה עַינִי וְּרְ הָםׁ וִגוּ' פִּי סְׁפָּ לְ מָשׁ בְּלְ סְטָׁכֶן מֲשָׁר פַׁפָּסְ רֹטֶׁס
נְמָסְ נְמֵיְ וְנִהְ בָּלִה מֹתְ מִלְ מִבְּי לְפִבּל בַלְבּד. לילחק התר לו פִי לְּךְּ וְּלָנִי שָׁן מֶׁם בְּלְ סְטֵּל וְשָׁבְּי בְּמִלְ מִשְׁבְּי בְּנִי לִשְׁבְּעָ בְּנִי וִילִי סִמְ מִת לִישָׁ בְּשָׁבְּעָ וְבְּבְּלְ מֵּיְ עֲבְּבְ בְּבְּר (מִצְי בְּבָּר לֵבְי לְבְּרְ בָּבְי לְבְּרְ בָּבְי בְּבְּר (מִירְ בִּר, גִּ). עד קלום, כתו יְסִי בְּנְי בְּבָ בְּבְּר (מִירְ בּר, גִ). עד קלום, כתו וְסִמְפִוּ יְםְלְבָ לְבָּר לֵבְי עֲבְר (מִירְ בִּר, בּוֹ בְּבְי בְבְי בְּבְי בְבְי בְּבְי בְּבְּי בְּבְי בְיִי בְּבְי בְיבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי

בְּבְרְבְּתִוֹ בַּנָרְ אִמֶּם: אַבובַם וֹנְבַבַר אַנִּיָם אָנָה אָהָב הֹמִּע וְאָאַט אַמִּב בַּבָּע בַבַּע טבי הַסַב וֹבָא בַמַבַּיִבַ בַּעוָן בּלַ אַבְּׁע הַבְּׁמֹּנ וֹהְבֹאֹל הְנִוֹם בּלִ אִבְּעוֹ הַבֹּמֹנֹא צִּוֹהְבֹאֹל

מפרון הההי: אָבְעָגְׁ, אָבְ_עַמְּמְּבְּעַ אַמְּב בֹּמִבְּע זָהָ, כְּנִּה אָבְּטַה, בּמָמָּנִהאָ ثَمُّفُكُ هُمِ مَقِد كَاثُلَهُ هِنَا، هُمِ عَنْهُ فَانْخَدَمِ كُمْقِد كَاثَلَه וּנֹאֵנ אַנִּעָּׁם וּנֹאָמֶּר אַבְעַּׁם אָנֹי וּפּפּיר יָּהָהוּן וּאָמָר לְרוּוֹ

לאָטוּנוַ לַבְּר: אָת־הַשְּׂדֶה מֵאָת עָפְּרָן הַחָהָי إلايات אַמֶּר קְנָה אַבְרֶהְם ٥٠ ١١٨ مَر خُدُر مَنْكُ ﴿ خُيْلُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ حَفَمْرُكِ لِي كُمُّكِ حَفَيْكِ لِ لَوَحُظَرُكِ الْ

<u> לבלוטי אָנוַ בָאָני</u>: שְׁמְּׁנִי אֵׁעַ-אַּבְּנְנִים וֹאֵעַ שַּׁמָּן עַבַּנוּ יָת אַבְּנָנִים וֹיָת

نجْبَط لَمُن لَجُكُب مُمُنْ لِمُقْتِ

מאָנו בָּנִי־חָת: و مُعْرَبُ بَهُدُبِ لِبَوْمُثُنِ يَهُمُلِ فَي أَخِيدَ مَا خُرِي مُمْلِكُم لِمُمْلِكُم لِحَيْدِ مَا

ניאָפור אָל־עַּמְיוּ: ريهوا ربزأد هر-رهوب يبزيع بجنع دبابد خورم بهجبد الْحُرُ الْمُرْحِ كُمْآبِكَ كُنْ لِيُعْلَى الْمُدَّدِ الْمُدَّدِ الْمُحْدِدِ كُوفِيْكِ لِنَا فَتِينَا

הֹלְנו וֹנִהַּכֹּ בַנְיִי بخري يراب برنياح كرب ٦ (زهْم ربقك مَم فَدَّر هُكُرر (تَكُكُ بنُعْم ببقة مَم هُفُر هُدين،

> לבולמוצ לבוצ וטעון: אַבוּבוּן וּבְּבוּך יְהְבוּ יְהָבוּן

> דַבְחֲקַל עָפְּרוֹן חִמְאָה:

בהל אפו ממבא באבהא בממנים דבחקל בפילפא

نخْلَط لَيْنَ لَكُكُنِ هُفَتِينِ لَنَهُا

שְּׁבְרוּ אָמְתִיה תַּמָּן קַבַּרוּ יָת

there I buried Leah. Isaac and Rebekah his wife; and Sarah his wife; there they buried There they buried Abraham and

possession of a burying-place.

from Ephron the Hittite for a

Abraham bought with the field in the land of Canaan, which

in the cave that is in the field of

the cave that is in the field of

people; bury me with my fathers in them: 'I am to be gathered unto my

And be charged them, and said unto

every one according to his blessing spoke unto them and blessed them;

28 Israel, and this is it that their father

All these are the twelve tribes of

Ephron the Hittite,

he blessed them.

Machpelah, which is before Mamre,

children of Heth.' which was purchased from the The field and the cave that is therein,

and was gathered unto his people. his feet into the bed, and expired, 33 charging his sons, he gathered up And when Jacob made an end of

face, and wept upon him, and kissed And Joseph fell upon his father's

לומר ברך אוחס, לפי שנחן ליהודה גבורם ארי, ולבנימין חמיפחו של ואב, ולנפחלי קלוחו של אילה, יכול שלא כללן כולס בכל בברכחו. ברכס סעמידס לבא על כל אמדואמד: ברך אחם. לא סיס לו לומר אלא איצ אצר כברכמו ברך אומו, מס מלמוד דבר לסס אביסס מס שנאמר בענין, יכול שלא ברך לראובן שמעון ולוי, מלמוד לומר ויברך אומס, כולס במשמע: איש אשר (82) וואח אשר דבר להם אביהם ויברך אותם. וסלא יש מסס שלא ברכס אלא קנערן, אלא כך פירושו, וואת אשר מבנימין, יחלקו אח שלל סמן, שנאמר הַבֵּה בֵיח בְמֶן נְחַפִּי לְהֶשְׁפֵּר. ואונקלום חרגם על שלל הכהנים בקדשי המקדש:

וֹאִטְבְנִישׁ לְעַּמִיה:

בְּנֵי חִמְּצְּה:

קבַרית יָת לַאָּה:

- הכנוסחס לביח מפני הגשמיס, בְּחָׁשְׁבֶּכֶס אֶׁח מַצַשְׁיָכֶס, וכל אֿמיפה האמורה במיחה אף היא לשון הכנוסה: - אל אבחי. עס מְשְׁשְׁ אַנְשִׁם בַּבְּנְשָׁם (שופּמים ימ, מו), וַמְשַׁפְּמוֹ שָׁל מוֹךְ בֵּימָךְ (דברים כב, צ), בְּטְׁמְפְּכֶם שָׁח מְבִּנִשָּׁה (וויקרה כב, לט), (92) גאסף אל עמי. על שם שמכניםין הנפשוח אל מקוס גניוחן, שיש אסיפה צלשון עברי שהיא לשון הכנסה, כגון וְמֵּין מִישׁ שברכום, מלמוד לומר ברך אומס:

(33) ויאסף רגליו. סכניס כגליו: ויגוע ויאסף. ומימס לא נאמרס בו, ואמתי רו"ל יעקב אבינו לא מס (מעניס ה:):

ווּטוֹמׁוּ טַבְפַּאָנם אָטַבוּמָּבָאָב:

מֹאַבוֹם מִּבֹּמִנם 'וָם: ומֹלְאִׁי וֹמֹוֹ עַעַוֹנֹמֹוִם וּוֹבַבֹּי אָעַיִּ וּנֹמְלְאַנַ עַןְ אַּבְבָּמָנִם יָנִם כָּנ כַּוֹ

בְּאָוְנֵי פַּרְעָה לֵאִלְר: מְאָאָטִג עוֹן בְּמֵּגונִיכְּם בַּבַּבוּיַנְאָ [↑] ਕ੍ਰੈਟੋ-ਛ੍ਰਾ ਫ੍ਰਿਪ ਟ੍ਰੈਕ੍ਰਿਟ ਕ੍ਰੈਟੋ-ਪ੍ਰੈਕ נוֹמֹלְבוּ יְמָוֹג לַכֹּיִנְיָוְ נִיֹּבַבָּב יִוְסָּבּ

אָבֶׁן וְאָמֻוּבְּרֵי: וֹמֹטַע אָהְבְעַבַוֹּא וֹאָלַבָּבַע אָטַ_ בּאָבוֹ בַּנְתוֹ הַמְּבִי טַבַּבְּנִינוּ s مّالِدِ خُطْلُبُ، هُمُّك خُلْدُن، كُرْ אָבֶׁ. וַיְּמְּבִׁימַנִּי לֵאִמֶּר וַנְנָּר אָנִכִּי

אַבוּה פַּאַשֶּׁר השְּׁבִּיעָה: ³ ניֹאָמֶר פַּרְעָה עֲבֶׂה וּקְבָר אָחַ נִאָּעַר פּרִעֹה סַק וּקְבַר יָת

מָבֶבֶוֹם: نظر قرب نظر غظر گذا۔ فقر قرتب نجم فقر هَدُهٰ ַ נַיְּמְלְוּ אָשְׁוּ כְּלְ-עַּבְרֵי פַּרְעֹּר וּסְלִיקוּ עִּמֵּיה כָּלְ עַּבְרֵי פַּרְעַר זוֹהֹל יוִסְלוּ לְשַׁבָּׁר אָט אַבְּיוֹ יִסְלִיל יוִסְוּ לְמִעַבַּר יִׁנ אַבוּנִי.

خَيْدًا لِمُلا: בַל מּפֹׁם נֹתֹאָנֹם יִבְלַבְיָם מֹּנֹבִי אָבִינִי לְטִיִג מֹפֹּלְטִוֹ נֹמֹנְטִיוֹ ⁸ נְכִלְ בֵּנְת וְסְׁבּ וֹאֲנֵוֹנְוּ וּבֵּנְת אִבְּיִנְ וְכִלְ בִּית יוֹסָר וַאֲחוּהִי וּבִית

וְשׁׁנִּמוּ אַסְוֹטִא יִּט וֹמִּבִאָּב: אַבּיהיי וַיְצַּוּ יוֹסָף אָת־עַּבְדָיוֹ אָת־ וּפַקּיד יוֹסָף יָת עַּבְּדּוֹהִי יָת

יוֹקין: ילכן ושוש מאלאו הלהול אַבׁו כו מָלַמון ווָמו שׁנוּסוֹאַ והאלימו ליה אַרְבָּעוֹן יוֹמִין

פּרְעֹּה לְמֵימַר: להנוכון הלילו קען קום אָם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין יוסף עם בית פַרְעֹה לְמֵימַר וֹמְּבַרוּ יוֹמֵי בְּבִיתֵיה וּמַכֵּיל

ַנְאָעוּב: ילהו אַסַע להו וֹאַלַבּר זֹנו אַלָּא לאּבֹלא בּכוֹתוֹ שַּׁמוֹ שַׁלַבְּבוֹתוֹ. מֹאִנע בֹלבֹבו, בַאַּטַלַנוֹנע לַנ אַלא לוום מֿלו למומר באַנא

אַבוּב בֹּמֹא בַבּוּנִם הַּלְב:

וֹטובועוֹ מַבַּטוּ בַּאַבְּהָא גַּימוֹ:

embalmed Israel. his father. And the physicians 2 servants the physicians to embalm And Joseph commanded his

wept for him threescore and ten embalming. And the Egyptians To sys ballfilled the days of And forty days were fulfilled for

Pharaoh, saying: eyes, speak, I pray you, in the ears of now I have found favour in your II' :gaiyis ,doarad To seuod sat him were past, Joseph spoke unto And when the days of weeping for

back.'. and bury my father, and I will come therefore let me go up, I pray thee, there shalt thou bury me. Now digged for me in the land of Canaan, Lo, I die; in my grave which I have My father made me swear, saying:

made thee swear.' bury thy father, according as he And Pharach said: 'Go up, and

ot Egypt, house, and all the elders of the land servants of Pharach, the elders of his father; and with him went up all the And Joseph went up to bury his

the land of Goshen. flocks, and their herds, they left in only their little ones, and their 8 brethren, and his father's house; and all the house of Joseph, and his

- (ב) לחנט אח אביו. ענין מרקחת בָּשְׂמִיס הוֹח:
- לפי שבחס לסס ברכס לרגלו, שֶבֶּלֶס סרעב וסיו מי נילום ממברכין: (3) וימלאו לו. סשלימו לו ימי מניממו עד שמלחי לו ארבעים יום: ויבבו אוחו וגרי. ארבעים למנימק ושלשים לבניק,
- לבן, ועשה אומו כרי, ואמר לעשו, מול זה בשביל חלקך במערה: שקיבא כשהלכתי לכרכי הים היו קורין למכירה כירה. ועוד מדרשו לשון פֶרִי, דְּגוּר, שנעל יעקב כל כמף ווהב שהביא מבית (a) אשר כריחי לי. כפשומו, כמו פִי יָכְבֶה מִּישׁ (שמוח כח, לג). ומדרשו, עוד מחישב על הלשון כמו משר קניחי, ממר רבי
- diac ((i:): על שבועה שנשבעתי לך, שלה הגלה על לשון הקודש שהני מכיר עודף על שבעים לשון, והמה הינך מכיר בו, כדהימה במסכת (6) באשר השביעך. ואם לא בשביל סשבועה לא היימי מנימך, אבל ירא לומר עבור על סשבועה, שלא יאמר אם כן אעבור

וּנְהָי הַפַּהְנָה בְּבֶּר מְאָר: ַ װֹמֹל עִּמּוֹ נַם־הֶבֶבְ נַם־פַּרָשָׁים

לְאַבָּוו אַבְל מִבְעָּ וֹמִום: מספר גרול וְכָבֶר מָאָר נַיַּעַשָּׁ oı למכר הירְדָּן וּיִּסְפְּרוּ־שָׁם וּנְבַאנּ מַּרַ זְּבֶּוֹ וֹאַמֶּר אַמֶּר וֹאָרוֹ עַר בַּית אַרְבִי דְּאָמָר

خَمْدُد لَانَاءً: לבא המש אבל מגנום אהו אַבְּלְבַבְּבָּרַ זָרַ לְמִּגִּבְיָנִם מַּלְבַבֶּן די קאַבֶּל בְּגֹרֶן הָאָמְר וַיָּאִמְרוּ נַּנְבֹא יוֹשֶׁבַ הַאָּבֶּץ הַפְּנַעָּנִי אָתַ

בּ וֹגֹּהֹמִוּ בֹּלוֹו עַוְ כֹּל כֹּאַמֻּׁר בּוֹם:

مُخْذِا تِنْكَ، مَحِ خَرْ، مَمُكَٰٰٰ٪ אָת־הַשְּׁבֶׁה לַאֲהָוּת־קָבֶּר מֵאָת עַמּּכְפּּלְעָׁר אַמָּׁהַר עַנְּהְיָם אַבְרָהְהָם הַפַּלְהָא בּזְּבָן אַבְרָהָם בּ וֹכְלַבְּבוֹנִ אָעַנְ בַּמְמֹבְעוֹ מִּבְעוֹ בַּבְּמֹמֹבַע מִבְּעוֹ בַּבְנַמֹּבַע בַּמְמַבַע וּוֹמְאָנ אָעֿנִ בֹּלִין אַּבְבֹּע בֹּנָתּן

אַבו אַבור לבר אָנראַבוּי וֹכֹּלְ עַמְלָנִם אִשׁוִ לְלַבָּּר אָשַ ניִּשְׁב יוֹסֶף מִצְּרַיְמָה הַוּא וָאָהְיוּ

> **₹**₩: ĒĹĀLĪ LĪLU KĀLLŪX ŌKĀL וסליק עמיה אף רתביו אף

> לְאֶבוּהַי אֶבְלָא מִבְּעָא יוֹמִין: מספר רב וְתַקּיף לַחָּדֶא נְצְבָר בלמללא בונבלא וספרו שמו

> מְּמִע אַבֶּעְ מִצְּבוֹם צַבְּמִבְּבָא בון למגלאו גל כו פלא באַמָּר וַאַמַרוּ אָבֶל הַקּוּף XLL, אַבֿמ כֿנֹמֿנֹאַני

וֹהֹבֹעוּ בֹנוְנִי. כִיה כֹּוֹ כֹּמֹא

מַפְּרוֹן חַתְּאָר עַל אַפּי עַמְרַא: ני הַלַּלְאַ לְאַּטִּסְׁנִע לַבִּינִגְאַ מִּוֹ ונטלו יהוה בנוהי לאַרעא

خظظته كلاك נו אָבונונ נְאֲׁעוְנִי, וְכָּלְ דִּסְלְיַלוּ עִּמֵּיה יוסף למצרים

> very great company. chariots and horsemen; and it was a And there went up with him both

for his father seven days. gnintuom s əbsm əh bns ;gnilisw wailed with a very great and sore beyond the Jordan, and there they threshing-floor of Atad, which is And they came to the

which is beyond the Jordan. name of it was called Abel-mizraim, to the Egyptians.' Wherefore the said: 'This is a grievous amourning mourning in the floor of Atad, they land, the Canaanites, saw the And when the inhabitants of the

according as he commanded them. min otnu bib snos sin bnA

Hittite, in front of Mamre. burying-place, of Ephron the field, for a possession of a which Abraham bought with the the cave of the field of Machpelah, land of Canaan, and buried him in For his sons carried him into the

he had buried his father. up with him to bury his father, after 14 and his brethren, and all that went And Joseph returned into Egypt, he,

של קולים: למלחמה, וכיון שראו כחרו של יוסף חלוי בארונו של יעקב, עמדו כלן וחלו בו כחריהם, והקיפוהו כחרים כגרן המוקף סייג (10) גרן האשד. מוקף שַׁעַדִין סיס. ורבומינו דרשו (סוטה יג.) על שם המאורע, שבאו כל מלכי כנען ונשיאי ישמעאל

(בו) כאשר צום. מקו אבולוס:

הסכרן. ויושף לס ישס, שהוס מלך. מנשה וספרים יהיו מחמיהם, וזהו סיש על דגלו בסוחות, בסוח שמשר להם סביהם לישס וקבע לסס מקוס, ג' למורח, וכן למרבע רוחוח, וכסדרן למסע מחנס של דגליס נקבעו כאן. לוי לא ישא, שסוא עחיד לשאח אח (13) וישאו אחז בניו. ולא בני בניו שכך נוס, אל ישאו ממחי לא איש מלרי ולא אחד מבניכס שהם מבנוח כנטן, אלא אחס,

בטכונו של יעקב, נסגו בסס כבוד: שנאמר ויעלו אמו כל עבדי פרעה וגו' ואמר כך כל בים יוסף ואמיו, אלא לפי שראו כבוד שעשו מלכי כנען, שמלו כמריהס (14) הוא ואחיו וכל העולים אחו. בחורמן כאן הקדים אחיו למלרים העולים אמו, ובהליכמן הקדים מלרים לאחיו, ממטו:

גַּנַלְלָנוּ אָטַוּ: יִשִּׁיב לְנִי אֲׁנו פְּלִ-הְנִיְנְשְׁי אֲשֶׁר דְּבָּבוּ וְטְּרְ וְאָהָבְא יְהִיב לַנָּא ין וַנְאַמְרוּ לְוּ יִשְּׁמְמֵנוּ יוֹמָך וְהַשְׁב אֲבוּהוֹן וַאֲמָרוּ דִּלְמָא יִשִּר לִנָּא

אַנְּע לְפָּנֵרְ מִוְעַוֹּ לֵאִמֶּר: י וֹנְצֵּוּ אֶלְ־יוֹמָף לֵאּאָר אָבָּיף

בְּבַבְרָם אֶלֶונ: מּבוֹנוּ אָבוֹנוּ אַבוֹנוּ נוֹבוֹב ווִסֹב לְמְלֵיהְ וְעַמְּהְ מָאִ לָא לְפָּשָׁת בו פוֹתֵּל אַנוֹרְ וְנִוֹמֹאִנִם כֹּוְ וֹלֵלֵי בְּת־תאִמְרַוּ לְיוֹסָף אָנְאַ שָׂא נְא

וּגאַמֹרְוּ בַיּנוּנוּ לַבַּ לַהַּבֹּבוּים:

בָּי הַתַּחַת אֶלְהָרִם אֶנִי: ⁶¹ נּיֵּאִמֶּר אֵּכְנִים יוֹסָר אַל הִירָאַנּ נַאֲמַר לְחִוּן יוֹסָר לָא הָדְחַלִּיּוֹ

בֶּב: צַשְּׁה כַּיִּוֹם הַנָּה לְהַהַוֹּה עַם־ בְּרִיל לְמָשֶׁבִּר כִּיוֹמָא הְֹבֵין יי אֶלהִים הַשְּבֶה לְטַבְה לְטַבְה לְטַבְּה לְטַבָּף מִן מֵדְם ְיִיְ אִחְחַשִּיבִּת לְטָבָא וֹאַטֶּם שַׁהַּבַּׁטֹּם הֹכֹּג בֹהֹע וֹאַטּוּן שַהַבַּטוּן הַּכָּג בּיִהָּא

נת כַּל בִּשְׁמָא דִּנְמַלְנָא יָתִיה: נּוֹרְאָּי צְּחֵיר־יוֹסְרְ כִּי־מֵת צְּבִיהָם נִחַזוֹ צַּחֵי יוֹסָר צָּרֵי מִית

جُيْريد: אַבוּך פַקיד קָרָם מוֹתֵיה יפקידי לנת יוסף למימר

יבְּכָא יוֹסֵף בְּמַלְלֶחָהוֹן עִּמֵּיה: לְטִוְכָּוּ מֹלְבֵוּ אֶּלְטַא בּאָּרוּנּ זמבוב ולהן אבום להו וְלְחְשָׁאֵיהוֹן は急位を הַבוּל בְּעוֹ לְחוֹבֵי いい לבון שומבון לווסף ללמו

\$₹±.1: שַּׁבְּעוֹהִי וַאֲמָרוּ הָא אָנִהְנָא לְּךְּ נאַזַלוּ אַף אַחוֹהִי

אָבוּג בַּנוֹלֵא בּגוֹ אָלָא:

לְבַוֹּמְא מִם סִנְי:

which we did unto him.' and will fully requite us all the evil It may be that Joseph will hate us, that their father was dead, they said: And when Joseph's brethren saw

command before he died, saying: oseph, saying: 'Thy father did And they sent a message unto

wept when they spoke unto him. God of thy father.' And Joseph transgression of the servants of the we pray thee, forgive the they did unto thee evil. And now, 17 thy brethren, and their sin, for that I pray thee now, the transgression of So shall ye say unto Joseph: Forgive,

'Behold, we are thy bondmen.' down before his face; and they said: And his brethren also went and fell

not; for am I in the place of God? And Joseph said unto them: 'Fear

much people alive. bring to pass, as it is this day, to save 20 me; but God meant it for good, to And as for you, ye meant evil against

- יָסִי כְּדְּבֶּבֶּךְ. ויש מולי לשון מס, מולי יש מַתִּשִׁים לַדִּיקִס: שַׁלְּג ְלָם שִׁלְּוֹ בְּׁטַׁאֲב סְּשַׁבֹּג' לְחֵוּן חַמִּטְ בּוּטְי וּגִּח טָוּלְג לְחֲבוֹ בּלֹחָב' כִינוּן טָוּלְג גֹבַשְׁב בַּאַ בּלְהַבָּג' לְחָוּן הַמִּטְ בִּנוּלְ בַּעִר כְּנוּ לְבָּ ִי הְקְשַׁבְּמָּ לְתִּלְּוֹמָי, ולוּחׁ מְׁלִכִי שֹׁקֵל עַל פַפַּי. ויש לו משמש בלשון שמח, לו יִשׁמְתֵנוּ, וחֿין לו עוד דומס במקרח, והוח לשון חולי, כמו בלשון בקשה ולשון הלומי, כגון לוי יָהי כְדְּבֶּבֶךְ, לוּ שְׁמְעֵנוּ, ולוּ הוֹפַלְנוּ, לוּ שָמְנוּ. ויש לו משמש בלשון מס ומולי, כגון לו מַכְמוּ, לוּ וסיס מקרבן בשביל כבוד אביו, ומשמת יעקב לא קרבן: לו ישטמנו. שמא ישממנו. לו מחחלק לענינים הרבה, יש לו משמש (פו) ויראו אחי יוסף כי מה אביהם. מסווילאו, סכירו במיחחו אלל יוסף, שסיו רגיליס לסעוד על שולחנו של יוסף,
- שינו בדבר מפני השלוס, כי לא לוה יעקב כן, שלא נחשד יומף בעיניו (יבמות סה:): לסיום שלים אל יושף לומר לו כן. ואם מי צוו, אם בני בלסס, שסיו רגילין אללו, שנאמר נְסוּא גַעַר אֶם בְּנֵי בָּלְסֶם: אביך צוה. (16) ויצוו אל יוסף. כמו וַיְצֵוֹם מֶל בְּנֵי יִשְׁרָמֵל, לוה למשה ולחהרן להיום שלוחים חל בני ישרחל, אף זה, וילוו חל שלוחם,
- (עו) שא נא לפשע עבדי אלהי אביך. אס אניך מת אלוסיו קייס, וסס ענדיו:
- (18) וילכו גם אחיו. מוסף על השלימות:
- (91) בי החחח אלחים אני. שמא במקומו אני, בממיה, אם היימי רולה להרע לכם כלום אני יכול, והלא אמם כולכם

וּגְרַבֶּר מָּלְ_לְבָּיִם: אָטְבֶם וְאֶתְ שְׁפְּבֶת וְיִנְתֵם אִיִּלְם יַתְּכִוֹן וְיָתְ שָׁפְּלְכִוֹן וְנִתִים וֹמֹטַׁעְ אַּלְ-שַׁיּלְאוּ אָנְבָּׁי אַכֹּלְכָּלְ נְּלָמוֹ לְאַ שַּׁבְּטַׁלְ אַנֹּא אָנִנּוּ

4477 יְהְחוֹן ומַכֵּיל הַנְחוּמִין עַל

kindly unto them. And he comforted them, and spoke 21 sustain you, and your little ones.' Now therefore fear ye not; I will

نْ إِذْ ◘: אַבְיִּר וַיְחָר יוֹסֶׁך מֵאָה וָמֶשֶׁר וּבֵיה אֲבוּהִי וַחַׂוָא יוֹסֶף מָאָר שׁנים:

נישׁב יוֹסְף בְּמִצְּרַיִם הָוּא יבֵית וִימִיב יוֹסָף בְּמִצְרַיִם הוּא

hundred and ten years. his father's house; and Joseph lived a And Joseph dwelt in Egypt, he, and

أَخُدُهُ هَمِ خَلُقٌ، بِقَلَّهُ: הַבְּהָוֹם זְּם בֹּוֹוֹ מֹכִינְ בַּוֹ בְּנֹנְהָהַ שַּׁצְיִם שָׁצִינִ אָּבְ בַּוֹּוַ מַכִּינַ בַּנַ יוסף לאָפַרַיִם

מְנָּמָּע אָטַוֹּלִיִרוּ וְרַבִּי יוֹמָף: נשוא יוסף לאפרום בניו

were born upon Joseph's knees. also of Machir the son of Manasseh 23 of the third generation; the children And Joseph saw Ephraim's children

לאַבְרָהָם לִיצְּהָטָׁל וּלְיַגִּּלָר: עּיָּאָט אָלְעַבְיֹלְאָבֶוּלְ אָׁמָּרִ נִמְּבָּׁת نْتُرُمُّ مِنْدُم مَا لِيُخْدُمُ مُنْدِم خُيْدُمُ مِنْدُم خُيْدُمُ ליב מוֹע וֹאַגְעֵינִם פַּׁלַּג יִפְּלַג אָטְבֶּם וֹנִיְ מִגְּבָּר דְּכִּיר יָהְכִּוֹן וְיַפִּיקּ נَرْאַמָּר יוֹסָף אֶלְאָלְיִנ אֶנְכָּי נַאַמָּר יוֹסָף לַאָּחוֹהִי אָנָאַ מָאִית

בלונם לאלבים לוגים

to Abraham, to Isaac, and to Jacob.' land unto the land which He swore you, and bring you up out of this 'I die; but God will surely remember

And Joseph said unto his brethren:

: ١٤٢٢ ₽₽₽₽ וְנַהְּלְטִּׁם אָנַרַהַּגִּמְנַיִּ וְנַסַּפָּאוּ יָּהַ נִּרְמָּי מִכָּאִי دُّ كُلالِاً فِلْهِ بَوْلِهِ يُولَانَانَ תַּמְבַּׁה וְסָב אָעַבַּרָוֹ וֹמְבַאָּב

למומר מגלר גבור ג' ושכון נאומי יוסף ית בני ושֶרָאֵל

carry up my bones from hence.' surely remember you, and ye shall 25 children of Israel, saying: 'God will And Joseph took an oath of the

خٰذِۃٰ בُٰذِם: אָלִיִם נּיִּעַוֹּהָי אָעָוִ נִיִּישָּׁם בֹּאָבְוּן נטומו וטוב ושמונו פּאַרוּנָא נינְמְת יוֹסָף בֶּן־מֵאֶה נְעֵשֶׁר וּמִית יוֹסָף בַּר מָאָה נַעַּסָר שָׁנִין

coffin in Egypt. embalmed him, and he was put in a 26 and ten years old. And they So Joseph died, being a hundred

The Haftarah is I Kings 2:1 - 2:12 on page 256.

⁽²³⁾ על ברכי יוסף. כמרגומו. גדלן בין ברכיו: יש לך אח שסורג אח אחיו. דבר אחר, עשרס נרוח לא יכלו לכבוח נר אחד כוי: בן מוכין, ואס אני הוכג אמכס, מה הצכיום אומכות, כם של בחורים כאה, ונשמבת בהם, ואמר אמי הם, ולבמוף הכג אומס, (IS) וידבר על לבם. דברים המחקבלים על הלב, עד שלא ירדמם לכאן, היו מרננים עלי שאני עבד, ועל ידיכם נודע שאני

פרשת שמות למוחה בשבת ויחי

- NOW THESE are the names of the sons of Israel, with his household:
- Reuben, Simeon, Levi, and Judah;
- Issachar, Zebulun, and Benjamin;
- Dan and Naphtali, Gad and Asher.
- And all the souls that came out of the loins of Jacob were seventy souls; and Joseph was in Egypt already.
- And Joseph died, and all his brethren, and all that generation.
- And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, and multiplied, and waxed exceeding mighty; and the land was filled with them.
- Now there arose a new king over Egypt, who knew not Joseph.
- And he said unto his people: 'Behold, the people of the children of Israel are too many and too mighty for 115:
- come, let us deal wisely with them, lest they multiply, and it come to pass, that, when there befalleth us any wat, they also join themselves unto our enemies, and fight against us, and get them up out of the land.
- Therefore they did set over them taskmasters to afflict them with their burdens. And they built for Pharaoh store-cities, Pithom and Raamses.
- But the more they afflicted them, the more they multiplied and the more they spread abroad. And they were adread because of the children of Israel.
- And the Egyptians made the children of Israel to serve with rigour.
- And they made their lives bitter with hard service, in mortar and in brick, and in all manner of service in the field; in all their service, wherein they made them serve with rigour.
- And the king of Egypt spoke to the Hebrew midwives, of whom the name of the one was Shiphrah, and the name of the other Puah;

- אָט נֹמְּלֶב אָישׁ וּבֵּיטִוּ בָּאִי: ^{aara} נְאָבֶט שִׁמוִעִ בָּנֵר נִשְּׁבִאָּל תַבָּאָים מִצְּרָוֹמָת
- ב באובן שִמְעוֹן בֵנִי וִיהוּדְה:
- نۈשבר זבולן ובנימן:
- + エイ トテョ៎ជ៎៹៝៶ ゼ៝៱ トネភ៉េេះ
- זְפְׁהֵ וֹנְיִנֶ בְּׁלְבְוֹפֶהְ נְגִּאֵׁנְ בְּלְבְנָבְּ * זְנְיָנִ בְּלְבְוָפָּהְ נְגֵאֵנִ בְּלְבִוּהְלִּבְ הָבְׁהָּנִם
- בְּמֵאָׁר מָאָר וֹטִפֶּלָא נִאָּנֵה אָנֵה: (פּ) בּ יִּבְיֵּנְ וֹאָנִאָּלְ פָּנַנִּ וֹנִאָּנִאָּ וֹנִינִרָּנִּ וֹנִתְּלָּמִּי
- יְבְעְ אָת־יוֹסְף: אַ יַנְקָּטְ מֶלְדְיִחְדָּשׁ עַלִּאִר לְאִר
- ر، يربعود هِל־עַמָּוֹ הַנָּה עַם جِيرِ יִשְׁרָאֵל רָב יְעַצִים מִמֶּנּוּ:
- شَّنْهُرد اَنْخُلَات كُن الْمُكِّد مَا لِنَهُدُهُ: نَاغُلُّهُدُد مَاخُلِمُد اِنْبَوْك فَل لِنَهُدُهُ " تَاخُد اِنْبَلَافُون كِن هُل اِنْجُد اِنْذُن خَد
- ظنٰם נֹאֶט_נַהַּמְטֶס: בּסבַׁלְנִים נֹיֶבֵּו הַּנֵּי מִסִּבּׁנִוּטִ לְפַּּרְמָּע אָט_ נֹּהָּמִּמוּ הַלְנִי הָּבֵּוֹ מִבִּי מִסִּבּ
- ַנְּלְּבֵּנְ מִפְּׁנֵגְ בְּנֵגְ נִמְּבְּנְגִּ בּי וְכַאָּמֶתְ נְתַּנָּנִ אָנְנִי כֵּן יִרְבָּּרִי וְכֵּן יִפְּגָאַ
- معدور تنقتد ظغتات هناختا نشتهم خطئك:
- וִמְרְרֹוּ אָת־חַיֵּיהָם בַּעַבֹּדֶת קַשָּׁת בְּחֹמֶר וּבִלְבַנְּים וּבְכְל־עֲבֹדֶת בַּשָּׁדֶת אֲת בְּל־ עֲבַדְהָם אֲשֶׁר־עְבְּרִוּ בְּחָם בְּפְּדֶרְ:
- ניאָמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילָּדִי וְשֵׁם תַשָּׁנִית אַשֶּׁר שֵׁם הֵאַחַתִּ שִּׁפְּרָׁר וְשֵׁם תַשָּׁנִית פּוּמֶה:

פרשת שמות למנחה בשבת ויחי

91

- and he said: 'When ye do the office of a midwife to the Hebrew women, ye shall look upon the birthstool: if it be a son, then ye shall kill him; but if it be a daughtet, then she shall live.'
- But the midwives feared God, and did not as the king of Egypt commanded them, but saved the men-children alive.
- וְאָם_פָּׁט עַנֵא וְעֵוֹנֵי: מַּלְ_חָאְּבְוֹנִים אָם_בֵּּוֹ חוּאָ וַחֲמִמֵּוֹ אָטָו נּאָמָר בִּיַּלְבְבָּוֹן אָטַ-חֵמִּבְרִּיְוִט וּרָאִימֵּוֹ
- אָטַ־הַיְּלְדִים: פַּאָשֶׁר דִּבֶּר אָלִיהָן מָלְדְּ מִצְּהָיִם וַלְּאִ מְשִׁי וַמִּיהֵאן הַמְיַלְּדִים:

TGむ「「T

LEULL LLXW'R

The Haftarah is Isaiah 42:5 – 4:10.

Thus saith God the Lord, He that created the heavens, and stretched them forth, He that spread forth the earth and that which cometh out of it, He that giveth breath unto the people upon it, And spirit to them that walk therein:

- I the LORD have called thee in righteousness, And have taken hold of thy hand, And kept thee, and set thee for a covenant of the people, For a light of the nations;
- To open the blind eyes, To bring out the prisoners from the dungeon, And them that sit in darkness out of the prison-house.
- I am the Lord, that is My name; And My glory will I not give to another, Neither My praise to graven images.
- Behold, the former things are come to pass, And new things do I declare; Before they spring forth I tell you of them.
- Sing unto the Lord a new song, And His praise from the end of the earth; Ye that go down to the sea, and all that is therein, The isles, and the inhabitants thereof.
- Let the wilderness and the cities thereof lift up their voice, The villages that Kedar doth inhabit; Let the inhabitants of Sela exult, Let them shout from the top of the mountains.
- Let them give glory unto the LORD, And declare His praise in the islands.
- The Lord will go forth as a mighty man, He will stir up jealousy like a man of war; He will cry, yea, He will shout aloud, He will prove Himself mighty against His enemies.
- I have long time held My peace, I have been still, and refrained Myself; Now will I cty like a travailing woman, Gasping and panting at once.
- I will make waste mountains and hills, And dry up all their herbs; And I will make the rivers islands, And will dry up the pools.

פּה־אָמַר הָאֵל וּ יְהֹנָה בּוֹהֵא הַשִּׁמִּיִםׂ יְנְוֹשֵׁיהֶם רֹקִע הָאָרֶץ וְצָּאֵצָּאֵיִהְ נִתֵּן נְשִׁמָּה לְעָם עְּלֶּיהְ וְרִיּהַ לַהֹלְבֶּים בֶּה:

- ڶۿڿ۫ڶڮؚڶۿڡؙٛ۠ڎڬۮڂڎٮڽ۩ٞڝڂۿڹڔ؞ؠڗڝ؞ ڰڗ؞ڹٮڗڽٷڶۿڽۯڮڂڰؿٷڶۿڹؾٷڂؿؿڮ
- אַסִּיר מִבָּית בֶּלֶא יָשְׁבֵּי חִשֶּׁף: אַסְיר מִבָּית בֶּלֶא יָשְׁבֵי חִשֶּׁף:
- « אָנִי יְהְוָה הַוּא שָׁמָי וּכְבוֹדִי לְאַהַר לְאַ־אָמָּוֹ • יְחָהְלְּחָי הַוּא שְׁמָי וּכְבוֹדִי לְאַהַר לְאָ־אָמָּוֹ
- בְּמֶּנִים הַצְּּנְנְים אַמְּמֶנִיתְ אָנְיֶבֶם: (פּ) היבאמָנִים הַנְּיִר בְּאָנִי וְחֵבְּאָנִי אָנִי מַנְּיִר
- י שָׁירוּ לִיהֹנְהׁ שָּׁיר חָדָּשׁ מְּהִלְּאָוֹ מִקְצֵּה הְאָבֶיץ יוֹרְבֵי הַיָּם וְּמְלֹאֵוֹ אָיָּים וְישְׁבֵיהֶם:
- ְּיְבֶנְּ וְּאֲבֵׁו סְׁלְּתְּ מִּרְאָחָ חַיְרִים וֹאֵּלְוִשנּ: הְאָאִּ מִּלְבָּרְ וֹמִּלְוּו חַׁבָּרִים שַּׁמָּר עַּנְרִ
- · نشرمه حُديانُا چَجَابَ هَيَا هَيَا فَهَنَا جَهُنَا مَيْنَالِ جُهُنَا مَيْنَا اللهِ عَالَى اللهُ الله عَالَى ا
- יִהְנָהַ בְּנְבָּוֹר יֵצֵּא בְּאֵישׁ מִלְחָמִוֹת יִּנְיִי עַּלְ־אִיְבֶּיוֹ יְמְיֵר קְנְאֲח יָרִיעַ אַף־יַצְרְׁיחַ עַּלֹ־אִיְבֶיוּ יְהְנַבְּר: (ס)
- لْمَمْنَدْ بُلَدِيْرِ كُمْذِيْكِ يَعْرَفُنِ عَبْدُيْمِ: 31 - عَلَاثَدِ لَلْدُرِ بِرُخُمِيْكِ لَكُمْ عَبْدُيْمِ

- And I will bring the blind by a way that they knew not, In paths that they knew not will I lead them; I will make darkness light before them, and rugged places plain. These things will I do, And I will not leave them undone.
- They shall be turned back, greatly ashamed, That trust in graven images, That say unto molten images: 'Ye are our gods.'
- Hear, ye deaf, And look, ye blind, that ye may see.
- Who is blind, but My servant? Or deaf, as My messenger that I send? Who is blind as he that is wholehearted, And blind as the LORD'S servant?
- Seeing many things, thou observest not; Opening the ears, he heareth not.
- The Lord was pleased, for His righteousness' sake, To make the teaching great and glorious.
- But this is a people robbed and spoiled, They are all of them snared in holes, And they are hid in prison-houses, They are for a prey, and none delivereth, For a spoil, and none saith: 'Restore.'
- Who among you will give ear to this? Who will hearken and hear for the time to come?
- Who gave Jacob for a spoil, and Israel to the robbers? Did not the LORD? He against whom we have sinned, And in whose ways they would not walk, Neither were they obedient unto His law.
- Therefore He poured upon him the fury of His anger, And the strength of battle; And it set him on fire round about, yet he knew not, And it burned him, yet he laid it not to heart.
- But now thus saith the LORD that created thee, O Jacob, And He that formed thee, O Jarael: Fear not, for I have redeemed thee, I have called thee by thy name, thou art Mine.
- When thou passest through the waters, I will be with thee, And through the rivers, they shall not overflow thee; When thou walkest through the fire, thou shalt not be burned, Neither shall the flame kindle upon thee.

- יַאְמְרָים לְמַסְּכֶה צַּמֶּם צֵּלְהֵינוּ: (פּ) בְּּמְּסֵרְיִי בַּמְּרָרִים בְּבְּּמָרְ
- 81 הַבְּרְשִׁים שְׁמְעֵמוּ וְהַמִּוֹרִים הַבָּּיִמוּ לְרְאִוֹר:
- אָמֻלְטַ מָּג מִנּר ְ כִּמְמֻלְּם וְמִנֵּר כִּמֶּבָּ מָג מִנּר בָּנ אִם מַּבְּדִּי וְחַרֵּמִ בִּמָּלָאָכָּנִ מָנ מִנּר בָּנ אִם מַּבְּיִּר וְחַרֵּמִ בִּמָּלָאָכָּנִ
- رت ראית)[ק׳ רָאִוֹת] רַבָּוֹת וְלָא תִשְׁמָר (כ׳ ראית)[ק׳ רָאָוֹת] רַבָּוֹת וְלָא תִשְׁמָר
- ַ יַהְנְה חָפֵּץ לְעַעַן צִּדְּקִוֹ יַנְגָּיִל תּוֹרֶה יַנְאָדְיר:
- מְּמִּפֵּׁע וֹאֵּגוֹ_אָמֶּר עַׁמֶּּד: יִבְּבְּעָּג בְּלָאִנִם עַׁטִבְּאָנ עַנְג לְבַּוְנִאָּגוֹ מַּבְּגִּ בּבְּבָּעָ מַּם_בָּוָנוּ וְמֵּסִנְ, עַבָּּע בַּעוּרָנִם בְּלָם
- ez מָנ בַבֶּם נֹאָנֵנוֹ זָאָט נַלְמָּב נִנְמָּמָת לָאָטִוָר:
- מִי־נִתַוּ (כ׳ למשוסה)[ק׳ לִמִשִׁפָּה] יַצְּקָב לְי וְלְא־אָבָי בִדְרָבִיוֹ הַלְּוֹא יָהְנָָה זִּי הָמָאני בְּתִּיְהְאָרִיּ
- וּיִשְׁפְּׁךְ עְּלְיוֹ חֵמָּה אַפּֿוֹ נִצֶּוִזִּי מִלְחָמָה וַמְּלְהַמָּהוּ מִסְּבִיבׁ וְלָא יֶדְׁע וַתִּּבְעַר־בָּוֹ וְלֹא־יָשֶׂים עַּל־לֵב:
- לְּמִּלְּנִּי לְּנִי אֶּטִּׁנִי: הְּהְבְּאֵלְ אָּלְשִׁינִּי אָ בָּּה לְּאָלְטְּוּדִּ לַּנָאָנִי הַּהְּבְּאַרְ אָלְיִינִּי בִּרָאָנִּ הַּלִּטְיִּרִּ לַנָּאָנִי
- ְּנְמְטַבְּטִי לְאִ טִבְעַּרִ בְּּנֵי יִשְׁמִפְּיִּר בִּי־מֵלֵןך בְּמִּוֹ־אָשׁ לָאִ טִבְּנֶוּ בּי־תַעַּבְר בַּמִּיִם אִמְּךְ־אָשָׁ, לָאִ תִבְּנֶּתִי

XLIII:1

- For I am the Lord thy God, The Holy One of Israel, thy Saviour; I have given Egypt as thy ransom, Ethiopia and Seba for thee.
- Since thou art precious in My sight, and honourable, and I have loved thee; Therefore will I give men for thee, And peoples for thy life.
- Fear not, for I am with thee; I will bring thy seed from the east, And gather thee from the west,
- I will say to the north: 'Give up', And to the south: 'Keep not back, bring My sons from far, and My daughters from the end of the earth;
- Every one that is called by My name, and whom I have created for My glory, I have formed him, yea, I have made him.'
- The blind people that have eyes shall be brought forth, and the deaf that have ears.
- All the nations are gathered together, and the peoples are assembled; who among them can declare this, And announce to us former things? Let them bring their wirnesses, that they may be justified; And let them hear, and say: 'It is truth.'
- Ye are My witnesses, saith the LORD, and My servant whom I have chosen; that ye may know and believe Me, and understand That I am He; before Me there was no God formed, neither shall any be after Me.

- בּׁר אֲנִי יְהְנָה אֱלֹהֶיף קְּדִישׁ יִשְׁרָאֵל מוּשִׁיעֵף נָתָהִי כְּפְּרָףְ מִצְּרַיִם כָּוּשׁ וּסְבָּא תַּחְתֵּיף:
- וֹאִטֹּן אַבְׁםְ טַּטִּטְיֶּנְבּ נִלְאָׁמֶּנִם טַּטַע זַּפְּׁאָבּ: * מִאָּאָב זֹלֵבְטַ בַּמִּנָּנִ נִבְּלֵבִט נִאָּנָ אַטַבַעַיִּנָּ
- יבְּיִאִּי בְּנַיְ מֵבְיְוְיִם יּבְנִיתִּי מִפְּצֵּׁה הַאֶּבֶוּן מָּנִי יּלְתִימָן אַּלְ־מִּבְּלְאִי אַמָּר לַבְּפִּוּן מְּנִי יּלְתִימָן אַלְ-מִבְּלְאִי
- ζ αι:
- , קֵל־תַּגּוֹיִם נִקְבְּצָּוּ יַחְדָּׁוּ וְיֵאֵסְפּוּ לְאֻמָּׁים מָוּ בְּחָם יַנֵּיד זֹאת וְרִאשׁנִוֹת יַשְׁמִיעֻנִּוּ יִהְנָּוּ מֵדִיהָם וְיִצְּיְּקוּ וְיִשְׁמָּנִוּת יִיאִמְרָוּ אֲמֶת:
- יה אַמָּם מֵרֵי נְאָם־יָהֹהָה וְמַאֲמָינוּ לֵי וְמָבִינוּ בְּיִר אַנֵי הוּא לְפָנִי לִאַ־נָּוּצִּר אָל וְאַחַרָי לִא יְהְנֶה: (ס)

הפטרה נח

The Haftarah is Isaiah 54:1 - 55:5. On Rosh Hodesh, read the Maftir and Haftarah on page 259.

- Sing, O barren, thou that didst not beat, Break forth into singing, and cry aloud, thou that didst not travail; For more are the children of the desolate Than the children of the LORD.
- Enlarge the place of thy tent, And let them stretch forth the curtains of thy habitations, spare not; Lengthen thy stakes.
- For thou shalt spread abroad on the right hand and on the left; And thy seed shall possess the nations, And make the desolate cities to be inhabited.
- ייאון לאַ הְלָה אָמָר יְהֹוְה: בְּעּיּלֶה אָמָר יְהֹוְה: בְעּיּלֶה אָמָר יְהוְה:
- מְּנִטְבְּנֵב נִנִיבְעֵנֵב מִזְּלֵּנִ: מְּמְּבְׁנִינִנֵּנֵב וֹמִּנ אַּבְ-טַּטְמָּבִׁנ עַאָּבְּנָב בּיִבְּנִנִינִנֵּנִב מִּלִים אָבִּבְבַ נִנְבִּנִּמָּנִם
- וֹמְבְׁנִים נְמֻּפְּנִע נִיְמָּנְכֵנ: • בּּיַנְמָנוֹ נִּמְמָאִנְ טִפְּנִיהָ זִּנְבָּמִּ נִינָם וִנְבָּמִּ

- Fear not, for thou shalt not be ashamed. Weither be thou confounded, for thou shalt not be put to shame; For thou shalt forget the shame of thy youth, And the reproach of thy widowhood shalt thou remember no
- For thy Maker is thy husband, The LORD of hosts is His name; And the Holy One of Israel is thy Redeemer, The God of the whole earth shall He be called.
- For the LORD hath called thee As a wife forsaken and grieved in spirit; And a wife of youth, can she be rejected? Saith thy God.
- For a small moment have I forsaken thee; But with great compassion will I gather thee.
- In a little wrath I hid My face from thee for a moment; But with everlasting kindness will I have compassion on thee, Saith the LORD thy Redeemer.
- For this is as the waters of Noah unto Me; for as I have sworn that the waters of Noah should no more go over the earth, so have I sworn that I would not be wroth with thee, nor rebuke thee.
- For the mountains may depart, and the hills be removed; but My kindness shall not depart from thee, neither shall My covenant of peace be removed, saith the Lord that hath compassion on thee.
- O thou afflicted, tossed with tempest, and not comforted, behold, I will set thy stones in fair colours, And lay thy foundations with sapphires.
- And I will make thy pinnacles of rubies, and thy gates of carbuncles, and all thy border of precious stones.
- And all thy children shall be taught of the LORD; and great shall be the peace of thy children.
- In righteousness shalt thou be established; be thou far from oppression, for thou shalt not fear, And from ruin, for it shall not come near thee.
- Behold, they may gather together, but not by Me; Whosoever shall gather together against thee shall fall because of thee.
- Behold, I have created the smith That bloweth the fire of coals, And bringeth forth a weapon for his work; And I have created the waster to destroy.

- ڶ۩ڶڟٙٮ؆ٙڔٛ۠ڟڗڹڽۧڹڬڒ؉ڽڹٷڎ؞ۦؗڟڹٮ ڔٛ؆؈ڽڶڟٚ؞ڎ؞ٷ؞ڮۺ؈ڟڔڹۺڹڬؚ؞ڣۿڿ۪ڬ؞ ٷڔۦڟ؞ڬۼڔٷ؞ٷڰ؆ڿڹۺ؞ڶڰڔۦۼٷڴؙڴ؞ٷ؞
- ځلبې نښئېخ څځتن ځځ نځګنه ښټ نڼهځك د حقځنك مېنك نيټ څځهبه ښت نڼهځك
- ∠ בְּבֵנֵע קַטַן עַּוַבְּתִּיִר וּבְרַחֲמָים גָּדֹלֵים קקבַיני קטן עַוַבְתָּיר וּבְרַחֲמָים גָּדֹלִים
- $_{\rm s}$ جَنْ ϕ جَنْ ϕ جَنْ الله الله الله الله المؤلف المؤ
- פּ בִּי־מֵי נֹחַ וֹאָת לִי אֵשֶׁר נִשְׁבַּעְּהִי מִקְּצָרִ מִי־נָחַ עִּיִּר עַלְ־חָאָהֵץ בֵּן נִשְׁבַּעְהִי מִקְּצָרִ עְלִיְרְ יְמִינְּעְרִי
- .. כָּי הַהָרִיםׁ יָמֹּישׁי וְהַגְּבָעִיֹת הְּמִישָׂינָה וְהַסְדִּّי מֵאִתֵּךְ לֹא־יָמִישׁ וּבְרָית שְׁלֹוֹמִי לֵא הְמֹישׁ אָמָר מְרַהֲמֶךְ יְהֹוְה: (ס)
- ַ אַנְיָּה סְעֲרֶה לַאׁ נְחָמָה הַנָּה אַנֹלִי מַרְבָּיץ פּפּוּרְ אֲבְנַיְרְ וֵיסְרְחָיְהְ בַּסַפִּירֵים:
- אּפֿבֿיט וֹכֿק_פֿרנקֹשׁ בְאַבֿדּ._טֹפֿא: " - 'וֹהִמִּטַּׁג פֿבַרָ הַמִּמָהַטָּוּשׁ וּהַמִּבּנוּשׁ בַאַבֹּדָּגַ
- ٤٠ וֹכֹלְ בֹּלֹנֹנֵ לְמִנֹבֵׁוּ נִוֹלְנִי וֹנִר הַּלְנִם בֹּלֹנֹנֵ:
- ײַרְאָּג נִמְמֵּטִיְטְיִר כָּג לְאַ ִנִּלְנִר אֶּלְנִר: בּגִּבְיִי בּבְּיִר הַבִּילִי, בַּנִּלְאָ מִקְמִּלְ כָּגַ-לָאָ
- יפוּגְי בוֹן גּוִר יָגָנִיר אָפָס מָאִוָטִי מִּי־גָּר אָפָּׁר עְּבָיִר
- (כ׳ הן)[ק׳ הַנָּה] אָנִכִּי בְּרֵֵאִהִּי חָבְּׁשׁ נִפֹּׁתַ בְּצֵשׁ פֶּחָׁם וּמוֹצִיא כְּלֶי לְעַצְּשָׂהוּ וְאָנֹכֶי בְּרֵאִהִי מַשְׁחָית לְחַבֵּל:

Mo weapon that is formed against thee shall prosper; And every tongue that shall rise against thee in judgment thou shalt condemn. This is the heritage of the servants of the LORD, And their due reward from Me, saith the LORD.

Ho, every one that thirsteth, come ye for water, And he that hath no money; Come ye, buy, and eat; Yea, come, buy wine and milk Without money and without price.

Wherefore do ye spend money for that which is not bread? And your gain for that which satisfieth not? Hearken diligently unto Me, and eat ye that which is good, And let your soul delight itself in fatness.

Incline your ear, and come unto Me; Hear, and your soul shall live; And I will make an everlasting covenant with you, Even the sure metries of David.

Behold, I have given him for a witness to the peoples, A prince and commander to the peoples.

Behold, thou shalt call a nation that thou knowest not, And a nation that knew not thee shall run unto thee; Because of the Lord thy God, And for the Holy One of Israel, for He hath glorified thee.

הפטרת לך לך

בְּלִ-בָּלִי יוּצָר עָלֵיִךִּ לָאׁ יִצְלָח וָבָלִר לְשָׁוֹן מְּקוּם־אִמֶּךְ לַמִּשְׁבָּט תַּרְשָׁיִעִּי זֹאָת יְהְנָה: (ס)

בּסְבּ יִּבְלְיִא מְטִיר יֵיוֹ וְחַלְּב: בְּסָב לְכִּי מִּבְרוּ יִמֶּבְלִי יִלְכַּי מִּבְרִי בְּלִיאַ היי בְּלְ־צְּמִאְ לְכַּי לַמְּיִם וֹאִמֶּר אָיִן־לִי

ְּםְּוֵבְ נְטִיהְׁמָּנֵּוֹ בַּבְּאֵל נְפְּמִּבְי בְּלְנָא לְמִּבְׁמְׁרַ מִּמְׁמָנִ מִּמְנִתְ אֵלָּ, נִאָּבְלִנִּ בְּמָנִי טִמְּפִׁלְנִי בְּמָלִּ בִּלְנִאַ בְּמָשׁ וֹנִינִּהְבָּם

ַ הַּמִּי אָוְנְכֶם יּלְכַּי אֵלֵי שִׁמְעָי יּהְחָר נִפְשְׁכֵּם הְאָבְרְתָּה לְכֶם בְּרֵית עּוֹלֶם חַסְבֵי דָוֶר הְנְאָמְנִים:

ַלְאָמֶּים: קאָמֶּים:

31:14 – 72:04 daind is Isaidh 40:27

Why sayest thou, O Jacob, and speakest, O Jarael: 'My way is hid from the Lord, and my right is passed over from my God'?

Hast thou not known? hast thou not heatd That the everlasting God, the Lord, The Creator of the ends of the earth, Fainteth not, neither is weary? His discernment is past searching out.

He giveth power to the faint; And to him that hath no might He increaseth strength.

Even the youths shall faint and be weary, And the young men shall utterly fall;

בּיחֹ לְמָּה תֹאִמֶּר ְיִגְּאֶבְנָר יִמְּשָׁפָּמָי יַצְּבְּוָר: בּרְבִּי מֵיְהַנְה יִמְאֶבְנַר יִמְּשָׁפָּמָי יַצְּבְּוָר:

גַּ בַּלֵיא יַבַשְׁמָ אָם־לָא שִׁמַּשְׁהַ אָלִהַי עוּלָם וּ יְהֹנְהֹ בּוֹבֵאֹ קַצָּוֹת הַאָּבֶץ לָא יִיעַּף וְלָא יִנְעַ אֵין הַקֶּר לְהְבוּנְהְוֹּ:

נַבָּן לַנְבֶּלְבֶּלְבְּיִם וּלְצִּין צּוֹנִים מְצְּבֶּלְהַי וַבְּבֶּר:

ﻧﺨﺸִּגְנִּ: ﻟﻨﺸִּׂﻓִּ 'מֹנִגִם ﻟִּנִּצְׁמִּנְ נִּבְּטִנְנִגִּים בַּׁמָּנָגַ

٥٤

- But they that wait for the LORD shall renew their strength; They shall mount up with wings as eagles; They shall run, and not be weary; They shall walk, and not fine.
- Keep silence before Me, O islands, And let the peoples renew their strength; Let them draw near, then let them speak; Let us come near together to judgment.
- Who hath raised up one from the east, At whose steps victory attendeth? He giveth nations before him, And maketh him rule over kings; His sword maketh them as the dust, His bow as the driven stubble.
- He pursueth them, and passeth on safely; The way with his feet he treadeth not.
- Who hath wrought and done it? He that called the generations from the beginning. I, the Lord, who am the first, And with the last am the same.
- The isles saw, and feared; The ends of the earth trembled; They drew near, and came.
- They helped every one his neighbour; And every one said to his brother: 'Be of good courage.'
- So the carpenter encouraged the goldsmith, And he that smootheth with the hammer him that smiteth the anvil, Saying of the soldering: 'It is good'; And he fastened it with nails, that it should not be moved.
- But thou, Israel, My servant, Jacob whom I have chosen, The seed of Abraham My friend;
- Thou whom I have taken hold of from the ends of the earth, And called thee from the uttermost parts thereof, And said unto thee: 'Thou art My servant, I have chosen thee and not cast thee away';
- Fear thou not, for I am with thee, Be not dismayed, for I am thy God; I strengthen thee, yea, I help thee; Yea, I uphold thee with My victorious right hand.
- Behold, all they that were incensed against thee Shall be ashamed and confounded; They that strove with thee Shall be as nothing, and shall perish.
- Thou shalt seek them, and shalt not find them, Even them that contended with thee; They that warred against thee Shall be as nothing, and as a thing of nought.

- ינ וְלְגִּי וֹלְא וֹילְתוּ וֹלְלוּ וֹלְא וֹימֶפוּ: (ס) וֹלוִגֹּ וְּלְאִ וֹילְתוּ בְּלִבוּ בְּנִוֹ וֹמְלִוּ אֲבֶר בּוֹּחִבְׁוֹם
- יְּלְּמִּי אֲנִ יְּדַבְּּרִי יַחְדֶּרִ לְמָּשְׁבָּּט יָקְרֶּבִּי כְּחַ יִּנְשִׁי אָנִ יְדַבְּרִי יִחְדֶּרִ לְמָּשְׁבָּט יִחֲלָיפּי כְחַ
- خْطَهُ بَيُلُهُ كَهُمُنِ: ﴿فَدُرَد بَنَاتِ بَمُلَاثِتَ يَلِكُ نَقَا هُمُفَدِ بَالُجِن فَكُمُ بَيْنَاتُ بَمُنَاتًا كَثَمُ نَظَاءً خَلَاثًا خَلَاثًا بَيْنًا
- גְּבְוָא: י גוֹבְנְפָם גֹהַבּוֹנִר הָּגְנִם אָנִם בּנִילְגִינ לְאִ
- מִר־פְּעַל וְעְשֶׁר לֹהֵא תַדּרָוֹת מֵרָאִשׁ צֵּנִי יְהֹנְתֹ רִאשׁוֹן וְאֶת־צַּחֲרֹנִים צֵּנִי־הָוּא:
- לֶבְלֵּנְ נֵנְאֶׁטְׂנֵנְן: ' בֹאַנְ אִנִּים נִנְרָאִנּ לַּאָנָט טַאָּבָּא נִםְּנִיִרַנִּ
- אָישׁ אָרַ בֹּמֶרוּ יַלְּאָרוּ וּלְאָרוּ יֹאַנָּר חַוְּלִי:
- ر ניחيم חָרִשׁ אָת־צֹרָף עַחֲלִיס פַּשָּישׁ אָת־ הַוֹלֶם פָּעַם אֹמֶר לַזֶּלֶבֶל עַּוֹב הוֹא נִיְחַזָּקָהוּ בְּעַסְמָּרִים לְא יִמְּוֹם: (ס)
- زِّع מַאַּסְמֵּיף: קְּרָאֹתָיף נְאָמַר לֶּףׁ עַבְּּרִי אַּמָּה בְּחַרְתֵּיף אַשֶּׁר הָחֵזִקְתִּיף:
- טַמַלְטֵּיוּ בִּימָיוֹ אַבְלֵי: אַנִּי אָלְבִיוּרִ אַפּּגִּטִיּרִ אַנּ-אָנִי אַנְ-תַּמָּטֵׁת בָּיִ אַלְ-תִּינִרְאָ בַּי מִמְּרִּ אָנִי אַלְ-תַּאָמָׁת בָּיִּ
- בְּאָנוֹ וֹנְאָבְׁרֵנְ אַּלְאָנִ כְּלְ עַנִּּמִינִים בְּּעֵּי נִינִינִּי בי עוֹן יִבְאָנְ וִיפְּלְמְנִּ כְּלְ עַנִּּמִינִוֹם בַּעַר יִעִּינִי
- בְאָּגוֹ וְבְאֶפֶׁס אַּנְהָגִּ מִלְטַמְטֵּבֵּ: י טַבַּלַהָּם וְלַאָ טַמְּגַּאָם אַנְהָגִּ מַגִּּטִיבַ וְטַנִּי

٤ı

- For I the LORD thy God Hold thy right hand, Who say unto thee: 'Fear not, I help thee.'
- Fear not, thou worm Jacob, And ye men of Israel; I help thee, saith the LORD, And thy Redeemer, the Holy One of Israel.
- Behold, I make thee a new threshing-sledge Having sharp teeth; Thou shalt thresh the mountains, and beat them small, And shalt make the hills as chaff.
- Thou shalt fan them, and the wind shall carry them away, And the whirlwind shall scatter them; And thou shalt rejoice in the Lord, Thou shalt glory in the Holy One of Israel.

- לְנֵּ אַּלְ טִּנֵרָא אָנָּנ הְּזִּבְטִּנְּב: (ס) פָּנ אָנָּנ וֹטִוָּט אָלְטֵּנְב הָטִזּנִל וֹמָנִיִּב טִאָמָּב
- אַל־הִיךְאָּי הֹילַעַּה יַשְּׂלֶּה קָּהַי יִשְׂרָאֵלְ
   אַל־הִיךְאָר הֹילַעַר יַעְּלֶר קָהַיִּ יִשְׂרָאֵלְ
   הַבָּר שַׂמְהִיךְ לְמִוֹרַגֹּ חָרַיִּץ חַרְיִּץ חַלְיִשׁ בַּעַּלְ
   הַבַּר שַׂמְהִיךְ לְמִוֹרַגֹּ חַרְיִּץ חַרְיִּץ חַלְיִשְׁ
- פּיפּיוֹת מָדִישׁ הָרִיםׁ וְתִדִּל וּגְבָעוֹת כַּמִּץ מִשִּים: פּיכּת נכנה פּשִּׁאָם נכנירה פפיני איסה
- ַ מִּיְרֵם נְרֵוּיִם מִשִּׁאָם וּסִִּנְרָה מִפָּיץ אֹוֹמָם נְאַמָּה מְנֵיל בִּיהֹנְה בִּקְרָוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מְיְבַם נְרֵוּיִם מִשְּׁאָם וּסִינְּרָה בִּקְרָוֹשׁ

הפטרת וירא

The Haftarah is II Kings 4:1 - 4:37.

I:VI

- Now there cried a certain woman of the wives of the sons of the prophets unto Elisha, saying: 'Thy servant my husband is dead; and thou knowest that thy servant did feat the LORD; and the creditor is come to take unto him my two children to be bondmen.'
- And Elisha said unto her: 'What shall I do for thee? tell me; what hast thou in the house?' And she said: 'Thy handmaid hath not any thing in the house, save a pot of oil.'
- Then he said: 'Go, borrow thee vessels abroad of all thy neighbours, even empty vessels; borrow not a few.
- And thou shalt go in, and shut the door upon thee and upon thy sons, and pour out into all those vessels; and thou shalt set aside that which is full.'
- So she went from him, and shut the door upon her, and upon her sons; they brought the vessels to her, and she poured out.

- וָאִשָּׁה אַחָה מִנְשֵׁי בְּנֵי־הַנָּבִיאִּים צְיֵּצִקֹה אָל־אֶלִישִׁע לֵאמֹר עַבְּדְּךָּ אִישִׁי מֶה וְאַחָּה יַדִּעְּהָ בָּי עַבְּדְּדְּ חָנֵה יָהֵא אָת־יְהוֹזָה וְהַנּשֶׁה בָּא לְלַחַת אָת־שָׁנֵי יְלְדֵי לִוֹ לְעֲבְּדִים:
- ניאמר אַלֵיהָ אֵלִישִׁעֹ מָָה אָטָשָה־לָּךְּ הַגֵּיִדִּי לִּי מַה־יָּשׁ־(כ׳ לֹכִי)[ק׳ לֶּךְ] בָּבְּיִה נִהֹאמֶר אֵין לִשְׁפְּחָהְךְּ כֹל בַּבָּיִה בֶּי אָם־ אָסִיּךְ שְׁמֶן:
- בלום אַלְ-תַּמֶּמְהֵי: מֵאֵת בְּלְ-(כ׳ מִכוכי)[פ׳ מָבְּנִיבׁ] בּלִים נִּאִמֶּר לְכִי מַאֵּלִי-לָבְ בּלִים מִּוֹ-תַיְנִּיּוֹ
- ײַלאָט וְסְגָּרְהָ הַגִּלְטִ בַּעָּבָר הָאָלָט וְחַמָּלְאִ וְיִבְּאָט וְסְגַּרְהַ הַגִּלְטִ בַּעָּבָר הָאָלָט וְחַמָּלְאִ יִּבְאָט וְסְגַּרְהַ הַבְּלִיף הָאָלָטִי וְחַמָּלְאָ
- נמַלֵּבְ מֵאִשְּוּ וַטִּסְנָּר תַגְּלֵנִ בַּעָּרָה וּבְעָּר בְּנֵיְהַ תַּהְ מַנִּישָׁים אֵלֶיִהָ וְהָיא (כ׳ מיצקת)[ק׳ מוֹצְקָה]:

- And it came to pass, when the vessels were full, that she said unto her son: 'Bring me yet a vessel.' And he said unto her: 'There is not a vessel more.' And the oil stayed.
- Then she came and rold the man of God. And he said: 'Go, sell the oil, and pay thy debt, and live thou and thy sons of the rest.'
- And it fell on a day, that Elisha passed to Shunem, where was a great woman; and she constrained him to eat bread. And so it was, that as oft as he passed by, he turned in thither to eat bread.
- And she said unto her husband: 'Behold now, I perceive that this is a holy man of God, that passeth by us continually.
- Let us make, I pray thee, a little chamber on the roof; and let us set for him there a bed, and a table, and a stool, and a candlestick; and it shall be, when he cometh to us, that he shall turn in thither.'
- And it fell on a day, that he came thither, and he turned into the upper chamber and lay there.
- And he said to Gehazi his servant: 'Call this Shunammite.' And when he had called her, she stood before him.
- And he said unto him: 'Say now unto her: Behold, thou hast been careful for us with all this care; what is to be done for thee? wouldest thou be spoken for to the king, or to the captain of the host?' And she answered: 'I dwell among mine own people.'
- And he said: 'What then is to be done for her?' And Gehazi answered: 'Verily she hath no son, and her husband is old.'
- And he said: 'Call her.' And when he had called her, she stood in the door.
- And he said: 'At this season, when the time cometh round, thou shalt embrace a son.' And she said: 'Nay, my lord, thou man of God, do not lie unto thy handmaid.'
- And the woman conceived, and bore a son at that season, when the time came round, as Elisha had said unto her.

- ، נִיְהֵיו בִּמְלָאִנו הַבֵּלִים וַתְּאִמֶּר אֵלִיהָ אֵין הַגִּּישָׁה אֵלִי עּוֹד בְּלִי וַיָּאִמֶּר אֵלִיהָ אֵין עּוֹד בְּלִי וַיִּעֲּמִד הַשְּׁמֵן:
- וִמְבֹא וַתַּגֵּדׁ לְאֵישׁ הָאֵלֹהִים וַיֹּאמֶר לְכִי' מִבְרֵי אָת־הַשְּׁמֶן וִשִּלְמֶי אָת־(כ׳ נשיכי)[ק׳ נִשְׁיֵדְ] וְאַהְ (כ׳ בניכי)[ק׳ וּבְנַיְרְ] מְחְיֵי בַּנּוֹתֶר: (פּ)
- رיְהִי הַיּוֹם וַיִּשְׁבָּר אֱלִישָׁע אֶל־שׁוּנָם וְשְׁםֹ אִשְּׁה גְּדוֹלֶה וַתַּחֲזָּק-בָּוֹ לֶאֶבֶל־לֶחֶם וִיְהִי מִדֵּי עְּבְרֹוֹ יָסֶר שֻׁמְּה לֶאֶבֶל־לֶחֶם:
- אֶלְיָרִים לַּדְיֹהְ הַיּהְ הַבֶּר הַּלְּיִנוּ הַּמְּיִר:נְהַאְמֶר אֶלְ-אִישְׁה הַנָּר בְּנָא יַבְּרְ הַּמְיִר:
- ي ي يوشר په پرځيم جرد جرونې اړښت جدې: مون اپهځار اجوي امينري اپري جدې: پرځيد بود پوښد:
- ַּיִּשְׁכַּב־שֶׁמְּה:
- ײַ נּיִּאִמִּר ְ אָלְ-צִּיחֲזֵי נַעֲּרִוּ לָבָּא לְמִּוּנִמָּיִר נּיִאִמָּר אָלְ-צִּיחֲזֵי נַעֲּרִוּ לָבָּנָיו:
- וַ אָמֶר לֹוֹ אֵמֶר־גָא אֵלֵיהָ הֹבָּה חָרֵדִהְ וּ אֵלֵינוֹ אֶת־בְּל־חַחֲרָדֶה הַוּאִתֹּ מֶה לִשְׁנִּה לֶּךְּ חֲֵיֵשׁ לְרַבֶּר־לְךְּ אֵל־הַמֶּלֶךְ אָוֹ אָל־ שַּׁר תַצְּבָא וַתְּאִמֶר בְּתְּוֹךְ עַמֶּי אָנֹכִי יֹשְׁבֶת: וַ "אַמֶר וּמֶה לְעֲשָׁיה לְּהְ וַיְּאָמֶר בֵּיחַזִּי אֲבֶל
- י נּאָמֶר פְּרָאַלְיִּט נִּיְפָׁרָאַלְיָּט וֹטַהַּמְּר בּוֹ אָנוְ לָט וֹאַנְהָט זִבוֹי
- چھָתַה: וַיּאמֶר לַמּוֹעֶד הַזָּהֹ כְּעֵת חַיְּה (כ׳ אָתי)[ק׳ אָהְ] חֹבֶקֶת בֵּן וַהֹאמֶר צַּל־צְֵדִנִי

هِّرِهِ بَهُٰكِ بِنِهِ هَذِ فَرَادُ خُمُوْلُولُا:

ַנַמָּהַר הָאִשָּׁה נַתֵּלֶר בֵּן לַמּוֹעֵּר הַזָּה כְּעֵת חַיְּה אֲשֶׁר־דְּבֶּר אֵלֶיהְ אֱלִישֶׁע:

- And when the child was grown, it fell on a day, that he went out to his father to the reapers.
- And he said unto his father: 'My head, my head.' And he said to his servant: 'Carry him to his mother.'
- And when he had taken him, and brought him to his mother, he sat on her knees till noon, and then died.
- And she went up, and laid him on the bed of the man of God, and shut the door upon him, and went out.
- And she called unto her husband, and said: 'Send me, I pray thee, one of the servants, and one of the asses, that I may run to the man of God, and come back.'
- And he said: Wherefore wilt thou go to him today? it is neither new moon nor sabbath.' And she said: 'It shall be well.'
- Then she saddled an ass, and said to her servant: 'Drive, and go forward; slacken me not the riding, except I bid thee.'
- So she went, and came unto the man of God to mount Carmel. And it came to pass, when the man of God saw her afar off, that he said to Gehazi his servant: 'Behold, yonder is that Shunammite.
- Run, I pray thee, now to meet her, and say unto her: Is it well with thee? is it well with the child?' And she answered: 'It is well.' well with the child?'
- And when she came to the man of God to the hill, she caught hold of his feet. And Gehazi came near to thrust her away; but the man of God said: 'Let her alone; for her soul is bitter within her; and the LORD hath hid it from me, and hath not told Me.'
- say: Do not deceive me?

- אָּלְ_הַפְּאָבֶׁר וַנְיְהֵי הַנְּיָם וַנִּאָא אָלְ_אָבָיוּ נְּגְּהַלְ הַנְּקְׁר וַנְיְהֵי
- %
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
   - ¼
- ַ נִּשְׁאָבוּ נַיְבִיאָבוּ אָל־אִמָּוֹ נַיַּשָׁב עַל־ בְּרְבֶּיהַ עַּד־תַצְְּהֶרֵיִם נַיְּמְת:
- ַּ אָתָר מִן־הַנְּעְּרִים וְאַתַת הָאֲתֹּנִת וְאַרָּיצָּת עַר־אָישׁ הְאֶלֹהִים וְאַשִּׁיבָת:
- ָ וַיּאִמֶר עַזֹּהִיעַ (כ׳ אַתִּי)[ק׳ צַּהָּן] (כ׳ הלכתי)[ק׳ הֹלֶכֶת] אֵלְיוֹ הַיּּוֹם לֹאֹ־חָדֶשׁ וְלַא שַבֶּת וַהָּאִמֶר שְּלְוֹם:
- אַּגְ_טַּהְּגַּׁג צְנְבֶּב בּׁ, אִם_אַּמָּנִנִּי, בְּנִבְּי בּׁ זְטַנִּבְהָ טַאִּטָוִ וּטַאָמָר אָגַ_וֹהָנִי ִנִיּג נִצְיִּ
- וַמַּלֶּךְּ וַמְּבָּאׁ אֶל־אָישׁ הָאָלֹהָים אָל־ • - הַר הַפַּרְמָל יֵיְהִי פִּרְאָׁוֹת אִישׁ־הָאָלֹהָים אֹקַהֹ מִנְּגֶר וַיּאִמֶר אָל־גֵּיחֲזֵי נַעֲּרֹוֹ הַנָּה הַשִּׁוּנְמֶית הַלְּזִּ:
- رَمِكُۼ خِرَجُيْنَ تِهِنَّانِ مِنْ جِرَبِ فِم رَمِّيْنَ جِرِدِكِيْنَ رَبِوْسَ وَبِيَازُهُ جِرَبِ فِم رَفُوتًا خُرَبُ تِهِرَبُّنِ مِنِ وَبِيَارُهُ جِرَادِ فِي مِنْ الْأِنْ رِنْدَئِنَا لَيْعِكُونَا فَقُونَا إِكُمُ مِنَوْنِهِ فِلْوَالِيَّا فِي الْأَنْ رِنْدَئِنَا لَيْعِكُونَا فَقُونَا إِكُمُ مِنَوْنِهِ فِي الْأَنْ
- אַמְּוֹשׁי לְאִ עַהֵּלְעַ אָטָׁוּ: נּיַנְאָמִּר הַהָּאָלִטִּי בּוֹן מִאָּט אָבִוֹּי הַלָּאָ

- Then he said to Gehazi: 'Gird up thy loins, and take my staff in thy hand, and go thy way; if thou meet any man, salute him not; and if any salute thee, answer him not; and lay my staff upon the face of the child.'
- And the mother of the child said: 'As the Lord liveth, and as thy soul liveth, I will not leave thee.' And he arose, and followed her.
- And Gehazi passed on before them, and laid the staff upon the face of the child; but there was neither voice, nor hearing. Wherefore he returned to meet him, and told him, saying: 'The child is not awaked.'
- And when Elisha was come into the house, behold, the child was dead, and laid upon his bed.
- He went in therefore, and shut the door upon them twain, and prayed unto the Lord.
- And he went up, and lay upon the child, and pur his mouth upon his mouth, and his eyes upon his hands; and he stretched himself upon him; and the flesh of the child waxed
- Then he returned, and walked in the house once to and fro; and went up, and stretched himself upon him; and the child sneezed seven times, and the child opened his eyes.
- And he called Gehazi, and said: 'Call this Shunammite.' So he called her. And when she was come in unto him, he said: 'Take up thy son.'
- Then she went in, and fell at his feet, and bowed down to the ground; and she took up her son, and went out.

הבטרת חיי שרה

- מּלְ פַּנֵּג עַנְּמַב: וֹבֵּג בַבְבַבְנֵ אָנִה לְאָ עַמְּנָנִי וֹהָטִטֵּ מִאָּמִּנִטֵּג בִּגִּבְנַ נְלְנַבֶ בַּג עַמְׁאָא אִנִהְ לָא עַבְּרַבְּנִּנִ נְּאָמֶר לַנִּנִעָּן, עַוֹּנָר מָטַנְּגִּב וֹלָט מִאָּמִּנִטִּי
- ° נעאָמֶר אָם טַנְּהָּר טַּגַּלְּבְּ אַטְּבֶּינִים: מַבְאָמֶר אָם טַנְּהָּר טַגַּיִּנְטִי נְטֵגַינִּפְּהָּבִּּ
- גַּהַוֹּיִי עָבָר לִפְנִיהָם נֵיָשָׁם אָת־חַמִּשִׁעָּנָתֹ עַל־פְּנֵי תַנַּעַר וְאֵין קּוֹל וְאֵיַן קַשָּׁב נַיָּשְׂב לִקְרָאִתּוֹ נַיַּנֶּד־לָוֹ לֵאמֹר לָא הַקִּיץ תַנְּעַר: בּּ נַיְּבְא אֱלִישָׁע תַבְּיְהָת וְהַנָּה תַנַּעַר מֶה
- מִשְׁבֶּּב עַל־מִשְּׁחְוֹ: נִיְבֵאׁ נִיּסְגָּר תַדֶּלֶת בְעַר שְׁנֵיתֶם נִיּחְפַּצֵּלֶל אָל־יְחֹנֶה:
- بور رئير رئيت چۈپ ريېرد ريېد ريېد خدر بورې ريېود ود تيېرد روچر ود ود ود ودر پورې ريېود
- دُوْשְׁב נַיֵּלֵף בַּבַּיִּת אַחָת הַנָּּתֹ וְאַחַת הַנָּת נַיָּעַל נַיּגְחַר שְּלְיִׁר נִיְזֹרֵר הַנַּעַר שַר־שֶׁבַע פְּעָמִים נַיִּפְקַח הַנַּעַר אָת־עֵינֶיוּ:
- ىد تىزى تىزى تىزى تىزى ھۆزى تىنى مىنى تىنى تىزى تىزى تىزى تىنى تىزى تىنى ئىزى ئىنى تىزى تىزى تىزى تىزى تىزى ئىزى تىزى ئىزى تىزى ئىزى تىزى ئىزى تىزى
- ַנְּהְשֶׁא אֶנִרְבְּנֶנְהְ נְהַצֶּא: (פּ) נְהְבָאְ נִהְפָּלְ מַּלְ_רָגְלֶּיִנְ נִהִשְּׁתְּחִי אֲרָצִי

The Haftarah is I Kings 1:1 – 1:31.

Now King David was old and stricken in years; and they covered him with clothes, but he could get no

خَفَرْنِهِ لَاهِ يَنَاهَ كُنِهِ حَنْمُنَهِ لَازَهُالِهِ " لَيَهُكُكُ لَالًا فَكِا كُمْ خَنْمُنَه لَازَهُالِهِ

- Wherefore his servants said unto him: 'Let there be sought for my lord the king a young virgin; and let her stand before the king, and be a companion unto him; and let her lie in thy bosom, that my lord the king may get heat.'
- So they sought for a fair damsel throughout all the borders of Israel, and found Abishag the Shunammite, and brought her to the king.
- And the damsel was very fair; and she became a companion unto the king, and ministered to him; but the king knew her not.
- Now Adonijah the son of Haggith exalted himself, sand he prepared him chariots and horsemen, and fifty men to run before him.
- And his father had not grieved him all his life in saying: 'Why hast thou done so?' and he was also a very goodly man; and he was born after Absalom.
- And he conferred with Joab the son of Zeruiah, and with Abiathar the priest; and they following Adonijah helped him.
- But Zadok the priest, and Benaiah the son of Jehoiada, and Mathan the prophet, and Shimei, and Rei, and the mighty men that belonged to David, were not with Adonijah.
- And Adonijah slew sheep and oxen and fatlings by the stone of Zoheleth, which is beside En-rogel; and he called all his brethren the king's sons, and all the men of Judah the king's servants;
- but Nathan the prophet, and Benaiah, and the mighty men, and Solomon his brother, he called not.
- Then Nathan spoke unto Bath-sheba the mother of Solomon, saying: 'Haset thou not heard that Adonijah the son of Haggith doth reign, and David our lord knoweth it not?
- Now therefore come, let me, I pray thee, give thee counsel, that thou mayest save thine own life, and the life of thy son Solomon.

- וַיְּאִמְרוּ לֵוֹ עֲבְדִׁיוּ יְבַקִּשׁׁוּ לַאִּדֹנִי חַמֶּלֶרִּ נְעְּרֶה בְתּוּלְה וְעֲמְדָה לִפְּנֵי חַמָּלֶרְ וּהְהִי־ לוֹּ סֹבֶנֵת וְשְׁכְבֶה בְחֵילֶּךְּ וְחָם לַאִּדֹנִי חַמֶּלְרְּ:
- ڗڔڿקשו נעַרָה יָפָּה בָּכָל וּבָוּל יִשְׂרָאֵל ניִקּאָאׁ אָת־אַבִישׁוֹ הַשְּׁוּנִמִּיה נִיָּבָאוּ אֹהָה לְמֶּלֶה:
- ، וְתִּנְּעְּרֵה יְבָּה עַּד־מְאָד וַהְּהִי לַמֶּלֶּדְ סֹכֵנָת יִהְשָׁרֵהׁה וְתַמֶּלֶךְ לֹא יְדְעָה:
- אָנְהַ בְּבֵּנְתֵּי אַמְלְנְבַ נַנְּהָהְ לְנִ 'בַכֵּר נִפְּבַהְּנִם נַטַמָּהָּנִם נִאָבְנִינָי בַּוֹרַטַנֵּנִם מִטְנַּהָּא כַאמָר אָנָּנִ
- ֶּ וְלְאֵ־עֵּצְּבֹוֹ אָבֶּיוֹ מִיְּמִיוֹ לֵאִמִר מִדִּּוּעַ בְּבָּרוּ יִּלְאִ־עַּצְּבֹוֹ אָבֶיוֹ מִיְּמִיוֹ לֵאִמִר מִאָּר וְאָתִּוּ יְלְאֵ־עַצְּיִבְיוֹ אַבְּיוֹ מִיְּמִיוֹ לֵאִמֹר מִדְּוּעַיִּ
- אָלְנְיָּנְרְ נְּהְבְּיֵנְן וֹנְהְּגִּוְרָנְּאָנִוֹנְיִר נְתְּם בּינְנְיִר נִּהְבִּינִ אָם נִאָּב פָּוֹ אָבִנְיָּנִי נִתְּם
- לְאִ טַיִּנְ מִּם_אַּבְנִיֶּטְנִּי טַּנְּבִיאְ וְמִּמְמֵּׁה וְבַמְּּ וְטַנִּפִּוְטִּים אֵּמָּׁב לְבַוֹיִב * נִבְּבַוֹע שַׁפַטֵּן יִבְּנִּלְטִיּ בָּוֹ יִּטִּנִּבָּהְ
- ַ יַּיִּוְבָּח אֲדִנִּיְה צָאו יִבְקָר יִּטְרָיא אֲם אָבֶוּ בְּלְ־אָחָיוֹ בְּגֵי תַּמֶּלֶר יִּלְבְלִ־אַּנְשֵׁי יְּהיְדֶה פַּלְ־אָחָיוֹ בְּגֵי תַמֶּלֶר יִּלְבְלִ־אַנְשֵׁי
- ™ װְאָמ־נִמְן הַנָּבִיא יִבְנִיְהי וֵאָמ־הַגִּפּוֹרֶים מו װְאָמ־שְׁלֹמָה אָחָיו לָא קְרֶא:
- ַ יַנְאַמֶּר נְהָוֹ אֶל־בַּת־שֶׁבַע אֵם־שָׁלֹמֹה לֵאמֶר הַלַוֹא שְׁמַעַהְ בֵּי מָלֵןף אֲדֹנְיֵהִי בָּוֹ הַנְּיִת נַאֲדֹנְיִנִי דְוָד לְאִ יָּדֶע:
- נפְשֶׁר לְבֶר אִיעְּבֶּר נָא עֵצְּרִוּ וּמֵלְטִּי אָתַ-וְעְּמֵּר לְבֶר אִיעְּבֶּר נָא עָבְרָי

- Go and get thee in unto king David, and say unto him: Didst not thou, my lord, O king, swear unto thy handmaid, saying: Assurtedly Solomon thy son shall reign after me, and he shall sit upon my throne? why then doth Adonijah reign?
- Behold, while thou yet talkest there with the king, I also will come in after thee, and confirm thy words.'
- And Bath-sheba went in unto the king into the chamber.—Now the king was very old; and Abishag the Shunammite ministered unto the king.—
- And Bath-sheba bowed, and prostrated herself unto the king. And the king said: 'What wouldest thou?'
- And she said unto him: 'My lord, thou didst swear by the Lord thy God unto thy handmaid: Assuredly Solomon thy son shall reign after me, and he shall sit upon my throne.
- And now, behold, Adonijah reigneth; and thou, my lord the king, knowest it not.
- And he hath slain oxen and fatlings and sheep in abundance, and hath called all the sons of the king, and Abiathar, the priest, and Joab the captain of the host; but Solomon thy servant hath he not called.
- And thou, my lord the king, the eyes of all Israel are upon thee, that thou shouldest tell them who shall sit on the throne of my lord the king after him.
- Otherwise it will come to pass, when my lord the king shall sleep with his fathers, that I and my son Solomon shall be counted offenders.
- And, lo, while she yet talked with the king, Nathan the prophet came in.
- And they told the king, saying: 'Behold Nathan the prophet.' And when he was come in before the king, he bowed down before the king with his face to the ground.
- And Mathan said: 'My lord, O king, hast thou said: Adonijah shall reign after me, and he shall sit upon my throne?

- לְבֵּׁי וּבָּאִיוּ אֵלִ-חַמֵּלֶךְ דְּוִֹד וְאָמָרְהְ אֵלִיוֹ הֵלְאִ־אַהְּה אֲדִנִי חַמָּלֶךְ נִשְׁבָּעָהְ לַאֲמֶרִהְ לֵאמֹר בְּי־שָׁלֹמָה בְּנֵךְ יִמְלֶךְ אַחֲנַיִּי וְהָוּא ישָׁב עַלְ־בִּסְאִי וּמֵדִּיִּעַ מָלַךְ אֲדֹנְיֵהוּ: הְנְּה עּוֹדֶךְ מְדַבֶּהְת שֶׁם עָם־חַמֶּלֶךְ וְאֲנִי
- אַבָּנְא אַּוֹבְנְג יִמִּגְאָנ׳, אָ<u>ט גַּבְּרֶנְג :</u> יי טִנְּט מְנֵינֵ מְנְבָּרָנְ מִּבְּרָנִ אָּם מִּם תַּמָּצִבּ יָאָנִּי,
- رَبَقِخُ بِمِا قِهْدَ هُذِ يَهْدِنَهُرْ مَافِينَفُرَهُ مِنْبَادِت ابتهاجُه چِما تِهِدِه هِرَا مِهْدَفُرَهُ مِنْبَادِت عمد حوظة.
- אָת־תַמֶּלְף: 1. נִתְּפָּׁד בַּת־שֶׁבַע נַתִּשְׁתַּחוּ לַמָֻּלֶּף נִיּאִמֶּר תַּמְלֶף מַר־בֶּּף:
- יַ נְתַּאִמֶּר לֹוֹ אֲדֹנִי אַמְּה נִשְׁבַּעְּמָ בַּיהֹנָה אֱלֹהֶיֹךְ לַאֲמֶהֶׁךְ בִּי־שָׁלֹמָה בָּנֶךְ יִמְלַדְּ אַחְרֶי וְהִיּא יַשֶׁב עַּל־בָּסְאֶי:
- در الإثناء بيوت بيائية بيائية إلارون بيائية تهرأة الإثناء الاثناء الاثناء الاثناء الاثناء ال
- ײַנּ׃ִּלְּאַ נְלְמִּלְנֵּי מַּלְגַּנְ (פּ) נַּצְּלְּאָ לְלְּלְבִּינִ נַמְּלְנֵּ יּלְאָּלִנִיתְ נַפִּנְוֹ יּלְּאָּר זְיִּלְאָבִי מָּוֹר יְּמְיִנִי מִּבְּיִוֹ יִבְּיִּ
- تَڤَرُكَ هَنَدُ، نَهُدُ مَنْ نَهُدَ مَمِ فَعَ هَبَرُ. خُلَالِّهُ خُرْبُهُ فِن نَهُدَ مَمِ خُفَع هَبَرُن نَهُفُونِ هِنَدُ، نَهُدُكُ مَنْ نَهُدَ مَكِ لَكُ
- ַ וְהַיְּה כִּשְׁכַב אֲדֹּנִי־חַמֶּלֶּךְ עִם־אֲבֹתָיוּ יְהַיִּיהִי אֲנֵי יּבְנִי שְׁלֹלָה חַמָּאִים:
- ַ וְהַנָּה עּוֹדֵנָּה מְרַבֶּרָת עִם־תַּמָּלֶרְ וִנְתֵּוֹ הַנְּהֵיא בֶּא:
- د ریزرد کۈچا کەشە بىيە بېرا مېچرە رېدى خېر بېۋچا رېښىد كۈچا بود ھود يېرىد،
- ، אַמִּר נִמְלַ אַבְּוֹר הַמְּּלָב אַמַּר אַמְּרִיּ אַדְנְיָהוּ יִמְלַ אַבְּוֹר הַמָּלֶב אַמָּר אַמְרִיּם אָנְרִיּ

For he is gone down this day, and hath slain oxen and fatlings and sheep in abundance, and hath called all the king's sons, and the captains of the host, and Abiathat the priest; and, behold, they eat and drink before him, and say: Long live king Adonijah.

But me, even me thy servant, and Zadok the priest, and Benaiah the son of Jehoiada, and thy servant Solomon hath he not called.

Is this thing done by my lord the king, and thou hast not declared unto thy servant who should sit on the throne of my lord the king after him?

Then king David answered and said: 'Call me Bath-sheba.' And she came into the king's presence, and stood before the king.

And the king swore and said: 'As the Lord liveth, who hath redeemed my soul out of all adversity,

verily as I swore unto thee by the Lord, the God of Israel, saying: Assuredly Solomon thy son shall reign after me, and he shall sit upon my throne in my stead; verily so will I do this day.

Then Bath-sheba bowed with her face to the earth, and prostrated herself to the king, and said: 'Let my lord king David live for ever.'

- אָם מֵאֵתֹ אֲדֹנֵי תַמֶּׁלֶךְ נְהְיָה תַדְּבָּר תַּזָּה וְלָא הוֹדִיִּשְׁהַ אֲת־(כ׳ עבדיך)[מ׳ עַבְּדְּלְּ מִי וַשֶּׁב עַל־כָּמָא אֲדֹנִי־תַמֶּלֶרְ אַחֲרֶיו: (ס)
- َ يَوْمَا يَقَارُكَ خُوْلًا يَقِمُكُ يَقَمُّرُكَ خُوْلًا مُبْحَم يَفْدَى خُوْلًا يَقِمُكُ يَقَمُّرُكَ خُوْلًا يَقُوْلُكُ خُولًا
- ى رَبْשְׁבָע הַמֶּלֶךְ נִיאִּעָר חַי־יְהֹדֶה אֲשֶׁר־פְּּדֶה 19 אָת־נַפְּשֶׁי מִכְּלִ־צְרֶה:
- בֿי פַאַשָּר נִשְׁבַּעִּתִּי לֶדְּ בַּיחֹנָח אֵלֹהַי יִשְׂרָאֵל' לֵאמֹר בִּי־שָׁלֹלָּה בְּנָדִּ יִמְלַדִּ אַחֲלִי וְהָוּא יַשְׁב עַּל־בִּסְאָי תַּחְתָּי בָּי בֵּן אָעֶשֶׁה חַיִּים חַזָּה:
- ַנִּהִּמָּׁד בַּת־שֶׁבַע אַפַּיִם אֶבֶּץ נִתִּשְׁתַּחִּי לַמֶּלֶּךְ נִתְּאִמֶּר יְחִׁי אֲדֹנֵי חַמֵּלֶךְ דְּוָד לְעַלֶם: (פ)

הפטרת תולדות

The Haftarah is Malachi 1:1 - 2:7. On Evev Rosh Hodesh, read the Haftarah on page 262.

The burden of the word of the Lord to Israel by Malachi.

I have loved you, saith the Lord. Yet ye say: 'Wherein hast Thou loved us?' Was not Esau Jacob's brother? Saith the Lord; Yet I loved Jacob;

יוּ מַשָּׁא דְבַר־יְהֹוָה אָל־יִשְּׂרָאֵל בְּיֵד מַלְאָבֶי: אהבתי אחכם אמר יהוֹה ואמרתם במה

ְּנְאֲנִוֹר אֶנִי_נְהֵּלְּר: אַנִּרְלְּנִינִּ נִילְנִאַ אָנִו מְּמָּנִ לְנְהֵּלְרָ נְאָם_נְנִינָּ אַנִּלְּנִינִ אַנְלָם אָמָר נִינִנִי וַאָמָרָמָם בַּמָּנִי

- But Esau I hated, And made his mountains a desolation, And gave his heritage to the Jackals of the wilderness.
- Whereas Edom saith: 'We are beaten down, But we will return and build the waste places'; Thus saith the Lord of hosts: They shall build, but I will throw down; And they shall be called The border of wickedness, And The people whom the Lord exectateth for ever.
- And your eyes shall see, And ye shall say: 'The Lord is great beyond the border of Israel.'
- A son honoureth his father, And a servant his master; If then I be a father, Where is My honour? And if I be a master, Where is My feat? Saith the LORD of hosts Unto you, O priests, that despise My name. And ye say: 'Wherein have we despised Thy name?'
- Ye offer polluted bread upon Mine altar. And ye say: 'The 'Wherein have we polluted thee?' In that ye say: 'The table of the LORD is contemptible.'
- And when ye offer the blind for sacrifice, is it no evil! And when ye offer the lame and sick, is it no evil! Present it now unto thy governor; will he be pleased with thee? Or will he accept thy person? Saith the LORD of hosts.
- And now, I pray you, entreat the favour of God That He may be gracious unto us!— This hath been of your doing.— Will He accept any of your persons? Saith the Lord of hosts.
- Oh that there were even one among you that would shut the doors, That ye might not kindle fire on Mine altar in vain! I have no pleasure in you, Saith the LORD of hosts, Neither will I accept an offering at your hand.
- For from the rising of the sun even unto the going down of the same My name is great among the nations; And in every place offerings are presented unto My name, Even pure oblations; For My name is great among the nations, Saith the Lord of hosts.
- But ye profane it, In that ye say: 'The table of the LORD is polluted, And the fruit thereof, even the food thereof, is contemptible.'

- וֹאָטַ־נָּחֲלְטִוּ לְטַנּוִע מִּדְבֶּּר: וֹאָטַ־מַּאָּנִ שְׂנָאָטִּי וֹאָשָּׁים אָטַ־חָרָיִוּ שְׁמִּלְטִּי
- בִּי־תֹאׁמַר אֵבְיֹנֹם דִשְׁשְׁנִּי וְנְשִׁינֹ וְנְבְּנֵה הַבְּנֹת כְּה אַמַר יְהְנָה צְבְאׁנֹת הֵמָּה יִבְנִּי נְאַנִי אָהֵרִוֹס וְקְרְאִי לְהָם וְּבְּיִל רִשְׁעְׁה וְהְעָם אֲשֶׁר־זָעָם יְהְנָה עַּד־עּוֹלֵם:
- ئىيْد قىقىم كۆنخىدى ئىقىڭىم: ئىدىدى ئىلىلىدى ئىقى ئىجىدىدى ئۆلەد
- בּן וְכִבָּר אָב וְעֵּבָר אֲדוֹנִי אֶפִראָב אֵנִי אַמָרוּ יְחְנָר צְבְאִנִר לְכָם חַבְּחָנִים בּנִיִּ שְׁמָר יְחְנָר צְבְאִנִר לְכָם חַבְּחָנִים בּנִיִּ שְׁמְי נְאַמְרְהֶים בּמָּר בְזֵינִי אֶר־שְׁמֶך:
- בְּמֵּר גַּאַלְנִיף בָּאֵמְרַכֶּם שָּלְתַן יִהֹוָה נִבְּזֵר בּמֵּר גַאַלְנִיף בָּאֵמְרַכֶּם שָּלְתַן יִהוָה נִבְזֵר מְּנִישִים
- ، إجــ تهذيفا بيرت كإقَلَ يَرا خُلا إِجْ رَوْبَهُ! هِهِمَ إِنَاكُم يَرَا جُلا مَهِاَ خُلَا خُلا خُوبَهُ! يَرَبَعِ اَخُلَا يَرَهُلَا هِٰذِا هِٰهِا بِهِاَ ذِلَا خِجِلَانَ:
- إשַּהַר חַלּוּ־נָא פְּנִי־אָל וֶיִחְנֵּנִוּ מִיֶּדְכֶם
   הַיְּהְהַ אַמַר יְהְנָה
   בְּיְאִית:
   גְּבְאָיֹת:
- ,, מִי גִּם־בָּכֶם וִיִסְנָּר דְּלִתִּים וְלֹאֹ־תָאָירוּ מִּוְבְּחִי חִנָּח אֵיוֹ־לִי חֻפִּץ בָּכָם אָמֵר יְחֹנָת צְבְאִׁנֹת וּמִנְחָת לֹא־אֶרְצֶת מִיֶּדְכֶם:
- בֵּי מִמִּזְרַח־שָׁמָשׁ וִעַּד־מְבוֹאֹוֹ גָּדָוֹל שָׁמִי בַּגּוֹיִם וּבְכְל־מָלִוֹם מִקְמָר מִגָּשׁ לִשְׁמָי וּמְנְחַה שְׁהוֹרֶה בִּי־גָּדַוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם אֲמָר יְהְוָה צְבְאִוֹה:
- אַבְּיִּי מְּנְאֶלְ דְּוּא וְנִיבְוֹ נְבְאֶנִר אָבְלְוּ: אַבְיִּי מְנְאֶלְ בְוּא וְנִיבְוֹ נְבְאֶנִר אָבְלְוּ:

- Ye say also: 'Behold, what a weariness is it!' And ye have snuffed at it, Saith the LORD of hosts; And ye have brought that which was taken by violence, And the lame, and the sick; Thus ye bring the offering; Should I accept this of your hand? Saith the LORD.
- But cursed be he that dealeth craftily, Whereas he hath in his flock a male, And voweth, and sacrificeth unto the Lord a blemished thing; For I am a great King, Saith the LORD of hosts, And My name is feared among the nations.
- And now, this commandment Is for you, O ye priests.
- If ye will not hearken, and if ye will not lay it to heart, To give glory unto My name, Saith the LORD of hosts, Then will I send the curse upon you, And I will curse your blessings, Yea, I curse them, Because ye do not lay it to heart.
- Behold, I will rebuke the seed for your hurt, And will spread dung upon your faces, Even the dung of your sacrifices; And ye shall be taken away unto it.
- Know then that I have sent This commandment unto you, That My covenant might be with Levi, Saith the Lord of hosts.
- My covenant was with him Of life and peace, and I gave them to him, And of feat, and he feared Me, And was afraid of My name.
- The law of truth was in his mouth, And unrighteousness was not found in his lips; He walked with Me in peace and uprightness, And did turn many away from iniquity.
- For the priest's lips should keep knowledge, And they should seek the law at his mouth; For he is the messenger of the Lord of hosts.

- וּאַמִרְמָםׁ הַנָּה עַמְּלְאָׁה וְהִפַּחָמָם אוֹתֹּוֹ אַמַר יְהְוָה צְבְאׁוֹת וַהַבִּאָהָם נְּזִּל וְאָת־ הַפְּסֵׁתַ וְאָת־הַחוֹלֶה וַהַבֵּאָהָם אָת־הַמִּנְחָה הַאָּרְצֶה אוֹתָה מִיֶּרְכֶם אָמָר יְהְוָה: (0)
- יו אָרַוּר נוֹכֵל וְיֵשׁ בְּשָּׁרֵרוֹ זָבְר וְּנִבֵּר וְּזִבֵּר מְשְׁחָת לַאִּדְנִי כִּי מֶּלֶּךְ נְּדִּרֹל אָנִי אָמֵר יְהְוָה צְּבְאׁוֹת וּשְׁמֵי נוֹרֶא בַּנּוֹיִם:
- m נְעַּמְׁב אֶּלִגְיֶכֶם הַמִּגְּוֶר הַנּאָט הַכְּהַנִים:
- אִם־לָא תִשְׁמִּנִּי וְאָם־לֹאׁ תָשָּׁימִי עַל־לֵב לְתַּת בְּבָוֹד לִשְׁמִּי אָמַר ִיְחָוָָת צְּבְאִׁוֹת וְשִׁלְּחְתֵּי בְבֶם אֶת־תַמְּאֵרְׁה וְאָרוֹתָי אֶת־ בְּרְכוֹתֵיכֶם וְוַם אֲרוֹתִׁיהָ בָּי אֵינְבֶם שְׂמָים עַל־לֵב:
- * וּידִעְּהֶּם בֵּי שִׁלְּחָהִי אֲבִילֶה אָת חַמִּצְּוָר הַאָּת לְהָיָת בְּרִיתִי אָת־לִוְּי אָמָר יְתְוָּת בּיִאָּת:
- , פְּרִיתַּיו הְיְתָּה אִמִּי הִחַיִּים וְהַשָּׁלִּים נְאָהְּנֵם־לְוֹ מוֹהָא וַיִּירְאֵנִי וּמִפְּנֵי שְׁמֶי נִחָת הְוּא:
- ، מּנְינ אַמָּנ טִיְּנִיִּנ בְּמִּלְוָם יִּבְמִישִּוּר טַלְּךִּ יִּמְצֵא בִשְּׁפְּנֵיו בְּשִּׁלְוָם יִּבְמִישִּוּר ְטַלְּךִּ אִנְיִּנ אַמִּנ עַיִּנִים עַמָּיר מִּמְּלִוּ
- מְפָּירוּ בֶּי מַלְצָּךְ יְחְנְתַרְצָּבְאָנִת הָוּא: בּי־שִׂפְּתֵי כֹחַלְ יִשְׁמְרוּ־צָׁבָת וְתִּירֶה יָבַקְשָׁוּ

הפטרת ויצא

- And Jacob fled into the field of Aram, And Israel served for a wife, And for a wife he kept sheep.
- And by a prophet the Lord brought Israel up out of Egypt, And by a prophet was he kept.
- Ephraim hath provoked most bitterly; Therefore shall his his blood be cast upon him, And his reproach shall his Lord return unto him.
- When Ephraim spoke, there was trembling, He exalted himself in Israel; But when he became guilty through Baal, he died.
- And now they sin more and more, And have made them molten images of their silver, According to their own understanding, even idols, All of them the work of the craftsmen; Of them they say: 'They that sacrifice men kiss calves.'
- Therefore they shall be as the morning cloud, And as the dew that early passeth away, As the chaff that is driven with the wind out of the threshing-floor, And as the smoke out of the window.
- Yet I am the LORD thy God From the land of Egypt; And thou knowest no God but Me, And beside Me there is no saviour.
- I did know thee in the wilderness, In the land of great drought.
- When they were fed, they became full, They were filled, and their heart was exalted; Therefore have they forgotten Me.
- Therefore am I become unto them as a lion; As a leopard will I watch by the way;
- I will meet them as a bear that is bereaved of her whelps, And will rend the enclosure of their heart; And there will I devour them like a lioness; The wild beast shall tear them.
- It is thy destruction, O Israel, That thou art against Me, against thy help.
- Ho, now, thy king, That he may save thee in all thy cities! And thy judges, of whom thou saidst: 'Give me a king and princes!'
- I give thee a king in Mine anger, And take him away in My wrath.

- ניקר ניפְלָח נַעָּלֶר שָׁבֵח אָרָם נַיַעָּלָר יִשְׂרָאֵלִי בְּאִשְּׁח יּרְאִשָּׁר שְׁבֵח אָרֶה:
- ** װְבְנְבֶּיִא נִשְׁמֶרֵי: װְבְנְבֶּיִא נִשְׁמֶרֵי:
- رفان بَوْدِن هِوْدِينَ مِوْدَيْنِ مِهِدَيْنِ الْهِدَرِّرِةِ مُنْ بَوْدُنْ هُوْدِينَ مِوْدَيْنِ لِهَدِيْنِ
- װּאַמִּם בּבּמֹלְ נּוֹמְט: בּוּבּב אָפַבֹּוֹםְ בִּטְט נָמָא עִוּא בּוֹמִּבָאֹלְיִי בּּוֹמִּבָּאֹלִי בּּוֹמִּבָּאֹלִי
- וְשַּהֵחוּ יוֹסָפוּ לַחֲמֹא וַיִּצִּשָּׁוּ לַחָם מַפַּכָּׁח מִכּּסְפֶּם בִּחְבוּנָם עֵצַבָּׁים מַעֲשָׂה חָרָשֶׁים בְּלְה לַחֶם תַם אֹמְרִׁים זִבְחֵי אָדְׁם עַּגְּלִים יִשְּקוּן:
- خِذَا יִהִיוּ פִשְּׁנִן יִּבְשְּׁטֵּ מִשְּׁבֵּים הִצְּדֵּ בְּמִץ יְסִעֵּר מִנְּבֵן יִּבְשָּׁטִ מֵשְׁבָּים הִצְדַּ
- ַ אָלְהָים זּיּלְהִי אֶלְהֵיף מֵאָּרֶץ מִצְּרָיִם נאלהָים זּיּלְהִי לֵא תַּדְׁע יּמוֹשָׁיעַ אָין בְּלְהָי:
- s אָלוּג גֹבּאמׁגוּב פֿמּגבֿב בֿאָבא מּלְאָבׁנִים:
- פֿן אָכטננ: * בַּמַבְמִנִים נְנִאָּבָּמִנּ אָבָמִנ נִיֹנִבִם לַבָּם מַּלָ_
- אָמִּיִר: בּ יִאָּבִיי לְנִיִם בַּמִּיִּמְּטַלְ בַּּנָמֵר עַּלְ־נֵּבִי
- لْهُجُرِّت هُلِ خَرْجُنِه لَانْنَ لَاهُكُلَ فَلَيْكَ خُرِّتُهُ * هُطُوْهُلِ خُلِّتِ هَجِوْرِ لَهُكُلَمْ فَلْبَلَ خُجِّتًا
- ه مَثَانَكَ نَصُلُهُم خَرِيدٌ، خُمُنْدُكَ:
- בְּמֶבְרְיֵנְ: (פּ) מְמֵּוְ_לְנִּ מָלְנִּ בִּאָפָּּי וֹמָּקִּי

ΙI

- The iniquity of Ephraim is bound up; His sin is laid up in store.
- The throes of a travailing woman shall come upon him; He is an unwise son; For it is time he should not tarry In the place of the breaking forth of children.
- Shall I ransom them from the power of the nether-world? Shall I redeem them from death? Ho, thy plagues, O death! Ho, thy destruction, O netherworld! Repentance be hid from Mine eyes!
- For though he be fruitful among the reed-plants, An up from the wind of the Lord coming up from the wilderness, And his spring shall become dry, and his fountain shall be dried up; He shall spoil the treasure of all precious vessels.
- Samaria shall bear her guilt, For she harh rebelled against her God; They shall fall by the sword; Their infants shall be dashed in pieces, And their women with child shall be ripped up.
- Return, O Israel, unto the LORD thy God; For thou hast stumbled in thine iniquity.
- Take with you words, And return unto the LORD; Say unto Him: 'Forgive all iniquity, And accept that which is good; So will we render for bullocks the offering of our lips.
- Asshur shall not save us; We will not ride upon horses; Neither will we call any more the work of our hands our gods; For in Thee the fatherless findeth mercy.'
- I will heal their backsliding, I will love them freely; For Mine anger is turned away from him.
- I will be as the dew unto Israel; He shall blossom as the lily, And east forth his roots as Lebanon.
- His branches shall spread, And his beauty shall be as the olive-tree, And his fragrance as Lebanon.
- They that dwell under his shadow shall again Make corn to grow, And shall blossom as the vine; The scent thereof shall be as the wine of Lebanon.
- Ephraim [shall say]: 'What have I to do any more with idols?' As for Me, I respond and look on him; I am like a leafy cypress-tree; From Me is thy fruit found.

- צָרוּר עַנַוֹן אֶפְּרָוִם צָפּוּנָה חַטָּאִתְוּ:
- בּי מִבְלֵי יוֹלֵדֶה יָבָאוּ לְוִ הוּא־בֵּן לָאִ חַבְּם מְבְלֵי יוֹלֵדֶה יָבָאוּ לְוִ הוּא־בֵּן לָאִ חַבְּם
- ייַר שָאִוּל שָפְּדֵּׁם מִּמָּנִת אָגִיּלִם אֵהִי דְבְּנֵיִרְ שָׁנֶת אָתִי קִּשְּׁבְוּ שְאִׁוּל נִחַם יִּפְתַר מִעִּינֵי:
- ני הוא בֵּין אַהָים יִפְּרִיא יָבָוֹא קִדִּים רֹוּהַ יְהְנְׁה מִמִּדְבָּר עֹלֶה וְיִבְּוֹשׁ מְקוֹרוֹ וְיָהֵרֵב מִעְיָנֹוֹ הַוּא יִשְׁסֶׁה אוֹצֵר כְּל־כָּלֵי הָמְדֵּה:
- קאָשָׁם שׁקְּרִין בָּי מָרָמָה בָּאלֹהָיִהִ בַּחֲהַב יִפְּלִּי עֹלְלֵיהָם יְרַשְּׁשִׁי וְהָרִיּוֹמָיוּ יְבְקֵּעוּ: (פ)
- چَةَرَبُّكِ: شَارِّت بَشِدُ الْمُدَامِّدِ مَا يُسَانِّت هُرِيْنَاكِ جَادِ حَشَاخِاتًا
- د كَابَدَ مِوْجَنَ لِحَلَّاتِ الْهَاتِ هُرَادِ لِهُمْ فِينَا هُكُرَّادَ جِكَ شَهُمُ فِينَا إِكِمَا صَابَحَ الْبُسَاءُ فِي جَابَتَ شِغِيْدِ:
- אַמֶּגרוּ לָא יוֹשִׁישָׁנוּ עַלְתַּעָּעָּר יָהְיִרוּ יְלְאַבְּנְאִתָּר מָּנְד אֵלְהַיִּנוּ לְתַּעַּשָּׁה יָהֵינוּ אַשְּׁגרוּ לָא יוֹשִׁישָׁנוּ עַלְ־סִיסׁ לָאִ נְרְבָּׁרִ
- ۿؘڶۿؙٮڔڿڂٚڂڹڔٳ؞ ؆ۼڬؿؙٮڿۿڔڂڹۿڶۼڔڹڟٙؽٮڿۿڹۿڐڽٳؽٳ
- حَجْ جُدُرا: ﴿ مَا الْحَدِرِ بِلَاكِانِ الْمَادِ الْمُعْدِينِ الْمُعِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْعِينِي الْمُعْدِينِ الْمُعْدِينِ الْعِينِي الْعِيمِينِ الْمُعِينِ الْمُعِينِ الْعِينِ الْعِينِي الْعِيمِينِ الْعِيمِينِ الْعِيمِينِ الْعِينِي الْعِينِي الْعِيمِينِ الْعِيمِينِ الْعِيمِينِي الْعِيمِينِ الْعِيمِينِ الْعِيمِي الْعِيمِينِ الْعِيمِينِ الْعِيمِينِي الْعِيمِينِ الْ
- ﻧﺨﺪﺑ ﺧﺘﺪﺍ ឥﺧﺰﮨ؛ * ﺗﻬﺘﺮﺑ ﻳﻬﺘﺪ ﺧﮑړﺑ ﻧﻮﻧﺪ ﻏﺎﺩﺍ ﻧﻨﻐﺪﯗﺩ ﺧャݞﺎ
- נְמְצֵּא: נְאֵמְנְיִם מִּעִרְלָּי אַנִּי בְּבְּרָוֹשׁ רַעֲּנְּוֹ מִמֶּנִּי פֶּרְיָוֹבִּ אָפְּרֵיִם מַעַרְלָּי אָנִי בְּבְּרָוֹשׁ רַעֲּנָּוֹ מִמֶּנִּי פֶּרְיִוֹבִּ

Whoso is wise, let him understand these things, Whoso is prudent, let him know them. For the ways of the Lord are right, And the just do walk in them; But transgressors do stumble therein.

נְבְּשֶׁלְנִ בֶּם: בּוְבֵּנִ יְחְנָׁת וְצַּבִּלִּתְ יֵלְכִּנ לְּם נִפְּאָמָּים מִּג חַׁכָּם וְיָבֵּן אָבְּת לִבֹוּן וְיֵדְעֵּהָם בִּּי־יִּשְׁרֵּים

הפטרת וישלח

.12:1 – 1:1 daibadO si davattaH ədT

 $I\!:\!I$

- The vision of Obadiah. Thus saith the Lord God concerning Edom: We have heard a message from the LORD, And an ambassador is sent among the nations: 'Arise ye, and let us rise up against her in battle.'
- Behold, I make thee small among the nations; Thou art greatly despised.
- The pride of thy heart hath beguiled thee, O thou that dwellest in the clefts of the rock, Thy habitation on high; That sayest in thy heart: 'Who shall bring me down to the ground?'
- Though thou make thy nest as high as the eagle, And though thou set it among the stars, I will bring thee down from thence, saith the LORD.
- If thieves came to thee, if robbers by night— How art thou cut offi— Would they not steal till they had enough? If grape-gatheters came to thee, Would they not leave some gleaning grapes?
- How is Esau searched out! How are his hidden places sought out!
- All the men of thy confederacy Have conducted thee to the border; The men that were at peace with thee Have beguiled thee, and prevailed against thee; They that eat thy bread lay a snare under thee, In whom there is no discernment.
- Shall I not in that day, saith the LORD, Destroy the wise men out of Edom, And discernment out of the mount of Esau?
- And thy mighty men, O Teman, shall be dismayed, To the end that every one may be cut off from the mount of Esau by slaughter.
- For the violence done to thy brother Jacob shame shall cover thee, And thou shalt be cut off for ever.

- הַזִּוֹן שְׁבַדְיָּהְ בְּחִ־אָמֵרֹ אֲדִּנִׁי יֱהִוֹּה לֶאֵדִּוֹם שְׁמִּיעַה שְׁמִּעְנִי מֵאֵת יְהֹנָה וְצִירֹ בַּגּּיִנִם שֻׁלְּח קִּימוּ וְנְקִּימָה שָּלֶיהָ לַמִּלְחָמֶה:
- הגַה קַשָּׁן נְתַהֶּיף פַּגּוֹיָם פָּזִּיִּ צַּמָה מְצְׁר:
- הְּבְתְּי אָמֶּר בְּלְבְּוִ מֵּ, יוִבְצֵּוֹ, אֶבֶּל: הַבְּנִי אָמֶּר בְּלְבְּוִ מֵּ, יוִבְצֵּוֹ, אֶבֶּל:
- לְּנְּדְּ מְשֶׁׁם אִנְרִידְּךְּ נְאָם־נְּתְּרָ: * אָם־תַּגְּפָנִתַּ כַּנְּשֶׁר וְאִם־בֵּיוֹ כִּוֹכְבָּים שָּׁים
- » אוב נהפְשָּׁי עשִׁי נִבְעִי מַצְּפָּוֹנִי:
- ر ער־תּגְּרֵגל שׁלְחִוּף בָּל אַנְשֵׁי בְרִימָּף השִׁיאָּוּף יָבְלִּוּ לְףְ אַנְשֵׁי שָׁלֹמֵוְּ לַחָמָףׄ יַשְׂימוּ מְזּוֹר מַחְמִיף צִין הְבוּנֶּה בְּוֹ:
- שׁבְּלֵנְא בּנְּוֹם יִנִיבוּנְיִנִ מִנִּר מִמֶּנִי " עַלְנָא בּנִּוֹם עַנִינִא נָאָם יִנִינָּי וְתַאָּבִּרְמָּנִ
- ឝ ਫ਼ੈਲੇ, ਫ਼ੋਬੈਕੈਟ੍ਰ: • ਪ੍ਰਾਹਿਮ ਸ਼ਵਾਹਿਮ ਯੁਸ਼ੀ ਟ੍ਰੇਫ਼ੈਕੀ ਫ਼ਿੰਦਪ_ਲ੍ਹਿਕ ਫ਼ਹੁੰਪ
- מִחַמָּס אָתִיף יַעַּקֹב הָכַסְךָּ בּיּשָׁה וָנְכְרָהָ לְעּיּלְם:

ΙI

- In the day that thou didst stand aloof, In the day that strangers carried away his substance, And foreigners entered into his gates, And cast lots upon Jerusalem, Even thou wast as one of them.
- But thou shouldest not have gazed on the day of thy brother In the day of his disaster, Weither shouldest thou have rejoiced over the children of Judah In the day of their destruction; Weither shouldest thou have spoken proudly In the day of distress.
- Thou shouldest not have entered into the gate of My people In the day of their calamity, Yea, thou shouldest not have gazed on their affliction In the day of their calamity, Nor have laid hands on their substance In the day of their calamity.
- Neither shouldest thou have stood in the crossway, To cut off those of his that escape; Neither shouldest thou have delivered up those of his That did remain in the day of distress.
- For the day of the Lord is near upon all the nations; As thou hast done, it shall be done unto thee; Thy dealing shall return upon thine own head.
- For as ye have drunk upon My holy mountain, So shall all the nations drink continually, Yea, they shall drink, and swallow down, And shall be as though they had not been.
- But in mount Zion there shall be those that escape, And it shall be holy, And the house of Jacob shall possessions.
- And the house of Jacob shall be a fire, And the house of Joseph a flame, And the house of Esau for stubble, And they shall kindle in them, and devour them; And there shall not be any remaining of the house of Esau, For the Lord hath spoken.
- And they of the South shall possess the mount of Esau, And they of the Lowland the Philistines; And they shall possess the field of Ephraim, And the field of Samaria; And Benjamin shall possess Gilead.
- And the captivity of this host of the children of Israel, That are among the Canaanites, even unto Zarephath, And the captivity of Jerusalem, that is in Sepharad, Shall possess the cities of the South.
- And saviours shall come up on mount Zion To judge the mount of Esau; And the kingdom shall be the LORD'S.

- בִּיוֹם עֲמָדְךְ מִנְּגִר בְּיָוֹם שְׁכָוֹת זָרֵים חֵילֵוֹ וְנְכְרֵׁים בָּאוּ שְׁעָּרִׁו וְעַלְ־יָרוּשְׁלַםׁ יַרֵּוּ גוֹרְל נְם־אַמָּר בְאַתַר מֵהֶם:
- ַ נַאַל־מָּרֶא בְּיוֹם צְּרֶוֹה בְּרֵוֹם צָּבְרֵה וָאַל־ הִשְׁמָח לִבְנֵי־וְהוּדֶה בְּוִים צִּבְדָם וָאַל־ הְנְיֵם בְּרָה בְּיִוֹם צְּרָה נְצִלֹ
- ַּ הַּבְא נִם־אַמָּה בְּרָשְׁלֵּה בְּרָיִם אֵידָוֹ וְאַלִּ הְּבְלְהְבְּיִה בְּתִּילִוּ בְּרָוֹם אֵידָוֹ וְאַלִ הְשְׁבְּלְהִילִוּ בְּתִּים אֵידְוֹּי
- פֿלְימְׁוּ וֹאַלְ-טַסְׁלֵּר מְּרִיבָּוּו בְּוִּם גַּבִּיני ז וֹאַלְ-טַהְּמִּרְ מַּלְ-חַפְּּבִּטִ לְחַבָּרִוּט אָטַ-
- چי־קרוֹב יוֹם־וְהֹוָה עַל־בָּלִ־הַגּוֹיָם כַּאֲשֶׁר: יַי קרֹאִשֶּׁרּ:
- בְּוֹנֵי: בְּׁלְ_עַּיִּוֹנִם שַּׁמִּיג וְאָּטַּיּ וֹלְמָיּ וְעַוֹּיִ בְּלְוָאִ בְּיִ כִּאִאָּהְׁר אָטִינִםׁם מִּלְ_עַּר לֵּבְאָהִי וֹאָטַיִּיּ
- بر بجرب عزنا مبري وליטِה וְתָיָה אָדִשׁ קי יִּבְתַּר צִיּוֹן מִהְיָה פְּלִיטָּה וְתָיָה אָדִשׁ
- 12 וְהָנְתׁ בֵּיתּ־נִעֲּלֹב אֵשׁ יבֵּית יוֹסֵף לֶהָבָׁת יבֵית עִשְׁי לְלַשׁ וְדָלְקִּי בָהָם וַאֲבָּלִים וְלְאִּ יְהְיֵה שְׂרִיר לְבֵּית עַשְּׁי בִּי יְהֹוֶה דְּבֶּר:
- ئے ازائید توزید אַں۔تِر אָתַ וַהַאָּבָלָת אָתַ פְּלְאָּטִּים וֹנִרְשׁוֹ אָתַ־שָׁבֵּר אָפְּנָּיִם וֹאָת שְּׁבֵּר שִׁמְּרִוֹ וּבְּנְיָמִן אָתַ-הַנִּלְתֶּר:
- בּספׁבוֹע 'נְהְמֵּנ אֵט מִנֵּי, עַזְּיָּכִי: בּוֹמִּנִים ְ מַּע_אָּנִבְּי וֹלְלָט 'נְרִימָּלְם אִמֶּנ וֹלְלִט עַטִרְ עַזְּיָּט לִבָּדָּי וֹמִּנִאָלִ אִמֶּנִ
- מְּמְׁנִ וְטִוְמָטִ לְּנִעוְֹטִ עַפְּלְנְכֶּט: מְמְׁנִ וְטִּנְמָטִ לְּנִעוְֹטִ עַפְּלְנְכֵּט:

REUFR I'UL

.8:£ – 8:2 somh si danatlaH ədT

9:II

- Thus saith the LORD: For three transgressions of Israel, Yea, for four, I will not reverse it: Because they sell the righteous for silver, And the needy for a pair of shoes,
- That pant after the dust of the earth on the head of the poor, And turn aside the way of the humble; And a man and his father go unto the same maid, To profane My holy name;
- And they lay themselves down beside every altar Upon clothes taken in pledge, And in the house of their God they drink The wine of them that have been fined.
- Yet destroyed I the Amorite before them, Whose height was like the height of the cedars, And he was strong as the oaks; Yet I destroyed his fruit from above, And his roots from beneath.
- Also I brought you up out of the land of Egypt, And led you forty years in the wilderness, To possess the land of the Amorites.
- And I raised up of your sons for prophets, And of your young men for Nazirites. Is it not even thus, O ye children of Israel? Saith the LORD.
- But ye gave the Mazirites wine to drink; And commanded the prophets, saying: 'Prophesy not.'
- Behold, I will make it creak under you, As a cart creaketh that is full of sheaves.
- And flight shall fail the swift, And the attong shall not exert his strength, Neither shall the mighty deliver himself,
- Neither shall he stand that handleth the bow; And he that is swift of foot shall not deliver himself; Neither shall he that rideth the horse deliver himself;
- And he that is courageous among the mighty Shall flee away naked in that day, Saith the LORD.

- چה אָטַר יְהוֹוֶה עַל־שִׁלִּשְׁה פַּשָּׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־אַרְבָּעָה לָא אֲשִׁיבֵנִּנִּ עַל־מִכְרָם בַּבֶּטֶף צַּדְּיק וְאָבְיִוֹן בַּעֲבָוֹר נַעֲלֵים:
- ַ הַשִּּאַפָּים עַל־עָּפַר־אָּהָץ בְּרָאִשׁ דַּלִּים הַנְּבֶרְ עָּנְיִם יַשִּׁי וְאָרִישׁ וְאָבִיוּ רֵלְכִּוּ אָל־ הַנְּעָבְיּה לְמָעַן הַלֵּל אָת־שָׁם קְּדְשִׁי:
- اتدا מַנוּשִׁים וַשְׁלְּי בֵּית אֶלְבִינִבֶּם: * لَمَر_خَٰئِدُرَם لِيَحُرُرَם رَهِد אָצָלְ خَٰלٍ_מָוֹבֵּוֹם
- ، װְאָנֹכִי הִשְׁמֵדְהִי אָת־הָאֵמֹרִי מִפְּנִיהָם אֲשֶׁר כְּנְּבַה אֲרָזִים נְּבְהֹוֹ וְחָסָׁן הָוּא כְּאַלּוֹנִים נְאַשְׁמֵיד פְּרְיוֹ מִמַּעַל וְשְׁרָשֶׁיו מִהְחַת:
- לְנֵהֵשׁׁ אָּטַבְאָּנֵג בּאָמְבְׁנִי: זאִנְלֵּב אַטַׁכֵּם פֿמּבַפּׁרָ אַּבַפּֿהָנם הָּּלְּטַ ז' נֹאָנָבָּנ טַהֵּלָנִטּנ אָטַבָּם מִאָּנֵגן מִּגִּנִים
- ְּנִקְּנֵי: ְלְנִּזְנִים מַאָּב אֵּגוְ־זָאָט פָּנֵי וֹמְּבָאֵכְ נָאָם יבילוינים מַאָּב אָגוֹרַזָּאָט פָּנָי וֹמְבָּטִינִיכֶם
- הוּנִינֶם לְאִמֶּר לְאִ שׁנִּּבְאֵנִּי: ™ נּשַּׁהְשׁׁנִי אָשִר עַנִּּוֹנִרִם זְיֵנוֹ נִהַּלְרַנַּנִּבִּיאִם
- ײַ הַנְּהָ אָנְבָרִ מָמְיַלְ מַּהְיִרִּ: הַ הַנְּהָ אָנְבָרִ מֵמְיַלְ מַּהְמִּרִ הַּמְּיִרִּ:
- וְמִבְּשׁ וַבְּשָׁתִ לַאִּ וְעִּמְּה וָבָל בְּרַגְּלֵיו לַאִּ הְמִבְּשׁ וַבְּבֶּר תַסְּוּס לָאִ וְמִבְּשׁ נָפְשָׁוּ:
- ז וְאַמִּיץ לְבָּוֹ בַּגִּבּוֹרֵים עָרָוֹם יָנִיּס בַּיּוֹם־ הַהָּגֹּא נְאָם־יְהְנְה: (פ)

Hear this word that the LORD hath spoken against you, O children of Israel, against the whole family which I brought up out of the land of Egypt, saying:

You only have I known of all the families of the earth; Therefore I will visit upon you all your iniquities.

Will two walk together, Except they have agreed?

Will a lion roat in the forest, When he hath no prey? Will a young lion give forth his voice out of his den, If he have taken nothing?

Will a bird fall in a snare upon the earth, Where there is no lure for it? Will a snare spring up from the ground, And have taken nothing at all?

Shall the horn be blown in a city, And the people not tremble? Shall evil befall a city, And the Lord hath not done it?

For the Lord GoD will do nothing, But He revealeth His counsel unto His servants the prophets.

The lion hath roared, Who will not fear? The Lord God hath spoken, Who can but prophesy?

שׁמִּעֵּר אָתַ־תַדְּבָר תַזָּּר אֲשָׁר דִּבָּר יְחִוָּר אַעָר הָעֵּלִיהִי מָאָרָאִ עַל בְּל־תַמִּשְׁפְּחָׁר אַשָּׁר הַעֶּלִיהִי מָאָרֶץ מִצְּרַיִם לֵאמָר:

ַ גַל אָפְקָר צָלִילֶם אָת בְּלְ־צָּוֹנְתִיכֶם: בּלְ־בֶּלְ אֶפְקָר צְלִינִ מִכָּל מִשְׁפְּחָוִת הָאָדְטָּה

¿ בְּיִלְלֵנְ אָלֵנִם נְטִבְּנִ בְּלְטֵּר אָם_נִגְּמֶבנִי

בְּבֶּיר קוֹלוֹ מִמְעַּנְהֹוֹ בִּלְמֵי אִם־לְבֶּד:

הַתִּפָּל צִפּוֹר עַל־פָּח הָאָהֵץ וּמוֹקֵשׁ צֵּין לְה הַיִעֲלֶה־פַּחֹ מִן־הָצִּדְמָּה וְלָלִוֹד לֹא יִלְכְּוֹד:

» אִם־יִמְּקַע שׁוֹפְּר ְבְּעִיר וְעָם לֵא יָחֵרְדוּ אִם־מִּהְיֵה רְעָה ְבְּעִיר וַיחֹנְה לֹא עְשֶׂה:

ק בָּי לָא יַעַּשָׂה אֲדֹנָי יֶהוָה דְּבָר בָּי אִם־נְּלָה סוֹדְוֹ אֶל־עֲבָרֶיוֹ הַנְּבִיאִים:

אַרְיָה שְׁאָג מָי לַאִּ יִּרְדָא אָדִנָּי יֵהוֹדִל דִּבֶּּר מִי לְאִ יַנְּבְּא:

הפטרת מקץ

And Solomon awoke, and, behold, it was a dream; and he came to Jerusalem, and stood before the ark of the covenant of the LORD, and offered up burnt-offerings, and offered peace-offerings, and made a feast to all his

Then came there two women, that were harlots, unto the king, and stood before him.

And the one woman said: 'Oh, my lord, I and this woman dwell in one house; and I was delivered of a child with her in the house.

ریم שָלֹמָה וְהָנֵה הַלָּוֹם וַיָּבֹוֹא יְרִישְׁלֵם יייוו וְיַשְׁמָּדוּ לִפְּנֵיוּ אֲרָוֹן בְּרִית־אֲדֹנִי וַיַּשָל עלוֹת ׁוַיַּשַׁשׁ שְׁלְמִּים וַיִּשַּשׁ מִשְׁהֵה לְבְלְ עֲבְדֶירִי: (פ)

גו מְבֹאִנְה שְׁמָנִים נִשִּׁים זְּנִוֹת אֶל־הַמָּלֵךְ הי אָז מְבֹאִנָה שְׁמָנִים נִשִּׁים זְּנִוֹת אֶל־הַמָּלֶךְּ

ַ וַתְּאִמֶר הָאִשֶּׁה הָאַחַתְ בָּי אֲדֹּגִּי אֲנִי וְהָאִשֶּׁה הַוּּאָת ישְׁבָת בְּבָיִת אֶחֲד נְאֵלֵר עִמֶּה בבית:

The Haftarab is I Kings 3:15 - 4:1.

- And it came to pass the third day after I was delivered, that this woman was delivered also; and we were together; there was no stranger with us in the house, save we two in the house.
- And this woman's child died in the night; because she overlay it.
- And she arose at midnight, and took my son from beside me, while thy handmaid slept, and laid it in her bosom, and laid her dead child in my bosom.
- And when I rose in the morning to give my child suck, behold, it was dead; but when I had looked well at it in the morning, behold, it was not my son, whom I did bear.
- And the other woman said: 'Nay; but the living is my son, and the dead is thy son.' And this said: 'No; but the dead is thy son, and the living is my son.' Thus they spoke before the king.
- Then said the king: 'The one saith: This is my son that liveth, and thy son is the dead; and the other saith: Nay; but thy son is the dead, and my son is the living.'
- And the king said: 'Fetch me a sword.' And they brought a sword before the king.
- And the king said: 'Divide the living child in two, and give half to the one, and half to the other.'
- Then spoke the woman whose the living child was unto the king, for her heart yearned upon her son, and she said: 'Oh, my lord, give her the living child, and in no wise slay it.' But the other said: 'It shall be neither mine nor thine; divide it.'
- Then the king answered and said: 'Give her the living child, and in no wise slay it: she is the mother thereof.'
- And all Israel heard of the judgment which the king had judged; and they feared the king; for they saw that the wisdom of God was in him, to do justice.

- ניהֿי בּיִּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְּתִּׁי וַהֵּלֶד צַּם־ הָאִשְּׁת הַזְּאָת וַאֲנַחָנִנ יַחְדָּׁר אֵין־זָר אִתְּנוּ בַּבַּיִת זּוּלְתֵי שְׁתַּוִם־אֲנַחְנִּוּ בַּבְּיִת:
- מְלֵנְנִי װּלְעָׁרִ אֶּמֶּׁרִ עַּנְּאָע לְנִגְיִר אָּאֶּר אֶּלָנִי מְּלֵנִי װּלְעָרִ אֶּמֶּר עַּנְּאָע לְנִגְיִר אָּאֶר אֶּלְּבָּר מְלֵנִי װּלְעָרִ אָּמָּרִים אַנְּחָרִי פַּבְּנִים:
- אַמֶּר יָלְדְהְיּג: יְאָלֵם בּבָּלֵר לְחֵינִיס אָּנִי בְּּנִי רְאָרַנְיָנִי בְּנִי אַלְיִּנְ בַּבְּלֵר לְחֵינִיס אָנִי בְּנִי וְחִנִּיִם בְּנִי
- ַנְּמֹאִמֶר ׁ הָאִשָּׁה הָאַהָׁה לַאַ כִּי בְּנִי הַחַיֹּ יִּבְנֵךְ הַמַּׁה וְזָאָה אִמֶּרֶה לַאָּ כִּי בְּנֵךְ הַמֵּּה יִבְנֵי הֶתְי וַהְּדַבֶּרְנָה לְפְנֵי הַמֶּלֶּךְ:
- ני ניאטר הַפָּלָף וַאָּת אַטָּהָת זָה בָּנָרְ הַמָּת יִּבְנֵךְ הַמָּת וְזָאַת אַטָּהָת לָאָ כִּי בָּנַךְ הַמָּת יְבְנֵי הָחֶי: (פּ)
- ؞ קׂבְנֵי הַמֶּלֶךְ: קׂבְנֵי הַמֶּלֶךְ:
- יהָנִי אָמַר הַמֶּלֶּךְ וּיְּרָי אָת־תַּגֶּלֶר תַחָי לִשְׁנְיִם יְהָנִי אָת־הַמְּלֶךְ וּיְּרָי אָת־תַּגֶלֶר תַחָי לִשְׁנְיִם
- ַרַמַאִּמֶר הָאִשְּׁהֹ אֲשָׁר בְּנָה הַחַּׁי אֵל הַמָּלֵך בּ בְּיֹנִכְמָרַוּ רְחֲמֵׁיהָ עַּל־בְּנָהׁ וַתַּאִמֶרוּ בָּי אֲדִּנִּי הְנִוּ־לָהׁ אֶת־הַיָּלְוּד הַחַּי וְהָאָת אַל־ הְמִיתֻהוּ וְזָאת אֹמֶהֶת נַּם־לָי נַם־לֶּוְּ לִא

نبير بالدن

- يثور يوڅرك ينغود جيد څم هرتيود يان بېوم ځې بېدېيد پرد هېد: (٥)
- מִשְּׁפֶּׁם: (ס)
   מִשְּׁפֶּׁם: (ס)

And king Solomon was king over all Israel.

نَشِدُ٪ (٥) تَـٰدُنـر ـ تَـڤَرْدُك ـ شَـرِيتِ ـ فَكِك ـ مَـر ـ خَـر.

TEUTR I'KW

The Haftarah is Ezekiel 37:15 – 37:28.

SAVII:15 And the word of the Lord came unto me, saying:

- And thou, son of man, take thee one stick, and write upon it: For Judah, and for the children of Israel his companions; then take another stick, and write upon it: For Joseph, the stick of Ephraim, and of all the house of Israel his companions;
- and join them for thee one to another into one stick, that they may become one in thy hand.
- And when the children of thy people shall speak unto thee, saying: Wilt thou not tell us what thou meanest by these?
- say into them: Thus saith the Lord GOD: Behold, I will take the stick of Joseph, which is in the hand of Ephraim, and the tribes of Israel his companions; and I will put them unto him together with the stick of I will put than unto him together with the stick of in My hand.
- And the sticks whereon thou writest shall be in thy hand before their eyes.
- And say unto them: Thus saith the Lord GoD: Behold, I will take the children of Israel from among the nations, whither they are gone, and will gather them on every side, and bring them into their own land;
- and I will make them one nation in the land, upon the mountains of Israel, and one king shall be king to them all; and they shall be no more two nations, neither shall they be divided into two kingdoms any more at all;

- וּצִּתְּה בֶּן־צִּּגִׁם קַּח־לְּךִּ עֵּץ צָּחָׁד וּכְּתָּב עֵלְיוֹ לֵיהוּדָה וְלְבָנֵי יִשְׁרָצֵל חֲבָרָוּ וּלְקַחֹ עֵלְינִל־בֵּית יִשְׁרָצֵל חֲבָרֵוּ: יַהְרֹר צֹּהְה צְחַד צֵל־צִחָד לַהְּ לִעֵּע צִחָד
- نِ نِمْرَد مِنْتِهِ مُثِد مُحْرِمُونِد خُكَ خُوْلًا مُثِدَ مِن نِمْرَد مِنْتِهِ مُثِد خُدَيْكِ :
- 31 ן קאַשֶׁר יאִּמְרַוּ אֵלֶּיִף בְּנֵי עַמָּף לֵאמָר הַלְּוֹא הַנִּיד לְנִוּ מָּח־אֵלֶּה לֶּף: הַבֶּר אַלְהָם בֹּה־אָמַר אֲדִנִּי יֵהוְהֹ הַנֵּהֹ
- דַבַּר אֲלֵהָם פֹּה־אָטָר אֲדִּנִי יֵהוֹתֹ הַנֵּה יִשְׁבְטֵי יִשְׁרָאֵל חֲבָרָו וְנְחַהִּי אֹוֹלָם עָלֶיו אֶת־עֵץ יְהוּדְה וַעֲשִׁיתִם לְעֵּץ אֶחָׁד וְהָיִוּ אֶחֶד בְּיָדִי:
- לְמִּנִנִיטֵׁם: ** נְחָיִנִּ חַמְּאָנִם אָאָמִר־הִּכְהַלָּב עַּלִיהָם בְּיָדְרָ
- וְדַבֵּר אֲלֵיהָם פֹּה־אָטָר אֲדִּנֵי וֶהוֹהֹ הִנָּה אַנִּי לֹקֹתַ אָת־בְּנֵי יִשְׁרָאֵל מִבָּיוְ תַּנִּיִם אֲשֶׁר הֵלְכוּ־שֲׁם וְקַבַּצִּתָּי אֹתָם מִפְבִּיב וְהַבֵּאתִי אוֹתֶם אֶל־אַדְמָתֶם:
- ڹؚڛؙڗ؞؞؞ٚ؉ۻٙڡۦڂ۪ڋڎ؞ۼ؈ٙ؞ڿۼٚڽ؇ۦڿؠۯڐ ڹۻ۪ڎۼ۠ڂ؞ؿڽؚڮؘڐۼڽڗ؞ڹؠڽڎڔۧڿڿڡڂؿڽڮڐ ڹڽؚצۥڿڹڎڂۻؿ؞ؿۻڋڿڹڎۼؿڎ؞ڹڹؙڡڹڴۼ

neither shall they defile themselves any more with their idols, nor with their detestable things, nor with any of their transgressions; but I will save them out of all their dwelling-places, wherein they have sinned, and will cleanse them; so shall they be My people, and I will be their God.

And My servant David shall be king over them, and they all shall have one shepherd; they shall also walk in Mine ordinances, and observe My statutes, and do them

And they shall dwell in the land that I have given unto Jacob My servant, wherein your fathers dwelt; and they shall dwell therein, they, and their children's children, for ever; and David My servant shall be their prince for ever.

Moreover I will make a covenant of peace with them; them; and I will establish them, and multiply them, and will set My sanctuary in the midst of them for ever.

My dwelling-place also shall be over them; and I will be their God, and they shall be My people.

And the nations shall know that I am the LORD that sanctify Israel, when My sanctuary shall be in the midst of them for ever.

וְלֵאׁ מְשִׁמְּאַוּ עֹוֹד בְּגִּלְּוֹלֵיחָם וֹבְשִׁקָּוּצִיהָם וּבְּכָל פִּשְׁעֵיחָם וְחוֹשִׁמְתַּי אֹהָם מִכָּל מוּשְׁבְחֵיחָם אֲשֶׁר חִשְאַוּ בְּהָם וְשִׁחַרְתֵּי אִיּהְם וְחִיוּ־לֵי לְעְּם וַאֲנְּי אֶהְנֶח לְחֶם לֵאלֹהְים:

™ נְאָמְרֵי נְמְמְׁ אִנִים: יְהְנְרֵ לְכְבְּׁלֶם יִּבְמִאָּפְּׁמָּ, יִבְכִי וְחֲפִּוִעָּ, הְאָמְרִי נְבְבָּׁלְם יִבְמִאָּפְּׁמָּ, יִבְכִי וְחֲפִוּעָּ,

אָעַ־מִּקְדְּשֶּׁי בְּתִּיכֶם לְמִּילֶם: יִהְיֵה אִימָם וּנְתַּמִּם וְהָרְבֵּיתֵּי אִימָם וֹנְתַמֵּי וְבְרֵמִּי לְחֵם בְּרֵית שִּלְם:

קאַקנֻיִּים וְנֵוֹמֶּט וְטִׁיִּיַם וְנִינִינִי לְנֵוֹם בּ וְנִינִינִי מְמֵּפֹּנִי מִּלְיִנְיִם וְנִינִינִי לְנֵוֹם

לְמִנְלְם: (פּ) מְּנֵינְתִׁי מִלֵּבְּתִּי בִּנִינְיִת מִלֵּבְּתָּי בִּתוְכֵּם מְנִינְתִּי (פּ)

.1:2 – 1:1 sgniX I si danatlaH ədT

Now the days of David drew nigh that he should die; and he charged Solomon his son, saying:

הפטרת ויחי

 Υ go the way of all the earth; be thou strong therefore, and show thyself a man;

ייז ניקר ימיר: ביו ביקר ימיר:

and keep the charge of the LORD thy God, to walk in His ways, to keep His statutes, and His commandments, and His ordinances, and His testimonies, according to that which is written in the law of Moses, that thou mayest prosper in all that thou doest, and whithersoever thou turnest thyself;

that the LORD may establish His word which He spoke concerning me, saying: If thy children take heed to their way, to walk before Me in truth with all their heart and with all their soul, there shall not fail thee, said He, a man on the throne of Israel.

Moreover thou knowest also what Joab the son of Zeruiah did unto me, even what he did to the two captains of the hosts of Israel, unto Abner the son of Mer and unto Amasa the son of Jether, whom he slew, and shed the blood of war in peace, and put the blood of war upon his gitdle that was about his loins, and in his shoes that were on his feet.

Do therefore according to thy wisdom, and let not his hoar head go down to the grave in peace.

But show kindness unto the sons of Barzillai the Gileadite, and let them be of those that eat at thy table; for so they drew nigh unto me when I fled from Absalom thy brother.

And, behold, there is with thee Shimei the son of Gera, the Benjamite, of Bahurim, who cursed me with a grievous curse in the day when I went to Mahanaim; but he came down to meet me at the Jordan, and I swore to him by the Lord, saying: I will not put thee to death with the sword.

Now therefore hold him not guiltless, for thou art a wise man; and thou wilt know what thou oughtest to do unto him, and thou shalt bring his hoar head down to the grave with blood.'

And David slept with his fathers, and was buried in the city of David.

וְשְׁמַרְהָּ אָת־מִשְׁמֵבָהוּ יִהֹוָה אָלֹהָיף לָלֵכָה בִּדְרָבִיוֹ לִשְׁמֹר הַמִּתָּיו מִצְיֹתִיוֹ וּמִשְׁפְּמָיו וְעֵדְוֹתְיוֹ כַּבְּחָוּב בְּחוֹרָת מֹשֶׁה לְמַעַּ תַּשְׂכִיל אֲת כְּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׁה וְאֵת כְּל־ אֲשֶׁר תִּפְנֶה שֲׁם:

לַמַּהֹּוְ יֹלִים יִׁבוֹנִי אָטַ צַּבֹּרָי אָהָה עַהַּרְ
 לַכְיֵב לְפַּנַּיְ פַּאִּמְיַ פַּבְּלְ לְבָּבָם וּבְּבְלְ
 הַלַּגַ לַאִּמִרְ אִם ַיִּהְּמִּרְ בַּלְּרָבְּ אָנַ עַּבְּרַ
 הַלַּגַ לַאִּמִרְ אִם ַיִּהְּתְּיִ בַּבְּרָ אַנַּרַ אַנְהַ בַּבְּרַ
 הַלַּגַן יֹלִים יִבוֹנִי אָנַרְ בַּבְּרָ אַהָּר צַבָּרַ

ְּנְבָׁ אַמָּׁר יָדֵׁעִּהָ אֵתְ אֲשֶׁר־עָּשָׁר לִּי יוֹאָב בֶּן־צְּרִייִּׁר אֲשֶׁר בְּהַוְּלֶּה בְּשָׁרִ יִמֶּר יַיַּהַרְגָּם יַיְּשֶׁם דְּמֵּי־מִלְחָמֶה בְּשְׁלִם יִמֶּר יַיַּהַרְגָּם יַיְשֶׁם דְמֵי־מִלְחָמֶה בְּשְׁלִם יִּמֶּר יַּהַרְגָּם יַיְשֶׁם דְמֵּר בְּתְּלָהִוּ יִּבְנַהְיִּלְיִּ אֲשֶׁר בְּרַוְלְיִוּ:

خمْرُت مُعْرِ: خُمْرُت مُعْرِ: الْمُمْرِث خَنْخَمُثَكَ لَرْهِ_بَيْتَ مِيخَتْ.

מפׁנֹ, אַבְמֻּלְוִם אִטְּוּב: בְּאִכְׁכָן, מֻּלְטַנֹּוֹ בִּי.כֵּוְ מַבְּבָּנִ אָּבְ, בִּבְּבַבְּיֵוּ וְלִבְנָּ, בַּבִּוֹלָ, טַנִּלְמָּב, טַמְּמָטִר טְּמָב וְטִינִּ

וְתִּבָּת מְׁמִּהְ שִׁמִּמִּי בָּן־בֵּרָא בָּן־תַיִמִינִי מִבַּחָרִים וְהָוּא מֵלְלֵנִי מְלְלֵנִה נִמְהָצֵּת בִּיוֹם גֶּשְּׁבָע לְוֹ בִיהֹוָה לֵאמֹר אִם־אֲמִיהָהְ בְּחֵהֶב:

, וְעַמְּהֹ אַל־הְנַלֵּהוּ בָּי אָישׁ חָבֶם אָמָה יְיֵדְעָהְ אַת אַשֶּׁר מִּצְשָׁר־לֹּוּ וְהְוֹרַדְתָּ אָת־ שֵׁיבְתָוּ בְּדֶם שְּאִוּל:

בְּוֶר: (פּ)

- and three years reigned he in Jerusalem. years: seven years reigned he in Hebron, and thirty And the days that David reigned over Israel were forty
- and his kingdom was established firmly. And Solomon sat upon the throne of David his father;
- אַרְבָּעִים שְׁנְוֹה בְּחָבְרָוֹן מְלֹךְ שֲבַע שְׁנְיִם הבירוּשְׁלָם מְלֶּךְ שְׁלְשֵׁים וְשְׁלִים שְׁנִים: نتنضه هَهُد مُخَلِّه فند مَحِيهُ فِي
- ישְׁלְבֶּתִוּ נְשְׁב עַּלְ־בָּסָא דְּיֵר אָבָיו וַתִּבָּן מַלְבְתִוּ נְאָד: (ס)

מפטיר לשבת ראש חודש

The Maftir for Shabbat Rosh Hodesh is Numbers 28:9 - 15.

And on the sabbath day two he-lambs of the first year without blemish, and two tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, and the drink-offering thereof.

This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

And in your new moons ye shall present a and one ram, seven he-lambs of the first year without bemish;

and three tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for each bullock; and two tenth parts of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for the one ram;

and a several tenth part of fine flour mingled with oil for a meal-offering unto every lamb; for a burnt-offering of a sweet savour, an offering made by fire unto the Lord.

And their drink-offerings shall be half a hin of wine for a bullock, and the third part of a limb. This is the and the fourth part of a hin for a lamb. This is the burnt-offering of every new moon throughout the months of the year.

And one he-goat for a sin-offering unto the LORD; it shall be offered beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

«יוועאא יקיום הَשַּבְּּח שָׁנֵי־קִבְשָׁים בְּנֵי־שָׁנָח קְמִימָם ישְׁנֵי שָשְׁרֹנִים סָׁלֶת מִנְחָה בְּלִּילֶה בַשֶּׁמֶן וָנִסְבְּוֹּ:

₀. עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתִּוֹ עַל־עֹלַת הַמְּטֵיר וְנְסְבֶּה: (פ)

خدْد هَٰڈِت שَٰجُمُّد فَمُنظَٰت: ﴿ فَذِدَ خَدْدَ خُكُاد هَٰجُمُّد فَحُهُٰدً خَدْد هَٰڈِت هَٰجُمُّد فَعَالًا هَٰجُمُّا لَا خَدَهُٰدًا

نْهِمَّهُم مِهْدَدُت وَچْم مَدْمِت چَدَجُرَّه جَهُمْا مُهِد بَهُبَهِ نَهِدٍ مِهْدَدُت وَچْم مِدِبَه جَدْدُرُه جَهُمًا مُهُرَّه مِهْمِهِ:

، װָסְפֵּיהָם חֲצֵי תַהִין ִיִהָנָה לַפָּׁר וּשָׁלִּישָׂת תַתַין לְאַיִל וּרְבִיעָת תַתָּין לַבֶּבֶשׁ יְיֵוְ זֵאֹת עֹלָת הֹדֶשׁ בְּחְדְשׁׁוֹ לְחָדְשֵׁי תַשְּׁנֶה:

יִשְׁמְּיִר עִּזְּיִם אֶּחֲד לְחַשָּׂאִת לִיהֹוְגִּד עַל־עַלְחַ הַהְּמֶּיד יִנְשֶׂה וְנִסְבְּוֹ: (ס)

הבטרת שבת ראש הודש

.42 - 1:60 dainel ei deshoù Rosh Hodesh is Isainh 66:1 - 24.

Thus saith the LORD: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the house that ye may build unto Me? And where is the place that may be My resting-place?

For all these things hath My hand made, and so all these things came to be, saith the Lord, but on this man will I look, even on him that is poor and of a contrite spirit, and trembleth at My word.

> בואַנר יְהוֹה הִשְּׁמֵּים כִּסְאִׁי וְהָאָהֵץ הַרִּם בִּיִּר אֲּמֶּר יִהְנְהִלְּי וְאֵי־זֶּה בִּיִּתְ אֲשֶׁר הִּבְּנִּר־לִּי וְאֵי־זֶּה מְקְּוֹם מְנִּיחְתִי:

ױְנְבֶּרְ־הְנִים וְּחָבֶרִ עַּלְ־זֶּרִ עַּשְׁחָה וַיִּהְוִי אָלִּיטּ הְאָח־יְהֹנְה וְאֶלִ־זֶּה אַבְּיטּ אֶלִ־עָּנִי הְנְבֶּרְ־הְנְהַ וְּחָבֶרִ יְנְיִי

He that killeth an ox is as if he slew a man; he that sacrificeth a lamb, as if he broke a dog's neck; He that offereth a meal-offering, as if he offered swine's blood; he that maketh a memorial-offering of frankincense, as if he blessed an idol; according as they have chosen if he blessed an idol; according as they have chosen if he plessed an idol; according as they have chosen if he blessed an idol; according as they have chosen abominations;

Even so I will choose their mockings, And will bring their fears upon them; Because when I called, none did answer; When I spoke, they did not hear, But they did that which was evil in Mine eyes, And chose that in which I delighted not.

Hear the word of the LORD, Ye that tremble at His word: Your brethren that hate you, that cast you out for My name's sake, have said: 'Let the LORD be glorified, That we may gaze upon your joy', But they shall be ashamed.

Hark! an uproar from the city, Hark! it cometh from the temple, Hark! the LORD rendereth recompense to His enemies.

Before she travailed, she brought forth; Before her pain came, She was delivered of a man-child.

Who hath heard such a thing? Who hath seen such things? Is a nation brought forth at once? For as soon as Zion travailed, She brought forth her children.

Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? Saith the Lord; Shall I that cause to bring forth shut the womb? Saith thy God.

Rejoice ye with Jerusalem, And be glad with her, all ye that love her; Rejoice for joy with her, All ye that mourn for her;

That ye may suck, and be satisfied With the breast of her consolations; That ye may drink deeply with delight Of the abundance of her glory.

For thus saith the LORD: Behold, I will extend peace to her like a river. And the wealth of the nations like an overflowing stream, and ye shall suck thereof: Ye shall be borne upon the side, and shall be dandled upon the knees.

As one whom his mother comforteth, So will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem.

שׁוֹהֵט הַשִּׁוֹר מַבֶּּה־אִׁישׁ זּוֹבֶחַ הַשָּׁרֹ עַּׂבֵּרְ בְּׁלֶב מַעַּלֵה מִנְחָה רַּם־חֲזִּיר מַזְבָּיר לְבֹּנָה מְבָּרֵף אָנֵן נַם־הַמָּה בְּחֲרוּ בְּדַרְבֵיהָם וּבְשִּׁקּיצֵיהֶם נַפְּשָׁׁם חְפֵּצְה:

נִם-אַנָּר אָבְתַּר בְּתַעֵּלְלֵיהָם וּמְּגִּוּרִיִּם יְלֵא שְׁמֵעֵּנִּ וַיִּעֲשָׁנִּ חָרַעִּ בְּעֵּינִּי וּבָאַשֶּׁר לַאִ־חָפַּצְּהִי שָּׁבְתַּר בְּתַעְּלְלֵיהָם וּמְגִּוּרִיִּם

שׁמִעוּ דְּבָר־יְחִוֹֹה תַחֲבֵדָים אָל־דְבְרִוֹ אָמְרוּ אֲחֵילֶם שׁנְאֵילֶם מָנַדֵּילֶם לְמָעַן שְׁמִי יִבְפַּר יְחֹוְה וְנְרְאֵח בְשִׁמְחַתְּבֶם וְתֵם יֵבְשׁוּ:

ع קול שְאוֹן מִמִּיר קוֹל מִהִיבָל קוֹל יְהוָֹה מְשַׁבֶּׁם גְּמִיל מְאִיבֶיו:

ְּיִהְמְלְּיִשְׁר זְּבֶּר: בְּשֶׁרֶם מְּחָיל יָלְגָר בְּשָּׁרֶם יָבִוֹא חֲבֶל לָה

מִי־שְׁמָע בִּזֹאָת מָי רָאָל בָאֶׁכֶּׁה הַיָּיִחַל אֶהֶץ ְבְּיִּוֹם אֶחָׁד אִם־יִּנְלֵד גִּיִּ פַּעַם אֶחָת בִּי־תָלְת נַּם־יָלְדֶת צִּיּיִּן אֶת־בְּנֵיהָ:

עַּמְרֵאֶלֵּי, עַמְּיָבְיִר וְלְאָ אִיְלְיִר יִאָּמָר אֶלְיֵבוּי
 עַמְּלֵי, עַמְּיָבְיִר וְלְאָ אִיְלִיר יִאָמָר יְּחְיְנִר

שָׁיִשׁיּ אִּקִּהֹ מִשְׁיִשׁ בְּלִ-הַמְּהָאַבְּלִים עָּלֵיהִ: שָׁישׁיּ אִקְּהֹ מִשְׁיִשׁ בְּלִ-הַמְּהָאַבְּלִים עָלֵיהָ: - למנני פונכּיל יישׁרעפֿה מישׁד פוחמיה

לְמָׁמַן מְּיִּנְלֵּנְ וּמְּבַמְּנִים מִמִָּּר מִּנְחָבִּי לְמָעַן מְּלָּצֵּי וְהַהְעַעַנְּהָם מִעָּיר פְּבוֹרֶה: (ס)

פִּי־בָּהו אָמָר יְהֹנָה הִנְנִי נִמֶּה־אֵּכֵּיה בְּנָהָר שְׁלְיִם יְבְנָחַל שׁוֹמֵף כְּבָוֹד גּוֹיָם וְינַקְמָּם שַׁלְיִם יְבְנָחַל שׁוֹמֵף כְּבָוֹד גִּיִּה וְינִקְמָּם

יבׁ, בְּיִהְאֶלְם שׁנְׁטֵׁמִי: בּאָיִהְ אָּמֶּׁר אִפִּי שַׁנִּטִׁמִּי בּוֹ אֶנְכִי אָנָטִמִּ

٤١

And when ye see this, your heart shall rejoice, and your bones shall flourish like young grass; and the hand of the Lord shall be known toward His servants, and He will have indignation against His enemies.

For, behold, the LORD will come in fire, And His chariots shall be like the whirlwind; to render His anger with fury, And His rebuke with flames of fire.

For by fire will the LORD contend, And by His sword with all flesh; And the slain of the LORD shall be many.

They that sanctify themselves and purify themselves to go unto the gardens, behind one in the midst, Eating swine's flesh, and the detestable thing, and the mouse, Shall be consumed together, saith the LORD.

For I [know] their works and their thoughts; [the time] cometh, that I will gather all nations and tongues; and they shall come, and shall see My glory.

And I will work a sign among them, and I will send such as escape of them unto the nations, to Tarshish, Pul and Lud, that draw the bow, to Tubal and Javan, to the isles afar off, that have not heard My fame, neither have seen My glory; and they shall declare My glory among the nations.

And they shall bring all your brethren out of all the nations for an offering unto the Lord, upon horses, and in chariots, and in fitters, and upon mules, and upon swift beasts, to My holy mountain Jerusalem, saith the Lord, as the children of Israel bring their offering in a clean vessel into the house of the Lord.

And of them also will I take for the priests and for the Levites, saith the Lord.

For as the new heavens and the new earth, which I will make, shall remain before Me, saith the LORD, so shall your seed and your name remain.

וּרְאִימָם וְשָׂשׁ לִבְּבֶּם וְעַצְמִוֹמִיבֶם פַּדֵּשָׁא ִחְפְּרַחְנְה וְנִיֹרְעָָה יַר־יְחֹנְהֹ אָח־עַּבְּדִּיי יְנְעָם אֶת־אִיְבֶיי: (ס)

ני קי־תַּנָּה יְהֹנָה בְּאֵשׁ יָבֹוֹא וְכַסּיפָּה מַרְקְּבֹתְיִּוּ לְהַשִּׁיב בְּחֵמָה אַפּֿוֹ וְנַעֲּרָתִּיּ בְּלְחַבֵּי־אֵשׁ:

₆₁ چי בְאֵשׁ יְהְוָה נִשְׁפְּׁם יּבְחַרְבִּיּ אָת־כְּלְ־בְּשָׂר וְרַבִּיּ חַלְּלֵי יְהְוָה:

ַ הַמִּהְקִדְּשִׁים וְהַמְּמִהֲרִים אָלִרהַנִּנִּית אַהָר (כ׳ אחד)[ק׳ אַהַתֹּן בַּהְּנֶדְ אָכְלֵי בְשָׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֵץ וְהִעְּבְבָּר יִהְדֵּוֹ יָסֶפּוּ נְאָם־יְהְנְה:

אָטַ בְּבוְגֵׁוּ: אָטַ בְּלְ טַזִּנְוֹם וְטַלְּמִּנְוִטִ וּבָּאִנּ וְנָאִנּ אָטַ בְּלִבְיִנִּוֹם וְעַּטְׁמִּנְוִטִ וּבָּאִנִּ וֹנִאִנּ

يَّمْ جَنْتُه هَنْدَ بَهْذَبُونَ هَنْدَ الْمُؤْدِدِ فَيْتُودَ هَنْدًا هَٰدَ ' هَٰذَ لَيْلًا لَهُذِبُه لَا لِأَنْ لَهُ هُنَ حَٰلَهُ لَا هُٰذِدَ لَا هُنَا هُنَا جَادِبُ لَا فَكَانُونَ فَلَا اللَّهُ فَا لَا اللَّهُ اللَّهُ فَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ فَا اللَّهُ اللَّاللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ الللَّا اللَّهُ الللَّا الللَّا الللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا الللَّا اللَّا اللَّاللَّا الللَّا الللَّا ا

וְהַבָּיאּי אָת־כָּל־אָהִיכָם מִכָּל־הַגּוֹנִםוּ מְנְחָהוּ לַיהוֹה בַּפּוּסִים יְבְּנֶבְ וּבִצּבִּים יִבְפְּרָדִים וּבַכָּרְכָּרִוֹת עַל תַר קְּדְשָׁי יִריִּשְׁלַם אָמַר יְהוְּה כַּאֲשֶׁר יָבִּיאּי בְנֵי יִשְׂרָצֵּל אָת־הַמִּנְחָה בִּרְלֵי שָׁהָוֹר בֵּית יְהוְה:

.. וְגַם־מֵּהֶם אָּקָּח לַפֹּהֲנִים לַלְוֹיֶם אָעָר יְהַזְה:

לאָם_נׁעוְעׁ פֿוּ נֹהֹמָע זּנִהְּפָׁם וֹמִמְכֵּם: עַטְבַּׁהְּשְׁ אַמָּר אָנִי מְמָּע מִמְצִים לְפָּׁנִּי בּי כִאָּמָּר עַמָּמָנִם עַטִבִּּמִים וְטַאָּבִיּוֹ

- And it shall come to pass, that from one new moon to another, and from one sabbath to another, shall all flesh come to worship before Me, Saith the LORD.
- And they shall go forth, and look Upon the carcasses of the men that have rebelled against Me; For their worm shall not die, Neither shall their fire be quenched; And they shall be an abhorting unto all flesh.
- וְחָיָה מְבֵּי־חֹבֵשׁ בְּחְרְשׁׁוּ וּמִבֵּי שַבָּתּ בְשַׁבַתִּוֹ יְבַוֹא כְל־בָּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָּנֵי אָמָר יְהוְה:
- וְיָצְצִּיּ וְרָאֵׁי בְּפִּגָרֵי הָאֲנָשִׁים הַפֹּשָׁעִים בָּר בֵּי תֹוֹלַעְמְּם לָאׁ תָמׁוּת וְאִשָּׁם לָאׁ תִּבְבֶּׁה וְהָיָי דֵרְאָוֹן לְבְלִ־בָּשָׂר: והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר יהוה

הפטרת שבת מחר חודש

The Haftarah for Shabbat Maḥar Ḥodesh is I Samuel 20:18 – 42.

And Jonathan said unto him: 'To-morrow is the new moon; and thou wilt be missed, thy seat will be empty.

- And in the third day thou shalt hide thyself well, and come to the place where thou didst hide thyself in the day of work, and shalt remain by the stone Ezel.
- $\mbox{And}\ I$ will shoot three strows to the side-ward, as though I shot at a matk.
- And, behold, I will send the lad: Go, find the arrows. If I say unto the lad: Behold, the arrows are on this side of thee; take them, and come; for there is peace to thee and no hurt, as the LORD liveth.
- But if I say thus unto the boy: Behold, the arrows are beyond thee; go thy way; for the LORD hath sent thee
- And as touching the matter which I and thou have spoken of, behold, the LORD is between me and thee for ever.
- So David hid himself in the field; and when the new moon was come, the king sat him down to the meal to
- And the king sat upon his seat, as at other times, even upon the seat by the wall; and Jonathan stood up, and Abner sat by Saul's side; but David's place was empty.

- יפְּקֵר מוֹשְׁבֶּף: יפְּקֵר מוֹשְׁבֶף:
- אָבֶּלְ עַאָּבֶן עַאָּזְלְ: אַמֶּגַנְסְׁעַנְעַ מִּמֶּם בְּנִּיִם עַמִּהְּמָּע וְנְיָּהְּבָּעְ ' הַאָּלָ מִינֵר מִאָּר וּבָאָלַ אָלְ_עַמִּלְיִם
- ە. بېز، שְׁלִשֶּׁה הַהָּצִּים צִּבְּּה אֹנֶהָה לְשִּׁבְּחֹ־לֶי לְמַשְּׁרֵה:
- ڔۤהנֵהٚ אָשָׁלָה אָת־הַנָּעַר לֵּךְ מָצָא אָת־הַחָצָיִם אִם־אָמֹר אַמָר לַנַּעַר הַנָּה הַחָצַּיםו מִמְּךְ וָהֵנָּה קָהָנַּװִבָּאָה פִּי־שָׁלִוֹם לְךְּ וְאֵין דְּבֶּר חַי־יְּהְוְה:
- ַ נְאָם־פָּׁה אִמָּר לִמֶּׁלֶם הַנָּה הַהָּצִּים מִמָּךְּ נְהָלְאָה לֵּךְ פֵּי שִׁפְּהַדָּ יְהְוָה:
- בּינֵי וּבֵינְףְ עַּשְׁר דִּבָּרְנִי אֲנֵי וְאָהָה הִנָּה יְהֹנָה בְּינֵי וּבִינְףְ עַּד־עוֹלֶם: (ס)
- +2
   !!@qqr p;r py pw
   !!@c

   rigit
   (
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
   u
- ریّپ تَرَقْحُهُ عِکَ مُنْهِکُا جِوَعِمَا جِوَعِمَا هُکَ مَانَّهِکُ بَرَجُات رَزْجِمُ بِرَانِهُا رَیْهُک هِجِیْر مِهِدَ سُهِیْنِ رَبْطِهِد بِرْجِات جِیْد:

- Nevertheless Saul spoke not any thing that day; for he thought: 'Something hath befallen him, he is unclean; surely he is not clean.'
- And it came to pass on the morrow after the new moon, which was the second day, that David's place was empty; and Saul said unto Jonathan his son: 'Wherefore cometh not the son of Jesse to the meal, neither yesterday, nor to-day?'
- And Jonathan answered Saul: 'David earnestly asked leave of me to go to Beth-lehem;
- and he said: Let me go, I pray thee; for our family hath a sacrifice in the city; and my brother, he hath commanded me; and now, if I have found favour in thine eyes, let me get away, I pray thee, and see my brethren. Therefore he is not come unto the king's table.
- Then Saul's anger was kindled against Jonathan, and he said unto him: 'Thou son of perverse rebellion, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness?
- For as long as the son of Jesse liveth upon the earth, thou shalt not be established, nor thy kingdom. Wherefore now send and fetch him unto me, for he deserveth to die.'
- And Jonathan answered Saul his father, and said unto him: 'Wherefore should he be put to death? what hath he done?'
- And Saul cast his spear at him to smite him; whereby Jonathan knew that it was determined of his father to put David to death.
- So Jonathan arose from the table in fierce anger, and did eat no food the second day of the month; for he was grieved for David, and because his father had put him to shame.
- And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into the field at the time appointed with David, and a little lad with him.

- ְּרֵאֹ־דְבֶּר שְׁאָנּל מְאָנִמָּה בַּנִּוֹם תַהָנִּא כָּי אָמַר מִקְרֵה הוּא בִּלְתַּי שָהָוֹר הִוּא כִּי־לְא שְהְוֹר: (ס)
- رَبْدَ، מִמְּחֲבֵרִת תַוּהָשׁ תַשִּׁנִּי וַיִּפְּקָר מָקִּוֹם מַדְּיִּעַ לֹא־בֵָא בָּן־יִשָּׁי נַּם־הָּמָוֹל בָּנֹי אֵל־תַלְּחֶם:
- ⁸² ניַען יְהוֹנְתָן אָת־שָׁאָיל נִשְׁאָל נִשְׁאָל דָּעָדִּ מְעְמְּדֶּרִ עְּהָהָ אָר נִשְׁאָל נִשְׁאָל דָּעָדִי
- ַנְּאׁמֶר שַׁלְחָנִי נְאָ בָּי זֶּבִּחֹ מִשְׁפְּחָׁר לְנִי בִּעִּיר וְחָוּא צִּנְּר־לִי אָחָי וְעַהָּר אָם־מְצָאִתִּי חֵוֹ בִּעִינֶּיף אָמֶלְטָּה נָּא וְאֶרְאָָר הַמֶּלֶף: (ס)
- ניִחִראַף שָׁאִּיל בִּיהִוֹנְהָוֹ נַיֵּאִמֶּר לֹוֹ בֵּן־נְעַּנָה הַמַּרְדִּיּה הַלַּוֹא יָדִישְׁהִ בִּּרְבֹחָר אַמֶּה לְבֶּן־יִשְׁי לְבְּשְׁהָּוֹּ יִלְבָשֶׁת עֶרְוָת
- בֵּר בְלְ־הַיָּמִׁים אֲשֶׁר בֶּן־יִשִּׁיׁ תַּי עַל־הְאֲדְמֶּה לְאׁ תִּכִּוֹן אַמָּה וּמַלְכוּתֶוְּ וְעַמְּׁה שְׁלָח וְקַח אֹתוֹ אֵלֵי בָּי בֶּן־מֶוֶת הְוּא: (ס)
- ַנַּעַּלְ יְהַוֹּבְּמָׁן אָת־שָּאִּיל אָבָיו נַיַּאִמֶּר אֵלֶיו לְמָּה יוּטָת מֶה עְּשֶׂה:
- וֹנְמֵל שְׁאַוּל אֵת־הַחַנֵּית עָּלָיו לְחַבּתִוּ נִיָּדִעִּ יְתִּוּנְתָּוֹ כִּי־בֶּלֶה הֵיא מִעָּם אָבֶיו לְחַמֵּית אֶת־דְּיֵר: (ס)
- נְאָבְאָבְּלְ בְּיוִם עַמָּם עַמָּלְטֵוּ בְּטֵבׁוּ בָּי וְלְאָבִאְבְלְ בְּיוִם עַתְּבָתְ תַּמָּנִי לְטֵם כָּי נִיָּקִם גְּיִים בַתְּבָּלִ בִּיִּטִם בָּיִּ
- בְּנְרַ וְנָמַר קַמְּן מִמֶּנְ: נְנְרַ וְנָמַר קַמְן מִמֶּנִ:

- And he said unto his lad: 'Run, find now the arrows which I shoot.' And as the lad ran, he shot an arrow beyond him.
- And when the lad was come to the place of the arrow which Jonathan had shot, Jonathan cried after the lad, and said: 'Is not the arrow beyond thee?'
- And Jonathan cried after the lad: 'Make speed, hasten, stay not.' And Jonathan's lad gathered up the arrows, and came to his master.
- But the lad knew not any thing; only Jonathan and David knew the matter.
- And Jonathan gave his weapons unto his lad, and said unto him: 'Go, carry them to the city.'
- And as soon as the lad was gone, David arose out of a place toward the South, and fell on his face to the ground, and bowed down three times; and they kissed one another, and wept one with another, until David exceeded.
- And Jonathan said to David: 'Go in peace, forasmuch as we have sworn both of us in the name of the Lord, saying: The Lord shall be between me and thee, and Between my seed and thy seed, for ever.'

- رَيْظُوْت לְנַעֲרֹוֹ הָוֹץ מְצָא נָאׁ שֶׁתֹ-תַּחִבִּּים אַשֶּׁר אָנֹכִי מּוֹהֶה תַנַּעַר לָץ וְהוּא־יָרֶה תַחֵצִי לְתַעֲּבְרוֹ:
- ַנְּבָא תַנַּעַר עַד־מְקָוֹם תַהַּצִּי אֲשֶׁר יָרֶה יְהוֹנְתָן נִיקְרָא יְהוֹנָתָן אַתַרֵי תַנַּעַר וֹיּאמֶר הַלְוֹא תַחֵצִי מִמְּךְּ נְהְלְאָה:
- د (بَجَرِه بَہَنَرِمَ لِهِيَرِ، مَنْعِد مِيَرِہ مِنْعِد اِجَائِمٍ لِهِيَا۔(حَ אِלَ-مَيْمِيْهِ نِبَرَغُوْم نِهِد بِہَنَدِمَ لِهِيَا۔(حَ تَبَعِد)[جَ بِہَغُرَا] نِبِجَهُ هِجُ-هِبَزِر:
- ֶּנְׁבְּמִׁנְ אֶנֵרַבִּיבֶּרֵי: (ס) נְנְתַּנְתַּרְ לֵאֲבְנְרֵבִּ מָאִימִּרִ אֵּלֵּ יְּרְיָנְיִּנְלֵּוֹ וְנִינְרִ
- ַּנְאָמֶב בְוָג בְׂנִב בֹדֵנא בֹמֹּנב: מי נּנִינֹוֹ נִבְינִלִּוֹ אָנַב-בֹּלְנִוּ אָלְבַבַּנֹּתִּ אַֹמָּב.בְוָּ
- הַנַּעַר בָּא゚ וְדָוֹד קָם מִאָצֶל חַנָּגָב וַיִּפֹּל י⁺ לְאַפֵּיו אַרְצִר וַיִּשְׁתַּוּ שָׁלָשׁ פִּעָתִים וַיִּשְׁקַוּו אַישׁ אָת־רֵעָהוּ וַיִּרְכּוּ אַישׁ אָת־רֵעָהוּ עַד־דָּוָד הַגְּדִּיל:
- יַּאָמֶר יְהוֹנְתָּן לְדָוָר בֵּךְ לִשְׁלִוֹם אֲשֶׁר י נְשְׁבָּׁעָנִי שְׁנְיִנִי אֲנַּחָנִי בְּשֵׁׁם יְהוָהֹ לֵאִמֶּר יְהְנֶה יִהְנֵהו בִּינִי יִבּינָּף יִבֵּין זַרְעָּי יִבֵּין זַרְעָּף עַּדְ־עוֹלֶם: (פ)

מפטיר לשבת חוכה

The Mafiir for Shabbat Hanukka corresponds to the day of Hanukka. When Shabbat occurs on the first day, read from the beginning through the portion ocrresponding to that day. On the eighth day and continue to the end.

- And it came to pass on the day that Moses had made an end of setting up the tabernacle, and had anointed it and sanctified it, and all the furniture thereof, and the altar and all the vessels thereof, and had anointed them and sanctified them;
- that the princes of Israel, the heads of their fathers' houses, offered—these were the princes of the tribes, these are they that were over them that were numbered.
- ײַפֿפֿלגים: װַם לְּמִּיאֵי הַפַּּפָּט װַם הַעָּלָגִים מַּלְ-װַפְרִיִּלְיִהִי לְּמִּיאֵי וֹמִּבְאָרְ בָאִמִּי בֵּיִה אָּבְטָה

- And they brought their offering before the Lord, six covered wagons, and twelve oxen: a wagon for every two of the princes, and for each one an ox; and they presented them before the tabernacle.
- And the Lord spoke unto Moses, saying:
- Take it of them, that they may be to do the service of the tent of meeting, and thou shalt give them unto the Levites, to every man according to his service.
- And Moses took the wagons and the oxen, and gave them unto the Levites.
- Two wagons and four oxen he gave unto the sons of Gershon, according to their service.
- And four wagons and eight oxen he gave unto the sons of Merari, according unto their service, under the hand of Ithamar the son of Aaron the priest.
- But unto the sons of Kohath he gave none, because the service of the holy things belonged unto them: they bore them upon their shoulders.
- And the princes brought the dedication-offering of the altar in the day that it was anointed, even the princes brought their offering before the altar.
- And the LORD said unto Moses: 'They shall present their offering each prince on his day, for the dedication of the altar.'
- And he that presented his offering the first day was Nahshon the son of Amminadab, of the tribe of Indah:
- and his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary, both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;
- one golden pan of ten shekels, full of incense;

- ڗڹڂڗאڎڽ۩٦٦ۦקר۪؋۪ڽؙڡڔؙۼڍڔיڔڽڗؘؘؙٚٚהڛؙ؆ڽڔڒؘؘؙ ڮڬ؞ۺڎڔ؞ٷڽڗ؞ڮۺڗ؞ڿؗۿڔڔ؞ڽڹڔۧڶ؞ٷڂ؆ڽڔ ڽۺ؋۪ڿٳ؞
- וַיָּאִמֶר יְהַנְה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאִמְר:
- קַח מָאִמְּם וְהַיֹּוּ לַעֲבֹד אָת־עַבֹּרָת צַּהָל מוֹעֵּד וְנְחַמָּה אוֹהָם אָל־הַלְוֹּיִּם אָישׁ בְּפָּי עַבֹּדְהְוֹּ:
- גַּפָּׁט מִמְּט אָט טַהְּגָלְט וֹאָט טַפָּבְּעַר נַיִּמַן
   גַּפַּט מִמְּט אָט טַהְּגָלְט וֹאָט טַפָּבְּעַר נַיִּמַן
- ְלְבְׁזֵגְ יִּגְׁאָגְוֹ בְּפֵּגְ מִּבְגִינִים: אַנוּ מִּשֵּׁי, נִימִּלְגְנִינ נִּאָּנִעְ אַבְּבָּמִנִי נִיפַּלְיִב וֹנִזֹן
- אּנִגְן נַבְּנֵן: ﴿ خُرْرُ מִנְנִׁ خُوْرِ מִּלָּגִיְם בֹּנִגְ אִּנִּטְמָּר בֵּּן الْצُنِ אַנְבָּה נַמִּלְנַ נִאָּנְ מִּמְזָּט נַבּּלְּר וֹנִוֹן
- הְּלְטְׁם בּּפַּטֹּ៤ וֹמֶּאֵנִ: • וֹלְבֹּוֹוֹ לַנִּטִׁי לָאִ וֹּטֹוֹ בִּי_הִּבְרַט עַפְּרָהָ
- رَجْزِر بَهْزِجِن: بَا فِرْسُ هُرَا رَبَعْرُرُ حَدْ بَاذِשْرَهُم هُلَا كِالْجِزِم رَجْزِر بَهْزِجِن:
- ر يربحيد بمزيد چל-ظپيد پښته چڼد ځخته پښته چېد کخته يېدندن چماچېچڼه ځيږچه مونچه: (٥)
- ַ נִיְהִי הַפַּקְרֶיב בַּיִּיִם הָרִאִּשִׁיוֹ אָת־קַרְבָּנִיֹּ נִיְשְׁיוֹ בֶּן־עַמִּינְדֶב לְטַמָּה יְהִיּדֶה:
- וְקְרְבְּנֵוֹ קִעְּרַת־בָּסֶף צִּחָּת שָׁלִשָּׁים וּמִאָּתֹ • מִשְׁקַלְהֹ מִוְּרֶק צִּחָד בָּסֶף שִׁבְעִּים שָׁקֵל בְּשֶׁקֵל תַאָּדִשׁ שְׁנִיחֲםו מְלֵאִים סָלֶת בְּלוּלְה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֲה:
- · · · ﴿ ﴿ ﴿ كُلُولُ لَا اللَّهُ اللَّ

- one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;
- one male of the goats for a sin-offering;
- and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Nahshon the son of Amminadab.
- On the second day Nethanel the son of Zuar, prince of Issachar, did offer:
- he presented for his offering one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;
- one male of the goats for a sin-offering;
- and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Nethanel the son of Suar.
- On the third day Eliab the son of Helon, prince of the children of Zebulun:
- his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;
- one male of the goats for a sin-offering;

- ر. ود هِبَّه چِاچِاد هِنِّ هِبِه چِچْكِ هِبِه چِچْكِ هِبِهِ چِا تِهِبَهُ جُودٍ هِبَادِ هِجِهُ هِبِهِ
- רְיֵבְת הַשְּׁלְמִים בְּקֵר שְׁנָּיִם אֵילָם חֲמִשְּׁה עַפּוּדֵים חֲמִשְּׁה בְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשְּׁה זֶה קְרְבָּן נַחְשְׁוֹן בֶּן־עַמִּינְדֶב: (ב)
- ررهو، چوناط הَשْذِد הקרָיב נִתַּנְאֵל چַּן־צִּינְּיָר נָשָׂיאּ יִשְּׁשְּבֶּר:
- ·· ﴿ ﴿ هِٰٓںۤ ۚ מُמִّٰנُ لِا أَنَالًا مُرَجِّدٍ ظُمْلُ لَا ۚ اِللَّهِ مِنْ لَا اِللَّهُ اللَّهُ لَا اِللَّهُ اللَّهُ اللَّ
- ַּ פַּר אָחָׁד בָּן־בְּקֹר אַיִּל אָחָד בֶּבֶשׂ־אָחָד בָּן־שְׁנְּחִי לְשֹׁלֶה:
- دِ دِלְזָבַח תַשִּׁלְמִים בָּקָר שִׁנָּיִם אֵילָם חֲמִשָּׁר עַתְּרֵים חֲמִשְּׁר כְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁר זֶה קְרְבַּן נְתַּנְאֵל בָּן־צִּיעֶר: (פ)
- בּּוֹשְׁלְנִיּ ייִםיּי בּּיּנִיםְ עַהָּּלְיִהְּי דָּהָּיִא לְבִׁדָּי זְּבִיּלְן אֵּלְיִאָּב
- קרְבָּנֵי קְעָרַת־בָּסֶף צַּחָּת שָׁלִשֵּׁים וּמִצִּּתֹ מִשְׁקַלְהֹ מִזְרֶק צִּחָד בָּסֶף שִׁבְעָים שָׁקֵל בְּעֵּקֵל חַקְּדָשׁ שְׁנֵיחֵםו מְלֵאִים סָלֶת בְּלּילֶת בַשְּׁמֶן לְמִנְחֲה:
- مد جوا بحيره بإشإره زيء مرگوم جونهده:
- ج פַר אָהַר בָּן־בְּקַר אַנִל אָחָר בֶּבֶשׂ־אָחָר בְּן־שְׁנְהָוֹ לְעֹלֶה:
- יי מְּהִנְרַבְהַנִּים אָטִר לְטַמָּאָנוּ:

- and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Eliab the son of Helon.
- On the fourth day Elizur the son of Shedeur, prince of the children of Reuben:
- his offering was one silver dish, the weight thereof was shundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- one young bullock, one ram, one he-lamb of the first
- one male of the goats for a sin-offering;
- and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Elizur the son of Shedeur.
- On the fifth day Shelumiel the son of Zurishaddai, prince of the children of Simeon:
- his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;
- one male of the goats for a sin-offering;
- and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Shelumiel the son of Zurishaddai.

- ، ‹לְזֶבַח הַשְּׁלְמִים בְּבָּקֵר שְׁנָּיִם אֵילָם חֲמִשְׁה עַתְּדִים חֲמִשְּׁה בְּבְשִׁים בְּנִי־שָׁנָה חֲמִשְׁה זֶה קַרְבַּן אֵלִיאָב בָּן־חֵלְ'ן: (פ)
- בּוְשְׁבֵּיגְאַנְר: מִפְיִּנְםְ עַבְּרָבִיגְּיִ לָּמִּגִאַ לְבָׁדָּוֹ בִּאִנְבֵּוֹ אֵלְנִגִּנְרֵ:
- קְרְבְּנֵוֹ קִצְרַת־בָּסֶף אַחַׁת שִׁלִּשֵּׁים וּמִאָּתֹ מִשְׁקַלְהֹ מִזְּרֶל אֶחָדִ בָּסֶף שִׁבְעִּים שֵׁקֵל בְּשֶׁקֵל הַאָּבָשׁ שִׁנֵיתֵםו מְלִאִּים סָלֶת בְּלּיּלֶת בַשֵּׁמֶן לְמִנְחֲה:
- בּר
   פַר
   עַתָּת עַשְׂרֶת זָהָב מְלֵאָה קִשְׂהָת:
- د פַר אָחָׁד בָּן־בְּקֹר אַיִל אָחָד בָּבָשׂ־אָחָד בָּן־שְׁנְּחִי לְעֹלֶה:
- +٤ שְׂעִיר־עַזְּיִם אֶחָד לְחַמְאָת:
- در ارزیک تا تونیات چیرا تونی خراص تونیات موبیرات بیونیات چیرات پیرات بیونیا بی جراج پرانجات چیرات بیونیات بیونیات بیا جراج پرانجات چیرات بیونیات بیونیات
- روم، בּיוֹם הַחַמִישִׁי נְשִׂיא לְבְּנֵי שִׁמְעִיוֹ שְׁלֵמִיאֵל בּן־צוּרִישַׁדֶּי:
- קְרְבָּנֵוֹ קִעָּרַת־בָּסֶף אַתַּת שָׁלִשָּׁים וּמִאָּתֹ מִשְּקַלְהֹ מִוְרָק אָחָד בָּסֶף שִׁבְעַים שֵׁקֵל בְּשְׁקֵל תַקְּדֶשׁ שְׁנֵיתֵםו מְלִאִּים טָלֶת בְּלוּלֶה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֲה:
- چף אַתָת עַּשְׂרֶה זָתָב מְלֵאָה קִּטְהָה:

- ילטָבַר הַשְּׁלְמִיאֵל בָּן־ שִׁנְּיִם אֵילָם חֲמִשְּׁה עַתְּבֵּר חֲמִשְּׁה בְּבָשִׁים בְּנֵי־שְׁנָה חֲמִשְׁה זֶה קְרְבַּן שְּׁלְמִיאֵל בָּן־צּיּרְישַׁבֵּי: (פ)

- On the sixth day Eliasaph the son of Deuel, prince of the children of Gad:
- his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- one young bullock, one ram, one he-lamb of the first
- one male of the goats for a sin-offering;
- and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Eliasaph the son of Deuel.
- On the seventh day Elishama the son of Ammihud, prince of the children of Ephraim:
- his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;
- one male of the goats for a sin-offering;
- and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Elishama the son of Ammihud.
- On the eighth day Gamaliel the son of Pedahzur, prince of the children of Manasseh:

- בּנִיםְ נַמְּמָּ נְמָּנִאַ לְבָּנָנָ נָגַ אָלְנָפָּנַ בָּּוֹ ייסיי בּנִיםְ נַמְּמָּ נְמָנִאַ לְבָּנָנָ נָגַ אָלְנָפָנַ בָּּוֹ
- קְרְבָּנֹוֹ קִעַּרַת־בָּסֶף אַחַׁת שִׁלִּשִִּים וּמִאָּתֹ * משְׁקַלְהֹ מִוְרֶל אָחָד' בֶּסֶף שִׁבְעִּים שֵׁקֵל בְּשֵׁקֵל חַקְּדָשׁ שְׁנֵיחָםו מְלֵאִים סָלֶת בְּלוּלֶת בַשָּׁמֶן לְמִנְחֶה:
- ** פַּף צַּתַת צַשְׂרֶה זָהֶב מְלֵצֵה קִשְׂרָה:
- ر، פַר אָהַר בָּן־בָּלֵר אַיִל אָחָר בֶּבֶשׂ־אָחָר בָּרָשִׁ־אָחָר בָּרָשִׁ־אָחָר בָּרָשִׁ־אָחָר בִּרְ
- יָר קְרָבָּן אֶלְנָסָר בְּנָר שִׁנָּיִם אֵילָם חַמִּשְּׁר עּהָדֵים חַמִּשְּׁר כְּבָשִׁים בְּנֵי־שְׁנָר חַמִּשְּׁר הְנְיִבְּיִ אֶלְנָסָר בָּן־דְּעּוּאֵלֹ: (פ)
- شو، حَدِيط يَهْدَيْمَ، رَهُرِي خَطْرٌ، هُطْرٌ، هُجُرْ،هُمُّهُمْ شو، حَدِيط يَهْدَيْمَ، رَهُري خَطْرٌ، هُطْرٌ، هُجُرْ،هُمُّهُمْ
- קַרְבָּנֵוֹ קַעֵּרַת־בָּסֶף צַּחָׁת שָׁלִשֵּׁים וּמִצִּּתֹ " מְשְׁקַלְּהֹ מִזְּרֶל צִחְדִ בְּסֶף שִׁבְעָּים שָׁקֵל בְּשָׁקֵל תַקְּדָשׁ שְׁנֵיחֵםו מְלֵאִים סָלֶת בְּלּיּלְּה בַשָּׁמֶן לְמִנְחֲה:
- בּן־שְׁנְתִּי לְמִלְּע: בּּר אָטֶׁר בָּן־בָּלָּר אַנִל אָחָר בָּבָשׁ־אָחָר
- s ធ្លុំជុះ្មេដុំក្រង់ដូក ក្នុក្នុងសេះ
- ילְזָבַח תַשְּׁלְמִיםׁ בְּקֵר שְׁנֵּיםׁ צִילָם חֲמִשְּׁה עַתְּרֵם חֲמִשְּׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי־שְׁנָה חֲמִשְׁה זֶה קְרְבַּן אֱלִישְׁמֶע בָּן־עַמִּיהִידּ: (פ)
- בּוּרִם הַשְּׁמִינְי נְשִׁיא לִבְּנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאָל בּוּרִם הַשְּׁמִינְי נְשִׁיא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאָל

400,

697

one golden pan of ten shekels, full of incense;

בָּף צַּחָת עַּשְׂרֶה זְחָב מְכֹצָה קִּטְרֶת:

.5 11 5 11		, , , , , , , , ,
his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;	4 9	קַרְבְּנֵוֹּ קַעֲרַת־בָּסֶף צַּחָּת שָׁלֹשֵּׁים וּמִצְּתֹ מִשְׁקַלְּהֹ מִוְרֵֵל צָּחָר בָּסֶף שִׁבְעַים שֵׁקֵל בְשָׁקֵל תַקְּדָשׁ שְׁנֵיתָםו מְלֵאִים טָלֶת בְּלוּלֶת בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֲת:
On the tenth day Ahiezer the son of Ammishaddai, prince of the children of Dan:	99	בַּיּוֹם ׁ הְעַּשִׁירִׁי נְשִׁיא לִבְנֵי דָן אֲחִישָּנֵר בָּן־ עַמִּישַׁבְיּ:
and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Abidan the son of Gideoni.	\$9	ילְזָבַח הַשְּׁלְמִים בְּקֵר שִׁנֵּים צֵילָם חֲמִשְׁה עַתְּדֵים חֲמִשְּׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשְׁה זֶה קְרְבַּן צִּבִידֶן בָּן־גִּדְעַנְי: (פ)
one male of the goats for a sin-offering;	+9	שְׁמִּגְרַ מְּנֵּוֹם אֶּנֵוֹר לְנַוֹּמֶאִני:
one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;	٤9	פַר אָהְׁד בָּן־בְּגָּר אַיִּל אָחָד בָּבָשׁ־אָחָד בָּן־שְׁנְהָוֹ לְעֹלֶה:
one golden pan of ten shekels, full of incense;	79	בַּף אַתָּת עַשְׂרֶת זְּהָב מְלֵאָת קַשְׂרֶת:
his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;	19	קְרְבָּנֹוֹ קִעָּרַת־בָּסֶף אַחָּת שָׁלִשָּׁיִם וּמִאָּתֹ מִשְׁקֵלִה מִוְרֶל אָחָר בָּסֶף שִׁבְעִים שָׁקֵל בְּשָׁקֵל הַאַּדֶשׁ שְׁנֵיתָםו מְלֵאִים סָלֶת בְּלוּלֶת בַשָּׁמֶן לְמִנְחֲה:
On the ninth day Abidan the son of Gideoni, prince of the children of Benjamin:	09	בּוֹרְהַלְי: בַּיּוֹם הַהְשָׁיִּלִי:
and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goars, five he-lamb of the first year. This was the offering of Gamaliel the son of Pedahzur.	65	دَرُيْكِ٦ תَשְּׁלְמִיםٌ قِيْ٦ שִׁנִּיםׁ אֵילָם חֲמִשְּׁתִּ עַּתְּדֵים חֲמִשְּׁה כְּבָשִׁים בָּנִי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קְרְבַּן נַּמְלִיאֵל בָּן־פְּדְהִצְיּר: (פ)
one male of the goats for a sin-offering;	88	שְׂמִּר־עִּנִּים אֶחֶד לְחַמֶּאת:
one young bullock, one ram, one he-lamb of the first year, for a burnt-offering;	۷۶	פַּר אָהְד בָּן־בְּאָר אַיִל אָתָד בֶּבֶשׂ־אָתָד בַּן־שְׁנְתִּי לְעֹלֶה:
one golden pan of ten shekels, full of incense;	9\$	وَا غِيَهِ لِإِنْ لِا يُلِالِ ذِيْرُهُم مِهِٰدُه:
his offering was one silver dish, the weight thereof was a hundred and thirty shekels, one silver basin of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil for a meal-offering;	SS	קרְבְּנֵיׁוֹ קְעָרַת־בָּסֶף אַחַׁת שְלֹשָׁים וּמִאָּה מִשְּקְלְּהֹ מִוְרֶל אֶחָר בָּסֶף שִׁבְעָים שֵּקֵל בְּשָׁקֵל תַּקְּדֶשׁ שְׁנֵיתָםו מְלֵאִים סָלֶת בְּלוּלְה בַשְּׁמֶן לְמִנְחֵה:
מפטיר לשבת חנכה		

- year, for a burnt-offering; one young bullock, one ram, one he-lamb of the first
- one male of the goats for a sin-offering;
- was the offering of Ahiezer the son of Ammishaddai. rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five
- of the children of Asher: On the eleventh day Pagiel the son of Ochran, prince
- meal-offering; of them full of fine flour mingled with oil for a seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both a hundred and thirty shekels, one silver basin of his offering was one silver dish, the weight thereof was
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- year, for a burnt-offering; one young bullock, one ram, one he-lamb of the first
- one male of the goats for a sin-offering;
- was the offering of Pagiel the son of Ochran. rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five
- the children of Naphtali: On the twelfth day Ahira the son of Enan, prince of
- :gairəfto-lsəm of them full of fine flour mingled with oil for a seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both a hundred and thirty shekels, one silver basin of his offering was one silver dish, the weight thereof was
- one golden pan of ten shekels, full of incense;
- year, for a burnt-offering; one young bullock, one ram, one he-lamb of the first
- one male of the goats for a sin-offering;

- בּוֹשְׁלְנוֹי לִתְּלֶווי: وِر هِبُد چِا-چِخِد هِ:< هِبِد چِچَن هِبِد
- שְׁמִּגר־עִּזִּים אֶחָד לְחַשְּאָת: οΖ
- ثِلَ طُلُولًا كُلِيرَمُثِلُ قُلِ مَقْدِهِ قُلْ مَقْدِهِ إِنَّ إِنَّا لَا يُعْلَمُ فَلَا يُعْلَمُ فَا مَفُلَاتِ لِيَمْ فِي خَدُهُ لِي خَرْدُ لِي لِي الْمُهُلِدِ لِي فَالْمُوالِدِ لِي الْمُؤْلِدِ لِي فَا الجُرْتُ لِلسَّامُ مِنْ مِي قُكُالِ شَرْنَاتِ جُنْكُم لِتَمْشُلِ
- قلامريكاح كالمختاء בּיוֹם עַשְׁתַּיִי עָשְׁר יוֹם נִשְּׁיא לְבָנֵוֹ אָשָׁר
- לְנְבְּנֵי קְעְּרֵת־בָּטֶף צִּחַת שְלִשְׁים ימִצְּתֹ
- בְּלוּלֶת בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֲת: خُشُوْم بَوْتُم مُدْيَثُوا مُحْيَات وْجُنِ الْمُ מהמלבע מולכ אטר בפר שבעים שקל
- جِّ عِيْمَ يَاضِرُهِ يَٰتُكُ ضِرَيِّهُ خَضِرُهُ:
- چו- ښئين ځمځت: 54 وَ عُبُد قِا فِجُد عِنْ عُبُد قِبْد قِبْ عُبُد
- מְּמִּגְרַ_מִּגַּוֹם אָבוֹרַ לְחַמָּאַנוּ:
- ثِلَ كُلُخًا هَدُمُريُكُمْ جُلِمُخُلًّا: (ھ) عَنَيْرَاتُ بَامِهُم خَجُهُرُهُ خَرَانُهُ لَا يُعْفِيرُ لَا يُعْفِيرُ لَا يُعْفِيرُ لَا يُعْفِيرُ لَا يُعْفِير يَخْرُكُ لِلسَّامِ مِنْ مِي فَكُل مِيْنَ فِي هَرِكُ لِ لَيْمَهُ لِ
- אַבוּנבֿה בּּוֹבהנדו: בּׁנִם מְּנֵנֹם מַמָּב נִנִם נַמִּגא לַבְנֵנָ נַפַּטַלְיַ
- מהמלבע מובל אטר בסף שבעים שקל לַרְבָּנוֹ קְעָּנַת־בָּסָף צַּחַת שָלשָׁים וּמִצָּהֹ
- בְּלוּלֶת בַשֶּׁמֶן לְמִנְחֲת: جَهُمَ مَرْبَتِ مُدْيَتِا مُرْيَّاتً وَكُبَ
- כַּף אַחָת עַשְׁרָה זְהָב מְלֵאָה קְּטְרֶת:
- בּוֹ שְׁנְתִי לִמְלֵוני: وَ عُبُد قِا فِجُد عِنْ عُبُد قِبْد قِبْ عُبُد
- מְּמִּגְרַ מְצָּהַם אָבוֹדַ לְחַמָּאָת:

٤3

and for the sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five he-lambs of the first year. This was the offering of Ahira the son of Enan.

This was the dedication-offering of the altar, in the day when it was anointed, at the hands of the princes of Israel: twelve silver dishes, twelve silver basins, twelve golden pans;

each silver dish weighing a hundred and thirty shekels, and each basin seventy; all the silver of the vessels two thousand and four hundred shekels, after the shekel of the sanctuary;

twelve golden pans, full of incense, weighing ten shekels apiece, after the shekel of the sanctuary; all the gold of the pans a hundred and twenty shekels;

all the oxen for the burnt-offering twelve bullocks, the rams twelve, the he-lambs of the first year twelve, and their meal-offering; and the males of the goats for a sin-offering twelve;

and all the oxen for the sacrifice of peace-offerings twenty and four bullocks, the rams sixty, the he-goars sixty, the he-lambs of the first year sixty. This was the dedication-offering of the altar, after that it was anointed.

And when Moses went into the tent of meeting that He might speak with him, then he heard the Voice speaking unto him from above the ark-cover that was upon the ark of the testimony, from between the two cherubim, and He spoke unto him.

And the LORD spoke unto Moses, saying:

'Speak unto Aaton, and say unto him: When thou lightest the lamps, the seven lamps shall give light in front of the candlestick.'

And Aaron did so: he lighted the lamps thereof so as to give light in front of the candlestick, as the LORD commanded Moses.

ילְזָבַח הַשְּׁלְמִיםׁ בְּקֵר שְׁנֵּיִםׁ אֵילָם חֲמִשְּׁה עַּהְרֵים חֲמִשְּׁה בְּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשְׁה זֶה קְרְבַּן אֲחִירַע בָּן־עֵינֵן: (פ)

וָאָתוּ חַנְבָּת תַמִּוְבֵּת בְּיוֹם הִמָּשָׁת אֹתוֹ מֵאָת נְשִׁיצֵי יִשְׂרָאֵל קְנֵירת בֶּסֶף שָׁתֵּים עַשְׂרָת מְזְרְקֵי־כֶּסֶף שְׁנֵים עַשְׁר כַּפָּוֹת זָחֶב שְׁתֵים עשׁרה:

שְׁלִשֵּׁים וּמִאָּה הַקִּנְּרָה הֲאַחַתֹּ בָּסֶף וְשִׁבְּעִים הַמִּוְנֵק הָאָחָד בִּל בָּסֶף הַבֵּלִים צַּלְפָּיִם וְאַרְבַּע־מֵאָוֹת בְּשָׁקֵל הַקְּדָשׁ:

כַּפּוֹת זְהָב שְׁמִּים־עָשְׂבֵּה מְלֵצֵּת קַטֹּהָת עַשְּׁהָה עַשְּׁבֶּה הַכֵּף בְּשָׁקֵל הַקְּדָשׁ כְּלִּ זְהָב הַכַּפּוֹת עָשְׂרֵים וּמֵאֵה:

إذَّا جِهِرَا يَكِم nَשِٰלِفْرَا עِשָׁרֵים إِצִּרְבְּעָּה פְּרִים אֵילֵם שִׁשִּׁים עַתְּדִים שִׁשָּׁים כְּבָשָׁים בְּנִי־שְׁנָה שִׁשִּׁים זָאֹת חָנָבַּת חַמּוְבֶּח אַחָרֵי הִמְשָׁה אֹקְוֹ:

וּבְבֹא משָׁה אָל־צָּהָל מוּעֵד´ לְרַבֵּר אָתּוֹ וּיִשְׁמַע אָת־תַּלִּוּל מִהַבֵּר אֵלִיו מִעָּל הַפַּבֶּהְתֹ אֲשֶׁרֹ עַל־אֲרַוֹ הִעֵּדְה מִבֵּיו שָׁנֵי הַכְּרָבִים וַיְדַבֶּר אֵלְיוּ: (פּ)

יישע ני<u>רבר יה</u>וָה אָל מֹשֶׁה לֵאִמְר:

ַ דַּבֶּר אֶל־אַהַרוּ וְאָמַרָהָ אֵלִיוּ בְּחַעֵּלְתִּוּ אָת־חַנֵּרְת אֶל־מוּל פְּנֵי חַמָּנוּרְת נָאִירוּ שְׁבְּעַר הַנְּרְוֹת:

ניַעַשׁ בּןֹ אַהַרֹּן אָל־מּיל' פָּנֵי הַפְּנִיּרָה הָעֶּלֶה נֵרֹהָיִהְ כְּאֲשֶׁׁרְ צִּנְְה יְהְנָה אָת־מֹשֶׁה:

88

58

And this was the work of the candlestick, beaten work of gold; unto the base thereof, and unto the flowers thereof, it was beaten work; according unto the pattern which the Lord had shown Moses, so he made the candlestick.

וְזָה טַעַּשָׂה הַמְּנֹרָה טִקְשָׁה זָהָב עַד־ יְרֵבָה עַד־פִּרְחָה טִקְשָׁה הַוֹא כַּמַרְאָה אֲשֶׁר חָרְאָה יְהֹוָה אָת־מֹשֶׁה בֵּן עְשָׂה אָת־ הַמְּנֹרֶה: (פ)

הפטרת הנכה (שבת ראשון)

Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I will dwell in the midst of thee, saith the LORD.

And many nations shall join themselves to the LORD in that day, and shall be My people, and I will dwell in the midst of thee; and thou shalt know that the LORD of hosts hath sent me unto thee.

And the Lord shall inherit Judah as His portion in the holy land, and shall choose Jerusalem again.

Be silent, all flesh, before the Lord; for He is aroused out of His holy habitation.

And he showed me Joshua the high priest standing at before the angel of the LORD, and Satan standing at his right hand to accuse him.

And the LORD said unto Satan: 'The LORD rebuke thee, O Satan, yea, the LORD that hath chosen Jetusalem rebuke thee; is not this man a brand plucked out of the fire?'

Now Joshua was clothed with filthy garments, and stood before the angel.

And he answered and spoke unto those that stood before him, saying: 'Take the filthy garments from off him.' And unto him he said: 'Behold, I cause thine iniquity to pass from thee, and I will clothe thee with robes.'

And I said: 'Let them set a fair mitre upon his head.' So they set a fair mitre upon his head, and clothed him with garments; and the angel of the LORD stood by.

בְּתוְכֵּב נְאֶם_וְבְנְנֵי: בְּנִּג וְמִּלְטִוֹ, בַּתַבְּגִיוָן בָּג עִּנְנִגַבְּא וְמָּכִּנְמָּגִּ בְּנָג וְמִּלְטִוֹ, בַּתַבְּגִיוָן בָּג עִנְּנִגַבְּא וְמָכִּנְמָּגִּיִ

נו (נְלְוּנְ גּוּלָם רַבָּיִם אָל־יָהוָתׁ בַּיֵּוֹם תַהֹּוּאּ יְהְנֵּה לֵי לְעָם וִשְׁכַנְתָּי בְּתּוֹבֶׁךְ וְיָדַעַּתְּ כִּי־ יְהְנֶת צְבְאִוֹת שְׁלְתַנִי אֵלֶיִךְ:

و
النظر الناب هداب الناب الراجان الراجان الناب ال

ہ برہ چڑے فیار מפָּנֵי יָחֹנָה בָּי נִעָּוֹר מִמָּעִיוֹ קְדְשׁׁוֹ: (פ)

ייוו ניַרְאָּגִי אָת־יְהוֹשָׁעַ הַבּהֵן הַנְּדִיל עַמֶּד לְפָּנִי עַלְאַדִּ יְהֹנְה וְהַשְּׁעָן עַמֵּד עַל־יָמִינִי לְשִׁטְּנִי:

َ يَنْكُمِت بِمَزْمَ هِלَ مَضِوْا بَهِوْت بِمَزْمَ هِهِ مَضِفًا بِنِهِوْت بِمَزْمَ هِهُ مِفَيَات هِنَّهَ بِيَّ بَرَزِنَّه پِيَّه هِنَّهُ بِهِوْ مِهِنَّهِ:

د ויהושָׁע הַנָה לְבָּשׁ בְּגָרֵים צוֹאָים וִעֹמֶר לְפְּנֵי הַמּלְאֶר:

ְּ מְּלֵּנִּ נִּאָמֶר אָלְ חַׁמְּלֵּנִים לְפָּנִּנִּ לֵאמֶר אָלְנִּ רַאָּׁׁׁׁ חַמֶּבְּרָתִּי תַּמְּלֵנִים תַּמְּלִנִּ נַנְּאָמֶר אָטְּךְּ תַּהְּלְבָּעִי

נאמר ישימו עגיף טָהוֹר עַל־ראִשִׁוֹ ניִשִּׁימוּ הַצְּנִיף הַשָּהוֹר עַל־ראִשׁוֹ נילְבְּשָּׂהוּ בְּגִדִים וּמַלְאַף יְהְנֻה עַמֶּד:

- And the angel of the Lord forewarned Joshua, saying:
- Thus saith the LORD of hosts: If thou wilt walk in My ways, and if thou wilt keep My charge, and wilt also judge My courts, then I will give thee free access among these that stand by:
- Hear now, O Joshua the high priest, thou and thy fellows that sit before thee; for they are men that are a sign; for, behold, I will bring forth My servant the Shoot.
- For behold the stone that I have laid before Joshua; upon one stone are seven facets; behold, I will engrave the graving thereof, saith the Lord of hosts: And I will remove the iniquity of that land in one day.
- In that day, saith the LORD of hosts, shall ye call every man his neighbour under the vine and under the fige-tree.
- And the angel that spoke with me returned, and waked me, as a man that is wakened out of his sleep.
- And he said unto me: 'What seest thou?' And I said: 'I have seen, and behold a candlestick all of gold, with a bowl upon the top of it, and its seven lamps thereon; there are seven pipes, yea, seven, to the lamps, which are upon the top thereof;
- and two olive-trees by it, one upon the right side of the bowl, and the other upon the left side thereof.'
- And I answered and spoke to the angel that spoke with me, saying: 'What are these, my lord?'
- Then the angel that spoke with me answered and said unto me: 'Knowest thou not what these are?' And I said: 'No, my lord.'
- Then he answered and spoke unto me, saying: 'This is the word of the Lord unto Zerubbabel, saying: Mot by might, nor by power, but by My spirit, saith the Lord of hosts.

- رزْعِـــ ْ מַלְצַּדְ יְחִנְּה בִּיחוֹאֶשַ לֵאִמָּר:
- פּה־אָמָר יְהְוָה צְבָאִוּת אִם־בִּדִּינְיִ מִּלֵּדִּ אָת־בִּיהִי וָגָם תִּשְׁמָר אָת־חֲצֵרֶי וְנָתַמֵּי לְדִּ הְאָם אָת־מִשְׁמַרְתֵּי תִשְׁמָר וְגַם־אַמָּה מָּרֵין הְאָלְיִה בָּיִר הָּלְיִים בְּיִלְיִה בְּרָבְיִים בָּיוֹ
- $_{\rm s}$ $rac{1}{2}$ $rac{1$
- בֵּיו הַבָּּה הָאָבֶן אֲשֶׁר נָתַׂהִּי לִפְּבֵּי יָהוֹשָׁעַ עֵּל־אֶבֶן אַחָה שִׁבְעָה עֵינָיִם הִנָּיִ מְפַהֵּה פְּתְּחָה נְאָם יְהְוָה צְבְאׁוֹת יַּעִשְׁהֵּי אָת־עֵּוֹן הְאֶבֶץ־הַהִיא בְּיִוֹם אֶחֲר:
- י בּיַּוֹם תַהֹוּא נִאָם יִהְוָּה צִּבְּאִוֹת מִקְרָאִי אַיִשׁ לְרֵעֵהוּ אֵל־מַתַת נֵּפָּן וָאֶל־מַתַת הָאֵנְה:
- אַמֶּר־נִעִּיר מִשְּׁנְּחָי: יאו נְיֶּשְּׁב הַמַּלְאֵּךְ הַדְּבָּר בָּי וַיְּעָרָ בָּאָישׁ
- رِצְׁמֶר צֵלֵי מֶה צִּמֶּה רֹצָה (כ׳ ויאמר)[ק׳ נִצִּמֶּר] רְצִיִּתִי ו וְהִנֵּה מְנִירַת זָּהָׁב בָּלֶּה וְגָּלְּה עַל־רֹאִשְׁה וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עַלֶּיה שְׁבְעָה וְשִׁבְעָה מְוּצְלְוֹת לַנֵּרְוֹת צֵּשֶׁר עַלִּ רֹאִשְׁה:
- נְאָטֵׁר עַל־שְׂמאַלֶּה: פְּּנְיָם זִיקִים עְּלֵיהָ אָחָר מִימָּין הַנִּּלֶּה:
- נִצִּמַן זְאִמְּר אֵלְ־הַמַּלְאָּךְ הַדִּבֶּר בָּי לֵאמָר
   מָּר־אֵלֶר אֲדֹנִי:
- \$ נּגָּאֹם_פֿרוּטְׁוּ אַמָּר יְּמִי אַבּּאָיָני: אַלְ-זְּרְבָּבֵלְ לֵאִמָּר לָאִ בְּתַּיָּלְ וְלָאִ בְּכֵּחַ בּּי אִם-בְּרוּטְׁוּ אַמָּר יְאָיִ בְּתִּיִּלְ וְלַאִּ בְּכֵּחַ

vII:40

Who art thou, O great mountain before Zerubbabel? thou shalt become a plain; and he shall bring forth the top stone with shoutings of Grace, grace, unto it.'

מִי־אַהַה תַר־הַגְּדָוֹל לִפְנֵי זְרָבְבֶּל לְמִישָׁר וְהוֹצִיאׁ אֶת־הָאֵבֶן הָרֹאִשְׁׁה הְשָׁאֵוֹת תֵן תֵן לֶה: (פ)

הפטרת הוכה (שבת שני)

And Hiram made the pots, and the shovels, and the basins. So Hiram made an end of doing all the work that he wrought for king Solomon in the house of the LORD:

the two pillars, and the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars, and the two networks to cover the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars,

and the four hundred pomegranates for the two networks, two rows of pomegranates for each network, to cover the two bowls of the capitals that were upon the top of the pillars,

and the ten bases, and the ten lavers on the bases;

and the one sea, and the twelve oxen under the sea;

and the poes, and the shovels, and the basins; even all these vessels, which Hiram made for king Solomon, in the house of the LORD, were of burnished brass.

In the plain of the Jordan did the king cast them, in the clay ground between Succoth and Zarethan.

And Solomon left all the vessels unweighted, because they were exceeding many, the weight of the brass could not be found out.

And Solomon made all the vessels that were in the house of the Lord: the golden altat, and the table whereupon the showbread was, of gold;

ײַעַשׁ חִירֹוֹם אָת־חַבִּיּרִוֹת וְאָת־חַיָּעִים וְאָת־חַמִּיְרְקִוֹת וִיְבָל חִירָם לִעֲשׁוֹת אָת־ בְּל־חַמִּלְאִלְּה אֲשֶׁר עָשֶׂה לַמֵּלֶרְ שְׁלֹלָה בֵּית יְתְּוְה:

עַמָּדִים שְׁנַּיִם וְגָּלָּיֹת תַכֹּתָרָת אֲשֶׁר־עַלֹּד רְאִשׁ תִעַמּוּדִים שְׁתָּיִם וְתַשִּׁבְכָוֹת שְׁתַּיִם לְכַסֹּוֹת אֶת־שְׁמֵי' גָּלְּוֹת תַכֹּתָרֶת אֲשֶׁר עַל־ רְאִשׁ הְעַמּוּדְים:

וְאָת־הָרִמֹנָים אַרְבָע מָאָוֹת לִשְׁבָּרָ הַשְּׂבְכִוֹת שָׁנֵי־מּוּרָים רִמֹּנִים לַשְּׁבְבָּת הְאָהָת לְכַסֹּוֹת אָת־שְׁמֵי גָּלְוֹת הַפֹּהָרֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הְעַמּוּדְים:

د، ןאָת־הַמְּכֹּוִית עָשֶׁר וְאָת־הַכִּיּרָת עַשְׂרֶה עַל־הַמְּכֹּוִית:

ַ עַּנְים הַגָּם: אי וֹאָט הַגָּם הַאָּנִיר וֹאָט הַבָּקָר שִׁנִּים בַּקָּשָׁר

יִּאִגְמָׁטִ בֵּּגוֹ סַׁפֿוָט וּבָּגוֹ צְּרְמֵּוֹ: אי בְּכִפָּר תַיַּרְצֵּוֹ יְצְקָם תַּמְּלֶּוּ בְּמִגְּבָּרִי

לְּיִּ וַיַּנַּחִ שְׁלִמֹּהׁ אֶת־פְּל־חַבֵּלִים מֵרָב מָאָּד מְאָד לְאׁ נֶחְקַר מִשְׁקַל תַּנְּחְשֶׁת:

וַיַעַשׁ שִׁלֹמֹה אָת בְּל־הַבֵּלִים אַשֶּׁר בֵּיתּ יְהְזָּה אָת מִוְבָּח הַזִּּהְׁב וָאָת־הַשִּׁלְחָוֹ אֲשֶׁר עָלֶיו לֶהֶם הַפְּּנִים זָהֵב:

6t

- and the candlesticks, five on the right side, and five on the left, before the Sanctuary, of pure gold; and the flowers, and the lamps, and the tongs, of gold;
- and the cups, and the snuffers, and the basins, and the pans, and the fire-pans, of pure gold; and the hinges, both for the doors of the inner house, that is, of the temple, of gold.
- וְאָת־זַהְּנִרֹית חָמֵשׁ מִיָּמִין וְחָמֵשׁ מִשְּׁמָאִרִל לְפְנֵי תַדְּבֶּיר זְתֲב סְגִּיר וְתַפָּרַח וְתַנֵּרָת וְתַמֶּלְקַחַיִם זְתֲב: